नालन्दा-देवनागरी-पालि-गन्थमालाय

सुत्तपिटके

खुद्दकनिकाये

अपदान (२)-बुद्धवंस-चरियापिटकपालि

पधानसंसोधको

भिक्खु जगदीसकस्सपो

बिहारराजकीयेन पालिपकासनमण्डलेन

पकासिता

बु०२५०३ वि०२०१६

१९५९

Nālandā-Devu . ·ī-Pāli-Series

THE

APADĀNA (II)-BUDDHAVAṀSA-CARIYĀPIṬAKA

[KHUDDA anNIKĀYA, Vol. VII.]

tain ५

.o ge

in

General Editor

BHIKKHU J. KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT

B. E. 2503 **V. E. 2016**

1959

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hīnayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life ? Why should I live ? Why should I do anything ? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death" ? Nijinzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote : "The whole life of my wife and all of mankind is death." How can we be saved from the body of this death ? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of tṛṣṇā or taṇhā. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffer-

ing. When the Upaniṣads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇīs or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśikṣāpada* which the novices in the Path of Buddhism utter are given in these words : "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcaśīla*.

Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadaṁ samādiyāmi
Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadaṁ samādiyāmi
Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadaṁ samādiyāmi
Musāvādā veramaṇī sikkhāpadaṁ samādiyāmi
Surā-merayamajja-pamādaṭṭhānā
veramaṇī sikkhāpadaṁ samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's pañcaśīla we will develop patience, courage, love

and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇaṁ paramaṁ sukhaṁ : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *saṁsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

> "When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know : "Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself". Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish

standard versons in Devanāgarī script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

INTRODUCTION

The Apadāna is a collection of the previous life-stories of the Buddha, Solitary Buddha, the Chief Disciples, and many other Arahants. The chief concluding stress being to show that even the smallest meritorious act has the potentiality to give great results even after aeons. Due to the mythological nature of these, scholars are of opinion that the compilation of this book represent a date much later than that of any other. All the Apadānas are in *Gāthās*, stanzas, put in the mouth of the saints themselves, with the note at the end—"thus the Venerable.........spoke the above stanzas."

The main book of the Apadāna consists of two parts—relating to the male and female saints. We have followed the suggestion of the Burmese Chaṭṭhasaṅagāyana in distributing the contents of the book in the two volumes, and including the Buddhavaṁsa and the Cariyāpiṭaka in the second.

The Buddhavaṁsa gives an account of the previous Buddhas with whom the Bodhisatta had come in contact and about whom they had made the prediction that he would attain Perfect Enlightenment. It is interesting to note that the Jain mythology also gives a similar account of the previous Tirthaṅkaras. It is interesting all the more that even the number of the previous Buddhas and previous Tirthaṅkaras are not very different.

The Cariyāpiṭaka is series of matrical narrations, put in the mouth of the Buddha himself giving accounts of his previous lives, taken from the Jātakas, showing how he had fulfilled the ten *Pāramitās* for the attainment of Buddhahood.

As these two volumes are completely in *Gāthās*, they provide rich materials for studies in old Pāli prosody.

As regards the principles of editing we have tried our best to observe the same as adopted in the prevoious volumes.

This presents a co-ordinated edition in Devanāgarī of the seventh Volume of the Khuddada Nikāya, the Apadāna (II), Buddhavaṁsa & Cariyāpiṭaka based on the following Versions of the text:—

The Apadāna II:—Burmese—Chaṭṭhasaṅgāyana publication, 1956; Siamese—Mahāmakuṭa Government publication, 1926 and Sinhalese, edited by Bhikkhu A. P. Buddhadatta Mahāthera, 1930.

The Buddhavaṁsa-Cariyāpiṭaka:—Burmese—Chaṭṭhasaṅgāyana publication, 1956; Siamese—Mahāmakuṭa Government publication, 1926 and Roman, edited by Rev. Richard Morris (P.T.S. 1882).

** ** **

Our learned Editor, Shri Birbal Sharma, M. A.; Bhikkhu Kumar Kassapa and Shri Paraspati Nath Sinha, M. A. have made the final revision of the press copy and have supervised the printing of the same.

Vārānasi. Bhikkhu J. Kashyap
21.11.59.

आमुख

प्रस्तुत ग्रन्थ में बुद्ध, प्रत्येक बुद्ध, प्रमुख शिष्य तथा अनेकानेक अर्हतों के पूर्व जन्म की कथायें हैं। ये कथायें पूर्णतः गाथाबद्ध हैं, जो उन सन्तों के अपने मुँह से कहाई गई हैं। प्रत्येक के अन्त में यह आता है कि —"इस प्रकार आयुष्मान्......ने यह गाथायें कहीं।"

अपदान के दो मुख्य भाग हैं—पुरुष सन्तों से सम्बन्धित और स्त्री सन्तों से। यदि पूरा ग्रन्थ एक ही जिल्द में छापा जाता, तो इसका आकार अपेक्षाकृत बड़ा हो जाता। अतः हमने, बर्मी, छट्ठ-सङ्गायन के विभाजन के अनुसार, इसे दो जिल्दों में बाँट दिया है। और, दूसरे में बुद्ध-वंश और चरियापिटक को भी सम्मिलित कर लिया है।

बुद्धवंश में पूर्व बुद्धों का उल्लेख है, जिनसे बोधिसत्व का साक्षात्कार हुआ था, जिन्होंने यह भविष्यत् वाणी की थी कि—"यह सम्यक् सम्बुद्धत्व का लाभ करेगा।" यह ध्यान देने योग्य बात है कि जैन परम्परा में भी इसी प्रकार पूर्व तीर्थङ्करों का उल्लेख मिलता है, और यह भी कि उनकी संख्या समान ही है।

चरियापिटक गाथाबद्ध एक छोटा ग्रन्थ है। इसमें जातक के अनुसार बुद्ध के पूर्व जन्मों की कथायें वर्णित हैं, जो बुद्ध के अपने मुँह से कहाई गई हैं, और जो यह दिखाती हैं कि बुद्धत्वलाभ करने के उद्देश्य से बोधिसत्व ने पारमिताओं के पालन में कैसे महान प्रयत्न किये।

प्राचीन पालि छन्द के अध्ययन करने के लिए इन ग्रन्थों का बड़ा उपयोग है।

इनके सम्पादन में हमने वे ही सिद्धान्त स्वीकार किये हैं जो इस माला के पूर्व ग्रन्थों में अपनाये गये हैं।

प्रस्तुत ग्रन्थ खुद्दकनिकाय के अपदान (२), बुद्धवंश और चरियापिटक का नया देवनागरी संस्करण है। यह संस्करण निम्निलिखित ग्रन्थों के आधार पर तैयार किया गया है—

अपदान (२):—बर्मी-संस्करण, छट्ठ-सङ्गायन प्रकाशन (१९५६); स्यामी-संस्करण, महामकुट राजकीय प्रकाशन (१९२६) और सिंहली-संस्करण, भिक्षु ए० पी० बुद्धदत्त महाथेर द्वारा सम्पादित (१९३०)।

बुद्धवंश—चरियापिटक:—बर्मी-संस्करण, छट्ठ-सङ्गायन प्रकाशन (१९५६); स्यामी-संस्करण, महामकुट राजकीय प्रकाशन (१९२६) तथा रोमन-संस्करण, श्री रिचार्ड मोरिस द्वारा सम्पादित (पालि टेक्स्ट सोसायटी, १८८२)।

**　　**　　**

हमारे विद्वान् सम्पादक, श्री बीरबल शर्म्मा, एम० ए०; तथा भिक्षु कुमार कस्सप और श्री पारसपति नाथ मिश्र, एम० ए० ने पाण्डुलिपि का अन्तिम संशोधन कर अवधि के भीतर छपाई का कार्य पूरा किया है।

वाराणसी　　　　भिक्षु जगदीश काश्यप

२१.११.५९.

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a आ ā इ i ई ī उ u ऊ ū ए e ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ, झ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
		ह ha	ळ ḷa	अं aṁ

VOWELS IN COMBINATION

क ka   का kā   कि ki   की kī   कु ku   कू kū   के ke   को ko

ख kha   खा khā   खि khi   खी khī   खु khu   खू khū   खे khe   खो kho

---

CONJUNCT–CONSONANTS

क्क kka	ञ्च ñca	द्व dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्छ ñcha	ध्य dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ज ñja	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्झ, ञ्झ ñjha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट ट्ट ṭṭa	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ, ट्ठ ṭṭha	न्थ ntha	य्य yya
य khya	ड्ड, ड्ड ḍḍa	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्ढ, ड्ढ ḍḍha	न्द्र ndra	ल्ल lla
ग्ग gga	ण्ट ṇṭa	न्ध ndha	ल्य lya
ग्घ ggha	ण्ठ ṇṭha	न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड ṇḍa	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण ṇṇa	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ṅka	ण्ह ṇha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख ṅkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग, ङ्ग ṅga	त्थ ttha	प्य pya	स्य sya
ङ्घ ṅgha	त्व tva	प्ल pla	स्स ssa
च्च cca	त्य tya	ब्ब bba	स्म sma
च्छ ccha	त्र tra	ब्भ bbha	स्व sva
ज्ज jja	द्द, द्द dda	ब्य bya	ह्म hma
ज्झ, ज्झ jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्ञ ñña	द्य dya	म्प mpa	ळ्ह ḷha
ञ्ह ñha	द्र dra	म्फ mpha	

ा=ā;   ि=i;   ी=ī;   ु=u;   ू=ū;   े=e;   ो=o

१	२	३	४	५	६	७	८	९	०
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

———:o:———

थेरापदानपालि

(दुतियो भागो)

सूची

थेरीअपदानपालि

—o—

बुद्धवंसपालि

चरियापिटकपालि

१. अकित्तिवग्गो

२. हत्थिनागवग्गो

———:०:———

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये

थेरापदानं

(दुतियो भागो)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

थेरापदानपालि

(दुतियो भागो)

४३. सकिंसम्मज्जकवग्गो

१. सकिंसम्मज्जकत्थेरअपदानं

१. "विपस्सिनो भगवतो, पाटलिं बोधिमुत्तमं । B. vol. II,1
दिस्वा व तं पादपग्गं, तत्थ चित्तं पसादयिं ॥

२. "सम्मज्जनिं गहेत्वान, बोधिं सम्मज्जि तावदे ।
सम्मज्जित्वान तं बोधिं, अवन्दिं पाटलिं अहं ॥

३. "तत्थ चित्तं पसादेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलिं ।
नमस्समानो तं बोधिं, गञ्छिं[1] पटिकुटिं[1] अहं ॥

४. "तादिमग्गेन[2] गच्छामि, सरन्तो बोधिमुत्तमं ।
अजगरो मं पीळेसि[3], घोररूपो महब्बलो ॥

५. "आसन्ने मे कतं कम्मं, फलेन तोसयी ममं ।
कळेवरं मे गिलति, देवलोके रमामहं ॥

६. "अनाविलं मम चित्तं, विसुद्धं पण्डरं सदा ।
सोकसल्लं न जानामि, चित्तसन्तापनं मम ॥

७. "कुट्ठं गण्डो किलासो च, अपमारो वितच्छिका ।
दद्दु कण्डु च मे नत्थि, फलं सम्मज्जनायिदं[4] ॥

८. "सोको च परिदेवो[5] च, हदये मे न विज्जति । B. 2
अभन्तं उजुकं चित्तं, फलं सम्मज्जनायिदं ॥

९. "समाधीसु[6] न मज्जामि[6], विसदं[7] होति मानसं ।
यं यं समाधिमिच्छामि, सो सो सम्पज्जते ममं ॥

१-१. गञ्छि पटिकुटी – सी० । २. चारिमग्गेन – सी०, स्या० । ३. पीळेति – स्या० । ४. सम्मज्जने इदं – सी० । ५. परिळाहो – स्या० । ६-६. समाधीसु न सज्जामि – सी०; समाधिं पुन पज्जामि – स्या० । ७. विसुद्धं – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा एकदुस्सदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. एकासनदायकत्थेरअपदानं

३६. "हिमवन्तस्साविदूरे, गोसितो[1] नाम पब्बतो ।
अस्समो सुकतो मय्हं, पण्णसाला सुमापिता ॥

३७. "नारदो नाम नामेन, कस्सपो इति मं विदू ।
सुद्धिमग्गं गवेसन्तो, वसामि गोसिते तदा ॥

३८. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
विवेककामो सम्बुद्धो, अगञ्छि[2] अनिलञ्जसा ॥

३९. "वनग्गे गच्छमानस्स, दिस्वा रंसिं महेसिनो ।
कट्ठमञ्चं पञ्ञापेत्वा, अजिनञ्च अपत्थरिं ॥

४०. "आसनं पञ्ञापेत्वान, सिरे[3] कत्वान अञ्जलिं ।
सोमनस्सं पवेदित्वा, इदं वचनमब्रविं ॥

४१. 'सल्लकत्तो महावीर[4], आतुरानं तिकिच्छको ।
ममं[5] रोगपरेतस्स[5], तिकिच्छं देहि नायक ॥

४२. 'कल्लत्थिका[6] ये पस्सन्ति, बुद्धसेट्ठ तुवं मुने ।
धुवत्थसिद्धिं पप्पोन्ति, एतेसं अजरो[7] भवे ॥

B. 5 ४३. 'न मे देय्यधम्मो[8] अत्थि[8], पवत्तफलभोजिहं ।
इदं मे आसनं अत्थि, निसीद कट्ठमञ्चके' ॥

४४. "निसीदि तत्थ भगवा, असम्भीतो[9] व केसरी ।
मुहुत्तं वीतिनामेत्वा, इदं वचनमब्रवि ॥

४५. 'विसट्ठो[10] होहि मा भायि, लद्धो जोतिरसो तया ।
यं तुय्हं पत्थितं सब्बं, परिपूरिस्सतिनागते[11] ॥

---

१. कोसिको – सी०; कसिको – स्या०। २. आगञ्छि – स्या० । ३. सीसे – स्या० । ४. तुवं धीर – स्या० । ५–५. मम रागपरेतस्स – स्या० । ६. पुञ्ञत्थिका – स्या०। ७. जज्जरो – सी०, रो० । ८–८. देय्यं तव अत्थि – सी०, स्या०। ९. अच्छम्भितो – स्या० । १०. विस्सत्थो – सी०, रो०; विस्सट्ठो – स्या० । ११. परिपूरिस्सतासनं – स्या० ।

४६. 'न[1] मोघं तं कतं तुय्हं[1], पुञ्ञक्खेत्ते अनुत्तरे ।
सवका उद्धरितुं अत्ता, यस्स चित्तं पणीहितं[2] ॥

४७. 'इमिनासनदानेन, चेतनापणिधीहि च ।
कप्पसतसहस्सानि, विनिपातं न गच्छसि ॥

४८. 'पञ्ञासक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जं करिस्ससि ।
असीतिक्खत्तुं राजा च, चक्कवत्ती भविस्ससि ॥

४९. 'पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
सब्बत्थ सुखितो हुत्वा, संसारे संसरिस्ससि' ॥

५०. "इदं वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
नभं अब्भुग्गमी वीरो, हंसराजा व अम्बरे ॥

५१. "हत्थियानं अस्सयानं, सरथं सन्दमानिकं ।
लभामि सब्बमेवेतं, एकासनस्सिदं फलं ॥

५२. "काननं पविसित्वा[3] पि[3], यदा इच्छामि आसनं ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥

५३. "वारिमज्झगतो सन्तो, यदा इच्छामि आसनं ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥

५४. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
पल्लङ्कसतसहस्सानि, परिवारेन्ति मं सदा ॥

५५. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे । B. 6
दुवे कुले पजायामि[4], खत्तिये अथ[5] ब्राह्मणे ॥

५६. "एकासनं ददित्वान, पुञ्ञक्खेत्ते अनुत्तरे ।
धम्मपल्लङ्कमादाय[6], विहरामि अनासवो ॥

५७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥

५८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
५९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१–१. न थोकं सुकतं पुञ्ञं – स्या० । २. सुनीहितं – स्या० । ३–३. पविमित्वान – स्या० । ४. चजायापि – स्या० । ५. चापि – स्या० । ६. धम्मपल्लङ्कमञ्ञाय – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा एकासनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. सत्तकदम्बपुप्फियत्थेरअपदानं

६१. "हिमवन्तस्साविदूरे, कुक्कुटो[1] नाम पब्बतो ।
तम्हि पब्बतपादम्हि, सत्त बुद्धा वसिंसु ते ।।

६२. "कदम्बं पुप्फितं[2] दिस्वा[2], पग्गहेत्वान अञ्जलिं ।
सत्त माला गहेत्वान, पुञ्ञचित्तेन ओकिरिं ।।

६३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

६४. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

६५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।

६६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

B. 7 इत्थं सुदं आयस्मा सत्तकदम्बपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. कोरण्डपुप्फियत्थेरअपदानं

६८. "वनकम्मिको पुरे आसिं, पितुमातुमतेनहं[3] ।
पसुमारेन जीवामि, कुसलं मे न विज्जति ।।

६९. "मम आसयसामन्ता, तिस्सो लोकग्गनायको ।
पदानि तीणि दस्सेसि, अनुकम्पाय चक्खुमा ।।

७०. "अक्कन्ते च पदे दिस्वा, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पदे चित्तं पसादयिं ।।

७१. "कोरण्डं पुप्फितं दिस्वा, पादपं धरणीरुहं ।
सकोसकं[4] गहेत्वान, पदसेट्ठमपूजयिं ।।

---

१. कदम्बो – सी०, स्या०, रो० । २–२. पुप्फं दिस्वान – स्या० । ३. पितुपितामहेनहं – सी०, स्या०, रो० । ४. सकोटकं – सी०; सकोटिकं – स्या० ।

७२. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥
७३. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं।
कोरण्डवण्णको येव, सुप्पभासो[1] भवामहं ॥
७४. "द्वेनवुते इतो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पदपूजायिदं फलं ॥
७५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
७६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कोरण्डपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति।

---

६. घतमण्डदायकत्थेरअपदानं

B. 8

७८. "सुचिन्तितं भगवन्तं, लोकजेट्ठं नरासभं।
उपविट्ठं महारञ्ञं, वाताबाधेन पीळितं ॥
७९. "दिस्वा चित्तं पसादेत्वा[2], घतमण्डमुपानयिं।
कतत्ता आचितत्ता[3] च, गङ्गा भागीरथी[4] अयं ॥
८०. "महासमुद्दा चत्तारो, घतं सम्पज्जरे मम।
अयं च पथवी घोरा, अप्पमाणा असङ्खिया ॥
८१. "मम सङ्कप्पमञ्ञाय, भवते मधुसक्करा[5]।
चातुद्दीपा[6] इमे रुक्खा, पादपा धरणीरुहा ॥
८२. "मम सङ्कप्पमञ्ञाय, कप्परुक्खा भवन्ति ते।
पञ्ञासक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयिं ॥
८३. "एकपञ्ञासक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
८४. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं दानमददिं तदा।
दुग्गतिं नाभिजानामि, घतमण्डस्सिदं फलं ॥

---

१. सप्पभासो – सी०, स्या०। २. पसादेत्वान – स्या०। ३. अपचितत्ता – स्या०। ४. भागीरसी – सी०, स्या०। ५. मधुसक्खरा – सी०, स्या०। ६. चतुदीपा – सी०; चतुद्दिसा – स्या०।

८५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
८६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा घतमण्डदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. एकधम्मस्सवनियत्थेरअपदानं

८८. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
चतुसच्चं पकासेन्तो, सन्तारेसि बहुं जनं ॥
B. 9 ८९. "अहं तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो ।
धुनन्तो वाकचीरानि, गच्छामि अम्बरे तदा ॥
९०. "बुद्धसेट्ठस्स उपरि, गन्तुं न विसहामहं ।
पक्खी व सेलमासज्ज, गमनं न लभामहं ॥
९१. "उदके वोक्कमित्वान[1], एवं गच्छामि अम्बरे ।
न मे इदं भूतपुब्बं, इरियापथविकोपनं ॥
९२. "हन्द मेतं गवेसिस्सं, अप्पेवत्थं लभेय्यहं ।
ओरोहन्तो अन्तलिक्खा, सद्दमस्सोसि सत्थुनो ॥
९३. "सरेन रजनीयेन, सवनीयेन वग्गुना[2] ।
अनिच्चतं कथेन्तस्स, तञ्ञेव उग्गहिं तदा ।
अनिच्चसञ्ञमुग्गय्ह, अगमासिं ममस्समं ॥
९४. "यावतायुं वसित्वान, तत्थ कालङ्कतो अहं ।
चरिमे वत्तमानम्हि, सद्धम्मस्सवनं सरिं ॥
९५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥
९६. "तिंसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिं अहं ।
एकपञ्ञासक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ॥
९७. "एकवीसतिक्खत्तुं[3] च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

---

१. धोपयित्वान – स्या० । २. वत्तुना – स्या० । ३. एकतिंसति० – स्या० ।

९८. "अनुभोमि[1] सकं पुञ्ञं, सुखितोहं भवाभवे ।
अनुस्सरामि तं सञ्ञं, संसरन्तो भवाभवे ।
न[2] कोटिं पटिविज्झामि[2], निब्बानं अच्चुतं पदं ।।

९९. "पितुगेहे निसीदित्वा, समणो भावितिन्द्रियो ।
कथंस[3] परिदीपेन्तो, अनिच्चतमुदाहरि[4] ।।

१००. 'अनिच्चा वत सङ्खारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेसं वूपसमो सुखो' ।।

१०१. "सह गाथं सुणित्वान, पुब्बसञ्ञमनुस्सरिं[5] । B. 10
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणिं ।।

१०२. "जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्तमपापुणिं ।
उपसम्पादयी बुद्धो, धम्मस्सवनस्सिदं फलं ।।

१०३. "सतसहस्सितो कप्पे, यं धम्ममसुणिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, धम्मस्सवनस्सिदं फलं ।।

१०४. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।

१०५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१०६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा एकधम्मस्सवनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. सुचिन्तितत्थेरअपदानं

१०७. "नगरे हंसवतिया, अहोसिं कस्सको तदा ।
कसिकम्मेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ।।

१०८. "सुसम्पन्नं तदा खेत्तं, धञ्ञं मे फलिनं[6] अहु ।
पाककाले च[7] सम्पत्ते, एवं चिन्तेसहं तदा ।।

१०९. "नच्छन्नं[8] नप्पतिरूपं[8], जानन्तस्स गुणागुणं ।
योहं सङ्घे अदत्वान, अग्गं भुञ्जेय्य चे[9] तदा[9] ।।

---

१. अनुभोसिं – सी० । २–२. न केनचिहं विज्झामि – स्या० । ३. कथयं – सी०, रो० । ४. अनिच्चं तत्थुदाहरि – स्या० । ५. सब्बसञ्ञं अनुस्सरिं – स्या० । ६. फलितं – सी०, रो० । ७. व – स्या० । ८–८. नमेच्छन्नं नपटिरूपं – स्या० । ९–९. मत्तना – स्या० ।

११०. "अयं[1] बुद्धो असमसमो[1], द्वत्तिसवरलक्खणो ।
ततो[2] पभावितो[2] सङ्घो, पुञ्ञक्खेत्तो अनुत्तरो ॥

१११. "तत्थ दस्सामहं दानं, नवसस्सं पुरे पुरे ।
एवाहं चिन्तयित्वान, हट्ठो पीणितमानसो[3] ॥

B. 11 ११२. "खेत्ततो धञ्ञमाहत्वा[4], सम्बुद्धं उपसङ्कमिं ।
उपसङ्कम्म सम्बुद्धं, लोकजेट्ठं नरासभं ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, इदं[5] वचनमब्रविं ॥

११३. 'नवसस्सं च सम्पन्नं, आयागोसि[6] च त्वं मुने ।
अनुकम्पमुपादाय, अधिवासेहि चक्खुम' ॥

११४. "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, इदं वचनमब्रवि ॥

११५. 'चत्तारो च पटिपन्ना, चत्तारो च फले ठिता ।
एस सङ्घो उजुभूतो, पञ्ञासीलसमाहितो ।
यजन्तानं मनुस्सानं, पुञ्ञपेक्खान पाणिनं ॥

११६. 'करोतोपधिकं[7] पुञ्ञं, सङ्घे दिन्नं महप्फलं ।
तस्मिं सङ्घे व[8] दातब्बं[8], तव[9] सस्सं तथेतरं ॥

११७. 'सङ्घतो उद्दिसित्वान, भिक्खू नेत्वान[10] सं घरं[10] ।
पटियत्तं घरे सन्तं[11], भिक्खुसङ्घस्स देहि त्वं' ॥

११८. "सङ्घतो उद्दिसित्वान, भिक्खू नेत्वान सं घरं ।
यं घरे पटियत्तं मे, भिक्खुसङ्घस्सदासहं ॥

११९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१२०. "तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, सोवण्णं सप्पभस्सरं[12] ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं, तिंसयोजनवित्थतं ॥

एकूनवीसतिमं भाणवारं ।

१–१. सम्बुद्धो असमो लोके – स्या० । २–२. ततो च भावितो – स्या० । ३. पीतिकमानसो – स्या० । ४. धञ्ञमाहरित्वा – सी०, स्या० । ५. इमं – सी० । ६. आयागोपि – सी०; इध होसि – स्या० । ७. करोतं उपचिकं – स्या० । ८–८. पदातब्बं – सी०; च दातब्बं – स्या०, रो० । ९. नव – सी० । १०–१०. नेत्वा मकं घरं – स्या० । ११. यं तं – सी० । १२. सुपभस्सरं – सी० ।

१२१. "आकिण्णं भवनं मय्हं, नारीगणसमाकुलं ।
तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, वसामि तिदसे अहं ।।

१२२. "सतानं तीणिक्खत्तुं[1] च, देवरज्जमकारयिं ।
सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।।

१२३. "भवाभवे संसरन्तो, लभामि अमितं धनं । B. 12
भोगे मे ऊनता नत्थि, नवसस्सस्सिदं फलं ।।

१२४. "हत्थियानं अस्सयानं, सिविकं सन्दमानिकं ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ।।

१२५. "नववत्थं नवफलं, नवग्गरसभोजनं ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ।।

१२६. "कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ।।

१२७. "दासीगणं दासगणं, नारियो च[2] अलङ्कता[2] ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ।।

१२८. "न मं सीतं वा उण्हं वा, परिळाहो न विज्जति ।
अथो चेतसिकं दुक्खं, हदये मे न विज्जति ।।

१२९. "इदं[3] खाद इदं[3] भुञ्ज, इमम्हि सयने सय ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ।।

१३०. "अयं पच्छिमको दानि, चरिमो वत्तते भवो ।
अज्जा पि देय्यधम्मो मे, फलं[4] तोसेसि[4] सब्बदा ।।

१३१. "नवसस्सं ददित्वान, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
अट्ठानिसंसे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ।।

१३२. "वण्णवा यसवा होमि, महाभोगो अनीतिको ।
महापक्खो[5] सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ।।

१३३. "सब्बे मं अपचायन्ति, ये केचि पथविस्सिता ।
देय्यधम्मा च ये केचि, पुरे पुरे लभामहं ।।

---

१. तिमक्खत्तु – स्या० । २–२. ममलङ्कता – स्या० । ३–३. इमं खाद इमं – सी०, स्या० । ४–४. फलं तोसेति – सी०; ममं तोसेति – स्या० । ५. मह भक्खो – स्या० ।

१३४. "भिक्खुसङ्घस्स वा मज्झे, बुद्धसेट्ठस्स सम्मुखा ।
सब्बे पि समतिक्कम्म, देन्ति ममेव[1] दायका ।।

१३५. "पठमं नवसस्सं हि, दत्वा सङ्घे गणुत्तमे ।
इमानिसंसे अनुभोमि, नवसस्सस्सिदं फलं ।।

B. 13 १३६. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, नवसस्सस्सिदं फलं ।।

१३७. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
१३८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
१३९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा सुचिन्तितो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. सोवण्णकिङ्कणियत्थेरअपदानं

१४०. "सद्धाय अभिनिक्खम्म, पब्बजिं अनगारियं ।
वाकचीरधरो आसिं, तपोकम्ममपस्सितो ।।

१४१. "अत्थदस्सी तु भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
उप्पज्जि तम्हि समये, तारयन्तो महाजनं ।।

१४२. "बलं च वत मे खीणं, ब्याधिना परमेन तं[2] ।
बुद्धसेट्ठं सरित्वान, पुलिने थूपमुत्तमं ।।

१४३. "करित्वा हट्ठचित्तोहं, सहत्थेन[3] समोकिरिं ।
सोण्णकिङ्कणिपुप्फानि, उदग्गमनसो अहं ।।

१४४. "सम्मुखा विय सम्बुद्धं, थूपं परिचरिं अहं ।
तेन चेतोपसादेन, अत्थदस्सिस्स तादिनो ।।

१४५. "देवलोकं गतो सन्तो, लभामि विपुलं सुखं ।
सुवण्णवण्णो तत्थासिं, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

१४६. "असीतिकोटियो मय्हं, नारियो समलङ्कता ।
सदा मय्हं उपट्ठन्ति, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

---

१. मय्हेव – सी० । २. तु – सी०; हं – स्या० । ३. सहसेन – स्या० ।

१४७. "सट्ठितुरियसहस्सानि, भेरियो पणवानि च ।
सङ्खा च डिण्डिमा तत्थ, वग्गू वज्जन्ति[1] दुन्दुभी ॥

१४८. "चुल्लासीतिसहस्सानि, हत्थिनो[2] समलङ्कता । B. 14
तिधापभिन्नमातङ्गा[3], कुञ्जरा सट्ठिहायना ॥

१४९. "हेमजालाभिसञ्छन्ना, उपट्ठानं करोन्ति मे ।
बलकाये गजे[4] चेव, ऊनता मे न विज्जति ॥

१५०. "सोण्णकिङ्कणिपुप्फानं, विपाकं अनुभोमहं ।
अट्ठपञ्ञासक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ॥

१५१. "एकसत्ततिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पथब्या रज्जं एकसतं, महिया कारयिं अहं ॥

१५२. "सो दानि अमतं पत्तो, असङ्खतं सुदुद्दसं[5] ।
संयोजनपरिक्खीणो, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१५३. "अट्ठारसे कप्पसते, यं पुप्फमभिरोपयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

१५४. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
१५५. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१५६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सोवण्णकिङ्कणियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. सोण्णकोन्तरिकत्थेरअपदानं

१५७. "मनोभावनियं बुद्धं, अत्तदन्तं समाहितं ।
इरियमानं ब्रह्मपथे, चित्तवूपसमे रतं ॥

१५८. "नित्तिण्णओघं[6] सम्बुद्धं, झायिं झानरतं मुनिं ।
उपतित्थं[7] समापन्नं, इन्दिवरदलप्पभं[7] ॥

१५९. "अलाबुनोदकं गय्ह, बुद्धसेट्ठं उपागमिं ।
बुद्धस्स[8] पादे धोवित्वा[8], अलाबुकमदासहं ॥

---

१. नदन्ति – सी० । २. अत्थियो – स्या० । ३. तिधप्पभिन्ना मातङ्गा – स्या० । ४. भवे – स्या० । ५. गम्भीरं दुद्दसं पदं – स्या० । ६. नितिण्णओघ – स्या० । ७–७. उपविट्ठ०– सी०; उपतिट्ठं समापत्तिं इन्द्रियसंवरप्पहं – स्या० । ८–८. बुद्धपादे धोवित्वान – स्या० ।

B. 15 १६०. "आणापेसि च सम्बुद्धो, पदुमुत्तरनामको ।
'इमिना दकमाहत्वा, पादमूले ठपेहि मे' ॥

१६१. "साधूतिहं पटिस्सुत्वा, सत्थु गारवताय च ।
दकं[1] अलाबुनाहत्वा[1], बुद्धसेट्ठं उपागमिं[2] ॥

१६२. "अनुमोदि महावीरो, चित्तं निब्बापयं मम ।
'इमिनालाबुदानेन, सङ्कप्पो ते समिज्झतु' ॥

१६३. "पन्नरसेसु कप्पेसु, देवलोके रमिं अहं ।
तिसतिक्खत्तुं[3] राजा च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

१६४. "दिवा वा यदि वा रत्तिं, चङ्कमन्तस्स तिट्ठतो ।
सोवण्णं कोन्तरं गय्ह, तिट्ठते[4] पुरतो मम ॥

१६५. "बुद्धस्स दत्वानलाबुं, लभामि सोण्णकोन्तरं ।
अप्पकं पि कतं[5] कारं, विपुलं होति तादिसु ॥

१६६. "सतसहस्सितो कप्पे, यं लाबुमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अलाबुस्स इदं फलं ॥

१६७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१६८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१६९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सोण्णकोन्तरिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

सकिसम्मज्जकवग्गो तेचत्तालीसमो ।

तस्सुद्दानं

सकिसम्मज्जको थेरो, एकदुस्सी[6] एकासनी[6] ।
कदम्बकोरण्डकदो[7], घतस्सवनिको पि च ॥
सुचिन्तिको[8] किङ्कणिको, सोण्णकोन्तरिको पि च ।
एकगाथासतञ्चेत्थ[9], एकसत्ततिमेव च ॥

———:०:———

१–१. ० अलावुनाहित्वा – मी०; उदकं लावुनाहत्वा – स्या० । २. उपानयिं – स्या० । ३. तेत्तिंसक्खत्तुं – स्या० । ४. तिट्ठन्ति – मी०, स्या० । ५. करं – स्या० । ६–६. एकदुस्मासनप्पदा – स्या० । ७. कदम्बकोरण्डकदा – मी०, स्या० । ८. सुचिन्तितो – सी०, स्या० । ९. एकगाथासतंचेव – सी० ।

४४. एकविहारिवग्गो

१. एकविहारिकत्थेरअपदानं[1]

१. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो । B. 16
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ।।

२. "निप्पपञ्चो निरालम्बो, आकाससममानसो ।
सुञ्ञताबहुलो तादी, अनिमित्तरतो वसी ।।

३. "असङ्गचित्तो[2] निक्लेसो[2], असंसट्ठो कुले गणे ।
महाकारुणिको वीरो, विनयोपायकोविदो ।।

४. "उय्युत्तो परकिच्चेसु, विनयन्तो सदेवके ।
निब्बानगमनं मग्गं, गतिं पङ्कविसोसनं ।।

५. "अमतं परमस्सादं[3], जरामच्चुनिवारणं[4] ।
महापरिसमज्झे सो, निसिन्नो लोकतारको[5] ।।

६. "करवीकरुतो[6] नाथो, ब्रह्मघोसो तथागतो ।
उद्धरन्तो महादुग्गा[7], विप्पनट्ठे अनायके ।।

७. "देसेन्तो विरजं धम्मं, दिट्ठो मे लोकनायको ।
तस्स धम्मं सुणित्वान, पब्बजिं अनगारियं ।।

८. "पब्बजित्वा तदापाहं[8], चिन्तेन्तो जिनसासनं ।
एकको व वने रम्मे, वसिं संसग्गपीळितो ।।

९. "सक्कायवूपकासो[9] मे, हेतुभूतो ममाभवी[10] ।
मनसो वूपकासस्स[11], संसग्गभयदस्सिनो ।।

१०. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ।।

---

१. एकविहारियत्थेरापदानं – सी०, स्या० । २–२. आसङ्कचित्तो निल्लेपो – स्या० । ३. परमस्सासं – सी० । ४. जरामरणनिवारणं – स्या० । ५. लोकतारणो – सी०, स्या० । ६. करविकरुदो – स्या०, रो० । ७. महादुक्खा – स्या० । ८. तदाचाहं – सी०; तदावाहं – स्या० । ९. सकायवुपकस्सो – सी०; सक्कायवूपकस्सो – स्या० । १०. ममागमी – स्या०, रो० । ११. वूपकस्सस्स – सी० ।

११. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
B. 17 तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१२. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा एकविहारिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. एकसङ्खियत्थेरअपदानं

१३. "विपस्सिनो भगवतो, महाबोधिमहो अहु ।
महाजना समागम्म, पूजेन्ति बोधिमुत्तमं ।।

१४. "न[1] हि तं ओरकं मञ्ञे[1], बुद्धसेट्ठो भविस्सति ।
यस्सायं ईदिसा[2] बोधि, पूजनीया च[2] सत्थुनो ।।

१५. "ततो सङ्खं गहेत्वान, बोधिरुक्खमुपट्ठहिं ।
धमन्तो[3] सब्बदिवसं, अवन्दि बोधिमुत्तमं ।।

१६. "आसन्नके कतं कम्मं, देवलोकं अपापयी[4] ।
कळेवरं मे पतितं, देवलोके रमामहं ।।

१७. "सट्ठितुरियसहस्सानि, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।
सदा मय्हं उपट्ठन्ति, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

१८. "एकसत्ततिमे कप्पे, राजा आसिं सुदस्सनो ।
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुमण्डस्स[5] इस्सरो ।।

१९. "ततो अङ्गसता[6] तुरिया[7], परिवारेन्ति मं सदा ।
अनुभोमि सकं कम्मं, उपट्ठानस्सिदं फलं ।।

२०. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
मातुकुच्छिगतस्सापि, वज्जरे भेरियो सदा ।।

२१. "उपट्ठित्वान[8] सम्बुद्धं, अनुभूत्वान[9] सम्पदा ।
सिवं सुखेमं[10] अमतं[10], पत्तोम्हि अचलं पदं ।।

१-१. महासोकरहितो पञ्ञो - स्या० । २-२. ईदिसो बोधि, पूजनीयो व - स्या० । ३. धमेन्तो - सी० । ४. अपापयि - सी०, स्या० । ५. जम्बुसण्डस्स - सी०, जम्बूदीपस्स - स्या० । ६. अट्ठसता - स्या० । ७. तूरा - सी० । ८. उपट्ठहित्वा - सी० । ९. अनुभोत्वान - सी०, स्या० । १०-१०. अमलं अमरं - स्या० ।

२२. "एकनवुतितो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

२४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ B. 18

२५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा एकसञ्ञियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. पाटिहीरसञ्ञकत्थेरअपदानं

२६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, आहुतीनं पटिग्गहो ।
वसीसतसहस्सेहि, नगरं पाविसी तदा ॥

२७. "नगरं पविसन्तस्स, उपसन्तस्स तादिनो ।
रतनानि[1] पज्जोतिंसु[1], निग्घोसो आसि तावदे ॥

२८. "बुद्धस्स आनुभावेन, भेरी[2] वज्जुमघट्टिता[2] ।
सयं वीणा पवज्जन्ति, बुद्धस्स पविसतो पुरं ॥

२९. "बुद्धसेट्ठं नमस्सामि[3], पदुमुत्तरमहामुनिं ।
पाटिहीरञ्च[4] पस्सित्वा, तत्थ चित्तं पसादयिं ॥

३०. "अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थुसम्पदा ।
अचेतनापि तुरिया, सयमेव पवज्जरे ॥

३१. "सतसहस्सितो कप्पे, यं सञ्ञमलभिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धसञ्ञायिदं फलं ॥

३२. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

३३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पाटिहीरसञ्ञको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१–१. रथियापच्चुग्गमनादीसु – स्या० । २–२. अवज्जित अघट्टिता – स्या० । ३. नपस्सामि – सी० । ४. पाटिहिरञ्च – स्या०, सी० ।

४. ञाणत्थविकत्थेरअपदानं

B. 19 ३५. "कणिकारं व जलितं, दीपरुक्खं व जोतितं ।
कञ्चनं व विरोचन्तं, अद्दसं द्विपदुत्तमं ।।

३६. "कमण्डलुं ठपेत्वान, वाकचीरं च कुण्डिकं ।
एकंसं अजिनं कत्वा, बुद्धसेट्ठं थविं अहं ।।

३७. 'तमन्धकारं विधमं, मोहजालसमाकुलं ।
ञाणालोकं दस्सेत्वान[1], नित्तिण्णोसि[2] महामुनि[2] ।।

३८. 'समुद्धरसिमं लोकं, सब्बावन्तमनुत्तरं ।
ञाणे ते उपमा नत्थि, यावता[3] जगतो गति[3] ।।

३९. 'तेन ञाणेन सब्बञ्ञू, इति बुद्धो पवुच्चति ।
वन्दामि तं महावीरं[4], सब्बञ्ञुतमनावरं[5]' ।।

४०. "सतसहस्सितो कप्पे, बुद्धसेट्ठं थविं अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, ञाणत्थवायिदं[6] फलं ।।

४१. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
४२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा ञाणत्थविको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. उच्छुखण्डिकत्थेरअपदानं

४४. "नगरे बन्धुमतिया, द्वारपालो अहोसहं ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सब्बधम्मान पारगुं ।।

४५. "उच्छुखण्डिकमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, विपस्सिस्स महेसिनो ।।

B. 20 ४६. "एकनवुतितो कप्पे, यं उच्छुमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, उच्छुखण्डस्सिदं फलं ।।

---

१. दस्सयित्वा – सी०, स्या० । २–२. तिण्णो असि तुवं मुनि – स्या० । ३–३. यावता च गतोगति – रो० । ४. महावीर – सी० । ५. सब्बञ्ञुतं अनासवं – स्या० । ६. ञाणत्थुमनायिदं – स्या० ।

४७. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
४८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा उच्छुखण्डिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. कळम्बदायकत्थेरअपदानं

५०. "रोमसो नाम सम्बुद्धो, वसते[1] पब्बतन्तरे ।
कळम्बं तस्स पादासिं, पसन्नो सेहि पाणिभि ।।
५१. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कळम्बस्स इदं फलं ।।
५२. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
५३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
५४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा कळम्बदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. अम्बाटकदायकत्थेरअपदानं

५५. "विपिने[2] बुद्धं दिस्वान, सयम्भुं अपराजितं ।
अम्बाटकं गहेत्वान, सयम्भुस्स अदासहं ।।
५६. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं फलमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।
५७. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।। B. 21
५८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
५९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा अम्बाटकदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. वपति – मी०, स्या० । २. पवने – स्या० ।

८. हरीतकदायकत्थेरअपदानं[1]

६०. "हरीतकं आमलकं, अम्बजम्बुविभीतकं[2] ।
कोलं भल्लातकं बिल्लं[3], सयमेव हरामहं ॥

६१. "दिस्वान पब्भारगतं, झायिं झानरतं मुनिं ।
आबाधेन आपीळेन्तं[4], अदुतीयं[5] महामुनिं ॥

६२. "हरीतकं गहेत्वान, सयम्भुस्स अदासहं ।
खादमत्तम्हि[6] भेसज्जे[6], ब्याधि पस्सम्भि तावदे ॥

६३. "पहीनदरथो बुद्धो, अनुमोदमकासि[7] मे[7] ।
'भेसज्जदानेनिमिना, ब्याधिवूपसमेन च ॥

६४. 'देवभूतो मनुस्सो वा, जातो वा अञ्ञजातिया ।
सब्बत्थ सुखितो होतु[8], मा च ते ब्याधिमागमा' ॥

६५. "इदं वत्वान सम्बुद्धो, सयम्भू अपराजितो ।
नभं अब्भुग्गमी धीरो, हंसराजा व अम्बरे ॥

६६. "यतो हरीतकं[9] दिन्नं[9], सयम्भुस्स महेसिनो ।
इमं जातिं उपादाय, ब्याधि मे नुपपज्जथ ॥

६७. "अयं पच्छिमको मय्हं, चरिमो वत्तते भवो ।
तिस्सो विज्जा सच्छिकता[10], कतं बुद्धस्स सासनं ॥

६८. "चतुन्नवुतितो कप्पे, भेसज्जमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, भेसज्जस्स इदं फलं ॥

B. 22 ६९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

७०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

७१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा हरीतकदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. हरीतकिदायक० – स्या० । २. अम्बजम्बूविभेदकं – स्या० । ३. बेल्लं – स्या० । ४. पपीळेन्तं – सी०; आपीळितं – स्या० । ५. अद्धनियं – स्या० । ६–६. कतमत्तम्हि भेसज्जे – सी०; कतमत्तम्हि भेसज्जं – स्या० । ७–७. अनुमोदनियं अका – सी०, स्या० । ८. होहि – सी०, स्या० । ९–९. हरीतकमदं – सी०; हरीतकिमदं – स्या० । १०. अनुप्पत्तो – स्या० ।

९. अम्बपिण्डियत्थेरअपदानं

७२. "हत्थिराजा तदा आसिं, ईसादन्तो उरुळ्हवा[1] ।
विचरन्तो ब्रहारञ्ञे, अद्दसं लोकनायकं ।।

७३. "अम्बपिण्डं[2] गहेत्वान, अदासिं सत्थुनो अहं ।
पटिग्गण्हि महावीरो, सिद्धत्थो लोकनायको ।।

७४. "मम निज्झायमानस्स, परिभुञ्जि तदा जिनो ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तुसितं उपपज्जहं ।।

७५. "ततो अहं चवित्वान, चक्कवत्ती अहोसहं ।
एतेनेव उपायेन, अनुभुत्वान सम्पदा ।।

७६. "पधानपहितत्तोहं, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिञ्ञाय, विहरामि अनासवो ।।

७७. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं फलमददिं[3] तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

७८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
७९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
८०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा अम्बपिण्डियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. अम्बफलियत्थेरअपदानं[4]

८१. "पदुमुत्तरबुद्धस्स, लोकजेट्ठस्स तादिनो । B. 23
पिण्डाय विचरन्तस्स, धारतो[5] उत्तमं यसं ।।

८२. "अग्गफलं गहेत्वान, विप्पसन्नेन चेतसा ।
दक्खिणेय्यस्स वीरस्स, अदासिं सत्थुनो अहं ।।

८३. "तेन कम्मेन द्विपदिन्द[6], लोकजेट्ठ नरासभ ।
पत्तोम्हि अचलं ठानं, हित्वा जयपराजयं ।।

---

१. उरूळ्हवो – मी०; उरुळ्हवो – स्या० । २. अम्बपिण्डि – मी०, स्या० ।
३. दानमददिं – स्या० । ४. जम्बुफलियत्थेरअपदानं – मी०; जम्बुफलिय ० – स्या० ।
५. धारेतो – सी० । ६. दिपदिन्द – मी०, स्या०, रो० ।

८४. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अग्गदानस्सिदं फलं ॥
८५. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
८६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अम्बफलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

एकविहारिवग्गो चतुचत्तालीसमो ।

तस्सुद्दानं

थेरो एकविहारी च, सङ्खियो[1] पाटिहीरको ।
थविको उच्छुखण्डी च, कळम्बअम्बाटकदो[2] ॥
हरीतकम्बपिण्डी च, अम्बदो[3] दसमो यति ।
छळसीति[4] च गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

———:०:———

१. सङ्खिको – सी०, स्या० । २. कलम्बम्बाटकप्पदा – सी०, स्या० । ३. जम्बुदो – सी०; जम्बूदो – स्या० । ४. छळासीति – सी०, स्या० ।

४५. विभीतकवग्गो[1]

१. विभीतकमिञ्जियत्थेरअपदानं[2]

१. "ककुसन्धो महावीरो, सब्बधम्मान पारगू । B. 24
गणम्हा वूपकट्ठो सो, अगमासि वनन्तरं ।।

२. "बीजमिञ्जं[3] गहेत्वान, लताय आवुणिं[4] अहं ।
भगवा तम्हि समये, झायते पब्बतन्तरे ।।

३. "दिस्वानहं देवदेवं, विप्पसन्नेन चेतसा ।
दक्खिणेय्यस्स वीरस्स, बीजमिञ्जमदासहं ।।

४. "इमस्मियेव[5] कप्पम्हि[5], यं मिञ्जमददिं[6] तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बीजमिञ्जस्सिदं फलं ।।

५. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ।।

६. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

७. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा विभीतकमिञ्जियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. कोलदायकत्थेरअपदानं

८. "अजिनेन निवत्थोहं, वाकचीरधरो तदा ।
खारिया[7] पूरयित्वान, कोलंहासिं ममस्समं[7] ।।

९. "तम्हि काले सिखी बुद्धो, एको अदुतियो अहु । B. 25
ममस्समं उपागच्छि, जानन्तो[8] सब्बकालिकं ।।

---

१. विभेदकिवग्गो – स्या० । २. विभेदकबीजियत्थेरापदानं – स्या० । ३. वीजवीजं – स्या०; बीजवीजं – रो० । ४. आचरिं – स्या० । ५–५. इमस्मिञ्ञेव कप्पस्मि – सी०; ० कप्पस्सि – स्या० । ६. फलमददिं – सी०, रो०; वीजमददिं – स्या० । ७–७. खारिभारं हरित्वा, कोलमाहरिमस्समं – सी०, रो०; भारिया०, कोलं हासि ० – स्या० । २. जोतेन्तो – स्या० ।

१०. "सकं चित्तं पसादेत्वा, वन्दित्वान च सुब्बतं ।
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, कोलं बुद्धस्सदासहं ।।

११. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं फलमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कोलदानस्सिदं फलं ।।

१२. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
१३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
१४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा कोलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. बिल्लियत्थेरअपदानं[1]

१५. "चन्दभागानदीतीरे, अस्समो सुकतो मम ।
बिल्लरुक्खेहि[2] आकिण्णो, नानादुमनिसेवितो ।।

१६. "सुगन्धं बेलुवं दिस्वा, बुद्धसेट्ठमनुस्सरिं ।
खारिभारं पूरयित्वा, तुट्ठो संविग्गमानसो ।।

१७. "ककुसन्धं उपागम्म, बिल्लपक्कमदासहं ।
पुञ्ञक्खेत्तस्स वीरस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ।।

१८. "इमस्मियेव कप्पस्मिं, यं फलमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि; फलदानस्सिदं फलं ।।

१९. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
२०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
B. 26 २१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा बिल्लियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. भल्लातदायकत्थेरअपदानं[3]

२२. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, द्वत्तिंसवरलक्खणं ।
विपिनग्गेन[4] गच्छन्तं, सालराजं व फुल्लितं ।।

---

१. बिल्लफलियत्थेरापदान – सी०; वेलुवफलियत्थेर ० – स्या० । २. वेलुरुक्खेहि – सी०; वेलुवरुक्खेहि – स्या० । ३. भल्लातक ० – सी०, स्या० । ४. पवनग्गेन – सी०, स्या०, रो० ।

२३. "तिणत्थरं[1] पञ्ञापेत्वा, बुद्धसेट्ठं अयाचहं ।
'अनुकम्पतु मं बुद्धो, भिक्खं इच्छामि दातवे' ।।

२४. "अनुकम्पको कारुणिको, अत्थदस्सी महायसो ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, ओरूहि[2] मम अस्समे ।।

२५. "ओरोहित्वान[3] सम्बुद्धो, निसीदि पण्णसन्थरे ।
भल्लातकं गहेत्वान, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।।

२६. "मम निज्झायमानस्स, परिभुञ्जि तदा जिनो ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, अभिवन्दिं तदा जिनं ।।

२७. "अट्ठारसे कप्पसते, यं फलमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

२८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।

२९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा भल्लातदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. उत्तलिपुप्फियत्थेरअपदानं

३१. "निग्रोधे हरितोभासे, संविरुळ्हम्हि पादपे । B. 27
उत्तलिमालं[4] पग्गय्ह, बोधिया अभिरोपयिं ।।

३२. "इमस्मियेव कप्पम्हि, यं बोधिमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बोधिपूजायिदं फलं ।।

३३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।

३४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

३५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा उत्तलिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. तिणसन्थरं – स्या० । २. ओरुही – सी०; ओरुय्ह – स्या० । ३. ओरुय्हित्वान – सी० । ४. उम्मामालञ्हि – स्या० ।

६. अम्बाटकियत्थेरअपदानं

३६. "सुपुप्फितं सालवनं, ओगय्ह वेस्सभू मुनि ।
निसीदि गिरिदुग्गेसु, अभिजातो व केसरी ।।

३७. "पसन्नचित्तो सुमनो, अम्बाटकमपूजयिं ।
पुञ्ञक्खेत्तं अनुत्तरं[1], पसन्नो सेहि पाणिभि ।।

३८. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं पुप्फमभिरोपयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

३९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
४०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा अम्बाटकियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. सीहासनिकत्थेरअपदानं

B. 28 ४२. "पदुमुत्तरस्स भगवतो, सब्बभूतहितेसिनो ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सीहासनमदासहं ।।

४३. "देवलोके मनुस्से वा, यत्थ यत्थ वसामहं ।
लभामि विपुलं ब्यम्हं, सीहासनस्सिदं फलं ।।

४४. "सोण्णमया रूपिमया, लोहितङ्गमया[2] बहू ।
मणिमया च पल्लङ्का, निब्बत्तन्ति ममं सदा ।।

४५. "बोधिया आसनं कत्वा, जलजुत्तमनामिनो ।
उच्चे कुले पजायामि, अहो धम्मसुधम्मता ।।

४६. "सतसहस्सितो कप्पे, सीहासनमकासहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सीहासनस्सिदं फलं ।।

४७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
४८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

---

१. महावीरं – मी०, स्या० । २. लोहितङ्कमया – मी०, स्या०, रो० ।

इत्थं सुदं आयस्मा सीहासनिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. पादपीठियत्थेरअपदानं

५०. "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, अग्गो[1] कारुणिको मुनि[1] ।
तारयित्वा बहू सत्ते, निब्बुतो सो महायसो ॥

५१. "सीहासनस्स सामन्ता, सुमेधस्स महेसिनो ।
पसन्नचित्तो सुमनो, पादपीठमकारयिं ॥

५२. "कत्वान कुसलं कम्मं, सुखपाकं सुखुद्रयं ।
पुञ्ञकम्मेन संयुत्तो, तावतिंसमगच्छहं ॥

५३. "तत्थ मे वसमानस्स, पुञ्ञकम्मसमङ्गिनो । B. 29
पदानि उद्धरन्तस्स, सोण्णपीठा भवन्ति मे ॥

५४. "लाभा तेसं सुलद्धं वो[2], ये लभन्ति उपस्सुतिं ।
निब्बुते कारं कत्वान, लभन्ति विपुलं सुखं ॥

५५. "मया पि सुकतं कम्मं, वाणिज्जं[3] सुप्पयोजितं[3] ।
पादपीठं करित्वान, सोण्णपीठं लभामहं ॥

५६. "यं यं दिसं पक्कमामि, केनचि किच्चयेनहं[4] ।
सोण्णपीठे अक्कमामि, पुञ्ञकम्मस्सिदं फलं ॥

५७. "तिंसकप्पसहस्सम्हि, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पादपीठस्सिदं फलं ॥

५८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
५९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पादपीठियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१–१. कारुणिको महामुनि – स्या० । २. ते – स्या० । ३–३. वाणिज्जे सुपयोजितं – स्या० । ४. पच्चयेनहं – सी०, रो० ।

९. वेदिकारकत्थेरअपदानं[1]

६१. "पदुमुत्तरस्स[2] भगवतो[2], बोधिया पादपुत्तमे ।
वेदिकं सुकतं कत्वा, सकं चित्तं पसादयिं ।।

६२. "अतोळारानि[3] भण्डानि, कतानि अकतानि च ।
अन्तलिक्खा पवस्सन्ति, वेदिकाय इदं फलं ।।

६३. "उभतो ब्यूळ्हसङ्गामे, पक्खन्दन्तो भयानके ।
भयभेरवं न पस्सामि, वेदिकाय इदं फलं ।।

B. 30 ६४. "मम सङ्कप्पमञ्ञाय, ब्यम्हं निब्बत्तते सुभं ।
सयनानि महग्घानि, वेदिकाय इदं फलं ।।

६५. "सतसहस्सितो कप्पे, यं वेदिकमकारयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, वेदिकाय इदं फलं ।।

६६. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
६७. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
६८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा वेदिकारको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. बोधिघरदायकत्थेरअपदानं[4]

६९. "सिद्धत्थस्स भगवतो, द्विपदिन्दस्स तादिनो ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बोधिघरमकारयिं ।।

७०. "तुसितं[5] उपपन्नोम्हि, वसामि रतने घरे ।
न मे सीतं वा उण्हं वा, वातो गत्ते न सम्फुसे ।।

७१. "पञ्चसट्ठिम्हितो कप्पे, चक्कवत्ती अहोसहं ।
कासिकं नाम नगरं, विस्सकम्मेन[6] मापितं ।।

७२. "दसयोजनआयामं, अट्ठयोजनवित्थतं ।
न तम्हि नगरे अत्थि, कट्ठं वल्ली च मत्तिका ।।

---

१. वेदियकारक० – स्या० । २–२. पदुमुत्तरबुद्धस्स – सी०; ० बुद्धस्स – स्या० । ३. अथोळारानि – सी०, रो०; अगोळारानि – स्या० । ४. बोधिघरियत्थेरा० – सी०; बोधिघरकार ० – स्या० । ५. तुस्सितं – स्या० । ६. विसुकम्मेन – स्या० ।

७३. "तिरियं योजनं आसि, अद्धयोजनवित्थतं[1] ।
मङ्गलो नाम पासादो, विस्सकम्मेन मापितो ॥

७४. "चुल्लासीतिसहस्सानि, थम्भा सोण्णमया[2] अहुं[2] ।
मणिमया च निय्यूहा, छदनं रूपियं अहु ॥

७५. "सब्बसोण्णमयं घरं, विस्सकम्मेन मापितं । B. 31
अज्झावुत्थं मया एतं, घरदानस्सिदं फलं ॥

७६. "ते सब्बे अनुभोत्वान, देवमानुसके भवे ।
अज्झपत्तोम्हि[3] निब्बानं, सन्तिपदमनुत्तरं ॥

७७. "तिंसकप्पसहस्सम्हि[4], बोधिघरमकारयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, घरदानस्सिदं फलं ॥

७८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
७९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा बोधिघरदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

विभीतकवग्गो पञ्चचत्तालीसमो ।

तस्सुद्दानं

विभीतकी[5] कोलफली[5], बिल्लभल्लातकप्पदो ।
उत्तलम्बटकी[6] चेव, आसनी पादपीठको ॥
वेदिको[7] बोधिघरिको, गाथायो गणिता पि[8] च[8] ।
एकूनासीतिका सब्बा, अस्मिं वग्गे पकित्तिता ॥

———:०:———

१. अड्ढयोजनवित्थतो – सी०; अड्ढ० – स्या० । २–२. सोवण्णिया अहु – स्या० । ३. अज्ज पत्तोम्हि – सी०, स्या० । ४. चतुनवुते इतो कप्पे – सी० । ५–५. विभेदकि कोलफलि – स्या० । ६. निग्रोधम्बाटकी – सी०; उम्मा अम्बाटकि – स्या० । ७. वेदिका – स्या० । ८–८. विहू – सी० ।

४६. जगतिदायकवग्गो[1]

१. जगतिदायकत्थेरअपदानं

B. 32 १. "धम्मदस्सिस्स मुनिनो, बोधिया पादपुत्तमे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, जगतिं कारयिं अहं ।।

२. "दरितो पब्बततो[2] वा, रुक्खतो पतितो अहं ।
चुतो पतिट्ठं विन्दामि, जगतिया इदं फलं ।।

३. "न मे चोरा विहेसन्ति[3], नातिमञ्ञन्ति खत्तिया[3] ।
सब्बामित्तेतिक्कमामि, जगतिया इदं फलं ।।

४. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
सब्बत्थ पूजितो होमि, जगतिया इदं फलं ।।

५. "अट्ठारसे कप्पसते, जगतिं कारयिं अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, जगतिदानस्सिदं फलं ।।

६. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ।।

७. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

८. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा जगतिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. मोरहत्थियत्थेरअपदानं

९. "मोरहत्थं गहेत्वान, उपेसिं लोकनायकं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, मोरहत्थमदासहं ।।

---

१. जगतिवग्गो – स्या० । २. पब्बतातो – सी०, स्या० । ३–३. पसहन्ति, नातिमञ्ञाति खत्तियो – सी०, रो० ।

१०. "इमिना मोरहत्थेन, चेतनापणिधीहि च । B. 33
निब्बायिंसु[1] तयो अग्गी, लभामि विपुलं सुखं ॥

११. "अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थुसम्पदा ।
दत्वानहं मोरहत्थं, लभामि विपुलं सुखं ॥

१२. "तियग्गी[2] निब्बुता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१३. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, मोरहत्थस्सिदं फलं ॥

१४. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
१५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा मोरहत्थियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. सीहासनबीजियत्थेरअपदानं[3]

१७. "तिस्सस्साहं भगवतो, बोधिरुक्खमवन्दियं ।
पग्गय्ह बीजनिं तत्थ, सीहासनमबीजहं[4] ॥

१८. "द्वेनवुते इतो कप्पे, सीहासनमबीजहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बीजनाय इदं फलं ॥

१९. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
२०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सीहासनबीजियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. तिणुक्कधारियत्थेरअपदानं[5]

२२. "पदुमुत्तरबुद्धस्स[6], बोधिया पादपुत्तमे । B. 34
पसन्नचित्तो सुमनो, तयो उक्के[7] अधारयिं ॥

---

१. निब्बुता मे – स्या० । २. तिधग्गी – स्या०; तिवग्गो – रो० । ३. सीहासनबीजकत्थेर० – सी० । ४. सीहासनमबीजयिं – सी०; ० मविज्जहं – स्या०, रो० । ५. तिउक्काधारकत्थेर ० – सी० । ६. पदुमुत्तरस्स बुद्धस्स – स्या० । ७. उक्का – सी० ।

२३. "सतसहस्सितो कप्पे, सोहं[1] उक्कमधारयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, उक्कदानस्सिदं फलं ।।

२४. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
२५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
२६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा तिणुक्कधारियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. अक्कमनदायकत्थेरअपदानं

२७. "ककुसन्धस्स मुनिनो, ब्राह्मणस्स वुसीमतो ।
दिवाविहारं वजतो, अक्कमनमदासहं ।।

२८. "इमस्मियेव कप्पम्हि, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अक्कमनस्सिदं फलं ।।

२९. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
३०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
३१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा अक्कमनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. वनकोरण्डियत्थेरअपदानं

३२. "सिद्धत्थस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
वनकोरण्डमादाय, बुद्धस्स अभिरोपयिं ।।

B. 35 ३३. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं पुप्फमभिरोपयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

३४. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
३५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
३६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

---

१. याहं – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा वनकोरण्डिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

वीसतिमं भाणवारं ।

---

७. एकछत्तियत्थेरअपदानं

३७. "अङ्गारजाता पथवी, कुक्कुळानुगता मही ।
पदुमुत्तरो[1] भगवा, अब्भोकासम्हि चङ्कमि ॥

३८. "पण्डरं छत्तमादाय, अद्धानं[2] पटिपज्जहं ।
तत्थ दिस्वान सम्बुद्धं, वित्ति[3] मे उपपज्जथ ॥

३९. "मरीचियोत्थटा[4] भूमि, अङ्गारा व मही अयं ।
उपहन्ति[5] महावाता, सरीरस्सासुखेपना[6] ॥

४०. "सीतं उण्हं विहनन्तं[7], वातातपनिवारणं ।
पटिग्गण्ह इमं छत्तं, फस्सयिस्सामि निब्बुतिं ॥

४१. "अनुकम्पको कारुणिको, पदुमुत्तरो महायसो[8] ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, पटिग्गण्हि[9] तदा जिनो ॥

४२. "तिसकप्पानि देविन्दो, देवरज्जमकारयिं ।
सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

४३. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
अनुभोमि सकं कम्मं, पुब्बे सुकतमत्तनो ॥

४४. "अयं मे पच्छिमा जाति, चरिमो वत्तते भवो । B. 36
अज्जा पि सेतच्छत्तं[10] मे, सब्बकालं धरीयति ॥

४५. "सतसहस्सितो कप्पे, यं छत्तमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, छत्तदानस्सिदं फलं ॥

४६. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
४७. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

---

१. पदुमुत्तरो च – सी० । २. अद्धाना – मा० । ३. चित्तं – स्या० । ४. मरिचिमोफुना – स्या०; मरीचिवोफुटा – रो० । ५. उपट्ठन्ति – स्या०; उपवायन्ति – सी०, रो० । ६. सरीरकायुखेपना – स्या० । ७. विहनति – स्या० । ८. महाइसि – सी० । ९. पटिगण्हि – सी० । १०. सेतछत्तं – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा एकछत्तियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८. जातिपुप्फियत्थेरअपदानं

४९. "परिनिब्बुते भगवति, पदुमुत्तरे महायसे ।
पुप्फवटंसके[1] कत्वा[1], सरीरमभिरोपयिं ।।

५०. "तत्थ चित्तं पसादेत्वा, निम्मानं अगमासहं ।
देवलोकगतो सन्तो, पुञ्ञकम्मं सरामहं[2] ।।

५१. "अम्बरा पुप्फवस्सो मे, सब्बकालं पवस्सति ।
संसरामि[3] मनुस्से चे[3], राजा होमि महायसो ।।

५२. "तहिं कुसुमवस्सो मे, अभिवस्सति सब्बदा ।
तस्सेव[4] पुप्फपूजाय, वाहसा सब्बदस्सिनो ।।

५३. "अयं पच्छिमको मय्हं, चरिमो वत्तते भवो ।
अज्जा पि पुप्फवस्सो मे, अभिवस्सति सब्बदा ।।

५४. "सतसहस्सितो कप्पे, यं पुप्फमभिरोपयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, देहपूजायिदं फलं ।।

५५. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
B. 37 ५६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
५७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा जातिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. पट्टिपुप्फियत्थेरअपदानं[5]

५८. "नीहरन्ते सरीरम्हि, वज्जमानासु[6] भेरिसु ।
पसन्नचित्तो सुमनो, पट्टिपुप्फमपूजयिं[7] ।।

५९. "सतसहस्सितो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, देहपूजायिदं फलं ।।

१–१. पुप्फचङ्कोटके गहेत्वा – स्या०; पुप्फचङ्कोटके० – रो० । २. चरामहं – स्या० । ३–३. सम्भवामि मनुस्से वे – स्या० । ४. कायेसु – स्या०; तायेव – रो० । ५. सत्तिपण्णियत्थेर० – स्या० । ६. विज्जमानासु – स्या० । ७. सत्ति० – स्या०, रो० ।

६०. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
६१. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
६२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा पट्टिपुप्फियो[१] थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. गन्धपूजकत्थेरअपदानं

६३. "चितासु[२] कुरुमानासु[२], नानागन्धे समाहटे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, गन्धमुट्ठिमपूजयिं ।।
६४. "सतसहस्सितो कप्पे, चितकं यमपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, चितपूजायिदं फलं ।।
६५. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
६६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।। B. 38

इत्थं सुदं आयस्मा गन्धपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

जगतिदायकवग्गो छचत्तालीसमो ।

तस्सुद्दानं

जगती मोरहत्थी[३] च, आसनी[४] उक्कधारको ।
अक्कमि वनकोरण्डि, छत्तदो जातिपूजको ।।
पट्टिपुप्फी[५] च यो थेरो[५], दसमो गन्धपूजको ।
सत्तसट्ठि च गाथायो, गणितायो विभाविभि ।।

---:०:---

१. सत्तिपण्णियो – स्या०, रो० । २–२. चितेसु कयिरमानेसु – सी०; चितकेसु कुरुमानेसु – स्या० । ३. मोरहत्थो – स्या० । ४. आसनि – स्या० । ५–५. सतिपण्णियो थेरो च – स्या० ।

४७. सालकुसुमियवग्गो[1]

१. सालकुसुमियत्थेरअपदानं

B. 39 १. "परिनिब्बुते भगवति, जजुलत्तमनामके ।
आरोपितम्हि चितके, सालपुप्फमपूजयिं ॥

२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं पुप्फमभिरोपयिं[2] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, चितपूजायिदं फलं ॥

३. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

४. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सालकुसुमियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. चितकपूजकत्थेरअपदानं

६. "झायमानस्स भगवतो, सिखिनो लोकबन्धुनो ।
अट्ठ चम्पकपुप्फानि, चितकं अभिरोपयिं ॥

७. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं पुप्फमभिरोपयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, चितपूजायिदं[3] फलं ॥

८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 40 इत्थं सुदं आयस्मा चितकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. सालपुप्फिवग्गो – स्या० । २. पुप्फमभिपूजयिं – स्या० । ३. चितकपूजायिदं – सी०; बुद्धपूजायिदं – स्या० ।

३. चितकनिब्बापकत्थेरअपदानं

११. "दय्हमाने सरीरम्हि, वेस्सभुस्स महेसिनो ।
गन्धोदकं गहेत्वान, चितं निब्बापयिं अहं ।।
१२. "एकतिंसे इतो कप्पे, चितं निब्बापयिं अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, गन्धोदकस्सिदं फलं ।।
१३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
१४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
१५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा चितकनिब्बापको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. सेतुदायकत्थेरअपदानं

१६. "विपस्सिनो भगवतो, चङ्कमन्तस्स सम्मुखा ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सेतुं कारापयिं अहं ।।
१७. "एकनवुतितो कप्पे, यं सेतुं कारयिं अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सेतुदानस्सिदं फलं ।।
१८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
१९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
२०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा सेतुदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. सुमनतालवण्टियत्थेरअपदानं

२१. "सिद्धत्थस्स भगवतो, तालवण्टमदासहं । B. 41
सुमनेहि पटिच्छन्नं, धारयामि महायसं ।।
२२. "चतुन्नवुतितो कप्पे, तालवण्टमदासहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, तालवण्टस्सिदं फलं ।।
२३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
२४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
२५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा सुमनतालवण्टियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. अवटफलियत्थेरअपदानं[1]

२६. "सतरंसी नाम भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
विवेककामो सम्बुद्धो, गोचरायाभिनिक्खमि ।।

२७. "फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छिं नरासभं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, अदासिं अवटं फलं ।।

२८. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

२९. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।

३०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

३१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा अवटफलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. लबुजफलदायकत्थेरअपदानं[2]

B. 42 ३२. "नगरे बन्धुमतिया, आरामिको अहं तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, गच्छन्तं अनिलञ्जसे ।।

३३. "लबुजं फलमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
आकासे व ठितो सन्तो, पटिग्गण्हि महायसो ।।

३४. "वित्तिसञ्जननो मय्हं, दिट्ठधम्मसुखावहो ।
फलं बुद्धस्स दत्वान, विप्पसन्नेन चेतसा ।।

३५. "अधिगञ्छिं[3] तदा पीतिं, विपुलं सुखमुत्तमं ।
उप्पज्जते व[4] रतनं, निब्बत्तस्स तहिं तहिं ।।

३६. "एकनवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

---

१. अवण्टफलिय ० – सी० । २. लबुजदायक ० – सी० । ३. अधिगच्छिं – सी०; अधिग्गञ्छिं – स्या० । ४. च – सी०; मे – स्या० ।

३७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
३८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा लबुजफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. पिलक्खफलदायकत्थेरअपदानं[1]

४०. "वनन्तरे[2] बुद्धं दिस्वा[2], अत्थदस्सिं महायसं ।
पसन्नचित्तो सुमनो पिलक्खस्स[3] फलं अदा ॥

४१. "अट्ठारसे कप्पसते, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

४२. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ B. 43

इत्थं सुदं आयस्मा पिलक्खफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. सयंपटिभानियत्थेरअपदानं

४५. "ककुधं विलसन्तं व, देवदेवं नरासभं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, को दिस्वा न[4] पसीदति[4] ॥

४६. "तमन्धकारं नासेत्वा, सन्तारेत्वा बहुं जनं ।
ञाणालोकेन जोतन्तं, को दिस्वा न पसीदति ॥

४७. "वसीसतसहस्सेहि, नीयन्तं लोकनायकं ।
उद्धरन्तं बहू सत्ते, को दिस्वा न पसीदति ॥

४८. "आहनतं[5] धम्मभेरिं, मद्दन्तं तित्थिये गणे ।
सीहनादं विनदन्तं[6], को दिस्वा न पसीदति ॥

---

१. मिलक्खुफल ० – स्या० । २–२. वनन्ते बुद्धं दिस्वान – सी०, रो० । ३. पिलक्खुस्स – रो० । ४–४. नप्पसीदति – सी०, स्या० । एवमुपरि पि । ५. आहनित्वा – स्या० । ६. व नदन्तं – स्या० ।

४९. "यावता ब्रह्मलोकतो[1], आगन्त्वान सब्रह्मका ।
पुच्छन्ति निपुणे पञ्हे, को दिस्वा न पसीददति ॥

५०. "यस्सञ्जलिं करित्वान, आयाचन्ति[2] सदेवका ।
तेन पुञ्ञं अनुभोन्ति, को दिस्वा न पसीददति ॥

५१. "सब्बे जना समागन्त्वा, सम्पवारेन्ति चक्खुमं ।
न विकम्पति अज्झिट्ठो, को दिस्वा न पसीददति ॥

५२. "नगरं पविसतो यस्स, रवन्ति[3] भेरियो बहू ।
विनदन्ति गजा मत्ता, को दिस्वा न पसीददति ॥

५३. "वीथिया[4] गच्छतो यस्स, सब्बाभा[5] जोतते सदा ।
अब्भुन्नता समा होन्ति, को दिस्वा न पसीददति ॥

५४. "ब्याहरन्तस्स बुद्धस्स, चक्कवाळं[6] पि सुय्यति[6] ।
सब्बे सत्ते विञ्ञापेति, को दिस्वा न पसीददति ॥

B. 44 ५५. "सतसहस्सितो कप्पे, यं बुद्धमभिकित्तयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कित्तनाय इदं फलं ॥

५६. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
५७. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सयंपटिभानियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. निमित्तब्याकरणीयत्थेरअपदानं

५९. "अज्झोगाहेत्वा[7] हिमवं[7], मन्ते वाचेमहं तदा ।
चतुपञ्ञाससहस्सानि, सिस्सा मय्हं उपट्ठहुं ॥

६०. "अधिता वेदगू सब्बे, छळङ्गे पारमिं गता ।
सकविज्जाहुपत्थद्धा, हिमवन्ते वसन्ति ते ॥

---

१. ब्रह्मलोकम्हा – स्या० । २. आधावन्ति – स्या० । ३. नदन्ति – स्या० । ४. रथिया – सी० । ५. पभा वा – स्या० । ६–६. चक्कवालम्हि सूयति – सी०; चक्कवाळम्हि० – स्या० । ७–७. अज्झोगहेत्वा हिमवं – सी०; अज्झोगहेत्वा हिमवन्तं – स्या० ।

६१. "चवित्वा तुसिता काया, देवपुत्तो महायसो ।
उप्पज्जि मातुकुच्छिस्मि, सम्पजानो पतिस्सतो ।।

६२. "सम्बुद्धे उपपज्जन्ते, दससहस्सि कम्पथ[1] ।
अन्धा चक्खुं अलभिंसु, उप्पज्जन्तम्हि नायके ।।

६३. "सब्बाकारं[2] पकम्पित्थ[2], केवला वसुधा अयं ।
निग्घोससद्दं सुत्वान, उब्बिज्जिंसु[3] महाजना ।।

६४. "सब्बे जना समागम्म, आगच्छुं मम सन्तिकं ।
वसुधायं पकम्पित्थ, किं विपाको भविस्सति ।।

६५. "अवचासिं[4] तदा तेसं, मा भेथ[5] नत्थि वो भयं ।
विसट्ठा होथ सब्बे पि, उप्पादोयं सुवत्थिको[6] ।।

६६. "अट्ठहेतूहि सम्फुस्स[7], वसुधायं पकम्पति । B. 45
तथा निमित्ता दिस्सन्ति, ओभासो विपुलो महा ।।

६७. "असंसयं बुद्धसेट्ठो, उप्पज्जिस्सति चक्खुमा ।
सञ्ञापेत्वान जनतं, पञ्चसीले कथेसहं ।।

६८. "सुत्वान पञ्च सीलानि, बुद्धुप्पादञ्च दुल्लभं ।
उब्बेगजाता[8] सुमना, तुट्ठहट्ठा अहंसु[9] ते ।।

६९. "द्वेनवुते इतो कप्पे, यं निमित्तं वियाकरिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, ब्याकरणस्सिदं फलं ।।

७०. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
७१. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
७२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा निमित्तव्याकरणियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

सालकुसुमियवग्गो सत्तचत्तालीसमो ।

---

१. पकम्पथ – मी० । २–२. छप्पकारमकम्पित्थ – स्या०; छब्बिकारं ० – रो० । ३. विम्हयिंसु – स्या० । ४. विदस्सामि – स्या० । ५. भायित्थ – स्या० । ६. सुखत्थिको – स्या०, रो० । ७. सम्फस्सा – स्या०, रो० । ८. उब्बेङ्गजाता – स्या० । ९. अहेसु – स्या० ।

तस्सुद्दानं

सालकुसुमियो थेरो, पूजा निब्बापको पि च ।
सेतुदो तालवण्टी[1] च, अवटलबुजप्पदो[2] ॥
पिलक्खपटिभानी[3] च, वेय्याकरणियो[4] दिजो[5] ।
द्वेसत्तति[6] च[6] गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

———:०:———

१. तालवण्टि – स्या० । २. अवण्ट० – सी०; अवटं लबुजम्पदो – स्या० । ३. मिलक्खु० – स्या० । ४. वेय्याकरणको – सी० । ५. दिजा – स्या० । ६–६. द्वेसत्तञ्चे – सी० ।

४८. नळमालिवग्गो

१. नळमालियत्थेरअपदानं

१. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं । B. 46
विपिनग्गेन गच्छन्तं, अद्दसं लोकनायकं ॥

२. "नळमालं गहेत्वान, निक्खमन्तो च[1] तावदे ।
तत्थद्दसासिं सम्बुद्धं, ओघतिण्णमनासवं ॥

३. "पसन्नचित्तो सुमनो, नळमालमपूजयिं ।
दक्खिणेय्यं महावीरं, सब्बलोकानुकम्पकं ॥

४. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं मालमभिरोपयिं[2] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

५. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

६. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

७. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा नळमालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. मणिपूजकत्थेरअपदानं

८. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
विवेककामो सम्बुद्धो, गच्छते अनिलञ्जसे ॥

९. "अविदूरे हिमवन्तस्स[3], महाजातस्सरो अहु ।
तत्थ मे भवनं आसि, पुञ्ञकम्मेन संयुतं ॥

१०. "भवना अभिनिक्खम्म[4], अद्दसं लोकनायकं । B. 47
इन्दीवरं व जलितं, आदित्तं व हुतासनं ॥

---

१. व – सी० । २. पुप्फमभिरोपयिं – सी०, स्या०, रो० । ३. हिमवतो – सी० ।
४. निक्खमित्वान – स्या० ।

११. "विचिनं[1] नद्दसं[1] पुप्फं, पूजयिस्सन्ति नायकं ।
सकं चित्तं पसादेत्वा, अवन्दिं सत्थुनो अहं ॥

१२. "मम[2] सीसे मणिं[2] गय्ह, पूजयिं लोकनायकं ।
इमाय मणिपूजाय, विपाको होतु भद्दको ॥

१३. "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
अन्तलिक्खे ठितो सत्था, इमं गाथं अभासथ ॥

१४. 'सो ते इज्झतु सङ्कप्पो, लभस्सु[3] विपुलं सुखं ।
इमाय मणिपूजाय, अनुभोहि महायसं' ॥

१५. "इदं वत्वान भगवा[4], जलजुत्तमनामको ।
अगमासि बुद्धसेट्ठो, यत्थ[5] चित्तं पणीहितं ॥

१६. "सट्ठिकप्पानि देविन्दो, देवरज्जमकारयिं ।
अनेकसतक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

१७. "पुब्बकम्मं सरन्तस्स, देवभूतस्स मे सतो ।
मणि निब्बत्तते मय्हं, आलोककरणो ममं[6] ॥

१८. "छळसीतिसहस्सानि, नारियो मे परिग्गहा ।
विचित्तवत्थाभरणा, आमुक्कमणिकुण्डला[7] ॥

१९. "अळारपम्हा हसुला, सुसञ्ञा तनुमज्झिमा ।
परिवारेन्ति मं निच्चं, मणिपूजायिदं फलं ॥

२०. "सोण्णमया मणिमया, लोहितङ्गमया तथा ।
भण्डा मे सुकता होन्ति, यदिच्छसि[8] पिळन्धना ॥

२१. "कूटागारा गहा[9] रम्मा, सयनञ्च महारहं ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, निब्बत्तन्ति यदिच्छकं ॥

२२. "लाभा तेसं सुलद्धं च, ये लभन्ति उपस्सुतिं ।
पुञ्ञक्खेत्तं मनुस्सानं, ओसधं सब्बपाणिनं ॥

B. 48 २३. "मय्हं पि सुकतं कम्मं, योहं अदक्खि नायकं ।
विनिपाता पमुत्तोम्हि, पत्तोम्हि अचलं पदं ॥

१–१. विजनं अद्दसं – स्या०; विचिनं नाद्दसं – सी० । २–२. ममं सीस० – स्या० । ३. लभतु – स्या० । ४. सम्बुद्धो – स्या० । ५. यस्स – स्या० । ६. मम – स्या० । ७. आमुत्तमणिकुण्डला – सी०, स्या०, रो० । ८. यदिच्छाय – सी०, रो० । ९. गुहा – सी०, स्या० ।

२४. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
दिवसञ्चेव[1] रत्तिं च[1], आलोको होति मे सदा ।।

२५. "तायेव मणिपूजाय, अनुभोत्वान सम्पदा ।
ञाणालोको मया दिट्ठो, पत्तोम्हि अचलं पदं ।।

२६. "सतसहस्सितो कप्पे, यं मणिं अभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, मणिपूजायिदं फलं ।।

२७. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।

२८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

२९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा मणिपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. उक्कासतिकत्थेरअपदानं

३०. "कोसिको नाम भगवा, चित्तकूटे वसी तदा ।
झायी झानरतो बुद्धो, विवेकाभिरतो मुनि ।।

३१. "अज्झोगाहेत्वा[2] हिमवन्तं, नारीगणपुरक्खतो ।
अद्दसं कोसिकं बुद्धं, पुण्णमायेव[3] चन्दिमं ।।

३२. "उक्कासते गहेत्वान, परिवारेसहं तदा ।
सत्तरत्तिन्दिवं ठत्वा[6], अट्ठमेन अगच्छहं ।।

३३. "वुट्ठितं कोसिकं बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ।
पसन्नचित्तो वन्दित्वा, एकं भिक्खं अदासहं ।।

३४. "तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ ।
उप्पज्जिं तुसिते काये, एकभिक्खायिदं फलं ।।

३५. "दिवसञ्चेव रत्तिं च, आलोको होति मे सदा । B. 49
समन्ता योजनसतं, ओभासेन फरामहं ।।

३६. "पञ्चपञ्ञासकप्पम्हि, चक्कवत्ती अहोसहं ।
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुमण्डस्स[5] इस्सरो ।।

१–१. समन्ता सत्तरतना – सी०, रो० । २. अज्झोगहेत्वा – सी०, स्या०, रो० । ३. पुण्णमासेव – सी० । ४. बुद्धं – स्या० । ५. जम्बुसण्डस्स – रो० ।

३७. "तदा मे नगरं आसि, इद्धं फीतं सुनिम्मितं ।
तिसयोजनमायामं, वित्थारेन च वीसति ।।
३८. "सोमणं नाम नगरं, विस्सकम्मेन मापितं ।
दससद्दाविवित्तं तं, सम्मताळसमाहितं ।।
३९. "न तम्हि नगरे अत्थि, वल्लिकट्ठं च मत्तिका ।
सब्बसोण्णमयं येव, जोतते निच्चकालिकं ।।
४०. "चतुपाकारपरिक्खित्तं, तयो आसुं मणिमया ।
वेमज्झे तालपन्ती च, विस्सकम्मेन मापिता ।।
४१. "दससहस्सपोक्खरञ्ञो[1], पदुमुप्पलछादिता ।
पुण्डरीकेहि[2] सञ्छन्ना, नानागन्धसमीरिता[3] ।।
४२. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं उक्कं धारयिं अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, उक्कधारस्सिदं[4] फलं ।।
४३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
४४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा उक्कासतिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. सुमनबीजनियत्थेरअपदानं[5]

४६. "विपस्सिनो भगवतो, बोधिया पादपुत्तमे ।
सुमनो[6] बीजनिं गय्ह, अबीजिं बोधिमुत्तमं ।।
B. 50
४७. "एकनवुतितो कप्पे, अबीजिं बोधिमुत्तमं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बीजनाय इदं फलं ।।
४८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
४९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

---

१. दससहस्सपोक्खरणी – स्या० । २. पुण्डरीकादि – स्या० । ३. नानागन्धसमेरिता – सी०, स्या० । ४. उक्काधारस्सिदं – सी०, स्या० । ५. सुमनबीजनिय ० – सी०, स्या० । ६. सुमना – सी० ।

इत्थं सुदं आयस्मा सुमनबीजनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. कुम्मासदायकत्थेरअपदानं

५१. "एसनाय चरन्तस्स, विपस्सिस्स[1] महेसिनो ।
रित्तकं पत्तं दिस्वान, कुम्मासं पूरयिं अहं ।।

५२. "एकनवुतितो कप्पे, यं भिक्खं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कुम्मासस्स इदं फलं ।।

५३. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
५४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
५५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा कुम्मासदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. कुसट्ठकदायकत्थेरअपदानं

५६. "कस्सपस्स भगवतो, ब्राह्मणस्स वुसीमतो ।
पसन्नचित्तो सुमनो, कुसट्ठकमदासहं ।।

५७. "इमस्मियेव कप्पस्मि, कुसट्ठकमदासहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कुसट्ठकस्सिदं फलं ।।

५८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।। B. 51
५९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
६०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा कुसट्ठकदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. गिरिपुन्नागियत्थेरअपदानं

६१. "सोभितो नाम सम्बुद्धो, चित्तकूटे वसी तदा ।
गहेत्वा गिरिपुन्नागं, सयम्भुं अभिपूजयिं ।।

---

१. विपस्सिनो – स्या० ।

६२. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं[1] बुद्धमभिपूजयिं[1] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

६३. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

६४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

६५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा गिरिपुन्नागियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. वल्लिकारफलदायकत्थेरअपदानं

६६. "सुमनो नाम सम्बुद्धो, तक्करायं वसी तदा ।
वल्लिकारफलं गय्ह, सयम्भुस्स अदासहं ॥

६७. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

६८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

६९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

B. 52 ७०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वल्लिकारफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. पानधिदायकत्थेरअपदानं

७१. "अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
दिवाविहारा निक्खम्म, पथमारुहि[2] चक्खुमा ॥

७२. "पानधिं सुकतं गय्ह, अद्धानं पटिपज्जहं ।
तत्थद्दसासिं सम्बुद्धं, पत्तिकं चारुदस्सनं ॥

७३. "सकं चित्तं पसादेत्वा, नीहरित्वान पानधिं ।
पादमूले ठपेत्वान, इदं वचनमब्रविं ॥

७४. 'अभिरूह महावीर, सुगतिन्द विनायक ।
इतो फलं लभिस्सामि, सो[3] मे अत्थो समिज्झतु' ॥

१–१. सम्बुद्ध ० – स्या० । २. वीथिमारुय्हि – स्या० । ३. यो – सी० ।

७५. "अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
पानधिं अभिरूहित्वा, इदं वचनमब्रवि ।।

७६. 'यो पानधिं मे अदासि[1], पसन्नो सेहि पाणिभि ।
तमहं कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो' ।।

७७. "बुद्धस्स गिरमञ्ञाय, सब्बे देवा समागता ।
उदग्गचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।।

७८. "पानधीनं[2] पदानेन[2], सुखितोयं भविस्सति ।
पञ्चपञ्ञासक्खत्तुं च, देवरज्जं करिस्सति ।।

७९. "सहस्सक्खत्तुं राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।।

८०. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ।।

८१. "तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो । B. 53
सब्बासवे परिञ्ञाय, निब्बायिस्सतिनासवो ।।

८२. "देवलोके मनुस्से वा, निब्बत्तिस्सति पुञ्ञवा[3] ।
देवयानपटिभागं, यानं पटिलभिस्सति ।।

८३. "पासादा सिविका वय्हं[4], हत्थिनो समलङ्कता ।
रथा वाजञ्ञसंयुत्ता[5], सदा पातुभवन्ति मे ।।

८४. "अगारा निक्खमन्तो पि, रथेन निक्खमिं अहं ।
केसेसु छिज्जमानेसु, अरहत्तमपापुणिं ।।

८५. "लाभा मय्हं सुलद्धं मे, वाणिज्जं[6] सुप्पयोजितं ।
दत्वान पानधिं एकं, पत्तोम्हि अचलं पदं ।।

८६. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, यं पानधिमदासहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पानधिस्स इदं फलं ।।

८७. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
८८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
८९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

१. अददा – मी० । २–२. पानधिमेव दानेन – स्या० । ३. पञ्ञवा – स्या० ।
४. मय्हं – स्या०, रो० । ५. वाजञ्ञ० – सी० । ६. वाणिजं – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा पानधिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. पुलिनचङ्कमियत्थेरअपदानं

९०. "मिगलुद्दो[1] पुरे आसिं, अरञ्ञे कानने अहं ।
वातमिगं गवेसन्तो, चङ्कमं अद्दसं अहं ॥

९१. "उच्छङ्गेन[2] पुलिनं गय्ह, चङ्कमे[3] ओकिरिं अहं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सुगतस्स सिरीमतो ॥

९२. "एकतिंसे इतो कप्पे, पुलिनं ओकिरिं अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पुलिनस्स इदं फलं ॥

B. 54 ९३. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

९४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

९५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पुलिनचङ्कमियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

नळमालिवग्गो अट्ठचत्तालीसमो ।

तस्सुद्दानं

नळमाली मणिददो, उक्कासतिकबीजनी ।
कुम्मासो[4] च कुसट्ठो च[4], गिरिपुन्नागियो पि च ।
वल्लिकारो पानधिदो, अथो पुलिनचङ्कमो ।
गाथायो पञ्चनवुति, गणितायो विभाविभि ॥

———:०:———

१. मिगलुद्धो – स्या० । २. उच्छङ्गा – सी० । ३. चङ्कमं – सी० । ४–४. कुम्मासं च कुसट्टं च – स्या० ।

४९. पंसुकूलवग्गो

१. पंसुकूलसञ्ञकत्थेरअपदानं

१. "तिस्सो नामासि भगवा, सयम्भू अग्गपुग्गलो[1] । B. 55
पंसुकूलं ठपेत्वान, विहारं पाविसी जिनो ।।
२. "विनतं[2] धनुमादाय, भक्खत्थाय[3] चरिं[3] अहं ।
मण्डलग्गं गहेत्वान, काननं पाविसिं अहं ।।
३. "तत्थद्दसं पंसुकूलं, दुमग्गे लग्गितं तदा ।
चापं तत्थेव निक्खिप्प, सिरे[4] कत्वान अञ्जलिं ।।
४. "पसन्नचित्तो सुमनो, विपुलाय च पीतिया ।
बुद्धसेट्ठं सरित्वान, पंसुकूलं अवन्दहं ।।
५. "द्वेनवुते इतो कप्पे, पंसुकूलमवन्दहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, वन्दनाय इदं फलं ।।
६. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ।।
७. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।
८. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा पंसुकूलसञ्ञको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. बुद्धसञ्ञकत्थेरअपदानं

९. "अज्झायको[5] मन्तधरो, तिण्णं वेदान पारगू ।
लक्खणे इतिहासे च, सनिघण्डुसकेटुभे ।।

---

१. लोकनायको – स्या० । २. भज्जितं – स्या०; नियन्तं – रो० । ३-३. पक्खिग-मनिलं – स्या०; अक्खित्तो यमलिं – रो० । ४. सीसे – स्या० । ५. अज्झायिको – स्या० ।

B. 56 १०. "नदीसोतपटिभागा, सिस्सा आयन्ति मे तदा ।
तेसाहं मन्ते[1] वाचेमि, रत्तिन्दिवमतन्दितो ।।
११. "सिद्धत्थो नाम सम्बुद्धो, लोके उप्पज्जि तावदे ।
तमन्धकारं नासेत्वा, ञाणालोकं पवत्तयि ।।
१२. "मम अञ्ञातरो सिस्सो, सिस्सानं सो कथेसि मे ।
सुत्वान ते एतमत्थं, आरोचेसुं ममं तदा ।।
१३. "बुद्धो लोके समुप्पन्नो, सब्बञ्ञू लोकनायको ।
तस्सानुवत्तति जनो, लाभो अम्हं[2] न विज्जति[3] ।।
१४. "अधिच्चुप्पत्तिका बुद्धा, चक्खुमन्तो महायसा ।
यन्नूनाहं बुद्धसेट्ठं, पस्सेय्यं लोकनायकं ।।
१५. "अजिनं मे गहेत्वान, वाकचीरं कमण्डलुं ।
अस्समा अभिनिक्खम्म, सिस्से आमन्तयिं अहं ।।
१६. "ओदुम्बरिकपुप्फं[4] व, चन्दम्हि ससकं यथा ।
वायसानं यथा खीरं, दुल्लभो[5] लोकनायको[5] ।।
१७. "बुद्धो लोकम्हि उप्पन्नो, मनुस्सत्तम्पि दुल्लभं ।
उभोसु विज्जमानेसु, सवनं च सुदुल्लभं ।।
१८. "बुद्धो लोके समुप्पन्नो, चक्खुं लच्छाम नो भवं ।
एथ सब्बे गमिस्साम, सम्मासम्बुद्धसन्तिकं ।।
१९. "कमण्डलुधरा सब्बे, खराजिननिवासिनो ।
ते जटाभारभरिता, निक्खमुं[6] विपिना[6] तदा ।।
२०. "युगमत्तं[7] पेक्खमाना, उत्तमत्थं गवेसिनो ।
आसत्तिदोसरहिता[8], असम्भीता व केसरी ।।
२१. "अप्पकिच्चा[9] अलोलुप्पा[10], निपका सन्तवुत्तिनो ।
उञ्छाय चरमाना ते, बुद्धसेट्ठमुपागमुं ।।
२२. "दियड्ढयोजने सेसे[11], ब्याधि मे उपपज्जथ ।
बुद्धसेट्ठं सरित्वान, तत्थ कालङ्कतो अहं ।।

१. मन्तं – स्या० । २. मय्हं – स्या० । ३. हेस्सति – सी०, रो० । ४. उदम्बरिक० – स्या० । ५–५. दुल्लभा लोकनायका – सी०; दुल्लभं लोकनायकं – स्या०, रो० । ६–६. निक्खम्म पवना – स्या० । ७. युत्तमत्तं – स्या० । ८. आयन्ति नागपोताव – स्या० । ९. अप्पतासा – स्या०; अप्पभासा – रो० । १०. अलोलुपा – स्या०; अलीलता – रो० । ११. देसे – स्या० ।

२३. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं सञ्ञमलभिं तदा । B. 57
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धसञ्ञायिदं फलं ॥
२४. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
२५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा बुद्धसञ्ञको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. भिसदायकत्थेरअपदानं

२७. "ओगय्ह[1] यं[1] पोक्खरणिं, नानाकुञ्जरसेवितं ।
उद्धरामि भिसं तत्थ, घासहेतु[2] अहं तदा ॥
२८. "भगवा तम्हि समये, पदुमुत्तरसव्हयो ।
रत्तम्बरधरो[3] बुद्धो, गच्छति[4] अनिलञ्जसे ॥
२९. "धुनन्तो पंसुकूलानि, सद्दमस्सोसहं तदा ।
उद्धं निज्झायमानोहं, अद्दसं लोकनायकं ॥
३०. "तत्थेव ठितको सन्तो, आयाचिं लोकनायकं ।
मधुं[5] भिसेहि[5] सवति[6], खीरं सप्पि मुळालिभि ॥
३१. "पटिग्गण्हातु मे बुद्धो, अनुकम्पाय चक्खुमा ।
ततो कारुणिको सत्था, ओरुहित्वा[7] महायसो ॥
३२. "पटिग्गण्हि ममं भिक्खं, अनुकम्पाय चक्खुमा ।
पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, अका मे अनुमोदनं ॥
३३. 'सुखी होतु[8] महापुञ्ञ, गति तुय्हं समिज्झतु ।
इमिना भिसदानेन, लभस्सु विपुलं सुखं' ॥
३४. "इदं वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
भिक्खमादाय सम्बुद्धो, अम्बरेनागमा जिनो ॥

१–१. ओग्गय्हाहं – सी०, स्या०, रो० । २. असनहेतु – स्या० । ३. रत्तकम्बल-धरो – स्या० । ४. गच्छमि – स्या० । ५–५. मधुंभिसेहि – स्या० । ६. सहितं – सी० । ७. ओरोहित्वा – स्या० । ८. होति – मी०, स्या०, ो० ।

B. 58 ३५. "ततो भिसं गहेत्वान, आगच्छिं मम अस्समं ।
भिसं रुक्खे लगेत्वान[1], मम दानमनुस्सरिं ।।

३६. "महावातो वुट्ठहित्वा, सञ्चालेसि वनं तदा ।
आकासो अभिनादित्थ, असनिया फलन्तिया ।।

३७. "ततो मे असनिपातो, मत्थके निपती तदा ।
सोहं निसिन्नको सन्तो, तत्थ कालङ्कतो अहुं[2] ।।

३८. "पुञ्ञकम्मेन संयुत्तो, तुसितं उपपज्जहं ।
कळेवरं मे पतितं, देवलोके रमिं अहं ।।

३९. "छळसीतिसहस्सानि[3], नारियो समलङ्कता ।
सायपातं[4] उपट्ठन्ति[4], भिसदानस्सिदं फलं ।।

४०. "मनुस्सयोनिमागन्त्वा, सुखितो होमहं सदा[5] ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, भिसदानस्सिदं फलं ।।

४१. "अनुकम्पितको तेन, देवदेवेन तादिना ।
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ।।

४२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं भिसं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, भिसदानस्सिदं फलं ।।

४३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
४४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा भिसदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. ञाणथविकत्थेरअपदानं[6]

४६. "दक्खिणे हिमवन्तस्स, सुकतो अस्समो मम ।
उत्तमत्थं गवेसन्तो, वसामि विपिने तदा ।।

---

१. लग्गित्वान – स्या० । २. अहं – स्या० । ३. छळासीतिसहस्सानि – सी०, स्या० । ४–४. सायं पातं उपट्ठेन्ति – स्या० । ५. तदा – स्या० । ६. ञाणत्थविकत्थेर-अपदानं – सी०, स्या० ।

४७. "लाभालाभेन सन्तुट्ठो, मूलेन च फलेन च । B. 59
अन्वेसन्तो[1] आचरियं[1], वसामि एकको अहं ॥
४८. "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, लोके उप्पज्जि तावदे ।
चतुसच्चं पकासेति, उद्धरन्तो महाजनं ॥
४९. "नाहं सुणोमि सम्बुद्धं, न पि मे कोचि संसति[2] ।
अट्ठवस्से अतिक्कन्ते, अस्सोसिं लोकनायकं ॥
५०. "अग्गिदारुं नीहरित्वा, सम्मज्जित्वान अस्समं ।
खारिभारं गहेत्वान, निक्खमिं विपिना अहं ॥
५१. "एकरत्तिं वसन्तोहं, गामेसु निगमेसु च ।
अनुपुब्बेन चन्दवतिं, तदाहं उपसङ्कमिं ॥
५२. "भगवा तम्हि समये, सुमेधो लोकनायको ।
उद्धरन्तो बहू सत्ते, देसेति अमतं पदं ॥
५३. "जनकायमतिक्कम्म, वन्दित्वा जिनसागरं[3] ।
एकंसं अजिनं कत्वा, सन्थविं लोकनायकं ॥
५४. 'तुवं सत्था च केतु च[4], धजो यूपो च पाणिनं ।
परायनो[5] पतिट्ठा च, दीपो च द्विपदुत्तमो ॥

एकवीसतिमं भाणवारं ।

५५. 'नेपुञ्ञो दस्सने वीरो, तारेसि जनतं तुवं ।
न तथञ्ञो तारको लोके, तवुत्तरितरो मुने ॥
५६. 'सक्का थेवे[6] कुसग्गेन, पमेतुं सागरुत्तमे[7] ।
नत्वेव तव सब्बञ्ञु, ञाणं सक्का पमेतवे ॥
५७. 'तुलदण्डे[8] ठपेत्वान, महिं[9] सक्का धरेतवे ।
न त्वेव तव पञ्ञाय, पमाणमत्थि[10] चक्खुम ॥
५८. 'आकासो मिनितुं सक्का, रज्जुया अङ्गुलेन वा[11] ।
न त्वेव तव सब्बञ्ञु, सीलं सक्का पमेतवे ॥

१–१. अनोमसन्तो अचरि – स्या०; अनोमसन्तो चरियं – रो० । २. भासति – सी०; सासति – स्या०, रो० । ३. जिनसागतं – स्या० । ४. व – स्या० । ५. परायणो – सी०, रो० । ६. हवे – सी०, रो०; भवे – स्या० । ७. सागरुत्तमो – सी०, स्या०, रो० । ८. तुलमण्डले – सी०, रो० । ९. महि – स्या०, रो० । १०. समानं अत्थि – स्या० । ११. च – स्या० ।

B. 60 ५६. 'महासमुद्दे उदकं, आकासो च वसुन्धरा[1] ।
परिमेय्यानि एतानि, अप्पमेय्योसि चक्खुम' ॥
६०. "छहि गाथाहि सब्बञ्ञुं, कित्तयित्वा महायसं ।
अञ्जलिं पग्गहेत्वान, तुण्ही अट्ठासहं तदा ॥
६१. "यं वदन्ति सुमेधो ति, भूरिपञ्ञं[2] सुमेधसं ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
६२. "यो मे ञाणं पकित्तेसि, विप्पसन्नेन[3] चेतसा ।
तमहं कित्तयिस्सामि, सुणाथ[4] मम भासतो ॥
६३. "सत्तसत्तति कप्पानि, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जं करिस्सति ॥
६४. "अनेकसतक्खत्तुं च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
६५. "देवभूतो मनुस्सो वा, पुञ्ञकम्मसमाहितो ।
अनूनमनसङ्कप्पो, तिक्खपञ्ञो भविस्सति ॥
६६. "तिसकप्पसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
६७. "अगारा अभिनिक्खम्म, पब्बजिस्सति किञ्चनो ।
जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्तं फुसिस्सति[5] ॥
६८. "यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि सासनं ।
एत्थन्तरे न जानामि, चेतनं अमनोरमं ॥
६९. "संसरित्वा भवे[6] सब्बे[6], सम्पत्तानुभविं अहं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, फलं ञाणस्स थोमने ॥
७०. "तियग्गी[7] निब्बुता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
७१. "तिसकप्पसहस्सम्हि, यं ञाणमथविं[8] अहं[8] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलं ञाणस्स थोमने ॥

---

१. वसुन्धरो – स्या० । २. भूमिपञ्ञं – स्या० । ३. पसन्नो सेन – सी० । ४. सुणोथ – सी० । ५. पापुणिस्सति – स्या० । ६–६. भवाभवे – स्या० । ७. तिवग्गी – सी०; तिधग्गी – स्या० । ८–८. ञाणमभिथोमयिं – सी०, रो०; ञाणमभिथोमहं – स्या० ।

७२. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥ B. 61
७३. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा ञाणथविको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. चन्दनमालियत्थेरअपदानं

७५. "पञ्च कामगुणे हित्वा, पियरूपे मनोरमे ।
असीतिकोटियो हित्वा, पब्बजिं अनगारियं ॥
७६. "पब्बजित्वान कायेन, पापकम्मं विवज्जयिं ।
वचीदुच्चरितं हित्वा, नदीकूले वसामहं ॥
७७. "एककं मं विहरन्तं, बुद्धसेट्ठो उपागमि ।
नाहं जानामि बुद्धो ति, अकासिं पटिसन्थरं[1] ॥
७८. "करित्वा पटिसन्थारं, नामगोत्तमपुच्छहं ।
'देवतानुसि गन्धब्बो, अदु[2] सक्को पुरिन्ददो ॥
७९. 'को वा त्वं कस्स वा पुत्तो, महाब्रह्मा इधागतो ।
विरोचेसि दिसा सब्बा, उदयं सुरियो यथा ॥
८०. 'सहस्सारानि चक्कानि, पादे दिस्सन्ति मारिस ।
को वा त्वं कस्स वा पुत्तो, कथं जानेमु तं मयं ।
नामगोत्तं पवेदेहि, संसयं अपनेहि मे' ॥
८१. 'नम्हि देवो न गन्धब्बो, नम्हि[3] सक्को पुरिन्ददो ।
ब्रह्मभावो च मे नत्थि, एतेसं उत्तमो अहं ॥
८२. 'अतीतो विसयं तेसं, दालयिं कामबन्धनं ।
सब्बे किलेसे झापेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं' ॥
८३. "तस्स वाचं सुणित्वाहं, इदं वचनमब्रविं ।
'यदि बुद्धो ति[4] सब्बञ्ञू, निसीद त्वं महामुने[5] ॥ B. 62
८४. 'तमहं पूजयिस्सामि, दुक्खस्सन्तकरो तुवं' ।
"पत्थरित्वा जिनचम्मं, अदासि सत्थुनो अहं ॥

---

१. पटिसन्थारं – म० । २. आदू – सी०, स्या० । ३. नापि – सी० । ४. सि – सी०, स्या० । ५. महामुनि – सी०, स्या० ।

८५. "निसीदि तत्थ भगवा, सीहो व गिरिगब्भरे ।
खिप्पं पब्बतमारुय्ह, अम्बस्स फलमग्गहिं ।।

८६. "सालकल्याणिकं पुप्फं, चन्दनं च महारहं ।
खिप्पं पग्गय्ह तं सब्बं, उपेत्वा लोकनायकं ।।

८७. "फलं बुद्धस्स दत्वान, सालपुप्फमपूजयिं ।
चन्दनं अनुलिम्पित्वा, अवन्दिं सत्थुनो अहं ।।

८८. "पसन्नचित्तो सुमनो, विपुलाय च पीतिया ।
अजिनम्हि निसीदित्वा, सुमेधो लोकनायको ।।

८९. "मम कम्मं पकित्तेसि, हासयन्तो ममं तदा ।
'इमिना फलदानेन, गन्धमालेहि चूभयं ।।

९०. 'पञ्चवीसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ।
अनूनमनसङ्कप्पो, वसवत्ती भविस्सति ।।

९१. 'छब्बीसतिकप्पसते, मनुस्सत्तं गमिस्सति ।
भविस्सति चक्कवत्ती, चातुरन्तो महिद्धिको ।।

९२. 'वेभारं[1] नाम नगरं, विस्सकम्मेन मापितं ।
हेस्सति सब्बसोवण्णं, नानारतनभूसितं ।।

९३. 'एतेनेव उपायेन, संसरिस्सति सो भवे[2] ।
सब्बत्थ पूजितो[3] हुत्वा, देवत्ते अथ मानुसे ।।

९४. 'पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मबन्धु भविस्सति ।
अगारा अभिनिक्खम्म, अनगारी भविस्सति ।
अभिञ्ञापारगू[4] हुत्वा, निब्बायिस्सतिनासवो' ।।

९५. "इदं वत्वान सम्बुद्धो, सुमेधो लोकनायको ।
मम निज्झायमानस्स, पक्कामि अनिलञ्जसे ।।

B. 63 ९६. "तेन[5] कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं[5] ।।

९७. "तुसिततो[6] चवित्वान, निब्बत्तिं मातुकुच्छियं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, यम्हि गब्भे वसामहं ।।

---

१. वेकरं – स्या० । २. योनियो – स्या०; योनिमो – रो० । ३. सुखितो – स्या०, रो० । ४. अविञ्ञत्तिपच्चयो – स्या० । ५–५. सी० पोत्थके नत्थि; ० तुसितं उपपज्जहं – स्या० । ६. तुसिततो – सी० ।

९८. "मातुकुच्छिगते मयि, अन्नपानं च भोजनं ।
मातुया मम छन्देन, निब्बत्तति यदिच्छकं ।।

९९. "जातिया पञ्चवस्सेन, पब्बजिं अनगारियं ।
ओरोपितम्हि केसम्हि, अरहत्तमपापुणिं ।।

१००. "पुब्बकम्मं गवेसन्तो, ओरेन नाद्दसं[1] अहं ।
तिसकप्पसहस्सम्हि, मम कम्ममनुस्सरिं ।।

१०१. "नमो ते पुरिसाजञ्ञ, नमो ते पुरिसुत्तम ।
तव सासनमागम्म, पत्तोम्हि अचलं पदं ।।

१०२. "तिसकप्पसहस्सम्हि, यं[2] बुद्धमभिपूजयिं[2] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

१०३. "किलेसा झापिता मय्हं...पे०... विहरामि अनासवो ।।
१०४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
१०५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा चन्दनमालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. धातुपूजकत्थेरअपदानं

१०६. "निब्बुते लोकनाथम्हि, सिद्धत्थे लोकनायके ।
मम[3] ञाती[3] समानेत्वा, धातुपूजं अकासहं ।।

१०७. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं धातुमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, धातुपूजायिदं फलं ।।

१०८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।। B. 64
१०९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
११०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा धातुपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. नद्दसं – स्या० । २–२. सम्बुद्ध ० – स्या० । ३–३. ममञ्ञाती – स्या० ।

७. पुलिनुप्पादकत्थेरअपदानं

१११. "पब्बते हिमवन्तम्हि, देवलो नाम तापसो ।
तत्थ मे चङ्कमो आसि, अमनुस्सेहि मापितो ।।

११२. "जटाभारेन[1] भरितो, कमण्डलुधरो सदा[2] ।
उत्तमत्थं गवेसन्तो, विपिना निक्खमिं तदा ।।

११३. "चुल्लासीतिसहस्सानि, सिस्सा मय्हं उपट्ठहुं ।
सककम्माभिपसुता, वसन्ति विपिने तदा ।।

११४. "अस्समा अभिनिक्खम्म, अकं पुलिनचेतियं ।
नानापुप्फं समानेत्वा, तं चेतियमपूजयिं ।।

११५. "तत्थ चित्तं पसादेत्वा, अस्समं पविसामहं ।
सब्बे सिस्सा समागन्त्वा, एतमत्थं[3] पुच्छिसु मं[3] ।।

११६. 'पुलिनेन कतो[4] थूपो[4], यं त्वं देव[5] नमस्ससि ।
मयम्पि ञातुमिच्छाम, पुट्ठो आचिक्ख नो तुवं' ।।

११७. 'निद्दिट्ठा नु[6] मन्तपदे, चक्खुमन्तो महायसा ।
ते खो अहं नमस्सामि, बुद्धसेट्ठे महायसे' ।।

११८. 'कीदिसा ते महावीरा, सब्बञ्ञू लोकनायका ।
कथंवण्णा कथंसीला, कीदिसा ते महायसा' ।।

B. 65 ११९. 'बात्तिसलक्खणा बुद्धा, चत्तालीसदिजापि[7] च ।
नेत्ता गोपखुमा तेसं, जिञ्जुका फलसन्निभा ।।

१२०. 'गच्छमाना च ते बुद्धा, युगमत्तञ्च पेक्खरे ।
न तेसं जाणु नदति, सन्धिसद्दो न सुय्यति ।।

१२१. 'गच्छमाना च सुगता, उद्धरन्ता[8] व गच्छरे ।
पठमं दक्खिणं पादं, बुद्धानं एस धम्मता ।।

१२२. 'असम्भीता च ते बुद्धा, मिगराजा व केसरी ।
नेवुक्कंसेन्ति अत्तानं, नो चवम्भेन्ति पाणिनं ।।

---

१. जटाभारस्स – स्या० । २. तदा – सी०, स्या० । ३–३. एतमत्थमपुच्छुमं – सी०; एतमत्थं अपुच्छिसु – स्या० । ४–४. कते थूपे – सी० । ५. देवं – सी०, रो० । ६. निद्दिट्ठा नो – सी०, रो०; दिट्ठा नो वो – स्या० । ७. चत्तारो द्विजापि – सी०; चत्तारिव दिजापि – स्या० । ८. अतुरिता – स्या० ।

१२३. 'मानावमानतो[1] मुत्ता, समा सब्बेसु पाणिसु ।
अनत्तुक्कंसका बुद्धा, बुद्धानं एस धम्मता ।।

१२४. 'उप्पज्जन्ता च सम्बुद्धा, आलोकं दस्सयन्ति ते ।
छप्पकारं[2] पकम्पेन्ति[3], केवलं वसुधं इमं ।।

१२५. 'पस्सन्ति निरयञ्चेते, निब्बाति निरयो तदा ।
पवस्सति महामेघो, बुद्धानं एस धम्मता ।।

१२६. 'ईदिसा ते महानागा, अतुला च[3] महायसा ।
वण्णतो अनतिक्कन्ता, अप्पमेय्या तथागता' ।।

१२७. "अनुमोदिसु मे वाक्यं, सब्बे सिस्सा सगारवा ।
तथा च[4] पटिपज्जिसु, यथासत्ति यथाबलं ।।

१२८. "पटिपूजेन्ति पुलिनं, सककम्माभिलासिनो ।
सद्दहन्ता मम वाक्यं, बुद्धसक्कतमानसा[5] ।।

१२९. "तदा चवित्वा तुसिता, देवपुत्तो महायसो ।
उप्पज्जि मातुकुच्छिम्हि, दससहस्सि कम्पथ[6] ।।

१३०. "अस्समस्साविदूरम्हि, चङ्कमम्हि ठितो अहं ।
सब्बे सिस्सा समागन्त्वा, आगच्छुं मम सन्तिके ।।

१३१. "उसभो व मही नदति, मिगराजा व कूजति ।
सुंसुमारो[7] व सळति, किं विपाको भविस्सति ।।

१३२. "यं पकित्तेमि सम्बुद्धं, सिकताथूपन्तिके । B. 66
सो दानि भगवा सत्था, मातुकुच्छिमुपागमि ।।

१३३. "तेसं धम्मकथं वत्वा[8], कित्तयित्वा महामुनिं ।
उय्योजेत्वा सके सिस्से, पल्लङ्कमाभुजिं[9] अहं ।।

१३४. "बलं च वत मे खीणं, ब्याधिना[10] परमेन तं ।
बुद्धसेट्ठं सरित्वान, तत्थ कालङ्कतो[11] अहं ।।

१३५. "सब्बे सिस्सा समागन्त्वा, अकंसु चितकं तदा ।
कळेवरं च मे गय्ह, चितकं अभिरोपयुं ।।

---

१. मानातिमानता – स्या० । २. छब्बिकारं पकासेन्ति – स्या० । ३. ते – स्या० । ४. व – स्या० । ५. बुद्धत्तगतमानसा – मी०, स्या०, रो० । ६. पकम्पथ – सी० । ७. सुसुमारो – म० । ८. कत्वा – मी०, स्या० । ९. पल्लङ्के आभुजिं – स्या० । १०. ब्याधितो – मी०, रो०; ब्याधिको – स्या० । ११. कालकतो – सी० रो० ;

१३६. "चितकं परिवारेत्वा, सीसे कत्वान अञ्जलिं ।
सोकसल्लपरेता ते, विक्कन्दिंसु[1] समागता ॥

१३७. "तेसं लालप्पमानानं, अगमं[2] चितकं तदा[2] ।
'अहं आचरियो तुम्हं[3], मा सोचित्थ सुमेधसा ॥

१३८. 'सदत्थे वायमेय्याथ, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।
मा वो पमत्ता अहुत्थ[4], खणो वो पटिपादितो' ॥

१३९. "सके सिस्सेनुसासित्वा, देवलोकं पुनागमिं ।
अट्ठारस च कप्पानि, देवलोके रमामहं[5] ॥

१४०. "सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
अनेकसतक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ॥

१४१. "अवसेसेसु कप्पेसु, वोकिण्णो[6] संसरिं अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, उप्पादस्स[7] इदं फलं[7] ॥

१४२. "यथा कोमुदिके मासे, बहू पुप्फन्ति पादपा ।
तथेवाहं पि समये, पुप्फितोम्हि महेसिना ॥

१४३. "विरियं[8] मे धुरधोरेय्हं, योगक्खेमाधिवाहनं ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

१४४. "सतसहस्सितो कप्पे, यं बुद्धमभिकित्तयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कित्तनाय इदं फलं ॥

B. 67 १४५. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
१४६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१४७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पुलिनुप्पादको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. तरणियत्थेरअपदानं

१४८. "अत्थदस्सी तु भगवा, सयम्भू लोकनायको ।
विनतानदिया तीरं[9], उपागच्छि तथागतो ॥

---

१. विकन्दिंसु – सी० स्या० । २–२. अगमासि चितन्तिकं – सी०; ० चितकन्तिकं – स्या० । ३. तुय्हं – स्या० । ४. अहुवत्थ – सी० । ५. रमिं अहं – सी०; अहोसहं – स्या० । ६. वो किण्णं – सी० । ७–७. पुलिनपूजायिदं फलं – सी० । ८. वीरियं – म० । ९. तीरे – स्या०, रो० ।

१४९. "उदका अभिनिक्खम्म कच्छपो वारिगोचरो ।
बुद्धं तारेतुकामोहं, उपेसिं लोकनायकं ॥

१५०. 'अभिरूहतु मं बुद्धो, अत्थदस्सी महामुनि ।
अहं तं तारयिस्सामि, दुक्खस्सन्तकरो तुवं' ॥

१५१. "मम सङ्कप्पमञ्ञाय, अत्थदस्सी महायसो ।
अभिरूहित्वा मे पिट्ठिं, अट्ठासि लोकनायको ॥

१५२. "यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि विञ्ञुतं ।
सुखं मे तादिसं नत्थि, फुट्ठे पादतले यथा ॥

१५३. "उत्तरित्वान सम्बुद्धो, अत्थदस्सी महायसो ।
नदीतीरम्हि ठत्वान, इमा गाथा अभासथ ॥

१५४. 'यावता वत्तते चित्तं, गङ्गासोतं तरामहं ।
अयं च कच्छपो राजा, तारेसि[1] मम पञ्ञवा[1] ॥

१५५. 'इमिना बुद्धतरणेन, मेत्तचित्तवताय च ।
अट्ठारसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ॥

१५६. 'देवलोका इधागन्त्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।
एकासने निसीदित्वा, कङ्खासोतं तरिस्सति ॥

१५७. 'यथा पि भद्दके खेत्ते, बीजं अप्पं पि रोपितं ।
सम्माधारे पवच्छन्ते[2], फलं तोसेति कस्सकं[3] ॥ B. 68

१५८. 'तथेविदं बुद्धखेत्तं, सम्मासम्बुद्धदेसितं ।
सम्माधारे[4] पवच्छन्ते, फलं मं तोसयिस्सति' ॥

१५९. "पधानपहितत्तोम्हि, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिञ्ञाय, विहरामि अनासवो ॥

१६०. "अट्ठारसे कप्पसते, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, तरणाय इदं फलं ॥

१६१. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
१६२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१६३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१–१. तारेति मम पुञ्ञवा – स्या० । २. पवस्सन्ते – सी०, स्या० । ३. कस्सके – स्या० । ४. सम्माधारं – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा तरणियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. धम्मरुचियत्थेरअपदानं[1]

१६४. "यदा दीपङ्करो बुद्धो, सुमेधं ब्याकरी जिनो ।
'अपरिमेय्ये इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१६५. 'इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।
पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥

१६६. 'पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं ।
अस्सत्थमूले सम्बुद्धो, बुज्झिस्सति महायसो ॥

१६७. 'उपतिस्सो कोलितो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।
आनन्दो[2] नाम नामेन[2], उपट्ठिस्सतिमं जिनं ॥

१६८. 'खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।
चित्तो आळवको चेव, अग्गा हेस्सन्तुपासका ॥

B. 69 १६९. 'खुज्जुत्तरा नन्दमाता, अग्गा हेस्सन्तुपासिका ।
बोधि इमस्स वीरस्स[3], अस्सत्थो ति पवुच्चति' ॥

१७०. "इदं सुत्वान वचनं, असमस्स महेसिनो ।
आमोदिता नरमरू, नमस्सन्ति कतञ्जली ॥

१७१. "तदाहं माणवो आसिं, मेघो नाम सुसिक्खितो ।
सुत्वा ब्याकरणं सेट्ठं, सुमेधस्स महामुने ॥

१७२. "संविसट्ठो भवित्वान, सुमेधे करुणासये[4] ।
पब्बजन्तं च तं वीरं, सहा व[5] अनुपब्बजिं ॥

१७३. "संवुतो पातिमोक्खस्मिं, इन्द्रियेसु च पञ्चसु ।
सुद्धाजीवो सतो वीरो, जिनसासनकारको ॥

१७४. "एवं विहरमानोहं, पापमित्तेन केनचि ।
नियोजितो अनाचारे, सुमग्गा परिधंसितो ॥

१७५. "वितक्कवसिको हुत्वा, सासनतो अपक्कमिं ।
पच्छा तेन कुमित्तेन, पयुत्तो मातुघातनं ॥

---

१. धम्मरुचित्थेरापदानं – सी०, स्या० । २–२. आनन्दो नामुपट्ठाको – स्या० । ३. धीरस्स – स्या० । ४. करुणालये – स्या० । ५. च – स्या० ।

१७६. "अकरिं[1] आनन्तरियं[1], घातयिं दुट्ठमानसो ।
ततो चुतो महावीचिं, उपपन्नो सुदारुणं ॥

१७७. "विनिपातगतो सन्तो, संसरिं दुक्खितो चिरं ।
न पुनो अद्दसं वीरं, सुमेधं नरपुङ्गवं ॥

१७८. "अस्मिं कप्पे समुद्दम्हि, मच्छो आसिं तिमिङ्गलो ।
दिस्वाहं सागरे नावं, गोचरत्थमुपागमिं ॥

१७९. "दिस्वा मं वाणिजा भीता, बुद्धसेट्ठमनुस्सरुं ।
गोतमो ति महाघोसं, सुत्वा तेहि उदीरितं ॥

१८०. "पुब्बसञ्ञं सरित्वान, ततो कालङ्कतो अहं ।
सावत्थियं कुले इद्धे, जातो ब्राह्मणजातियं ॥

१८१. "आसिं धम्मरुचि नाम, सब्बपापजिगुच्छको ।
दिस्वाहं लोकपज्जोतं, जातिया सत्तवस्सिको ॥

१८२. "महाजेतवनं गन्त्वा, पब्बजिं अनगारियं । B. 70
उपेमि बुद्धं तिक्खत्तुं, रत्तिया दिवसस्स च ॥

१८३. "तदा दिस्वा मुनि आह, चिरं[2] धम्मरुची ति मं ।
ततोहं अवचं बुद्धं, पुब्बकम्मपभावितं[3] ॥

१८४. "सुचिरं सतपुञ्ञलक्खणं, पतिपुब्बेन विसुद्धपच्चयं[4] ।
अहमज्ज सुपेक्खनं वत, तव पस्सामि निरुपमं[5] विग्गहं[5] ॥

१८५. "सुचिरं विहतत्तमो[6] मया[7], सुचिरक्खेन नदी[8] विसोसिता[8] ।
सुचिरं अमलं विसोधितं, नयनं ञाणमयं महामुने ॥

१८६. "चिरकालसमङ्गितो[9] तया, अविनट्ठो पुनरन्तरं[10] चिरं ।
पुनरज्ज समागतो तया, न हि नस्सन्ति कतानि गोतम ॥

१८७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१८८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१८९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१–१. अकरिंनन्तरियञ्च – स्या० । २. सर – स्या० ३. पुब्बकम्मं विभावित – स्या० । ४. विसुद्धिपच्चया – स्या० । ५–५. निरूपमग्गहं – सी० । ६. विहितं नु ते – स्या० । ७. तया – सी० । ८–८. निर० – स्या० । ९. चिरकालं समागतो – रो० । १०. पुनन्तरं – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा धम्मरुचियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. सालमण्डपियत्थेरअपदानं

१९०. "अज्झोगाहेत्वा[1] सालवनं, सुकतो अस्समो मम ।
सालपुप्फेहि सञ्छन्नो, वसामि विपिने तदा ॥

१९१. "पियदस्सी च[2] भगवा, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।
विवेककामो सम्बुद्धो, सालवनमुपागमि ॥

१९२. "अस्समा अभिनिक्खम्म, पवनं अगमासहं ।
मूलफलं गवेसन्तो, आहिण्डामि वने तदा ॥

१९३. "तत्थद्दसासिं सम्बुद्धं, पियदस्सिं महायसं ।
सुनिसिन्नं समापन्नं, विरोचन्तं महावने ॥

B. 71 १९४. "चतुदण्डे ठपेत्वान, बुद्धस्स उपरी अहं ।
मण्डपं सुकतं कत्वा, सालपुप्फेहि छादयिं ॥

१९५. "सत्ताहं धारयित्वान, मण्डपं सालछादितं ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, बुद्धसेट्ठमवन्दहं ॥

१९६. "भगवा तम्हि समये, वुट्ठहित्वा समाधितो ।
युगमत्तं पेक्खमानो, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥

१९७. "सावको वरुणो नाम, पियदस्सिस्स सत्थुनो ।
वसीसतसहस्सेहि, उपगच्छि विनायकं ॥

१९८. "पियदस्सी च भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, सितं पातुकरी जिनो ॥

१९९. "अनुरुद्धो उपट्ठाको, पियदस्सिस्स सत्थुनो ।
एकंसं चीवरं कत्वा, अपुच्छित्थ महामुनिं ॥

२००. 'को नु खो भगवा हेतु, सितकम्मस्स सत्थुनो ।
कारणे विज्जमानम्हि, सत्था पातुकरे सितं' ॥

२०१. 'सत्ताहं सालच्छदनं[3], यो मे धारेसि माणवो ।
तस्स कम्मं सरित्वान, सितं पातुकरिं अहं ॥

---

१. अज्झोगहेत्वा – सी०, स्या० । २. तु – स्या० । ३. पुप्फछदनं – सी०, स्या०, रो० ।

२०२. 'अनोकासं[1] न पस्सामि, यत्थ[2] पुञ्ञं विपच्चति ।
देवलोके मनुस्से वा, ओकासो व न सम्मति ॥

२०३. 'देवलोके वसन्तस्स, पुञ्ञकम्मसमङ्गिनो ।
यावता परिसा तस्स, सालच्छन्ना भविस्सति ॥

२०४. 'तत्थ दिब्बेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ।
रमिस्सति सदा सन्तो, पुञ्ञकम्मसमाहितो ॥

२०५. 'यावता परिसा तस्स, गन्धगन्धी भविस्सति ।
सालस्स पुप्फवस्सो च, पवस्सिस्सति तावदे ॥

२०६. 'ततो चुतोयं मनुजो, मानुसं आगमिस्सति ।
इधापि सालच्छदनं, सब्बकालं धरिस्सति[3] ॥

२०७. 'इध नच्चं च गीतं च, सम्मताळसमाहितं[4] । B. 72
परिवारेस्सन्ति मं निच्चं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२०८. 'उग्गच्छन्ते च सूरिये, सालवस्सं पवस्सति ।
पुञ्ञकम्मेन संयुत्तं, वस्सते[5] सब्बकालिकं ॥

२०९. 'अट्ठारसे कप्पसते, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

२१०. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्ञाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥

२११. 'धम्मं अभिसमेन्तस्स, सालच्छन्नं[6] भविस्सति ।
चितके झायमानस्स, छदनं तत्थ हेस्सति' ॥

२१२. "विपाकं कित्तयित्वान, पियदस्सी महामुनि ।
परिसाय धम्मं देसेसि, तप्पेन्तो धम्मवुट्ठिया ॥

२१३. "तिंसकप्पानि देवेसु, देवरज्जमकारयिं ।
सट्ठि च सत्तक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

२१४. "देवलोका इधागन्त्वा, लभामि विपुलं सुखं ।
इधापि[7] सालच्छदनं, मण्डपस्स इदं फलं[7] ॥

१. ओकासाहं – सी० । २. यं तं – स्या०, रो० । ३. धरियति – सी० । ४. सम्मतालसमाहितं – सी० । ५. वस्सति – स्या० । ६. सालच्छदनं – सी०; सालछदनं – स्या० । ७–७. सी० पोत्थके नत्थि ।

२१५. "अयं[1] पच्छिमको मय्हं, चरिमो वत्तते भवो[1] ।
इधापि सालच्छदनं, हेस्सति सब्बकालिकं ॥

२१६. "महामुनिं तोसयित्वा, गोतमं सक्यपुङ्गवं ।
पत्तोम्हि अचलं ठानं, हित्वा जयपराजयं ॥

२१७. "अट्ठारसे कप्पसते, यं बुद्धमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२१८. किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
२१९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२२०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 73 इत्थं सुदं आयस्मा सालमण्डपियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

पंसुकूलवग्गो एकूनपञ्ञासमो ।

तस्सुद्दानं

पंसुकूलं बुद्धसञ्ञी, भिसदो ञाणकित्तको ।
चन्दनी धातुपूजी च, पुलिनुप्पादको पि च ॥

तरणो धम्मरुचिको, सालमण्डपियो तथा ।
सतानि द्वे होन्ति गाथा, ऊनवीसतिमेव च ॥

———:०:———

१–१. सी० पोत्थके नत्थि ।

५०. किङ्कणिपुप्फवग्गो

१. तिकिङ्कणिपुप्फियत्थेरअपदानं[1]

१. "कणिकारं व जोतन्तं, निसिन्नं पब्बतन्तरे । B. 74
अद्दसं विरजं बुद्धं, विपस्सिं लोकनायकं ।।

२. "तीणि किङ्कणिपुप्फानि, पग्गय्ह अभिरोपयिं ।
सम्बुद्धमभिपूजेत्वा, गच्छामि दक्खिणामुखो ।।

३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

४. "एकनवुतितो कप्पे, यं बुद्धमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

५. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ।।

६. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

७. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा तिकिङ्कणिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. पंसुकूलपूजकत्थेरअपदानं

८. "हिमवन्तस्साविदूरे, उदङ्गणो[2] नाम पब्बतो ।
तत्थद्दसं पंसुकूलं, दुमग्गम्हि विलम्बितं ।।

९. "तीणि किङ्कणिपुप्फानि, ओचिनित्वानहं तदा ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पंसुकूलमपूजयिं ।।

१०. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

---

१. तीणिकिङ्कणि ० – स्या० । २. उदब्बलो – स्या० ।

B. 75 ११. "एकनवुतितो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पूजित्वा[1] अरहद्धजं ।।
१२. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
१३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
१४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा पंसुकूलपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. कोरण्डपुप्फियत्थेरअपदानं

१५. "वनकम्मिको पुरे आसिं, पितुमातुमतेनहं[2] ।
पसुमारेन जीवामि, कुसलं मे न विज्जति ।।
१६. "मम आसयसामन्ता, तिस्सो लोकग्गनायको ।
पदानि तीणि दस्सेसि, अनुकम्पाय चक्खुमा ।।
१७. "अक्कन्ते[3] च पदे दिस्वा, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पदे चित्तं पसादयिं ।।
१८. "कोरण्डं पुप्फितं दिस्वा, पादपं धरणीरुहं ।
सकोसकं[4] गहेत्वान, पदसेट्ठमपूजयिं[5] ।।
१९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।
२०. "यं यं योनुपपज्जामि[6], देवत्तं अथ मानुसं ।
कोरण्डकछवि होमि, सुप्पभासो[7] भवामहं ।।
२१. "द्वेनवुते इतो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पदपूजायिदं फलं ।।
२२. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।।
B. 76 २३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
२४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

---

१. पूजेत्वा – सी०, स्या० । २. पितुपितामहेनहं – सी०, स्या०, रो० । ३. अक्कमन्ते – स्या० । ४. चङ्कोटकं – स्या० । ५. पदसेट्ठं अपूजयिं – सी०, रो० । ६. योनुपज्जामि – सी०; योनूपपज्जामि – स्या० । ७. सप्पभासो – सी०, स्या०, रो० ।

इत्थं सुदं आयस्मा कोरण्डपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. किंसुकपुप्फियत्थेरअपदानं

२५. "किंसुकं पुप्फितं दिस्वा, पग्गहेत्वान अञ्जलिं ।
बुद्धसेट्ठं सरित्वान, आकासे अभिपूजयिं ।।
२६. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।
२७. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।
२८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
२९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा किंसुकपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. उपड्ढदुस्सदायकत्थेरअपदानं

३१. "पदुमुत्तरभगवतो, सुजातो नाम सावको ।
पंसुकूलं गवेसन्तो, सङ्कारे चरते[1] तदा ।।
३२. "नगरे हंसवतिया, परेसं भतको[2] अहं ।
उपड्ढदुस्सं दत्वान, सिरसा अभिवादयिं ।।
३३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । B. 77
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।
३४. "तेत्तिंसक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयिं ।
सत्तसत्ततिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।।
३५. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
उपड्ढदुस्सदानेन, मोदामि अकुतोभयो ।।
३६. "इच्छमानो चहं[3] अज्ज, सकाननं सपब्बतं ।
खोमदुस्सेहि छादेय्यं, अड्ढदुस्सस्सिदं फलं ।।

---

१. चरती – सी०; रथिया – स्या० । २. भतिको – स्या० । ३. अहं – स्या० ।

३७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अड्ढदुस्सस्सिदं फलं ॥
३८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा उपड्ढदुस्सदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. घतमण्डदायकत्थेरअपदानं

४१. "सुचिन्तितं भगवन्तं, लोकजेट्ठं नरासभं ।
उपविट्ठं महारञ्ञं[१], वाताबाधेन पीळितं ॥
४२. "दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, घतमण्डमुपानयिं ।
कतत्ता आचितत्ता[२] च, गङ्गा भागीरथी[३] अयं ॥
४३. "महासमुद्दा चत्तारो, घतं सम्पज्जरे मम ।
अयं च पथवी घोरा, अप्पमाणा असङ्खिया ॥
४४. "मम सङ्कप्पमञ्ञाय, भवते[४] मधुसक्करा[४] ।
चातुद्दीपा[५] इमे रुक्खा, पादपा धरणीरुहा ॥
B. 78 ४५. "मम सङ्कप्पमञ्ञाय, कप्परुक्खा भवन्ति ते ।
पञ्ञासक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयिं ॥
४६. "एकपञ्ञासक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
४७. "चतुन्नवुतितो[६] कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, घतमण्डस्सिदं फलं ॥
४८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा घतमण्डदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. महावीरं – सी० । २. उपचितत्ता – स्या० । ३. भागीरसी – सी०, स्या० । ४–४. भवन्ति ते मधुसक्खरा – स्या० । ५. चतुद्दिसा – स्या० । ५. छनवुते इतो – सी० ।

७. उदकदायकत्थेरअपदानं

५१. "पदुमुत्तरबुद्धस्स, भिक्खुसङ्घे अनुत्तरे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, पानीघटमपूरयिं[1] ॥

५२. "पब्बतग्गे दुमग्गे वा, आकासे वाथ भूमियं ।
यदा पानीयमिच्छामि, खिप्पं निब्बत्तते मम[2] ॥

५३. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, दकदानस्सिदं[3] फलं ॥

५४. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
५५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा उदकदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. पुलिनथूपियत्थेरअपदानं

५७. हिमवन्तस्साविदूरे, यमको[4] नाम पब्बतो । B. 79
अस्समो सुकतो मय्हं, पण्णसाला सुमापिता ॥

५८. "नारदो नाम नामेन, जटिलो उग्गतापनो ।
चतुद्दससहस्सानि, सिस्सा परिचरन्ति मं ॥

५९. "पटिसल्लीनको सन्तो, एवं चिन्तेसहं तदा ।
'सब्बो[5] जनो[5] मं पूजेति, नाहं पूजेमि किञ्चनं ॥

६०. 'न मे ओवादको अत्थि, वत्ता कोचि न विज्जति ।
अनाचरियुपज्झायो, वने वासं उपेमहं ॥

६१. 'उपासमानो यमहं[6], गरुचित्तं उपट्ठहे ।
सो मे आचरियो नत्थि, वनवासो निरत्थको ॥

६२. 'आयागं मे गवेसिस्सं[7], गरुं भावनियं तथा ।
सावस्सयो[8] वसिस्सामि, न कोचि गरहिस्सति' ॥

---

१. पानीयघटपूजयि – सी० । २. ममं – स्या० । ३. घटमण्डस्सिदं – सी० । ४. समङ्गो – रो० । ५. महाजना – स्या० । ६. यमकं – स्या० । ७. गवेसियं – स्या० । ८. सासस्सयो – स्या० ।

६३. "उत्तानकूला नदिका, सुपतित्था मनोरमा ।
संसुद्धपुलिनाकिण्णा[1], अविदूरे ममस्समं ॥

६४. "नदिं अमरिकं नाम, उपगन्त्वानहं तदा ।
संवड्ढयित्वा पुलिनं, अकं पुलिनचेतियं ॥

६५. "ये ते अहेसुं सम्बुद्धा, भवन्तकरणा मुनी ।
तेसं एतादिसो थूपो, तं निमित्तं करोमहं ॥

६६. "करित्वा पुलिनं[2] थूपं, सोवण्णं मापयिं अहं ।
सोण्णकिङ्कणिपुप्फानि[3], सहस्से तीणि पूजयिं ॥

६७. "सायपातं नमस्सामि, वेदजातो[4] कतञ्जली ।
सम्मुखा विय सम्बुद्धं, वन्दिं पुलिनचेतियं ॥

६८. "यदा किलेसा जायन्ति, वितक्का गेहनिस्सिता ।
सरामि सुकतं[5] थूपं, पच्चवेक्खामि तावदे ॥

६९. "उपनिस्साय विहरं[6], सत्थवाहं विनायकं ।
किलेसे संवसेय्यासि[7], न युत्तं तव मारिस ॥

B. 80 ७०. "सह आवज्जिते थूपे, गारवं होति मे तदा ।
कुवितक्के विनोदेसिं[8], नागो तुत्तट्टितो यथा ॥

७१. "एवं विहरमानं मं, मच्चुराजाभिमद्दथ ।
तत्थ कालङ्कतो सन्तो, ब्रह्मलोकमगच्छहं ॥

७२. "यावतायुं वसित्वान, तिदिवे[9] उपपज्जहं ।
असीतिक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयिं ॥

७३. "सतानं तीणिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

७४. "सोण्णकिङ्कणिपुप्फानं[10], विपाकं अनुभोमहं ।
धातीसतसहस्सानि[11], परिवारेन्ति मं भवे ॥

---

१. सुसुद्ध ० – सी०, स्या० । २. पुलिने – सी०; पुळिने – स्या०, रो० । ३. ० पुप्फानं – सी० । ४. पीति० – स्या०; वित्ति० – रो० । ५. सगतं – सी० । ६. विहरिं – स्या० । ७. संवरेय्यासि – स्या० । ८. विनोदेमि – सी० । ९. तिदसे – सी०, रो० । १०–१०. तेसं किङ्कणिपुप्फानं – सी०, स्या० । ११. बावीसतिसहस्सानि – स्या०; द्वावीसतिसहस्सानि – रो० ।

७५. "थूपस्स परिचिण्णत्ता, रजोजल्लं न लिम्पति ।
गत्ते सेदा न मुच्चन्ति, सुप्पभासो भवामहं ॥

७६. "अहो मे सुकतो थूपो, सुदिट्ठामरिका नदी ।
थूपं कत्वान पुलिनं, पत्तोम्हि अचलं पदं ॥

७७. "कुसलं कत्तुकामेन, जन्तुना सारगाहिना ।
नत्थि खेत्तं अखेत्तं वा, पटिपत्ती व साधका[१] ॥

७८. "यथापि बलवा पोसो, अण्णवं तरितुस्सहे[२] ।
परित्तं कट्ठमादाय, पक्खन्देय्य महासरं ॥

७९. "इमाहं कट्ठं[३] निस्साय, तरिस्सामि महोदधिं ।
उस्साहेन विरियेन[४], तरेय्य उदधिं नरो ॥

८०. "तथेव मे कतं कम्मं, परित्तं थोककं च यं ।
तं कम्मं उपनिस्साय, संसारं समतिक्कमिं ॥

८१. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सावत्थियं पुरे जातो, महासाले सुअड्ढके ॥

८२. "सद्धा माता पिता मय्हं, बुद्धस्स सरणं गता ।
उभो दिट्ठपदा[५] एते, अनुवत्तन्ति सासनं ॥

८३. "बोधिपपटिकं[६] गय्ह, सोण्णथूपमकारयुं । B. 81
सायपातं[७] नमस्सन्ति, सक्यपुत्तस्स सम्मुखा ॥

८४. "उपोसथम्हि दिवसे, सोण्णथूपं विनीहरुं ।
बुद्धस्स वण्णं कित्तेन्ता, तियामं वीतिनामयुं ॥

८५. "सह[८] दिस्वानहं थूपं, सरिं पुलिनचेतियं ।
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणिं ॥

द्वावीसतिमं[९] भाणवारं ।

८६. "गवेसमानो तं वीरं, धम्मसेनापतिद्दसं ।
अगारा निक्खमित्वान, पब्बजिं तस्स सन्तिके ॥

८७. "जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्तमपापुणिं ।
उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्ञाय चक्खुमा ॥

---

१. सारका – स्या०; सारिका – रो० । २. तरितुस्सहं – स्या० । ३. किट्ठं – स्या० । ४. वीरियेन – म० । ५. दिट्ठसुता – स्या० । ६. बोधिपप्पटिकं – स्या० । ७ सायं पातं – स्या० । ८. समा – स्या० । ९. बावीसतिमं – स्या० ।

८८. "दारकेनेव सन्तेन, किरियं निट्ठितं मया ।
कतं मे करणीयज्ज, सक्यपुत्तस्स सासने ॥

८९. "सब्बवेरभयातीतो, सब्बसङ्गातिगो इसि ।
सावको ते महावीर, सोण्णथूपस्सिदं[1] फलं ॥

९०. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
९१. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
९२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पुलिनथूपियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. नळकुटिदायकत्थेरअपदानं

९३. "हिमवन्तस्साविदूरे, हारितो[2] नाम पब्बतो ।
सयम्भू नारदो नाम, रुक्खमूले वसी तदा ॥

B. 82 ९४. "नळागारं करित्वान, तिणेन छादयिं अहं ।
चङ्कमं सोधयित्वान, सयम्भुस्स अदासहं ॥

९५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

९६. "तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, नळकुटिकनिम्मितं ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं[3], तिंसयोजनवित्थतं ॥

९७. "चतुद्दसेसु[4] कप्पेसु, देवलोके रमिं अहं ।
एकसत्ततिक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ॥

९८. "चतुतिंसतिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

९९. "धम्मपासादमारुय्ह, सब्बाकारवरूपमं[5] ।
यदिच्छकाहं[6] विहरे, सक्यपुत्तस्स सासने ॥

---

१. सोण्णपुप्फस्सिदं – सी० । २. हारिको – स्या० । ३. सट्ठियोजनमुब्बिद्धं – स्या० ।
४. चतुद्दससु – सी० । ५. सुञ्ञागारवरूपकं – स्या० । ६. यथिच्छकाहं – स्या० ।

१००. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, नळकुटियिदं[1] फलं ॥

१०१. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१०२. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१०३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा नळकुटिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. पियालफलदायकत्थेरअपदानं

१०४. "मिगलुद्दो पुरे आसिं, विपिने विचरं तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सब्बधम्मान पारगुं ॥

१०५. "पियालफलमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
पुञ्ञक्खेत्तस्स वीरस्स, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

१०६. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं फलं अददिं तदा । B. 83
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

१०७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१०८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१०९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पियालफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

किङ्कणिपुप्फवग्गो[2] पञ्ञासमो ।

तस्सुद्दानं

किङ्कणी पंसुकूलं च, कोरण्डमथ[3] किंसुकं ।
उपड्ढदुस्सी घतदो, उदकं थूपकारको ॥
नळकारी[4] च नवमो, पियालफलदायको ।
सतमेकं च गाथानं, नवकं च तदुत्तरि ॥

---

१. नळकुटियायिदं – सी०; नळकुटिकायिदं – स्या० । २. किङ्कणिपुप्फियवग्गो – सी० । ३. वरकोरण्ड – स्या० । ४. नळागारी – सी०; नळागारि – स्या० ।

अथ वग्गुद्दानं

मेत्तेय्यवग्गो भद्दालि, सकिंसम्मज्जकोपि च ।
एकविहारी विभीतकी[1], जगती सालपुप्फियो ।।
नळागारं[2] पंसुकूलं, किङ्कणिपुप्फियो[3] तथा ।
असीति द्वे च गाथायो, चतुद्दससतानि च ।।

मेत्तेय्यवग्गदसकं ।

पञ्चमसतकं समत्तं ।

———:०:———

१. विभेदकी – सी०; विभेदको – स्या० । २. नळमालि – स्या० । ३. किङ्कणि-पुप्फिको – स्या० ।

५१. कणिकारवग्गो

१. तिकणिकारपुप्फियत्थेरअपदानं[1]

१. "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, बात्तिसवरलक्खणो । B. 84
विवेककामो सम्बुद्धो[2], हिमवन्तमुपागमि ॥

२. "अज्झोगय्ह[3] हिमवन्तं, अग्गो कारुणिको मुनि ।
पल्लङ्कमाभुजित्वान, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥

३. "विज्जाधरो तदा आसिं, अन्तलिक्खचरो अहं ।
तिसूलं[4] सुकतं गय्ह, गच्छामि अम्बरे तदा ॥

४. "पब्बतग्गे यथा अग्गि, पुण्णमायेव[5] चन्दिमा ।
वने ओभासते बुद्धो, सालराजा व फुल्लितो ॥

५. "वनग्गा[6] निक्खमित्वान, बुद्धरंसीभिधावरे ।
नळग्गिवण्णसङ्कासा, दिस्वा चित्तं पसादयिं ॥

६. "विचिनं अद्दसं पुप्फं, कणिकारं देवगन्धिकं ।
तीणि पुप्फानि आदाय, बुद्धसेट्ठमपूजयिं ॥

७. "बुद्धस्स आनुभावेन, तीणि पुप्फानि मे तदा ।
उद्धंवण्टा अधोपत्ता, छायं कुब्बन्ति सत्थुनो ॥

८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

९. "तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, कणिकारी ति ञायति ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं, तिंसयोजनवित्थतं ॥

१०. "सहस्सकण्डं सतभेण्डु[7], धजालुहरितामयं[8] ।
सतसहस्सनिय्यूहा, ब्यम्हे पातुभविंसु मे ॥

११. "सोण्णमया मणिमया, लोहितङ्कमया पि च ।
फलिका पि च पल्लङ्का, येनिच्छका यदिच्छका[9] ॥

---

१. तीणिकणिकार० – स्या० । २. भगवा – सी० । ३. अज्झोगहेत्वा – सी०, स्या० । ४. तिसुलं – स्या० । ५. पुण्णमासे – सी० । ६. वनतो – स्या० । ७. सतगेण्डु – स्या० । ८. धजालु हरितामयो – स्या० । ९. यदिच्छकं – स्या० ।

B. 85 १२. "महारहं च सयनं, तूलिकाविकतीयुतं[1] ।
उद्धलोमिकएकन्तं, बिम्बोहनसमायुतं[2] ॥

१३. "भवना निक्खमित्वान, चरन्तो देवचारिकं ।
यदा इच्छामि गमनं, देवसङ्घपुरक्खतो ॥

१४. "पुप्फस्स हेट्ठा तिट्ठामि, उपरिच्छदनं[3] मम ।
समन्ता योजनसतं, कणिकारेहि छादितं ॥

१५. "सट्ठितुरियसहस्सानि, सायपातमुपट्ठहुं ।
परिवारेन्ति मं निच्चं, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥

१६. "तत्थ नच्चेहि गीतेहि, ताळेहि वादितेहि च ।
रमामि खिड्डारतिया, मोदामि कामकामिहं ॥

१७. "तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, मोदामि तिदसे तदा ।
नारीगणेहि सहितो, मोदामि ब्यम्हमुत्तमे ॥

१८. "सतानं पञ्चक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ।
सतानं तीणिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

१९. "भवाभवे संसरन्तो, महाभोगं लभामहं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२०. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्ञं गतिं न जानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२१. "दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२२. "हत्थियानं अस्सयानं, सिविकं सन्दमानिकं ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२३. "दासीगणं दासगणं, नारियो समलङ्कता ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२४. "कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

---

१. तुलिकं विकतिस्सकं – स्या० । २. बिब्बोहनसमायुतं – स्या० । ३. उपरिच्छदनं – स्या० ।

B . 8

२५. "नववत्थं नवफलं, नवग्गरसभोजनं ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

२६. "इमं खाद इमं भुञ्ज, इमम्हि सयने सय ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

२७. "सब्बत्थ पूजितो होमि, यसो अब्भुग्गतो[1] मम ।
महापक्खो[2] सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ।
ञातीनं उत्तमो होमि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

२८. "सीतं उण्हं न जानामि, परिळाहो न विज्जति ।
अथो चेतसिकं दुक्खं, हदये मे न विज्जति ।।

२९. "सुवण्णवण्णो हुत्वान, संसरामि भवाभवे ।
वेवण्णियं न जानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

३०. "देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सावत्थियं पुरे जातो, महासाले सुअड्ढके ।।

३१. "पञ्च कामगुणे हित्वा, पब्बजिं अनगारियं ।
जातिया सत्तवस्सोहं, अरहत्तमपापुणिं ।।

३२. "उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्ञाय चक्खुमा ।
तरुणो पूजनीयोहं, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

३३. "दिब्बचक्खु विसुद्धं मे, समाधिकुसलो अहं ।
अभिञ्ञापारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

३४. "पटिसम्भिदा अनुप्पत्तो, इद्धिपादेसु कोविदो ।
धम्मेसु[3] पारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

३५. "तिसकप्पसहस्सम्हि, यं बुद्धमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

३६. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ।।

३७. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

---

१. अच्चुग्गतो – स्या० । २. महेसक्खो – स्या० । ३. सद्धम्मे – स्या० ।

B. 87 ३८. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

इत्थं सुदं आयस्मा तिकणिकारपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. एकपत्तदायकत्थेरअपदानं

३९. "नगरे हंसवतिया, कुम्भकारो अहोसहं ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, ओघतिण्णमनासवं ।।

४०. "सुकतं मत्तिकापत्तं, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
पत्तं दत्वा भगवतो, उजुभूतस्स तादिनो ।।

४१. "भवे निब्बत्तमानोहं, सोण्णथाले लभामहं ।
रूपिमये च सोवण्णे, तट्टिके च मणीमये ।।

४२. "पातियो परिभुञ्जामि, पुञ्ञकम्मस्सिदं फलं ।
यसानं[1] च धनानं च[1], अग्गभूतो[2] च होमहं ।।

४३. "यथापि भद्दके खेत्ते, बीजं[3] अप्पं पि रोपितं ।
सम्माधारं[4] पवच्छन्ते[5], फलं तोसेति कस्सकं ।।

४४. "तथेविदं[6] पत्तदानं, बुद्धखेत्तम्हि रोपितं ।
पीतिधारे पवस्सन्ते, फलं मं[7] तोसयिस्सति ।।

४५. "यावता खेत्ता विज्जन्ति, सङ्घा पि च गणा पि च ।
बुद्धखेत्तसमो नत्थि, सुखदो सब्बपाणिनं ।।

४६. "नमो ते पुरिसाजञ्ञ, नमो ते पुरिसुत्तम ।
एकपत्तं ददित्वान, पत्तोम्हि अचलं पदं ।।

४७. "एकनवुतितो कप्पे, यं पत्तमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पत्तदानस्सिदं फलं ।।

४८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।

B. 88 ४९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

१–१. यससाव जनानञ्च – स्या० । २. पत्तभूतो – सी०, रो० । ३. वीजं – स्या० । ४. सम्माधारे – सी० । ५. पवस्सन्ते – स्या० । ६. तथेविमं – सी० । ७. मे – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा एकपत्तदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. कासुमारफलियत्थेरअपदानं[1]

५१. "कणिकारं व जोतन्तं, निसिन्नं पब्बतन्तरे ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, लोकजेट्ठं नरासभं ।।

५२. "पसन्नचित्तो सुमनो, सिरे कत्वान अञ्जलिं ।
कासुमारिकमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।।

५३. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

५४. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
५५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
५६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा कासुमारफलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. अवटफलियत्थेरअपदानं

५७. "सहस्सरंसी भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
विवेका उट्ठहित्वान, गोचरायाभिनिक्खमि ।।

५८. "फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छिं नरासभं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, अवटं अददिं फलं ।।

५९. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा । B. 89
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

६०. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
६१. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
६२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा अवटफलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. कासुमारिफलदायक ० – सी०; कासुमारिकफलदायक ० – स्या० ।

५. पादफलियत्थेरअपदानं

६३. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, पादफलं[1] अदासहं ॥

६४. "एकनवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

६५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
६६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पादफलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. मातुलुङ्गफलदायकत्थेरअपदानं

६८. "कणिकारं व जलितं, पुण्णमायेव चन्दिमं ।
जलन्तं दीपरुक्खं व, अद्दसं लोकनायकं ॥

B. 90 ६९. "मातुलुङ्गफलं गय्ह, अदासिं सत्थुनो अहं ।
दक्खिणेय्यस्स वीरस्स[2], पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

७०. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

७१. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
७२. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा मातुलुङ्गफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. अजेलिफलदायकत्थेरअपदानं[3]

७४. "अज्जुनो[4] नाम सम्बुद्धो, हिमवन्ते वसी तदा ।
चरणेन च सम्पन्नो, समाधिकुसलो मुनि ॥

---

१. वारफलं – सी०; चारफलं – स्या०; पारफलं – रो० । २. धीरस्स – सी० ।
३. अज्जेलफल ० – स्या० । ४. अजिनो – स्या० ।

७५. "कुम्भमत्तं गहेत्वान, अजेलिं[1] जीवजीवकं ।
छत्तपण्णं गहेत्वान, अदासिं सत्थुनो अहं ॥

७६. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

७७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

७८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

७९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अजेलिफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. अमोदफलियत्थेरअपदानं[2]

८०. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं । B. 91
रथियं पटिपज्जन्तं, अमोदमददिं फलं ॥

८१. "एकनवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

८२. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

८३. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

८४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अमोदफलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. तालफलदायकत्थेरअपदानं[3]

८५. "सतरंसी नाम भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
विवेका वुट्ठहित्वान, गोचरायाभिनिक्खमि ॥

८६. "फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छिं नरासभं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, तालफलं अदासहं ॥

८७. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

---

१. अञ्जलिं – स्या०; अजेलं – रो० । २. अमोरफलिय० – स्या० । ३. ताल-फलियत्थेरापदानं – स्या० ।

८८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

८९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

९०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा तालफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. नाळिकेरफलदायकत्थेरअपदानं

B. 92 ९१. "नगरे बन्धुमतिया, आरामिको अहं तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, गच्छन्तं अनिलञ्जसे ॥

९२. "नाळिकेरफलं गय्ह, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
आकासे ठितको सन्तो, पटिग्गण्हि[1] महायसो ॥

९३. "वित्तिसञ्जननो[2] मय्हं, दिट्ठधम्मसुखावहो ।
फलं बुद्धस्स दत्वान, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

९४. "अधिगच्छि तदा पीतिं, विपुलं च सुखुत्तमं ।
उप्पज्जतेव[3] रतनं, निब्बत्तस्स तहिं तहिं ॥

९५. "एकनवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

९६. "दिब्बचक्खु[4] विसुद्धं मे, समाधिकुसलो अहं ।
अभिञ्ञापारमिप्पत्तो, फलदानस्सिदं फलं ॥

९७. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

९८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

९९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा नाळिकेरफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

कणिकारवग्गो एकपञ्ञासमो ।

---

१. पतिगण्हि – सी० । २. वित्तिसञ्जननं – सी०; पीतिसञ्जननो – स्या० । ३. उप्पज्जते च – सी० । ४. दिब्बचक्खुं – स्या० ।

तस्सुद्दानं

कणिकारेकपत्ता[1] च, कासुमारी तथावटा[2] ।
पादञ्च[3] मातुलुङ्गं च, अजेलीमोदमेव च[3] ॥
तालं तथा नाळिकेरं, गाथायो गणिता विह[4] ।
एकं गाथासतं होति, ऊनाधिकविवज्जितं ॥

——:०:——

१. कणिकारेकपत्तो – सी०; कणिकारञ्च पत्तो – स्या० । २. तथावटं – सी०; तथावटो – स्या० । ३–३. ० अजेलामोदमेव च – सी०; चारफलि मातुलुङ्गो, अज्जेलामोरमेव च – स्या० । ४. चिह – सी० ।

५२. फलदायकवग्गो

१. कुरञ्चियफलदायकत्थेरअपदानं[1]

B. 93 १. "मिगलुद्दो पुरे आसिं, विपिने[2] विचरं अहं ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सब्बधम्मान पारगुं ।।

२. "कुरञ्चियफलं गय्ह, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
पुञ्ञक्खेत्तस्स तादिनो[3], पसन्नो सेहि पाणिभि ।।

३. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

४. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ।।

५. "स्वागतं वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

६. पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा कुरञ्चियफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. कपित्थफलदायकत्थेरअपदानं[4]

७. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, कपित्थं अददिं फलं ।।

८. "एकनवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
B. 94 १०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
११. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

---

१. कुरञ्जिय ० – स्या० । २. विवने – स्या० । ३. वीरस्स – सी०; धीरस्स – स्या० । ४. कपि ० – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा कपित्थफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. कोसम्बफलियत्थेरअपदानं[1]

१२. "ककुधं विलसन्तं व, देवदेवं नरासभं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, कोसम्बं अददिं तदा ।।

१३. "एकतिंसे[2] इतो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ।।

१४. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।

१५. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा कोसम्बफलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. केतकपुप्फियत्थेरअपदानं

१७. "विनतानदिया[3] तीरे, विहासि पुरिसुत्तमो ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, एकग्गं सुसमाहितं ।।

१८. "मधुगन्धस्स पुप्फेन, केतकस्स अहं तदा ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धसेट्ठमपूजयिं ।। B. 95

१९. "एकनवुतितो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

२०. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।

२१. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

२२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा केतकपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. कोसुम्भ० – सी०; कोसुम्ब० – स्या० । २. एकनवुते – सी० । ३. वित्थाय० – रो० ।

५. नागपुप्फियत्थेरअपदानं

२३. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, नागपुप्फं अपूजयिं ॥

२४. "एकनवुतितो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२५. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
२६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा नागपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. अज्जुनपुप्फियत्थेरअपदानं

२८. "चन्दभागानदीतीरे, अहोसिं किन्नरो तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ॥

२९. "पसन्नचित्तो सुमनो, वेदजातो कतञ्जली ।
गहेत्वा अज्जुनं पुप्फं, सयम्भुं अभिपूजयिं ॥

B. 96 ३०. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा किन्नरं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

३१. "छत्तिंसक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयिं ।
दसक्खत्तुं चक्कवत्ती, महारज्जमकारयिं ॥

३२. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
सुखेत्ते वप्पितं[1] बीजं[2], सयम्भुम्हि अहो[3] मम[3] ॥

३३. "कुसलं विज्जते मय्हं, पब्बजिं अनगारियं ।
पूजारहो अहं अज्ज, सक्यपुत्तस्स सासने ॥

३४. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
३५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

---

१. वपितं – सी० । २. वीजं – स्या० । ३–३. अहोसि मे – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा अज्जुनपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. कुटजपुप्फियत्थेरअपदानं

३७. "हिमवन्तस्साविदूरे, वसलो[1] नाम पब्बतो ।
बुद्धो सुदस्सनो नाम, वसते[2] पब्बतन्तरे ।।

३८. "पुप्फं हेमवन्तं[3] गय्ह, वेहासं अगमासहं ।
तत्थद्दसासिं[4] सम्बुद्धं, ओघतिण्णमनासवं ।।

३९. "पुप्फं कुटजमादाय, सिरे कत्वान[5] अञ्जलिं[5] ।
बुद्धस्स अभिरोपेसिं, सयम्भुस्स महेसिनो ।।

४०. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

४१. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।। B. 97
४२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा कुटजपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. घोससञ्ञकत्थेरअपदानं

४४. "मिगलुद्दो पुरे आसिं, अरञ्ञे विपिने[6] अहं ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, देवसङ्घपुरक्खतं ।।

४५. "चतुसच्चं पकासेन्तं, देसेन्तं अमतं पदं ।
अस्सोसिं मधुरं धम्मं, सिखिनो लोकबन्धुनो ।।

४६. "घोसे चित्तं पसादेसिं, असमप्पटिपुग्गले ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, उत्तरिं[7] दुत्तरं भवं ।।

४७. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं सञ्ञमलभिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, घोससञ्ञायिदं फलं ।।

---

१. चावलो – सी०, रो०; अच्चलो – स्या० । २. वसन्तो – स्या० । ३. हेमवतं – सी० । ४. तत्थद्दसासि – स्या० । ५–५. कत्वानऽतदा – स्या०, रो० । ६. कानने – सी०; विवने – स्या० । ७. अतरिं – सी०, रो० ।

४८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
४९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा घोससञ्ञको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. सब्बफलदायकत्थेरअपदानं

५१. "वरुणो नाम नामेन, ब्राह्मणो मन्तपारगू ।
छड्डेत्वा दसपुत्तानि, वनमज्झोगहिं तदा ।।

B. 98 ५२. "अस्समं सुकतं कत्वा, सुविभत्तं मनोरमं ।
पण्णसालं करित्वान, वसामि विपिने अहं ।।

५३. "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
ममुद्धरितुकामो सो, आगच्छि मम अस्समं ।।

५४. "यावता वनसण्डम्हि, ओभासो विपुलो अहु ।
बुद्धस्स आनुभावेन, पज्जली विपिनं तदा ।।

५५. "दिस्वान तं[1] पाटिहीरं[1], बुद्धसेट्ठस्स तादिनो ।
पत्तपुटं गहेत्वान, फलेन पूजयिं[2] अहं ।।

५६. "उपगन्त्वान सम्बुद्धं, सहखारिमदासहं ।
अनुकम्पाय मे बुद्धो, इदं वचनमब्रवि ।।

५७. 'खारिभारं गहेत्वान, पच्छतो एहि मे तुवं ।
परिभुत्ते च[3] सङ्घम्हि, पुञ्ञं तव भविस्सति' ।।

५८. "पुटकन्तं गहेत्वान, भिक्खुसङ्घस्सदासहं ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तुसितं उपपज्जहं ।।

५९. "तत्थ दिब्बेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ।
पुञ्ञकम्मेन संयुत्तं[4], अनुभोमि सदा[5] सुखं[5] ।।

६०. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, फलदानस्सिदं फलं ।।

१–१. पाटिहिरियं – स्या० । २. पूरयिं – सी०, स्या० । ३. व – स्या० । ४. संयुत्तो – स्या० । ५–५. यसं अहं – स्या० ।

६१. "यावता चतुरो दीपा, ससमुद्दा सपब्बता ।
फलं बुद्धस्स दत्वान, इस्सरं कारयामहं[1] ॥

६२. "यावता मे[2] पक्खिगणा, आकासे उप्पतन्ति चे[3] ।
ते पि मं वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥

६३. "यावता वनसण्डम्हि, यक्खा भूता च रक्खसा ।
कुम्भण्डा गरुळा चापि, पारिचरियं[4] उपेन्ति मे ॥

६४. "कुम्भा[5] सोणा मधुकारा[6], डंसा च मकसा उभो ।
ते पि मं वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥

६५. "सुपण्णा नाम सकुणा, पक्खिजाता महब्बला । B. 99
ते पि मं सरणं यन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥

६६. "ये पि दीघायुका नागा, इद्धिमन्तो महायसा ।
ते पि मं[7] वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥

६७. "सीहा ब्यग्घा च दीपी च, अच्छकोकतरच्छका ।
ते पि मं वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥

६८. "ओसधीतिणवासी च, ये च आकासवासिनो ।
सब्बे मं सरणं यन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥

६९. "सुदुद्दसं सुनिपुणं, गम्भीरं सुप्पकासितं ।
फस्सयित्वा[8] विहरामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

७०. "विमोक्खे अट्ठ फुसित्वा[9], विहरामि अनासवो ।
आतापी निपको चाहं[10], फलदानस्सिदं फलं ॥

७१. "ये फलट्ठा बुद्धपुत्ता, खीणदोसा महायसा ।
अहमञ्ञतरो तेसं, फलदानस्सिदं फलं ॥

७२. "अभिञ्ञापारमिं गन्त्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सब्बासवे परिञ्ञाय, विहरामि अनासवो ॥

७३. "तेविज्जा इद्धिपत्ता च, बुद्धपुत्ता महायसा ।
दिब्बसोतसमापन्ना, तेसं अञ्ञतरो अहं ॥

---

१. कारयिं अहं – स्या० । २. ये – स्या० । ३. च – सी० । ४. पाचरियं – स्या० । ५. कुम्भ – रो० । ६. मधुकरा – सी०, स्या० । ७. मे सी० । ८. फुस्सयित्वा – स्या० । ९. फस्सित्वा – सी०; फुस्सित्वा – स्या० । १०. चापि – स्या० ।

७४. "सतसहस्सितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

७५. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
७६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सब्बफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. पदुमधारिकत्थेरअपदानं[1]

B. 100 ७८. "हिमवन्तस्साविदूरे, रोमसो नाम पब्बतो ।
बुद्धो[2] पि[2] सम्भवो नाम, अब्भोकासे वसी तदा ॥

७९. "भवना निक्खमित्वान, पदुमं धारयिं अहं ।
एकाहं धारयित्वान, भवनं पुनरागमिं ॥

८०. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं बुद्धमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

८१. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
८२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पदुमधारिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

फलदायकवग्गो द्वेपञ्ञासमो ।

तस्सुद्दानं

कुरञ्चियं कपित्थं च, कोसम्बमथ केतकं ।
नागपुप्फज्जुनं चेव, कुटजी घोससञ्ञको ॥

थेरो च सब्बफलदो, तथा पदुमधारिको ।
असीति चेत्थ गाथायो, तिस्सो गाथा तदुत्तरि ॥

—:o:—

---

१. पदुमधारक ० – सी०; पदुमधारियत्थे० – स्या० । २–२. बुद्धोभि – स्या० ।

५३. तिणदायकवग्गो

१. तिणमट्ठिदायकत्थेरअपदानं

१. “हिमवन्तस्साविदूरे, लम्बको नाम पब्बतो । B. 101
तत्थेव[1] तिस्सो[1] सम्बुद्धो, अब्भोकासम्हि चङ्कमि ।।

२. “मिगलुद्दो पुरे आसिं, अरञ्ञे कानने अहं ।
दिस्वान[2] तं[2] देवदेवं, तिणमुट्ठिमदासहं ।।

३. “निसीदनत्थं बुद्धस्स, दत्वा चित्तं पसादयिं ।
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा[3], पक्कामिं उत्तरामुखो ।।

४. “अचिरं गतमत्तस्स[4], मिगराजा अपोथयि[5] ।
सीहेन पोथितो[6] सन्तो, तत्थ कालङ्कतो अहं ।।

५. “आसन्ने मे कतं कम्मं, बुद्धसेट्ठे अनासवे ।
सुमुत्तो सरवेगो व, देवलोकमगच्छहं ।।

६. “यूपो तत्थ सुभो आसि, पुञ्ञकम्माभिनिम्मितो ।
सहस्सकण्डो सतभेण्डु[7], धजालु हरितामयो ।।

७. “पभा निद्धावते तस्स, सतरंसी व उग्गतो ।
आकिण्णो देवकञ्ञाहि, आमोदिं कामकामिहं[8] ।।

८. “देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
आगन्त्वान मनुस्सत्तं, पत्तोम्हि आसवक्खयं ।।

९. “चतुन्नवुतितो कप्पे, निसीदनमदासहं[9] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, तिणमुट्ठे[10] इदं फलं ।।

१०. “किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ।।

११. “स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१–१. तत्थोपतिस्सो – सी०, रो० । २–२. दिस्वानाहं – स्या० । ३. अभिवादित्वा – स्या० । ४. गतमत्तं मं – सी०, स्या० । ५. अहेठयि – सी०, स्या०, रो० । ६. पातितो – सी०, रो०; घाटितो – स्या० । ७. सत्तभेण्ड – स्या० । ८. कामकामहं – सी० । ९. निसीदनेमकासहं – स्या० । १०. तिणमुट्ठिम्हि – सी० ।

B. 102 १२. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा तिणमुट्ठिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. मञ्चदायकत्थेरअपदानं[1]

१३. "विपस्सिनो भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
एकमञ्चं[2] मया दिन्नं, पसन्नेन सपाणिना ।।

१४. "हत्थियानं अस्सयानं, दिब्बयानं समज्झगं ।
तेन मञ्चकदानेन, पत्तोम्हि आसवक्खयं ।।

१५. "एकनवुतितो कप्पे, यं मञ्चमददिं[3] तदा[3] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, मञ्चदानस्सिदं फलं ।।

१६. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
१७. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
१८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा मञ्चदायको[4] थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. सरणगमनियत्थेरअपदानं

१९. "आरुहिम्ह[5] तदा नावं, भिक्खु चाजीविको[6] चहं[6] ।
नावाय भिज्जमानाय, भिक्खु मे सरणं अदा ।।

B. 103 २०. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं सो मे सरणं अदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सरणगमने[7] फलं ।।

२१. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
२२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
२३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

---

१. वेच्चकदायकत्थेरापदानं – स्या० । २. एकं वेच्चं – स्या०; एकपेच्छं – रो० । ३–३. मञ्चकमदासहं – सी० । ४. वेच्चकदायको – स्या० । ५. आरुय्हम्हि – स्या० । ६. चाजीवको ० – सी०; ० अहं – स्या० । ७. सरणागमने – सी० ।

इत्थं सुदं आयस्मा सरणगमनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. अब्भञ्जनदायकत्थेरअपदानं

२४. "नगरे बन्धुमतिया, राजुय्याने वसामहं ।
चम्मवासी[1] तदा आसिं, कमण्डलुधरो अहं ॥

२५. "अद्दसं विमलं[2] बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ।
पधानं[3] पहितत्तं तं[3], झायिं झानरतं वसिं[4] ॥

२६. "सब्बकामसमिद्धिं[5] च, ओघतिण्णमनासवं ।
दिस्वा पसन्नो सुमनो, अब्भञ्जनमदासहं ॥

२७. "एकनवुतितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अब्भञ्जनस्सिदं फलं ॥

२८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥

२९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अब्भञ्जनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. सुपटदायकत्थेरअपदानं

३१. "दिवाविहारा निक्खन्तो, विपस्सी लोकनायको । B. 104
लहुं सुपटकं[6] दत्वा, कप्पं सग्गम्हि मोदहं ॥

३२. "एकनवुतितो कप्पे, सुपटकमदासहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सुपटस्स इदं फलं ॥

३३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥

३४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

---

१. धम्मवादी – रो० । २. विरजं – स्या० । ३–३. आतापिनं पहितत्तं – स्या० । ४. इसिं – स्या० । ५. सब्बकामसमिद्धं – सी० । ६. सुपटिकं – स्या०; पूपपवं – रो० ।

इत्थं सुदं आयस्मा सूपटदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. दण्डदायकत्थेरअपदानं

३६. "काननं वनमोगय्ह[1], वेळुं छेत्वानहं तदा ।
आलम्बणं करित्वान, सङ्घस्स अददिं बहुं[2] ॥

३७. "तेन चित्तप्पसादेन, सुब्बते अभिवादिय[3] ।
आलम्बदण्डं दत्वान, पक्कामिं उत्तरामुखो ॥

३८. "चतुन्नवुतितो कप्प, यं दण्डमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, दण्डदानस्सिदं फलं ॥

३९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
४०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा दण्डदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तेवीसतिमं भाणवारं ।

---

७. गिरिनेलपूजकत्थेरअपदानं

B. 105 ४२. "मिगलुद्दो पुरे आसिं, विपिने विचरं अहं ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सब्बधम्मान पारगुं ॥

४३. "तस्मिं महाकारुणिके, सब्बसत्तहिते रते ।
पसन्नचित्तो सुमनो, नेलपुप्फमपूजयिं ॥

४४. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

४५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
४६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

---

१. वनमोग्गय्ह – स्या० । २. अहं – सी०, स्या०, रो० । ३. अभिवादयिं – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा गिरिनेलपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. बोधिसम्मज्जकत्थेरअपदानं

४८. "अहं पुरे बोधिपत्तं, उज्झितं चेतियङ्गणे ।
तं गहेत्वान छड्डेसिं, अलभिं वीसतीगुणे[1] ॥
४९. "तस्स कम्मस्स तेजेन, संसरन्तो भवाभवे ।
दुवे भवे संसरामि, देवत्ते चापि मानुसे ॥
५०. "देवलोका चवित्वान, आगन्त्वा मानुसं भवं ।
दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे[2] ॥
५१. "अङ्गपच्चङ्गसम्पन्नो, आरोहपरिणाहवा ।
अभिरूपो सुचि होमि, सम्पुण्णङ्गो[3] अनूनको ॥
५२. "देवलोके मनुस्से वा, जातो वा यत्थ कत्थचि ।
भवे सुवण्णवण्णो च, उत्तत्तकनकूपमो ॥
५३. "मुदुका[4] मद्दवा स्निद्धा[4], सुखुमा सुकुमारिका । B. 106
छवि मे सब्बदा होति, बोधिपत्ते सुछड्डिते ॥
५४. "यतो कुतोचि गतीसु, सरीरे समुदागते ।
न लिम्पति रजोजल्लं, विपाको पत्तछड्डिते[5] ॥
५५. "उण्हे वातातपे तस्स, अग्गितापेन वा पन[6] ।
गत्ते सेदा न मुच्चन्ति, विपाको पत्तछड्डिते ॥
५६. "कुट्ठं गण्डो किलासो च, तिलका पिळका तथा ।
न होन्ति काये दद्दु च, विपाको पत्तछड्डिते ॥
५७. "अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।
रोगा न होन्ति कायस्मिं, विपाको पत्तछड्डिते ॥
५८. "अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।
न होति चित्तजा पीळा, विपाको पत्तछड्डिते ॥

---

१. वीसतिं गुणे – स्या० । २. मानुसे – सी० । ३. सम्पुण्णको – स्या० । ४–४. मुदु मद्दवा सिनिद्धा – स्या० । ५. सुछड्डने – सी० । ६. पुन – सी० ।

५९. "अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।
अमित्ता न भवन्तस्स, विपाको पत्तछड्डिते ॥

६०. "अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।
अनूनभोगो भवति, विपाको पत्तछड्डिते ॥

६१. "अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।
अग्गिराजूहि चोरेहि, न होति उदके[1] भयं ॥

६२. "अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।
दासिदासा अनुचरा, होन्ति चित्तानुवत्तका ॥

६३. "यम्हि आयुप्पमाणम्हि, जायते मानुसे भवे ।
ततो न हायते आयु, तिट्ठते यावतायुकं ॥

६४. "अब्भन्तरा च बाहिरा[2], नेगमा च सरट्ठका ।
नुयुत्ता[3] होन्ति सब्बे पि, वुद्धिकामा सुखिच्छका ॥

६५. "भोगवा यसवा होमि, सिरिमा ञातिपक्खवा ।
अपेतभयसन्तासो[4], भवेहं सब्बतो[5] भवे ॥

B. 107 ६६. "देवा मनुस्सा असुरा, गन्धब्बा यक्खरक्खसा ।
सब्बे ते परिरक्खन्ति, भवे संसरतो सदा ॥

६७. "देवलोके मनुस्से च[6], अनुभोत्वा उभो यसे ।
अवसाने च निब्बानं, सिवं पत्तो अनुत्तरं ॥

६८. "सम्बुद्धमुद्दिसित्वान, बोधिं वा तस्स सत्थुनो ।
यो पुञ्ञं पसवे पोसो, तस्स किं नाम दुल्लभं ॥

६९. "मग्गे फले आगमे च, झानाभिञ्ञा गुणेसु च ।
अञ्ञेसं अधिको हुत्वा, निब्बायामि[7] अनासवो ॥

७०. "पुरेहं बोधिया पत्तं, छड्डेत्वा हट्ठमानसो ।
इमेहि वीसतङ्गेहि, समङ्गी होमि सब्बदा ॥

७१. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
७२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

---

१. उदका – स्या० । २. बहिचरा – सी०, रो० । ३. अनुयुत्ता – सी०, स्या० । ४. अवेरो गतसन्तासो – स्या० । ५. सब्बदा – स्या० । ६. वा – स्या० । ७. निब्बायति – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा बोधिसम्मज्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. आमण्डफलदायकत्थेरअपदानं

७४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
वुट्ठहित्वा समाधिम्हा, चङ्कमी लोकनायको ॥

७५. "खारिभारं गहेत्वान, आहरन्तो फलं तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, चङ्कमन्तं महामुनिं ॥

७६. "पसन्नचित्तो सुमनो, सिरे कत्वान अञ्जलिं ।
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, आमण्डमददिं फलं ॥

७७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, आमण्डस्स इदं फलं ॥

७८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥ B. 108

७९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

८०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा आमण्डफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. सुगन्धत्थेरअपदानं

८१. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

८२. "अनुब्यञ्जनसम्पन्नो, बात्तिंसवरलक्खणो ।
ब्यामप्पभापरिवुतो, रंसिजालसमोत्थटो[1] ॥

८३. "अस्सासेता यथा चन्दो, सूरियो व[2] पभङ्करो ।
निब्बापेता यथा मेघो, सागरो व गुणाकरो ॥

८४. "धरणीरिव सीलेन, हिमवा व समाधिना ।
आकासो विय पञ्ञाय, असङ्गो अनिलो यथा ॥

---

१. रंसिजालसमोसटो – सी०, रो०; रंसिजालसमुत्थतो – स्या० । २. विय – स्या० ।

८५. "स[1] कदाचि महावीरो[1], परिसासु विसारदो ।
सच्चानि सम्पकासेति, उद्धरन्तो महाजनं ।।

८६. "तदा[2] हि[2] बाराणसियं, सेट्ठिपुत्तो महायसो ।
आसहं[3] धनधञ्ञस्स, पहूतस्स बहू तदा[4] ।।

८७. "जङ्घाविहारं[5] विचरं, मिगदायमुपेच्चहं ।
अद्दसं विरजं[6] बुद्धं[6], देसेन्तं अमतं पदं ।।

८८. "विसट्ठकन्तवचनं, करवीकसमस्सरं ।
हंसरुतेहि[7] निग्घोसं, विञ्ञापेन्तं महाजनं ।।

B. 109 ८९. "दिस्वा देवातिदेवं तं, सुत्वा व[8] मधुरं गिरं[9] ।
पहायनप्पके भोगे, पब्बजिं अनगारियं ।।

९०. "एवं पब्बजितो चाहं[10], न चिरेन बहुस्सुतो ।
अहोसिं धम्मकथिको, विचित्तपटिभाणवा ।।

९१. "महापरिसमज्झेहं, हट्ठचित्तो[11] पुनप्पुनं ।
वण्णयिं हेमवण्णस्स, वण्णं वण्णविसारदो ।।

९२. "एस खीणासवो बुद्धो, अनीघो छिन्नसंसयो ।
सब्बकम्मक्खयं पत्तो, विमुत्तोपधिसङ्खये[12] ।।

९३. "एस सो भगवा बुद्धो, एस सीहो अनुत्तरो ।
सदेवकस्स लोकस्स, ब्रह्मचक्कप्पवत्तको ।।

९४. "दन्तो दमेता सन्तो च, समेता निब्बुतो इसि ।
निब्बापेता च अस्सत्थो, अस्सासेता महाजनं ।।

९५. "वीरो सूरो च विक्कन्तो[13], पञ्ञो कारुणिको वसी ।
विजितावी च[14] स जिनो[14], अप्पगब्बो अनालयो ।।

९६. "अनेञ्जो अचलो धीमा[15], अमोहो असमो मुनि ।
धोरय्हो उसभो नागो, सीहो सक्को गरूसु पि ।।

१–१. अनूनो यथाविहारो – स्या० । २–२. तदाहं – स्या० । ३. आसभं – स्या० । ४. ममं – स्या० । ५. जङ्घविहारं – स्या० । ६–६. नाथसत्थारं – स्या० । ७. हंसरुदाभि – सी०; हंसदुन्दुभि – स्या०, रो० । ८. च – सी०, स्या० । ९. सरं – स्या० । १०. वाहं – स्या० । ११. सत्थुनोव – स्या० । १२. विमुत्तो उपधिक्खये – स्या० । १३. धीरो च – सी०, रो० । १४–१४. विजितो च – स्या० । १५. धीरो – स्या० ।

९७. "विरागो विमलो ब्रह्मा, वादी सूरो रणञ्जहो ।
अखिलो च विसल्लो च, असमो संयतो[1] सुचि ।।

९८. "ब्राह्मणो समणो नाथो, भिसक्को सल्लकत्तको[2] ।
योधो बुद्धो सुतासुतो[3], अचलो मुदिको सितो[4] ।।

९९. "धाता[5] धता च सन्ति च[5], कत्ता नेता पकासिता ।
सम्पहंसिता भेत्ता[6] च, छेत्ता सोता पसंसिता ।।

१००. "अखिलो[7] च विसल्लो च, अनीघो अकथङ्कथी ।
अनेजो विरजो कत्ता[8], गन्धा[9] वत्ता पसंसिता[10] ।।

१०१. "तारेता अत्थकारेता, कारेता सम्पदारिता ।
पापेता सहिता कन्ता[11], हन्ता[12] आतापी तापसो[12] ।।

१०२. "समचित्तो[13] समसमो, असहायो दयालयो[14] । B. 110
अच्छेरसत्तो[15] अकुहो, कतावी इसिसत्तमो ।।

१०३. "नित्तिण्णकङ्खो निम्मानो, अप्पमेय्यो अनूपमो ।
सब्बवाक्यपथातीतो, सच्च[16] नेय्यन्तगू[16] जिनो ।।

१०४. "सत्तसारवरे[17] तस्मिं, पसादो अमतावहो ।
तस्मा बुद्धे च धम्मे च, सङ्घे सद्धा महत्थिका[18] ।।

१०५. "गुणेहि एवमादीहि, तिलोकसरणुत्तमं ।
वण्णेन्तो परिसामज्झे, अकं[19] धम्मकथं अहं ।।

१०६. "ततो चुताहं तुसिते, अनुभोत्वा महासुखं ।
ततो चुतो मनुस्सेसु, जातो होमि सुगन्धिको ।।

१०७. "निस्सासो मुखगन्धो च, देहगन्धो तथेव मे ।
सेदगन्धो[20] च[20] सततं, सब्बगन्धो[21] व होति मे[21] ।।

---

१. वूसभो – स्या०; पयतो – रो० । २. सल्लकन्धुतो – स्या० । ३. सुतो सुतो – सी०, रो० । ४. दितो – सी० । ५–५. धाता धता च हन्ता च – सी०; कतदन्ता वहत्ता च – स्या० । ६. सेत्ता – स्या० । ७. अविलो – स्या० । ८. खन्ता – सी०, खत्ता – स्या० । ९. गन्ता – सी० । १०. पकासिता – सी०, स्या० । ११. हन्ता – स्या० । १२–१२. तापिता च विसोसिता – स्या० । १३. सच्चट्ठितो – स्या० । १४. दयासयो – सी० । १५. अच्छेरमन्तो – स्या० । १६–१६. सब्बनेय्यन्तितो – स्या० । १७. सतरंसीवरे – स्या० । १८. महिद्धिका – सी० । १९. कथिं – स्या० । २०–२०. सो च गन्धो व – स्या० । २१–२१. सब्बगन्धोतिमेति मे – सी०, रो० ।

१०८. "मुखगन्धो सदा मय्हं, पदुमुप्पलचम्पको[1] ।
परिसन्तो[2] सदा वाति, सरीरो च तथेव मे ॥

१०९. "गुणत्थवस्स सब्बन्तं, फलं[3] तु[3] परमब्भुतं ।
एकग्गमनसा सब्बे, वण्णयिस्सं[4] सुणाथ मे ॥

११०. "गुणं बुद्धस्स वत्वान, हिताय[5] च न सदिसं[5] ।
सुखितो[6] होमि सब्बत्थ, सङ्घो[7] वीरसमायुतो[7] ॥

१११. "यसस्सी सुखितो कन्तो, जुतिमा पियदस्सनो ।
वत्ता अपरिभूतो च, निद्दोसो पञ्ञवा तथा ॥

११२. "खीणे आयुसि[8] निब्बानं, सुलभं बुद्धभत्तिनो[9] ।
तेसं हेतुं पवक्खामि, तं सुणाथ यथातथं ॥

B. 111 ११३. "सन्तं यसं भगवतो, विधिना[10] अभिवादयं ।
तत्थ[11] तत्थूपपन्ना पि[11], यसस्सी तेनं होमहं ॥

११४. "दुक्खस्सन्तकरं बुद्धं, धम्मं सन्तमसङ्खतं ।
वण्णयं सुखदो आसिं, सत्तानं सुखितो ततो ॥

११५. "गुणं वदन्तो बुद्धस्स, बुद्धपीतिसमायुतो ।
सकन्ति[12] परकन्तिञ्च, जनयिं तेन[12] कन्तिमा ॥

११६. "जिनो[13] ते तित्थिकाकिण्णे[13], अभिभुय्य कुतित्थिये ।
गुणं वदन्तो जोतेसिं[14], नायकं जुतिमा ततो ॥

११७. "पियकारी जनस्सा पि, सम्बुद्धस्स गुणं वदं ।
सरदो[15] व[15] ससङ्कोहं, तेनासिं पियदस्सनो ॥

११८. "यथासत्तिवसेनाहं, सब्बवाचाहि सन्थविं ।
सुगतं तेन वागिसो[16], विचित्तपटिभानवा ॥

---

१. पदुमुप्पलचम्पके – सी० । २. आदिसन्तो – सी०; अतिकन्तो – स्या०; अतिसन्तो – रो० । ३–३. फलन्तं – स्या० । ४. भासितस्स – स्या० । ५–५. हिताय जनसन्धिसु – सी०, रो०; हिताय नं सुखावहं – स्या० । ६. सुचित्तो – स्या० । ७–७. सरद्धनिसमायुत्तो – सी०; संघो वीरसमासुत्तो – स्या० । ८. पासुसि – स्या० । ९. बुद्धभत्तिनं – स्या० । १०. विचिना – स्या० । ११–११. यत्थ तत्थूपपन्नोपि – सी०, रो०; यत्थ यत्थुपपन्नोपि – स्या० । १२–१२. सकन्ति परकन्ति च, आसिं तेन च – स्या० । १३–१३. जनोघे तित्थकाकिण्णे – सी०, रो०; जिनो यो तित्थिकातिण्णो – स्या० । १४. थोमेसिं – स्या० । १५–१५. सरदीव – स्या०; सरन्दिव – रो० । १६. बङ्गीसो – स्या० ।

११९. "ये बाला विमतिं पत्ता, परिभोन्ति महामुनिं ।
निग्गहिं ते सद्धम्मेन, परिभूतो[1] न[1] तेनहं ॥

१२०. "बुद्धवण्णेन[2] सत्तानं, किलेसे अपनेसहं ।
निक्किलेसमनो होमि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥

१२१. "सोतूनं वुद्धिमजनिं[3], बुद्धानुस्सतिदेसको ।
तेनाहमासिं[4] सप्पञ्ञो, निपुणत्थविपस्सको ॥

१२२. "सब्बासवपरिक्खीणो, तिण्णसंसारसागरो ।
सिखीव[5] अनुपादानो, पापुणिस्सामि निब्बुतिं ॥

१२३. "इमस्मियेव कप्पस्मि, यमहं सन्थविं जिनं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धवण्णस्सिदं[6] फलं ॥

१२४. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१२५. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१२६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ B. 112

इत्थं सुदं आयस्मा सुगन्धो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तिणदायकवग्गो तेपञ्ञासमो ।

तस्सुद्दानं

तिणदो मञ्चदो चेव, सरणब्भञ्जनप्पदो ।
सुपटो दण्डदायी च, नेलपूजी तथेव च ॥
बोधिसम्मज्जको मण्डो, सुगन्धो दसमो ति[7] च[7] ।
गाथासतं सतेवीसं, गणितं चेत्थ सब्बसो ॥

———:०:———

१–१. परिभूतेन – स्या० । २. बुद्धवण्णेहि – सी०, स्या० । ३. वुद्धिमजनिं – सी०, स्या०, रो० । ४. तेनापि चासिं – स्या० । ५. वसी च – स्या० । ६. बुद्धपूजायिदं – स्या० । ७–७. दिजो – सी०, स्या० ।

५४. कच्चायनवग्गो

१. महाकच्चायनत्थेरअपदानं

B. 113 १. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, अनेजो अजितं जयो[1] ।
सतसहस्से कप्पानं, इतो उप्पज्जि नायको ॥

२. "वीरो कमलपत्तक्खो, ससङ्कविमलाननो ।
कनकाचलसङ्कासो[2], रविदित्तिसमप्पभो ॥

३. "सत्तनेत्तमनोहारी, वरलक्खणभूसितो ।
सब्बवाक्यपथातीतो, मनुजामरसक्कतो ॥

४. "सम्बुद्धो बोधयं सत्ते, वागीसो[3] मधुरस्सरो ।
करुणानिबन्धसन्तानो[4], परिसासु विसारदो ॥

५. "देसेति मधुरं धम्मं, चतुसच्चूपसंहितं ।
निमुग्गे मोहपङ्कम्हि, समुद्धरति पाणिने[5] ॥

६. "तदा एकचरो हुत्वा, तापसो हिमवालयो ।
नभसा मानुसं लोकं, गच्छन्तो जिनमद्दसं ॥

७. "उपेच्च सन्तिकं तस्स, अस्सोसिं धम्मदेसनं ।
वण्णयन्तस्स वीरस्स, सावकस्स महागुणं ॥

८. "सङ्खित्तेन मया वुत्तं, वित्थारेन पकासयं ।
परिसं मं च तोसेति, यथा कच्चायनो अयं ॥

९. 'नाहं एवमिधेकच्चं[6], अञ्ञं पस्सामि सावकं ।
तस्मा तदग्गे[7] एसग्गो, एवं धारेथ भिक्खवो' ॥

१०. "तदाहं विम्हितो हुत्वा, सुत्वा वाक्यं मनोरमं ।
हिमवन्तं गमित्वान, आहित्वा[8] पुप्फसञ्चयं ॥

११. "पूजेत्वा लोकसरणं, तं ठानमभिपत्थयिं ।
तदा ममासयं ञत्वा, ब्याकासि स[9] रणञ्जहो[9] ॥

---

१. जिनो – स्या० । २. कञ्चनतचसङ्कासो – स्या० । ३. वातिहो – स्या० । ४. करुणानद्धसन्तानो – स्या० । ५. पाणिनो – सी०, स्या० । ६. एवंविधं कञ्चि – सी०, रो० । ७. तस्मेतदग्गे – सी० । ८. आहत्वा – सी०, रो० । ९–९. सरणालयो – स्या० ।

१२. 'पस्सथेतं इसिवरं, निद्धन्तकनकत्तचं ।
उद्धग्गलोमं[1] पीणंसं[1], अचलं पञ्जलिं ठितं ।।

१३. 'हासं सुपुण्णनयनं, बुद्धवण्णगतासयं । B. 114
धम्मजं[2] उग्गहदयं[2], अमतासित्तसन्निभं' ।।

१४. "कच्चानस्स गुणं सुत्वा, तं ठानं पत्थयं[3] ठितो ।
अनागतम्हि अद्धाने, गोतमस्स महामुने ।।

१५. "तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कच्चानो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ।।

१६. "बहुस्सुतो महाञाणी, अधिप्पायविदू मुने[4] ।
पापुणिस्सति तं ठानं, यथायं ब्याकतो मया ।।

१७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

१८. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्ञं गतिं न गच्छामि[5], बुद्धपूजायिदं फलं ।।

१९. "दुवे कुले पजायामि[6], खत्तिये अथ[7] ब्राह्मणे ।
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

२०. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो[8] उज्जेनियं पुरे[8] ।
पज्जोतस्स च[9] चण्डस्स, पुरोहितदिजाधिनो[10] ।।

२१. "पुत्तो तिरिटिवच्छस्स[11], निपुणो वेदपारगू ।
माता च चन्दिमा[12] नाम[12], कच्चानोहं वरत्तचो[13] ।।

२२. "वीमंसनत्थं बुद्धस्स, भूमिपालेन पेसितो ।
दिस्वा मोक्खपुरद्वारं, नायकं गुणसञ्चयं ।।

२३. "सुत्वा[14] च[14] विमलं वाक्यं, गतिपङ्कविसोसनं[15] ।
पापुणिं अमतं सन्तं, सेसेहि[16] सह सत्तहि[16] ।।

१–१. उदग्गलोममानसं – स्या० । २–२. धम्मंव विग्गहवरं – मी०; धम्मपटिग्गहवरं – रो० । ३. पत्थयिं – स्या० । ४. मुनि – स्या० । ५. जानामि – स्या० । ६. पजानामि – स्या० । ७. चापि – स्या० । ८–८. जातो उज्जेनिये पुरे – मी०; उज्जेनियं पुरे इमे – स्या० । ९. म – स्या० । १०. पुरोहितदिजातिनो – मी०, रो०; पुरोहितनुजातिनो – स्या० । ११. तिरिटवच्छस्स – मी०; तिपितिवच्छस्स – स्या० । १२–१२. चन्दनपदुमा – स्या० । १३. वरुत्तचो – स्या० । १४–१४. सुत्वान – स्या० । १५. ०विसोधनं – स्या० । १६–१६. सतेहि सहपञ्चहि – मी० ।

२४. "अधिप्पायविदू जातो, सुगतस्स महामते[1] ।
ठपितो एतदग्गे च, सुसमिद्धमनोरथो ॥

२५. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

B. 115 २६. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२७. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा महाकच्चायनो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. वक्कलित्थेरअपदानं

२८. "इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।
अनोमनामो अमितो, नामेन पदुमुत्तरो ॥

२९. "पदुमाकारवदनो, पदुमामलसुच्छवी ।
लोकेनानुपलित्तो व, तोयेन पदुमं यथा ॥

३०. "वीरो पदुमपत्तक्खो, कन्तो च पदुमं यथा ।
पदुमुत्तरगन्धो व, तस्मा सो पदुमुत्तरो ॥

३१. "लोकजेट्ठो च निम्मानो, अन्धानं नयनूपमो ।
सन्तवेसो गुणनिधि, करुणामतिसागरो ॥

३२. "स कदाचि[2] महावीरो, ब्रह्मासुरसुरच्चितो ।
सदेवमनुजाकिण्णे[3], जनमज्झे जिनुत्तमो[4] ॥

३३. "वदनेन सुगन्धेन, मधुरेन रुतेन[5] च ।
रञ्जयं परिसं सब्बं, सन्थवी[6] सावकं सकं ॥

३४. "सद्धाधिमुत्तो सुमति, मम दस्सनलालसो[7] ।
नत्थि एतादिसो अञ्ञो, यथायं भिक्खु वक्कलि ॥

---

१. महामुने – सी० । २. कदापि – स्या० । ३. सदेवमनुजाकिण्णो – सी० । ४. जनुत्तमो – स्या०, रो० । ५. सुनेन – स्या० । ६. सत्थवि – स्या० । ७. दस्सनसालयो – स्या० ।

३५. "तदाहं हंसवतियं[1], नगरे ब्राह्मणत्रजो ।
हुत्वा सुत्वा च तं वाक्यं, तं ठानमभिरोचयिं ।।

३६. "ससावकं तं विमलं, निमन्तेत्वा तथागतं । B. 116
सत्ताहं भोजयित्वान, दुस्सेहच्छादयिं तदा ।।

३७. "निपच्च सिरसा तस्स, अनन्तगुणसागरे ।
निमुग्गो पीतिसम्पुण्णो, इदं[2] वचनमब्रविं ।।

३८. 'यो सो तया सन्थवितो, इतो[3] सत्तमके मुनि[3] ।
भिक्खु सद्धावतं अग्गो, तादिसो[4] होमहं मुने[4]' ।।

३९. "एवं वुत्ते महावीरो, अनावरणदस्सनो ।
इमं वाक्यं उदीरेसि[5], परिसाय महामुनि ।।

४०. 'पस्सथेतं माणवकं, पीतमट्ठनिवासनं ।
हेमयञ्ञोपचितङ्गं[6], जननेत्तमनोहरं ।।

४१. 'एसो अनागतद्धाने, गोतमस्स महेसिनो ।
अग्गो सद्धाधिमुत्तानं, सावकोयं भविस्सति ।।

४२. 'देवभूतो मनुस्सो वा, सब्बसन्तापवज्जितो ।
सब्बभोगपरिब्यूळ्हो[7], सुखितो संसरिस्सति ।।

४३. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ।।

४४. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
वक्कलि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ।।

४५. "तेन कम्मविसेसेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

४६. "सब्बत्थ सुखितो हुत्वा, संसरन्तो भवाभवे ।
सावत्थियं पुरे जातो, कुले अञ्ञतरे अहं ।।

४७. "नोनीतसुखुमालं मं, जातपल्लवकोमलं[8] ।
मन्दं[9] उत्तानसयनं, पिसाचभयतज्जिता ।।

---

१. हंसवतिया – स्या० । २. इमं – स्या० । ३–३. इतो सत्तमकेहनि – सी०, रो०; इध सद्धाधिमुत्तो इसि – स्या० । ४–४. तादिसोहं महामुनि – स्या० । ५. उदीरयि – स्या० । ६. हेमयञ्ञोपवीतङ्गं – सी० । ७. सब्बभोगपरिब्बूळ्हो – सी० । ८. ठितं पल्लवकोमलं – स्या० । ९. माता – स्या० ।

४८. "पादमूले महेसिस्स, सायेसुं[1] दीनमानसा[1] ।
इमं ददाम[2] ते नाथ, सरणं होहि नायक ।।

B. 117 ४९. "तदा पटिग्गहि सो मं, भीतानं सरणो मुनि ।
जालिना चक्कङ्कितेन[3], मुदुकोमलपाणिना ।।

५०. "तदा[4] पभुति[4] तेनाहं[5], अरक्खेय्येन रक्खितो ।
सब्बवेरविनिमुत्तो[6], सुखेन परिवुद्धितो[7] ।।

५१. "सुगतेन विना भूतो, उक्कण्ठामि मुहुत्तकं ।
जातिया सत्तवस्सोहं, पब्बजिं अनगारियं ।।

५२. "सब्बपारमिसम्भूतं, नीलक्खिनयनं[8] वरं ।
रूपं सब्बसुभाकिण्णं, अतित्तो विहरामहं[9] ।।

५३. "बुद्धरूपरतिं[10] ञत्वा, तदा ओवदि मं जिनो ।
'अलं वक्कलि किं रूपे, रमसे बालनन्दिते ।।

५४. 'यो हि पस्सति सद्धम्मं, सो मं पस्सति पण्डितो ।
अपस्समानो सद्धम्मं, मं पस्सं पि न पस्सति ।।

५५. 'अनन्तादीनवो कायो, विसरुक्खसमूपमो ।
आवासो सब्बरोगानं, पुञ्जो दुक्खस्स केवलो ।।

५६. 'निब्बिन्दिय ततो रूपे, खन्धानं उदयब्बयं ।
पस्स उपक्किलेसानं[11], सुखेनन्तं गमिस्ससि' ।।

५७. "एवं तेनानुसिट्ठोहं, नायकेन हितेसिना ।
गिज्झकूटं समारुय्ह, झायामि गिरिकन्दरे ।।

५८. "ठितो पब्बतपादम्हि, अस्सासयि[12] महामुनि ।
वक्कली ति जिनो वाचं, तं सुत्वा मुदितो अहं ।।

५९. "पक्खन्दिं सेलपब्भारे, अनेकसतपोरिसे ।
तदा बुद्धानुभावेन, सुखेनेव महिं गतो ।।

१–१. सयापेसि दिनमानसा – स्या० । २. ददामि – स्या० । ३. सङ्खलङ्केन – सी० । ४–४. तदाप्पभुति – सी० । ५. जातोहं – स्या० । ६. सब्बवेरविनिम्मुत्तो – सी०; सब्बब्याधिविनिमुत्तो – स्या०; सब्बूपधिविनिमुत्तो – रो० । ७. परिवड्ढितो – सी०; परिवुत्थितो – स्या० । ८. लक्खिनीलयनं – सी० । ९. पिहयामहं – सी०, रो० । १०. बुद्धो रूपरतं – सी० । ११. सब्बकिलेसानं – सी०, स्या० । १२. ममाहसो – सी०; अस्सासयं – स्या० ।

६०. "पुनो[1] पि धम्मं देसेति[2], खन्धानं उदयब्बयं ।
तमहं धम्ममञ्ञाय, अरहत्तमपापुणिं ।।

६१. "सुमहापरिसमज्झे[3], तदा मं चरणन्तगो[4] । B. 118
अग्गं सद्धाधिमुत्तानं, पञ्ञपेसि[5] महामति ।।

६२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

६३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
६४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
६५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा वक्कलित्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. महाकप्पिनत्थेरअपदानं

६६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
उदितो अजटाकासे[6], रवी व सरदम्बरे ।।

६७. "वचनाभाय बोधेति, वेनेय्यपदुमानि सो ।
किलेसपङ्कं सोसेति, मतिरंसीहि नायको ।।

६८. "तित्थियानं यसे[7] हन्ति, खज्जोताभा[8] यथा रवि ।
सच्चत्थाभं[9] पकासेति, रतनं व[9] दिवाकरो ।।

६९. "गुणानं आयतिभूतो, रतनानं व सागरो ।
पज्जुन्नोरिव[10] भूतानि, धम्ममेघेन वस्सति ।।

७०. "अक्खदस्सो तदा आसिं, नगरे हंससव्हये ।
उपेच्च धम्ममस्सोसिं, जलजुत्तमनामिनो[11] ।।

७१. "ओवादकस्स भिक्खूनं, सावकस्स कताविनो[12] ।
गुणं पकासयन्तस्स, तप्पयन्तस्स[13] मे मनं ।।

---

१. पुना – स्या० । २. देसेसि – सी० । ३. सुमहापुरिसमज्झे – स्या० । ४. मरनन्तगो – सी०; चरणन्तको – स्या० । ५. पञ्ञापेति – स्या० । ६. जगदाकासे – सी०; जलदाकासे – रो० । ७. यसो – सी०, रो० । ८. वजिरता – स्या० । ९–९. सच्चत्थ सम्पकासेति रत्तिदिवं – स्या० । १०. पजुन्नोरिव – स्या० । ११. जलजुत्तरनामिनो – सी० । १२. सताविनो – स्या० । १३. तासयन्तस्स – सी०; हासयन्तस्स – स्या०; वासयन्तस्स – रो० ।

७२. "सुत्वा पतीतो[1] सुमनो, निमन्तेत्वा तथागतं ।
ससिस्सं भोजयित्वान, तं ठानमभिपत्थयिं ॥

B. 119 ७३. "तदा हंससमभागो[2], हंसदुन्दुभिनिस्सनो[2] ।
पस्सथेतं महामत्तं, विनिच्छयविसारदं ॥

७४. "पतितं पादमूले मे[3], समुग्गततनूरुहं[4] ।
जीमूतवण्णं[5] पीणंसं[5], पसन्ननयनाननं ॥

७५. "परिवारेन महता, राजयुत्तं[6] महायसं ।
एसो कताविनो[7] ठानं, पत्थेति मुदितासयो[8] ॥

७६. 'इमिना पणिपातेन[9], चागेन[10] पणिधीहि च[10] ।
कप्पसतसहस्सानि, नुपपज्जति दुग्गतिं ॥

७७. 'देवेसु देवसोभग्गं[11], मनुस्सेसु महन्ततं[12] ।
अनुभोत्वान[13] सेसेन[13], निब्बानं पापुणिस्सति ॥

७८. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

७९. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कप्पिनो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥

८०. "ततोहं सुकतं कारं, कत्वान जिनसासने ।
जहित्वा मानुसं देहं, तुसितं अगमासहं ॥

८१. "देवमानुसरज्जानि[14], सतसो[15] अनुसासिय ।
बाराणसियमासन्ने, जातो केनियजातियं[16] ॥

८२. "सहस्सपरिवारेन[17], सपजापतिको अहं ।
पञ्च पच्चेकबुद्धानं, सतानि समुपट्ठहिं ॥

८३. "तेमासं भोजयित्वान, पच्छादम्ह[18] तिचीवरं ।
ततो चुता मयं सब्बे, अहुम्ह तिदसूपगा ॥

---

१. पीतितो – स्या० । २–२. भासि महाभागो, हंसदुन्दुभिसुस्सरो – सी० । ३. मं – सी०; मम – स्या० । ४. समुद्धग्गतनु हं – स्या० । ५–५. जुमुत्तवण्णं रुचिरं – स्या० । ६. रञ्जयन्तं – सी० । ७. कथाविनो – स्या० । ८. मुदितायसो – स्या० । ९. पिण्डपातेन – सी०, स्या० । १०–१०. चेतनापणिधीहि च – सी० । ११. देवसोभाग्यं – स्या० । १२. महग्गतं – स्या० । १३–१३. अनुभोत्वावसेसेन – सी०, स्या० । १४. देवमनुस्सरज्जानि – स्या० । १५. सुत्तसो – स्या० । १६. केणियजातिया – स्या० । १७. सतसहस्सपरिवारो – स्या० । १८. अच्छादम्पि – स्या० ।

८४. "पुनो सब्बे मनुस्सत्तं, अगमिम्ह[1] ततो चुता ।
कुक्कुटम्हि पुरे जाता, हिमवन्तस्स पस्सतो ।।

८५. "कप्पिनो नामहं आसिं, राजपुत्तो महायसो । B. 120
सेसामच्चकुले जाता, ममेव परिवारयुं ।।

८६. "महारज्जसुखं पत्तो, सब्बकामसमिद्धिमा[2] ।
वाणिजेहि समक्खातं, बुद्धुप्पादमहं सुणिं ।।

८७. 'बुद्धो लोके समुप्पन्नो, असमो एकपुग्गलो ।
सो पकासेति सद्धम्मं, अमतं सुखमुत्तमं ।।

८८. 'सुयुत्ता तस्स सिस्सा च, सुमुत्ता च अनासवा' ।
"सुत्वा नेसं सुवचनं[3], सक्करित्वान वाणिजे ।।

८९. "पहाय रज्जं सामच्चो, निक्खमिं[4] बुद्धमामको ।
नदिं दिस्वा महाचन्दं, पूरितं समतित्तिकं ।।

९०. "अप्पतिट्ठं अनालम्बं, दुत्तरं सीघवाहिनिं[5] ।
गुणं सरित्वा बुद्धस्स, सोत्थिना समतिक्कमिं ।।

९१. 'भवसोतं सचे बुद्धो, तिण्णो लोकन्तगू विदू ।
एतेन सच्चवज्जेन, गमनं मे समिज्झतु ।।

९२. 'यदि सन्तिगमो मग्गो, मोक्खो[6] चच्चन्तिकं[6] सुखं ।
एतेन सच्चवज्जेन, गमनं मे समिज्झतु ।।

९३. 'सङ्घो चे तिण्णकन्तारो, पुञ्ञक्खेत्तो अनुत्तरो ।
एतेन सच्चवज्जेन, गमनं मे समिज्झतु' ।।

९४. "सह कते सच्चवरे, मग्गा अपगतं जलं ।
ततो सुखेन उत्तिण्णो, नदीतीरे मनोरमे ।।

९५. "निसिन्नं अद्दसं बुद्धं, उदेन्तं व पभङ्करं ।
जलन्तं हेमसेलं व, दीपरुक्खं व जोतितं ।।

९६. "ससिं व तारासहितं, सावकेहि पुरक्खतं ।
वासवं विय वस्सन्तं, देसनाजलदन्तरं[7] ।।

---

१. आगतम्ह – स्या० । २. सब्बकामसमिद्धिमो – स्या० । ३. पि वचनं – स्या० । ४. निक्खमी – सी० । ५. सीघबाहिनिं – स्या० । ६–६. मोक्खदं सन्तिकं – स्या० । ७. देसनाजलदं तदा – सी०; देवेन जलनन्दनं – स्या०, रो० ।

९७. "वन्दित्वान सहामच्चो, एकमन्तमुपाविसिं ।
ततो[1] नो आसयं[1] ञत्वा, बुद्धो धम्ममदेसयि ॥

B. 121 ९८. "सुत्वान धम्मं विमलं, अवोचुम्ह मयं जिनं ।
'पब्बाजेहि महावीर, निब्बिन्दाम्ह[2] मयं भवे' ॥

९९. 'स्वक्खातो[3] भिक्खवे धम्मो, दुक्खन्तकरणाय[4] वो ।
चरथ ब्रह्मचरियं', इच्चाह मुनिसत्तमो ॥

१००. "सह वाचाय सब्बे पि, भिक्खुवेसधरा मयं ।
अहुम्ह उपसम्पन्ना, सोतापन्ना च[5] सासने ॥

१०१. "ततो जेतवनं गन्त्वा, अनुसासि विनायको ।
अनुसिट्ठो जिनेनाहं, अरहत्तमपापुणिं ॥

१०२. "ततो भिक्खुसहस्सानि[6], अनुसासिमहं तदा ।
ममानुसासनकरा, तेपि आसुं अनासवा ॥

१०३. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
भिक्खु ओवादकानग्गो, कप्पिनो ति महाजने ॥

१०४. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
पमुत्तो[7] सरवेगो व, किलेसे झापयिं[8] मम ॥

१०५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
१०६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१०७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा महाकप्पिनो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. दब्बमल्लपुत्तत्थेरअपदानं[9]

१०८. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदू मुनि ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥

१०९. "ओवादको विञ्ञापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥

१–१. ततो अज्झासयं – स्या० । २. निब्बिन्नाम्ह – सी०, रो०; ओतिण्णम्ह – स्या० । ३. स्वाक्खातो – सी०, स्या० । ४. दुक्खन्तस्स कराय – स्या० । ५. व – स्या० । ६. भिक्खुसहस्सं तं – सी०, रो० । ७. मुमुतो – सी०, स्या० । ८. झापयी – सी० । ९. दब्बत्थेरापदानं – सी० ।

११०. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं । B. 122
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि[1] ॥

१११. "एवं निराकुलं आसि, सुञ्ञतं[2] तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥

११२. "रतनानट्ठपञ्ञासं, उग्गतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिंसवरलक्खणो ॥

११३. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

११४. "तदाहं हंसवतियं, सेट्ठिपुत्तो महायसो ।
उपेत्वा लोकपज्जोतं, अस्सोसिं धम्मदेसनं ॥

११५. "सेनासनानि भिक्खूनं, पञ्ञापेन्तं ससावकं ।
कित्तयन्तस्स वचनं, सुणित्वा मुदितो अहं ॥

११६. "अधिकारं ससङ्घस्स, कत्वा तस्स महेसिनो ।
निपच्च सिरसा पादे, तं ठानमभिपत्थयिं ॥

११७. "तदाह[3] स[3] महावीरो, मम कम्मं पकित्तयं[4] ।
'यो[5] ससङ्घमभोजेसि, सत्ताहं लोकनायकं ॥

११८. 'सोयं कमलपत्तक्खो, सीहंसो[6] कनकत्तचो ।
मम पादमूले निपति[7], पत्थयं ठानमुत्तमं ॥

११९. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१२०. 'सावको तस्स बुद्धस्स, दब्बो नामेन विस्सुतो ।
सेनासनपञ्ञापको, अग्गो हेस्सतियं तदा[8]' ॥

१२१. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१२२. "सतानं तीणिक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ।
सतानं[9] पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

१. पतिट्ठहि – स्या० । २. सुञ्ञकं – मी० । ३–३. तदा हि मो – स्या० । ४. पकित्तयि – स्या० । ५. यो यं – स्या० । ६. मीहंमे – मी० । ७. पतितो – रो० । ८. तथा – स्या० । ९. तथा – स्या० ।

B. 123 १२३. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं[1] ।
सब्बत्थ सुखितो आसिं, तस्स कम्मस्स वाहसा ।।
१२४. "एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो[2], सब्बधम्मविपस्सको ।।
१२५. "दुट्ठचित्तो उपवदिं, सावकं तस्स तादिनो ।
सब्बासवपरिक्खीणं, सुद्धो ति च विजानिय ।।
१२६. "तस्सेव नरवीरस्स, सावकानं महेसिनं ।
सलाकं[3] च गहेत्वान[3], खीरोदनमदासहं ।।
१२७. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ।।
१२८. "सासनं जोतयित्वान[4], अभिभुय्य कुतित्थिये ।
विनेय्ये[5] विनयित्वाव[5], निब्बुतो सो ससावको[6] ।।
१२९. "ससिस्से निब्बुते नाथे, अत्थमेन्तम्हि सासने ।
देवा कन्दिंसु संविग्गा, मुत्तकेसा रुदम्मुखा[7] ।।
१३०. "निब्बायिस्सति धम्मक्खो, न पस्सिस्साम सुब्बते ।
न सुणिस्साम सद्धम्मं, अहो नो अप्पपुञ्ञता ।।
१३१. "तदायं पथवी सब्बा, अचला सा चलाचला[8] ।
सागरो च ससोको व, विनदी करुणं गिरं ।।
१३२. "चतुद्दिसा दुन्दुभियो, नादयिंसु अमानुसा ।
समन्ततो असनियो, फलिंसु[9] च भयावहा ।।
१३३. "उक्का पतिंसु नभसा, धूमकेतु च[10] दिस्सति[10] ।
सधूमा[11] जालवट्टा च[11], रविंसु करुणं मिगा ।।
१३४. "उप्पादे[12] दारुणे दिस्वा, सासनत्थङ्गसूचके ।
संविग्गा भिक्खवो सत्त, चिन्तयिम्ह मयं तदा ।।

---

१. असङ्ख्यं – स्या० । २. चारुनयनो – सी०, स्या०, रो० । ३–३. सलाकं पग्गहेत्वान – सी०, रो० । ४. जोतयित्वा सो – सी० । ५–५. वेनेय्ये विनयित्वान – – सी०, स्या० । ६. सावको – स्या० । ७. रुदमुखा – स्या० । ८. चलाचली – सी०; पुलापुली – स्या० । ९. पतिंसु – सी०, स्या० । १०–१०. च दिस्सथ – सी०; पदिस्सथ – स्या० । ११–११. सब्बथलजसत्ता च – सी० । १२. उप्पाते – सी० ।

१३५. "सासनेन विनाम्हाकं, जीवितेन अलं मयं ।
पविसित्वा महारञ्ञं, युञ्जाम जिनसासनं[1] ।।

१३६. "अद्दसम्ह तदारञ्ञे, उब्बिद्धं सेलमुत्तमं[2] । B. 124
निस्सेणिया तमारुय्ह, निस्सेणिं पातयिम्हसे ।।

१३७. "तदा ओवदि नो थेरो, बुद्धुप्पादो सुदुल्लभो ।
सद्धातिदुल्लभा[3] लद्धा, थोकं सेसं च सासनं ।।

१३८. "निपतन्ति खणातीता, अनन्ते दुक्खसागरे ।
तस्मा पयोगो कत्तब्बो, याव[4] ठाति मुने मतं[4] ।।

१३९. "अरहा आसि सो थेरो, अनागामी तदानुगो ।
सुसीला इतरे युत्ता, देवलोकं अगम्हसे ।।

१४०. "निब्बुतो तिण्णसंसारो, सुद्धावासे च एकको ।
अहं च पक्कुसाति[5] च, सभियो बाहियो तथा ।।

१४१. "कुमारकस्सपो चेव, तत्थ तत्थूपगा मयं ।
संसारबन्धना मुत्ता, गोतमेनानुकम्पिता ।।

१४२. "मल्लेसु कुसिनारायं, जातो गब्भेव मे सतो ।
माता मता चितारुळ्हा[6], ततो निप्पतितो अहं ।।

१४३. "पतितो दब्बपुञ्जम्हि, ततो दब्बो ति विस्सुतो ।
ब्रह्मचारीबलेनाहं[7], विमुत्तो सत्तवस्सिको ।।

१४४. "खीरोदनबलेनाहं[8], पञ्चहङ्गेहुपागतो ।
खीणासवोपवादेन, पापेहि बहुचोदितो ।।

१४५. "उभो पुञ्ञं च पापं च, वीतिवत्तोम्हि दानिहं ।
पत्वान परमं सन्तिं, विहरामि अनासवो ।।

१४६. "सेनासनं पञ्ञापयिं, हासयित्वान सुब्बते ।
जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।।

१४७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।

---

१. जिनसासने – सी० । २. सेलपब्बतं – स्या० । ३. सद्धा च दुल्लभा – सी०; सद्धा वा दुल्लभा – स्या० । ४–४. याव तिट्ठति सासनं – स्या० । ५. पुक्कसाति – सी०, स्या० । ६. चितका रूळ्हा – स्या० । ७. ब्रह्मचारिफलेनाहं – स्या० । ८. खीरोदनफलेनाहं – सी०, स्या० ।

१४८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१४९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा दब्बमल्लपुत्तो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. कुमारकस्सपत्थेरअपदानं

B. 125 १५०. "इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।
सब्बलोकहितो[1] वीरो[1], पदुमुत्तरनामको ॥
१५१. "तदाहं ब्राह्मणो हुत्वा, विस्सुतो वेदपारगू ।
दिवाविहारं विचरं, अद्दसं लोकनायकं ॥
१५२. "चतुसच्चं पकासेन्तं, बोधयन्तं सदेवकं ।
विचित्तकथिकानग्गं[2], वण्णयन्तं महाजने ॥
१५३. "तदा मुदितचित्तोहं, निमन्तेत्वा तथागतं ।
नानारत्तेहि वत्थेहि, अलङ्करित्वान[3] मण्डपं ॥
१५४. "नानारतनपज्जोतं, ससङ्घं भोजयिं तहिं ।
भोजयित्वान सत्ताहं, नानग्गरसभोजनं ॥
१५५. "नानाचित्तेहि[4] पुप्फेहि, पूजयित्वा ससावकं ।
निपच्च[5] पादमूलम्हि, तं ठानं पत्थयिं अहं ॥
१५६. "तदा मुनिवरो आह, करुणेकरसासयो[6] ।
'पस्सथेतं दिजवरं, पदुमाननलोचनं ॥
१५७. 'पीतिपामोज्जबहुलं, समुग्गततनूरुहं ।
हासम्हितविसालक्खं[7], मम सासनलालसं[8] ॥
१५८. 'पतितं पादमूले मे, एकावत्थसुमानसं[9] ।
एस पत्थेति तं ठानं, विचित्तकथिकत्तनं[10] ॥
१५९. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१–१. सब्बलोकहितो धीरो – स्या० । २. ससावकं चित्तकथिकं – स्या० । ३. अलङ्कत्वान – सी० । ४. नानावण्णेहि – सी० । ५. निपज्ज – सी० । ६. करुणो करुणालयो – स्या० । ७. हासवहं विसालक्खं – स्या० । ८. सासनसालयं – स्या० । ९. एकवत्तं सुमानसं – स्या० । १०. विचित्तकथिकत्तदं – सी०, रो० ।

१६०. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कुमारकस्सपो नाम, हेस्सति सत्थु सावको ।।

१६१. 'विचित्तपुप्फदुस्सानं, रतनानञ्च वाहसा ।
विचित्तकथिकानं सो, अग्गतं[1] पापुणिस्सति' ।।

१६२. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । B. 126
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

१६३. "परिब्भमं[2] भवाभवे[2], रङ्गमज्झे यथा नटो ।
साखमिगत्रजो हुत्वा, मिगिया कुच्छिमोक्कमिं ।।

१६४. "तदा मयि कुच्छिगते, वज्झवारो उपट्ठितो ।
साखेन चत्ता मे माता, निग्रोधं सरणं गता ।।

१६५. "तेन सा मिगराजेन, मरणा परिमोचिता ।
परिच्चजित्वा[3] सपाणं[3], ममेवं ओवदी तदा ।।

१६६. 'निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसंवसे ।
निग्रोधस्मिं मतं सेय्यो, यं चे साखम्हि जीवितं' ।।

१६७. "तेनानुसिट्ठा मिगयूथपेन, अहं च माता च तथेतरे[4] च ।
आगम्म रम्मं तुसिताधिवासं, गता पवासं सघरं यथेव ।।

१६८. "पुनो कस्सपवीरस्स, अत्थमेन्तम्हि सासने ।
आरुय्ह सेलसिखरं, युञ्जित्वा जिनसासनं ।।

१६९. "इदानाहं[5] राजगहे, जातो सेट्ठिकुले अहुं[6] ।
आपन्नसत्ता[7] मे माता, पब्बजि अनगारियं ।।

१७०. "सगब्भं तं विदित्वान, देवदत्तमुपानयुं ।
सो अवोच 'विनासेथ, पापिकं भिक्खुनिं इमं' ।।

१७१. "इदानि पि मुनिन्देन, जिनेन अनुकम्पिता ।
सुखिनी अजनी[8] मय्हं, माता भिक्खुनुपस्सये ।।

१७२. "तं विदित्वा महीपालो, कोसलो मं अपोसयि ।
कुमारपरिहारेन, नामेनाहं च कस्सपो ।।

---

१. अग्गत्तं – सी०, स्या० । २–२. परिब्भमं भवाकामे – सी०, रो०; परिब्भमिं भवाभवे – स्या० । ३–३. परिच्चजित्वा संपाणं – सी०, रो०; परिच्चजित्वान सप्पाणं – स्या० । ४–४. तरे च तस्सोवादं – स्या०; तस्सोवादेन – रो० । ५. इदानिहि – स्या० । ६. अहु – सी०; अहं – स्या० । ७. आपन्नगब्भा – सी०, स्या० । ८. जननी – स्या० ।

१७३. "महाकस्सपमागम्म, अहं कुमारकस्सपो ।
वम्मिकसदिसं[1] कायं, सुत्वा बुद्धेन देसितं ॥

B. 127 १७४. "ततो चित्तं विमुच्चि मे, अनुपादाय सब्बसो ।
पायासिं दमयित्वाहं, एतदग्गमपापुणिं ॥

१७५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१७६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१७७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कुमारकस्सपो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

चतुवीसतिमं भाणवारं ।

---

६. बाहियत्थेरअपदानं

१७८. "इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।
महप्पभो तिलोकग्गो, नामेन पदुमुत्तरो ॥

१७९. "खिप्पाभिञ्ञस्स भिक्खुस्स, गुणं कित्तयतो मुने ।
सुत्वा उदग्गचित्तोहं, कारं कत्वा महेसिनो ॥

१८०. "दत्वा सत्ताहिकं दानं, ससिस्सस्स मुने अहं ।
अभिवादिय सम्बुद्धं, तं ठानं पत्थयिं तदा ॥

१८१. "ततो मं ब्याकरि बुद्धो, 'एतं पस्सथ ब्राह्मणं ।
पतितं पादमूले मे, चरियं[2] पच्चवेक्खणं[2] ॥

१८२. 'हेमयञ्ञोपचितङ्गं, अवदाततनुत्तचं ।
पलम्बबिम्बतम्बोट्ठं, सेततिण्हसमं[3] दिजं ॥

१८३. 'गुणथामबहुतरं, समुग्गततनूरुहं ।
गुणोघायतनीभूतं, पीतिसम्फुल्लिताननं ॥

१८४. 'एसो पत्थयते ठानं, खिप्पाभिञ्ञस्स भिक्खुनो ।
अनागते महावीरो, गोतमो नाम हेस्सति ॥

B. 128 १८५. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
बाहियो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥

---

१. वम्मिकस्सदिसं - स्या० । २–२. पसन्ननयनाननं – सी०; पीनसम्पन्नवेक्खणं – स्या०; पीणंसं पच्चवेक्खणं – रो० । ३. सिततिण्ह ० – सी०; सीततिण्ह ० – स्या० ।

१८६. "तदा[1] हि तुट्ठो[1] बुद्धाय, यावजीवं महामुने[2] ।
कारं कत्वा चुतो सग्गं, अगं[3] सभवनं यथा ॥

१८७. "देवभूतो मनुस्सो वा, सुखितो तस्स कम्मुनो ।
वाहसा संसरित्वान, सम्पत्तिमनुभोमहं[4] ॥

१८८. "पुन कस्सपवीरस्स, अत्थमेन्तम्हि[5] सासने ।
आरुय्ह सेलसिखरं, युञ्जित्वा जिनसासनं ॥

१८९. "विसुद्धसीलो सप्पञ्ञो, जिनसासनकारको ।
ततो चुता पञ्च जना, देवलोकं अगम्हसे ॥

१९०. "ततोहं[6] बाहियो[7] जातो, भारुकच्छे पुरुत्तमे ।
ततो नावाय पक्खन्दो[8], सागरं अप्पसिद्धियं[9] ॥

१९१. "ततो नावा अभिज्जित्थ, गन्त्वान कतिपाहकं ।
तदा भीसनके घोरे, पतितो मकराकरे[10] ॥

१९२. "तदाहं वायमित्वान, सन्तरित्वा महोदधिं ।
सुप्पादपट्टनवरं[11], सम्पत्तो मन्दवेधितो[12] ॥

१९३. "दारुचीरं निवासित्वा, गामं पिण्डाय पाविसिं ।
तदाह सो जनो तुट्ठो, अरहायमिधागतो ॥

१९४. "इमं अन्नेन पानेन, वत्थेन सयनेन च ।
भेसज्जेन च सक्कत्वा, हेस्साम सुखिता मयं ॥

१९५. "पच्चयानं तदा लाभी, तेहि सक्कतपूजितो ।
अरहाहं ति सङ्कप्पं, उप्पादेसिं अयोनिसो ॥

१९६. "ततो मे चित्तमञ्ञाय, चोदयी पुब्बदेवता ।
'न त्वं उपायमग्गञ्ञू, कुतो त्वं अरहा भवे' ॥

१९७. "चोदितो ताय संविग्गो, तदाहं परिपुच्छि तं ।
'के वा एते कुहिं लोके, अरहन्तो नरुत्तमा ॥

१–१. तदा ति ० – सी०; तदा तुट्ठो च – स्या० । २. महामुनिं – स्या० । ३. अगा – स्या० । ४. सम्पत्तिमनुभोसहं – सी०, स्या० । ५. अत्थङ्गतम्हि – स्या० । ६. तत्थाहं – स्या० । ७. बाहिको – सी० । ८. पक्खन्तो – सी०; पक्खन्नो – स्या०; पक्कन्तो – रो० । ९. अप्पसिद्धिकं – सी०, स्या० । १०. मकरालये – स्या० । ११. सुप्पारवट्टनवरं – सी०, रो०; सुप्पारकं ० – स्या० । १२. मन्दमेधिको – मी०; मन्दवेदितो – स्या० ।

B. 129 १९८. 'सावत्थियं कोमलमन्दिरे जिनो,
पहूतपञ्ञो वरभूरिमेधसो।
सो सक्यपुत्तो अरहा अनागवो,
देसेति धम्मं अरहत्तपत्तिया॥

१९९. 'तदस्स सुत्वा वचनं सुपीणितो,
निधिं व लद्धा कपणो ति[1] विम्हितो[1]।
उदग्गचित्तो अरहत्तमुत्तमं,
सुदस्सनं दट्ठुमनन्तगोचरं॥

२००. 'तदा ततो निक्खमित्वान[2] सत्थुनो[2],
सदा[3] जिनं पस्सामि विमलाननं।
उपेच्च रम्मं विजितव्हयं वनं[4],
दिजे अपुच्छिं कुहिं लोकनन्दनो॥

२०१. 'ततो अवोचुं नरदेववन्दितो,
पुरं पविट्ठो असनेसनाय सो।
ससो[5] व[5] खिप्पं मुनिदस्सनुस्सुको,
उपेच्च वन्दाहि तमग्गपुग्गलं'॥

२०२. "ततोहं तुवटं गन्त्वा, सावत्थिं पुरमुत्तमं।
विचरन्तं तमद्दक्खिं, पिण्डत्थं अपिहागिधं॥

२०३. "पत्तपाणिं अलोलक्खं, पाचयन्तं[6] पीताकरं[6]।
सिरीनिलयसङ्कासं, रविदित्तिहराननं॥

२०४. "तं समेच्च निपच्चाहं, इदं वचनमब्रविं।
'कुपथे विप्पनट्ठस्स, सरणं होहि गोतम॥

२०५. 'पाणसन्तारणत्थाय, पिण्डाय विचरामहं।
न ते धम्मकथाकालो, इच्चाह मुनिसत्तमो'॥

२०६. "तदा पुनप्पुनं बुद्धं, आयाचिं धम्मलालसो।
यो[7] मे धम्ममदेसेसि, गम्भीरं सुञ्ञतं पदं॥

१–१. सुविम्हितो – स्या०। २–२. निक्खमितुन सत्ववरं – सी०। ३. कदा – सी०। ४. वतं – स्या०। ५–५. सचेहि – सी०; पच्चेहि – स्या०। ६–६. भाजयन्तं वियामतं – सी०; जोतयन्तं इवामतं – स्या०; भाजयन्तं इदं मतं – रो०। ७. सो – सी०, स्या०।

२०७. "तस्स धम्मं सुणित्वान, पापुणिं आसवक्खयं । B. 130
परिक्खीणायुको सन्तो, अहो सत्थानुकम्पको ।।

२०८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।

२०९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

२१०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

२११. "एवं थेरो वियाकासि, बाहियो दारुचीरियो ।
सङ्कारकूटे पतितो, भूताविट्ठाय[1] गाविया ।।

२१२. "अत्तनो पुब्बचरियं, कित्तयित्वा महामति ।
परिनिब्बायि सो थेरो[2], सावत्थियं पुरुत्तमे ।।

२१३. "नगरा निक्खमन्तो तं, दिस्वान इसिसत्तमो ।
दारुचीरधरं धीरं, बाहियं बाहितागमं[3] ।।

२१४. "भूमियं पतितं दन्तं[4], इन्दकेतू[5] व[5] पातितं ।
गतायुं[6] सुक्खकिलेसं[6], जिनसासनकारकं ।।

२१५. "ततो आमन्तयी सत्था, सावके सासने रते ।
'गण्हथ नेत्वा[7] झापेथ, तनुं सब्रह्मचारिनो ।।

२१६. 'थूपं करोथ पूजेथ, निब्बुतो सो महामति ।
खिप्पाभिञ्ञानमेसग्गो, सावको मे वचोकरो ।।

२१७. 'सहस्समपि चे गाथा, अनत्थपदसञ्हिता ।
एकं गाथापदं सेय्यो, यं सुत्वा उपसम्मति ।।

२१८. 'यत्थ आपो च पथवी, तेजो वायो न गाधति ।
न तत्थ सुक्का जोतन्ति, आदिच्चो न[8] पकासति[8] ।।

२१९. 'न तत्थ चन्दिमा भाति, तमो तत्थ न विज्जति ।
यदा च अत्तना वेदि, मुनिमोनेन ब्राह्मणो ।।

२२०. 'अथ रूपा अरूपा च, सुखदुक्खा विमुच्चति' । B. 131
"इच्चेवं अभणी नाथो, तिलोकसरणो मुनि" ।।

---

१. भूतादिट्ठाय – स्या० । २. वीरो – सी०; धीरो – स्या० । ३. वाहितातपं – स्या० । ४. दण्डं – स्या० । ५–५ इन्दकेतुव – सी०; इन्दकेतुव – स्या० । ६–६. गतायु संगतक्लेसं – सी०, रो० । ७. हुत्वा – स्या०, रो० । ८–८. नप्पकासति – सी०, स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा बाहियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. महाकोट्ठिकत्थेरअपदानं[1]

२२१. “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदू मुनि ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥

२२२. “ओवादको विञ्ञापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२२३. “अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि[2] ॥

२२४. “एवं निराकुलं आसि, सुञ्ञतं तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥

२२५. “रतनानड्ढपञ्ञासं, उग्गतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिंसवरलक्खणो ॥

२२६. “वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२२७. “तदाहं हंसवतियं[3], ब्राह्मणो वेदपारगू ।
उपेच्च[4] सब्बलोकग्गं[4], अस्सोसिं धम्मदेसनं ॥

२२८. “तदा सो सावकं वीरो, पभिन्नमतिगोचरं[5] ।
अत्थे धम्मे निरुत्ते च, पटिभाने च कोविदं ॥

२२९. “ठपेसि एतदग्गम्हि, तं सुत्वा मुदितो अहं ।
ससावकं जिनवरं, सत्ताहं भोजयिं तदा ॥

२३०. “दुस्सेहच्छादयित्वान, ससिस्सं बुद्धिसागरं[6] ।
निपच्च पादमूलम्हि, तं ठानं पत्थयिं अहं ॥

B. 132 २३१. “ततो अवोच लोकग्गो, ‘पस्सथेतं दिजुत्तमं ।
विनतं पादमूले[7] मे, कमलोदरसप्पभं ॥

---

१. कोट्ठितत्थेरापदानं – सी० । २. पतिट्ठहि – स्या० । ३. हंसवतिया – स्या० । ४–४. उपेत्वा सत्तसारग्गं – सी०; उपेत्वा ० – स्या० । ५. पभिन्नपटिसम्भिदं – स्या० । ६. बुद्धसागरं – स्या० । ७. पादमूलम्हि – स्या० ।

२३२. ‘बुद्धसेट्ठस्स[1] ‘भिक्खुस्स, ठानं पत्थयते अयं ।
ताय सद्धाय चागेन, सद्धम्मस्सवनेन[2] च ॥
२३३. ‘सब्बत्थ सुखितो हुत्वा, संसरित्वा भवाभवे ।
अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥
२३४. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
२३५. ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कोट्ठिको नाम नामेन, हेस्सति सत्थुसावको’ ॥
२३६. “तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्तो परिचरिं, सतो[3] पञ्ञासमाहितो ॥
२३७. “तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥
२३८. “सतानं तीणिक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ।
सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥
२३९. “पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
सब्बत्थ सुखितो आसि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
२४०. “दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्ञं गतिं न गच्छामि[4], सुचिण्णस्स इदं फलं ॥
२४१. “दुवे कुले पजायामि, खत्तिये अथ[5] ब्राह्मणे ।
“नीचे कुले न जायामि, सुचिण्णस्स इदं फलं ॥
२४२. “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मबन्धु अहोसहं ।
सावत्थियं विप्पकुले, पच्चाजातो महद्धने ॥
२४३. “माता चन्दवती नाम, पिता मे अस्सलायनो ।
यदा मे पितरं बुद्धो, विनयी[6] सब्बसुद्धिया ॥
२४४. “तदा पसन्नो सुगते, पब्बजिं अनगारियं । B. 133
मोग्गल्लानो आचरियो, उपज्झा[7] सारिसम्भवो ॥

१. सेट्ठं बुद्धस्स – स्या० । २. तेन धम्मस्सवेन – सी०, रो० । ३. यतो – स्या० । ४. जानामि – स्या० । ५. वापि – स्या० । ६. वनयि – स्या० । ७. उपज्झो – सी० ।

२४५. "केसेसु छिज्जमानेसु, दिट्ठि छिन्ना समूलिका ।
निवासेन्तो च कासावं, अरहत्तमपापुणिं ।।

२४६. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने च मे मति ।
पभिन्ना तेन लोकग्गो, एतदग्गे ठपेसि मं ।।

२४७. "असन्दिट्ठं वियाकासिं, उपतिस्सेन पुच्छितो ।
पटिसम्भिदासु तेनाहं, अग्गो सम्बुद्धसासने ।।

२४८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।

२४९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

२५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा महाकोट्ठिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. उरुवेळकस्सपत्थेरअपदानं

२५१. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदू मुनि ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ।।

२५२. "ओवादको विञ्ञापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ।।

२५३. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि ।।

२५४. "एवं निराकुलं आसि, सुञ्ञतं तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ।।

२५५. "रतनानट्ठपञ्ञासं, उग्गतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिंसवरलक्खणो ।।

B. 134 २५६. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ।।

२५७. "तदाहं हंसवतिया, ब्राह्मणो साधुसम्मतो ।
उपेच्च लोकपज्जोतं, अस्सोसिं धम्मदेसनं ।।

२५८. "तदा महापरिसतिं[1], महापरिससावकं ।
ठपेन्तं एतदग्गम्हि, सुत्वान मुदितो अहं ॥
२५९. "महता परिवारेन, निमन्तेत्वा महाजिनं ।
ब्राह्मणानं सहस्सेन, सहदानमदासहं ॥
२६०. "महादानं ददित्वान, अभिवादिय नायकं ।
एकमन्तं[2] ठितो हट्ठो, इदं वचनमब्रविं ॥
२६१. 'तयि सद्धाय मे वीर, अधिकारगुणेन च ।
परिसा महती होतु, निब्बत्तस्स तहिं तहिं' ॥
२६२. "तदा अवोच परिसं, गजगज्जितसुस्सरो ।
करवीकरुतो[3] सत्था, 'एतं पस्सथ ब्राह्मणं ॥
२६३. 'हेमवण्णं महाबाहुं, कमलाननलोचनं ।
उदग्गतनुजं[4] हट्ठं, सद्धवन्तं[5] गुणे मम ॥
२६४. 'एस पत्थयते[6] ठानं, सीहघोसस्स[6] भिक्खुनो ।
अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥
२६५. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
२६६. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥
२६७. "इतो द्वेनवुते कप्पे, अहु सत्था अनुत्तरो ।
अनूपमो असदिसो, फुस्सो लोकग्गनायको ॥
२६८. "सो च[7] सब्बं तमं हन्त्वा, विजटेत्वा महाजटं ।
वस्सते अमतं वुट्ठिं, तप्पयन्तो सदेवकं ॥
२६९. "तदा हि बाराणसियं, राजा पच्चा अहुम्हसे । B. 135
भातरोम्ह तयो सब्बे, संविसट्ठा व राजिनो ॥
२७०. "वीरङ्गरूपा बलिनो, सङ्गामे अपराजिता ।
तदा कुपितपच्चन्तो, अम्हे आह महीपति ॥

---

१. महा परिसति – स्या० । २. एकमन्ते – सी० । ३. करविकरुदो – स्या० । स्या० । ४. उद्धग्गतनुजं – स्या० । ५. सद्धावन्तं – सी०, स्या० । ६–६. पत्थयि तं ठानं, सीहं सरस्स – स्या० । ७. वे – स्या० ।

२७१. 'एथ गन्त्वान पच्चन्तं, सोधेत्वा[1] अट्टवीबलं[2] ।
खेमं विजिरितं[3] कत्वा, पुन[4] देथा ति भासथ[4]' ।।

२७२. "ततो मयं अवोचुम्ह, यदि देय्यासि नायकं ।
उपट्ठानाय अम्हाकं, साधयिस्साम वो[5] ततो ।।

२७३. "ततो मयं लद्धवरा, भूमिपालेन पेसिता ।
निक्खित्तसत्थं पच्चन्तं, कत्वा पुनरुपच्च[6] तं ।।

२७४. "याचित्वा सत्थुपट्ठानं, राजानं लोकनायकं ।
मुनिवीरं[7] लभित्वान, यावजीवं यजिम्ह तं ।।

२७५. "महग्घानि च वत्थानि, पणीतानि रसानि च ।
सेनासनानि रम्मानि, भेसज्जानि हितानि च ।।

२७६. "दत्वा ससङ्घमुनिनो[8], धम्मेनुप्पादितानि नो ।
सीलवन्तो कारुणिका, भावनायुत्तमानसा ।।

२७७. "सद्धा[9] परिचरित्वान, मेत्तचित्तेन नायकं ।
निब्बुते तम्हि लोकग्गे, पूजं कत्वा यथाबलं ।।

२७८. "ततो चुता सन्तुसितं[10], गता तत्थ महासुखं ।
अनुभूता मयं सब्बे, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

२७९. "मायाकारो[11] यथा रङ्गे[11], दस्सेसि[12] विकतिं बहुं[12] ।
तथा भवे भमन्तोहं[13], विदेहाधिपती अहुं[14] ।।

२८०. "गुणाचेळस्स वाक्येन, मिच्छादिट्ठिगतासयो[15] ।
नरकं मग्गमारूळ्हो, रुचाय[16] मम धीतुया ।।

२८१. "ओवादं नादियित्वान, ब्रह्मुना नारदेनहं ।
बहुधा संसितो[17] सन्तो, दिट्ठिं हित्वान पापिकं ।।

B. 136 २८२. "पूरयित्वा विसेसेन, दस कम्मपथानिहं[18] ।
हित्वान देहमगमिं, सग्गं सभवनं यथा ।।

---

१. साधेत्वा – स्या० । २. अटविबलं – सी०; अवनिबलं – स्या० । ३. म विजितं – सी०, स्या० । ४–४. पुनरेथा ति भासथ – सी०; पुनरेथा ति सासथ – स्या० । ५. ते – स्या० । ६. पुनरुपेच्च – सी०, स्या० । ७. मुनिवरं – स्या० । ८. ससङ्घस्स मुने – सी०, रो० । ९. सदा – सी०, स्या० । १०. तावतिंसं – स्या० । ११–११. मालाकारो यथालद्धो – स्या०, रो० । १२–१२. दस्सेति विकती बहू – सी०; दस्सेति ० – स्या० । १३. भवन्तोहं – स्या० । १४. अहु – स्या० । १५. मिच्छादिट्ठिहतासयो – स्या० । १६. रुजाय – सी० । १७. सासितो – सी०, स्या० । १८. कम्मपथे अहं – स्या० ।

२८३. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मबन्धु अहोसहं ।
बाराणसियं फीतायं[1], जातो विप्पमहाकुले[2] ।।

२८४. "मच्चुब्याधिजराभीतो, ओगाहेत्वा[3] महावनं[3] ।
निब्बानं पदमेसन्तो, जटिलेसु परिब्बजिं ।।

२८५. "तदा द्वे भातरो मय्हं, पब्बजिंसु मया सह ।
उरुवेळायं[4] मापेत्वा, अस्समं निवसिं अहं ।।

२८६. "कस्सपो नाम गोत्तेन, उरुवेळनिवासिको[5] ।
ततो मे आसि पञ्ञत्ति, उरुवेळकस्सपो[6] इति[6] ।।

२८७. "नदीसकासे भाता मे, नदीकस्सपसव्हयो[7] ।
आसी[8] सकासनामेन[8], गयायं[9] गयाकस्सपो[9] ।।

२८८. "द्वे सतानि कनिट्ठस्स, तीणि मज्झस्स भातुनो ।
मम पञ्च सतानूना, सिस्सा सब्बे ममानुगा ।।

२८९. "तदा उपेच्च मं बुद्धो, कत्वान[10] विविधानि[10] मे ।
पाटिहीरानि लोकग्गो, विनेसि नरसारथि ।।

२९०. "सहस्सपरिवारेन, अहोसिं एहि-भिक्खुको ।
तेहेव सह सब्बेहि, अरहत्तमपापुणिं ।।

२९१. "ते[11] चेवञ्ञे च[11] बहवो, सिस्सा[12] मं परिवारयुं ।
सासितुं च समत्थोहं, ततो मं इसिसत्तमो ।।

२९२. "महापरिसभावस्मिं, एतदग्गे ठपेसि मं ।
अहो बुद्धे कतं कारं, सफलं मे अजायथ ।।

२९३. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।

२९४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

२९५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।। B. 137

---

१. फीताय – स्या० । २. विप्पकुले अहं – स्या० । ३–३. उहित्वान महाधनं – सी०; जहित्वा च महावनं – रो० । ४. उरुवेलाय – सी०, स्या० । ५. उरुवेलनिवासिको – सी०; उरुवेलाय निवसिं – स्या० । ६–६. उरुवेलासु कस्सपो – स्या० । ७. ननीकस्सप अव्हयो – सी० । ८–८. आसिप्पकासो नामेन – स्या० । ९–९. गयाय गयकस्सपो – सी०, स्या० । १०–१०. कत्वा नानाविधानि – सी० । ११–११. ते च अञ्ञे व – स्या० । १२. यससा – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा उरुवेळकस्सपो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. राधत्थेरअपदानं

२९६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदू मुनि ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥

२९७. "ओवादको विञ्ञापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२९८. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि ॥

२९९. "एवं निराकुलं आसि, सुञ्ञतं तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥

३००. "रतनानड्ढपञ्ञासं, उग्गतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिंसवरलक्खणो ॥

३०१. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

३०२. "तदाहं हंसवतियं, ब्राह्मणो मन्तपारगू ।
उपेच्च तं नरवरं, अस्सोसिं धम्मदेसनं ॥

३०३. "पञ्ञापेन्तं महावीरं, परिसासु विसारदं ।
पटिभानेय्यकं भिक्खुं, एतदग्गे विनायकं ॥

३०४. "तदाहं कारं कत्वान, ससङ्घे लोकनायके ।
निपच्च सिरसा पादे, तं ठानं अभिपत्थयिं ॥

३०५. "ततो मं भगवा आह, सिङ्गीनिक्खसमप्पभो ।
सरेन रजनीयेन, किलेसमलहारिना ॥

B. 138 ३०६. 'सुखी भवस्सु दीघायु, सिज्झतु[1] पणिधी तव ।
ससङ्घे मे कतं कारं, अतीव विपुलं तया ॥

३०७. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

---

१. सिज्झतं – सी०, स्या० ।

३०८. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
राधो ति नामधेय्येन, हेस्सति सत्थु सावको ॥

३०९. 'स[1] ते हेतुगुणे तुट्ठो, सक्यपुत्तो नरासभो[1] ।
पटिभानेय्यकानग्गं, पञ्ञापेस्सति नायको' ॥

३१०. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्तो परिचरिं, सतो[2] पञ्ञासमाहितो ॥

३११. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

३१२. "सतानं तीणिक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ।
सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

३१३. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
सब्बत्थ सुखितो आसिं, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥

३१४. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।
जातो विप्पकुले निद्धे, विकलच्छादनासने ॥

३१५. "कटच्छुभिक्खं पादासिं, सारिपुत्तस्स तादिनो ।
यदा जिण्णो च वुद्धो च, तदाराममुपागमिं ॥

३१६. "पब्बजति[3] न मं कोचि[3], जिण्णदुब्बलथामकं ।
तेन दीनो विवण्णङ्गो, सोको[4] चासिं तदा अहं ॥

३१७. "दिस्वा महाकारुणिको, ममसाह[5] महामुनि ।
'किमत्थं पुत्त सोकट्टो, ब्रूहि ते चित्तजं रुजं' ॥

३१८. 'पब्बज्जं न लभे वीर, स्वाक्खाते तव सासने ।
तेन सोकेन दीनोस्मि, सरणं होहि नायक' ॥

३१९. "तदा भिक्खू समानेत्वा, अपुच्छि[6] मुनिसत्तमो । B. 139
'इमस्स अधिकारं ये, सरन्ति[7] ब्याहरन्तु ते' ॥

३२०. "सारिपुत्तो तदावोच, 'कारमस्स सरामहं ।
कटच्छुभिक्खं दापेसि, पिण्डाय चरतो मम[8]' ॥

१–१. इदं पादद्वयं स्या० पोत्थके नत्थि । २. यतो – स्या० । ३–३. पब्बाजेन्ति न मं केचि – सी०, स्या०, रो० । ४. मोकी – मी० । ५. ममाह सो – सी०; ममाह च – रो० । ६. आपुच्छि – सी० । ७. सरन्ता – स्या०, रो० । ८. ममं – स्या० ।

३२१. 'साधु साधु कतञ्ञूसि, सारिपुत्त इमं तुवं ।
पब्बाजेहि दिजं वुड्ढं, हेस्सताजानियो[1] अयं' ।।

३२२. "ततो अलत्थं पब्बज्जं, कम्मवाचोपसम्पदं ।
न चिरेनेव कालेन, पापुणिं आसवक्खयं ।।

३२३. "सक्कच्चं मुनिनो वाक्यं, सुणामि[2] मुदितो यतो[3] ।
पटिभानेय्यकानग्गं, ततो मं ठपयी जिनो ।।

३२४. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०.. विहरामि अनासवो ।।

३२५. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

३२६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा राधो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. मोघराजत्थेरअपदानं

३२७. "पदुमुत्तरो नाम[4] जिनो, सब्बलोकविदू[4] मुनि ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ।।

३२८. "ओवादको विञ्ञापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ।।

३२९. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि ।।

३३०. "एवं निराकुलं आसि, सुञ्ञतं तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ।।

B. 140 ३३१. "रतनानट्ठपञ्ञासं, उग्गतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिंसवरलक्खणो ।।

३३२. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ।।

३३३. "तदाहं हंसवतियं, कुले अञ्ञतरे अहुं ।
परकम्मायने युत्तो, नत्थि मे किञ्चि सं धनं ।।

---

१. हेस्सति पूजनियो – स्या० । २. सुणोमि – सी० । ३. सतो – रो० ।
४–४. लोकविदू, सब्बलोकहितो – स्या० ।

३३४. "पटिक्कमनसालायं, वसन्तो कतभूमियं ।
अग्गिं उज्जालयिं तत्थ, दळ्हं[1] कण्हासि सा मही[1] ॥

३३५. "तदा परिसतिं नाथो, चतुसच्चपकासको ।
सावकं सम्पकित्तेसि, लूखचीवरधारकं ॥

३३६. "तस्स तम्हि गुणे तुट्ठो, पणिपच्च[2] तथागतं ।
लूखचीवरधारग्गं, पत्थयिं ठानमुत्तमं ॥

३३७. "तदा अवोच भगवा, सावके पदुमुत्तरो ।
'पस्सथेतं पुरिसकं, कुचेलं तनुदेहकं ॥

३३८. 'पीतिप्पसन्नवदनं, सद्धाधनसमन्वितं ।
उदग्गतनुजं हट्ठं, अचलं सालपिण्डितं ॥

३३९. 'एसो पत्थेति तं ठानं, सच्चसेनस्स भिक्खुनो ।
लूखचीवरधारिस्स, तस्स वण्णसितासयो[3]' ॥

३४०. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, निपच्च सिरसा जिनं ।
यावजीवं सुभं कम्मं, करित्वा जिनसासने ॥

३४१. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसूपगो[4] अहं[4] ॥

३४२. "पटिक्कमनसालायं, भूमिदाहककम्मुना[5] ।
समसहस्सं निरये, अडय्हिं वेदनाट्टितो ॥

३४३. "तेन कम्मावसेसेन, पञ्च जातिसतानिहं ।
मनुस्सो कुलजो हुत्वा, जातिया लक्खणङ्कितो ॥

३४४. "पञ्च जातिसतानेव, कुट्ठरोगसमप्पितो । B. 141
महादुक्खं अनुभविं, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥

३४५. "इमस्मिं भद्दके कप्पे, उपरिट्ठं यसस्सिनं ।
पिण्डपातेन तप्पेसिं, पसन्नमानसो अहं ॥

३४६. "तेन कम्मविसेसेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१–१. दळ्हं कण्हासिया ० – मी०, रो०; डय्हकण्हा सिलामही – स्या० । २. पतिपज्ज – स्या० । ३. वण्णगतासयो – सी०, स्या०, रो० । ४–४. तावतिंसं अगञ्छहं – स्या० । ५. भूमिदाहनकम्मुना – स्या० ।

३४७. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायिं खत्तिये कुले ।
पितुनो अच्चयेनाहं, महारज्जसमप्पितो ।।

३४८. "कुट्ठरोगाधिभूतोहं[1], न रतिं न सुखं लभे ।
मोघं रज्जं सुखं यस्मा, मोघराजा ततो अहं ।।

३४९. "कायस्स दोसं दिस्वान, पब्बजिं अनगारियं ।
बावरिस्स दिजग्गस्स, सिस्सत्तं अज्झुपागमिं ।।

३५०. "महता परिवारेन, उपेच्च नरनायकं ।
अपुच्छिं निपुणं पञ्हं, तं वीरं वादिसूदनं ।।

३५१. 'अयं लोको परो लोको, ब्रह्मलोको सदेवको ।
दिट्ठिं[2] नो[2] नाभिजानामि, गोतमस्स यसस्सिनो ।।

३५२. 'एवाभिक्कन्तदस्साविं, अत्थि पञ्हेन आगमं ।
कथं लोकं अवेक्खन्तं, मच्चुराजा न पस्सति' ।।

३५३. 'सुञ्ञतो लोकं अवेक्खस्सु, मोघराज सदा सतो ।
अत्तानुदिट्ठिं ऊहच्च, एवं मच्चुतरो[3] सिया ।।

३५४. 'एवं लोकं अवेक्खन्तं, मच्चुराजा न पस्सति' ।
"इति मं अभणि बुद्धो, सब्बरोगतिकिच्छको ।।

३५५. "सह गाथावसानेन, केसमस्सुविवज्जितो ।
कासाववत्थवसनो, आसिं भिक्खु तथारहा[4] ।।

३५६. "सङ्घिकेसु विहारेसु, न वसिं रोगपीळितो ।
मा विहारो पदुस्सी ति, वातरोगेहि[5] पीळितो[5] ।।

B. 142 ३५७. "सङ्कारकूटा[6] आहित्वा[6], सुसाना रथिकाहि च ।
ततो सङ्घाटिं[7] करित्वा[7], धारयिं लूखचीवरं ।।

३५८. "महाभिसक्को तस्मिं मे, गुणे तुट्ठो विनायको ।
लूखचीवरधारीनं, एतदग्गे ठपेसि मं ।।

३५९. "पुञ्ञपापपरिक्खीणो, सब्बरोगविवज्जितो ।
सिखी व अनुपादानो, निब्बायिस्समनासवो ।।

---

१. कुट्ठरोगाभिभूतोहं – सी०, स्या० । २–२. दिट्ठानो – सी०; दिट्ठं नो – रो०; दिट्ठिं ते – स्या० । ३. मच्चुत्तरो – स्या० । ४. तथारहं – स्या० । ५–५. वाचायाभिसुपीळितो – स्या०, रो० । ६–६. ० आहत्वा – सी०; सङ्कारकुटा आहत्वा – स्या० । ७–७. सङ्घाटिकं कत्वा – सी०; ० करित्वान – स्या० ।

३६०. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

३६१. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३६२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा मोघराजा थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

कच्चायनवग्गो[1] चतुपञ्ञासमो ।

तस्सुद्दानं

कच्चानो वक्कली थेरो, महाकप्पिनसव्हयो ।
दब्बो कुमारनामो च, बाहियो कोट्ठिको वसी ॥
उरुवेळकस्सपो राधो, मोघराजा च पण्डितो ।
तीणि गाथासतानेत्थ, वासट्ठि[2] चेव पिण्डिता ॥

———:o:———

१. कच्चानवग्गो – सी० । २. द्वासट्ठि – सी०, स्या० ।

५५. भद्दियवग्गो

१. लकुण्डभद्दियत्थेरअपदानं

B. 143 १. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु[1] चक्खुमा[1] ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे[2] उप्पज्जि नायको ॥

२. "तदाहं हंसवतियं, सेट्ठिपुत्तो महद्धनो[3] ।
जङ्घाविहारं[4] विचरं, सङ्घारामं अगच्छहं ॥

३. "तदा सो लोकपज्जोतो, धम्मं देसेसि नायको ।
मञ्जुस्सरानं[5] पवरं, सावकं अभिकित्तयि ॥

४. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, कारं कत्वा महेसिनो ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, तं ठानमभिपत्थयिं ॥

५. "तदा बुद्धो वियाकासि, सङ्घमज्झे विनायको ।
'अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥

६. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

७. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
भद्दियो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥

८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

९. "द्वेनवुते इतो कप्पे, फुस्सो उप्पज्जि नायको ।
दुरासदो दुप्पसहो[6], सब्बलोकुत्तमो जिनो ॥

१०. "चरणेन च सम्पन्नो, ब्रहा[7] उजु पतापवा ।
हितेसी सब्बसत्तानं[8], बहुं मोचेसि बन्धना ॥

११. "नन्दारामवने[9] तस्स, अहोसिं फुस्सकोकिलो[10] ।
गन्धकुटिसमासन्ने, अम्बरुक्खे वसामहं ॥

१–१. सब्बधम्मान पारगू – स्या० । २. लोके – स्या० । ३. महाधनो – सी० । ४. जङ्घविहारं – स्या० । ५. मधुरस्सरानं – स्या० । ६. दुपसहो – स्या० । ७. ब्रम्हा – स्या० । ८. सब्बपाणीनं – सी० । ९. नन्दारामवरे – स्या० । १०. पुस्सकोकिलो – सी०, स्या० ।

१२. "तदा पिण्डाय गच्छन्तं, दक्खिणेय्यं जिनुत्तमं ।
दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, मञ्जुनाभिनिकूजहं[1] ॥

१३. "राजुय्यानं तदा गन्त्वा, सुपक्कं कनकत्तचं । B. 144
अम्बपिण्डं गहेत्वान, सम्बुद्धस्सोपनामयिं ॥

१४. "तदा मे चित्तमञ्ञाय, महाकारुणिको जिनो ।
उपट्ठाकस्स हत्थतो, पत्तं पग्गण्हि नायको ॥

१५. "अदासिं हट्ठचित्तोहं[2], अम्बपिण्डं महामुने ।
पत्ते पक्खिप्प पक्खेहि, पञ्जलिं[3] कत्वान मञ्जुना ॥

१६. "सरेन रजनीयेन, सवनीयेन वग्गुना[4] ।
वस्सन्तो बुद्धपूजत्थं, नीळं[5] गन्त्वा निपज्जहं ॥

१७. "तदा मुदितचित्तं मं, बुद्धपेमगतासयं ।
सकुणग्घि उपागन्त्वा, घातयी दुट्ठमानसो ॥

१८. "ततो चुतोहं तुसिते, अनुभोत्वा महासुखं ।
मनुस्सयोनिमागच्छिं, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥

१९. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

२०. "सासनं जोतयित्वा सो, अभिभुय्य कुतित्थिये ।
विनयित्वान वेनेय्ये, निब्बुतो सो ससावको ॥

२१. "निब्बुते तम्हि लोकग्गे, पसन्ना जनता बहू ।
पूजनत्थाय बुद्धस्स, थूपं कुब्बन्ति सत्थुनो ॥

२२. 'सत्तयोजनिकं थूपं, सत्तरतनभूसितं ।
करिस्साम[6] महेसिस्स', इच्चेवं मन्तयन्ति ते ॥

२३. "किकिनो कासिराजस्स, तदा सेनाय नायको ।
हुत्वाहं अप्पमाणस्स, पमाणं चेतिये वदिं ॥

२४. "तदा ते मम वाक्येन, चेतियं योजनुग्गतं ।
अकंसु नरवीरस्स, नानारतनभूसितं ॥

---

१. मञ्जुनादेन कूजहं – सी०, रो० । २. तुट्ठचित्तोहं – सी० । ३. पक्खेहञ्जलिं – सी० । ४. मञ्जुना – स्या० । ५. निद्दं – स्या०, रो० । ६. कारेस्साम – स्या० ।

२५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

B. 145 २६. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो सेट्ठिकुले अहं ।
सावत्थियं पुरवरे, इद्धे फीते महद्धने ॥

२७. "पुरप्पवेसे सुगतं, दिस्वा विम्हितमानसो ।
पब्बजित्वान न चिरं, अरहत्तमपापुणिं ॥

२८. "चेतियस्स पमाणं यं, अकरिं तेन कम्मुना ।
लकुण्डकसरीरोहं[1], जातो परिभवारहो[2] ॥

२९. "सरेन मधुरेनाहं, पूजित्वा[3] इसिसत्तमं ।
मञ्जुस्सरानं भिक्खूनं, अग्गत्तमनुपापुणिं ॥

३०. "फलदानेन बुद्धस्स, गुणानुस्सरणेन च ।
सामञ्ञफलसम्पन्नो, विहरामि अनासवो ॥

३१. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

३२. "स्वागतं वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३३. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा लकुण्डभद्दियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. कङ्खारेवतत्थेरअपदानं

३४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

३५. "सीहहनु ब्रह्मगिरो, हंसदुन्दुभिनिस्सनो[4] ।
नागविक्कन्तगमनो, चन्दसूरादिकप्पभो ॥

---

१. लकुण्टक ० – सी०, स्या० । २. परिब्भवारहो – स्या० । ३. पूजेत्वा – सी०, स्या० । ४. हंसदुन्दुभिनिस्सरो – सी०; ० सावनो – स्या०; ० निस्सवनो – रो० ।

३६. "महामती महावीरो, महाझायी महाबलो[1] । B. 146
महाकारुणिको नाथो, महातमपनूदनो[2] ॥

३७. "स कदाचि तिलोकग्गो, वेनेय्यं[3] विनयं बहुं[3] ।
धम्मं देसेसि सम्बुद्धो, सत्तासयविदू[4] मुनि ॥

३८. "झायिं झानरतं वीरं, उपसन्तं अनाविलं ।
वण्णयन्तो परिसतिं, तोसेसि[5] जनतं जिनो ॥

३९. "तदाहं हंसवतियं, ब्राह्मणो वेदपारगू ।
धम्मं सुत्वान मुदितो, तं ठानमभिपत्थयिं ॥

४०. "तदा जिनो वियाकासि, सङ्घमज्झे विनायको ।
'मुदितो होहि त्वं ब्रह्मे, लच्छसे तं मनोरथं ॥

४१. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

४२. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
रेवतो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥

४३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

४४. "पच्छिमे च भवे दानि, जातोहं कोलिये पुरे ।
खत्तिये कुलसम्पन्ने, इद्धे फीते महद्धने ॥

४५. "यदा कपिलवत्थुस्मिं, बुद्धो धम्ममदेसयि ।
तदा पसन्नो सुगते, पब्बजिं अनगारियं ॥

४६. "कङ्खा मे बहुला आसि, कप्पाकप्पे तहिं तहिं ।
सब्बं तं विनयी बुद्धो, देसेत्वा धम्ममुत्तमं ॥

४७. "ततोहं तिण्णसंसारो, सदा झानसुखे रतो ।
विहरामि तदा बुद्धो, मं दिस्वा एतदब्रवि ॥

४८. 'या काचि कङ्खा इध वा हुरं वा, B. 147
सकवेदिया वा परवेदिया वा ।
ये[6] झायिनो ता पजहन्ति सब्बा,
आतापिनो ब्रह्मचरियं चरन्ता' ॥

---

१. महागति – स्या०; महाहिता – रो० । २. महातमविधंसनो – स्या०; महातमविसूदनो – रो० । ३–३. वेनेय्ये विनियं बहु – सी० । ४. सत्तचित्तविदू – स्या० । ५. तोसेति – स्या०, रो० । ६. स्या० पोत्थके नत्थि ।

४९. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो[1] सरवेगो व, किलेसे झापयिं मम ॥
५०. "ततो झानरतं[2] दिस्वा[2], बुद्धो लोकन्तगू मुनि ।
झायीनं भिक्खूनं अग्गो, पञ्ञापेति[3] महामति ॥
५१. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
५२. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कङ्खारेवतो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. सीवलित्थेरअपदानं

५४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
५५. "सीलं तस्स असङ्खेय्यं, समाधि वजिरूपमो ।
असङ्खेय्यं ञाणवरं, विमुत्ति च अनोपमा ॥
५६. "मनुजामरनागानं[4], ब्रह्मानं च समागमे ।
समणब्राह्मणाकिण्णे, धम्मं देसेसि नायको ॥
५७. "ससावकं महालाभिं, पुञ्ञवन्तं जुतिन्धरं ।
ठपेसि एतदग्गम्हि, परिसासु विसारदो ॥
५८. "तदाहं खत्तियो आसिं, नगरे हंससव्हये ।
सुत्वा जिनस्स तं वाक्यं, सावकस्स गुणं बहुं ॥
B. 148 ५९. "निमन्तयित्वा सत्ताहं, भोजयित्वा ससावकं ।
महादानं ददित्वान, तं ठानमभिपत्थयिं ॥
६०. "तदा मं विनतं पादे, दिस्वान पुरिसासभो ।
सरेन[5] महता वीरो[5], इदं[6] वचनमब्रवि ॥

---

१. समुत्तो – स्या० । २–२. मं झाननिरतं दिस्वा – स्या० । ३. पञ्ञापेसि – सी०, स्या० । ४. मनुजामरुनागानं – स्या० । ५–५. सुस्सरेन महावीरो – सी०, रो० ; ० धीरो – स्या० । ६. इमे – स्या० ।

६१. “ततो जिनस्स वचनं, सोतुकामा महाजना ।
देवदानवगन्धब्बा[1], ब्रह्मानो च महिद्धिका ॥

६२. “समणब्राह्मणा चेव, नमस्सिंसु कतञ्जली ।
‘नमो ते पुरिसाजञ्ञ, नमो ते पुरिसुत्तम ॥

६३. ‘खत्तियेन महादानं, दिन्नं सत्ताहिकं[2] पि वो[2] ।
सोतुकामा फलं तस्स, ब्याकरोहि महामुने[3]’ ॥

६४. “ततो अवोच भगवा, ‘सुणाथ मम भासितं ।
अप्पमेय्यम्हि बुद्धम्हि, ससङ्घम्हि[4] पतिट्ठिता[4] ॥

६५. ‘दक्खिणा[5] ताय[5] को वत्ता, अप्पमेय्यफला हि सा ।
अपि चे स महाभोगो, ठानं पत्थेति उत्तमं ॥

६६. ‘लाभी विपुललाभानं, यथा भिक्खु सुदस्सनो ।
तथाहं पि भवेय्यं ति, लच्छसे[6] तं अनागते ॥

६७. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

६८. ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सीवलि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥

६९. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसूपगो[7] अहं[7] ॥

७०. “एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी लोकनायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो[8], सब्बधम्मविपस्सको ॥

७१. “तदाहं बन्धुमतियं, कुलस्सञ्ञतरस्स च ।　　B. 149
दयितो पस्सितो[9] चेव, आसिं कम्मन्तवावटो[10] ॥

७२. “तदा अञ्ञतरो पूगो[11], विपस्सिस्स महेसिनो ।
परिवेसं[12] अकारयि[12], महन्तमतिविस्सुतं ॥

---

१. देवता अथ गन्धब्बा – स्या० । २–२. सत्तहिकं मि वो – सी०; सत्ताहकाधिकं – स्या०; सत्तहिकं विभो – रो० । ३. महामुनि – स्या० । ४–४. सङ्घम्हि सुप्पतिट्ठिता – सी०, रो० । ५–५. दक्खिणादाय – स्या०, रो० । ६. लच्छते – सी० । ७–७. तावतिंसं अगञ्छहं – स्या० । ८. चारुनयनो – सी०, स्या० । ९. पत्थितो – सी०; वुट्ठितो – स्या० । १०. कम्मन्तब्यावटो – सी०, स्या०, रो० । ११. पुग्गो – स्या० । १२ – १२. परिवेणं अकारेसि – स्या०, रो० ।

७३. "निट्ठिते च महादाने[1], ददुं खज्जकसञ्हितं[2] ।
नवं दधिं मधुं चेव, विचिनं नेव अद्दसुं ॥

७४. "तदाहं तं गहेत्वान, नवं दधिं मधुं पि च ।
कम्मस्सामिघरं गच्छि, तमेसन्ता ममद्दसुं ॥

७५. "सहस्समपि दत्वान, नालभिंसु[3] च तं द्वयं[3] ।
ततोहं एवं चिन्तेसिं, 'नेतं हेस्सति ओरकं ॥

७६. 'यथा इमे जना सब्बे, सक्करोन्ति तथागतं ।
अहं पि कारं कस्सामि[4], ससङ्घे लोकनायके' ॥

७७. "तदाहमेवं चिन्तेत्वा[5], दधिं मधुं च एकतो ।
मद्दित्वा लोकनाथस्स, ससङ्घस्स अदासहं ॥

७८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

७९. "पुनाहं बाराणसियं, राजा हुत्वा महायसो ।
सत्तुकस्स तदा दुट्ठो, द्वाररोधमकारयिं ॥

८०. "तदा तपस्सिनो रुद्धा, एकाहं रक्खिता अहुं ।
ततो तस्स विपाकेन, पापतिं[6] निरयं भुसं ॥

८१. "पच्छिमे च भवे दानि, जातोहं कोलिये पुरे ।
सुप्पवासा च[7] मे माता, महालि लिच्छवी पिता ॥

८२. "खत्तिये पुञ्ञकम्मेन, द्वाररोधस्स वाहसा ।
सत्त वस्सानि निवसिं, मातुकुच्छिम्हि दुक्खितो ॥

८३. "सत्ताहं द्वारमूळ्होहं, महादुक्खसमप्पितो ।
माता मे छन्ददानेन, एवं आसि सुदुक्खिता ॥

B. 150 ८४. "सुवत्थितोहं निक्खन्तो, बुद्धेन अनुकम्पितो ।
निक्खन्तदिवसे येव, पब्बजिं अनगारियं ॥

८५. "उपज्झा[8] सारिपुत्तो मे, मोग्गल्लानो महिद्धिको ।
केसे ओरोपयन्तो मे, अनुसासि महामति ॥

---

१. महादानं – स्या० । २. खज्जकसञ्ञुतं – स्या० । ३ – ३. नालभित्थ सतद्वयं – स्या० । ४. करिस्सामि – स्या० । ५. नेत्वान – स्या० । ६. पापिट्ठं – स्या० । ७. व – स्या० । ८. उपज्झो – सी०; उपज्झायो – स्या० ।

८६. "केसेसु छिज्जमानेसु, अरहत्तमपापुणिं ।
देवा नागा मनुस्सा च, पच्चये उपनेन्ति मे ।।
८७. "पदुमुत्तरनाथं[1] च, विपस्सिं च विनायकं ।
यं पूजयिं पमुदितो, पच्चयेहि विसेसतो ।।
८८. "ततो तेसं विसेसेन[2], कम्मानं विपुलुत्तमं ।
लाभं लभामि सब्बत्थ, वने गामे जले थले ।।
८९. "रेवतं दस्सनत्थाय, यदा याति विनायको ।
तिंसभिक्खुसहस्सेहि, सह लोकग्गनायको ।।
९०. "तदा देवो पणीतेहि, ममत्थाय महामति ।
पच्चयेहि महावीरो, ससङ्घो लोकनायको ।।
९१. "उपट्ठितो मया बुद्धो, गन्त्वा रेवतमद्दस ।
ततो जेतवनं गन्त्वा, एतदग्गे ठपेसि मं ।।
९२. 'लाभीनं सीवली अग्गो, मम सिस्सेसु भिक्खवो' ।
सब्बलोकहितो सत्था, कित्तयी परिसासु मं ।।
९३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ।।
९४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
९५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा सीवलित्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. वङ्गीसत्थेरअपदानं

९६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।।
९७. "यथा पि सागरे ऊमि[3], गगने विय तारका । B. 151
एवं पावचनं तस्स, अरहन्तेहि चित्तितं ।।
९८. "सदेवासुरनागेहि, मनुजेहि पुरक्खतो ।
समणब्राह्मणाकिण्णे, जनमज्झे जिनुत्तमो ।।

---

१. पदुमुत्तरनामं – स्या० । २. विपाकेन – सी० । ३. उम्मि – स्या० ।

९९. "पभाहि अनुरञ्जन्तो, लोके[1] लोकन्तगू जिनो ।
वचनेन विबोधेन्तो, वेनेय्यपदुमानि सो ॥

१००. "वेसारज्जेहि सम्पन्नो, चतूहि पुरिसुत्तमो ।
पहीनभयसारज्जो, खेमप्पत्तो विसारदो ॥

१०१. "आसभं पवरं ठानं, बुद्धभूमिं च केवलं ।
पटिजानाति लोकग्गो, नत्थि सञ्चोदको क्वचि ॥

१०२. "सीहनादमसम्भीतं, नदतो तस्स तादिनो ।
देवो नरो वा ब्रह्मा वा, पटिवत्ता न विज्जति ॥

१०३. "देसेन्तो पवरं धम्मं, सन्तारेन्तो सदेवकं ।
धम्मचक्कं पवत्तेति, परिसासु विसारदो ॥

१०४. "पटिभानवतं अग्गं, सावकं साधुसम्मतं ।
गुणं बहुं पकित्तेत्वा, एतदग्गे ठपेसि तं ॥

१०५. "तदाहं हंसवतियं, ब्राह्मणो साधुसम्मतो ।
सब्बवेदविदू जातो, वागीसो[2] वादिसूदनो ॥

१०६. "उपेच्च तं महावीरं, सुत्वाहं[3] धम्मदेसनं ।
पीतिवरं पटिलभिं, सावकस्स गुणे रतो ॥

१०७. "निमन्तेत्वा[4] व[4] सुगतं, ससङ्घं लोकनन्दनं ।
सत्ताहं भोजयित्वाहं, दुस्सेहच्छादयिं तदा ॥

१०८. "निपच्च सिरसा पादे, कतोकासो कतञ्जली ।
एकमन्तं ठितो हट्ठो, सन्थविं जिनमुत्तमं ॥

१०९. 'नमो ते वादिमद्दन[5], नमो ते इसिसत्तम[6] ।
नमो ते सब्बलोकग्ग, नमो ते अभयङ्कर ॥

B. 152 ११०. 'नमो ते मारमथन, नमो ते दिट्ठिसूदन ।
नमो ते सन्तिसुखद, नमो ते सरणङ्कर ॥

१११. 'अनाथानं भवं नाथो, भीतानं अभयप्पदो ।
विस्सामभूमि[7] सन्तानं, सरणं सरणेसिनं' ॥

१. लोकं – सी०। २. वंगीसो – स्या०। ३. सुत्वा नं – सी०, स्या०। ४–४. निमन्तयित्वा – सी०, स्या०। ५. वादिमद्दुल – सी०, रो०; वादिसूदन – स्या०। ६. पुरिसुत्तम – सी०, रो०। ७. विस्सासं भूमि – स्या०; विस्सानभूमि – रो०।

११२. "एवमादीहि सम्बुद्धं, सन्थवित्वा महागुणं ।
अवोचं वादिसूदस्स[1], गतिं पप्पोमि भिक्खुनो ॥

११३. "तदा अवोच भगवा, अनन्तपटिभानवा ।
'यो सो बुद्धं अभोजेसि, सत्ताहं सहसावकं ॥

११४. 'गुणं च मे पकित्तेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
एसो पत्थयते ठानं, वादिसूदस्स भिक्खुनो ॥

११५. 'अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे[2] तं मनोरथं ।
देवमानुससम्पत्तिं[3], अनुभोत्वा अनप्पकं ॥

११६. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

११७. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
वङ्गीसो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥

११८. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
पच्चयेहि उपट्ठासिं, मेत्तचित्तो तथागतं ॥

११९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तुसितं[4] अगमासहं[4] ॥

१२०. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो विप्पकुले[5] अहं ।
पच्चाजातो यदा आसिं, जातिया सत्तवस्सिको ॥

१२१. "सब्बवेदविदू जातो, वादसत्थविसारदो ।
वादिस्सरो[6] चित्तकथी, परवादप्पमद्दनो ॥

१२२. "वङ्गे जातो ति वङ्गीसो, वचने इस्सरो ति वा ।
वङ्गीसो इति मे नाम, अभवी[7] लोकसम्मतं ॥

१२३. "यदाहं विञ्ञुतं पत्तो, ठितो पठमयोब्बने । B. 153
तदा राजगहे रम्मे, सारिपुत्तमहद्दसं[8] ॥

पञ्चवीसतिमं भाणवारं ।

---

१. वादिसूरस्स – सी०, स्या०, रो० । २. लच्छते – सी० । ३. देवमनुस्स० – स्या० । ४ – ४. तावतिंसं अगञ्छहं – स्या० । ५. परिब्बाजकुले – सी०, स्या०, रो० । ६. वग्गुस्सरो – स्या०, रो० । ७. अगमिप – स्या० । ८. सारिपुत्तमथद्दसं – सी०, रो०; सारिपुत्तं च अद्दसं – स्या० ।

१२४. "पिण्डाय विचरन्तं तं, पत्तपाणिं सुसंवुतं ।
अलोलक्खिं मितभाणिं, युगमत्तं निदक्खितं[1] ।।

१२५. "तं दिस्वा विम्हितो हुत्वा, अवोचं ममनुच्छवं[2] ।
कणिकारं व निचितं[3], चित्तं गाथापदं अहं ।।

१२६. "आचिक्खि सो मे सत्थारं, सम्बुद्धं लोकनायकं ।
तदा सो पण्डितो वीरो, उत्तरिं[4] समवोच मे ।।

१२७. "विरागसंहितं वाक्यं, कत्वा दुद्दसमुत्तमं ।
विचित्तपटिभानेहि, तोसितो तेन तादिना ।।

१२८. "निपच्च सिरसा पादे, पब्बाजेही ति मं[5] ब्रवि[5] ।
ततो मं स महापञ्ञो[6], बुद्धसेट्ठमुपानयि ।।

१२९. "निपच्च सिरसा पादे, निसीदिं सत्थु सन्तिके ।
ममाह वदतं सेट्ठो, कच्चि[7] वङ्गीस जानासि[7] ।।

१३०. "किञ्चि[8] सिप्पं ति तस्साहं, जानामी ति च अब्रविं[8] ।
मतसीसं वनच्छुद्धं[9], अपि[10] बारसवस्सिकं[10] ।
तव[11] विज्जाविसेसेन, सचे सक्कोसि वाचय[12] ।।

१३१. "आमोति[13] मे[13] पटिञ्ञाते, तीणि सीसानि दस्सयि ।
निरयनरदेवेसु[14], उपपन्ने अवाचयिं ।।

१३२. "तदा खीणासवस्सेव[15], सीसं दस्सेसि नायको ।
ततोहं विहतारब्भो[16], पब्बज्जं समयाचिसं ।।

१३३. "पब्बजित्वान सुगतं, सन्थवामि तहिं[17] तहिं ।
ततो मं कब्बवित्तोसि[18], उज्झायन्तिह भिक्खवो ।।

B. 154 १३४. "ततो वीमंसनत्थं मे, आह बुद्धो विनायको ।
तक्किका[19] पनिमा[19] गाथा, ठानसो पटिभन्ति तं[20] ।।

---

१. निरिक्खतं – सी०, रो०; उदिक्खतं – स्या० । २. मननुच्छवं – सी०, स्या० । ३. खणिकं ठानरचितं – सी०; कणिकारपरिचितं – रो० । ४. उत्तरं – सी०, रो० । ५ – ५. मं ब्रवि – सी०; अब्रवि – स्या० । ६. महापञ्ञो – स्या० । ७ – ७. सच्चं वङ्गीस कच्चि ते – स्या० । ८ – ८. स्या० पोत्थके नत्थि । ९. व विदितं – स्या० । १० – १०. सुगति दुग्गति मतं – स्या० । ११. तुय्हं – स्या० । १२. भासय – सी०, रो० । १३ – १३. आमाति तिमे – सी० । १४. अथो निरयदेवेसु – स्या०, रो० । १५. पच्चेकबुद्धस्स – सी०, रो० । १६. विहतारम्भो – सी०, स्या० । १७. यहिं – स्या० । १८. कब्बवित्तेति – सी०; कविचित्तोति – स्या०, रो० । १९ – १९. तक्किता पनिमा – सी०; तक्कितानं इमा – स्या० । २०. वा – सी०, स्या० ।

१३५. "न कब्बवित्तोहं[1] वीर, ठानसो पटिभन्ति मं[2] ।
तेन हि दानि वङ्गीस, ठानसो सन्थवाहि मं ॥

१३६. "तदाहं सन्थविं वीरं, गाथाहि इसिसत्तमं ।
ठानसो[3] मे[3] तदा तुट्ठो, जिनो अग्गे ठपेसि मं ॥

१३७. "पटिभानेन चित्तेन, अञ्ञेसमतिमञ्ञहं ।
पेसले[4] तेन संविग्गो, अरहत्तमपापुणिं ॥

१३८. 'पटिभानवतं अग्गो, अञ्ञो कोचि न विज्जति ।
यथायं भिक्खु वङ्गीसो, एवं धारेथ भिक्खवो' ॥

१३९. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे[5] झापयिं[5] मम ॥

१४०. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१४१. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१४२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वङ्गीसो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. नन्दकत्थेरअपदानं

१४३. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

१४४. "हिताय सब्बसत्तानं, सुखाय वदतं वरो ।
अत्थाय पुरिसाजञ्ञो, पटिपन्नो सदेवके ॥

१४५. "यसग्गपत्तो सिरिमा, कित्तिवण्णभतो[6] जिनो ।
पूजितो सब्बलोकस्स, दिसा सब्बासु विस्सुतो ॥

१४६. "उत्तिण्णविचिकिच्छो सो, वीतिवत्तकथङ्कथो । B. 155
परिपुण्णमनसङ्कप्पो, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥

१४७. "अनुप्पन्नस्स मग्गस्स, उप्पादेता[7] नरुत्तमो ।
अनक्खातं च अक्खासि, असञ्जातं च सञ्जनी ॥

---

१. कब्यचित्तोहं – स्या० । २. मे – स्या० । ३ – ३. सो ठानसो – स्या० । ४. पेसलो – स्या० । ५–५. किलेसे झापयी – सी०; किलेसा झापिता – स्या० । ६. कित्तिवण्णभटो – स्या० । ७. उपादेता – स्या० ।

१४८. "मग्गञ्ञू मग्गविदू[1] च, मग्गक्खायी नरासभो ।
मग्गस्स कुसलो सत्था, सारथीनं वरुत्तमो[2] ॥

१४९. "तदा महाकारुणिको, धम्मं देसेसि नायको ।
निमुग्गे कामपङ्कम्हि[3], समुद्धरति पाणिने[4] ॥

१५०. "भिक्खुनीनं ओवदने, सावकं सेट्ठसम्मतं[5] ।
वण्णयं एतदग्गम्हि, पञ्ञपेसि[6] महामुनि ॥

१५१. "तं सुत्वाहं पमुदितो, निमन्तेत्वा तथागतं ।
भोजयित्वा ससङ्घं तं, पत्थयिं ठानमुत्तमं ॥

१५२. "तदा पमुदितो नाथो, मं अवोच महाइसि ।
'सुखी भवस्सु दीघावु[7], लच्छसे तं मनोरथं ॥

१५३. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१५४. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
नन्दको नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥

१५५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसूपगो[8] अहं[8] ॥

१५६. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो सेट्ठिकुले अहं ।
सावत्थियं पुरे वरे, इद्धे फीते महद्धने ॥

१५७. "पुरप्पवेसे सुगतं, दिस्वा विम्हितमानसो ।
जेतारामपटिग्गाहे, पब्बजिं अनगारियं ॥

१५८. "नचिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणिं ।
ततोहं तिण्णसंसारो, सासितो सब्बदस्सिना ॥

B. 156 १५९. "भिक्खुनीनं धम्मकथं, पटिपुच्छाकरिं[9] अहं ।
सासिता ता मया सब्बा, अभविंसु अनासवा ॥

१६०. "सतानि पञ्चनूनानि, तदा तुट्ठो महाहितो ।
भिक्खुनीनं ओवदतं, अग्गट्ठाने ठपेसि मं ॥

१. सो मग्गविदू – सी०, रो० । २. नरुत्तमो – स्या० । ३. मोहपङ्कम्हि – सी०, स्या०; मोहमग्गम्हि – रो० । ४. पाणिनो – स्या० । ५. जेट्ठसम्मतं – स्या० । ६. पञ्ञापेसि – सी०, स्या० । ७. दीघायु – सी०, स्या० । ८ – ८. तावतिंसं अगञ्छहं – स्या० । ९. परिपुच्छाकरिं – स्या० ।

१६१. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे झापयिं मम ।।

१६२. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।

१६३. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१६४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा नन्दको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. काळुदायित्थेरअपदानं

१६५. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।।

१६६. "नायकानं वरो सत्था, गुणागुणविदू जिनो ।
कतञ्ञू कतवेदी च, तित्थे योजेति पाणिने[1] ।।

१६७. "सब्बञ्ञुतेन ञाणेन, तुलयित्वा दयासयो ।
देसेति पवरं धम्मं, अनन्तगुणसञ्चयो ।।

१६८. "स कदाचि महावीरो, अनन्तजिनसंसरि[2] ।
देसेति मधुरं धम्मं, चतुसच्चूपसञ्हितं ।।

१६९. "सुत्वान तं धम्मवरं, आदिमज्झन्तसोभणं ।
पाणसतसहस्सानं, धम्माभिसमयो अहु ।।

१७०. "निन्नादिता तदा भूमि, गज्जिंसु च पयोधरा ।
साधुकारं पवत्तिंसु, देवब्रह्मनरासुरा ।।

१७१. 'अहो कारुणिको सत्था, अहो सद्धम्मदेसना । B. 157
अहो भवसमुद्दम्हि, निमुग्गे उद्धरी जिनो' ।।

१७२. "एवं पवेदजातेसु[3], सनरामरब्रह्मसु ।
कुलप्पसादकानग्गं, सावकं वण्णयी जिनो ।।

१७३. "तदाहं हंसवतियं, जातो मच्चकुले अहं ।
पासादिको दस्सनियो, पहूतधनधञ्ञवा ।।

---

१. पाणिनो – सी०, स्या०, रो० । २. अनन्तजनसंसदि – सी०; अनन्तजनतं सुधी – स्या०; अनन्तजनतंसरी – रो० । ३. संवेगजातेसु – सी०, स्या० ।

१७४. "हंसाराममुपेच्चाहं, वन्दित्वा तं तथागतं ।
सुणित्वा मधुरं धम्मं, कारं कत्वा च तादिनो ।।

१७५. "निपच्च पादमूलेहं, इमं वचनमब्रविं ।
कुलप्पसादकानग्गो, यो[1] तया सन्थुतो[1] मुने ।।

१७६. "तादिसो[2] होमहं वीर[2], बुद्धसेट्ठस्स सासने ।
तदा महाकारुणिको, सिञ्चन्तो वा मतेन मं ।।

१७७. "आह मं 'पुत्त उत्तिट्ठ, लच्छसे तं मनोरथं ।
कथं नाम जिने कारं, कत्वान विफलो सिया ।।

१७८. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ।।

१७९. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
उदायि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ।।

१८०. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्तो परिचरिं, पच्चयेहि विनायकं ।।

१८१. "तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

१८२. "पच्छिमे च भवे दानि, रम्मे कपिलवत्थवे[3] ।
जातो महामच्चकुले, सुद्धोदनमहीपते[4] ।।

१८३. "तदा अजायि सिद्धत्थो, रम्मे लुम्बिनिकानने ।
हिताय सब्बलोकस्स, सुखाय च नरासभो ।।

B. 158 १८४. "तदहेव अहं जातो, सह तेनेव वड्ढितो ।
पियो सहायो दयितो[5], वियत्तो[6] नीतिकोविदो ।।

१८५. "एकूनतिंसो वयसा, निक्खमित्वा[7] अगारतो[7] ।
छब्बस्सं[8] वीतिनामेत्वा[8], आसि बुद्धो विनायको ।।

१८६. "जेत्वा ससेनकं मारं, खेपयित्वान आसवे ।
भवण्णवं तरित्वान, बुद्धो आसि सदेवके ।।

१–१. यो तव सासने – स्या० । २–२. तादिसोहं महावीर – स्या० । ३. कापिलवत्थवे – सी०, स्या० । ४. सुद्धोदनो महीपति – स्या० । ५. दयिको – स्या० । ६. विस्सट्ठो – स्या० । ७–७. निक्खन्तो पब्बजित्थ सो – सी०, स्या० । ८–८. छब्बस्सानि विनामेत्वा – स्या० ।

१८७. "इसिव्हयं गमितवान[1], विनेत्वा पञ्चवग्गिये ।
ततो विनेसि भगवा, गन्त्वा गन्त्वा तहिं तहिं ॥

१८८. "वेनेय्ये विनयन्तो सो, सङ्गण्हन्तो सदेवकं ।
उपेच्च मगधे[2] गिरिं[2], विहरित्थ तदा जिनो ॥

१८९. "तदा सुद्धोदनेनाहं, भूमिपालेन पेसितो ।
गन्त्वा दिस्वा दसबलं, पब्बजित्वारहा अहुं[3] ॥

१९०. "तदा महेसिं याचित्वा, पापयिं कपिलव्हयं ।
ततो पुराहं गन्त्वान, पसादेसिं महाकुलं ॥

१९१. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, मं[4] महापरिसाय सो[4] ।
कुलप्पसादकानग्गं, पञ्ञापेसि विनायको ॥

१९२. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१९३. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१९४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा काळुदायित्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. अभयत्थेरअपदानं

१९५. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा[5] ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

१९६. "सरणागमने किञ्चि[6], निवेसेसि तथागतो । B. 159
किञ्चि सीले निवेसेसि, दसकम्मपथुत्तमे ॥

१९७. "देति कस्सचि सो वीरो, सामञ्ञफलमुत्तमं ।
समापत्ती तथा अट्ठ, तिस्सो विज्जा पवच्छति[7] ॥

१९८. "छळभिञ्ञासु योजेसि, किञ्चि सत्तं नरुत्तमो ।
देति कस्सचि नाथो सो, चतस्सो पटिसम्भिदा ॥

१९९. "बोधनेय्यं पजं दिस्वा, असङ्खेय्यं[8] पि योजनं[8] ।
खणेन उपगन्त्वान, विनेति नरसारथि ॥

---

१. पतनं गन्त्वा – स्या० । २ – २. मगधागिरिं – सी०; मङ्गलागिरिं – रो० । ३. अहं – स्या० । ४ – ४. ममाह पुग्सिासभो – स्या०, रो० । ५. पारगू – स्या० । ६. कञ्चि – सी०; केचि – स्या० । ७. पवेच्छति – सी०, स्या० । ८ – ८. असङ्खेय्ये पि योजने – सी०, स्या०, रो० ।

२००. “तदाहं हंसवतियं, अहोसिं ब्राह्मणत्रजो ।
पारगू सब्बवेदानं, वेय्याकरणसम्मतो ॥

२०१. “निरुत्तिया च कुसलो, निघण्डुम्हि[1] विसारदो ।
पदको केटुभविदू, छन्दोविचितिकोविदो[2] ॥

२०२. “जङ्घाविहारं विचरं, हंसाराममुपेच्चहं ।
अद्दसं वरदं[3] सेट्ठं, महाजनपुरक्खतं ॥

२०३. “देसेन्तं विरजं धम्मं, पच्चनीकमती अहं ।
उपेत्वा तस्स कल्याणं[4], सुत्वान विमलं[5] अहं[5] ॥

२०४. “ब्याहतं पुनरुत्तं वा, अपत्थं वा निरत्थकं ।
नाद्दसं तस्स मुनिनो, ततो पब्बजितो अहं ॥

२०५. “नचिरेनेव कालेन, सब्बसत्तविसारदो[6] ।
निपुणो[7] बुद्धवचने, अहोसिं गुणिसम्मतो[8] ॥

२०६. “तदा चतस्सो गाथायो, गन्थयित्वा सुब्यञ्जना ।
सन्थवित्वा तिलोकग्गं, देसयिस्सं दिने दिने ॥

२०७. “विरत्तोसि महावीरो[9], संसारे सभये वसं ।
करुणाय न निब्बायि, ततो कारुणिको मुनि ॥

२०८. “पुथुज्जनो वयो सन्तो[10], न किलेसवसो अहु ।
सम्पजानो सतियुत्तो, तस्मा एसो अचिन्तियो ॥

B. 160 २०९. “दुब्बलानि किलेसानि, यस्सासयगतानि मे ।
ञाणग्गिपरिदड्ढानि, न खीयिंसु तमब्भुतं[11] ॥

२१०. “यो सब्बलोकस्स गरु, लोको[12] यस्स तथा गरु ।
तथापि लोकाचरियो, लोको तस्सानुवत्तको ॥

२११. “एवमादीहि सम्बुद्धं, कित्तयं[13] धम्मदेसनं ।
यावजीवं करित्वान, गतो सग्गं ततो चुतो ॥

---

१. निघण्टुम्हि – सी०; निघण्डे च – स्या० । २. छन्दोविचित्तकोविदो – स्या० । ३. वदतं – सी०, रो०; पवरं – स्या० । ४. वाक्यानि – सी०, स्या०, रो० । ५–५. विमलानहं – सी०, स्या०, रो० । ६. सब्बत्थापि विसारदो – स्या० । ७. निपुणे – स्या० । ८. गणिसम्मतो – सी०, स्या० । ९. महावीर – सी० । १०. सत्तो – स्या० । ११. तदब्भुतं – सी०, स्या० । १२. लोके – स्या० । १३. कित्तयिं – स्या० ।

२१२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं बुद्धमभिकित्तयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कित्तनाय इदं फलं ॥
२१३. "देवलोके महारज्जं[1], पादेसिं कञ्चनग्घियं[1] ।
चक्कवत्ती महारज्जं, वहुसोनुभविं अहं ॥
२१४. "दुवे भवे पजायामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्ञं गतिं न जानामि, कित्तनाय इदं फलं ॥
२१५. "दुवे कुले पजायामि, खत्तिये अथ ब्राह्मणे ।
नीचे कुले न जायामि[2], कित्तनाय इदं फलं ॥
२१६. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।
रञ्ञोहं बिम्बिसारस्स, पुत्तो नामेन चाभयो ॥
२१७. "पापमित्तवसं गन्त्वा, निगण्ठेन विमोहितो[3] ।
पेसितो नाटपुत्तेन, बुद्धसेट्ठमुपेच्चहं ॥
२१८. "पुच्छित्वा निपुणं पञ्हं, सुत्वा ब्याकरणुत्तमं ।
पब्बजित्वान नचिरं, अरहत्तमपापुणिं ॥
२१९. "कित्तयित्वा जिनवरं, कित्तितो होमि सब्बदा ।
सुगन्धदेहवदनो, आसिं सुखसमप्पितो ॥
२२०. "तिक्खहासलहुपञ्ञो[4], महापञ्ञो तथेवहं ।
विचित्तपटिभानो च, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
२२१. "अभित्थवित्वा पदुमुत्तराहं[5], पसन्नचित्तो असमं सयम्भुं ।
न गच्छिं कप्पानि अपायभूमिं, सतं सहस्सानि बलेन[6] तस्स ॥
२२२. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥ B. 161
२२३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२२४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अभयो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१–१. रज्जं पादेसि क[illegible]ं – सी० ; ० दिब्बानुभोमहं तदा – स्या० । २. जानामि – स्या० । ३. समोहितो – स्या० । ४. तिक्खहासुलहुपञ्ञो – सी० ; ० लहुप्पञ्ञो – स्या० । ५. पदुमुत्तराख्यं – सी० । ६. फलेन – सी०, स्या० ।

८. लोमसकङ्गियत्थेरअपदानं[1]

२२५. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ।।

२२६. "तदाहं चन्दनो चेव, पब्बजित्वान सासने ।
आपाणकोटिकं[2] धम्मं[2], पूरयित्वान सासने ।।

२२७. "ततो चुता सन्तुसितं, उपपन्ना उभो मयं ।
तत्थ दिब्बेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ।।

२२८. "रूपादिदसहङ्गेहि, अभिभोत्वान सेसके ।
यावतायुं वसित्वान, अनुभोत्वा महासुखं ।।

२२९. "ततो चवित्वा तिदसं, चन्दनो उपपज्जथ ।
अहं कपिलवत्थुस्मिं, अजायिं[3] साकियत्रजो ।।

२३०. "यदा उदायित्थेरेन, अज्झिट्ठो लोकनायको ।
अनुकम्पिय सक्यानं, उपेसि कपिलव्हयं ।।

२३१. "तदातिमानिनो सक्या, न बुद्धस्स गुणञ्ञुनो ।
पणमन्ति न सम्बुद्धं, जातिथद्धा अनादरा ।।

२३२. "तेसं सङ्कप्पमञ्ञाय, आकासे चङ्कमी जिनो ।
पज्जुन्नो विय वस्सित्थ, पज्जलित्थ यथा सिखी ।।

२३३. "दस्सेत्वा रूपमतुलं, पुन अन्तरधायथ ।
एको पि हुत्वा बहुधा, अहोसि पुनरेकको ।।

B. 162 २३४. "अन्धकारं पकासं च, दस्सयित्वा अनेकधा ।
पाटिहेरं[4] करित्वान, विनयी ञातके मुनि ।।

२३५. "चातुद्दीपो महामेघो, तावदेव[5] पवस्सथ[5] ।
तदा हि जातकं बुद्धो, वेस्सन्तरमदेसयि ।।

२३६. "तदा ते खत्तिया सब्बे, निहन्त्वा जातिजं मदं ।
उपेसुं सरणं बुद्धं, आह सुद्धोदनो तदा ।।

---

१. लोमसतियत्थेर ० – स्या० । २–२. आपाणकोटियं कम्मं – स्या० । ३. अहोसिं – सी० । ४. पाटिहीरं – सी० । ५–५. तावदे सम्पवस्सथ – सी० ।

२३७. 'इदं ततियं तव भूरिपञ्ञ,
पादानि वन्दामि समन्तचक्खु ।
यदाभिजातो पथवी[1] पकम्पयी,
यदा च तं नज्जहि जम्बुछाया' ॥

२३८. "तदा बुद्धानुभावं तं, दिस्वा विम्हितमानसो ।
पब्बजित्वान तत्थेव, निवसिं मातुपूजको ॥

२३९. "चन्दनो देवपुत्तो मं, उपगन्त्वानुपुच्छथ[2] ।
भद्देकरत्तस्स तदा, सङ्खेपवित्थारं नयं ॥

२४०. "चोदितोहं तदा तेन, उपेच्च नरनायकं ।
भद्देकरत्तं सुत्वान, संविग्गो वनमामको ॥

२४१. "तदा मातरमपुच्छिं, वने वच्छामि एकको ।
सुखुमालो ति मे माता, वारयी[3] तं[3] तदा वचं ॥

२४२. "कासं[4] कुसं पोटकिलं, उसीरं मुञ्जपब्बजं[5] ।
उरसा पनुदिस्सामि, विवेकमनुब्रूहयं ॥

२४३. "तदा वनं पविट्ठोहं, सरित्वा जिनसासनं ।
भद्देकरत्तओवादं, अरहत्तमपापुणिं ॥

२४४. 'अतीतं नान्वागमेय्य, नप्पटिकङ्खे[6] अनागतं ।
यदतीत पहीनं तं, अप्पत्तं च अनागतं ॥

२४५. 'पच्चुप्पन्नं च यो धम्मं, तत्थ तत्थ विपस्सति ।
असंहीरं असंकुप्पं, तं विद्वा[7] मनुब्रूहये[7] ॥

२४६. 'अज्जेव किच्चमातप्पं, को जञ्ञा मरणं सुवे ।
न हि नो सङ्गरं तेन, महासेनेन मच्चुना ॥

२४७. 'एवंविहारिं आतापिं, अहोरत्तमतन्दितं ।
तं वे भद्देकरत्तो ति, सन्तो आचिक्खते मुनि' ॥ B. 163

२४८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

२४९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

---

१. पठविं – सी०; पठवी – स्या० । २. उपगन्त्वा अपुच्छथ – स्या० । ३–३. वारयि ते – स्या०, रो० । ४. दब्बं – सी०, रो०; सब्बं – स्या० । ५. मुञ्जबब्बजं – सी०, रो० । ६. नप्पटकङ्खे – स्या० । ७–७. विद्धा अनुब्रूहये – स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा लोमसकङ्गियो[1] थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. वनवच्छत्थेरअपदानं

२५१. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
२५२. "तदाहं पब्बजित्वान, तस्स बुद्धस्स सासने ।
यावजीवं चरित्वान, ब्रह्मचारं[2] ततो चुतो ॥
२५३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥
२५४. "ततो चुतो अरञ्ञम्हि, कपोतो आसहं तहिं ।
वसते गुणसम्पन्नो, भिक्खु झानरतो सदा ॥
२५५. "मेत्तचित्तो कारुणिको, सदा पमुदिताननो ।
उपेक्खको महावीरो, अप्पमञ्ञासु कोविदो ॥
२५६. "विनीवरणसङ्कप्पे, सब्बसत्तहितासये ।
विसट्ठो[3] नचिरेनासिं, तस्मिं सुगतसावके ॥
२५७. "उपेच्च पादमूलम्हि, निसिन्नस्स तदास्समे ।
कदाचि सामिसं[4] देति, धम्मं देसेसि चेकदा ॥
२५८. "तदा विपुलपेमेन, उपासित्वा जिनत्रजं ।
ततो चुतो गतो सग्गं, पवासो[5] सघरं यथा ॥
B. 164 २५९. "सग्गा चुतो मनुस्सेसु, निब्बत्तो पुञ्ञकम्मुना ।
अगारं छड्डयित्वान, पब्बजिं बहुसो अहं ॥
२६०. "समणो तापसो विप्पो[6], परिब्बाजो[7] तथेवहं ।
हुत्वा वसिं अरञ्ञम्हि, अनेकसतसो[8] अहं ॥
२६१. "पच्छिमे च भवे दानि, रम्मे कपिलवत्थवे ।
वच्छगोत्तो दिजो तस्स, जायाय अहमोक्कमिं ॥

---

१. लोमसङ्गियो – स्या० । २. ब्रह्मचरियं – सी०; ब्रह्मचरं – स्या० । ३. विस्सट्ठो – स्या० । ४. आभिसं – स्या० । ५. पवासा – सी० । ६. दिजो – स्या० । ७. परिब्बजो – म० । ८. अनेकसतयो – स्या० ।

२६२. "मातु मे दोहळो आसि, तिरोकुच्छिगतस्स मे ।
जायमानसमीपम्हि, वनवासाय निच्छयो ॥

२६३. "ततो मे अजनी माता, रमणीये वनन्तरे ।
गब्भतो निक्खमन्तं मं, कासायेन पटिग्गहुं ॥

२६४. "ततो कुमारो सिद्धत्थो, जातो सक्यकुलद्धजो ।
तस्स मित्तो पियो आसि, संविसट्ठो सुमानियो ॥

२६५. "सत्तसारेभिनिक्खन्ते[1], ओहाय विपुलं यसं ।
अहं पि पब्बजित्वान, हिमवन्तमुपागमिं ॥

२६६. "वनालयं भावनीयं, कस्सपं धुनवादिकं[2] ।
दिस्वा सुत्वा जिनुप्पादं, उपेसिं नरसारथिं ॥

२६७. "सो मे धम्ममदेसेसि, सब्बत्थं सम्पकासयं ।
ततोहं पब्बजित्वान, वनमेव पुनागमं[3] ॥

२६८. "तत्थाप्पमत्तो[4] विहरं, छळभिञ्ञा अफस्सयिं[5] ।
अहो सुलद्धलाभोम्हि, सुमित्तेनानुकम्पितो ॥

२६९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

२७०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२७१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वनवच्छो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. चूळसुगन्धत्थेरअपदानं

२७२. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो । B. 165
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

२७३. "अनुब्यञ्जनसम्पन्नो, बात्तिसवरलक्खणो ।
ब्यामप्पभापरिवुतो, रंसिजालसमोत्थटो[6] ॥

---

१. सत्तसारेहि निक्खन्ते – स्या० । २. धुनपादकं – सी०, स्या० । ३. पुनागमिं – सी०, रो०; पुनोक्कमं – स्या० । ४. तत्थप्पमत्तो – सी०, स्या० । ५. अपस्सयिं – स्या० । ६. रंसिजालसमोगतो – स्या० ।

२७४. "अस्सासेता यथा चन्दो, सूरियो[1] व पभङ्करो ।
निब्बापेता यथा मेघो, सागरो व गुणाकरो ।।

२७५. "धरणीरिव सीलेन, हिमवा व समाधिना ।
आकासो विय पञ्ञाय, असङ्गो अनिलो यथा ।।

२७६. "तदाहं बाराणसियं, उपपन्नो महाकुले ।
पहूतधनधञ्ञस्मिं, नानारतनसञ्चये ।।

२७७. "महता परिवारेन, निसिन्नं लोकनायकं ।
उपेच्च धम्ममस्सोसिं, अमतं व मनोहरं[2] ।।

२७८. "द्वत्तिंसलक्खणधरो[3], सनक्खत्तो[4] व चन्दिमा ।
अनुब्यञ्जनसम्पन्नो, सालराजा व फुल्लितो ।।

२७९. "रंसिजालपरिक्खित्तो, दित्तो व कनकाचलो ।
ब्यामप्पभापरिवुतो, सतरंसी[5] दिवाकरो ।।

२८०. "सोण्णाननो जिनवरो, समणी[6] व सिलुच्चयो ।
करुणापुण्णहदयो, गुणेन विय सागरो ।।

२८१. "लोकविस्सुतकित्ति च, सिनेरू व नगुत्तमो ।
यससा वित्थतो[7] वीरो[7], आकाससदिसो मुनि ।।

२८२. "असङ्गचित्तो सब्बत्थ, अनिलो विय नायको ।
पतिट्ठा सब्बभूतानं, मही व मुनिसत्तमो ।।

२८३. "अनुपलित्तो[8] लोकेन, तोयेन पदुमं यथा ।
कुवादगच्छदहनो, अग्गिखन्धो व सोभसि[9] ।।

२८४. "अगधो[10] विय सब्बत्थ, किलेसविसनासको ।
गन्धमादनसेलो व, गुणगन्धविभूसितो ।।

B. 166 २८५. "गुणानं आकरो वीरो, रतनानं व सागरो ।
सिन्धू व वनराजीनं[11], किलेसमलहारको ।।

२८६. "विजयी व महायोधो, मारसेनावमद्दनो[12] ।
चक्कवत्ती व सो राजा, बोज्झङ्गरतनिस्सरो ।।

१. सुरियो – सी०, स्या० । २. मनोरहं – स्या० । ३. वत्तिंस० – सी० । ४. सुनक्खत्तो – स्या० । ५. सरस्मिव – सी०; सतरंसीव – स्या० । ६. रमणी – स्या० । ७–७. वितनो धीरो – स्या० । ८. अनूपलित्तो – सी०, स्या० । ९. सोभति – सी०; सो वसि – स्या० । १०. अगदो – सी०, स्या० । ११. च नराजञ्ञो – स्या० । १२. मारसेनप्पमद्दनो – सी०; मारसेनाप्पमद्दनो – स्या० ।

२८७. "महाभिसक्कसङ्कासो, दोसब्याधितिकिच्छको।
सल्लकत्तो यथा वेज्जो[1], दिट्ठिगण्डविफालको॥

२८८. "सो तदा लोकपज्जोतो, सनरामरसक्कतो।
परिसासु नरादिच्चो, धम्मं देसयते जिनो॥

२८९. "दानं दत्वा महाभोगो, सीलेन सुगतूपगो।
भावनाय च निब्बाति, इच्चेवमनुसासथ॥

२९०. "देसनं तं महस्सादं, आदिमज्झन्तसोभणं।
सुणन्ति परिसा सब्बा, अमतं व महारसं॥

२९१. "सुत्वा सुमधुरं धम्मं, पसन्नो जिनसासने।
सुगतं सरणं गन्त्वा, यावजीवं नमस्सहं॥

२९२. "मुनिनो गन्धकुटिया, ओपुञ्जेसिं[2] तदा महिं।
चतुज्जातेन गन्धेन, मासे अट्ठ दिनेस्वहं॥

२९३. "पणिधाय सुगन्धत्तं[3], सरीरविस्सगन्धिनो[4]।
तदा जिनो वियाकासि, सुगन्धतनुलाभितं॥

२९४. 'यो यं गन्धकुटिभूमिं, गन्धेनोपुञ्जते मकिं।
तेन कम्मविपाकेन, उपपन्नो तहिं तहिं॥

२९५. 'सुगन्धदेहो सब्बत्थ, भविस्सति अयं नरो।
गुणगन्धयुत्तो[5] हुत्वा, निब्बायिस्सतिनासवो'॥

२९६. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च।
जहित्वा मानसं देहं, तावतिंसमगच्छहं॥

२९७. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो विप्पकुले अहं।
गब्भं[6] मे वसतो माता, देहेनासि सुगन्धिता[7]॥

२९८. "यदा च मातुकुच्छिम्हा, निक्खमामि तदा पुरी[8]। B. 167
सावत्थि सब्बगन्धेहि, वासिता विय वायथ॥

२९९. "पुप्फवस्सं च सुरभि, दिब्बगन्धं मनोरमं।
धूपानि च महग्घानि, उपवायिंसु तावदे॥

---

१. सेट्ठो – सी०, स्या०। २. उब्बट्टेसिं – स्या०। ३. सुगन्धन्तं – स्या०। ४. सरीरस्स विगन्धिनो – सी०, स्या०, रो०। ५. गुणगन्धयुतो – सी०; गुणगन्धायुतो – स्या०। ६. गब्भे – सी०। ७. सुगन्धिका – सी०, स्या०। ८. पुरं – स्या०।

३००. "देवा च सब्बगन्धेहि, धूपपुप्फेहि तं घरं ।
वासयिंसु सुगन्धेन, यस्मिं जातो अहं घरे ॥

३०१. "यदा च तरुणो भद्दो, पठमे योब्बने ठितो ।
तदा सेलं[1] सपरिसं, विनेत्वा नरसारथि ॥

३०२. "तेहि सब्बेहि परिवुतो[2], सावत्थिपुरमागतो ।
तदा बुद्धानुभावं तं, दिस्वा पब्बजितो अहं ॥

३०३. "सीलं समाधिपञ्ञं च, विमुत्तिं च अनुत्तरं ।
भावेत्वा चतुरो धम्मे, पापुणिं आसवक्खयं ॥

३०४. "यदा पब्बजितो चाहं, यदा च अरहा[3] अहुं[3] ।
निब्बायिस्सं यदा चाहं, गन्धवस्सो तदा अहु ॥

३०५. "सरीरगन्धो च सदातिसेति[4] मे,
महारहं चन्दनचम्पकुप्पलं ।
तथेव गन्धे इतरे च सब्बसो,
पसय्ह वायामि ततो तहिं[5] तहिं ॥

३०६. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
३०७. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३०८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा चूळसुगन्धो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

भद्दियवग्गो पञ्चपञ्ञासमो ।

तस्सुद्दानं

B. 168 भद्दियो रेवतो थेरो, महालाभी च सीवली ।
वङ्गीसो नन्दको चेव, काळुदायी तथाभयो ॥

लोमसो वनवच्छो च, सुगन्धो चेव[6] दसमो[6] ।
तीणि गाथासता तत्थ, सोळसा च तदुत्तरि ॥

---

१. सेसं – स्या० । २. सहितो – सी०, स्या०, रो० । ३–३. अरहं अहं – स्या० ।
४. सेट्ठोतिसेति – स्या० । ५. यहिं – स्या० । ६–६. दसमो कतो – सी०, स्या० ।

अथ वग्गुद्दानं

कणिकारव्हयो वग्गो, फलदो तिणदायको ।
कच्चानो भद्दियो वग्गो, गाथायो गणिता चिमा[१] ।।
नवगाथासतानीह[२], चतुरासीतियेव च ।
सपञ्ञासं पञ्चसतं, अपदाना पकासिता ।।
सह उदानगाथाहि[३], छसहस्सानि होन्तिमा ।
द्वसतानि च गाथानं, अट्ठारस तदुत्तरि* ।।

———:o:———

१. विसा – स्या० । २. नवगाथासतानि च – स्या० । ३. उद्दानगाथाहि – सी०, स्या० । * एत्थ 'एत्तावता बुद्धापदानं च पच्चेकबुद्धापदानं च थेरापदानं च समत्तानी' ति – सी०, स्या० पोत्थकेसु अधिको पाठो दिस्सति ।

५६. यसवग्गो[1]

१. यसत्थेरअपदानं

B. 169 १. "महासमुद्दं ओगय्ह, भवनं मे सुनिम्मितं ।
सुनिम्मिता पोक्खरणी, चक्कवाकूपकूजिता ।।

२. "मन्दारकेहि सञ्छन्ना, पदुमुप्पलकेहि च ।
नदी च सन्दते तत्थ, सुपतित्था मनोरमा ।।

३. "मच्छकच्छपसञ्छन्ना, नानादिजसमोत्थटा ।
मयूरकोञ्चाभिरुदा, कोकिलादीहि वग्गुहि ।।

४. "पारेवता रविहंसा, चक्कवाका नदीचरा ।
तित्तिरा साळिका चेत्थ, पावका जीवंजीवका ।।

५. "हंसाकोञ्चाभिनदिता, कोसिया पिङ्गला[2] बहू ।
सत्तरतनसम्पन्ना, मणिमुत्तपवाळिका ।।

६. "सब्बे सोण्णमया रुक्खा, नानाखन्धसमेरिता ।
उज्जोतेन्ति दिवारत्तिं, भवनं सब्बकालिकं ।।

७. "सट्ठितुरियसहस्सानि, सायं पातो पवज्जरे ।
सोळसित्थिसहस्सानि, परिवारेन्ति मं सदा ।।

८. "अभिनिक्खम्म भवना, सुमेधं लोकनायकं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दयिं तं महायसं ।।

९. "सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, ससङ्घं तं निमन्तयिं ।
अधिवासेसि सो धीरो, सुमेधो लोकनायको ।।

१०. "मम धम्मकथं कत्वा, उय्योजेसि महामुनि ।
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, भवनं मे उपागमिं ।।

११. "आमन्तयिं परिजनं, सब्बे सन्निपतुं तदा ।
'पुब्बण्हसमयं बुद्धो, भवनं आगमिस्सति' ।।

B. 170 १२. 'लाभा अम्हं सुलद्धा नो, ये वसाम तवन्तिके ।
मयं पि बुद्धसेट्ठस्स, पूजयिस्साम सत्थुनो' ।।

---

१. एत्थ स्या० पोत्थके अस्स वग्गस्स सब्बा गाथायो न दिस्सन्ति । २. पिङ्गली – सी० ।

१३. “अन्नं पानं पट्ठपेत्वा, कालं आरोचयिं अहं ।
वसीसतसहस्सेहि, उपेमि लोकनायको ॥

१४. “पञ्चङ्गिकेहि तुरियेहि, पच्चुग्गममकासहं ।
सब्बसोण्णमये पीठे, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥

१५. “उपरिच्छदनं आसि, सब्बसोण्णमयं तदा ।
बीजनीयो पवायन्ति, भिक्खुसङ्घं अनुत्तरं ॥

१६. “पहूतेनन्नपानेन, भिक्खुसङ्घं अतप्पयिं ।
पच्चेकदुस्सयुगले, भिक्खुसङ्घस्सदासहं ॥

१७. “यं वदेति सुमेधो सो, आहुतीनं पटिग्गहो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥

१८. ‘यो मं अन्नेन पानेन, सब्बे इमे च तप्पयि ।
तमहं कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

१९. ‘अट्ठारसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सक्खत्तुं राजायं, चक्कवत्ती भविस्सति ॥

२०. ‘उपगच्छति यं योनिं, देवत्तं अथ मानुसं ।
सब्बसोण्णमयं तस्स, छदनं धारयिस्सति ॥

२१. ‘तिंसकप्पसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

२२. ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्ञाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥

२३. ‘भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, सीहनादं नदिस्सति’ ।
“चितके छत्तं धारेन्ति, हेट्ठा छत्तम्हि डय्हथ ॥

२४. “सामञ्ञं मे अनुप्पत्तं, किलेसा झापिता मया ।
मण्डपे रुक्खमूले वा, सन्तासो मे न विज्जति ॥

२५. “तिंसकप्पसहस्सम्हि, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सब्बदानस्सिदं फलं ॥

२६. “किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता । B. 171
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

२७. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।
२८. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा यसो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. नदीकस्सपत्थेरअपदानं

२९. "पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
पिण्डचारं चरन्तस्स, वारतो उत्तमं यसं ।
अग्गफलं गहेत्वान, अदासिं सत्थुनो अहं ।।
३०. "तेन कम्मेन देविन्दो, लोकजेट्ठो नरासभो ।
सम्पत्तोम्हि अचलं ठानं, हित्वा जयपराजयं ।।
३१. "सतसहस्सितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अग्गदानस्सिदं फलं ।।
३२. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
३३. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
३४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा नदीकस्सपो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. गयाकस्सपत्थेरअपदानं

B. 172 ३५. "अजिनचम्मवत्थोहं[1], खारिभारधरो तदा ।
खारिकं हारयित्वान, कोलं अहासि अस्समं ।।
३६. "भगवा तम्हि समये, एको अदुतियो जिनो ।
ममस्समं उपागच्छि, जोतेन्तो सब्बकालिकं ।।
३७. "सकं चित्तं पसादेत्वा, अभिवादेत्वान सुब्बतं ।
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, कोलं बुद्धस्सदासहं ।।

---

१. अजिनवत्थं निवत्थोहं – सी० ।

३८. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कोलदानस्सिदं फलं ।।
३९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।।
४०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा गयाकस्सपो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. किमिलत्थेरअपदानं

४२. "निब्बुते ककुसन्धम्हि, ब्राह्मणम्हि वुसीमति ।
गहेत्वा सललं मालं, मण्डपं कारयिं अहं ।।
४३. "तावतिंसं गतो सन्तो, लभिम्ह ब्यम्हमुत्तमं ।
अञ्ञे देवेतिरोचामि, पुञ्ञकम्मस्सिदं फलं ।।
४४. "दिवा वा यदि वा रत्तिं, चङ्कमन्तो ठितो चहं ।
छन्नो सललपुप्फेहि, पुञ्ञकम्मस्सिदं फलं ।।
४५. "इमस्मियेव कप्पम्हि, यं बुद्धमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ।।
४६. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।। B. 173
४७. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा किमिलो[1] थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. वज्जीपुत्तत्थेरअपदानं

४९. "सहस्सरंसी भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
विवेका वुट्ठहित्वान, गोचरायाभिनिक्खमि ।।
५०. "फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छिं नरासभं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सवण्टं अददिं फलं ।।

---

१. किम्बिलो – सी० ।

५१. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं फलं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

५२. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

५३. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वज्जीपुत्तो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. उत्तरत्थेरअपदानं

५५. "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, बात्तिंसवरलक्खणो ।
विवेककामो भगवा, हिमवन्तमुपागमि ॥

५६. "अज्झोगाहेत्वा हिमवन्तं, अग्गो कारुणिको मुनि ।
पल्लङ्कं आभुजित्वान, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥

B. 174 ५७. "विज्जाधरो तदा आसिं, अन्तलिक्खचरो अहं ।
तिसूलं सुगतं गय्ह, गच्छामि अम्बरे तदा ॥

५८. "पब्बतग्गे यथा अग्गि, पुण्णमायेव चन्दिमा ।
वनं ओभासते बुद्धो, सालराजा व फुल्लितो ॥

५९. "वनग्गा निक्खमित्वान, बुद्धरंसीभिधावरे[1] ।
नळग्गिवण्णसङ्कासा[2], दिस्वा चित्तं पसादयिं ॥

६०. "विचिनं अद्दसं पुप्फं, कणिकारं देवगन्धिकं ।
तीणि पुप्फानि आदाय, बुद्धसेट्ठमपूजयिं ॥

६१. "बुद्धस्स आनुभावेन, तीणि पुप्फानि मे तदा ।
उद्धं वण्टा अधोपत्ता, छायं कुब्बन्ति सत्थुनो ॥

६२. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

६३. "तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, कणिकारीति[3] ञायति ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं तिंसयोजनवित्थतं ॥

---

१. बुद्धरंसीविधावरे – सी० । २. नळग्गिवनसङ्कासं – सी० । ३. कणिकारोति – सी० ।

६४. "सहस्सकण्डं सतभेण्डु, धजालुहरितामयं ।
सतसहस्सनिय्यूहा[1], ब्यम्हे पातुभविंसु[2] मे ॥

६५. "सोण्णमया मणिमया, लोहितङ्कमया पि च ।
फलिका पि च पल्लङ्का, येनिच्छका यदिच्छका ॥

६६. "महारहं च सयनं, तूलिका विकतीयुतं ।
उद्धलोमिं च एकन्तं, बिम्बोहनसमायुतं ॥

६७. "भवना निक्खमित्वान, चरन्तो देवचारिकं ।
यथा इच्छामि[3] गमनं, देवसङ्घपुरक्खतो ॥

६८. "पुप्फस्स हेट्ठा तिट्ठामि, उपरिच्छदनं मम ।
समन्ता योजनसतं, कणिकारेहि छादितं ॥

६९. "सट्ठितुरियसहस्सानि, सायपातं उपट्ठहुं । B. 175
परिवारेन्ति मं निच्चं, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥

७०. "तत्थ नच्चेहि गीतेहि, तालेहि वादितेहि च ।
रमामि खिड्डारतिया, मोदामि कामकामहं ॥

७१. "तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, मोदामि तिदसे तदा ।
नारीगणेहि सहितो, मोदामि ब्यम्हमुत्तमे ॥

७२. "सतानं पञ्चक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ।
सतानं तीणिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

७३. "भवे भवे संसरन्तो, महाभोगं लभामहं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

७४. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्ञं गतिं न जानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

७५. "दुवे[4] कुले पजायामि[4], खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

७६. "हत्थियानं अस्सयानं, सिविकं सन्दमानिकं ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

---

१. सतसहस्सानि ब्यूहानि – सी० । २. पातुरहंसु – सी० । ३. गच्छामि – सी० ।
४–४. यत्थ पच्छा पजायामि – सी० ।

७७. "दासीगणं दासगणं, नारियो समलङ्कता ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

७८. "कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

७९. "नववत्थं नवफलं, नवग्गरसभोजनं ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

८०. "इमं खाद इमं भुञ्ज, इमम्हि सयने सय ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

८१. "सब्बत्थ पूजितो होमि, यसो अच्चुग्गतो मम ।
महापक्खो सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ।
ञातीनं उत्तमो होमि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

B. 176 ८२. "सीतं उण्हं न जानामि, परिळाहो न विज्जति ।
अथो चेतसिकं दुक्खं, हदये मे न विज्जति ॥

८३. "सुवण्णवण्णो हुत्वान, संसरामि भवाभवे ।
वेवण्णियं न जानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

८४. "देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सावत्थियं पुरे जातो, महासालेसु अड्ढके ॥

८५. "पञ्च कामगुणे हित्वा, पब्बजिं अनगारियं ।
जातिया सत्तवस्सोहं, अरहत्तमपापुणिं ॥

८६. "उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्ञाय चक्खुमा ।
तरुणो पूजनीयोहं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

८७. "दिब्बचक्खु विसुद्धं मे, समाधिकुसलो अहं ।
अभिञ्ञापारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

८८. "पटिसम्भिदा अनुप्पत्तो, इद्धिपादेसु कोविदो ।
धम्मेसु पारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

८९. "तिसकप्पसहस्सम्हि, यं बुद्धमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

९०. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

९१. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

९२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा उत्तरो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. अपरउत्तरत्थेरअपदानं

९३. "निब्बुते लोकनाथम्हि, सिद्धत्थे लोकनायके ।
मम ञाती समानेत्वा, धातुपूजं अकासहं ।।

९४. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं धातुमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, धातुपूजायिदं फलं ।।

९५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ।। B. 177

९६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

९७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा अपरउत्तरत्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. भद्दजित्थेरअपदानं

९८. "ओगय्ह यं पोक्खरणिं, नानाकुञ्जरसेवितं ।
उद्धरामि भिसं तत्थ, घासहेतु अहं तदा ।।

९९. "भगवा तम्हि समये, पदुमुत्तरसव्हयो ।
रत्तम्बरधरो बुद्धो, गच्छते अनिलञ्जसे ।।

१००. "धुनन्तो पंसुकूलानि, सद्दं अस्सोसहं तदा ।
उद्धं निज्झायमानोहं, अद्दसं लोकनायकं ।।

१०१. "तत्थेव ठितको सन्तो, आयाचिं लोकनायकं ।
मधुं भिसेहि सहितं, खीरं सप्पिं मुळालिकं ।।

१०२. "पटिग्गण्हातु मे बुद्धो, अनुकम्पाय चक्खुमा ।
ततो कारुणिको सत्था, ओरोहित्वा महायसो ।।

१०३. "पटिग्गण्हि मम भिक्खं, अनुकम्पाय चक्खुमा ।
पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, अका मे अनुमोदनं ।।

१०४. 'सुखी होतु महापुञ्ञ, गति तुय्हं समिज्झतु ।
इमिना भिसदानेन, लभस्सु विपुलं सुखं' ।।

१०५. "इदं वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
भिक्खमादाय सम्बुद्धो, आकासेनागमा जिनो ।।

१०६. "ततो भिसं गहेत्वान, अगच्छिं मम अस्समं ।
भिसं रुक्खे लगेत्वान, मम दानं अनुस्सरिं ।।

B. 178 १०७. "महावातो उट्ठहित्वा, सञ्चालेसि वनं तदा ।
आकासो अभिनादित्थ, असनी च फली तदा ।।

१०८. "ततो मे असनीपातो, मत्थके निपती तदा ।
सोहं निसिन्नको सन्तो, तत्थ कालङ्कतो अहं ।।

१०९. "पुञ्ञकम्मेन संयुत्तो, तुसितं उपपज्जहं ।
कळेवरं मे पतितं, देवलोके रमामहं ।।

११०. "छळसीतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सायं पातं उपट्ठन्ति, भिसदानस्सिदं फलं ।।

१११. "मनुस्सयोनिमागन्त्वा, सुखितो होमहं तदा ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, भिसदानस्सिदं फलं ।।

११२. "अनुकम्पितको तेन, देवदेवेन तादिना ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ।।

११३. "सतसहस्सितो कप्पे, यं भिसं अददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, भिसदानस्सिदं फलं ।।

११४. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।
११५. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
११६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं आयस्मा भद्दजित्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. सिवकत्थेरअपदानं

११७. "एसनाय चरन्तस्स, विपस्सिस्स महेसिनो ।
रित्तकं पत्तं दिस्वान, कुम्मासं पूरयिं अहं ।।

११८. "एकनवुतितो कप्पे, यं भिक्खमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कुम्मासस्स इदं फलं ॥

११९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१२०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ B. 179

१२१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सिवकत्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. उपवानत्थेरअपदानं

१२२. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, सम्बुद्धो परिनिब्बुतो ॥

१२३. "महाजना समागम्म, पूजयित्वा तथागतं ।
चितं कत्वान सुगतं, सरीरं अभिरोपयुं ॥

१२४. "सरीरकिच्चं कत्वान, धातुं तत्थ समानयुं ।
सदेवमनुस्सा सब्बे, बुद्धथूपं अकंसु ते ॥

१२५. "पठमा कञ्चनमया, दुतिया च मणिमया ।
ततिया रूपियमया, चतुत्थी फलिकामया ॥

१२६. "तत्थ पञ्चमिका चेव[1], लोहितङ्कमया अहु ।
छट्ठा मसारगल्लस्स, सब्बं रतनमयूपरि ॥

१२७. "जङ्घा मणिमया आसि, वेदिका रतनामया ।
सब्बसोण्णमयो थूपो, उद्धं योजनमुग्गतो ॥

१२८. "देवा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ॥

१२९. 'धातु आवेणिका नत्थि, सरीरं एकपिण्डितं ।
इमम्हि बुद्धथूपम्हि, कस्साम कञ्चुकं मयं' ॥

१३०. "देवा सत्तहि रत्नेहि, अञ्ञं वड्ढेसुं योजनं ।
थूपो द्वियोजनुब्बेधो, तिमिरं ब्यपहन्ति सो ॥

---

१. चेति – सी० ।

१३१. "नागा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुस्सा चेव देवा च, बुद्धथूपं अकंसु ते ॥
B. 180 १३२. 'मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ।
मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो' ॥
१३३. "इन्दनीलं महानीलं, अथो जोतिरसं मणिं ।
एकतो सन्निपातेत्वा, बुद्धथूपं अछादयुं ॥
१३४. "सब्बं मणिमयं आसि, यावता बुद्धचेतियं ।
तियोजनसमुब्बेधं, आलोककरणं तदा ॥
१३५. "गरुळा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुस्सा देवनागा च, बुद्धपूजं अकंसु ते ॥
१३६. 'मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ।
मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो' ॥
१३७. "सब्बं मणिमयं थूपं, अकरुं ते च कञ्चुकं ।
योजनं ते पि वड्ढेसुं, आयतं बुद्धचेतियं ॥
१३८. "चतुयोजनमुब्बेधो, बुद्धथूपो विरोचति ।
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरंसी व उग्गतो ॥
१३९. "कुम्भण्डा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुस्सा चेव देवा च, नागा च गरुळा तथा ॥
१४०. 'पच्चेकं बुद्धसेट्ठस्स, अकंसु थूपमुत्तमं ।
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ॥
१४१. 'मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ।
रतनेहि छादेस्साम, आयतं बुद्धचेतियं' ॥
१४२. "योजनं ते पि वड्ढेसुं, आयतं बुद्धचेतियं ।
पञ्चयोजनमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा ॥
१४३. "यक्खा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुस्सा देवनागा च, गरुळा च कुम्भण्डका ॥
१४४. 'पच्चेकं बुद्धसेट्ठस्स, अकंसु थूपमुत्तमं ।
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ॥

१४५. 'मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो। B. 181
फलिका छादयिस्साम, आयतं बुद्धचेतियं' ॥
१४६. "योजनं ते पि वड्ढेसुं, आयतं बुद्धचेतियं।
छयोजनिकमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा ॥
१४७. "गन्धब्बा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा।
'मनुजा देवता नागा, कुम्भण्डा गरुळा[1] तथा ॥
१४८. 'सब्बे अकंसु बुद्धथूपं, मयमेत्थ अकारका।
मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो' ॥
१४९. "वेदियो सत्त कत्वान, धजं छत्तं अकंसु ते।
सब्बसोण्णमयं थूपं, गन्धब्बा कारयुं तदा ॥
१५०. "सत्तयोजनमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा।
रत्तिन्दिवा न ञायन्ति, आलोको होति सब्बदा ॥
१५१. "अभिभोन्ति न तस्साभा, चन्दसूरा सतारका।
समन्ता योजनसते, पदीपो पि न पज्जलि ॥
१५२. "तेन कालेन ये केचि, थूपं पूजेन्ति मानुसा।
न ते थूपं आरुहन्ति, अम्बरे उक्खिपन्ति ते ॥
१५३. "देवेहि ठपितो यक्खो, अभिसम्मतनामको।
धजं वा पुप्फदामं वा, अभिरोपेति उत्तरिं ॥
१५४. "न ते पस्सन्ति तं यक्खं, दामं पस्सन्ति गच्छतो।
एवं पस्सित्वा गच्छन्ता, सब्बे गच्छन्ति सुग्गतिं ॥
१५५. "विरुद्धा ये पावचने, पसन्ना ये च सासने।
पाटिहीरं दट्ठुकामा, थूपं पूजेन्ति मानुसा ॥
१५६. "नगरे हंसवतिया, अहोसिं भतको तदा।
आमोदितं जनं दिस्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ॥
१५७. 'उळारो भगवा नेसो, यस्स धातुघरे दिसं।
इमा च जनता तुट्ठा, कारं कुब्बं न तप्परे ॥
१५८. 'अहं पि कारं कस्सामि, लोकनाथस्स तादिनो। B. 182
तस्स धम्मेसु दायादो, भविस्सामि अनागते' ॥

१. च यक्खा तथा – सी०।

१५९. "सुधोतं रजकेनाहं, उत्तरेय्यं पटं मम ।
वेळग्गे आलग्गेत्वान, धजं उक्खिपिमम्बरे ॥

१६०. "अभिसम्मतको गय्ह, अम्बरे हासि मे धजं ।
वातेरितं धजं दिस्वा, भिय्यो हासं जनेसहं ॥

१६१. "तत्थ चित्तं पसादेत्वा, समणं उपसङ्कमिं ।
तं भिक्खुं अभिवादेत्वा, विपाकं पुच्छहं धजे ॥

१६२. "सो मे कथेसि आनन्दी, पीतिसञ्जननं मम ।
'तस्स धजस्स विपाकं, अनुभोस्ससि सब्बदा ॥

१६३. 'हत्थिअस्सरथापत्ती, सेना च चतुरङ्गिनी ।
परिवारेस्सन्ति तं निच्चं, धजदानस्सिदं फलं ॥

१६४. 'सट्ठितुरियसहस्सानि, भेरियो समलङ्कता ।
परिवारेस्सन्ति तं निच्चं, धजदानस्सिदं फलं ॥

१६५. 'छळसीतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
विचित्तवत्थाभरणा, आमुक्कमणिकुण्डला ॥

१६६. 'आळारपम्हा हसुला, सुसञ्ञा[1] तनुमज्झिमा ।
परिवारेस्सन्ति तं निच्चं, धजदानस्सिदं फलं ॥

१६७. 'तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्ससि ।
असीतिक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जं करिस्ससि ॥

१६८. 'सहस्सक्खत्तुं राजा च, चक्कवत्ती भविस्ससि ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

१६९. 'कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१७०. 'देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
पुञ्ञकम्मेन सञ्चुत्तो, ब्रह्मबन्धु भविस्ससि ॥

B. 183
१७१. 'असीतिकोटिं छड्डेत्वा, दासे कम्मकरे बहू ।
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्ससि ॥

१७२. 'आराधयित्वा सम्बुद्धं, गोतमं सक्यपुङ्गवं ।
उपवानो ति नामेन, हेस्ससि सत्थु सावको' ॥

---

१. सुत्थना – सी० ।

१७३. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
मुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे[1] झापयिं[1] मम ॥

१७४. "चक्कवत्तिस्स सन्तस्स, चातुद्दीपिस्सरस्स मे ।
तीणि योजनानि सामन्ता, उस्सीयन्ति धजा सदा ॥

१७५. "सतसहस्सितो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, धजदानस्सिदं फलं ॥

१७६. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

१७७. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१७८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा उपवानत्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

११. रट्ठपालत्थेरअपदानं

१७९. "पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
वरनागो मया दिन्नो, ईसादन्तो उरूळ्हवा ॥

१८०. "सेतच्छत्तोपसोभितो, सकप्पनो[2] सहत्थिपो ।
अग्घापेत्वान तं सब्बं, सङ्घारामं अकारयिं ॥

१८१. "चतुपञ्ञाससहस्सानि, पासादे कारयिं अहं ।
महोघदानं[3] करित्वान, निय्यादेसिं महेसिनो ॥

१८२. "अनुमोदि महावीरो, सयम्भू अग्गपुग्गलो । B. 184
सब्बे जने हासयन्तो, देसेसि अमतं पदं ॥

१८३. "तं मे बुद्धो वियाकासि, जलजुत्तमनामको ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥

१८४. 'चतुपञ्ञाससहस्सानि, पासादे कारयी अयं ।
कथयिस्सामि विपाकं, सुणाथ मम भासतो ॥

१८५. 'अट्ठारससहस्सानि, कूटागारा भविस्सरे ।
ब्यम्हुत्तमम्हि निब्बत्ता, सब्बसोण्णमया च ते ॥

१–१. किलेसा झापिता – सी० । २. सोदकं – स्या० । ३. महायञ्ञ – स्या० ।

१८६. ‘पञ्ञासक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जं करिस्सति ।
अट्ठपञ्ञासक्खत्तुं च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥

१८७. ‘कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१८८. ‘देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
अड्ढे कुले महाभोगे, निब्बत्तिस्सति तावदे ॥

१८९. ‘सो पच्छा पब्बजित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
रट्ठपालो ति नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥

१९०. ‘पधानपहितत्तो सो, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिञ्ञाय, निब्बायिस्सतिनासवो’ ॥

१९१. “उट्ठाय अभिनिक्खम्म, जहिता भोगसम्पदा ।
खेळपिण्डेव भोगम्हि, पेमं मय्हं न विज्जति ॥

१९२. “विरियं मे धुरधोरय्हं, योगक्खेमाधिवाहनं ।
धारेमि अन्तिमं देहं, सम्मासम्बुद्धसासने ॥

१९३. “किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
१९४. “स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
B. 185 १९५. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा रट्ठपालो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

यसवग्गो छपञ्ञासमो ।

तस्सुद्दानं

यसो नदीकस्सपो च, गयाकिमिलवज्जनो ।
दुवे उत्तरा भद्दजी, सिवको उपवाहनो ।
रट्ठपालो एकसतं, गाथानं पञ्चनवुति ॥

थेरापदानं समत्तं ।

एत्तावता बुद्धापदानं च पच्चेकापदानं च थेरापदानं च समत्तानि ।

———:०:———

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये

थेरीअपदानं

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

थेरीअपदानपालि

१. सुमेधावग्गो

१. सुमेधाथेरीअपदानं[1]

अथ थेरिकापदानानि सुणाथ– B. 187

१. "भगवति कोणागमने, सङ्घारामम्हि नवनिवेसनम्हि[2] ।
सखियो तिस्सो[3] जनियो, विहारदानं अदासिम्ह[4] ।।

२. "दसक्खत्तुं सतक्खत्तुं, दससतक्खत्तुं सतानं[5] च सतक्खत्तुं[5] ।
देवेसु उपपज्जिम्ह, को वादो मानुसे भवे ।।

३. "देवे[6] महिद्धिका अहुम्ह[7], मानुसकम्हि को वादो ।
सत्तरतनमहेसी[8], इत्थिरतनं अहं भविं[9] ।।

४. "इध[10] सञ्चितकुसला[10], सुसमिद्धकुलप्पजा ।
धनञ्जानी च खेमा च, अहं पि च तयो जना ।।

५. "आरामं सुकतं कत्वा, सब्बावयवमण्डितं ।
बुद्धप्पमुखसङ्घस्स, निय्यादेत्वा समोदिता[11] ।।

६. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
देवेसु अग्गतं पत्ता, मनुस्सेसु तथेव च ।। B. 188

---

१. सुमेधापदानं – सी०; पठमं सुमेधाथेरियापदानं – स्या० । २. निवेसम्हि – स्या० । ३. तीणि – रो० । ४. अदम्हसे – स्या० । ५ – ५. सतानि च सत्तक्खत्तुं – सी० । ६. देवेसु – सी०, स्या० । ७. हुत्वा – स्या० । ८. सत्तरतनस्स महेसी – सी०, रो० । ९. आसिं – सी० । १०–१०. तत्थ सञ्चितं कुसलं – स्या० । ११. पमोदिता – स्या० ।

७. "इमस्मिंयेव कप्पम्हि, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन[1], उप्पज्जि वदतं वरो ॥

८. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥

९. "तस्सासुं सत्त धीतरो, राजकञ्ञा सुखेधिता[2] ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, ब्रह्मचरियं चरिंसु ता ॥

१०. "तासं सहायिका हुत्वा, सीलेसु सुसमाहिता ।
दत्वा दानानि सक्कच्चं, अगारेव वतं[3] चरिं ॥

११. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसूपगा अहं ॥

१२. "ततो चुता याममगं[4], ततोहं तुसितं गता ।
ततो च निम्मानरतिं, वसवत्तिपुरं ततो[5] ॥

१३. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, पुञ्ञकम्मसमोहिता[6] ।
तत्थ तत्थेव राजूनं, महेसित्तमकारयिं ॥

१४. "ततो चुता मनुस्सत्ते, राजूनं चक्कवत्तिनं ।
मण्डलीनं च राजूनं, महेसित्तमकारयिं ॥

१५. "सम्पत्तिमनुभोत्वान, देवेसु मानुसेसु च ।
सब्बत्थ सुखिता हुत्वा, नेकजातीसु संसरिं ॥

१६. "सो हेतु च सो पभवो, तम्मूलं[7] सासने खमं[7] ।
पठमं तं समोधानं, तं धम्मरताय निब्बानं[8] ॥

१७. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागीव बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवा ॥

१८. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स[9] सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

---

१. नामेन – सी०, स्या० । २. सुखे ठिता – स्या० । ३. वत्तं – स्या० । ४. यामासग्गं – स्या० । ५. गता – स्या० । ६. पुञ्ञकम्मसमाहिता – सी०, स्या० । ७–७. तम्मूलं सा च सासने खन्ति – सी०, रो० । ८. निब्बुतं – स्या० । ९. बुद्धसेट्ठस्स – सी०, स्या० ।

१९. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे । B. 189
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
इत्थं सुदं सुमेधा[1] भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. मेखलादायिकाथेरीअपदानं[2]

२०. "सिद्धत्थस्स भगवतो, थूपकारापिका[3] अहुं[3] ।
मेखलिका मया दिन्ना, नवकम्माय[4] सत्थुनो ॥
२१. "निट्ठिते च महाथूपे, मेखलं पुनदासहं ।
लोकनाथस्स मुनिनो, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥
२२. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं[5] मेखलमदं[5] तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, थूपकारस्सिदं फलं ॥
२३. "किलेसा झापिता मय्हं ..पे०... विहरामि अनासवा ॥
२४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
इत्थं सुदं मेखलादायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. मण्डपदायिकाथेरीअपदानं

२६. "कोणागमनबुद्धस्स, मण्डपो कारितो मया ।
धुवं[6] तिचीवरंदासिं[6], बुद्धस्स लोकबन्धुनो ॥
२७. "यं यं जनपदं यामि, निगमे राजधानियो ।
सब्बत्थ पूजितो[7] होमि, पुञ्ञकम्मस्सिदं फलं ॥
२८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
२९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ B. 190
३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
इत्थं सुदं मण्डपदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. आयस्मा सुमेधा – स्या०; एवमुपरि पि । २. खेमादायिकाअपदानं – म०; मेखलादायिकाथेरिया ० – स्या० । ३–३. थूपकारमकासहं – स्या० । ४. नवकम्मस्स – स्या० । ५–५. मेखलं अददिं – स्या० । ६–६. थूपञ्च पवरमदं – स्या०; धुवञ्च चीवरं अदं – रो० । ७. पूजिता – सी०, स्या० ।

४. सङ्कमनत्थाथेरीअपदानं[1]

३१. "विपस्सिस्स[2] भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
रथियं पटिपन्नस्स, तारयन्तस्स पाणिनो ॥

३२. "घरतो निक्खमित्वान, अवकुज्जा निपज्जहं ।
अनुकम्पको लोकनाथो[3], सिरसि[4] अक्कमी मम[5] ॥

३३. "अक्कमित्वान सिरसि, अगमा लोकनायको ।
तेन चित्तप्पसादेन, तुसितं अगमासहं[6] ॥

३४. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

३५. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं सङ्कमनत्था[7] भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. नळमालिकाथेरीअपदानं

३७. "चन्दभागानदीतीरे, अहोसिं किन्नरी तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ॥

३८. "पसन्नचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।
नळमालं गहेत्वान, सयम्भुं अभिपूजयिं ॥

B. 191 ३९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि[8] च ।
जहित्वा किन्नरीदेहं[8], अगच्छिं तिदसं गतिं[9] ॥

४०. "छत्तिंसदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
दसन्नं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ।
संवेजेत्वान[10] मे चित्तं[10], पब्बजिं अनगारियं ॥

४१. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

---

१. सङ्कमनदाथेरिया ० – स्या० । २. कोण्डञ्ञस्स – स्या०, रो० । ३. लोकजेट्ठो – स्या० । ४. सीसन्ते – सी० । ५. तदा – स्या०, रो० । ६. उपपज्जहं – सी० । ७. सङ्कमनदा – स्या० । ८ – ८. सी० पोत्थके नत्थि । ९. गणं – स्या०, रो० । १०–१०. संवेजयित्वा मे चित्तं – सी०; वेदयित्वान कुसलं – स्या०; संवेदयित्वा कुसलं – रो० ।

४२. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पुप्फपूजायिदं[1] फलं ।।
४३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ।।
४४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं नळमालिका थेरी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. एकपिण्डपातदायिकाथेरीअपदानं

४६. "नगरे बन्धुमतिया, बन्धुमा नाम खत्तियो ।
तस्स[2] रञ्ञो अहुं[3] भरिया, एकज्झं[4] चारयामहं[4] ।।
४७. "रहोगता निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ।
'आदाय गमनीयं हि, कुसलं नत्थि मे कतं ।।
४८. 'महाभितापं कटुकं, घोररूपं सुदारुणं ।
निरयं नून गच्छामि, एत्थ मे नत्थि संसयो' ।।
४९. "राजानं उपसङ्कम्म[5], इदं वचनमब्रविं ।
'एकं मे समणं देहि, भोजयिस्सामि खत्तिय' ।।
५०. "अदासि मे महाराजा, समणं भावितिन्द्रियं ।
तस्स पत्तं गहेत्वान, परमन्नेन पूरयिं[6] ।।
५१. "पूरयित्वा[7] परमन्नं, गन्धालेपं अकासहं । B. 192
जालेन पिदहित्वान[8], वत्थयुगेन[9] छादयिं ।।
५२. "आरम्मणं ममं[10] एतं, सरामि यावजीविहं[11] ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तावतिंसमगच्छहं ।।
५३. "तिंसानं देवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
मनसा पत्थितं मय्हं, निब्बत्तति यथिच्छितं[12] ।।

---

१. बुद्धपूजायिदं – स्या० । २. यस्स – सी० । ३. अहू – स्या० । ४–४. एकच्चं वादयामहं – स्या०, रो० । ५. उपगन्त्वान – स्या० । ६. तप्पयिं – स्या०, रो० । ७. पूजयित्वा – स्या० । ८. सहस्सग्घनकेव – सी० । ९. पीतचोळेन – स्या०; महानेलेन – रो० । १०. मम – सी०, स्या० । ११. यावजीवितं – सी०, स्या० । १२. यथिच्छकं – स्या०; यदिच्छकं – रो० ।

५४. "वीसानं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ।
ओचितत्ता[1] व हुत्वान, संसरामि भवेस्वहं[2] ।।

५५. "सब्बबन्धनमुत्ताहं, अपेता मे उपादिका ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ।।

५६. "एकनवुतितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पिण्डपातस्सिदं फलं ।।

५७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।

५८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

५९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं एकपिण्डपातदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. कटच्छुभिक्खादायिकाथेरीअपदानं

६०. "पिण्डचारं चरन्तस्स, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।
कटच्छुभिक्खं पग्गय्ह, बुद्धसेट्ठस्स दासहं ।।

६१. "पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, तिस्सो लोकग्गनायको ।
वीथिया सण्ठितो सत्था, अका मे अनुमोदनं ।।

B. 193
६२. 'कटच्छुभिक्खं दत्वान, तावतिंसं गमिस्ससि ।
छत्तिंसदेवराजूनं, महेसित्तं करिस्ससि ।।

६३. 'पञ्ञासं चक्कवत्तीनं, महेसत्तं करिस्ससि ।
मनसा पत्थितं सब्बं, पटिलच्छसि सब्बदा ।।

६४. 'सम्पत्तिं अनुभोत्वान, पब्बजिस्ससिकिञ्चना ।
सब्बासवे परिञ्ञाय, निब्बायिस्ससिनासवा' ।।

६५. "इदं वत्वान सम्बुद्धो, तिस्सो लोकग्गनायको ।
नभं अब्भुग्गमी वीरो, हंसराजा व अम्बरे ।।

६६. "सुदिन्नं[3] मे दानवरं[3], सुयिट्ठा यागसम्पदा ।
कटच्छुभिक्खं दत्वान, पत्ताहं अचलं पदं ।।

---

१. उपचितत्ता – स्या० । २. भवाभवे – स्या० । ३–३. सुदिन्नमेव मे दानं – स्या० ।

६७. "द्वेनवुते इतो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, भिक्खादानस्सिदं[1] फलं ।।

६८. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवा ।।

६९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

७०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं कटच्छुभिक्खादायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. सत्तुप्पलमालिकाथेरीअपदानं

७१. "नगरे अरुणवतिया, अरुणो[2] नाम खत्तियो ।
तस्स रञ्ञो अहं भरिया, वारितं[3] वारयामहं[3] ।।

७२. "सत्तमालं[4] गहेत्वान, उप्पला देवगन्धिका ।
निसज्ज पासादवरे, एवं चिन्तेसि तावदे ।।

७३. 'किं मे इमाहि मालाहि, सिरसारोपिताहि मे । B. 194
वरं मे बुद्धसेट्ठस्स, ञाणम्हि अभिरोपितं' ।।

७४. "सम्बुद्धं पटिमानेन्ती, द्वारासन्ने निसीदहं ।
'यदा एहिति सम्बुद्धो, पूजयिस्सं महामुनिं' ।।

७५. "ककुधो विलसन्तो व, मिगराजा व केसरी ।
भिक्खुसङ्घेन सहितो, आगच्छि वीथिया जिनो ।।

७६. "बुद्धस्स रंसिं दिस्वान, हट्ठा संविग्गमानसा ।
द्वारं अवापुरित्वान[5], बुद्धसेट्ठमपूजयिं ।।

७७. "सत्त उप्पलपुप्फानि, परिकिण्णानि[6] अम्बरे ।
छदिं[7] करोन्तो[7] बुद्धस्स, मत्थके धारयन्ति ते ।।

७८. "उदग्गचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तावतिंसमगच्छहं ।।

---

१. भिक्खदानस्सिदं – स्या० । २. अरुणवा – सी०, रो० । ३ – ३. चारिकं चारयामहं – सी०; नगुलं पादयामहं – स्या०; न मालं पादयामहं – रो० । ४. सत्त माला – सी०, स्या० । ५. अपापुणित्वा – स्या० । ६. सुविदियण्णानि – स्या०; पवत्थिण्णानि – रो० । ७–७. छदं करोन्तं – सी०; छादिं करोन्ता – स्या० ।

७९. "महानेलस्स छादनं, धारेन्ति मम मुद्धनि ।
दिब्बगन्धं पवायामि[1], सत्तुप्पलस्सिदं फलं ।।

८०. "कदाचि नीयमानाय, ञातिसङ्घेन मे तदा ।
यावता परिसा मय्हं, महानेलं धरीयति ।।

८१. "सत्ततिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
सब्बत्थ इस्सरा हुत्वा, संसरामि भवाभवे ।।

८२. "तेसट्ठिचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ।
सब्बे ममनुवत्तन्ति, आदेय्यवचना अहुं ।।

८३. "उप्पलस्सेव मे वण्णो, गन्धो चेव पवायति ।
दुब्बण्णियं[2] न जानामि[2], बुद्धपूजायिदं फलं ।।

८४. "इद्धिपादेसु कुसला, बोज्झङ्गभावना रता ।
अभिञ्ञापारमिप्पत्ता, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

८५. "सतिपट्ठानकुसला, समाधिझानगोचरा ।
सम्मप्पधानमनुयुत्ता, बुद्धपूजायिदं फलं ।।

B. 195 ८६. "विरियं मे धुरधोरय्हं, योगक्खेमाधिवाहनं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ।।

८७. "एकतिंसे इतो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयिं[3] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं[4] फलं ।।

८८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।
८९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
९०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं सत्तुप्पलमालिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. पञ्चदीपिकाथेरीअपदानं

९१. "नगरे हंसवतिया, चारिकी[5] आसहं तदा ।
आरामेन[6] च[6] आरामं, चरामि कुसलत्थिका ।।

---

१. पवायति – स्या० । २–२. दुग्गतिं नाभिजानामि – स्या०, रो० । ३. कम्ममकरिं तदा – सी० । ४. पुप्फदानस्सिदं – सी० । ५. चारिनी – स्या० । ६ – ६. आरामेनेव – स्या० ।

९२. "काळपक्खम्हि दिवसे, अद्दसं बोधिमुत्तमं ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, बोधिमूले निसीदहं ॥

९३. "गरुचित्तं उपट्ठेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलिं ।
सोमनस्सं पवेदेत्वा, एवं चिन्तेसि तावदे ॥

९४. 'यदि बुद्धो अमितगुणो, असमप्पटिपुग्गलो ।
दस्सेतु पाटिहीरं मे, बोधि ओभासतु अयं' ॥

९५. "सह आवज्जिते[1] मय्हं, बोधि पज्जलि तावदे ।
सब्बसोण्णमया[2] आसि, दिसा सब्बा विरोचति[3] ॥

९६. "सत्तरत्तिन्दिवं[4] तत्थ, बोधिमूले निसीदहं ।
सत्तमे दिवसे पत्ते, दीपपूजं अकासहं ॥

९७. "आसनं परिवारेत्वा, पञ्च दीपानि पज्जलुं ।
याव उदेति सूरियो[5], दीपा मे पज्जलुं तदा ॥

९८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । B. 196
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

९९. "तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, पञ्चदीपा[6] ति वुच्चति ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं[7], तिंसयोजनवित्थतं[8] ॥

१००. "असङ्खियानि[9] दीपानि, परिवारे जलन्ति मे ।
यावता देवभवनं, दीपालोकेन जोतति[10] ॥

१०१. "परम्मुखा[11] निसीदित्वा[11], यदि इच्छामि पस्सितुं ।
उद्धं अधो च तिरियं, सब्बं पस्सामि चक्खुना ॥

१०२. "यावता अभिकङ्खामि, दट्ठुं सुगतदुग्गते[12] ।
तत्थ आवरणं नत्थि, रुक्खेसु पब्बतेसु वा ॥

१०३. "असीतिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
सतानं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ॥

---

१. आवज्जना – सी० । २. सब्बसोवण्णया – सी०; सब्बसोवण्णमया – स्या० । ३. विरोचयी – सी० । ४. सत्तरत्तिदिवं – रो० । ५. सुरियो – सी०, स्या० । ६. पञ्चदीपी – सी० । ७. सतयोजनमुब्बेधं – सी०, स्या०, रो० । ८. सट्ठियोजनवित्थतं – स्या०, रो० । ९. असङ्ख्येय्यानि – स्या० । १०. जोतयि – सी० । ११–११. पुरत्थाभिमुखा सन्ति – स्या०; पुरत्थाभिमुखा थिता – रो० । १२. सुकतदुक्कटं – स्या०; सुकतदुक्कते – रो० ।

१०४. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
दीपसतसहस्सानि, परिवारे[1] जलन्ति मे[1] ।।

१०५. "देवलोका चवित्वान, उप्पज्जिं मातुकुच्छियं ।
मातुकुच्छिगता[2] सन्ती[2], अक्खि मे न निमीलति ।।

१०६. "दीपसतसहस्सानि, पुञ्ञकम्मसमङ्गिता[3] ।
जलन्ति[4] सूतिकागेहे[4], पञ्चदीपानिदं फलं ।।

१०७. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, मानसं विनिवत्तयिं[5] ।
अजरामतं[6] सीतिभावं, निब्बानं फस्सयिं[7] अहं ।।

१०८. "जातिया सत्तवस्साहं, अरहत्तमपापुणिं ।
उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्ञाय गोतमो ।।

१०९. "मण्डपे रुक्खमूले वा, पासादेसु गुहासु वा ।
सुञ्ञागारे वसन्तिया[8], पञ्च दीपा जलन्ति मे ।।

B. 197 ११०. "दिब्बचक्खु विसुद्धं मे, समाधिकुसला अहं ।
अभिञ्ञापारमिप्पत्ता, पञ्चदीपानिदं फलं ।।

१११. "सब्बवोसितवोसाना, कतकिच्चा अनासवा ।
पञ्चदीपा महावीर, पादे वन्दामि[9] चक्खुम ।।

११२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दीपमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पञ्चदीपानिदं फलं ।।

११३. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।
११४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
११५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं पञ्चदीपिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. उदकदायिकाथेरीअपदानं

११६. "नगरे बन्धुमतिया, अहोसिं[10] उदहारिका[10] ।
उदहारेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ।।

१–१. परिवारेत्वा जलन्ति मं – सी० । २–२. मातुकुच्छिगतं सन्ति – सी०; मातुकुच्छिगतं सन्तं – स्या० । ३. पुञ्ञकम्मसमङ्गिनो – स्या० । ४–४. सूतिघरेव जलन्ति – स्या० । ५. विनिवट्टयिं – सी० । ६. अजरामरं – सी०, स्या० । ७. पस्सयिं – स्या० । ८. च झायन्ते – सी०; पज्झायन्ता – स्या०; च झायन्ता – रो० । ९. वन्दति – सी० । १०–१०. आसिं उदकहारिका – स्या० ।

११७. "देय्यधम्मो च मे नत्थि, पुञ्ञक्खेत्ते अनुत्तरे ।
कोट्ठकं उपसङ्कम्म, उदकं पट्ठपेसहं ।।

११८. "तेन कम्मेन सुकतेन, तावतिंसमगच्छहं ।
तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, उदहारेन निम्मितं ।।

११९. "अच्छरानं सहस्सस्स, अहं हि पवरा तदा ।
दसट्ठानेहि ता सब्बा, अभिभोमि सदा[1] अहं ।।

१२०. "पञ्ञासं देवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
वीसतिचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ।।

१२१. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, दकदानस्सिदं फलं ।।

१२२. "पब्बतग्गे दुमग्गे वा, अन्तलिक्खे च भूमियं । B. 198
यदा उदकमिच्छामि, खिप्पं पटिलभामहं ।।

१२३. "अवुट्ठिका दिसा नत्थि, सन्तत्ता[2] कुथिता पि च[2] ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, महामेघो पवस्सति ।।

१२४. "कदाचि नीयमानाय, ञातिसङ्घेन मे तदा ।
यदा इच्छामहं वस्सं, महामेघो अजायथ[3] ।।

१२५. "उण्हं वा परिळाहो वा, सरीरे मे न विज्जति ।
काये च मे रजो नत्थि, दकदानस्सिदं फलं ।।

१२६. "विसुद्धमनसा अज्ज, अपेतमनपापिका ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ।।

१२७. "एकनवुतितो कप्पे, यं दकं[4] अददिं तदा[4] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, दकदानस्सिदं फलं ।।

१२८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।

१२९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं उदकदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

सुमेधावग्गो पठमो ।

१. तदा – स्या० । २–२. सन्तता कुथिता न च – सी०, रो०; सन्तता खुप्पिता हि मे – स्या० । ३. पवस्सति – सी० । ४-४. कम्ममकरिं तदा – स्या० ।

तस्सुद्दानं

सुमेधा मेखलादायी, मण्डपं सङ्कमं ददा ।
नळमाली[1] पिण्डददा, कटच्छु उप्पलप्पदा ॥
दीपदा[2] दककदा चेव[2], गाथायो गणिता इह[3] ।
एकगाथासतं चेव, तिंसति[4] च तदुत्तरिं[4] ॥

———:०:———

१. नळमालिनी – स्या० । २–२. दीपउदकदायी च – स्या० । ३. विह – स्या० ।
४–४. तिंसति च तदुत्तरिं – सी०; सत्तरसं तत्तदुरि – स्या०; सत्तादस तदुत्तरिं – रो० ।

२. एकूपोसथिकवग्गो

१. एकूपोसथिकाथेरीअपदानं

१. "नगरे बन्धुमतिया, बन्धुमा नाम खत्तियो । B. 199
दिवसे पुण्णमाय[१] सो, उपवसि उपोसथं ॥

२. "अहं तेन समयेन, कुम्भदासी अहं[२] तहिं ।
दिस्वा सराजकं[३] सेनं, एवाहं चिन्तयिं तदा ॥

३. 'राजा पि रज्जं छड्डेत्वा, उपवसि उपोसथं ।
सफलं नून तं कम्मं, जनकायो पमोदितो' ॥

४. "योनिसो पच्चवेक्खित्वा, दुग्गच्चं[४] च दलिद्दतं[५] ।
मानसं सम्पहंसित्वा, उपवसिं उपोसथं ॥

५. "अहं उपोसथं कत्वा, सम्मासम्बुद्धसासने ।
तेन कम्मेन सुकतेन, तावतिंसमगच्छहं ॥

६. "तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, उब्भयोजनमुग्गतं[६] ।
कूटागारवरूपेतं, महासनसुभूसितं[७] ॥

७. "अच्छरा सतसहस्सा, उपतिट्ठन्ति मं सदा ।
अञ्ञे[८] देवे[८] अतिक्कम्म, अतिरोचामि सब्बदा ॥

८. "चतुसट्ठिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
तेसट्ठिचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ॥

९. "सुवण्णवण्णा हुत्वान, भवेसु संसरामहं ।
सब्बत्थ पवरा होमि, उपोसथस्सिदं फलं ॥

१०. "हत्थियानं अस्सयानं, रथयानं च सीविकं[९] ।
लभामि सब्बमेवेतं[१०], उपोसथस्सिदं फलं ॥

११. "सोण्णमयं रूपिमयं, अथो पि फलिकामयं ।
लोहितङ्गमयं[११] चेव, सब्बं पटिलभामहं ॥

---

१. पुण्णमायं – सी० । २. अहुं – सी०; अहु – स्या० । ३. सराजिकं – सी०, स्या० । ४. दुग्गतिं – स्या० । ५. दळिद्दतं – सी० । ६. उद्धं योजनमुग्गतं – सी०, स्या०, रो० । ७. सयनासनभूसितं – सी० । ८–८. अञ्ञादेव – स्या० । ९. केवलं – सी०, स्या०, रो० । १०. सब्बमेतम्पि – सी०, स्या० । ११. लोहितङ्कमयं – सी०, स्या० ।

१२. "कोसेय्यकम्बलियानि[1], खोमकप्पासिकानि च ।
महग्घानि च वत्थानि, सब्बं पटिलभामहं ।।

B. 200 १३. "अन्नं पानं खादनीयं, वत्थसेनासनानि च ।
सब्बमेतं पटिलभे, उपोसथस्सिदं फलं ।।

१४. "वरगन्धं च मालं च, चुण्णकं च विलेपनं ।
सब्बमेतं पटिलभे, उपोसथस्सिदं फलं ।।

१५. "कूटागारं च पासादं, मण्डपं हम्मियं गुहं ।
सब्बमेतं पटिलभे, उपोसथस्सिदं फलं ।।

१६. "जातिया सत्तवस्साहं, पब्बजिं अनगारियं ।
अड्ढमासे असम्पत्ते, अरहत्तमपापुणिं ।।

१७. "किलेसा[2] झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता[2] ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ।।

१८. "एकनवुतितो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, उपोसथस्सिदं फलं ।।

१९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।
२०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
२१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं एकूपोसथिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. सळलपुप्फिकाथेरीअपदानं[3]

२२. "चन्दभागानदीतीरे, अहोसिं किन्नरी तदा ।
अद्दसाहं[4] देवदेवं, चङ्कमन्तं नरासभं ।।

२३. "ओचिनित्वान[5] सळलं[5], बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
उपसिङ्घि[6] महावीरो[6], सळलं देवगन्धिकं ।।

२४. "पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, विपस्सी लोकनायको ।
उपसिङ्घि महावीरो, पेक्खमानाय मे तदा ।।

---

१. कोसेय्यकम्बलकानि – स्या० । २–२. स्या० पोत्थके नत्थि । ३. सलल-पुप्फिकापदानं – सी०; सलळपुप्फिकाथेरियापदानं – स्या० । ४. अथद्दसं – स्या० । ५–५. आचिनित्वा सलळपुप्फं – स्या० । ६–६. उपसिङ्घ महावीर – सी० ।

२५. “अञ्जलिं पग्गहेत्वान, वन्दित्वा द्विपदुत्तमं[1] ।
सकं चित्तं पसादेत्वा, ततो पब्बतमारुहिं ॥

२६. “एकनवुतितो कप्पे, यं पुप्फमददिं तदा । B. 201
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२७. “किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
२८. “स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२९. “पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं सळलपुप्फिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. मोदकदायिकाथेरीअपदानं

३०. “नगरे बन्धुमतिया, कुम्भदासी अहोसहं ।
मम भागं गहेत्वान, गच्छं उदकहारिका[2] ॥

३१. “पन्थम्हि समणं दिस्वा, सन्तचित्तं समाहितं ।
पसन्नचित्ता सुमना, मोदके तीणिदासहं ॥

३२. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
एकनवुतिकप्पानि[3], विनिपातं नगच्छहं ॥

३३. “सम्पत्ति[4] तं[4] करित्वान, सब्बं अनुभविं अहं ।
मोदके तीणि दत्वान, पत्ताहं अचलं पदं ॥

३४. “किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
३५. “स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३६. “पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं मोदकदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. एकासनदायिकाथेरीअपदानं

३७. “नगरे हंसवतिया, अहोसिं बालिका[5] तदा । B. 202
माता च मे पिता चेव, कम्मन्तं अगमंसु ते ॥

---

१. दिपदुत्तमं – मी०, स्या०, रो० । २. उदकहारिकं – मी०; उदकहारिके – स्या० । ३. एकूनतिंसकप्पानि – स्या० । ४–४. सम्पत्तिं तं – मी०; सम्पत्तिञ्च – स्या० । ५. मालिका – स्या०, रो० ।

३८. "मज्झन्हिकम्हि[१] सूरिये, अद्दसं समणं अहं ।
वीथिया[२] अनुगच्छन्तं, आसनं पञ्ञापेसहं ॥

३९. "गोनकाविकतिकाहि[३], पञ्ञापेत्वा[४] ममासनं ।
पसन्नचित्ता सुमना, इदं[५] वचनमब्रविं ॥

४०. 'सन्तत्ता कुथिता[६] भूमि, सूरो मज्झन्हिके ठितो ।
मालुता च न वायन्ति, कालो चेवेत्थ[७] मेहिति[७] ॥

४१. 'पञ्ञत्तमासनमिदं, तवत्थाय महामुनि ।
अनुकम्पं उपादाय, निसीद मम आसने' ॥

४२. "निसीदि तत्थ समणो, सुदन्तो सुद्धमानसो ।
तस्स पत्तं गहेत्वान, यथारन्धं अदासहं ॥

४३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

४४. "तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, आसनेन सुनिम्मितं[८] ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं, तिंसयोजनवित्थतं ॥

४५. "सोण्णमया मणिमया, अथो पि फलिकामया ।
लोहितङ्गमया चेव, पल्लङ्का विविधा मम ॥

४६. "तूलिका[९] विकतिकाहि[९], कट्टिस्स चित्तकाहि च ।
उद्दएकन्तलोमी[१०] च[१०], पल्लङ्का मे सुसण्ठिता[११] ॥

४७. "यदा इच्छामि गमनं, हासखिड्डसमप्पिता[१२] ।
सह पल्लङ्कसेट्ठेन, गच्छामि मम पत्थितं ॥

४८. "असीतिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
सत्ततिचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ॥

B. 203 ४९. "भवाभवे संसरन्ती, महाभोगं लभामहं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, एकासनस्सिदं[१३] फलं[१३] ॥

१. मज्झन्तिकम्हि – सी०, स्या० । २. वीथियं – सी० । ३. गोनकचित्तकादीहि – सी०, स्या० । ४–४. पञ्ञपेत्वाहमासनं – सी०; पञ्ञापेत्वाहमासनं – स्या० । ५. इमं – स्या० । ६. कठिता – स्या० । ७–७. चेत्थ उपट्ठितो – सी०; चेवत्थ मेहिति – स्या०; चेवत्थं एति तं – रो० । ८. सुनिम्मतं – स्या० । ९–९. ० विकतीहि च – स्या० । १०–१०. उद्द-एकन्तलोमीहि – सी०; उद्धं एकन्तलोमि च – स्या० । ११. सुसन्थता – सी० । १२. हास-खिड्डसमप्पितं – सी० । १३–१३. एकासनफलं इदं – सी०, स्या०, रो० । एवमुपरि पि ।

५०. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्ञे भवे न जानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥

५१. "दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।
उच्चाकुलीना[1] सब्बत्थ, एकासनस्सिदं फलं ॥

५२. "दोमनस्सं न जानामि, चित्तसन्तापनं मम ।
वेवण्णियं न जानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥

५३. "धातियो मं उपट्ठन्ति, खुज्जा चेलापिका[2] बहू ।
अङ्केन[3] अङ्कं[3] गच्छामि, एकासनस्सिदं फलं ॥

५४. "अञ्ञा[4] न्हापेन्ति भोजेन्ति, अञ्ञा रमेन्ति मं सदा ।
अञ्ञा गन्धं विलिम्पन्ति, एकासनस्सिदं फलं[4] ॥

५५. "मण्डपे रुक्खमूले वा, सुञ्ञागारे वसन्तिया ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥

५६. "अयं पच्छिमको मय्हं, चरिमो वत्तते भवो ।
अज्जा पि रज्जं छड्डेत्वा, पब्बजिं अनगारियं ॥

५७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥

५८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
५९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं एकासनदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

५. पञ्चदीपदायिकाथेरीअपदानं

६१. "नगरे हंसवतिया, चारिकी[5] आसहं तदा । B. 204
आरामेन[6] च आरामं[6], चरामि कुसलत्थिका ॥

---

१. उच्चाकुलिका – स्या०, गो० । २. खेलासिका – सी०; चेलावका – स्या०; चेलाविका – रो० । ३–३. अङ्केन अङ्कं – स्या० ।
४–४. अञ्ञा ममेव न्हापेन्ति, अञ्ञा भोजेन्ति भोजनं ।
अञ्ञा मं अलङ्करोन्ति, अञ्ञा रमेन्ति मं सदा ॥ – स्या० ।
५. चारिका – सी०, स्या० । ६–६. आरामेन विहारेन – स्या०, रो० ।

६२. "काळपक्खम्हि दिवसे, अद्दसं बोधिमुत्तमं ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, बोधिमूले निसीदहं ।।

६३. "गरुचित्तं उपट्ठेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलिं ।
सोमनस्सं पवेदेत्वा, एवं चिन्तेसि[1] तावदे ।।

६४. 'यदि बुद्धो अमितगुणो, असमप्पटिपुग्गलो ।
दस्सेतु पाटिहीरं मे, बोधि ओभासतु अयं' ।।

६५. "सह आवज्जिते मय्हं, बोधि पज्जलि तावदे ।
सब्बसोण्णमया आसि, दिसा सब्बा विरोचति ।।

६६. "सत्तरत्तिन्दिवं तत्थ, बोधिमूले निसीदहं ।
सत्तमे दिवसे पत्ते, दीपपूजं अकासहं ।।

६७. "आसनं परिवारेत्वा, पञ्च दीपानि पज्जलुं[2] ।
याव उदेति सूरियो, दीपा मे पज्जलुं तदा ।।

६८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

६९. "तत्थ मे सुकतं ब्यम्हं, पञ्चदीपा ति वुच्चति ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं, तिंसयोजनवित्थतं ।।

७०. "असङ्खियानि दीपानि, परिवारे जलिंसु मे ।
यावता देवभवनं, दीपालोकेन जोतति ।।

७१. "परम्मुखा[3] निसीदित्वा, यदि इच्छामि पस्सितुं ।
उद्धं अधो च तिरियं, सब्बं पस्सामि चक्खुना ।।

७२. "यावता अभिकङ्खामि, दट्ठुं सुगतदुग्गते[4] ।
तत्थ आवरणं नत्थि, रुक्खेसु पब्बतेसु वा ।।

७३. "असीतिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
सतानं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ।।

B. 205 ७४. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
दीपसतसहस्सानि, परिवारे[5] जलन्ति मे[5] ।।

१. चिन्तेसिं – सी० । २. पज्जलिं – सी० । ३. पुब्बमुखा – स्या० । ४. सुकत-दुक्कटं – स्या०; सुकतदुक्कटे – रो० । ५–५. परिवारेत्वा जलन्ति मं – सी० ।

७५. "देवलोका चवित्वान, उप्पज्जिं मातुकुच्छियं ।
मातुकुच्छिगता सन्ती, अक्खि मे न निमीलति ॥

७६. "दीपसतसहस्सानि, पुञ्ञकम्मसमङ्गिता[1] ।
जलन्ति सूतिकागेहे, पञ्चदीपानिदं फलं ॥

७७. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, मानसं विनिवत्तयिं ।
अजरामतं सीतिभावं, निब्बानं फस्सयिं अहं ॥

७८. "जातिया सत्तवस्साहं, अरहत्तमपापुणिं ।
उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्ञाय[2] गोतमो[2] ॥

७९. "मण्डपे रुक्खमूले वा, सुञ्ञागारे वसन्तिया ।
सदा पज्जलते दीपं, पञ्चदीपानिदं फलं ॥

८०. "दिब्बचक्खु विसुद्धं मे, समाधिकुसला अहं ।
अभिञ्ञापारमिप्पत्ता, पञ्चदीपानिदं फलं ॥

८१. "सब्बवोसितवोसाना, कतकिच्चा अनासवा ।
पञ्चदीपा महावीर, पादे वन्दामि चक्खुम ॥

८२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं[3] दीपमददिं तदा[3] ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पञ्चदीपानिदं फलं ॥

८३. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
८४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं पञ्चदीपदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. नळमालिकाथेरीअपदानं

८६. "चन्दभागानदीतीरे, अहोसिं किन्नरी तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ॥

८७. "पसन्नचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।　B. 206
नळमालं गहेत्वान, सयम्भुं अभिपूजयिं ॥

---

१. पुञ्ञकम्मसमङ्गिनो – स्या० । २–२. पञ्चदीपानिदं फलं – स्या० । ३–३. यं दीपमभिपूजयिं – सी०; यं दानमददिं तदा – स्या० ।

८८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा किन्नरीदेहं[1], तावतिंसमगच्छहं ॥

८९. "छत्तिंसदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
मनसा पत्थितं मय्हं, निब्बत्तति यथिच्छितं ॥

९०. "दसन्नं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ।
ओचितत्ता[2] व हुत्वान, संसरामि भवेस्वहं ॥

९१. "कुसलं विज्जते मय्हं, पब्बजिं अनगारियं ।
पूजारहा अहं अज्ज, सक्यपुत्तस्स सासने ॥

९२. "विसुद्धमनसा अज्ज, अपेतमनपापिका ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

९३. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं बुद्धमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, नळमालायिदं फलं ॥

९४. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

९५. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

९६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं नळमालिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. महापजापतिगोतमीथेरीअपदानं

९७. "एकदा लोकपज्जोतो, वेसालियं महावने ।
कूटागारे[3] सुसालायं[3], वसते नरसारथि ॥

९८. "तदा जिनस्स मातुच्छा, महागोतमि भिक्खुनी ।
तहिं[4] कते[4] पुरे रम्मे, वसी भिक्खुनुपस्सये ॥

B. 207 ९९. "भिक्खुनीहि विमुत्ताहि, सतेहि सह पञ्चहि ।
रहोगताय तस्सेवं, चितस्सासि[5] वितक्कितं ॥

१००. "बुद्धस्स परिनिब्बानं, सावकग्गयुगस्स वा ।
राहुलानन्दनन्दानं, नाहं लच्छामि पस्सितुं ॥

---

१. मानुसं देहं – सी०, रो० । २. सुचितत्ता – रो० । ३ – ३. कूटागारेसु सालाय – स्या० । ४. तहिंयेव – स्या० । ५. चित्तस्सापि – सी०, स्या० ।

१०१. "बुद्धस्स* परिनिब्बाना, सावकग्गयुगस्स वा[1] ।
महाकस्सपनन्दानं, आनन्दराहुलान च* ।।

१०२. "पटिकच्चायुसङ्खारं[2], ओसज्जित्वान निब्बुतिं ।
गच्छेय्यं लोकनाथेन, अनुञ्ञाता महेसिना ।।

१०३. "तथा पञ्चसतानं पि, भिक्खुनीनं वितक्कितं ।
आसि खेमादिकानं पि, एतदेव वितक्कितं ।।

१०४. "भूमिचालो तदा आसि, नादिता देवदुन्दुभी ।
उपस्सयाधिवत्थायो, देवता सोकपीळिता ।।

१०५. "विलपन्ता सुकरुणं[3], तत्थस्सूनि पवत्तयुं ।
मित्ता[4] भिक्खुनियो ताहि, उपगन्त्वान गोतमिं ।।

१०६. "निपच्च सिरसा पादे, इदं वचनमब्रवुं ।
'तत्थ तोयलवासित्ता, मयमय्ये रहोगता ।।

१०७. 'सा चला चलिता भूमि, नादिता देवदुन्दुभी ।
परिदेवा च सुय्यन्ते[5], किमत्थं नून गोतमी' ।।

१०८. "तदा अवोच सा सब्बं, यथापरिवितक्कितं ।
तायो[6] पि सब्बा आहंसु, यथापरिवितक्कितं ।।

१०९. 'यदि ते रुचितं अय्ये, निब्बानं परमं सिवं ।
निब्बायिस्साम सब्बा पि, बुद्धानुञ्ञाय[7] सुब्बते[7] ।।

११०. 'मयं सहा व निक्खन्ता, घरा पि च भवा पि च ।
सहायेव गमिस्साम, निब्बानं पदमुत्तमं[8]' ।।

१११. "निब्बानाय वजन्तीनं, किं वक्खामी ति सा वदं ।
सह सब्बाहि निग्गञ्छि, भिक्खुनीनिलया[9] तदा ।।

११२. "उपस्सये याधिवत्था, देवता ता खमन्तु मे । B. 208
भिक्खुनीनिलयस्सेदं, पच्छिमं दस्सनं मम ।।

११३. "न जरा मच्चु वा यत्थ, अप्पियेहि समागमो ।
पियेहि न[10] वियोगोत्थि[10], तं वजिस्सं[11] असङ्खतं ।।

- अयं गाथा स्या० पोत्थके न दिस्सति । १. च – सी० । २. पटिगच्चायुसङ्खारे – सी० । ३. सकरुणं – सी०, स्या०, रो० । ४. सब्बा – स्या०, रो० । ५. सूयन्ति – सी० । ६. ततो – स्या० । ७–७. बुद्धानुञ्ञातपुब्बके – स्या० । ८. पुरमुत्तमं – सी०, स्या० । ९. भिक्खुनीलयना – स्या० । १०–१०. विप्पयोगोत्थि – सी० । ११. वज्जियं – स्या० ।

११४. "अवीतरागा तं सुत्वा, वचनं सुगतोरसा ।
सोकट्टा परिदेविंसु, अहो नो अप्पपुञ्ञता ॥

११५. "भिक्खुनीनिलयो सुञ्ञो, भूतो ताहि विना अयं ।
पभाते विय तारायो, न दिस्सन्ति जिनोरसा ॥

११६. "निब्बानं गोतमी याति, सतेहि सह पञ्चहि ।
नदीसतेहि व सह, गङ्गा पञ्चहि सागरं ॥

११७. "रथियाय[1] वजन्तियो[1], दिस्वा सद्धा उपासिका ।
घरा निक्खम्म पादेसु, निपच्च इदमब्रवुं ॥

११८. 'पसीदस्सु महाभोगे, अनाथायो विहाय नो ।
तया न युत्ता[2] निब्बातुं, इच्छट्टा[3] विलपिंसु ता' ॥

११९. "तासं सोकपहानत्थं, अवोच मधुरं गिरं ।
'रुदितेन अलं पुत्ता, हासकालोयमज्ज वो ॥

१२०. 'परिञ्ञातं मया दुक्खं, दुक्खहेतु विवज्जितो ।
निरोधो मे सच्छिकतो, मग्गो चापि सुभावितो ॥

पठमं भाणवारं ।

१२१. 'परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥

१२२. 'यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥

१२३. 'बुद्धो तस्स च सद्धम्मो, अनूनो याव तिट्ठति ।
निब्बातुं ताव कालो मे, मा मं सोचथ पुत्तिका ॥

B. 209 १२४. 'कोण्डञ्ञानन्दनन्दादी, तिट्ठन्ति राहुलो जिनो ।
सुखितो सहितो सङ्घो, हतदब्बा[4] च[4] तित्थिया ॥

१२५. 'ओक्काकवंसस्स यसो, उस्सितो मारमद्दनो ।
ननु सम्पति[5] कालो मे, निब्बानत्थाय पुत्तिका ॥

१२६. 'चिरप्पभुति यं मय्हं, पत्थितं अज्ज सिज्झते ।
आनन्दभेरिकालोयं, किं वो अस्सूहि पुत्तिका ॥

१–१. रथिकाय वजन्ति तं – सी०; ० वजन्ती तं – स्या०; ० वजन्ता – रो०। २. युत्तं – सी०, स्या०, रो०। ३. इच्छट्टं – सी०। ४–४. हतदप्पा च – सी०; हतदप्पा व – स्या०। ५. सम्पत्ति – स्या०।

१२७. 'सचे मयि दया अत्थि, यदि चत्थि कतञ्ञुता ।
सद्धम्मट्ठितिया सब्बा, करोथ विरियं दळ्हं ॥

१२८. 'थीनं अदासि पब्बज्जं, सम्बुद्धो याचितो मया ।
तस्मा यथाहं नन्दिस्सं, तथा तमनुतिट्ठथ' ॥

१२९. "ता एवमनुसासित्वा[1], भिक्खुनीहि पुरक्खता ।
उपेच्च बुद्धं वन्दित्वा, इदं वचनमब्रवि ॥

१३०. 'अहं सुगत ते माता, त्वं[2] च वीर[2] पिता मम ।
सद्धम्मसुखद[3] नाथ, तया जाताम्हि[4] गोतम ॥

१३१. 'संवद्धितोयं सुगत, रूपकायो मया तव ।
अनिन्दितो[5] धम्मकायो[6], मम संवद्धितो तया ॥

१३२. 'मुहुत्तं तण्हासमणं, खीरं त्वं पायितो मया ।
तयाहं सन्तमच्चन्तं, धम्मखीरं हि[7] पायिता ॥

१३३. 'बन्धनारक्खनेन[8] मय्हं, अनणो[9] त्वं महामुने ।
पुत्तकामा थियो याचं, लभन्ति तादिसं सुतं ॥

१३४. 'मन्धातादिनरिन्दानं, या माता सा भवण्णवे ।
निमुग्गाहं तया पुत्त, तारिता भवसागरा ॥

१३५. 'रञ्ञो माता महेसी ति, सुलभं नाममित्थिनं ।
बुद्धमाता ति यं नामं, एतं परमदुल्लभं ॥

१३६. 'तं च लद्धं महावीर, पणिधानं मम तया ।
अणुकं वा महन्तं वा, तं सब्बं पूरितं मया[10] ॥

१३७. 'परिनिब्बातुमिच्छामि, विहायेमं कळेवरं[11] । B 210
अनुजानाहि मे वीर, दुक्खन्तकर नायक ॥

१३८. 'चक्कङ्कुसधजाकिण्णे, पादे कमलकोमले ।
पसारेहि पणामं ते, करिस्सं पुत्तउत्तमे[12] ॥

१३९. 'सुवण्णरासिसङ्कासं, सरीरं कुरु पाकटं ।
कत्वा देहं सुदिट्ठं ते, सन्ति[13] गच्छामि नायक' ॥

---

१. एवमनुस्मासित्वा – स्या० । २–२. तुवं धीर – स्या० । ३. सद्धम्मसुखदो सी०, स्या०, रो० । ४. जातम्हि – सी०, स्या० । ५. अनिन्दियो – सी०, रो०; आनन्दियो स्या० । ६. धम्मतनु – सी०, रो० । ७. पि – स्या० । ८. बद्धनक्खने – सी० । ९. अणणो – म० । १०. तया – स्या० । ११. कलेवरं – सी० । १२. पुत्तपेममा – सी०, रो०; पुत्तपेमहं – स्या० । १३. सन्तं – स्या० ।

१४०. "द्वत्तिंसलक्खणूपेतं, सुप्पभालङ्कतं तनुं।
सञ्झाघना[1] व बालक्कं[1], मातुच्छं दस्सयी जिनो॥

१४१. "फुल्लारविन्दसङ्कासे, तरुणादिच्चसप्पभे।
चक्कङ्किते पादतले, ततो सा सिरसा पति॥

१४२. 'पणमामि नरादिच्च[2], आदिच्चकुलकेतुकं[3]।
पच्छिमे मरणे[4] मय्हं, न तं इक्खामहं[5] पुनो[5]॥

१४३. 'इत्थियो नाम लोकग्ग, सब्बदोसाकरा मता।
यदि को चत्थि दोसो मे, खमस्सु करुणाकर॥

१४४. 'इत्थिकानं च पब्बज्जं, हं[6] तं[6] याचिं पुनप्पुनं।
तत्थ चे अत्थि दोसो मे, तं खमस्सु नरासभ॥

१४५. 'मया भिक्खुनियो वीर, तवानुञ्ञाय सासिता।
तत्र[7] चे अत्थि दुन्नीतं, तं खमस्सु खमाधिप[8]'॥

१४६. 'अक्खन्ते नाम खन्तब्बं, किं भवे गुणभूसने।
किमुत्तरं ते वक्खामि, निब्बानाय वजन्तिया[9]॥

१४७. 'सुद्धे अनूने मम भिक्खुसङ्घे,
लोका इतो निस्सरितुं खमन्ते।
पभातकाले ब्यसनङ्गतानं,
दिस्वान निय्याति व[10] चन्दलेखा'॥

१४८. 'तदेतरा भिक्खुनियो जिनग्गं,
तारा व चन्दानुगता सुमेरुं।
पदक्खिणं कच्च[11] निपच्च पादे,
ठिता मुखन्तं[12] समुदिक्खमाना॥

B. 211 १४९. 'न तित्तिपुब्बं तव दस्सनेन,
चक्खुं न सोतं तव भासितेन।
चित्तं ममं केवलमेकमेव,
पप्पुय्य तं धम्मरसेन तित्ति[13]॥

१–१. सञ्छघनाव बालक्खं – स्या०। २. नरादिच्चं – सी०, स्या०। ३. आदिच्चकुलकेतुनं – स्या०। ४. सरणं – स्या०। ५–५. दक्खामहं पुन – स्या०। ६–६. यमहं – सी०, स्या०। ७. तत्थ – स्या०। ८. खमाधिति – स्या०। ९. वदन्तिया – स्या०। १०. हि – स्या०। ११. कत्व – सी०, स्या०। १२. मुखन्तस्स – स्या०। १३. तित्ति – सी०, स्या०।

१५०. 'नदतो परिसायं ते, वादितब्बपहारिनो[1] ।
ये ते दक्खन्ति वदनं, धञ्ञा ते नरपुङ्गव ।।

१५१. 'दीघङ्गुली तम्बनखे, सुभे आयतपण्हिके ।
ये पादे पणमिस्सन्ति[2], ते पि धञ्ञा गुणन्धर[3] ।

१५२. 'मधुरानि पहट्ठानि, दोसग्घानि[4] हितानि च ।
ये ते वाक्यानि सुय्यन्ति[5], ते पि धञ्ञा नरुत्तम ।।

१५३. 'धञ्ञाहं ते महावीर, पादपूजनतप्परा[6] ।
तिण्णसंसारकन्तारा, सुवाक्येन सिरीमतो' ।।

१५४. "ततो सा अनुसावेत्वा, भिक्खुसङ्घं[7] पि[7] सुब्बता ।
राहुलानन्दनन्दे च, वन्दित्वा इदमब्रवि ।।

१५५. 'आसीविसालयसमे, रोगावासे कळेवरे ।
निब्बिन्दा[8] दुक्खसङ्घाटे[8], जरामरणगोचरे ।।

१५६. 'नानाकलिमलाकिण्णे[9], परायत्ते निरीहके ।
तेन निब्बातुमिच्छामि, अनुमञ्ञथ पुत्तका' ।।

१५७. "नन्दो राहुलभद्दो च, वीतसोका निरासवा ।
ठिताचलट्ठिति[10] थिरा[10], धम्मतमनुचिन्तयुं ।।

१५८. 'धिरत्थु सङ्खतं लोलं[11], असारं कदलूपमं ।
मायामरीचिसदिसं, इतरं अनवट्ठितं ।।

१५९. 'यत्थ नाम जिनस्सायं, मातुच्छा बुद्धपोसिका ।
गोतमी निधनं याति, अनिच्चं सब्बसङ्खतं' ।।

१६०. "आनन्दो च तदा सेखो, सोकट्टो[12] जिनवच्छलो ।
तत्थस्सूनि करोन्तो सो, करुणं परिदेवति ।।

१६१. "हा[13] सन्ति[13] गोतमी याति, नून बुद्धो पि निब्बुतिं ।
गच्छति न चिरेनेव, अग्गिरिव[14] निरिन्धनो ।।

---

१. वादोदप्पापहारिनो – सी०; वादिदप्पपहारिनो – स्या०। २. पणमायन्ति – स्या०। ३. रणन्तग – स्या०। ४. दोसझानि – स्या०। ५. मोस्सन्ति – सी०; सुणन्ति – स्या०। ६. पादपूजनतप्पवा – स्या०। ७–७. भिक्खुसंघम्हि – स्या०। ८–८. निब्बिन्न दुक्खसंघाते – सी०; निब्बिण्णा दुक्ख सङ्केते – स्या०। ९. नानाकुणपमलाकिण्णे – स्या०। १०–१०. ठिताचला धिती वीरा – स्या०। ११. लोकं – स्या०। १२. कनिट्ठो – स्या०। १३–१३. भासन्ती – स्या०। १४. अग्गिविय – स्या०।

B. 212 १६२. “एवं विलापमानं तं, आनन्दं आह गोतमी ।
सुतसागरगम्भीर[1], बुद्धोपट्ठानतप्पर ॥

१६३. ‘न युत्तं सोचितुं पुत्त, हासकाले उपट्ठिते ।
तया[2] मे सरणं[2] पुत्त, निब्बानं तमुपागतं ॥

१६४. ‘तया तात समज्झिट्ठो, पब्बज्जं अनुजानि नो ।
मा पुत्त विमनो होहि, सफलो ते परिस्समो ॥

१६५. ‘यं न दिट्ठं पुराणेहि, तित्थिकाचरियेहि पि[3] ।
तं पदं सुकुमारीहि, सत्तवस्साहि वेदितं ॥

१६६. ‘बुद्धसासनपालेत[4], पच्छिमं दस्सनं तव ।
तत्थ गच्छामहं पुत्त, गतो यत्थ न दिस्सते[5] ॥

१६७. ‘कदाचि धम्मं देसेन्तो, खिपी लोकग्गनायको ।
तदाहं आसीसवाचं[6], अवोचं अनुकम्पिका ॥

१६८. ‘चिरं जीव महावीर, कप्पं तिट्ठ महामुने ।
सब्बलोकस्स[7] अत्थाय[7], भवस्सु अजरामरो ॥

१६९. ‘तं तथावादिनिं बुद्धो, ममं सो एतदब्रवि ।
न हेवं वन्दिया बुद्धा, यथा वन्दसि गोतमी ॥

१७०. ‘कथं चरहि सब्बञ्ञू, वन्दितब्बा तथागता ।
कथं अवन्दिया बुद्धा, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

१७१. ‘आरद्धविरिये पहितत्ते, निच्चं दळ्हपरक्कमे ।
समग्गे सावके पस्स[8], एतं बुद्धानवन्दनं ॥

१७२. ‘ततो उपस्सयं गन्त्वा, एकिकाहं विचिन्तयिं ।
समग्गपरिसं नाथो, रोधेसि[9] तिभवन्तगो ॥

१७३. ‘हन्दाहं परिनिब्बिस्सं[10], मा विपत्तितमद्दसं ।
एवाहं चिन्तयित्वान, दिस्वान इसिसत्तमं ॥

१. सुतिसागरगम्भीर – सी०; सुतिसागरगम्भीरं – स्या० । २–२. तव मे सरणं – सी०; तस्सा मे सरणं – स्या० । ३. च – स्या० । ४. बुद्धसासनपालेता – सी०, स्या० । ५. दिस्सति – स्या० । ६ आसिसवचं – सी० । ७–७. सब्बलोकहितत्थाय – स्या० । ८. पस्से – सी० । ९. रोचेति – सी०, स्या० । १०. परिनिब्बायं – स्या० ।

१७४. ‘परिनिब्बानकालं मे, आरोचेसिं[1] विनायकं ।
ततो सो समनुञ्ञासि, कालं जानाहि गोतमी ।।

१७५. ‘किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।। B. 213

१७६. ‘स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१७७. ‘पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१७८. ‘थीनं धम्माभिसमये, ये बाला विमतिं गता ।
तेसं दिट्ठिप्पहानत्थं[2], इद्धिं दस्सेहि गोतमी’ ।।

१७९. “तदा निपच्च सम्बुद्धं, उप्पतित्वान अम्बरं ।
इद्धी अनेका दस्सेसि, बुद्धानुञ्ञाय गोतमी ।।

१८०. “एकिका बहुधा आसि, बहुका चेतिका तथा ।
आविभावं तिरोभावं, तिरोकुड्डं[3] तिरोनगं ।।

१८१. “असज्जमाना अगमा, भूमियं पि निमुज्जथ ।
अभिज्जमाने उदके, अगञ्छि महिया[4] यथा ।।

१८२. “सकुणीव तथाकासे[5], पल्लङ्केन कमी[6] तदा ।
वसं वत्तेसि कायेन, याव ब्रह्मनिवेसनं ।।

१८३. “सिनेरुं दण्डं कत्वान, छत्तं कत्वा महामहिं ।
समूलं परिवत्तेत्वा, धारयं[7] चङ्कमी नभे ।।

१८४. “छस्सूरोदयकालेव[8], लोकं चाकासि धूमिकं[9] ।
युगन्ते[10] विय लोकं सा, जालामालाकुलं अका[10] ।।

१८५. “मुचलिन्दं महासेलं, मेरुमूलनदन्तरे[11] ।
सासपारिव[12] सब्बानि, एकेनग्गहि[13] मुट्ठिना ।।

१८६. “अङ्गुलग्गेन छादेसि, भाकरं सनिसाकरं ।
चन्दसूरसहस्सानि[14], आवेळमिव[15] धारयि ।।

१८७. “चतुसागरतोयानि, धारयी एकपाणिना ।
युगन्तजलदाकारं[16], महावस्सं पवस्सथ[17] ।।

---

१. आरोचेमि – स्या० । २. दिट्ठिपहानत्थं – सी०, स्या० । ३. तिरोकुट्टं – म० । ४. महियं – स्या० । ५. यथाकासे – सी०, स्या० । ६. गमी – सी० । ७. धारेन्ती – सी० । ८. छस्सूरोदयकालोव – स्या० । ९. रुचितं – स्या० । १०–१०. युगन्धे विय तं लोकं, जालमालागुलं अका – स्या० । ११. मेरुमन्दारदद्दरे – सी०, रो०; मेरुं मन्दारदद्दरे – स्या० । १२. सासपेरिव – सी०; सासपानिव – स्या० । १३. एकेनग्गण्हि – स्या० । १४. चन्दसुरिय-सहस्सानि – स्या० । १५. आवेलीमिव – सी० । १६. युगन्धजलदाकारं – स्या० । १७. पवस्सयी – सी०; अवस्सथ – स्या० ।

१८८. "चक्कवत्तिं सपरिसं, मापयी सा नभत्तले ।
गरुळं द्विरदं सीहं, विनदन्तं पदस्सयि[1] ।।

१८९. "एकिका अभिनिम्मित्वा, अप्पमेय्यं भिक्खुनीगणं ।
पुन अन्तरधापेत्वा, एकिका मुनिमब्रवि ।।

B. 214 १९०. 'मातुच्छा ते महावीर, तव सासनकारिका ।
अनुप्पत्ता सकं अत्थं, पादे वन्दामि चक्खुम' ।।

१९१. "दस्सेत्वा विविधा इद्धी, ओरोहित्वा नभत्तला ।
वन्दित्वा लोकपज्जोतं, एकमन्तं निसीदि सा ।।

१९२. "सा वीसवस्ससतिका, जातियाहं महामुने ।
अलमेत्तावता वीर, निब्बायिस्सामि नायक ।।

१९३. "तदातिविम्हिता सब्बा, परिसा सा कतञ्जली ।
अवोचय्ये कथं आसि, अतुलिद्धिपरक्कमा[2] ।।

१९४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।।

१९५. "तदाहं हंसवतियं, जातामच्चकुले अहुं ।
सब्बोपकारसम्पन्ने, इद्धे फीते महद्धने ।।

१९६. "कदाचि पितुना सद्धिं, दासिगणपुरक्खता ।
महता परिवारेन, तं उपेच्च नरासभं ।।

१९७. "वासवं विय वस्सन्तं, धम्ममेघं अनासवं ।
सरदादिच्चसदिसं, रंसिजालसमुज्जलं[3] ।।

१९८. "दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, सुत्वा चस्स सुभासितं ।
मातुच्छं भिक्खुनिं अग्गे, ठपेन्तं नरनायकं ।।

१९९. "सुत्वा दत्वा महादानं, सत्ताहं तस्स तादिनो ।
ससङ्घस्स नरग्गस्स, पच्चयानि बहूनि च ।।

२००. "निपच्च पादमूलम्हि, तं ठानमभिपत्थयिं ।
ततो महापरिसतिं, अवोच इसिसत्तमो ।।

---

१. च दस्सयि – स्या० । २. अतुलिद्धि परक्कमे – स्या० । ३. रंसिमालाकुलं जिनं – सी०, स्या० ; रंसिजालाकुलं जिनं – रो० ।

२०१. 'या ससङ्घं अभोजेसि, सत्ताहं लोकनायकं ।
तमहं कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ।।

२०२. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ।।

२०३. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता । B. 215
गोतमी नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका ।।

२०४. 'तस्स बुद्धस्स मातुच्छा, जीवितापादिका[1] अयं ।
रत्तञ्ञूनं च अग्गत्तं, भिक्खुनीनं लभिस्सति' ।।

२०५. "तं[2] सुत्वान पमोदित्वा[2], यावजीवं तदा जिनं ।
पच्चयेहि उपट्ठित्वा, ततो कालङ्कता अहं ।।

२०६. "तावतिंसेसु देवेसु, सब्बकामसमिद्धिसु ।
निब्बत्ता दसहङ्गेहि, अञ्ञे अभिभविं अहं ।।

२०७. "रूपसद्देहि गन्धेहि, रसेहि फुसनेहि[3] च ।
आयुना पि च वण्णेन, सुखेन यससा पि च ।।

२०८. "तथेवाधिपतेय्येन, अधिगय्ह विरोचहं ।
अहोसिं अमरिन्दस्स, महेसी दयिता तहिं ।।

२०९. "संसारे संसरन्तीहं[4], कम्मवायुसमेरिता ।
कासिस्स रञ्ञो विसये, अजायिं दासगामके ।।

२१०. "पञ्चदाससतानूना, निवसन्ति तहिं तदा ।
सब्बेसं तत्थ यो जेट्ठो, तस्स जाया अहोसहं ।।

२११. "सयम्भुनो पञ्चसता, गामं पिण्डाय पाविसुं ।
ते दिस्वान अहं तुट्ठा, सह सब्बाहि[5] इत्थिभि[5] ।।

२१२. "पूगा[6] हुत्वा व सब्बायो[6], चतुमासे उपट्ठहुं[7] ।
तिचीवरानि दत्वान, संसरिम्ह[8] ससामिका ।।

२१३. "ततो चुता सब्बा[9] पि ता[9], तावतिंसगता मयं ।
पच्छिमे च भवे दानि, जाता देवदहे पुरे ।।

१. जीवितपालिका – स्या० । २–२. तं सुत्वाहं पमुदिता – सी०, स्या०, रो० । ३. फुस्सनेहि – स्या० । ४. संसरन्तीहि – स्या० । ५–५. सब्बेहि ञातिभि – सी०, स्या०, रो० । ६–६. कत्वा पञ्चसतकुटी – सी०; कत्वा पञ्चसतंकुटि – स्या० । ७. उपट्ठिय – सी०, स्या०, रो० । ८. पसन्नम्ह – स्या० । ९–९. सपतिका – सी०, स्या० ।

२१४. "पिता अञ्जनसक्को मे, माता मम सुलक्खणा ।
ततो कपिलवत्थुस्मि, सुद्धोदनघरं गता ।।

२१५. "सेसा[1] सक्यकुले जाता, सक्यानं घरमागमुं ।
अहं विसिट्ठा[2] सब्बासं, जिनस्सापादिका अहुं ।।

B. 216 २१६. "मम[3] पुत्तोभिनिक्खम्म[3], बुद्धो आसि विनायको ।
पच्छाहं पब्बजित्वान, सतेहि सह पञ्चहि ।।

२१७. "साकियानीहि धीराहि, सह सन्तिसुखं फुसिं ।
ये तदा पुब्बजातियं, अम्हाकं आसु सामिनो ।।

२१८. "सहपुञ्ञस्स कत्तारो, महासमयकारका ।
फुसिंसु अरहत्तं ते, सुगतेनानुकम्पिता ।।

२१९. "तदेतरा भिक्खुनियो, आरुहिंसु नभत्तलं ।
संगता[4] विय तारायो, विरोचिंसु महिद्धिका ।।

२२०. "इद्धी अनेका दस्सेसुं, पिळन्धविकतिं[5] यथा ।
कम्मारो कनकस्सेव, कम्मञ्ञस्स[6] सुसिक्खितो[6] ।।

२२१. "दस्सेत्वा पाटिहीरानि, विचित्तानि[7] बहूनि च ।
तोसेत्वा वादिपवरं[8], मुनिं सपरिसं तदा ।।

२२२. "ओरोहित्वान[9] गगना[9], वन्दित्वा इसिसत्तमं ।
अनुञ्ञाता नरग्गेन, यथाठाने[10] निसीदिसुं ।।

२२३. 'अहोनुकम्पिका अम्हं, सब्बासं चिर गोतमी ।
वासिता तव[11] पुञ्ञेहि, पत्ता नो आसवक्खयं ।।

२२४. 'किलेसा झापिता अम्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागी व बन्धनं छेत्वा, विहराम अनासवा ।।

२२५. 'स्वागतं वत नो आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

२२६. 'पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

---

१. सब्बा – स्या० । २. सेट्ठा च – स्या० । ३–३. स मे पुत्ताभिनिक्खम्म – स्या० । ४. खगता – सी० । ५. पिळन्धविकती – सी०; पिलन्ध ० – स्या० । ६–६. पुण्ण-कम्मेसु सिक्खिता – स्या० । ७. विविधानि – स्या० । ८. वादिच्चवरं – स्या० । ९–९. ओरोहित्वा नभतला – स्या० । १०. यथाट्ठाने – स्या० । ११. ताय – स्या० ।

२२७. ‘इद्धीसु च वसी होम, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होम महामुने ॥

२२८. ‘पुब्बेनिवासं जानाम, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

२२९. ‘अत्थे धम्मे च नेरुत्ते, पटिभाने[1] च विज्जति । B. 217
ञाणं अम्हं महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

२३०. ‘अस्माभि परिचिण्णोसि, मेत्तचित्ताहि नायक ।
अनुजानाहि सब्बासं[2], निब्बानाय महामुने’ ॥

२३१. “निब्बायिस्साम इच्चेवं, किं वक्खामि वदन्तियो[3] ।
यस्स दानि च वो कालं, मञ्ञथा ति जिनोब्रवि ॥

२३२. “गोतमीआदिका तायो, तदा भिक्खुनियो जिनं ।
वन्दित्वा आसना तम्हा, वुट्ठाय अगमिंसु ता ॥

२३३. “महता जनकायेन, सह लोकग्गनायको ।
अनुसंयायी[4] सो वीरो[4], मातुच्छं यावकोट्ठकं ॥

२३४. “तदा निपति पादेसु, गोतमी लोकबन्धुनो ।
सहेव[5] ताहि[5] सब्बाहि, पच्छिमं पादवन्दनं ॥

२३५. ‘इदं पच्छिमकं मय्हं, लोकनाथस्स दस्सनं ।
न पुनो अमताकारं, पस्सिस्सामि मुखं तव ॥

२३६. ‘न च मे वन्दनं वीर, तव पादे सुकोमले ।
सम्फुसिस्सति लोकग्ग, अज्ज गच्छामि निब्बुतिं’ ॥

२३७. “रूपेन किं तवानेन, दिट्ठे धम्मे यथातथे ।
सब्बं सङ्खतमेवेतं, अनस्सासिकमित्तरं ॥

२३८. “सा सह ताहि गन्त्वान, भिक्खुनुपस्सयं सकं ।
अड्ढपल्लङ्कमाभुज्ज, निसीदि परमासने ॥

२३९. “तदा उपासिका तत्थ, बुद्धसासनवच्छला ।
तस्सा पवत्तिं सुत्वान, उपेसुं पादवन्दिका ॥

---

१. पटिभाणे – सी०, स्या० । २. सब्बायो – स्या०, रो० । ३. वदन्तिनं – सी० । ४–४. अनुसंसावयि धीरो – स्या० । ५–५. सहेतराहि – सी०, स्या० ।

२४०. "करेहि उरं पहन्ता[1], छिन्नमूला यथा लता ।
रोदन्ता करुणं रवं[2], सोकट्टा भूमिपातिता[3] ।।

२४१. "मा नो सरणदे नाथे, विहाय[4] गमि निब्बुतिं ।
निपतित्वान याचाम, सब्बायो सिरसा मयं ।।

B. 218 २४२. "या पधानतमा[5] तासं, सद्धा पञ्ञा उपासिका ।
तस्सा सीसं पमज्जन्ती, इदं वचनमब्रवि ।।

२४३. 'अलं पुत्ता विसादेन[6], मारपासानुवत्तिना ।
अनिच्चं सङ्खतं सब्बं, वियोगन्तं चलाचलं' ।।

२४४. "ततो सा ता विसज्जित्वा, पठमं झानमुत्तमं ।
दुतियं[7] च ततियं च[7], समापज्जि चतुत्थकं ।।

२४५. "आकासायतनं चेव, विञ्ञाणायतनं तथा ।
आकिञ्चं[8] नेवसञ्ञं च[8], समापज्जि यथाक्कमं ।।

२४६. "पटिलोमेन झानानि, समापज्जित्थ[9] गोतमी ।
यावता पठमं झानं, ततो यावचतुत्थकं ।।

२४७. "ततो वुट्ठाय निब्बायि, दीपच्ची व निरासवा[10] ।
भूमिचालो महा आसि, नभसा विज्जुता पति ।।

२४८. "पनादिता दुन्दुभियो, परिदेविंसु देवता ।
पुप्फवुट्ठी च गगना, अभिवस्सथ मेदनिं[11] ।।

२४९. "कम्पितो मेरुराजा पि, रङ्गमज्झे यथा नटो ।
सोकेन चातिदीनो व, विरवो आसि सागरो ।।

२५०. "देवा नागासुरा ब्रह्मा, संविग्गाहिंसु[12] तङ्खणे ।
'अनिच्चा वत सङ्खारा, यथायं विलयं गता' ।।

२५१. "या चे मं परिवारिंसु, सत्थु सासनकारिका ।
तायो पि अनुपादाना, दीपच्चि[13] विय[13] निब्बुता ।।

२५२. "हा योगा विप्पयोगन्ता, हानिच्चं सब्बसङ्खतं ।
हा जीवितं विनासन्तं, इच्चासि परिदेवना ।।

---

१. पहन्त्वा – सी० । २. रावं – मा०, स्या० । ३. भूमिपातिका – सी०, स्या०; अविपातिता – रो० । ४. विहाया – स्या० । ५. पधानङ्गमा – स्या० । ६. विलापेन – स्या० । ७–७. दुतियं ततियं चापि – सी० । ८–८. आकिञ्चञ्ञं नेवसञ्ञं – सी० । ९. समापज्जथ – स्या० । १०. निरासना – सी०, रो० । ११. मेदिनिं – सी० । १२. संविग्गाहंसु – सी०, स्या० । १३–१३. दीपसिखा विय – स्या० ।

२५३. "ततो देवा च ब्रह्मा च, लोकधम्मानुवत्तनं ।
कालानुरूपं कुब्बन्ति, उपेत्वा इसिसत्तमं ।।

२५४. "तदा आमन्तयी सत्था, आनन्दं सुतसागरं[1] ।
'गच्छानन्द निवेदेहि, भिक्खूनं मातु निब्बुतिं' ।।

२५५. "तदानन्दो निरानन्दो, अस्सुना पुण्णलोचनो । B. 219
गग्गरेन सरेनाह, 'समागच्छन्तु भिक्खवो ।।

२५६. 'पुब्बदक्खिणपच्छासु, उत्तराय[2] च सन्तिके[2] ।
सुणन्तु[3] भासितं मय्हं[3], भिक्खवो सुगतोरसा ।।

२५७. 'या वड्ढयि[4] पयत्तेन, सरीरं पच्छिमं मुने ।
सा गोतमी गता सन्तिं, तारा व सूरियोदये ।।

२५८. 'बुद्धमाता ति पञ्ञत्तिं[5], ठपयित्वा गतासमं ।
न यत्थ पञ्चनेत्तो पि, गतिं[6] दक्खति नायको ।।

२५९. 'यस्सत्थि सुगते सद्धा, यो[7] च पियो[7] महामुने ।
बुद्धमातुस्स[8] सक्कारं, करोतु सुगतोरसो' ।।

२६०. "सुदूरट्ठा पि तं सुत्वा, सीघमागच्छु[9] भिक्खवो ।
केचि बुद्धानुभावेन, केचि इद्धीसु कोविदा ।।

२६१. "कूटागारवरे रम्मे, सब्बसोण्णमये सुभे ।
मञ्चकं समारोपेसुं[10], यत्थ सुत्तासि गोतमी ।।

२६२. "चत्तारो लोकपाला ते[11], अंसेहि समधारयुं ।
सेसा सक्कादिका देवा, कूटागारे समग्गहुं ।।

२६३. "कूटागारानि सब्बानि, आसुं पञ्चसतानि पि[12] ।
सरदादिच्चवण्णानि, विस्सकम्मकतानि[13] हि ।।

२६४. "सब्बा तापि[14] भिक्खुनियो, आसुं मञ्चेसु सायिता ।
देवानं खन्धमारुळ्हा[15], निय्यन्ति अनुपुब्बसो ।।

---

१. सुतिसागरं – सी०, स्या०, रो० । २–२. उत्तरायं वसन्तिये – सी०; उत्तराय वसन्तिये – स्या० । ३–३. मय्हं सा भिक्खुनी माता – स्या० । ४. वड्ढयि – स्या० । ५. सञ्ञत्तिं – स्या० । ६. गतं – सी०, रो०; त्थ – स्या० । ७–७. यो वा मिस्सो – सी०, स्या० । ८. बुद्धमातरि – सी०; बुद्धस्स मातु – स्या० । ९. सीघमागञ्छु – सी०; सीघमागच्छ – स्या० । १०. समारोपेसुं – स्या० । ११. ये – स्या० । १२. हि – सी०, स्या० । १३. विस्सुकम्मकतानि – स्या० । १४. तहिं – स्या० । १५. खन्धमारुय्ह – स्या० ।

२६५. "सब्बसो छादितं आसि, वितानेन नभत्तलं ।
सतारा चन्दसूरा[1] च, लञ्छिता कनकामया ।।

२६६. "पटाका उस्सितानेका, वितता[2] पुप्फकञ्चुका ।
ओगताकासपदुमा[3], महिया पुप्फमुग्गतं ।।

२६७. "दस्सन्ति[4] चन्दसूरिया, पज्जलन्ति[5] च तारका ।
मज्झं गतो पि चादिच्चो, न तापेसि ससी यथा ।।

B. 220 २६८. "देवा दिब्बेहि गन्धेहि, मालेहि सुरभीहि च ।
वादितेहि च नच्चेहि, सङ्गीतीहि च पूजयुं ।।

२६९. "नागासुरा[6] च ब्रह्मानो, यथासत्ति[7] यथाबलं ।
पूजयिंसु च[8] निय्यन्तिं[8], निब्बुतं बुद्धमातरं ।।

२७०. "सब्बायो पुरतो नीता, निब्बुता सुगतोरसा ।
गोतमी निय्यते पच्छा, सक्कता बुद्धपोसिका ।।

२७१. "पुरतो देवमनुजा, सनागासुरब्रह्मका ।
पच्छा ससावको बुद्धो, पूजत्थं याति मातुया ।।

२७२. "बुद्धस्स परिनिब्बानं, नेदिसं आसि यादिसं ।
गोतमीपरिनिब्बानं, अतेवच्छरियं अहु ।।

२७३. "बुद्धो[10] बुद्धस्स निब्बाने[10], नोपटियादि[11] भिक्खवो ।
बुद्धो गोतमिनिब्बाने, सारिपुत्तादिका तथा[12] ।।

२७४. "चितकानि करित्वान, सब्बगन्धमयानि ते[13] ।
गन्धचुण्णपकिण्णानि[14], झापयिंसु च ता तहिं ।।

२७५. "सेसभागानि डय्हिंसु, अट्ठी सेसानि सब्बसो ।
आनन्दो च तदावोच, संवेगजनकं वचो ।।

२७६. 'गोतमी निधनं याता, डय्हं[15] चस्सा सरीरकं ।
सङ्केतं[16] बुद्धनिब्बानं, न चिरेन भविस्सति' ।।

---

१. चन्दसुरिया – सी०; चन्दसुरा – स्या० । २. चित्तका – स्या० । ३. ओभग्गाकासपदुमा – स्या०; ओगताकासधूमाव – रो० । ४. दिस्सन्ति – सी०, स्या० । सी०, स्या० । ५. विज्जलन्ति – स्या० । ६. नागासूरा – स्या० । ७. यथासत्तिं – सी० । ८–८. विनिय्यन्ति – स्या० । ९. अतीवच्छरियं – सी०, स्या०, रो० । १०. न बुद्धो बुद्धनिब्बाने – स्या०, रो० । ११. नोपदिस्सति – सी०, रो०; सारिपुत्तादि – स्या० । १२. यथा – स्या० । १३. च – स्या० । १४. गन्धचुण्णावकिण्णानि – सी०; गन्धचुण्णविकिण्णानं – स्या० । १५. निड्ढं – सी०; दड्ढं – स्या० । १६. सङ्केहं – सी० ।

२७७. "ततो गोतमिधातूनि, तस्सा पत्तगतानि सो।
उपनामेसि नाथस्स, आनन्दो बुद्धचोदितो॥

२७८. "पाणिना तानि पग्गय्ह, अवोच इसिसत्तमो।
'महतो सारवन्तस्स, यथा रुक्खस्स तिट्ठतो॥

२७९. 'यो सो महत्तरो खन्धो, पलुज्जेय्य अनिच्चता।
तथा भिक्खुनिसङ्घस्स, गोतमी परिनिब्बुता॥

२८०. 'अहो[1] अच्छरियं मय्हं[1], निब्बुताय[2] पि मातुया।
सरीरमत्तसेसाय, नत्थि[3] सोकपरिद्दवो[3]॥

२८१. 'न सोचिया परेसं सा, तिण्णसंसारसागरा। B. 221
परिवज्जितसन्तापा, सीतिभूता सुनिब्बुता॥

२८२. 'पण्डितासि महापञ्ञा, पुथुपञ्ञा तथेव च।
रत्तञ्ञू भिक्खुनीनं सा, एवं धारेथ[4] भिक्खवो॥

२८३. 'इद्धीसु[5] च वसी आसि, दिब्बाय सोतधातुया।
चेतोपरियञाणस्स, वसी आसि च गोतमी॥

२८४. 'पुब्बेनिवासमञ्ञासि, दिब्बचक्खु विसोधितं।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि तस्सा[6] पुनब्भवो॥

२८५. 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च।
परिसुद्धं अहु ञाणं, तस्मा सोचनिया न सा॥

२८६. 'अयोघनहतस्सेव, जलतो जातवेदस्स[7]।
अनुपुब्बूपसन्तस्स, यथा न ञायते गति॥

२८७. 'एवं सम्मा विमुत्तानं, कामबन्धोघतारिनं।
पञ्ञापेतुं गति नत्थि, पत्तानं अचलं सुखं[8]॥

२८८. 'अत्तदीपा ततो होथ, सतिपट्ठानगोचरा।
भावेत्वा सत्तबोज्झङ्गे[9], दुक्खस्सन्तं करिस्सथ'"॥

इत्थं सुदं महापजापतिगोतमी इमा गाथायो अभासित्था ति।

१–१. आनन्द पस्स बुद्धस्स – स्या०। २. निब्बुताया – सी०। ३–३. न सोकपरिदेवना – स्या०। ४. विञ्ञाथ – स्या०; जानाथ – रो०। ५. इद्धिया – सी०, स्या०। ६. दानि – स्या०। ७. जातवेदसो – सी०, स्या०। ८. पदं – स्या०। ९. सत्तबोज्झङ्गं – स्या०।

८. खेमाथेरीअपदानं[1]

२८९. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
२९०. "तदाहं हंसवतियं, जाता सेट्ठिकुले अहुं[2] ।
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥
२९१. "उपेत्वा तं महावीरं, अस्सोसिं धम्मदेसनं ।
ततो जातप्पसादाहं, उपेमि[3] सरणं जिनं ॥
B. 222 २९२. "मातरं पितरं चाहं[4], आयाचित्वा विनायकं ।
निमन्तयित्वा सत्ताहं, भोजयिं सहसावकं ॥
२९३. "अतिक्कन्ते च सत्ताहे, महापञ्ञानमुत्तमं ।
भिक्खुनिं एतदग्गम्हि, ठपेसि नरसारथि ॥
२९४. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, पुनो[5] तस्स महेसिनो ।
कारं कत्वान तं ठानं, पणिपच्च पणीदहिं ॥
२९५. "ततो मम[6] जिनो आह, 'सिज्झतं पणिधी तव ।
ससङ्घे मे कतं कारं, अप्पमेय्यफलं तया ॥
२९६. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन[7], सत्था लोके भविस्सति ॥
२९७. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
एतदग्गमनुप्पत्ता, खेमा नाम भविस्सति[8]' ॥
२९८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसूपगा अहं ॥
२९९. "ततो चुता याममगं, ततोहं तुसितं गता ।
ततो च निम्मानरतिं, वसवत्तिपुरं ततो ॥
३००. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
तत्थ तत्थेव राजूनं, महेसित्तमकारयिं ॥
३०१. "ततो चुता मनुस्सत्ते, राजूनं चक्कवत्तिनं ।
मण्डलीनं च राजूनं, महेसित्तमकारयिं ॥

---

१. खेमापदानं – सी० । २ अहु – स्या० । ३. उपेसि – सी०, स्या० । ४. चापि – सी० । ५. पुन – स्या० । ६. मं स – स्या०, रो० । ७. नामेन – सी०, स्या० । ८. भविस्ससि – सी० ।

३०२. "सम्पत्तिं अनुभोत्वान, देवेसु मनुजेसु[1] च ।
सब्बत्थ सुखिता हुत्वा, नेककप्पेसु संसरिं ।।

३०३. "एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी लोकनायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो[2], सब्बधम्मविपस्सको ।।

३०४. "तमहं लोकनायकं, उपेत्वा नरसारथिं ।
धम्मं भणितं[3] सुत्वान, पब्बजिं अनगारियं ।।

३०५. "दसवस्ससहस्सानि, तस्स वीरस्स सासने । B. 223
ब्रह्मचरियं चरित्वान, युत्तयोगा बहुस्सुता ।।

३०६. "पच्चयाकारकुसला, चतुसच्चविसारदा ।
निपुणा चित्तकथिका, सत्थुसासनकारिका ।।

३०७. "ततो चुताहं तुसितं, उपपन्ना यसस्सिनी ।
अभिभोमि[4] तहिं अञ्ञे, ब्रह्मचारीफलेनहं ।।

३०८. "यत्थ यत्थूपपन्नाहं, महाभोगा महद्धना ।
मेधाविनी सीलवती[5], विनीतपरिसा पि च ।।

३०९. "भवामि तेन कम्मेन, योगेन जिनसासने ।
सब्बा सम्पत्तियो मय्हं, सुलभा मनसो पिया ।।

३१०. "यो पि मे भवते भत्ता, यत्थ यत्थ गताय पि ।
विमानेति न मं कोचि, पटिपत्तिबलेन[6] मे ।।

३११. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
नामेन कोणागमनो, उप्पज्जि वदतं वरो ।।

३१२. "तदा[7] हि[7] बाराणसियं, सुसमिद्धकुलप्पजा[8] ।
धनञ्जानी सुमेधा च, अहं पि च तयो जना ।।

३१३. "सङ्घारामममदासिम्ह, दानसहायिका[9] पुरे[9] ।
सङ्घस्स[10] च विहारं पि[10], उद्दिस्स कारिका[11] मयं ।।

---

१. मानुसेसु – स्या० । २. चारुनयनो – सी०, रो० । ३. पणीतं – सी०, स्या० । ४. अभिभोसिं – सी०, स्या० । ५. रूपवती – सी०, स्या०, रो० । ६. पटिपत्तिफलेन – सी०, स्या० । ७–७. तदाहं – सी० । ८. सुसमिद्धिकुलप्पजा – स्या० । ९–९. नेके सहस्सिके मुने – स्या०; दानं सहस्सिकं मुने – रो० । १०–१०. ससङ्घस्स विहारं हि – सी०, रो० । ११. दायिका – रो० ।

३१४. "ततो चुता मयं सब्बा, तावतिंसूपगा अहुं ।
यससा अग्गतं पत्ता, मनुस्सेसु तथेव च ॥

३१५. "इमस्मियेव कप्पम्हि, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

३१६. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥

B. 224 ३१७. "तस्सासिं जेट्ठिका[1] धीता, समणी इति विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्जं समरोचयिं ॥

३१८. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥

३१९. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्ञा सुखेधिता[2] ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥

३२०. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका[3] ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्घदायिका ॥

३२१. "अहं उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥

३२२. "कदाचि सो नरादिच्चो, धम्मं देसेसि[4] अब्भुतं ।
महानिदानसुत्तन्तं, सुत्वा तं परियापुणिं ॥

३२३. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

३२४. "पच्छिमे च भवे दानि, साकलाय[5] पुरुत्तमे ।
रञ्ञो मद्दस्स धीताम्हि[6], मनापा दयिता पिया ॥

३२५. "सह मे जातमत्तम्हि, खेमं तम्हि पुरे अहुं ।
ततो खेमा ति नामं मे, गुणतो उपपज्जथ ॥

३२६. "यदाहं योब्बनं पत्ता, रूपलावञ्ञभूसिता[7] ।
तदा अदासि मं तातो, बिम्बिसारस्स राजिनो ॥

१. जेट्ठका – स्या० । २. सुखे ठिता – स्या० । ३. भिक्खुदासिका – सी०, स्या० । ४. देसेति – स्या० । ५. सागलायं – मी०; साकलायं – स्या० । ६. धीतासिं – स्या० । ७. रूपवण्णविभूसिता – स्या०; रूपवन्ता विभूसिता – रो० ।

३२७. "तस्साहं सुप्पिया[1] आसिं, रूपके लायने रता ।
रूपानं दोसवादी ति, न उपेसिं[2] महादयं ।।

३२८. "बिम्बिसारो तदा राजा, ममानुग्गहबुद्धिया ।
वण्णयित्वा वेळुवनं, गायके गापयी ममं ।।

३२९. "रम्मं वेळुवनं येन, न दिट्ठं सुगतालयं ।
न तेन नन्दनं दिट्ठं, इति मञ्ञामसे[3] मयं ।।

३३०. "येन वेळुवनं दिट्ठं, नरनन्दननन्दनं । B. 225
सुदिट्ठं नन्दनं तेन, अमरिन्दसुनन्दनं ।।

३३१. "विहाय नन्दनं देवा, ओतरित्वा महीतलं[4] ।
रम्मं वेळुवनं दिस्वा, न तप्पन्ति सुविम्हिता ।।

३३२. "राजपुञ्ञेन निब्बत्तं, बुद्धपुञ्ञेन भूसितं ।
को वत्ता तस्स निस्सेसं, वनस्स गुणसञ्चयं ।।

३३३. "तं सुत्वा वनसमिद्धं[5], मम सोतमनोहरं ।
दट्ठुकामा तमुय्यानं, रञ्ञो आरोचयिं तदा ।।

३३४. "महता परिवारेन, तदा च[6] सो महीपति ।
मं[7] पेसेसि[7] तमुय्यानं, दस्सनाय समुस्सुकं ।।

३३५. "गच्छ पस्स महाभोगे, वनं नेत्तरसायनं ।
यं सदा भाति सिरिया, सुगताभानुरञ्जितं ।।

३३६. "यदा च पिण्डाय मुनि, गिरिब्बजपुरुत्तमं ।
पविट्ठोहं तदायेव, वनं दट्ठुमुपागमिं ।।

३३७. "तदा[8] तं फुल्लविपिनं[8], नानाभमरकूजितं[9] ।
कोकिलागीतसहितं, मयूरगणनच्चितं ।।

३३८. "अप्पसद्दमनाकिण्णं, नानाचङ्कमभूसितं ।
कुटिमण्डपसङ्किण्णं, योगीवरविराजितं ।।

३३९. "विचरन्ती अमञ्ञिस्सं, सफलं नयनं मम ।
तत्था[10] पि तरुणं भिक्खुं, युत्तं दिस्वा विचिन्तयिं ।।

१. सुपिया – स्या० । २. उपेमि – स्या० । ३. मञ्ञाम्हसे – स्या० । ४. महीतले – स्या०, रो० । ५. वनसमिद्धिं – सी०, स्या० । ६. मं – स्या०, रो० । ७–७. मंपेमेमि – स्या०; सम्पापेसि – रो० । ८–८. तदाहं ० – सी०; तदा तं सम्फुल्लवनं – स्या० । ९. नानाभमरकुज्जितं – स्या० । १०. तदा – स्या० ।

३४०. 'ईदिसे[1] विपिने[1] रम्मे, ठितोयं नवयोब्बने ।
वसन्तमिव कन्तेन, रूपेन च[2] समन्वितो[2] ।।

३४१. 'निसिन्नो रुक्खमूलम्हि, मुण्डो सङ्घाटिपारुतो ।
झायते वतयं भिक्खु, हित्वा विसयजं रतिं ।।

३४२. 'ननु नाम गहट्ठेन, कामं भुत्वा यथासुखं ।
पच्छा जिण्णेन धम्मोयं, चरितब्बो सुभद्दको' ।।

B. 226 ३४३. "सुञ्ञकन्ति विदित्वान, गन्धगेहं जिनालयं ।
उपेत्वा जिनमद्दक्खं[3], उदयन्तं व भाकरं ।।

३४४. "एककं सुखमासीनं, बीजमानं[4] वरित्थिया ।
दिस्वानेवं विचिन्तेसि, नायं लूखो नरासभो ।।

३४५. "सा कञ्ञा कनकाभासा, पदुमाननलोचना ।
बिम्बोट्ठी कुन्ददसना[5], मनोनेत्तरसायना ।।

३४६. "हेमदोलाभसवना[6], कलिकाकारसुत्थनी[7] ।
वेदिमज्झा[8] व सुस्सोणी[8], रम्भोरू[9] चारुभूसना ।।

३४७. "रत्तंसकुपसंब्याना, नीलमट्ठनिवासना ।
अतप्पनेय्यरूपेन[10], हासभावसमन्विता[11] ।।

३४८. "दिस्वा तमेवं चिन्तेसि, अहोयमभिरूपिनी[12] ।
न मयानेन नेत्तेन, दिट्ठपुब्बा कुदाचनं ।।

३४९. "ततो जराभिभूता सा, विवण्णा विकतानना ।
भिन्नदन्ता[13] सेतसिरा, सलाला वदनासुचि ।।

३५०. "सङ्खित्तकण्णा सेतक्खी, लम्बासुभपयोधरा ।
वलिविततसब्बङ्गी, सिराविततदेहिनी ।।

३५१. "नतङ्गा[14] दण्डदुतिया, उप्फासुलिकता[15] किसा ।
पवेधमाना पतिता, निस्ससन्ती मुहुं[16] मुहुं[16] ।।

१–१. इदिसेपि वने – सी०, स्या० । २–२. सुसमन्वितो – स्या० । ३. जिनमद्दक्खि – सी०, स्या० । ४. वीजमाना – सी०; वीजमानं – स्या० । ५. कुन्ददस्सना – स्या० । ६. हेमदोला सुवदना – स्या० । ७. कलमाकारसुत्थनी – सी०, रो० ; कमलाकारसुत्थनी – स्या० । ८–८. तनुमज्झा च सुस्सोणी – सी०; वेदिमज्झा वरसोणी – स्या०, रो० । ९. रम्भोरू – स्या०, रो०; रम्भोरु – म० । १०. अनप्पमेय्यरूपेन – सी० । ११. हावभावसमन्विता – सी०; सब्बाभरणमण्डिता – स्या० । १२. अहोयमति ० – स्या० । १३. छिन्नदन्ता – स्या० । १४. नतङ्गी – स्या० । १५. उपण्डुगण्डुका – सी०, स्या० । १६–१६. महुं महुं – स्या० ।

३५२. "ततो मे आसि संवेगो, अब्भुतो लोमहंसनो ।
धिरत्थु रूपं असुचिं, रमन्ते यत्थ बालिसा ॥

३५३. "तदा महाकारुणिको, दिस्वा संविग्गमानसं ।
उदग्गचित्तो सुगतो[1], इमा गाथा अभासथ ॥

३५४. 'आतुरं असुचिं पूतिं, पस्स खेमे समुस्सयं ।
उग्घरन्तं पग्घरन्तं, बालानं अभिनन्दितं ॥

३५५. 'असुभाय चित्तं भावेहि, एकग्गं सुसमाहितं । B. 227
सति कायगता त्यत्थु, निब्बिदा बहुला भव ॥

३५६. 'यथा इदं तथा एतं, यथा एतं तथा इदं ।
अज्झत्तं च बहिद्धा च, काये छन्दं विराजय ॥

३५७. 'अनिमित्तं च भावेहि, मानानुसयमुज्जह[2] ।
ततो मानाभिसमया, उपसन्ता चरिस्ससि ॥

३५८. 'ये रागरत्तानुपतन्ति सोतं,
सयं कतं मक्कटको व जालं ।
एतं पि छेत्वान परिब्बजन्ति,
न[3] पेक्खिनो[3] कामसुखं पहाय' ॥

३५९. "ततो कल्लितचित्तं[4] मं, ञत्वान नरसारथि ।
महानिदानं देसेसि, सुत्तन्तं विनयाय मे ॥

३६०. "सुत्वा सुत्तन्तसेट्ठं तं, पुब्बसञ्ञमनुस्सरिं ।
तत्थ ठितावहं सन्ती, धम्मचक्खुं विसोधयिं ॥

३६१. "निपतित्वा महेसिस्स, पादमूलम्हि तावदे ।
अच्चयं देसनत्थाय, इदं वचनमब्रविं ॥

३६२. 'नमो ते सब्बदस्सावी, नमो ते करुणाकर[5] ।
नमो ते तिण्णसंसार, नमो ते अमतं दद ॥

३६३. 'दिट्ठिगहनपक्खन्दा[6], कामरागविमोहिता ।
तया सम्मा उपायेन, विनीता विनये रता ॥

१. सुमनो – स्या० । २. मानानुसय पज्जह् – स्या० । ३–३. अनपेक्खिनो – सी०, स्या०, रो० । ४. कल्लिकचित्त – स्या०; कलिकचित्तं – रो० । ५. करुणालय – स्या०; करुणासय – रो० । ६. दिट्ठिगहनपक्खन्ता – सी०, स्या० ।

३६४. 'अदस्सनेन विभोगा[1], तादिसानं महेसिनं ।
अनुभोन्ति महादुक्खं, सत्ता संसारसागरे ॥

३६५. 'यदाहं लोकसरणं, अरणं अरणन्तगुं[2] ।
नाद्दसामि[3] अदूरट्ठं[3], देसयामि[4] तमच्चयं ॥

B. 228 ३६६. 'महाहितं वरददं[5], अहितो ति विसङ्किता ।
नोपेसिं रूपनिरता, देसयामि तमच्चयं' ॥

३६७. "तदा मधुरनिग्घोसो, महाकारुणिको जिनो ।
अवोच तिट्ठ खेमे ति, सिञ्चन्तो अमतेन मं ॥

३६८. "तदा पणम्य सिरसा, कत्वा च नं पदक्खिणं ।
गन्त्वा दिस्वा नरपतिं, इदं वचनमब्रविं ॥

३६९. 'अहो सम्मा उपायो ते, चिन्तितोयमरिन्दम ।
वनदस्सनकामाय, दिट्ठो निब्बानतो[6] मुनि ॥

३७०. 'यदि ते रुच्चते राज[7], सासने तस्स तादिनो ।
पब्बजिस्सामि रूपेहं, निब्बिन्ना मुनिवाणिना[8]" ॥

दुतियं भाणवारं ।

३७१. "अञ्जलिं पग्गहेत्वान, तदाह समहीपति ।
'अनुजानामि ते भद्दे, पब्बज्जा तव सिज्झतु' ॥

३७२. "पब्बजित्वा तदा चाहं, अद्धमासे[9] उपट्ठिते ।
दीपोदयं च भेदं च, दिस्वा संविग्गमानसा ॥

३७३. "निब्बिन्ना सब्बसङ्खारे, पच्चयाकारकोविदा ।
चतुरोघे अतिक्कम्म, अरहत्तमपापुणिं ॥

३७४. "इद्धीसु[10] च वसी आसिं, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी चापि भवामहं ॥

३७५. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु[11] विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

---

१. विब्भोगा – सी०; विहिता – स्या० । २. मरणन्तगु – सी०; मरणन्तगं – स्या० । ३–३. नाद्दसामिमदूरट्ठं – सी०; ० मधुरत्थं – स्या० । ४. देसेस्सामि – स्या० । ५. वरद्ददं – स्या० । ६. निब्बानदो – सी०; निब्बनथो – स्या०, रो० । ७. राजा – स्या० । ८. मुनि-भाणिना – स्या०, रो० । ९. सत्तमासे – स्या० । १०. इद्धिया – सी०, स्या० । ११. दिब्बचक्खुं – स्या० ।

३७६. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
परिसुद्धं मम[1] ञाणं, उप्पन्नं बुद्धसासने ।।

३७७. "कुसलाहं विसुद्धीसु, कथावत्थुविसारदा ।
अभिधम्मनयञ्ञू च, वसिप्पत्ताम्हि सासने ।।

३७८. "ततो तोरणवत्थुस्मिं[2], रञ्ञा कोसलसामिना । B. 229
पुच्छिता[3] निपुणे पञ्हे, ब्याकरोन्ती यथातथं ।।

३७९. "तदा स राजा सुगतं, उपसङ्कम्म पुच्छथ ।
तथेव बुद्धो ब्याकासि, यथा ते ब्याकता मया ।।

३८०. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एदग्गे ठपेसि मं ।
महापञ्ञानमग्गा ति, भिक्खुनीनं नरुत्तमो ।।

३८१. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवा ।।
३८२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
३८३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं खेमा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. उप्पलवण्णाथेरीअपदानं

३८४. "भिक्खुनी उप्पलवण्णा, इद्धिया पारमिं गता ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, इदं वचनमब्रवि ।।

३८५. 'नित्थिण्णा[4] जातिसंसारं[5], पत्ताहं अचलं पदं ।
सब्बदुक्खं मया खीणं, आरोचेमि महामुनि ।।

३८६. 'यावता परिसा अत्थि, पसन्ना जिनसासने ।
यस्सा[6] च मेपराधोत्थि, खमन्तु जिनसम्मुखा ।।

३८७. 'संसारे संसरन्तिया[7], खलितं मे सचे भवे ।
आरोचेमि महावीर, अपराधं खमस्सु तं[8] ।।

३८८. 'इद्धिं चापि निदस्सेहि, मम सासनकारिके ।
चतस्सो परिसा अज्ज, कङ्खं छिन्दाहि यावता ।।

---

१. ममं – स्या० । २. भोजनवत्थुस्मिं – सी० । ३. पुच्छित्वा – स्या० । ४. नित्तिण्णा – सी०; नितिण्णा – स्या० । ५. जातिसंसारा – रो० । ६. ॱसं – सी०, स्या० । ७. संससन्ताय – सी०; संसरन्ता मे – स्या० । ८. मे – स्या० ।

३८९. 'धीता[1] तुय्हं महावीर, पञ्ञावन्त जुतिन्धर ।
बहुं च दुक्करं कम्मं, कतं मे अतिदुक्करं ।।

B. 230 ३९०. 'उप्पलस्सेव मे वण्णो, नामेनुप्पलनामिका ।
साविका[2] ते महावीर, पादे वन्दामि[3] चक्खुम ।।

३९१. 'राहुलो च अहं चेव, नेकजातिसते बहू ।
एकस्मिं सम्भवे जाता, समानछन्दमानसा[4] ।।

३९२. 'निब्बत्ति एकतो होति, जातिया[5] पि च एकतो[5] ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, उभो[6] पि नानासम्भवा[6] ।।

३९३. 'पुत्तो च राहुलो नाम, धीता उप्पलसव्हया ।
पस्स वीर ममं इद्धिं, बलं दस्सेमि सत्थुनो ।।

३९४. 'महासमुद्दे चतुरो, पक्खि पि हत्थपातियं[7] ।
तेलं हत्थगतं चेव, खिड्डो[8] कोमारको यथा ।।

३९५. 'उब्बत्तयित्वा पथविं, पक्खि पि हत्थपातियं ।
चित्तं मुञ्जं यथा नाम, लुञ्चि कोमारको युवा ।।

३९६. 'चक्कवाळसमं पाणिं, छादयित्वान मत्थके ।
वस्सापेत्वान फुसितं, नानावण्णं पुनप्पुनं ।।

३९७. 'भूमिं उदुक्खलं कत्वा, धञ्ञं कत्वान सक्खरं ।
सिनेरुं मुसलं कत्वा, मद्दि कोमारिका यथा ।।

३९८. 'धीताहं बुद्धसेट्ठस्स, नामेनुप्पलसव्हया ।
अभिञ्ञासु वसीभूता, तव सासनकारिका ।।

३९९. 'नानाविकुब्बनं कत्वा, दस्सेत्वा लोकनायकं ।
नामगोत्तं च[9] सावेत्वा[9], पादे वन्दामि चक्खुम ।।

४००. 'इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुने ।।

४०१. 'पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा[10], नत्थि दानि पुनब्भवो ।।

---

१. धीतु – सी० । २. सा धीता – स्या० । ३. वन्दति – सी० । ४. समानच्छन्दमानसा – सी०; समानछन्दचेतसा – स्या० । ५–५. जातीसु बहुसो मम – सी० । ६–६. उभयो नामसम्भवा – स्या० । ७. हत्थपाणियं – स्या० । ८. वेज्जो – सी०, रो० । ९–९. पकासेत्वा – स्या० । १०. सब्बासवा परिक्खीणा – स्या० ।

४०२. 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मे विमलं[१] सुद्धं, सभावेन महेसिनो ॥

४०३. 'पुरिमानं जिनग्गानं, सङ्गमं[२] ते निदस्सितं[२] । B. 231
अधिकारं बहुं[३] मय्हं, तुय्हत्थाय महामुनि ॥

४०४. 'यं मया पूरितं[४] कम्मं, कुसलं सर मे मुनि ।
तवत्थाय महावीर, पुञ्ञं उपचितं मया ॥

४०५. 'अभब्बट्ठाने वज्जेत्वा, वारयन्ती[५] अनाचरं ।
तवत्थाय महावीर, चत्तं मे जीवितुत्तमं ॥

४०६. 'दसकोटिसहस्सानि, अदासिं[६] मम[६] जीवितं ।
परिच्चत्ता[७] च मे होमि, तवत्थाय महामुनि ॥

४०७. 'तदातिविम्हिता सब्बा, सिरसा व कतञ्जली ।
अवोचय्ये कतं आसि, अतुलिद्धिपरक्कमा ॥

४०८. सतसहस्सितो कप्पे, नागकञ्ञा अहं[८] तदा ।
विमला नाम नामेन, कञ्ञानं साधु सम्मता ॥

४०९. महोरगो महानागो, पसन्नो जिनसासने ।
पदुमुत्तरं महातेजं, निमन्तेसि ससावकं ॥

४१०. रतनमयं[९] मण्डपं[९], पल्लङ्कं रतनामयं ।
रतनं वालुकाकिण्णं, उपभोगं रतनामयं ॥

४११. मग्गं च पटियादेसि, रतनद्धजभूसितं ।
पच्चुग्गन्त्वान सम्बुद्धं, वज्जन्तो तूरियेहि सो ॥

४१२. परिसाहि[१०] च चतूहि[१०], परिवुतो[११] लोकनायको ।
महोरगस्स भवने, निसीदि परमासने ॥

४१३. अन्नं पानं खादनीयं, भोजनं[१२] च[१२] महारहं ।
वरं वरं च पादासि, नागराजा महायसं[१३] ॥

---

१. विपुलं – स्या० । २–२. सम्मुखा च परम्मुखा – मी० ; संगमं तेन दस्सितं – स्या० । ३. बहु – स्या० । ४. पुरिमं – स्या० । ५. परिवज्जन्ति – मी० ; परिपाचेन्तो – स्या० । ६–६. अदासिं मय्ह – मी० ; अदासि मम – स्या० । ७. परिच्चत्तं – मी० । ८. अहुं – सी० । ९–९. रतनामयं मण्डपं च – मी० ; रतनामयं च ० – स्या० । १०–१०. परिसाहि चतूहि सो – सी० ; परिसाहि चतस्सो हि – रो० । ११. महितो – मी० ; फरते – स्या० ; परेतो – रो० । १२–१२. भोजनीयं – मी० । १३. महायसो – सी० ।

४१४. भुञ्जित्वान[1] सम्बुद्धो, पत्तं[2] धोवित्वा[3] योनिसो ।
अनुमोदनीयं कासि, नागकञ्ञा महिद्धिका ।।

B. 232 ४१५. सब्बञ्ञुं फुल्लितं दिस्वा, नागकञ्ञा महायस ।
पसन्नं सत्थुनो चित्तं, सुनिबन्धं[4] च मानसं ।।

४१६. ममं च चित्तमञ्ञाय, जलजुत्तमनामको ।
तस्मिं खणे महावीरो, भिक्खुनिं दस्सयिद्धिया ।।

४१७. इद्धी अनेका दस्सेसि, भिक्खुनी सा विसारदा ।
पमोदिता वेदजाता, सत्थारं इदमब्रवि[5] ।।

४१८. 'अद्दस्साहं इमं[6] इद्धिं[6], सुमनं[7] इतराय पि ।
कथं अहोसि सा वीर, इद्धिया सुविसारदा' ।।

४१९. 'ओरसा मुखतो जाता, धीता मम महिद्धिका ।
ममानुसासनिकरा, इद्धिया सुविसारदा' ।।

४२०. "बुद्धस्स वचनं सुत्वा, एवं[8] पत्थेसहं तदा[8] ।
अहं पि तादिसा होमि, इद्धिया सुविसारदा ।।

४२१. "पमोदिताहं सुमना, पत्थे उत्तममानसा[9] ।
अनागतम्हि अद्धाने, ईदिसा होमि नायक ।।

४२२. "मणिमयम्हि[10] पल्लङ्के, मण्डपम्हि पभस्सरे[10] ।
अन्नपानेन तप्पेत्वा, ससङ्घं लोकनायकं ।।

४२३. "नागानं पवरं पुप्फं, अरुणं नाम उप्पलं ।
वण्णं मे ईदिसं होतु, पूजेसिं लोकनायकं ।।

४२४. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

४२५. "ततो चुताहं मनुजे, उपपन्ना सयम्भुनो ।
उप्पलेहि पटिच्छन्नं, पिण्डपातमदासहं ।।

---

१. भुञ्जित्वान च – सी०; भुञ्जित्वान स– स्या० । २. पत्ते – स्या० । ३. धोविय – सी०; धोवित्व – स्या० । ४. मुनिबद्धं च – सी०; सुनिबद्धं – स्या० । ५. इदमब्रविं – सी०; एतदब्रविं – स्या०, रो० । ६–६. इमा इद्धी – स्या० । ७. सुमना – सी०; सुमिता – स्या० । ८–८. तुट्ठो एवं अवोचहं – स्या० । ९. पत्तउत्तममानसा – सी०, स्या०, रो० । १०–१०. मणिमयं च पल्लङ्कं, मण्डपं च पभस्सरं – स्या० ।

४२६. "एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ॥

४२७. "सेट्ठिधीता तदा हुत्वा, बाराणसिपुरुत्तमे ।
निमन्तेत्वान सम्बुद्धं, ससङ्घं लोकनायकं ॥

४२८. "महादानं ददित्वान, उप्पलेहि विनायकं । B. 233
पूजयित्वा चेतसा[1] व[1], वण्णसोभं अपत्थयिं ॥

४२९. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

४३०. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥

४३१. "तस्सासिं दुतिया धीता, समणगुत्तसव्हया[2] ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्जं समरोचयिं ॥

४३२. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥

४३३. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्ञा सुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥

४३४. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका[3] ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्घदायिका[4] ॥

४३५. "अहं खेमा च सप्पञ्ञा, पटाचारा च कुण्डला ।
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥

४३६. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

४३७. "ततो चुता मनुस्सेसु, उपपन्ना महाकुले ।
पीतं मट्ठं वरं दुस्सं, अदं अरहतो अहं ॥

४३८. "ततो चुतारिट्ठपुरे, जाता विप्पकुले अहं ।
धीता तिरिटिवच्छस्स, उम्मादन्ती[5] मनोहरा ॥

१–१. च तेहेव – स्या० । २. समणगुत्तसमव्हया – मी०; समणीगुत्त० – स्या० । ३. भिक्खुदासिका – मी०, स्या० । ४. संघदासिका – मी०, स्या० । ५. उम्मादेन्ति – सी० ।

४३९. "ततो चुता जनपदे, कुले अञ्ञातरे अहं ।
पसूता नातिफीतम्हि, सालिं गोपेमहं तदा ॥

४४०. "दिस्वा पच्चेकसम्बुद्धं, पञ्चलाजासतानिहं ।
दत्वा पदुमच्छन्नानि, पञ्च पुत्तसतानिहं[1] ॥

B. 234 ४४१. "पत्थयिं ते[2] पि पत्थेसुं[2], मधुं दत्वा सयम्भुनो ।
ततो चुता अरञ्ञेहं, अजायिं पदुमोदरे ॥

४४२. "कासिरञ्ञो महेसीहं, हुत्वा सक्कतपूजिता ।
अजनिं राजपुत्तानं, अनूनं सतपञ्चकं ॥

४४३. "यदा ते योब्बनप्पत्ता, कीळन्ता जलकीळितं ।
दिस्वा[3] ओपत्तपदुमं, आसुं पच्चेकनायका ॥

४४४. "साहं तेहि विनाभूता, सुतवीरेहि[4] सोकिनी[4] ।
चुता इसिगिलिपस्से, गामकम्हि अजायिहं[5] ॥

४४५. "यदा बुद्धा[6] सुतमती, सुतानं भत्तुनो[7] पि च[7] ।
यागुं आदाय गच्छन्ती, अट्ठ पच्चेकनायके ॥

४४६. "भिक्खाय गामं गच्छन्ते, दिस्वा पुत्ते अनुस्सरिं ।
खीरधारा विनिग्गच्छि, तदा मे पुत्तपेमसा ॥

४४७. "ततो तेसं अदं यागुं, पसन्ना सेहि पाणिभि ।
ततो चुताहं तिदसं[8], नन्दनं उपपज्जहं ॥

४४८. "अनुभोत्वा सुखं दुक्खं, संसरित्वा भवाभवे ।
तवत्थाय महावीर, परिच्चत्तं च जीवितं ॥

४४९. "एवं बहुविधं दुक्खं, सम्पत्ती च बहुब्बिधा[9] ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाता सावत्थियं पुरे ॥

४५०. "महाधनसेट्ठिकुले, सुखिते सज्जिते तथा ।
नानारतनपज्जोते, सब्बकामसमिद्धिने[10] ॥

---

१. पुत्तसतानि पि – सी०, स्या० । २–२. तेसु पुत्तेसु – स्या० । ३. दिस्वान – स्या० । ४–४. सुतवरेहि सोकिनी – सी०, स्या० । ५. अजायिसं – सी० । ६. वुद्धा – सी० । ७–७. कसतं तदा – सी०; अत्तनोपि च – स्या० । ८. तिदसे – सी० । ९. बहूविधा – स्या० । १०. सब्बकामसमिद्धिनि – सी०; सब्बकामसमिद्धने – स्या० ।

४५१. “सक्कता पूजिता चेव[1], मानितापचिता तथा ।
रूपसीरिमनुप्पत्ता[2], कुलेसु अतिसक्कता[3] ।।

४५२. “अतीव पत्थिता चासिं, रूपभोगसिरीहि च ।
पत्थिता सेट्ठिपुत्तेहि, अनेकेहि सतेहि पि[4] ।।

४५३. “अगारं पजहित्वान, पब्बजिं अनगारियं ।
अड्ढमासे असम्पत्ते, चतुसच्चमपापुणिं[5] ।।

४५४. “इद्धिया अभिनिम्मित्वा, चतुरस्सं रथं अहं । B. 235
बुद्धस्स पादे वन्दिस्सं[6], लोकनाथस्स[7] तादिनो[7] ।।

४५५. ‘सुपुप्फितग्गं उपगम्म पादपं[8],
एका तुवं तिट्ठसि सालमूले ।
न[9] चापि ते दुतियो अत्थि कोचि[9],
बाले न त्वं भायसि धुत्तकानं ।।

४५६. ‘सतं सहस्सानि[10] पि धुत्तकानं,
समागता[11] एदिसका[11] भवेय्युं ।
लोमं न[12] इञ्जे न सम्पवेधे[12],
किं[13] मे तुवं मार करिस्ससेको[13] ।।

४५७. ‘एसा अन्तरधायामि, कुच्छिं वा पविसामि ते ।
भमुकन्तरिकायं पि, तिट्ठन्तिं मं न दक्खसि ।।

४५८. ‘चित्तम्हि वसीभूताम्हि, इद्धिपादा सुभाविता[14] ।
सब्बबन्धनमुत्ताम्हि, न तं भायामि आवुसो ।।

४५९. ‘सत्तिसूलूपमा कामा, खन्धासं[15] अधिकुट्टना[15] ।
यं[16] त्वं[16] कामरतिं ब्रूसि, अरती दानि सा मम ।।

---

१. आसिं – सी० । २. रूपसोभग्गसम्पन्ना – सी० । ३. अभिसम्मता – सी० । ४. च – स्या० । ५. अरहत्तमपापुणिं – सी० । ६. अवन्दिं – स्या० । ७–७. लोकनाथस्स सिरीमतो – सी०; लोकनाथ सिरिमतो – स्या० । ८. भिक्खुनी – सी०, रो० । ९–९. न चत्थि ते दुतिया वण्णधातु – सी०, रो०; न चापि तुय्हं दुतियत्थि कोचि – स्या० । १०. सहस्सानं – रो० । ११–११. इधागता तादिसका – सी०; इधागता एदिसका – स्या० । १२–१२. न इञ्जामि न सन्तसामि – सी० । १३–१३. न मार भायामि तवेकिकापि – सी०; ० तमेकिकासिं – रो० । १४. सुविभाविता – स्या० । १५–१५. खन्धापि अधिकुण्डरा – स्या० । १६–१६. यत्थ – स्या० ।

४६०. ‘सब्बत्थ विहता नन्दी, तमोखन्धो[1] पदालितो[1] ।
एवं जानाहि पापिम, निहतो त्वमसि अन्तक’ ।।

४६१. “जिनो तम्हि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
अग्गा[2] इद्धिमतीनं ति, परिसासु विनायको ।।

४६२. “परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको[3] भारो, भवनेत्ति समूहता ।।

४६३. “यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ।।

B. 236 ४६४. “चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
खणेन उपनामेन्ति, सहस्सानि समन्ततो ।।

४६५. “किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।
४६६. “स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
४६७. “पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ।।

इत्थं सुदं उप्पलवण्णा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. पटाचाराथेरीअपदानं

४६८. “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।।

४६९. “तदाहं हंसवतियं, जाता सेट्ठिकुले अहु ।
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ।।

४७०. “उपेत्वा तं महावीरं, अस्सोसिं धम्मदेसनं ।
ततो जातपसादाहं[4], उपेसिं सरणं जिनं ।।

४७१. “ततो विनयधारीनं, अग्गं वण्णेसि नायको ।
भिक्खुनिं लज्जिनिं तादिं, कप्पाकप्पविसारदं ।।

४७२. “तदा मुदितचित्ताहं, तं ठानमभिकङ्खिनी[5] ।
निमन्तेत्वा दसबलं, ससङ्घं लोकनायकं ।।

१-१. तमोक्खन्धा पदालिता – स्या० । २. सेट्ठा – स्या० । ३. गुरुको – स्या० ।
४. जातप्पसादाहं – सी०, स्या० । ५. ठानं अभिकङ्खयिं – स्या० ।

४७३. "भोजयित्वान सत्ताहं, ददित्वा[1] व तिचीवरं[1] ।
निपच्च सिरसा पादे, इदं वचनमब्रविं ॥

४७४. 'या तया वण्णिता वीर, इतो अट्ठमके मुनि[2] ।
तादिसाहं भविस्सामि, यदि सिज्झति नायक' ॥

४७५. "तदा अवोच मं सत्था, 'भद्दे मा भायि अस्सस ।
अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥

४७६. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो । B. 237
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

४७७. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
पटाचारा ति नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥

४७८. "तदाहं मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा[3] जिनं ।
मेत्तचित्ता परिचरिं, ससङ्घं लोकनायकं ॥

४७९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

४८०. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

४८१. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥

४८२. "तस्सासिं ततिया धीता, भिक्खुनी इति विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्जं समरोचयिं ॥

४८३. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥

४८४. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्ञा सुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्तधीतरो ॥

४८५. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्घदायिका ॥

४८६. "अहं उप्पलवण्णा च, खेमा भद्दा च भिक्खुनी ।
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥

१–१. ददित्वा च तिचीवरं – मी०; ददित्वा पत्तचीवरं – स्या० । २. हनि – मी० ।
३. ततो – सी० ।

४८७. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

४८८. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्ठिकुले अहं ।
सावत्थियं पुरवरे, इद्धे फीते महद्धने ॥

B. 238 ४८९. "यदा च योब्बनूपेता, वितक्कवसगा अहं ।
नरं जारपतिं[1] दिस्वा, तेन सद्धिं अगच्छहं ॥

४९०. "एकपुत्तपसूताहं[2], दुतियो कुच्छिया[3] ममं[3] ।
तदाहं मातापितरो, ओक्खामी[4] ति सुनिच्छिता ॥

४९१. "नारोचेसिं[5] पतिं[5] मय्हं, तदा तम्हि पवासिते ।
एकिका निग्गता गेहा, गन्तुं सावत्थिमुत्तमं ॥

४९२. "ततो मे सामि आगन्त्वा, सम्भावेसि पथे ममं ।
तदा मे कम्मजा वाता, उप्पन्ना अतिदारुणा ॥

४९३. "उट्ठितो[6] च[6] महामेघो, पसूतिसमये मम ।
दब्बत्थाय तदा गन्त्वा, सामि सप्पेन मारितो ॥

४९४. "तदा विजातदुक्खेन, अनाथा कपणा अहं ।
कुन्नदिं पूरितं दिस्वा, गच्छन्ती सकुलालयं ॥

४९५. "बालं आदाय अतरिं[7], पारकूले[8] च एककं[9] ।
सायेत्वा[10] बालकं पुत्तं, इतरं तरणायहं[11] ॥

४९६. "निवत्ता उक्कुसो हासि, तरुणं विलपन्तकं ।
इतरं च वही सोतो, साहं सोकसमप्पिता ॥

४९७. "सावत्थिनगरं गन्त्वा, अस्सोसिं सजने मते ।
तदा अवोचं सोकट्टा, महासोकसमप्पिता ॥

४९८. "उभो पुत्ता कालङ्कता, पन्थे[12] मय्हं पती मतो ।
माता पिता च भाता च, एकचितम्हि[13] डय्हरे ॥

---

१. जानपदं – सी०, स्या० । २. एकपुत्तप्पसुताहं – सी०, स्या० । ३–३. कुच्छियं मम – सी०; कुच्छिया मम – स्या० । ४. दक्खामी – सी०; इक्खामी – स्या० । ५–५. नरोचेसि पति – सी० । ६. उदितो व – स्या०, रो० । ७. ओतरिं – स्या० । ८. परकूले – सी० । ९. एकिका – स्या० । १०. पा त्वा – स्या० । ११. तारणायहं – सी०, स्या० । १२. वने – स्या० । १३. एकचितकम्हि – सी० ।

४९९. “तदा किसा च पण्डु च, अनाथा दीनमानसा ।
इतो ततो भमन्तीहं[1], अद्दसं नरसारथिं ॥

५००. “ततो अवोच मं सत्था, ‘पुत्ते मा सोचि अस्सस ।
अत्तानं ते गवेसस्सु, किं निरत्थं विहञ्ञसि ॥

५०१. ‘न सन्ति पुत्ता ताणाय, न ञाती नो पि बन्धवा ।
अन्तकेनाधिपन्नस्स, नत्थि ञातीसु ताणता’ ॥

५०२. “तं सुत्वा मुनिनो वाक्यं, पठमं फलमज्झगं । B. 239
पब्बजित्वान नचिरं, अरहत्तमपापुणिं ॥

५०३. “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥

५०४. “पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासि[2] सुनिम्मला ॥

५०५. “ततोहं विनयं सब्बं, सन्तिके सब्बदस्सिनो ।
उग्गहिं सब्बवित्थारं, ब्याहरिं च यथातथं ॥

५०६. “जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
अग्गा[3] विनयधारीनं, पटाचारा व एकिका ॥

५०७. “परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥

५०८. “यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥

५०९. “किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

५१०. “स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५११. “पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं पटाचारा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

एकूपोसथिकवग्गो दुतियो ।

---

१. गच्छन्तीहं – स्या० । २. विसुद्धाम्हि – सी० । ३. अग्गं – स्या० ।

तस्सुद्दानं

एकूपोसथिका चेव, सळला चाथ मोदका[1] ।
एकासना पञ्चदीपा, नळमाली च गोतमी ॥
खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च भिक्खुनी ।
गाथा सतानि पञ्चेव, नव चापि तदुत्तरि ॥

———:०:———

१. मोदकी – मी० ।

३. कुण्डलकेसीवग्गो[१]

१. कुण्डलकेसाथेरीअपदानं[२]

१. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू । B. 240
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

२. "तदाहं हंसवतियं, जाता सेट्ठिकुले अहुं ।
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥

३. "उपेत्वा तं महावीरं, अस्सोसिं धम्मदेसनं[३] ।
ततो जातप्पसादाहं[४], उपेसिं सरणं जिनं ॥

४. "तदा महाकारुणिको, पदुमुत्तरनामको ।
खिप्पाभिञ्ञानमग्गं[५] ति[५], ठपेसि[६] भिक्खुनिं सुभं ॥

५. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, दानं दत्वा महेसिनो ।
निपच्च सिरसा पादे, तं ठानमभिपत्थयिं ॥

६. "अनुमोदि महावीरो, 'भद्दे यं तेभि पत्थितं ।
समिज्झिस्सति तं सब्बं, सुखिनी होहि निब्बुता ॥

७. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

८ 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
भद्दाकुण्डलकेसा ति, हेस्सति सत्थु साविका' ॥

९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१०. "ततो चुता याममगं, ततोहं तुसितं गता ।
ततो च निम्मानरतिं, वसवत्तिपुरं ततो ॥

११. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
तत्थ तत्थेव राजूनं, महेसित्तमकारयिं ॥

---

१. कुण्डलकेसवग्गो – स्या० । २. कुण्डलकेसापदानं – सी०; कुण्डलकेसीथेरियापदानं – स्या० । ३. धम्ममुत्तमं – स्या० । ४. जातपसादाहं – सी० । ५–५. ० मग्गत्ते – सी० । ६. ठपयि – स्या० ।

१२. "ततो चुता मनुस्सेसु, राजूनं चक्कवत्तिनं ।
मण्डलीनं च राजूनं, महेसित्तमकारयिं ।।

B. 241 १३. "सम्पत्तिं अनुभोत्वान, देवेसु मानुसेसु च ।
सब्बत्थ सुखिता हुत्वा, नेककप्पेसु संसरिं ।।

१४. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ।।

१५. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ।।

१६. "तस्स धीता चतुत्थासिं, भिक्खुदायी ति विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्जं समरोचयिं ।।

१७. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ।।

१८. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्ञा सुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ।।

१९. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्घदायिका ।।

२०. "खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा अहं तदा ।
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ।।

२१. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

२२. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।
जाता सेट्ठिकुले फीते, यदाहं योब्बने ठिता ।।

२३. "चोरं वधत्थं नीयन्तं, दिस्वा रत्ता तहिं अहं ।
पिता मे तं सहस्सेन, मोचयित्वा वधा ततो ।।

२४. "अदासि तस्स मं तातो, विदित्वान मनं मम ।
तस्साहमासिं विस्सट्ठा, अतीव दयिता हिता ।।

२५. "सो मे भूसनलोभेन, बलिमज्झासयो[1] दिसो ।
चोरप्पपातं नेत्वान, पब्बतं[2] चेतयी वधं ।।

---

१. खलितज्झासयो – सी०; बलिं पच्चाहरं – स्या०; मालपच्छाहतं – रो० ।
२. पब्बते – स्या० ।

२६. “तदाहं पणमित्वान, सत्तुकं[1] सुकतञ्जली ।
रक्खन्ती अत्तनो पाणं, इदं वचनमब्रविं ॥ B. 242

२७. ‘इदं सुवण्णकेयूरं[2], मुत्ता वेळुरिया बहू ।
सब्बं हरस्सु भद्दन्ते, मं च दासी ति सावय’ ॥

२८. ‘ओरोपयस्सु कल्याणी, मा बाळ्हं परिदेवसि[3] ।
न चाहं अभिजानामि, अहन्त्वा धनमाभतं[4]’ ॥

२९. ‘यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि[5] विञ्ञुतं ।
न चाहं अभिजानामि, अञ्ञं पियतरं तया’ ॥

३०. ‘एहि तं उपगूहिस्सं[6], कत्वान तं पदक्खिणं ।
नं[7] च दानि पुनो अत्थि[7], मम तुय्हं च सङ्गमो ॥

३१. ‘न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
इत्थी पि पण्डिता होति, तत्थ तत्थ विचक्खणा ॥

३२. ‘न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
इत्थी पि पण्डिता होति, लहुं अत्थविचिन्तिका[8] ॥

३३. ‘लहुं च वत खिप्पं च, निकट्ठे[9] समचेतयिं ।
मिगं[10] उण्णा यथा एवं[10], तदाहं सत्तुकं वधिं ॥

३४. ‘यो च उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति ।
सो हञ्ञते मन्दमति, चोरो व गिरिगब्भरे ॥

३५. ‘यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, तदाहं सत्तुका यथा’ ॥

३६. “तदाहं पातयित्वान, गिरिदुग्गम्हि सत्तुकं ।
सन्तिकं सेतवत्थानं, उपेत्वा[11] पब्बजिं अहं ॥

३७. “सण्डासेन च केसे मे, लुञ्चित्वा सब्बसो तदा ।
पब्बजित्वान[12] समयं, आचिक्खिसु निरन्तरं ॥

१. भतुकं – सी० । २. सुवण्णकायुरं – स्या० । ३. परिदेवयी – सी० । ४. वनमागतं – स्या० । ५. पत्तास्मि – सी० । ६. अगुय्हिस्सं – स्या० । ७–७. तं वन्दामि पुन नत्थि – स्या० । ८. अत्थविचिन्तका – सी०; अत्थं विचिन्तिता – स्या० । ९. नेकत्थे – सी०, स्या० । १०–१०. चित्तपुण्णायतानेव – स्या०; मिगं पुण्णाय तेनेव – रो० । ११. उपेता – स्या० । १२. पब्बाजेत्वा स – सी० ।

३८. "ततो तं उग्गहेत्वाहं[1], निसीदित्वान एकिका ।
समयं तं विचिन्तेसिं, सुवानो मानुसं करं ॥

B. 243 ३९. "छिन्नं गय्ह समीपे मे, पातयित्वा अपक्कमि ।
दिस्वा निमित्तमलभिं, हत्थं[2] तं पुळवाकुलं ॥

४०. "ततो उट्ठाय संविग्गा, अपुच्छिं[3] सहधम्मिके ।
ते अवोचुं विजानन्ति, तं अत्थं सक्यभिक्खवो ॥

४१. "साहं तमत्थं पुच्छिस्सं, उपेत्वा बुद्धसावके ।
ते ममादाय गच्छिंसु, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिकं[4] ॥

४२. "सो मे धम्ममदेसेसि, खन्धायतनधातुयो ।
असुभानिच्चदुक्खा ति, अनत्ता ति च नायको ॥

४३. "तस्स धम्मं सुणित्वाहं, धम्मचक्खुं विसोधयिं ।
ततो विञ्ञातसद्धम्मा, पब्बज्जं उपसम्पदं ॥

४४. "आयाचितो[5] तदा आह, एहि भद्देति नायको ।
तदाहं उपसम्पन्ना, परित्तं तोयमद्दसं ॥

४५. "पादपक्खालनेनाहं, ञत्वा सउदयब्बयं[6] ।
तथा सब्बे पि सङ्खारे[7], ईदिसं[8] चिन्तयिं[8] तदा ॥

४६. "ततो चित्तं विमुच्चि मे, अनुपादाय सब्बसो ।
खिप्पाभिञ्ञानमग्गं मे[9], तदा पञ्ञापयी जिनो ॥

४७. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥

४८. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासिं सुनिम्मला ॥

४९. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥

५०. "यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥

---

१. उग्गहेत्वान – स्या० । २. निट्ठं – स्या० । ३. आपुच्छिं – स्या० । ४. सन्तिके – स्या० । ५. आयाचि मो – मी० । ६. सउदयं वयं – मी० । ७. सङ्खारा – मी०, स्या०, रो० । ८–८. इति संचिन्तयिं – मी०, स्या०, रो० । ९ मं – मी० ।

५१. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मे विमलं[1] सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स सासने[2] ॥

५२. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागीव बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवा ॥ B. 244

५३. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५४. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं भद्दाकुण्डलकेसा[3] भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. किसागोतमीथेरीअपदानं

५५. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

५६. "तदाहं हंसवतियं, जाता अञ्ञतरे कुले ।
उपेत्वा तं नरवरं, सरणं समुपागमिं ॥

५७. "धम्मं च तस्स अस्सोसिं, चतुसच्चूपसञ्हितं ।
मधुरं परमस्सादं, वट्टसन्तिसुखावहं[4] ॥

५८. "तदा च भिक्खुनिं वीरो, लूखचीवरधारिनिं[5] ।
ठपेन्तो एतदग्गम्हि, वण्णयी पुरिसुत्तमो ॥

५९. "जनेत्वानप्पकं पीतिं, सुत्वा भिक्खुनिया गुणे[6] ।
कारं कत्वान बुद्धस्स, यथासत्ति[7] यथाबलं ॥

६०. "निपच्च मुनिवरं[8] तं, तं ठानमभिपत्थयिं ।
तदानुमोदि सम्बुद्धो, ठानलाभाय नायको ॥

६१. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

---

१. विपुलं – सी०, स्या० । २. वाहसा – स्या०, रो० । ३. कुण्डलकेसा – सी० । ४. चित्तसन्तिसुखावहं – स्या०, रो० । ५. लूखचीवरधारिकं – स्या० । ६. गुणं – सी०, स्या० । ७. यथासत्तिं – सी० । ८. मुनिवीरं – सी०; मुनिधीरं – स्या० ।

६२. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
किसागोतमी[1] नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ।।

B. 245 ६३. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्ता परिचरिं, पच्चयेहि विनायकं ।।

६४. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

६५. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ।।

६६. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ।।

६७. "पञ्चमी तस्स धीतासिं[2], धम्मा नामेन विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्जं समरोचयिं ।।

६८. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ససहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ।।

६९. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्ञा सुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ।।

७०. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्घदायिका ।।

७१. "खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।
अहं च धम्मदिन्ना च, विसाखा होति सत्तमी ।।

७२. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

७३. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्ठिकुले अहं ।
दुग्गते अधने नट्ठे[3], गता च सधनं कुलं ।।

७४. "पतिं[4] ठपेत्वा[4] सेसा मे, देस्सन्ति[5] अधना इति ।
यदा च पसूता[6] आसिं, सब्बेसं दयिता तदा ।।

---

१. गोतमी नाम – सी०; किसागोतमि नाम – स्या० । २. धीताहं – स्या० । ३. नीचे – स्या०; निद्धे – रो० । ४–४. पतिट्ठपेत्वान – स्या० । ५. दिस्सन्ति – सी०, स्या० । ६. ससुता – सी०, रो० ।

७५. "यदा सो तरुणो भद्दो[1], कोमलको[2] सुखेधितो।
सपाणमिव कन्तो मे, तदा यमवसं गतो॥

७६. "सोकट्टा दीनवदना, अस्सुनेत्ता रुदम्मुखा[3]। B. 246
मतं कुणपमादाय, विलपन्ती गमामहं[4]॥

७७. "तदा एकेन सन्दिट्ठा, उपेत्वा भिसक्कुत्तमं[5]।
अवोचं देहि भेसज्जं, पुत्तसञ्जीवनं ति भो॥

७८. "न विज्जन्ते मता यस्मिं, गेहे सिद्धत्थकं ततो।
आहरा ति जिनो आह, विनयोपायकोविदो॥

७९. "तदा गमित्वा सावत्थिं, न लभिं तादिसं घरं।
कुतो सिद्धत्थकं तस्मा, ततो लद्धा सतिं अहं॥

८०. "कुणपं छड्डयित्वान, उपेसिं लोकनायकं।
दूरतो व ममं दिस्वा, अवोच मधुरस्सरो॥

८१. 'यो च वस्ससतं जीवे, अपस्सं उदयब्बयं।
एकाहं जीवितं सेय्यो, पस्सतो उदयब्बयं॥

८२. 'न गामधम्मो निगमस्स धम्मो,
न चापियं एककुलस्स धम्मो।
सब्बस्स लोकस्स सदेवकस्स,
एसेव[6] धम्मो यदिदं अनिच्चता'॥

८३. "साहं सुत्वानिमा गाथा, धम्मचक्खुं विसोधयिं।
ततो विञ्ञातसद्धम्मा, पब्बजिं अनगारियं॥

८४. "तथा पब्बजिता सन्ती, युञ्जन्ती जिनसासने।
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणिं॥

८५. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका॥

८६. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं[7]।
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासिं सुनिम्मला॥

---

१. पुत्तो – सी०, स्या०। २. कोमलङ्गो – सी०, रो०; कोमारको – स्या०। ३. रुदमुखा – स्या०। ४. भमामहं – सी०। ५. भिसगुत्तमं – सी०। ६. एसोव – स्या०। ७. विसोधयिं – सी०।

८७. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥

B. 247 ८८. "यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥

८९. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मे विमलं सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥

९०. "सङ्कारकूटा[1] आहित्वा[1], सुसाना रथिया पि च ।
ततो सङ्घाटिकं कत्वा, लूखं धारेमि चीवरं ॥

९१. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, लूखचीवरधारणे ।
ठपेसि एतदग्गम्हि, परिसासु विनायको ॥

९२. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
९३. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
९४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं किसागोतमी भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. धम्मदिन्नाथेरीअपदानं

९५. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

९६. "तदाहं हंसवतियं, कुले अञ्ञतरे अहुं ।
परकम्मकारी[2] आसिं, निपका सीलसंवुता ॥

९७. "पदुमुत्तरबुद्धस्स, सुजातो अग्गसावको ।
विहारा अभिनिक्खम्म, पिण्डपाताय गच्छति ॥

९८. "घटं गहेत्वा गच्छन्ती, तदा उदकहारिका ।
तं दिस्वा अददं[3] पूपं[3], पसन्ना सेहि पाणिभि ॥

९९. "पटिग्गहेत्वा तत्थेव, निसिन्नो परिभुञ्जि सो ।
ततो नेत्वान तं गेहं, अदासिं तस्स भोजनं ॥

१–१. ० आहत्वा – सी०; सङ्कारकुटा आहरित्वा – स्या० । २. परकम्मकरी – सी०; परकम्मं करी – स्या० । ३–३. अददि पूवं – सी०, स्या० ।

१००. "ततो मे अय्यको तुट्ठो, अकरी[1] मुणिसं सकं । B. 248
सस्सुया सह गन्त्वान, सम्बुद्धं अभिवादयिं ॥

१०१. "तदा सो धम्मकथिकं, भिक्खुनिं परिकित्तयं ।
ठपेसि एतदग्गम्हि, तं सुत्वा मुदिता अहं ॥

१०२. "निमन्तयित्वा सुगतं, ससङ्घं लोकनायकं ।
महादानं ददित्वान, तं ठानमभिपत्थयिं ॥

१०३. "ततो मं सुगतो आह, घननिन्नादसुस्सरो ।
'ममुपट्ठाननिरते, ससङ्घपरिवेसिके ॥

१०४. 'सद्धम्मस्सवने युत्ते, गुणवद्धितमानसे ।
भद्दे भवस्सु मुदिता, लच्छसे[2] पणिधीफलं ॥

१०५. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१०६. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
धम्मदिन्ना ति नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥

१०७. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं महामुनिं ।
मेत्तचित्ता परिचरिं, पच्चयेहि विनायकं ॥

१०८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१०९. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

११०. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥

१११. "छट्ठा तस्सासहं[3] धीता, सुधम्मा इति विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्जं समरोचयिं ॥

११२. "अनुजानि[4] न नो[4] तातो, अगारेव[5] तदा[5] मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥

ततियं भाणवारं ।

---

१. अकासि – स्या० । २. लच्छसेतं – स्या० । ३. तस्स अहं – स्या० । ४–४. अनुजानासि मं – सी० । ५–५. अगारेनालया – सी० ।

B. 249 ११३. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्ञा सुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
११४. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्घदायिका ॥
११५. "खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।
गोतमी च अहं चेव, विसाखा होति सत्तमी ॥
११६. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥
११७. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।
जाता सेट्ठिकुले फीते, सब्बकामसमिद्धिने[1] ॥
११८. "यदा रूपगुणूपेता, पठमे योब्बने ठिता ।
तदा परकुलं गन्त्वा, वसिं सुखसमप्पिता ॥
११९. "उपेत्वा लोकसरणं, सुणित्वा धम्मदेसनं ।
अनागामिफलं पत्तो, सामिको मे सुबुद्धिमा ॥
१२०. "तदाहं[2] अनुजानेत्वा, पब्बजिं अनगारियं ।
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणिं ॥
१२१. "तदा उपासको सो मं, उपगन्त्वा अपुच्छथ ।
गम्भीरे निपुणे पञ्हे, ते सब्बे ब्याकरिं अहं ॥
१२२. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
'भिक्खुनिं धम्मकथिकं, नाञ्ञं पस्सामि एदिसिं[3] ॥
१२३. 'धम्मदिन्ना यथा धीरा, एवं धारेथ भिक्खवो' ।
"एवाहं पण्डिता होमि[4], नायकेनानुकम्पिता ॥
१२४. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
१२५. "यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥

१. सब्बकामसमिद्धके – सी० । २. तदा तं – सी०, स्या० । ३. एदिसं – सी०,स्या० ।
४. जाता – सी०; नाम – स्या० ।

१२६. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया । B. 250
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका[1] ।।

१२७. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासिं[2] सुनिम्मला ।।

१२८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।

१२९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

१३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं धम्मदिन्ना भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

४. सकुलाथेरीअपदानं

१३१. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।।

१३२. "हिताय सब्बसत्तानं, सुखाय वदतं वरो ।
अत्थाय पुरिसाजञ्ञो, पटिपन्नो सदेवके ।।

१३३. "यसग्गपत्तो[3] सिरिमा, कित्तिवण्णगतो[4] जिनो ।
पूजितो सब्बलोकस्स, दिसासब्बासु विस्सुतो ।।

१३४. "उत्तिण्णविचिकिच्छो सो, वीतिवत्तकथङ्कथो ।
सम्पुण्णमनसङ्कप्पो, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।।

१३५. "अनुप्पन्नस्स मग्गस्स, उप्पादेता नरुत्तमो ।
अनक्खातं च अक्खासि, असञ्जातं च सञ्जनी ।।

१३६. "मग्गञ्ञू च मग्गविदू, मग्गक्खायी नरासभो ।
मग्गस्स कुसलो सत्था, सारथीनं वरुत्तमो ।।

१३७. "महाकारुणिको[5] सत्था[5], धम्मं देसेसि[6] नायको ।
निमुग्गे कामपङ्कम्हि, समुद्धरति पाणिने[7] ।।

१३८. "तदाहं हंसवतियं, जाता खत्तियनन्दना ।
सुरूपा सधना चापि[8], दयिता च सिरीमती ।।

---

१. बुद्धसासन ० – स्या० । २. विसुद्धाम्हि – सी० । ३. यसग्गप्पत्तो – सी०, स्या०, रो० । ४. कित्तिवण्णभतो – सी०, स्या० । ५–५. तदा महाकारुणिको – सी० । ६. देसेति – सी०, स्या० । ७. पाणिनो – सी०, स्या० । ८. चासिं – सी० ।

B. 251 १३९. "आनन्दस्स महारञ्ञो, धीता परमसोभणा[1] ।
वेमाता[2] भगिनी चा पि, पदुमुत्तरनामिनो ॥

१४०. "राजकञ्ञाहि सहिता, सब्बाभरणभूसिता ।
उपागम्म[3] महावीरं, अस्सोसिं धम्मदेसनं ॥

१४१. "तदा हि सो लोकगरु[4], भिक्खुनिं दिब्बचक्खुकं ।
कित्तयं परिसामज्झे[5], अग्गट्ठाने ठपेसि तं ॥

१४२. "सुणित्वा तमहं हट्ठा, दानं दत्वान सत्थुनो ।
पूजित्वान च सम्बुद्धं, दिब्बचक्खुं अपत्थयिं ॥

१४३. "ततो[6] अवोच मं सत्था, 'नन्दे लच्छसि पत्थितं ।
पदीपधम्मदानानं, फलमेतं सुनिच्छितं ॥

१४४. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१४५. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
सकुला[7] नाम[7] नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥

१४६. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१४७. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

१४८. "परिब्बाजकिनी आसिं, तदाहं एकचारिनी ।
भिक्खाय विचरित्वान, अलभिं तेलमत्तकं ॥

१४९. "तेन दीपं पदीपेत्वा, उपट्ठिं सब्बसंवरिं[8] ।
चेतियं द्विपदग्गस्स[9], विप्पसन्नेन चेतसा ॥

१५०. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१५१. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
पज्जलन्ति[10] महादीपा, तत्थ तत्थ गताय मे ॥

१. परमसोभना – मी०, स्या० । २. वेमातु – सी० । ३. उपगम्म – मी०, स्या० । ४. लोकविदू – स्या० । ५. चतुपरिसाय मज्झे – स्या० । ६. तदा – सी० । ७–७. सकुला ति च – स्या० । ८. सब्बसंवरं – स्या० । ९. दिपदग्गस्स – सी०, स्या०, रो० । १०. सञ्जलन्ति – स्या०; संचरन्ति – रो० ।

१५२. "तिरोकुड्डं तिरोसेलं, समतिग्गय्ह पब्बतं । B. 252
पस्सामहं यदिच्छामि, दीपदानस्सिदं फलं ॥

१५३. "विसुद्धनयना होमि, यससा च जलामहं[1] ।
सद्धापञ्ञावती[2] चेव, दीपदानस्सिदं फलं ॥

१५४. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता विप्पकुले अहं ।
पहूतधनधञ्ञम्हि, मुदिते राजपूजिते ॥

१५५. "अहं[3] सब्बङ्गसम्पन्ना, सब्बाभरणभूसिता ।
पुरप्पवेसे सुगतं, वातपाने ठिता अहं ॥

१५६ "दिस्वा जलन्तं यससा, देवमनुस्ससक्कतं[4] ।
अनुब्यञ्जनसम्पन्नं, लक्खणेहि विभूसितं ॥

१५७. "उदग्गचित्ता सुमना, पब्बज्जं समरोचयिं ।
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणिं ॥

१५८. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥

१५९. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासिं सुनिम्मला ॥

१६०. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥

१६१. "यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥

१६२. "ततो महाकारुणिको, एतदग्गे ठपेसि मं ।
दिब्बचक्खुकानं[5] अग्गा, सकुला ति नरुत्तमो ॥

१६३. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

१६४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१६५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं सकुला भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१. पज्जलामहं – स्या० । २. सद्धापञ्ञवती – स्या० । ३. अहुं – सी० । ४. देवमानुस० – सी० । ५. दिब्बचक्खुकिनं – सी० ।

५. नन्दाथेरीअपदानं[1]

B. 253 १६६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

१६७. "ओवादको विञ्ञापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥

१६८. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि[2] ॥

१६९. "एवं निराकुलं आसि, सुञ्ञतं[3] तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥

१७०. "रतनानट्ठपञ्ञासं, उग्गतो व[4] महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिंसवरलक्खणो ॥

१७१. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

१७२. "तदाहं हंसवतियं, जाता सेट्ठिकुले अहुं ।
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥

१७३. "उपेत्वा तं महावीरं, अस्सोसिं धम्मदेसनं ।
अमतं परमस्सादं, परमत्थनिवेदकं ॥

१७४. "तदा निमन्तयित्वान, ससङ्घं लोकनायकं ।
दत्वा तस्स महादानं, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥

१७५. "झायिनीनं भिक्खुनीनं, अग्गट्ठानमपत्थयिं ।
निपच्च सिरसा धीरं, ससङ्घं लोकनायकं ॥

१७६. "तदा अदन्तदमको, तिलोकसरणो पभू ।
ब्याकासि[5] नरसारथि[5], 'लच्छसे तं सुपत्थितं ॥

१७७. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

---

१. नन्दाजनपदकल्याणि ० – सी०; नन्दाथेरिया० – स्या० । २. पतिट्ठहि – स्या० । ३. सञ्ञकं – सी० । ४. सो – सी०, स्या० । ५–५. ब्याकासि नरसद्दूलो – सी०; ० नरसुन्धरो – स्या० ।

१७८. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
नन्दा ति नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥

१७९. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं । B. 254
मेत्तचिता परिचरिं, पच्चयेहि विनायकं ॥

१८०. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१८१. "ततो चुता याममगं, ततोहं तुसितं गता[1] ।
ततो च निम्मानरतिं, वसवत्तिपुरं ततो[2] ॥

१८२. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
तत्थ तत्थेव राजूनं, महेसित्तमकारयिं ॥

१८३. "ततो चुता मनुस्सत्ते, राजानं[3] चक्कवत्तिनं ।
मण्डलीनं च राजूनं, महेसित्तमकारयिं ॥

१८४. "सम्पत्तिं अनुभोत्वान, देवेसु मनुजेसु च ।
सब्बत्थ सुखिता हुत्वा, नेककप्पेसु संसरिं ॥

१८५. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सुरम्मे[4] कपिलव्हये ।
रञ्ञो सुद्धोदनस्साहं, धीता आसिं अनिन्दिता ॥

१८६. "सिरिया[5] रूपिनिं दिस्वा, नन्दितं आसि तं कुलं ।
तेन नन्दा ति मे नामं, सुन्दरं[6] पवरं अहु[6] ॥

१८७. "युवतीनं च सब्बासं, कल्याणी ति च विस्सुता ।
तस्मिं पि नगरे रम्मे, ठपेत्वा तं[7] यसोधरं ॥

१८८. "जेट्ठो भाता तिलोकग्गो, पच्छिमो[8] अरहा तथा ।
एकाकिनी[9] गहट्ठाहं, मातरा[10] परिचोदिता ॥

१८९. 'साकियम्हि कुले जाता, पुत्ते बुद्धानुजा तुवं ।
नन्देन पि विना भूता, अगारे किं नु अच्छसि[11] ॥

१९०. 'जरावसानं योब्बञ्ञं, रूपं असुचिसम्मतं ।
रोगन्तमपि चारोग्यं, जीवितं मरणन्तिकं ॥

---

१. अगं – सी०, रो० । २. गता – स्या० । ३. राजूनं – सी०, स्या० । ४. पुरस्मि – स्या० । ५. सिरिंव – सी०; रंसिरिव – स्या० । ६–६. सुन्दरोपपदं अहु – सी०; सुन्दरा पवरा अहं – स्या० । ७. हि – सी० । ८. मज्झिमो – रो० । ९. एककनी – स्या० । १०. मातुया – स्या० । ११. लच्छसि – स्या० ।

१९१. 'इदं पि ते सुभं रूपं, ससीकन्तं मनोहरं।
भूसनानं अलङ्कारं, सिरिसङ्घाटसन्निभं[1]॥

B. 255 १९२. 'पुञ्जितं[2] लोकसारं व, नयनानं रसायनं।
पुञ्ञानं कित्तिजननं, उक्काककुलनन्दनं॥

१९३. 'न चिरेनेव कालेन, जरा समधिसेस्सति[3]।
विहाय[4] गेहं कारुञ्ञे[5], चर धम्ममनिन्दितं'॥

१९४. "सुत्वाहं मातु वचनं, पब्बजिं अनगारियं।
देहेन न तु चित्तेन, रूपयोब्बनलाळिता[6]॥

१९५. "महता च पयत्तेन, झानज्झेन परं[7] मम[7]।
कातुं च वदते माता, न चाहं तत्थ उस्सुका॥

१९६. "ततो महाकारुणिको, दिस्वा मं कामलालसं[8]।
निब्बिन्दनत्थं रूपस्मिं, मम चक्खुपथे जिनो॥

१९७. "सकेन आनुभावेन, इत्थिं मापेसि सोभिनिं[9]।
दस्सनीयं सुरुचिरं, ममतो पि सुरूपिनिं॥

१९८. "तमहं विम्हिता दिस्वा, अतिविम्हितदेहिनिं।
चिन्तयिं सफलं मे ति, नेत्तलाभं च मानुसं॥

१९९. "तमहं एहि सुभगे[10], येनत्थो तं वदेहि मे।
कुलं ते नामगोत्तं च, वद मे यदि ते पियं॥

२००. 'न पञ्हकालो[11] सुभगे[11], उच्छङ्गे मं निवासय[12]।
सीदन्ती व ममङ्गानि, पसुप्पय मुहुत्तकं'॥

२०१. "ततो सीसं ममङ्के[13] सा, कत्वा सयि सुलोचना[14]।
तस्सा नलाटे[15] पतिता, लुद्धा[16] परमदारुणा॥

२०२. "सह तस्सा निपातेन, पिळका उपपज्जथ।
पग्घरिंसु पभिन्ना च, कुणपा पुब्बलोहिता॥

---

१. सिरिसङ्केतसन्निभं – स्या०। २. पिण्डितं – सी०; पूजितं – स्या०। ३. समभिभोस्सति – सी०, स्या०; समधिहेस्सति – रो०। ४. पहाय – स्या०। ५. तारुञ्ञे – सी०, रो०; गारेय्हं – स्या०। ६. रूपयोब्बनलोलिता – स्या०। ७–७. परं ममं – सी०; सरं ममं – स्या०। ८. कमलाननं – स्या०। ९. सोभनिं – सी०; सोभनं – स्या०। १०. सुभणे – स्या०। ११–११. वञ्चकालो सुभगे – म०। १२. निवेसय – सी०, स्या०। १३. ममङ्गे – म०। १४. सुमोभणा – स्या०। १५. ललाते – स्या०। १६. लुता – सी०।

२०३. "पभिन्नं[1] वदनं चा पि, कुणपं पूतिगन्धनं ।
उद्धुमातं विनिलं[2] च, पुब्बं[3] चा पि[3] सरीरकं ।।

२०४. "सा पवेदितसब्बङ्गी, निस्ससन्ती मुहुं[4] मुहुं[4] ।
वेदयन्ती सकं दुक्खं, करुणं परिदेवयि ।।

२०५. 'दुक्खेन दुक्खिता होमि, फुसयन्ति च वेदना । B. 256
महादुक्खे निमुग्गम्हि, सरणं होहि मे सखी' ।।

२०६. 'कुहिं वदनसोभं ते, कुहिं ते तुङ्गनासिका ।
तम्बबिम्बवरोट्ठं ते, वदनं ते कुहिं गतं ।।

२०७. 'कुहिं ससीनिभं वण्णं[5], कम्बुगीवा कुहिं गता ।
दोळालोला[6] व ते कण्णा[7], वेवण्णं समुपागता ।।

२०८. 'मकुळखारकाकारा[8], कलिका[9] व पयोधरा ।
पभिन्ना पूतिकुणपा, दुट्ठगन्धित्तमागता[10] ।।

२०९. 'वेदिमज्झा[11] व सुस्सोणी[11], सूना[12] व नीतकिब्बिसा ।
जाता अमेज्झभरिता[13], अहो रूपमसस्सतं ।।

२१०. 'सब्बं सरीरसञ्जातं, पूतिगन्धं भयानकं ।
सुसानमिव वीभच्छं[14], रमन्ते यत्थ बालिसा[15] ।।

२११. "तदा महाकारुणिको, भाता मे लोकनायको ।
दिस्वा संविग्गचित्तं मं, इमा गाथा अभासथ ।।

२१२. 'आतुरं कुणपं पूतिं, पस्स नन्दे समुस्सयं ।
असुभाय चित्तं भावेहि, एकग्गं सुसमाहितं ।।

२१३. 'यथा इदं तथा एतं, यथा एतं तथा इदं ।
दुग्गन्धं पूतिकं वा ति, बालानं अभिनन्दितं ।।

२१४. 'एवमेतं अवेक्खन्ती, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।
ततो सकाय पञ्ञाय, अभिनिब्बिज्झ[16] दक्खसि' ।।

---

१. सम्भिन्नं – स्या० । २. विनीलं – सी०, स्या० । ३–३. विपुब्बं च – सी०; सब्बं चापि – स्या०, रो० । ४–४. महुं महुं – स्या० । ५. वत्तं – सी० । ६. दामामालं – स्या० । ७. कण्णं – स्या० । ८. मकुलम्बुरुहाकारा – सी०; मकुळपदुमाकारा – स्या० । ९. कालसा – सी०, स्या०, रो० । १०. दुट्ठगन्धज० – स्या० । ११–११. तनुमज्झा पुथुस्सोणी – सी०, रो०; वेदिमज्झा पुथुस्सोणी – स्या० । १२. सुना – स्या० । १३. अमज्झभरिता – स्या० । १४. जेगुच्छं – स्या०, रो० । १५. बालिया – सी०, स्या० । १६. अभिनिब्बिज्ज – सी०, स्या० ।

२१५. "ततोहं अतिसंविग्गा[1], सुत्वा गाथा सुभासिता ।
तत्रट्ठितावहं[2] सन्ती[2], अरहत्तमपापुणिं ।।

२१६. "यत्थ यत्थ निसिन्नाहं, सदा[3] झानपरायना ।
जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।।

२१७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।

B. 257 २१८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

२१९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं नन्दा भिक्खुनी जनपदकल्याणी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

६. सोणाथेरीअपदानं

२२०. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।।

२२१. "तदा सेट्ठिकुले जाता, सुखिता पूजिता[4] पिया ।
उपेत्वा तं मुनिवरं, अस्सोसिं मधुरं वचं ।।

२२२. "आरद्धविरियानग्गं, वण्णेसि[5] भिक्खुनिं जिनो ।
तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, कारं कत्वान सत्थुनो ।।

२२३. "अभिवादिय सम्बुद्धं, ठानं तं पत्थयिं तदा ।
अनुमोदि महावीरो, 'सिज्झतं पणिधी तव ।।

२२४. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ।।

२२५. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
सोणा ति नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ।।

२२६. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्ता परिचरिं, पच्चयेहि विनायकं ।।

२२७. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

---

१. आसि संविग्गा – स्या० । २–२. तत्रट्ठिता विपस्सन्ती – सी० । ३. तदा – स्या० । ४. सज्जिता – स्या० । ५. वण्णेति – स्या० ।

२२८. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्ठिकुले अहं ।
सावत्थियं पुरवरे, इद्धे फीते महद्धने ॥

२२९. "यदा च योब्बनप्पत्ता, गन्त्वा पतिकुलं अहं । B. 258
दस पुत्तानि अजनिं, सुरूपानि विसेसतो ॥

२३०. "सुखेधिता च ते सब्बे, जननेत्तमनोहरा ।
अमित्तानं पि रुचिता, मम[1] पगेव ते पिया ॥

२३१. "ततो मय्हं अकामाय, दसपुत्तपुरक्खतो ।
पब्बजित्थ स मे भत्ता, देवदेवस्स सासने ॥

२३२. "तदेकिका विचिन्तेसिं, जीवितेनालमत्थु मे ।
चत्ताय[2] पतिपुत्तेहि, वुड्ढाय[3] च[3] वराकिया ॥

२३३. "अहं पि तत्थ गच्छिस्सं, सम्पत्तो यत्थ मे पति ।
एवाहं चिन्तयित्वान, पब्बजिं अनगारियं ॥

२३४. "ततो च[4] मं[4] भिक्खुनियो, एकं भिक्खुनुपस्सये ।
विहाय गच्छुमोवादं, तापेहि उदकं इति ॥

२३५. "तदा उदकमाहित्वा[5], ओकिरित्वान कुम्भिया ।
चुल्ले ठपेत्वा आसीना, ततो चित्तं समादहिं ॥

२३६. "खन्धे अनिच्चतो दिस्वा, दुक्खतो च अनत्ततो ।
खेपेत्वा[6] आसवे सब्बे, अरहत्तमपापुणिं ॥

२३७. "तदागन्त्वा भिक्खुनियो, उण्होदकमपुच्छिसुं ।
तेजोधातुमधिट्ठाय, खिप्पं सन्तापयिं जलं ॥

२३८. "विम्हिता ता जिनवरं, एतमत्थमसावयुं ।
तं सुत्वा मुदितो नाथो, इमं गाथं अभासथ ॥

२३९. 'यो च वस्ससतं जीवे, कुसीतो हीनविरियो ।
एकाहं जीवितं सेय्यो, विरियमारभतो दळ्हं' ॥

२४०. "आराधितो महावीरो, मया सुप्पटिपत्तिया ।
आरद्धविरियानग्गं, ममाह[7] स[7] महामुनि ॥

---

१. ममं – सी० । २. जिनाय – स्या०, रो० । ३ – ३. वुद्धाय पि – स्या० । ४–४. ममं – स्या० । ५. उदकमानेत्वा – स्या० । ६. छेत्वान – सी० । ७–७. ममंमासि – सी० ।

२४१. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
२४२. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
B. 259 २४३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं सोणा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. भद्दकापिलानीथेरीअपदानं

२४४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान[1] पारगू[1] ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

२४५. "तदाहु[2] हंसवतियं[3], विदेहो नाम नामतो[4] ।
सेट्ठी पहूतरतनो, तस्स जाया अहोसहं ॥

२४६. "कदाचि सो नरादिच्चं, उपेच्च सपरिज्जनो ।
धम्ममस्सोसि बुद्धस्स, सब्बदुक्खभयप्पहं[5] ॥

२४७. "सावकं धुतवादानं, अग्गं कित्तेसि नायको ।
सुत्वा सत्ताहिकं दानं, दत्वा बुद्धस्स तादिनो ॥

२४८. "निपच्च सिरसा पादे, तं ठानमभिपत्थयि ।
स हासयन्तो परिसं, तदा हि नरपुङ्गवो ॥

२४९. "सेट्ठिनो अनुकम्पाय, इमा गाथा अभासथ ।
'लच्छसे पत्थितं ठानं, निब्बुतो होहि पुत्तक ॥

२५०. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

२५१. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥

२५२. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्तो परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥

२५३. "सासनं जोतयित्वान, सो मद्दित्वा कुतित्थिये ।
वेनेय्यं विनयित्वा[6] च[6], निब्बुतो सो ससावको ॥

१–१. सब्बधम्मेसु चक्खुमा – मी०, रो० । २. तदाहि – स्या० । ३. हंसावतियं – मी० ४. नामको – स्या०, रो० । ५. सब्बदुक्खक्खयावहं – स्या०, रो० । ६–६. विनयित्वान – स्या० ।

B. 260

२५४. "निब्बुते तम्हि लोकग्गे, पूजनत्थाय सत्थुनो ।
ञातिमित्ते समानेत्वा, सह तेहि अकारयि ॥

२५५. "सत्तयोजनिकं थूपं, उब्बिद्धं[१] रतनामयं ।
जलन्तं सतरंसिं[२] व, सालराजं व फुल्लितं ॥

२५६. "सत्तसतसहस्सानि, पातियो[३] तत्थ कारयि ।
नळग्गी विय जोतन्ती[४], रतनेहेव सत्तहि ॥

२५७. "गन्धतेलेन पूरेत्वा, दीपानुज्जलयी तहिं ।
पूजनत्थाय[५] महेसिस्स, सब्बभूतानुकम्पिनो[६] ॥

२५८. "सत्तसतसहस्सानि, पुण्णकुम्भानि कारयि ।
रतनेहेव पुण्णानि, पूजनत्थाय महेसिनो ॥

२५९. "मज्झे अट्ठट्ठकुम्भीनं, उस्सिता कञ्चनग्घियो[७] ।
अतिरोचन्ति वण्णेन, सरदे[८] व दिवाकरो ॥

२६०. "चतुद्वारेसु सोभन्ति, तोरणा रतनामया ।
उस्सिता फलका रम्मा, सोभन्ति रतनामया ॥

२६१. "विरोचन्ति परिक्खित्ता[९], अवटंसा सुनिम्मिता ।
उस्सितानि पटाकानि, रतनानि विरोचरे ॥

२६२. "सुरत्तं सुकतं चित्तं[१०], चेतियं रतनामयं ।
अतिरोचति वण्णेन, ससञ्झो[११] व दिवाकरो ॥

२६३. "थूपस्स वेदियो[१२] तिस्सो, हरितालेन पूरयि ।
एकं मनोसिलायेकं, अञ्जनेन च एकिकं ॥

२६४. "पूजं एतादिसं रम्मं, कारेत्वा वरवादिनो ।
अदासि दानं सङ्घस्स, यावजीवं यथाबलं ॥

२६५. "सहा[१३] व[१३] सेट्ठिना तेन, तानि पुञ्ञानि सब्बसो ।
यावजीवं करित्वान, सहा व सुगतिं गता ॥

---

१. उब्बेधं – स्या० । २. सतरंसी – स्या० । ३. चातियो – स्या० । ४. जोतन्ते – स्या०, रो० । ५. पूजत्थाय – सी० । ६. सब्बसत्तानु० – स्या० । ७. कञ्चनग्घिया – सी० । ८. सारदे – स्या० । ९. परिक्खायो – स्या० । १०. चेतं – सी०, स्या० । ११. ससञ्झा – स्या०; ससञ्जा – रो० । १२. मेदिसा – स्या० । १३–१३. सहाहं – सी०, स्या० ।

२६६. "सम्पत्तियोनुभोत्वान, देवत्ते अथ मानुसे ।
छाया विय सरीरेन, सह तेनेव संसरिं ॥

B. 261 २६७. "एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मविपस्सको ॥

२६८. "तदायं बन्धुमतियं, ब्राह्मणो साधुसम्मतो ।
अड्ढो सन्तो[1] गुणेना पि[1], धनेन च सुदुग्गतो ॥

२६९. "तदा पि तस्साहं आसिं, ब्राह्मणी समचेतसा ।
कदाचि सो दिजवरो, सङ्गमेसि महामुनिं ॥

२७०. "निसिन्नं जनकायम्हि, देसेन्तं अमतं पदं ।
सुत्वा धम्मं पमुदितो, अदासि एकसाटकं ॥

२७१. "घरमेकेन वत्थेन, गन्त्वानेतं स मब्रवि[2] ।
'अनुमोद महापुञ्ञं[3], दिन्नं बुद्धस्स साटकं' ॥

२७२. "तदाहं अञ्जलिं कत्वा, अनुमोदिं सुपीणिता[4] ।
'सुदिन्नो साटको सामि, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो' ॥

२७३. "सुखितो सज्जितो हुत्वा, संसरन्तो भवाभवे ।
बाराणसिपुरे रम्मे, राजा आसि महीपति ॥

२७४. "तदा तस्स महेसीहं, इत्थिगुम्बस्स उत्तमा ।
तस्सा[5] ति दयिता[5] आसिं, पुब्बस्नेहेन[6] भत्तुनो[6] ॥

२७५. "पिण्डाय विचरन्ते ते[7], अट्ठ पच्चेकनायके ।
दिस्वा पमुदितो हुत्वा, दत्वा पिण्डं महारहं ॥

२७६. "पुनो[8] निमन्तयित्वान, कत्वा रतनमण्डपं ।
कम्मारेहि कतं[9] पत्तं[9], सोवण्णं वत[10] तत्तकं[10] ॥

२७७. "समानेत्वान ते सब्बे, तेसं दानमदासि सो ।
सोण्णासने[11] पविट्ठानं, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

१–१. सत्थागमेनासि – सी०; ० सुगेनासि – स्या० । २. ममब्रवि – सी०, स्या०, रो० । ३. महापञ्ञे – सी०; महापुञ्ञे – स्या० । ४. सुविदिता – स्या० । ५–५. तस्सापि दुतियिका – स्या० । ६–६. पुब्बसिनेहेन उत्तरि – स्या०, रो० । ७. सो – सी०, स्या०, रो० । ८. बुद्धे – स्या० । ९–९. कतं छत्तं – सी०; कतमट्ठं – स्या० । १०–१०. सतहत्थकं – सी०, स्या० । ११. सोण्णसनो – सी०; सेनासने – स्या० ।

२७८. "तं पि दानं सहादासिं, कासिराजेनहं तदा ।
पुनाहं बाराणसियं, जाता[1] कासिकगामके[1] ॥

२७९. "कुटुम्बिककुले फीते, सुखितो सो सभातुको । B. 262
जेट्ठस्स भातुनो जाया, अहोसिं सुपतिब्बता ॥

२८०. "पच्चेकबुद्धं दिस्वान, कनियस्स[2] मम भत्तुनो[2] ।
भागन्नं[3] तस्स दत्वान[3], आगते तम्हि पावदिं ॥

२८१. "नाभिनन्दित्थ सो दानं, ततो तस्स अदासहं ।
उखा[4] आनिय[4] तं अन्नं, पुनो तस्सेव सो अदा ॥

२८२. "तदन्नं[5] छड्डयित्वान, दुट्ठा बुद्धस्सहं तदा ।
पत्तं कललपुण्णं तं, अदासिं तस्स तादिनो ॥

२८३. "दाने च गहणे चेव, अपचे[6] पदुसे पि च[6] ।
समचित्तमुखं दिस्वा, तदाहं संविजिं भुसं ॥

२८४. "पुनो पत्तं गहेत्वान, सोधयित्वा सुगन्धिना ।
पसन्नचित्ता पूरेत्वा, सघतं सक्करं अदं ॥

२८५. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, सुरूपा होमि दानतो ।
बुद्धस्स अपकारेन, दुग्गन्धा वदनेन[7] च ॥

२८६. "पुन[8] कस्सपवीरस्स[8], निधायन्तम्हि[9] चेतिये ।
सोवण्णं इट्ठकं वरं, अदासिं मुदिता अहं ॥

२८७. "चतुज्जातेन गन्धेन, निचयित्वा[10] तमिट्ठकं ।
मुत्ता दुग्गन्धदोसम्हा, सब्बङ्गसुसमागता ॥

२८८. "सत्तपातिसहस्सानि, रतनेहेव[11] सत्तहि ।
कारेत्वा घतपूरानि, वट्टीनि[12] च सहस्ससो ॥

२८९. "पक्खिपित्वा[13] पदीपेत्वा, ठपयिं सत्त पन्तियो ।
पूजनत्थं लोकनाथस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

१–१. अजायिं द्वारगामके – सी० । २–२. मम भत्तुकनियसो – स्या०, रो० । ३–३. भातु भत्तं तस्स दत्वा – स्या० । ४–४. बुद्धानानिय – स्या० । ५. तं दानं – स्या० । ६–६. अमेज्झे पदुमे यथा – सी० । ७. मदनेन – स्या० । ८–८. पुनो कस्सपधीरस्स – स्या० । ९. निट्ठापितम्हि – स्या० । १०. तेमयित्वा – स्या० । ११. रतनेहि च – स्या० । १२. वट्टीयो – सी० । १३. पक्खिपेत्वा – स्या० ।

२९०. "तदा पि तम्हि पुञ्ञम्हि, भागिनीयि[1] विसेसतो ।
पुन कासीसु सञ्जातो, सुमित्ता इति विस्सुतो ।।

२९१. "तस्साहं भरिया आसिं, सुखिता सज्जिता पिया ।
तदा पच्चेकमुनिनो, अदासिं[2] घनवेठनं[2] ।।

B. 263 २९२. "तस्सा पि भागिनी आसिं, मोदित्वा दानमुत्तमं ।
पुना पि कासिरट्ठम्हि, जातो कोलियजातिया ।।

२९३. "तदा कोलियपुत्तानं, सतेहि सह पञ्चहि ।
पञ्चपच्चेकबुद्धानं, सतानि समुपट्ठहि ।।

२९४. "तेमासं तप्पयित्वान[3], अदासि च तिचीवरे[4] ।
जाया तस्स तदा आसिं, पुञ्ञकम्मपथानुगा ।।

२९५. "ततो चुतो अहु राजा, नन्दो नाम महायसो ।
तस्सा पि महेसी आसिं, सब्बकामसमिद्धिनी ।।

२९६. "तदा[5] राजा भवित्वान[5], ब्रह्मदत्तो महीपति ।
पदुमवतीपुत्तानं[6], पच्चेकमुनिनं तदा ।।

२९७. "सतानि पञ्चनूनानि, यावजीवं उपट्ठहिं ।
राजुय्याने निवासेत्वा, निब्बुतानि च पूजयिं ।।

२९८. "चेतियानि च कारेत्वा, पब्बजित्वा उभो मयं ।
भावेत्वा अप्पमञ्ञायो, ब्रह्मलोकं अगम्हसे ।।

२९९. "ततो चुतो महातित्थे, सुजातो पिप्फलायनो ।
माता सुमनदेवी ति[7], कोसिगोत्तो दिजो पिता ।।

३००. "अहं मद्दे जनपदे, साकलाय पुरुत्तमे ।
कप्पिलस्स दिजस्सासिं, धीता माता सुचीमति ।।

३०१. "घनकञ्चनबिम्बेन, निम्मिनित्वान मं पिता ।
अदा कस्सपधीरस्स, कामेहि[8] वज्जितस्समं[8] ।।

३०२. "कदाचि सो कारुणिको[9], गन्त्वा कम्मन्तपेक्खको ।
काकादिकेहि खज्जन्ते, पाणे दिस्वान संविजि ।।

---

१. भागिनीहं – सी०, स्या० । २–२. अदासि ० – सी०; अदासि घनवेठ्ठनं – स्या० । ३. वासयित्वान – स्या०, रो० । ४. तिचीवरं – स्या० । ५–५. ततो चुतो भवित्वान – सी०; ततो अहु चवित्वान – स्या० । ६. पदुमावतिपुत्तानं – स्या० । ७. च – सी०, स्या० । ८–८. कामासा वज्जितस्समं – सी०; ० वज्जितस्स च – स्या० । ९. तरुणिको – स्या० ।

३०३. "घरेवाहं[1] तिले जाते, दिस्वानातपतापने ।
किमिकाकेहि[2] खज्जन्ते, संवेगमलभिं तदा ।।

३०४. "तदा सो पब्बजी धीरो, अहं तमनुपब्बजिं ।
पञ्च वस्सानि निवसिं, परिब्बाजवते[3] अहं ।।

३०५. "यदा पब्बजिता आसि, गोतमी जिनपोसिका । B. 264
तदाहं तमुपगन्त्वा[4], बुद्धेन अनुसासिता ।।

३०६. "न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणिं ।
अहो कल्याणमित्तत्तं, कस्सपस्स सिरीमतो ।।

३०७. "सुतो[5] बुद्धस्स दायादो, कस्सपो सुसमाहितो ।
पुब्बेनिवासं यो[6] वेदि, सग्गापायं च पस्सति ।।

३०८. "अथो जातिक्खयं पत्तो, अभिञ्ञावोसितो मुनि ।
एताहि तीहि विज्जाहि, तेविज्जो होति ब्राह्मणो ।।

३०९. "तथेव भद्दकापिलानी[7], तेविज्जा मच्चुहायिनी ।
धारेति[8] अन्तिमं देहं, जित्वा मारं सवाहनं ।।

३१०. "दिस्वा आदीनवं लोके, उभो पब्बजिता मयं ।
त्यम्ह खीणासवा दन्ता, सीतिभूताम्ह निब्बुता ।।

३११. "किलेसा झापिता मय्हं... पे०... विहरामि अनासवा ।।
३१२. "स्वागतं वत मे आसि... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।
३१३. "पटिसम्भिदा चतस्सो... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं भद्दकापिलानी भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. यसोधराथेरीअपदानं

३१४. एकस्मिं[9] समये रम्मे, इद्धे राजगहे पुरे ।
पब्भारम्हि वरेकम्हि, वसन्ते नरनायके ।।

३१५. वसन्तिया तम्हि नगरे, रम्मे भिक्खुनुपस्सये ।
यसोधराभिक्खुनिया, एवं आसि वितक्कितं[9] ।।

---

१. घरेपाहं – स्या० । २. किमी काकेहि – म० । ३. परिब्बाजपथे – स्या०, रो० । ४. तमुपागन्त्वा – सी०, स्या० । ५. पुत्तो – स्या० । ६. सो – स्या० । ७. भद्दा० – सी०, रो० । ८. धारेन्ती – स्या० । ९–९. स्या० पोत्थके न दिस्सन्ति ।

३१६. "सुद्धोदनो[1] महाराजा, गोतमी च पजापती ।
अभिञ्ञाता महाथेरा, थेरियो च महिद्धिका ॥

B. 265 ३१७. "सन्ति गता व आसुं ते, दीपच्ची व निरासवा ।
लोकनाथे धरन्ते व, अहं पि च सिवं पदं ॥

३१८. "गमिस्सामी ति चिन्तेत्वा, पस्सन्ती आयुमत्तनो ।
पस्सित्वा आयुसङ्खारं, तदहेव खयं गतं ॥

३१९. "पत्तचीवरमादाय, निक्खमित्वा सकस्समा[1] ।
पुरक्खता भिक्खुनीभि, सतेहि सहस्सेहि[2] सा[2] ॥

३२०. "महिद्धिका महापञ्ञा, सम्बुद्धं उपसङ्कमि ।
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, सत्थुनो चक्कलक्खणे ॥
निसिन्ना एकमन्तम्हि, इदं वचनमब्रवि ॥

३२१. 'अट्ठसत्ततिवस्साहं[3], पच्छिमो[4] वत्तते वयो[4] ।
पब्भारम्हि अनुप्पत्ता, आरोचेमि महामुनि ॥

३२२. 'परिपक्को वयो मय्हं, परित्तं मम जीवितं ।
पहाय वो गमिस्सामि, कतं मे सरणमत्तनो ॥

३२३. 'वयम्हि पच्छिमे काले, मरणं उपरुद्धति[5] ।
अज्ज रत्तिं महावीर, पापुणिस्सामि निब्बुतिं ॥

३२४. 'नत्थि जाति जरा ब्याधि, मरणं च महामुने[6] ।
अजरामरणं[7] पुरं[7], गमिस्सामि असङ्खतं ॥

३२५. 'यावता परिसा नाम, समुपासन्ति सत्थुनो ।
अपराधमजानन्ती[8], खमन्तं सम्मुखा मुने ॥

३२६. 'संसरित्वा च संसारे, खलितं चे ममं तयि ।
आरोचेमि महावीर, अपराधं खमस्सु मे' ॥

३२७. "सुत्वान[9] वचनं तस्सा, मुनिन्दो इदमब्रवि ।
'किमुत्तरं ते वक्खामि, निब्बानाय वजन्तिया[9] ॥

१–१. स्या० पोत्थके न दिस्सन्ति । २–२. सह पञ्चहि – सी०, रो० । ३. अट्ठसत्ततिवस्साम्हि – सी० । ४–४. पच्छिमा वत्तयि वया – स्या० । ५. उपरुन्धति – सी० । ६. यहिं मुने – सी० । ७–७. अजरामरं सन्तिपुरं – सी०; अजरामराभयपुरं – स्या० । ८. अपराधं सचे मेत्थि – सी०; अपराधं पजानन्ति – स्या० । ९–९. स्या० पोत्थके नत्थि ।

३२८. 'इद्धिं चा पि निदस्सेहि, मम सासनकारिके ।
परिसानं च सब्बासं, कङ्खं छिन्दस्सु यावता[1]' ।।

३२९. "सुत्वा[2] तं मुनिनो वाचं, भिक्खुनी सा यसोधरा ।
वन्दित्वा मुनिराजं तं, इदं वचनमब्रवि[2] ।।

३३०. 'यसोधरा अहं वीर, अगारे ते पजापति । B. 266
साकियम्हि कुले जाता, इत्थिअङ्गे[3] पतिट्ठिता ।।

३३१. 'थीनं सतसहस्सानं, नवुतीनं छदुत्तरि[4] ।
अगारे ते अहं वीर, पामोक्खा सब्बा इस्सरा ।।

३३२. 'रूपाचारगुणूपेता, योब्बनट्ठा पियंवदा[5] ।
सब्बा मं अपचायन्ति, देवता विय मानुसा ।।

३३३. 'कञ्ञासतसहस्सपमुखा[6], सक्यपुत्तनिवेसने ।
समानसुखदुक्खता[7], देवता विय नन्दने ।।

३३४. 'कामधातुमतिक्कम्म[8], सण्ठिता[9] रूपधातुया ।
रूपेन सदिसा नत्थि, ठपेत्वा लोकनायकं ।।

३३५. 'सम्बुद्धं[10] अभिवादेत्वा, इद्धिं दस्सेसि सत्थुनो ।
नेका नानाविधाकारा, महाइद्धी पि दस्सयी[10] ।।

३३६. 'चक्कवाळसमं कायं, सीसं उत्तरतो कुरु ।
उभो पक्खा दुवे दीपा, जम्बुदीपं सरीरतो ।।

३३७. 'दक्खिणं च सरं पिञ्छं, नानासाखा तु पत्तका ।
चन्दं[11] च सुरियं चक्खि[11], मेरुपब्बततो सिखं ।।

३३८. 'चक्कवालगिरिं तुण्डं, जम्बुरुक्खं समूलकं ।
बीजमाना उपागन्त्वा, वन्दन्ती[12] लोकनायकं ।।

३३९. 'हत्थिवण्णं तथेवस्सं, पब्बतं जलधिं[13] तथा ।
चन्दिमं[14] सुरियं[14] मेरुं, सक्कवण्णं च दस्सयि ।।

---

१. सासने – सी०, स्या० । २–२. स्या० पोत्थके नत्थि । ३. इत्थियङ्गे – सी०; इत्थीअङ्गे – स्या० । ४. छळुत्तरि – सी०, स्या० । ५. पि सब्बदा – स्या० । ६. कञ्ञासहस्सपमुखा – सी०, स्या० । ७. समानसुखदुक्खा ता – सी०, स्या० । ८. कामधातुमतिक्कन्ता – सी०, स्या०, रो० । ९. पण्डिता – स्या० ।

१०–१०. एवमादीनि वत्वान, उपतित्वान अम्बरं ।
इद्धी अनेका दस्सेसि, बुद्धानुञ्ञा यसोधरा ।। – सी० ।

११–११. चन्दोव सुरियोअक्खी – सी०; ०चक्खी – स्या० । १२. वन्दते – सी०, स्या० । १३. जलजं – स्या० । १४–१४. चन्दं च सुरियं – स्या० ।

३४०. 'यसोधरा अहं वीर, पादे वन्दामि चक्खुम ।
सहस्सलोकधातूनं, फुल्लपद्मेन[1] छादयि ॥

३४१. 'ब्रह्मवण्णं च मापेत्वा, धम्मं देसेसि सुञ्ञतं ।
यसोधरा अहं वीर, पादे वन्दामि चक्खुम ॥

३४२. 'इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुनि[2] ॥

B. 267 ३४३. 'पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

३४४. 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मय्हं महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

३४५. 'पुब्बानं लोकनाथानं, सङ्गमं ते निदस्सितं[3] ।
अधिकारं बहुं मय्हं, तुय्हत्थाय महामुने ॥

३४६. 'यं मय्हं पूरितं[4] कम्मं, कुसलं सरसे मुने ।
तुय्हत्थाय महावीर, पुञ्ञं उपचितं मया ॥

३४७. 'अभब्बट्ठाने वज्जेत्वा[5], वारयित्वा अनाचरं ।
तुय्हत्थाय महावीर, सञ्चत्तं जीवितं मया ॥

३४८. 'नेककोटिसहस्सानि[6], भरियत्थायदासि मं ।
न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥

३४९. 'नेककोटिसहस्सानि, उपकारायदासि मं ।
न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥

३५०. 'नेककोटिसहस्सानि भोजनत्थायदासि मं ।
न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥

३५१. 'नेककोटिसहस्सानि, जीवितानि परिच्चजिं ।
भयमोक्खं करिस्सन्ति, ददामि[7] मम जीवितं ॥

३५२. 'अङ्गगते अलङ्कारे, वत्थे नानाविधे बहू ।
इत्थिमण्डे[8] न गूहामि[9], तुय्हत्थाय महामुनि ॥

---

१. फुल्लपद्धेन – स्या० । २. महामुने – स्या० । ३. सुदस्सितं – सी०, स्या०, रो० । ४. पुरिमं – सी०, स्या० । ५. वज्जित्वा – स्या० । ६. नेककोटिसहस्सानं – सी० । ७. चजामि – सी० । ८. इत्थीमण्डे – स्या०; रो० । ९. गुय्हामि – स्या० ।

३५३. 'धनधञ्ञपरिच्चागं, गामानि निगमानि च ।
खेत्तं[1] पुत्ता च धीता च, परिच्चत्ता[2] महामुनि ।।

३५४. 'हत्थी अस्सा[3] गवा[3] चा पि, दासियो परिचारिका ।
तुय्हत्थाय महावीर, परिच्चत्ता असङ्खिया ।।

३५५. 'यं मय्हं पटिमन्तेसि[4], दानं दस्सामि याचके ।
विमनं मे न पस्सामि, ददतो दानमुत्तमं ।।

B. 268

३५६. 'नानाविधं बहुं दुक्खं, संसारे च बहुब्बिधे ।
तुय्हत्थाय महावीर, अनुभुत्तं असङ्खियं ।।

३५७. 'सुखप्पत्तानुमोदामि, न च दुक्खेसु दुम्मना ।
सब्बत्थ तुलिता होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ।।

३५८. 'अनुमग्गेन सम्बुद्धो, यं धम्मं अभिनीहरि ।
अनुभोत्वा सुखं दुक्खं, पत्तो बोधिं महामुनि ।।

३५९. 'ब्रह्मदेवं च सम्बुद्धं, गोतमं लोकनायकं ।
अञ्ञेसं लोकनाथानं, सङ्गमं ते बहुं मया ।।

३६०. 'अधिकारं बहुं मय्हं, तुय्हत्थाय महामुनि ।
गवेसतो[5] बुद्धधम्मे[5], अहं ते परिचारिका ।।

३६१. 'कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।
दीपङ्करो महावीरो, उप्पज्जि लोकनायको ।।

३६२. 'पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागतं ।
तस्स आगमनं मग्गं, सोधेन्ति तुट्ठमानसा ।।

३६३. 'तेन कालेन सो आसि, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।
मग्गं च पटियादेसि, आयतो[6] सब्बदस्सिनो ।।

३६४. 'तेन कालेनहं आसिं, कञ्ञा ब्राह्मणसम्भवा ।
सुमित्ता नाम नामेन, उपगच्छि समागमं ।।

३६५. 'अट्ठ उप्पलहत्थानि, पूजनत्थाय सत्थुनो ।
आदाय जनसम्मज्झे[7], अद्दसं इसिमुग्गतं[8] ।।

१. खेत्ता – सी० । २. परिच्चत्तं – स्या० । ३–३. अस्सगवं – स्या० । ४. पतिमन्तेसि – सी० । ५–५. गवेसन्तो बुद्धधम्मं – स्या०; गवेसन्ता ० – रो० । ६. आयतं – सी० । ७. जननामज्झे – सी०; जनस्स मज्झे – स्या० । ८. ० मुत्तमं – स्या० ।

३६६. 'चिरानुगतं[1] दयितं[1], अतिक्कन्तं मनोहरं ।
दिस्वा तदा अमञ्ञिस्सं, सफलं जीवितं मम ॥

३६७. 'परक्कमं तं सफलं, अद्दसं इसिनो तदा ।
पुब्बकम्मेन सम्बुद्धे, चित्तं चा पि पसीदि मे ॥

३६८. 'भिय्यो चित्तं पसादेसिं, इसे[2] उग्गतमानसे[2] ।
देय्यं अञ्ञं न पस्सामि, देमि पुप्फानि ते इसि[3] ॥

B. 269 ३६९. 'पञ्च हत्था तव होन्तु, तयो होन्तु ममं इसे ।
तेन सद्धिं[4] समा होन्तु[5], बोधत्थाय तवं इसे' ॥

चतुत्थं भाणवारं ।

३७०. "इसि गहेत्वा पुप्फानि, आगच्छन्तं महायसं ।
पूजेसि जनसम्मज्झे, बोधत्थाय महाइसि ॥

३७१. "पस्सित्वा जनसम्मज्झे, दीपङ्करो महामुनि ।
वियाकासि महावीरो, इसिमुग्गतमानसं ॥

३७२. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, दीपङ्करो महामुनि ।
मम कम्मं वियाकासि, उजुभावं महामुनि ॥

३७३. 'समचित्ता समकम्मा, समकारी भविस्सति ।
पिया हेस्सति कम्मेन, तुय्हत्थाय महाइसि[6] ॥

३७४. 'सुदस्सना सुपिया च, मनापा पियवादिनी ।
तस्स धम्मेसु दायादा, विहरिस्सति[7] इद्धिका[7] ॥

३७५. 'यथा पि भण्डसामुग्गं, अनुरक्खति[8] सामिनो ।
एवं कुसलधम्मानं, अनुरक्खिस्सते अयं ॥

३७६. 'तस्स ते[9] अनुकम्पन्ती, पूरयिस्सति पारमी ।
सीहो व पञ्जरं भेत्वा[10], पापुणिस्सति बोधियं' ॥

३७७. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, यं मं बुद्धो वियाकरी ।
तं वाचं अनुमोदेन्ती[11], एवंकारी भविं अहं ॥

१–१. चिरानुपरि आसीनं – सी० । २–२. इसिम्हुग्गतमानसे – सी०; इसे उदग्गमानसे – स्या० । ३. इसे – स्या० । ४. सिद्धि – सी० । ५. होतु – सी० । ६. महाइसे – स्या० । ७–७. वियाहेस्सति इत्थिका – सी० । ८. अनुरक्खन्ति – सी०, स्या० । ९. तं – स्या० । १०. हित्वा – स्या०; हेत्वा – रो० । ११. अनुमोदन्ती – सी०, स्या० ।

३७८. "तस्स कम्मस्स सुकतस्स, तत्थ चित्तं पसादयिं ।
देवमनुस्सकं योनिं, अनुभोत्वा असङ्ख्यियं ॥

३७९. "सुखदुक्खेनुभोत्वाहं[1], देवेसु मानुसेसु च ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायिं साकिये कुले ॥

३८०. "रूपवती भोगवती, यससीलवती ततो ।
सब्बङ्गसम्पदा होमि, कुलेसु अभिसक्कता[2] ॥

३८१. "लाभं सिलोकं सक्कारं, लोकधम्मसमागमं । B. 270
चित्तं च दुक्खितं नत्थि, वसामि अकुतोभया ॥

३८२. "वुत्तं हेतं भगवता, रञ्ञो अन्तेपुरे तदा ।
खत्तियानं पुरे वीर, उपकारं च निद्दिसि ॥

३८३. "उपकारा च या नारी, या च नारी सुखे दुखे ।
अत्थक्खायी च या नारी, या च नारीनुकम्पिका ॥

३८४. "पञ्चकोटिसता बुद्धा, नवकोटिसतानि च ।
एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ॥

३८५. "अधिकारं महा[3] मय्हं, धम्मराज[4] सुणोहि मे ।
एकादसकोटिसता, बुद्धा[5] द्वादस कोटियो[5] ॥

३८६. "एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥

३८७. 'वीसकोटिसता बुद्धा, तिंसकोटिसतानि च ।
एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ॥

३८८. 'अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ।
चत्तालीसकोटिसता, पञ्ञास कोटिसतानि[6] च ॥

३८९. 'एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥

३९०. 'सट्ठिकोटिसता बुद्धा, सत्ततिकोटिसतानि च ।
एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ॥

१–१. सुखदुक्खं अनुभोत्वान – स्या० । २. अनिमक्कता – मी०; पतिसक्कता – स्या० । ३. सदा – रो० । ४. महाराज – स्या० । ५–५. होन्ति लोकग्गनायका – सी०, स्या०; पण्णाकोटिसतानि च – रो० । ६. पञ्च० – स्या० ।

३९१. 'अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ।
असीतिकोटिसता बुद्धा, नवुतिकोटिसतानि च ॥

३९२. 'एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥

३९३. 'कोटिसतसहस्सानि, होन्ति लोकग्गनायका ।
एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ॥

B. 271 ३९४. 'अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ।
नवकोटिसहस्सानि, अपरे लोकनायका ॥

३९५. 'एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥

३९६. 'कोटिसतसहस्सानि, पञ्चासीतिमहेसिनं ।
पञ्चासीतिकोटिसता, सत्ततिंसा[1] च[1] कोटियो ॥

३९७. 'एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयिं ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥

३९८. 'पच्चेकबुद्धा वीतरागा[2], अट्ठट्ठमककोटियो[3] ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥

३९९. 'खीणासवा वीतमला, असङ्खिया[4] बुद्धसावका ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥

४००. 'एवं धम्मे सुचिण्णानं, सदा धम्मस्स[5] चारिनं[5] ।
धम्मचारी सुखं सेति, अस्मिं लोके परम्हि च ॥

४०१. 'धम्मं चरे सुचरितं, न नं दुच्चरितं चरे ।
धम्मचारी सुखं सेति, अस्मिं लोके परम्हि च ॥

४०२. 'निब्बिन्दित्वान संसारे, पब्बजिं अनगारियं ।
सहस्सपरिवारेन, पब्बजित्वा अकिञ्चना ॥

४०३. 'अगारं विजहित्वान, पब्बजिं अनगारियं ।
अड्ढमासे असम्पत्ते, चतुसच्चमपापुणिं ॥

१–१. सत्तवीसति – सी०, स्या० । २. धुतरागा – रो० । ३. अट्ठमत्तककोटियो – सी०; अट्ठमत्थककोटियो – स्या० । ४. असङ्ख्येय्या – सी०, स्या० । ५–५. सद्धम्म० – सी०; सद्धम्म चारिनो – स्या० ।

४०४. ‘चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
उपनेन्ति बहू[1] जना[1], सागरे येव ऊमियो[2] ।।

४०५. ‘किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ।।

४०६. ‘स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ।।

४०७. ‘पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं’ ।।

४०८. “एवं बहुविधं दुक्खं, सम्पत्ती[3] च बहुब्बिधा[3] ।
विसुद्धिभावं[4] सम्पत्ता[4], लभामि सब्बसम्पदा ।।

४०९. “या[5] ददाति सकत्तानं, पुञ्ञत्थाय महेसिनो । B. 272
सहायसम्पदा होन्ति, निब्बानपदमसङ्खतं ।।

४१०. “परिक्खीणं अतीतं च, पच्चुप्पन्नं अनागतं ।
सब्बकम्मं ममं खीणं, पादे वन्दामि चक्खुम” ।।

इत्थं सुदं यसोधरा भिक्खुनी भगवतो[6] सम्मुखा[6] इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. यसोधरापमुखदसभिक्खुनीसहस्सअपदानं[7]

४११. “कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।
दीपङ्करो नाम जिनो, उप्पज्जि लोकनायको ।।

४१२. “दीपङ्करो महावीरो, वियाकासि विनायको ।
सुमेधं च सुमित्तं च, समानसुखदुक्खतं ।।

४१३. “सदेवकं च पस्सन्तो, विचरन्तो सदेवकं ।
तेसं पकित्तने अम्हे, उपगम्म समागमं ।।

४१४. “अम्हं सब्बपति[8] होहि[8], अनागतसमागमे ।
सब्बा व तुय्हं भरिया, मनापा पियवादिका ।।

४१५. “दानं सीलमयं सब्बं, भावना च सुभाविता ।
दीघरत्तं[9] च नो[9] सब्बं, परिच्चत्तं महामुने ।।

---

१. बहनेके – सी०, स्या० । २. उम्मियो – स्या० । ३–३. सम्पत्ति च बहुब्बिधं – स्या० । ४–४ विसुद्धभाव० – स्या० । ५. यो – स्या० । ६–६. सी० पोत्थके नत्थि । ७. दससहस्सथेरियापदानं – स्या० । ८–८. सब्बपति होति – स्या०; सब्बापती होन्ति – रो० । ९–९. दीघरत्तमिदं – स्या० ।

४१६. "गन्धं विलेपनं मालं, दीपं च रतनामयं ।
यं किञ्चि पत्थितं सब्बं, परिच्चत्तं महामुनि ॥

४१७. "अञ्ञं वा पि कतं कम्मं, परिभोगं च मानुसं ।
दीघरत्तं हि नो सब्बं, परिच्चत्तं महामुनि ॥

४१८. "अनेकजातिसंसारं, बहुं[1] पुञ्ञं पि[1] नो कतं ।
इस्सरमनुभोत्वान, संसरित्वा भवाभवे ॥

B. 273 ४१९. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सक्यपुत्तनिवेसने ।
नानाकुलूपपन्नायो, अच्छरा कामवण्णिनी ॥

४२०. "लाभग्गेन यसं पत्ता, पूजिता सब्बसक्कता ।
लाभियो अन्नपानानं, सदा सम्मानिता मयं ॥

४२१. "अगारं पजहित्वान, पब्बजिम्हनगारियं[2] ।
अड्ढमासे असम्पत्ते, सब्बा पत्ताम्ह निब्बुतिं ॥

४२२. "लाभियो अन्नपानानं, वत्थसेनासनानि च ।
उपेन्ति पच्चया सब्बे, सदा सक्कतपूजिता ॥

४२३. "किलेसा झापिता अम्हं ...पे०... विहराम अनासवा ॥
४२४. "स्वागतं वत नो आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४२५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं यसोधरापमुखानि दसभिक्खुनीसहस्सानि भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. यसोधरापमुखअट्ठारसभिक्खुनीसहस्सअपदानं

४२६. "अट्ठारससहस्सानि, भिक्खुनी सक्यसम्भवा ।
यसोधरापमुखानि, सम्बुद्धं उपसङ्कमुं ॥

४२७. "अट्ठारससहस्सानि, सब्बा होन्ति महिद्धिका ।
वन्दन्ती मुनिनो पादे, आरोचेन्ति यथाबलं ॥

४२८. 'जाति खीणा जरा ब्याधि, मरणं च महामुनि ।
अनासवं पदं सन्तं, अमतं याम नायक ॥

१–१. बहुं पुञ्ञं हि – सी०; बहु पुञ्ञं हि – स्या० । २. पब्बजित्वानगारियं – सी० ।

४२९. 'खलितं चे[1] पुरे अत्थि, सब्बासं पि महामुनि ।
अपराधमजानन्ती, खम अम्हं विनायक ।।

४३०. 'इद्धि चा पि निदस्सेथ, मम सासनकारिका ।
परिसानं च सब्बासं, कङ्खं छिन्दथ यावता ।।

४३१. 'यसोधरा महावीर, मनापा पियदस्सना । B. 274
सब्बा तुय्हं महावीर, अगारस्मिं पजापति ।।

४३२. 'थीनं सतसहस्सानं, नवुतीनं छदुत्तरि ।
अगारे ते मयं वीर, पामोक्खा सब्बा इस्सरा ।।

४३३. 'रूपाचारगुणूपेता, योब्बनट्ठा पियंवदा ।
सब्बा[2] नो[2] अपचायन्ति, देवता विय मानसा ।।

४३४. 'अट्ठारससहस्सानि, सब्बा साकियसम्भवा ।
यसोधरासहस्सानि, पामोक्खा इस्सरा तदा ।।

४३५. 'कामधातुमतिक्कम्म[3], सण्ठिता रूपधातुया ।
रूपेन सदिसा नत्थि, सहस्सानं महामुनि ।।

४३६. 'सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, इद्धिं दस्सेंसु[4] सत्थुनो ।
नेका[5] नानाविधाकारा, महाइद्धी पि दस्सयुं ।।

४३७. 'चक्कवाळसमं कायं, सीसं उत्तरतो कुरु ।
उभो पक्खा दुवे दीपा, जम्बुदीपं सरीरतो ।।

४३८. 'दक्खिणं च सरं पिञ्छं, नानासाखा तु पत्तका ।
चन्दं च सुरियं चक्खि, मेरुपब्बततो सिखं ।।

४३९. 'चक्कवाळगिरिं तुण्डं, जम्बुरुक्खं समूलकं ।
बीजमाना उपागन्त्वा, वन्दन्ती लोकनायकं ।।

४४०. 'हत्थिवण्णं तथेवस्सं, पब्बतं जलधिं तथा ।
चन्दं च सुरियं मेरुं, सक्कवण्णं च दस्सयुं ।।

४४१. 'यसोधरा मयं वीर, पादे वन्दाम चक्खुम ।
तव चिरपभावेन[6], निप्फन्ना नरनायक ।।

---

१. च – स्या० । २–२. सब्बायो – सी०, स्या० । ३. कामधातुमतिक्कन्ता – सी०, स्या० । ४. दस्सेसु – सी०; देसेसु – स्या० । ५. लोके – सी० । ६. वीरपभावेन – सी०; चिरप्पभावेन – स्या० ।

४४२. 'इद्धीसु च वसी होम, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होम महामुने ।।
४४३. 'पुब्बेनिवासं जानाम, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ।।
४४४. 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं अम्हं महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ।।
B. 275 ४४५. 'पुब्बानं लोकनाथानं, सङ्गमं नो निदस्सितं ।
अधिकारा बहू अम्हं, तुय्हत्थाय महामुने ।।
४४६. 'यं अम्हं पूरितं कम्मं, कुसलं सरसे मुने ।
तुय्हत्थाय महावीर, पुञ्ञानुपचितानि नो ।।
४४७. 'अभब्बट्ठाने वज्जेत्वा, वारयिम्ह अनाचरं ।
तुय्हत्थाय महावीर, चत्तानि[1] जीवितानि नो[1] ।।
४४८. 'नेककोटिसहस्सानि, भरियत्थायदासि नो ।
न तत्थ विमना होम, तुय्हत्थाय महामुने ।।
४४९. 'नेककोटिसहस्सानि, उपकारायदासि नो ।
न तत्थ विमना होम, तुय्हथाय महामुने ।।
४५०. 'नेककोटिसहस्सानि, भोजनत्थायदासि नो ।
न तत्थ विमना होम, तुय्हत्थाय महामुने ।।
४५१. 'नेककोटिसहस्सानि, जीवितानि चजिम्हसे[2] ।
भयमोक्खं करिस्साम, जीवितानि चजिम्हसे ।।
४५२. 'अङ्गगते अलङ्कारे, वत्थे नानाविधे बहू ।
इत्थिभण्डे न गूहाम, तुय्हत्थाय महामुने ।।
४५३. 'धनधञ्ञपरिच्चागं, गामानि निगमानि च ।
खेत्तं पुत्ता च धीता च, परिच्चत्ता महामुने ।।
४५४. 'हत्थी अस्सा गवा चा पि, दासियो परिचारिका ।
तुय्हत्थाय महावीर, परिच्चत्तं असङ्खियं ।।
४५५. 'यं अम्हे पटिमन्तेसि, दानं दस्साम याचके ।
विमनं नो न पस्साम, ददतो दानमुत्तमं ।।

१–१. सञ्चत्तं जीवितम्पि नो – स्या० । २. चजिम्ह नो – रो० ।

४५६. 'नानाविधं बहुं दुक्खं, संसारे च बहुब्बिधे ।
तुय्हत्थाय महावीर, अनुभुत्तं असङ्खियं ।।

४५७. 'सुखप्पत्तानुमोदाम, न च दुक्खेसु दुम्मना ।
सब्बत्थ तुलिता[1] होम, तुय्हत्थाय महामुने ।।

४५८. 'अनुमग्गेन सम्बुद्धो, यं धम्मं अभिनीहरि । B. 276
अनुभोत्वा सुखं दुक्खं, पत्तो बोधिं महामुने ।।

४५९. 'ब्रह्मदेवं च सम्बुद्धं, गोतमं लोकनायकं ।
अञ्ञेसं लोकनाथानं, सङ्गमं तेहि नो बहू ।।

४६०. 'अधिकारं बहुं[2] अम्हं[2], तुय्हत्थाय महामुने ।
गवेसतो बुद्धधम्मे[3], मयं ते परिचारिका ।।

४६१. 'कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।
दीपङ्करो महावीरो, उप्पज्जि लोकनायको ।।

४६२. 'पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागतं ।
तस्स आगमनं मग्गं, सोधेन्ति तुट्ठमानसा ।।

४६३. 'तेन कालेन सो आसि, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।
मग्गं च पटियादेसि, आयतो सब्बदस्सिनो ।।

४६४. 'तेन कालेन अहुम्ह, सब्बा ब्राह्मणसम्भवा ।
थलूदजानि[4] पुप्फानि, आहरिम्ह समागमं ।।

४६५. 'तस्मिं सो समये बुद्धो, दीपङ्करो महायसो ।
वियाकासि महावीरो, इसिमुग्गतमानसं ।।

४६६. 'चलती[5] रवती पुथवी[5], सङ्कम्पति सदेवके ।
तस्स कम्मं पकित्तेन्ते, इसिमुग्गतमानसं ।।

४६७. 'देवकञ्ञा मनुस्सा च, मयं चा पि सदेवका ।
नानापूजनीयं भण्डं, पूजयित्वान पत्थयुं ।।

४६८. 'तेसं बुद्धो वियाकासि, जोतिदीपसनामको ।
अज्ज ये पत्थिता अत्थि, ते भविस्सन्ति सम्मुखा ।।

---

१. तुसिता – स्या० । २–२. बहू अम्हं – मी०; बहुं अम्हं – स्या० । ३. बुद्धधम्मं – स्या० । ४. फलुकजाति – स्या०, रो० । ५–५. ० पठवी – मी०; चलति रवति पठवी – स्या० ।

४६९. 'अपरिमेय्ये इतो कप्पे, यं नो बुद्धो वियाकरि ।
तं वाचमनुमोदेन्ता, एवंकारी अहुम्ह नो ॥

४७०. 'तस्स कम्मस्स सुकतस्स, तस्स[1] चित्तं पसादयुं ।
देवमानुसिकं योनिं, अनुभोत्वा असङ्ख्यिं ॥

४७१. 'सुखदुक्खेनुभोत्वान, देवेसु मानुसेसु च ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाताम्ह साकिये कुले ॥

B. 277 ४७२. 'रूपवती भोगवती, यससीलवती ततो ।
सब्बङ्गसम्पदा होम, कुलेसु अभिसक्कता ॥

४७३. 'लाभं सिलोकं सक्कारं, लोकधम्मसमागमं ।
चित्तं च दुक्खितं नत्थि, वसाम अकुतोभया ॥

४७४. 'वुत्तं हेतं भगवता, रञ्ञो अन्तेपुरे तदा ।
खत्तियानं पुरे वीर[2], उपकारं च निद्दिसि ॥

४७५. 'उपकारा[3] च या नारी, या च नारी सुखे दुखे ।
अत्थक्खायी च या नारी, या च नारीनुकम्पिका ॥

४७६. 'धम्मं चरे सुचरितं, न नं दुच्चरितं चरे ।
धम्मचारी सुखं सेति, अस्मिं लोके परम्हि च ॥

४७७. 'अगारं विजहित्वान[4], पब्बजिम्हनगारियं ।
अड्ढमासे असम्पत्ते, चतुसच्चं फुसिम्ह नो ॥

४७८. 'चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
उपनेन्ति बहू अम्हे, सागरस्से व ऊमियो ॥

४७९. 'किलेसा झापिता अम्हं[5], भवा सब्बे समूहता ।
नागी व बन्धनं छेत्वा, विहराम अनासवा ॥

४८०. 'स्वागतं वत नो आसि, मम[6] बुद्धस्स[6] सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

४८१. 'पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं' ॥

---

१. तत्थ – सी०, स्या० । २. तामं – स्या० । ३. उपकारी – स्या० । ४. पजहित्वान – स्या० । ५. मय्हं – स्या० । ६–६. बुद्धसेट्ठस्स–स्या० ।

४८२. "एवं बहुविधं दुक्खं, सम्पत्ती च बहुब्बिधा ।
विसुद्धभावं सम्पत्ता, लभाम सब्बसम्पदा ।।

४८३. "या ददन्ति सकत्तानं, पुञ्ञत्थाय महेसिनो ।
सहायसम्पदा होन्ति, निब्बानपदमसङ्खतं ।।

४८४. "परिक्खीणं अतीतं च, पच्चुप्पन्नं अनागतं ।
सब्बकम्मं पि नो खीणं, पादे वन्दाम चक्खुम ।।

४८५. "निब्बानाय वदन्तीनं, किं वो वक्खाम[1] उत्तरिं[1] । B. 278
सन्तसङ्खतदोसं[2] हि[2], पप्पोथ[3] अमतं पदं" ।।

इत्थं सुदं यसोधरापमुखानि अट्ठारसभिक्खुनीसहस्सानि भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

कुण्डलकेसीवग्गो ततियो ।

तस्सुद्दानं

कुण्डला गोतमी चेव, धम्मदिन्ना च सकुला ।
वरनन्दा च सोणा च, कापिलानी यसोधरा ।।

दससहस्सभिक्खुनी, अट्ठारससहस्सका ।
गाथासतानि[4] चत्तारि, छ[5] च सत्ततिमेव च[5] ।।

———:०:———

१–१. वक्खामि उत्तरिं – सी०; वक्खाम उत्तरिं – स्या० । २–२. सन्तसङ्खतदोसो यो – स्या०, रो० । ३. पज्जोतं – स्या०, रो० । ४. सतानि चेव – स्या० । ५–५. अट्ठ-सत्ततिमेव च – स्या० ।

४. खत्तियावग्गो[1]

१. यसवतीपमुखभिक्खुनीसहस्सअपदानं[2]

B. 279 १. “भवा सब्बे परिक्खीणा, भवा[3] सन्ति[3] विमोचिता ।
सब्बासवा च नो नत्थि, आरोचेम महामुने ॥

२. “पुरिमं[4] कुसलं कम्मं[4], यं किञ्चि साधुपत्थितं ।
परिभोगमयं दिन्नं, तुय्हत्थाय महामुने ॥

३. “बुद्धपच्चेकबुद्धानं, सावकानं[5] च पत्थितं[5] ।
परिभोगमयं दिन्नं, तुय्हत्थाय महामुने ॥

४. “उच्चनीचमयं[6] कम्मं, भिक्खूनं साधुपत्थितं ।
उच्चाकुलपरिकम्मं, कतमेतं[7] महामुने ॥

५. “तेनेव सुक्कमूलेन, चोदिता कम्मसम्पदा ।
मानुसिकमतिक्कन्ता, जायिंसु खत्तिये कुले ॥

६. “उप्पत्ते[8] च कते कम्मे, जातिया वा पि एकतो ।
पच्छिमे एकतो जाता, खत्तिया कुलसम्भवा ॥

७. “रूपवती भोगवती, लाभसक्कारपूजिता ।
अन्तेपुरे महावीर, देवानं विय[9] नन्दने ॥

८. “निब्बिन्दित्वा अगारम्हा, पब्बजिम्हनगारियं ।
कतिपाहं उपादाय, सब्बा पत्ताम्ह निब्बुतिं ॥

९. “चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
उपनेन्ति बहू अम्हे, सदा सक्कतपूजिता ॥

१०. “किलेसा झापिता अम्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागीव बन्धनं छेत्वा, विहराम अनासवा ॥

११. “स्वागतं वत नो आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

---

१. खत्तियकञ्ञावग्गो – स्या० । २. यसवतीपमुखभिक्खुनीनं अपदानं – सी० । ३–३. भवसन्धि – सी०, स्या० । ४–४. परिकम्मञ्च कुसलं – स्या० । ५–५. बुद्धानं सावकानञ्च – सी० । ६. उच्चानीचं मया – स्या० । ७. कतम्हेहि – स्या०, रो० । ८. उपचिते – स्या० । ९. इव – स्या० ।

१२. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे । B. 280
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं यसवतीपमुखानि खत्तियकञ्ञाभिक्खुनियो अट्ठारससहस्सानि भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

२. चतुरासीतिभिक्खुनीसहस्सअपदानं

१३. "चुल्लासीतिसहस्सानि[1], ब्राह्मञ्ञाकुलसम्भवा[2] ।
सुखुमालहत्थपादा, पुरे तुय्हं महामुने ।।

१४. "वेस्ससुद्दकुले जाता, देवा नागा च किन्नरा ।
चातुद्दीपा[3] बहू कञ्ञा, पुरे तुय्हं महामुने ।।

१५. "काचि पब्बजिता अत्थि, सब्बदस्साविनो[4] बहू ।
देवा च किन्नरा नागा, फुसिस्सन्ति[5] अनागते ।।

१६. "अनुभोत्वा यसं सब्बं, पत्वान सब्बसम्पदा ।
तुम्हं[6] पसादं पटिलद्धा, बुज्झिस्सन्ति अनागते ।।

१७. "अम्हे ब्राह्मणधीता तु, ब्राह्मञ्ञाकुलसम्भवा[7] ।
पेक्खतो[8] नो[8] महावीर, पादे वन्दाम चक्खुम[9] ।।

१८. "उपहता[10] भवा सब्बे, मूलतण्हा समूहता ।
समुच्छिन्ना अनुसया, पुञ्ञसङ्खारदालिता ।।

१९. "समाधिगोचरा सब्बा, समापत्तिवसी कता[11] ।
झानेन धम्मरतिया, विहरिस्साम नो सदा ।।

२०. "भवनेत्ति अविज्जा च, सङ्खारा पि च खेपिता ।
सुदुद्दसं पदं गन्त्वा, अनुजानाथ[12] नायक ।।

२१. "उपकारा ममं तुम्हे, दीघरत्तं कताविनो[13] ।
चतुन्नं[14] संसयं छेत्वा, सब्बा गच्छन्तु[15] निब्बुतिं ।।

---

१. चूळासीतिसहस्सानि – स्या० । २. ब्राह्मणकुलसम्भवा – स्या० । ३. चतुद्दीपा – सी०, रो० । ४. सच्चदस्साविनो – सी०, रो० । ५. बुज्झिस्सन्ति – सी०, स्या० । ६. त्वयि – सी०, रो० । ७. ब्रह्मञ्ञाकुलसम्भवा – सी०, स्या० । ८–८. लक्खणा च – स्या० । ९. चक्खुमा – स्या० । १०. उपाहता – स्या० । ११. तथा – सी०, स्या० । १२. अनुजानिम्ह – स्या०, रो० । १३. गतद्धिनो – स्या० । १४. बहुन्नं – सी० । १५. गच्छथ – स्या०, रो० ।

B. 281 २२. "वन्दित्वा मुनिनो पादे, कत्वा इद्धिविकुब्बनं।
काचि दस्सेन्ति आलोकं, अन्धकारमथापरा[1]॥

२३. "दस्सेन्ति चन्दसूरिये, सागरं च समच्छकं।
सिनेरुं परिभण्डं च, दस्सेन्ति पारिछत्तकं॥

२४. "तावतिंसं च भवनं, यामं दस्सेन्ति इद्धिया।
तुसितं[2] निम्मिते देवे[2], वसवत्ती महिस्सरे॥

२५. "ब्रह्मानो काचि दस्सेन्ति, चङ्कमं च महारहं।
ब्रह्मवण्णं च मापेत्वा, धम्मं देसेन्ति सुञ्ञतं॥

२६. "नानाविकुब्बनं कत्वा, इद्धिं दस्सिय सत्थुनो।
दस्सयिंसु बलं सब्बा, पादे वन्दिंसु सत्थुनो॥

२७. "इद्धीसु च वसी होम, दिब्बाय सोतधातुया।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होम महामुने॥

२८. "पुब्बेनिवासं जानाम, दिब्बचक्खु विसोधितं।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो॥

२९. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च।
ञाणं अम्हं महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके॥

३०. "पुब्बानं लोकनाथानं, सङ्गमं नो निदस्सितं।
अधिकारं बहुं अम्हं, तुय्हत्थाय महामुने॥

३१. "यं अम्हेहि कतं कम्मं, कुसलं सर तं मुने।
तुय्हत्थाय महावीर, पुञ्ञानुपचितानि नो॥

३२. "सतसहस्सितो कप्पे, पदुमुत्तरो महामुनि।
पुरं हंसवती नाम, सम्बुद्धस्स कुलासयं[3]॥

३३. "द्वारेन हंसवतिया, गङ्गा सन्दति सब्बदा।
उब्बळ्हा[4] नदिया भिक्खू, गमनं न लभन्ति ते॥

३४. "दिवसं द्वे तयो चेव, सत्ताहं मासिकं[5] ततो।
चतुमासं[6] पि सम्पुण्णं, गमनं न लभन्ति ते॥

---

१. अन्धकारं तथापरं – स्या०। २–२. तुस्सिता निम्मिता देवा – स्या०। ३. कुलालं – स्या०। ४. उब्बाळ्हा – सी०, स्या०। ५. मासकं – सी०। ६. चातुमासं – स्या०।

३५. "तदा अहु सत्तसारो, जटिलो[1] नाम रट्ठिको[1] ।
अोरुद्धे[2] भिक्खवो दिस्वा, सेतुं गङ्गाय कारयि ।।

३६. "तदा सतसहस्सेहि, सेतुं गङ्गाय कारयि । B. 282
सङ्घस्स अोरिमे[3] तीरे, विहारं च अकारयि ।।

३७. "इत्थियो पुरिसा चेव, उच्चनीचकुलानि च ।
तस्स[4] सेतुं विहारं च[4], समभागं अकंसु ते ।।

३८. "अम्हे अञ्ञे च मानुजा[5], विप्पसन्नेन चेतसा ।
तस्स धम्मेसु[6] दायादा, नगरे जनपदेसु च ।।

३९. "इत्थी पुमा[7] कुमारा च, बहू चेव कुमारिका ।
सेतुनो च विहारस्स, वालुका आकिरिंसु ते ।।

४०. "वीथिं सम्मज्जनं कत्वा, कदलीपुण्णघटे धजे ।
धूपं चुण्णं च मालं च, कारं कत्वान सत्थुनो ।।

४१. "सेतुविहारे कारेत्वा[8], निमन्तेत्वा विनायकं ।
महादानं ददित्वान, सम्बोधिं अभिपत्थयिं ।।

४२. "पदुमुत्तरो महावीरो, तारको[9] सब्बपाणिनं ।
अनुमोदनीयंकासि[10], जटिलस्स महामुनि[10] ।।

४३. 'सतसहस्सातिक्कन्ते, कप्पो हेस्सति भद्दको ।
भवाभवेनुभोत्वान[11], पापुणिस्सति बोधियं ।।

४४. 'काचि[12] हत्थपरिकम्मं[12], कतावी नरनारियो ।
अनागतम्हि अद्धाने, सब्बा हेस्सन्ति सम्मुखा' ।।

४५. "तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।
उप्पन्ना देवभवनं[13], तुय्हं ता[14] परिचारिका ।।

४६. "दिब्बसुखं असङ्खियं, मानुसं च असङ्खियं ।
तुय्हं[15] ते परिचारेम[15], संसरिम्ह[16] भवाभवे ।।

१–१. जज्जियो नाम रट्ठको – स्या० । २. अोरतीरे – स्या० । ३. पारिमे – स्या० । ४–४. तेसु सेतुविहारेसु – सी०; तस्स सेतू विहारे च – रो० । ५. मनुजा – सी०, स्या० । ६. कम्मेसु – सी० । ७. पुरिसा – सी० । ८. कत्वान – स्या० । ९. गरुको – स्या० । १०–१०. अनुमोदनियं कत्वा, ब्याकासि महामुनि – स्या० । ११. भवाभवे सुखं लद्धा – स्या० । १२–१२. ये केचि० – सी०; ये केचि हत्थकम्मं च – स्या० । १३. देवभवने – स्या० । १४. ते – स्या० । १५–१५. अनुभोन्ती चिरं कालं – सी०; अनुभोन्ति चिरं कालं – स्या० । १६. संसरित्वा – स्या० ।

४७. "सतसहस्सितो कप्पे, सुकतं कम्मसम्पदं ।
सुखुमाली[1] मनुस्सानं[1], अथो देवपुरे वरे ॥

४८. "रूपभोगयसे चेव, अथो कित्ति[2] च सक्कतं[2] ।
लभाम सततं सब्बं, सुकतं कम्मसम्पदं ॥

B. 283 ४९. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाताम्ह[3] ब्राह्मणे कुले ।
सुखुमालहत्थपादा, सक्यपुत्तनिवेसने ॥

५०. "सब्बकालं पि पथविं, न पस्साम न लङ्कतं ।
चिक्खल्लभूमिमसुचिं[4], न पस्साम महामुने ॥

५१. "अगारं[5] वसन्ते अम्हे, सक्कारं सब्बकालिकं ।
उपनेन्ति सदा सब्बं, पुब्बकम्मफलेन[6] नो ॥

५२. "अगारं पजहित्वान, पब्बजित्वानगारियं ।
संसारपथनित्थिण्णा[7], वीतरागा[8] भवामसे[8] ॥

५३. "चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
उपनेन्ति सदा अम्हे, सहस्सानि ततो ततो ॥

५४. "किलेसा झापिता अम्हं ... पे० ... विहराम अनासवा ॥

५५. "स्वागतं वत नो आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं चतुरासीतिब्राह्मणकञ्ञाभिक्खुनीसहस्सानि भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

३. उप्पलदायिकाथेरीअपदानं

५७. "नगरे अरुणवतिया, अरुणो नाम खत्तियो ।
तस्स रञ्ञो अहुं[9] भरिया, एकज्झं[10] चारयामहं[10] ॥

५८. "रहोगता निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ।
'कुसलं मे कतं नत्थि, आदाय गमियं मम ॥

१-१. ० मनुस्सेसु – सी०; सुखुमालि मनुस्सेसु – स्या० । २-२. कित्तिसुखं पियं – स्या० । ३. जायाम्ह – स्या० । ४. चिक्खल्लं भूमिं गमनं – स्या०, रो० । ५. अगरा – स्या० । ६. पुब्बकम्मबलेन्तो – सी०, रो० । ७. संसारपथनित्तिण्णा – सी०; संसारपथं नितिण्णा – स्या० । ८-८. नत्थि दानि पुनब्भवो – स्या०, रो० । ९. अहं – सी०, स्या० । १०-१०. एकच्चं वादयामहं – स्या० ।

५९. 'महाभितापं कटुकं, घोररूपं सुदारुणं ।
निरयं नून गच्छामि, एत्थ मे नत्थि संसयो' ।।

६०. "एवाहं चिन्तयित्वान, पहंसेत्वान मानसं । B. 284
राजानं उपगन्त्वान, इदं वचनमब्रविं ।।

६१. 'इत्थी नाम मयं देव, पुरिसावित्तरा[1] अहु[1] ।
एकं मे समणं देहि, भोजयिस्सामि खत्तिय' ।।

६२. "अदासि मे तदा राजा, समणं भावितिन्द्रियं ।
तस्स पत्तं गहेत्वान, परमन्नेन पूरयिं ।।

६३. "पूरेत्वा परमं अन्नं, सह सुगन्धलेपनं ।
महाचेलेन छादित्वा[2], अदासिं तुट्ठमानसा ।।

६४. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ।।

६५. "सहस्सदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।
सहस्सचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ।।

६६. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
नानाविधं बहुं अञ्ञं, तस्स कम्मफलं ततो ।।

६७. "उप्पलस्सेव मे वण्णो, अभिरूपा सुदस्सना ।
इत्थिसब्बङ्गसम्पन्ना, अभिजाता जुतिन्धरा ।।

६८. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायिं साकिये कुले ।
नारीसहस्सपामोक्खा, सुद्धोदनसुतस्सहं ।।

६९. "निब्बिन्दित्वा अगारेहं, पब्बजिं अनगारियं ।
सत्तमीरत्तिसम्पत्ता[3], चतुसच्चमपापुणिं ।।

७०. "चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
परिमेतुं न सक्कोमि, पिण्डपातस्सिदं फलं ।।

७१. "यं मय्हं पूरितं[4] कम्मं, कुसलं सरसे मुनि ।
तुय्हत्थाय महावीर, परिचत्तं बहुं मया ।।

१–१. पुरिसानुगता सदा – सी०; पुरिसा न भवाम नो – स्या०; पुरिसानं भरा मयं – रो० । २. छादेत्वा – सी०, स्या० । ३. सत्तमिं रत्तिमप्पत्वा – सी०, रो०; सत्तमीरत्तिमप्पत्ता – स्या० । ४. पुरिमं – सी०, स्या० ।

७२. "एकत्तिंसे इतो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥

B. 285 ७३. "द्वे[1] गतियो[1] पजानामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
अञ्ञं गतिं न जानामि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥

७४. "उच्चे कुले पजायामि[2], महासाले महद्धने ।
अञ्ञे कुले न जायामि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥

७५. "भवाभवे संसरित्वा, सुक्कमूलेन चोदिता ।
अमनापं न पस्सामि, सोमनस्सकतं[3] फलं ॥

७६. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुने[5] ॥

७७. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु[6] विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

७८. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

७९. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
८०. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं उप्पलदायिका भिक्खुनी भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

८. सिङ्गालमातुथेरीअपदानं[7]

८२. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

८३. "तदाहं हंसवतियं, जातामच्चकुले अहुं[8] ।
नानारतनपज्जोते, इद्धे फीते महद्धने ॥

८४. "पितुना सह गन्त्वान, महाजनपुरक्खता ।
धम्मं बुद्धस्स सुत्वान, पब्बजिं अनगारियं ॥

---

१. दुवे गती – स्या० । २. पजामामि – म०, स्या० । ३. सोमनस्सकता – सी०; सोमनस्सस्सिदं – स्या० । ५. महामुनि – सी०, स्या० । ६. दिब्बचक्खुं – स्या० । ७. सिगालमातापदानं – सी० । ८. अहु – स्या० ।

B. 286

८५. "पब्बजित्वान कायेन, पापकम्मं विवज्जयिं ।
वचीदुच्चरितं हित्वा, आजीवं परिसोधयिं ॥

८६. "बुद्धे पसन्ना धम्मे च, सङ्घे च तिब्बगारवा ।
सद्धम्मस्सवने युत्ता, बुद्धदस्सनलालसा[1] ॥

८७. "अग्गं सद्धाधिमुत्तानं, अस्सोसिं भिक्खुनिं तदा ।
तं ठानं पत्थयित्वान, तिस्सो सिक्खा अपूरयिं ॥

८८. "ततो मं सुगतो आह, करुणानुगतासयो ।
'यस्स सद्धा तथागते, अचला सुप्पतिट्ठिता ॥
सीलं च यस्स कल्याणं, अरियकन्तं पसंसितं ॥

८९. 'सङ्घे पसादो यस्सत्थि, उजुभूतं च दस्सनं ।
अदलिद्दो ति तं आहु, अमोघं तस्स जीवितं ॥

९०. 'तस्मा सद्धं च सीलं च, पसादं धम्मदस्सनं ।
अनुयुञ्जेथ मेधावी, सरं बुद्धान[2] सासनं[2]' ॥

९१. "तं सुत्वाहं पमुदिता, अपुच्छिं पणिधिं मम ।
तदा अनोमो अमितो, ब्याकरित्थ विनायको ।
'बुद्धे पसन्ना[3] कल्याणी, लच्छसे तं सुपत्थितं ॥

९२. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

९३. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
सिङ्गालकस्स[4] माता[5] ति[5], हेस्सति सत्थुसाविका' ॥

९४. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्ता परिचरिं, पटिपत्तीहि नायकं ॥

९५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

९६. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।
जाता सेट्ठिकुले फीते, महारतनसञ्चये ॥

---

१. बुद्धदस्सनसालया – स्या० । २–२. बुद्धानुसासनं – सी०; बुद्धानं सासनं – स्या० । ३. बुद्धस्स पसन्नो – स्या० । ४. सिगालकस्स – सी०, रो० । ५–५. या माता – स्या० ।

B. 287

९७. "पुत्तो सिङ्गालको नाम, ममासि विपथे रतो ।
दिट्ठिगहनपक्खन्दो[1], दिसापूजनतप्परो ॥

९८. "नानादिसा नमस्सन्तं[2], पिण्डाय नगरं वजं ।
तं दिस्वा ओवदी[3] बुद्धो, मग्गे ठत्वा विनायको ॥

९९. "तस्स देसयतो धम्मं, पनादो विम्हयो अहु ।
द्वेकोटिनरनारीनं, धम्माभिसमयो अहु ॥

१००. "तदाहं[4] परिसं गन्त्वा, सुत्वा सुगतभासितं ।
सोतापत्तिफलं पत्ता, पब्बजिं अनगारियं ॥

१०१. "न चिरेनेव कालेन, बुद्धदस्सनलालसा ।
अनुस्सतिं तं भावेत्वा, अरहत्तमपापुणिं ॥

१०१. "दस्सनत्थाय बुद्धस्स, सब्बदा च[5] वजामहं ।
अतित्ता येव पस्सामि, रूपं नयननन्दनं ॥

१०३. "सब्बपारमिसम्भूतं, लक्खीनिलयनं[6] वरं[6] ।
रूपं सब्बसुभाकिण्णं, अतित्ता विहरामहं ॥

१०४. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
सिङ्गालकस्स या माता, अग्गा सद्धाधिमुत्तिका[7] ॥

१०५. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुनि ॥

१०६. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा[8], नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१०७. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

१०८. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
१०९. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
११०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

---

१. ० पक्खन्तो – सी०; दिट्ठिगहणपक्खन्नो – स्या० । २. नमस्सति – स्या० । ३. अवदि – स्या० । ४. तदा तं – स्या० । ५. व – सी० । ६–६. लक्खिनिलयनं परं – स्या० । ७. सद्धविमुत्तिका – रो० । ८. सब्बासवा० – सी०; सब्बासे परिञ्ञाय – स्या० ।

इत्थं सुदं सिङ्गालमाता भिक्खुनी इमा गाथाया अभासित्था ति ।

---

५. सुक्काथेरीअपदानं

१११. "एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको । B. 288
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मविपस्सको ॥

११२. "तदाहं बन्धुमतियं, जाता अञ्ञतरे कुले ।
धम्मं सुत्वान मुनिनो, पब्बजिं अनगारियं ॥

११३. "बहुस्सुता धम्मधरा, पटिभानवती तथा ।
विचित्तकथिका चा पि, जिनसासनकारिका ॥

११४. "तदा धम्मकथं कत्वा, हिताय[1] जनतं बहुं[1] ।
ततो चुताहं तुसितं, उपपन्ना यसस्सिनी ॥

११५. "एकतिंसे इतो कप्पे, सिखी विय सिखी जिनो ।
तपन्तो यससा लोके[2], उप्पज्जि वदतं वरो ॥

११६. "तदा पि पब्बजित्वान, बुद्धसासनकोविदा ।
जोतेत्वा जिनवाक्यानि, ततो पि तिदिवं गता ॥

११७. "एकतिंसे व[3] कप्पम्हि[3], वेस्सभू नाम नायको ।
उप्पज्जित्थ महाञाणी, तदा पि च तथेवहं ॥

११८. "पब्बजित्वा धम्मधरा, जोतयिं जिनसासनं ।
गन्त्वा मरुपुरं रम्मं, अनुभोसिं[4] महासुखं ॥

११९. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ककुसन्धो जिनुत्तमो ।
उप्पज्जि नरसरणो[5], तदा पि च तथेवहं ॥

१२०. "पब्बजित्वा[6] मुनिमतं[6], जोतयित्वा यथायुकं ।
ततो चुताहं तिदिवं[7], अगं सभवनं यथा ॥

१२१. "इमस्मियेव कप्पम्हि, कोणागमननायको ।
उप्पज्जि लोकसरणो[8], अरणो[9] अमतङ्गतो[9] ॥

१–१. जनताय हितं बहुं – सी०; ० सदा – स्या०; हिताय जनसंसरिं – रो० । २. लोकं – स्या०, रो० । ३–३. इतो कप्पे – सी०, स्या० । ४. अनुभोमि – स्या० । ५. नरसद्दूलो – सी०, स्या०, रो० । ६–६. पब्बजिं जिनसासनं – स्या० । ७. तिदसं – स्या० । ८. वदतं वरो – स्या० । ९–९. सब्बसत्तानमुत्तमो – स्या० ।

१२२. "तदा पि पब्बजित्वान, सासने तस्स तादिनो ।
बहुस्सुता धम्मधरा, जोतयिं जिनसासनं ॥

B. 289 १२३. "इमस्मिंयेव कप्पम्हि, कस्सपो मुनिमुत्तमो[1] ।
उप्पज्जि लोकसरणो[2], अरणो मरणन्तगू ॥

१२४. "तस्सा पि नरवीरस्स, पब्बजित्वान सासने ।
परियापुटसद्धम्मा, परिपुच्छाविसारदा ॥

१२५. "सुसीला लज्जिनी चेव, तीसु सिक्खासु कोविदा ।
बहुं धम्मकथं कत्वा, यावजीवं महामुने ॥

१२६. "तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

१२७. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।
जाता सेट्ठिकुले फीते, महारतनसञ्चये ॥

१२८. "यदा भिक्खुसहस्सेन, परिवुतो[3] लोकनायको ।
उपागमि राजगहं, सहस्सक्खेन वण्णितो ॥

१२९. 'दन्तो दन्तेहि सह पुराणजटिलेहि, विप्पमुत्तो विप्पमुत्तेहि ।
सिङ्गीनिक्खसवण्णो, राजगहं पाविसि भगवा' ॥

१३०. "दिस्वा बुद्धानुभावं तं, सुत्वा व[4] गुणसञ्चयं ।
बुद्धे चित्तं पसादेत्वा, पूजयिं तं यथाबलं[5] ॥

१३१. "अपरेन च कालेन, धम्मदिन्नाय सन्तिके ।
अगारा निक्खमित्वान, पब्बजिं अनगारियं ॥

१३२. "केसेसु छिज्जमानेसु, किलेसे झापयिं अहं ।
उग्गहिं सासनं सब्बं, पब्बजित्वाचिरेनहं[6] ॥

१३३. "ततो धम्ममदेसेसिं, महाजनसमागमे ।
धम्मे देसियमानम्हि, धम्माभिसमयो अहु ॥

१३४. "नेकपाणसहस्सानं, तं विदित्वातिविम्हितो[7] ।
अभिप्पसन्नो मे यक्खो, भमित्वान[8] गिरिब्बजं ॥

---

१. पुरिसुत्तमो – सी०; मुनिसत्तमो – स्या० । २. लोकनयनो – सी० । ३. परीतो – सी०; परेतो – स्या० । ४. च – सी०, स्या० । ५. महब्बलं – स्या० । ६. पब्बजित्वा न चिरेनहं – स्या० । ७. विदित्वा विजिम्हितो – स्या० । ८. गमित्वान – स्या० ।

१३५. "किं मे कता राजगहे मनुस्सा, मधुं पीता व अच्छरे ।
ये सुक्कं न उपासन्ति[1], देसेन्तिं अमतं पदं ॥

१३६. "तं च अप्पटिवानीयं[2], असेचनकमोजवं । B. 290
पिवन्ति मञ्ञे सप्पञ्ञा, वलाहकमिवद्धगू ॥

१३७. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुने ॥

१३८. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१३९. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

१४०. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

१४१. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१४२. पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

इत्थं सुदं सुक्का भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

पञ्चमं भाणवारं ।

---

६. अभिरूपनन्दाथेरीअपदानं[3]

१४३. "एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ॥

१४४. "तदाहं बन्धुमतियं, इद्धे फीते महाकुले ।
जाता सुरूपा दयिता, पूजनीया जनस्स च ॥

१४५. "उपगन्त्वा महावीरं, विपस्सिं लोकनायकं ।
धम्मं सुणित्वा सरणं, उपेसिं नरनायकं ॥

१४६. "सीलेसु संवुता हुत्वा, निब्बुते च नरुत्तमे ।
धातुथूपस्स उपरि, सोण्णच्छत्तमपूजयिं ॥

१४७. "मुत्तचागा सीलवती, यावजीवं ततो चुता ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसूपगा[4] अहं[4] ॥

---

१. पयिरुपासन्ति – स्या० । २–२. पन अप्पटिवानियं – स्या० । ३. रूपनन्दा – पदानं – सी० । ४–४. तावतिंसं अगञ्छहं – स्या० ।

B. 291 १४८. "तदा दसहि ठानेहि, अधिभोत्वान[1] सेसके[1] ।
रूपसद्देहि गन्धेहि, रसेहि फुसनेहि[2] च ॥
१४९. "आयुना पि च वण्णेन, सुखेन यससा पि च ।
तथेवाधिपतेय्येन, अधिगय्ह विरोचहं ॥
१५०. "पच्छिमे च भवे दानि, जाताहं कपिलव्हये ।
धीता खेमकसक्कस्स, नन्दा नामा[3] ति[3] विस्सुता ॥
१५१. "अभिरूपसम्पदं[4] पि, अहु[5] मे कन्तिसूचकं ।
यदाहं योब्बनप्पत्ता, रूपलावञ्ञभूसिता[6] ॥
१५२. "तदा[7] ममत्थे[7] सक्यानं, विवादो सुमहा अहु ।
पब्बाजेसि ततो तातो, मा सक्या विनस्सिसु[8] ति ॥
१५३. "पब्बजित्वा तथागतं, रूपदेस्सि नरुत्तमं ।
सुत्वान नोपगच्छामि, मम रूपेन गब्बिता ॥
१५४. "ओवादं पि न गच्छामि, बुद्धदस्सनभीरुता[9] ।
तदा जिनो उपायेन, उपनेत्वा ससन्तिकं ॥
१५५. "तिस्सित्थियो[10] निदस्सेसि, इद्धिया मग्गकोविदो ।
अच्छरारूपसदिसं, तरुणिं जरितं[11] मतं ॥
१५६. "तायो[12] दिस्वा सुसंविग्गा, विरत्तासे कळेवरे ।
अट्ठासिं भवनिब्बिन्दा, तदा मं आह नायको ॥
१५७. 'आतुरं असुचिं पूतिं, पस्स नन्दे समुस्सयं ।
उग्घरन्तं पग्घरन्तं, बालानं अभिनन्दितं[13] ॥
१५८. 'असुभाय चित्तं भावेहि, एकग्गं सुसमाहितं ।
यथा इदं तथा एतं, यथा एतं तथा इदं ॥
१५९. 'एवमेतं अवेक्खन्ती, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।
ततो सकाय पञ्ञाय, अभिनिब्बिज्झ वच्छसि' ॥
B. 292 १६०. "तस्सा मे अप्पमत्ताय, विचरन्तिया[14] योनिसो ।
यथाभूतं अयं कायो, दिट्ठो सन्तरबाहिरो ॥

१–१. अभिभोत्वा असेसतो – स्या० । २. फुस्सनेहि – स्या० । ३–३. नामेन – स्या० । ४. अभिरूपं उपपदं – सी०; अभिरूपं उप्पादं – रो० । ५. आहु – स्या० । ६. रूपवण्णविभूसिता – स्या० । ७–७. ० ममत्थं – सी०; इत्र ममत्ते – स्या० । ८. विनस्सुं इति – स्या० । ९. बुद्धदस्सनभीरुका – सी०, स्या० । १०. तिस्सो थीयो – सी०, रो० । ११. जरिकं – स्या० । १२. तयो – स्या० । १३. अभिपत्थितं – स्या० । १४. विचरन्त्याध – सी०; विचिनन्तीध – स्या०, रो० ।

१६१. "अथ निब्बिन्दहं काये, अज्झत्तं च विरज्जहं ।
अप्पमत्ता विसंयुत्ता, उपसन्ताम्हि[1] निब्बुता ॥

१६२. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुने ॥

१६३. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१६४. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

१६५. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

१६६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं अभिरूपनन्दा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

७. अड्ढकासिथेरीअपदानं

१६८. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

१६९. "तदाहं पब्बजित्वान, तस्स बुद्धस्स सासने ।
संवुता पातिमोक्खम्हि, इन्द्रियेसु च पञ्चसु ॥

१७०. "मत्तञ्ञुनी च असने, युत्ता जागरिये पि च ।
वसन्ती युत्तयोगाहं, भिक्खुनिं विगतासवं ॥

१७१. "अक्कोसिं दुट्ठचित्ताहं, गणिकेति भणिं[2] तदा ।
तेन[3] पापेन कम्मेन[3], निरयम्हि अपच्चिसं ॥

१७२. "तेन कम्मावसेसेन, अजायिं गणिकाकुले । B. 293
बहुसो व पराधीना, पच्छिमाय च जातियं[4] ॥

१७३. "कासीसु सेट्ठिकुलजा, ब्रह्मचारीबलेनहं ।
अच्छरा विय देवेसु, अहोसिं रूपसम्पदा ॥

१७४. "दिस्वान दस्सनीयं मं, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।
गणिकत्ते निवेसेसुं, अक्कोसनबलेन मे ॥

---

१. उपसन्तम्हि – स्या० । २. सकिं – स्या० । ३–३. तेनेव पाप ० – स्या० ।
४. जातिया – स्या० ।

१७५. "साहं सुत्वान[1] सद्धम्मं, बुद्धसेट्ठेन[2] देसितं[2] ।
पुब्बवासनसम्पन्ना, पब्बजिं अनगारियं ॥

१७६. "तदूपसम्पदत्थाय[3], गच्छन्ती जिनसन्तिकं ।
मग्गे धुत्ते ठिते सुत्वा[4], लभिं दूतोपसम्पदं ॥

१७७. "सब्बकम्मं परिक्खीणं, पुञ्ञं पापं तथेव च ।
सब्बसंसारमुत्तिण्णा, गणिकत्तं च खेपितं ॥

१७८. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुने ॥

१७९. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१८०. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

१८१. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
१३२. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१८३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं अड्ढकासि भिक्खुनी इमा गथायो अभासित्था ति ।

---

८. पुण्णिकाथेरीअपदानं[5]

१८४. "विपस्सिनो भगवतो, सिखिनो वेस्सभुस्स च ।
ककुसन्धस्स मुनिनो, कोणागमनतादिनो ॥

B. 294 १८५. "कस्सपस्स च बुद्धस्स, पब्बजित्वान सासने ।
भिक्खुनी सीलसम्पन्ना, निपका संवुतिन्द्रिया ॥

१८६. "बहुस्सुता धम्मधरा, धम्मत्थपटिपुच्छिका[6] ।
उग्गहेता च धम्मानं, सोता पयिरुपासिता[7] ॥

१८७. "देसेन्ती जनमज्झेहं, अहोसिं जिनसासने[8] ।
बाहुसच्चेन तेनाहं, पेसला अतिमञ्ञिसं ॥

---

१. सुणित्वान – स्या० । २–२. बुद्धसेट्ठस्स भासितं – स्या० । ३. ततोप० – सी० । ४. दिस्वा – स्या० । ५. पुण्णापादानं – सी० । ६. धम्मत्थपरि० – सी; धम्मत्थपरिपुच्छिता – स्या० । ७. पयिरुपासिका – सी०, स्या० । ८. जिनसासनं – स्या० ।

१८८. "पच्छिमे च भवे दानि, सावत्थियं पुरुत्तमे ।
अनाथपिण्डिनो गेहे, जाताहं कुम्भदासिया ॥

१८९. "गता उदकहारियं[1], सोत्थियं दिजमद्दसं ।
सीतट्टं तोयमज्झम्हि, तं दिस्वा इदमब्रविं ॥

१९०. 'उदहारी[2] अहं सीते, सदा उदकमोतरिं ।
अय्यानं दण्डभयभीता, वाचादोसभयट्टिता[3] ॥

१९१. 'कस्स ब्राह्मण त्वं भीतो, सदा उदकमोतरि ।
वेधमानेहि गत्तेहि, सीतं वेदयसे भुसं' ॥

१९२. 'जानन्ती वत मं भोति, पुण्णिके परिपुच्छसि ।
करोन्तं कुसलं कम्मं, रुन्धन्तं[4] कतपापकं[4] ॥

१९३. 'यो चे[5] वुड्ढो दहरो वा[5], पापकम्मं पकुब्बति ।
दकाभिसिञ्चना[6] सो पि[6], पापकम्मा पमुच्चति' ॥

१९४. "उत्तरन्तस्स अक्खासिं, धम्मत्थसंहितं पदं ।
तं च सुत्वा स[7] संविग्गो[7], पब्बजित्वारहा अहु ॥

१९५. "पूरेन्ती ऊनकसतं, जाता दासिकुले यतो ।
ततो पुण्णा ति नामं मे, भुजिस्सं मं अकंसु ते ॥

१९६. "सेट्ठिं ततोनुजानेत्वा[8], पब्बजिं अनगारियं ।
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणिं ॥

१९७. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया । B. 295
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुने ॥

१९८. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१९९. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मे विमलं सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥

---

१. उदकहारिकं – सी० । २. उदकहारी – स्या० । ३. वाचारोसभयट्टिका – स्या० । ४–४. नुदन्तं कम्मपापकं – स्या०; निद्धन्तं ० – रो० । ५–५. वुड्ढो दहरो वापि – सी०; वुड्ढो दहरो चापि – स्या० । ६–६. ० भोति – सी०; उदकाभिसेचना ० – स्या० । ७–७. सुसंविग्गा – स्या० । ८. ० अनुमोदित्वा – सी०, स्या०; ० अनमानेत्वा – रो० ।

२००. "भावनाय महापञ्ञा, सुतेनेव सुताविनी ।
मानेन नीचकुलजा, न हि कम्मं विनस्सति[1] ॥

२०१. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

२०२. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२०३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं पुण्णिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

९. अम्बपालिथेरीअपदानं

२०४. "यो रंसिफुसितावेळो[2], फुस्सो नाम महामुनि ।
तस्साहं भगिनी आसिं, अजायिं खत्तिये कुले ॥

२०५. "तस्स धम्मं सुणित्वाहं, विप्पसन्नेन चेतसा ।
महादानं ददित्वान, पत्थयिं रूपसम्पदं ॥

२०६. "एकतिंसे इतो कप्पे, सिखी लोकग्गनायको ।
उप्पन्नो लोकपज्जोतो, तिलोकसरणो जिनो ॥

२०७. "तदारुणपुरे रम्मे, ब्राह्मञ्ञकुलसम्भवा ।
विमुत्तचित्तं कुपिता, भिक्खुनिं अभिसापयिं ॥

२०८. "वेसिका व[3] अनाचारा, जिनसासनदूसिका ।
एवं अक्कोसयित्वान, तेन पापेन कम्मुना ॥

२०९. "दारुणं निरयं गन्त्वा, महादुक्खसमप्पिता ।
B. 296 ततो चुता मनुस्सेसु, उपपन्ना तपस्सिनी ॥

२१०. "दसजातिसहस्सानि, गणिकत्तमकारयिं ।
तम्हा[4] पापा न मुच्चिस्सं, भुत्वा दुट्ठविसं यथा ॥

२११. "ब्रह्मचरियमसेविस्सं[5], कस्सपे जिनसासने ।
तेन कम्मविपाकेन, अजायिं तिदसे पुरे ॥

२१२. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अहोसिं ओपपातिका ।
अम्बसाखन्तरे जाता, अम्बपाली ति तेनहं ॥

---

१. पनस्सति – स्या० । २. रंसिरुचितावेळो – स्या० । ३. च – स्या० । ४. ततो – स्या० । ५. ब्रह्मवेस ० – स्या०; ब्रह्मचेरम ० – रो० ।

२१३. "परिवुता पाणकोटीहि, पब्बजिं जिनसासने ।
पत्ताहं अचलं ठानं, धीता बुद्धस्स ओरसा ॥

२१४. "इद्धीसु च वसी होमि, सोतधातुविसुद्धिया[1] ।
चेतोपरियञाणस्स, वसी होमि महामुने ॥

२१५. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

२१६. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मे विमलं सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥

२१७. "किलेसा झापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

२१८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२१९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं अम्बपालि भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१०. पेसलाथेरीअपदानं[2]

२२०. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन[3], उप्पज्जि वदतं वरो ॥

२२१. "सावत्थियं पुरे वरे, उपासककुले अहं ।　B. 297
पसूता तं[4] जिनवरं, दिस्वा सुत्वा च देसनं ॥

२२२. "तं वीरं सरणं गन्त्वा, सीलानि च समादियिं[5] ।
कदाचि सो महावीरो, महाजनसमागमे ॥

२२३. "अत्तनो अभिसम्बोधिं, पकासेसि नरासभो ।
अननुस्सुतधम्मेसु, पुब्बे दुक्खादिकेसु च ॥

२२४. "चक्खु ञाणं च पञ्ञा च, विज्जालोको[6] च आसि मे ।
तं सुत्वा उग्गहेत्वान, परिपुच्छिं[7] च[7] भिक्खवो ॥

२२५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिंसमगच्छहं ॥

---

१. दिब्बाय सोतधातुया – स्या० । २. पेसलापदानं – सी०; सेलाथेरियापदानं – स्या० । ३. नामेन – सी०, स्या० । ४. नं – स्या० । ५. समादयिं – स्या० । ६. विज्जालोकं – स्या० । ७–७. परिपुच्छामि – स्या० ।

२२६. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्ठिमहाकुले ।
उपेच्च बुद्धं सद्धम्मं, सुत्वा सच्चूपसंहितं[1] ।।

२२७. "पब्बजित्वाचिरेनेव, सच्चत्थानि[2] विचिन्तयं ।
खेपेत्वा आसवे सब्बे, अरहत्तमपापुणिं ।।

२२८. "इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञ्ञाणस्स, वसी होमि महामुने ।।

२२९. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ।।

२३०. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञाणं मे विमलं सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ।।

२३१. "किलेसा झापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागी व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवा ।।

२३२. "स्वागतं वत मे आसि, मम[3] बुद्धस्स[3] सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ।।

B. 298 २३३. "पटिसम्भिदा चतस्सो[4], विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ।।

इत्थं सुदं पेसला[5] भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

खत्तियावग्गो चतुत्थो[6] ।

तस्सुद्दानं

खत्तिया ब्राह्मणी चेव, तथा उप्पलदायिका ।
सिङ्गालमाता सुक्का च, अभिरूपा[7] अड्ढकासिका[7] ।।

पुण्णा[8] च अम्बपाली च, पेसला ति च ता दस ।
गाथायो द्विसतानेत्थ, द्विचत्तालीस चुत्तरि[8] ।।

---

१. मच्चुपसंहितं – स्या० । २. सब्बत्थानि – स्या० । ३–३. बुद्धसेट्ठस्स – सी०, स्या० । ४. चतस्सो च – सी० । ५. सेला – स्या०, रो० । ६. खत्तियकञ्ञावग्गो – स्या० । ७–७. अभिरूपनन्दा चेव – स्या० । ८–८. अड्ढकासिका चेव पुण्णा च अम्बपाली सेला भिक्खुनीति – स्या० ।

अथ वग्गुद्दानं

सुमेधा[1] एकूपोसथा, कुण्डलकेसी खत्तिया।
सहस्सं तिसता गाथा, सत्ततालीस पिण्डिता॥

सह उद्दानगाथाहि, गणितायो विभाविभि।
सहस्सं तिसतं गाथा, सत्तपञ्ञासमेव चा ति[1]॥

थेरीअपदानं[2] समत्तं।

———:०:———

अपदानपालि समत्ता।

१-१. स्या० पोत्थके नत्थि। २. थेरिकापदानं – म०।

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये

बुद्धवंसो

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

बुद्धवंसपालि

१. रतनचङ्कमनकण्डं

१. ब्रह्मा च लोकाधिपती सहम्पती[1], B. 299, R. 1
कतञ्जली अनधिवरं अयाचथ।
"सन्तीध सत्ताप्परजक्खजातिका,
देसेहि धम्मं अनुकम्पिमं पजं[2]"॥

२. सम्पन्नविज्जाचरणस्स तादिनो,
जुतिन्धरस्सन्तिमदेहधारिनो।
तथागतस्सप्पटिपुग्गलस्स,
उप्पज्जि कारुञ्ञता सब्बसत्ते[3]॥

३. "न हेते जानन्ति सदेवमानुसा[4],
बुद्धो अयं कीदिसको नरुत्तमो।
इद्धिबलं पञ्ञाबलं च कीदिसं,
बुद्धबलं लोकहितस्स कीदिसं॥

४. "न हेते जानन्ति सदेवमानुसा,
बुद्धो अयं एदिसको[5] नरुत्तमो।
इद्धिबलं पञ्ञाबलं च एदिसं,
बुद्धबलं लोकहितस्स एदिसं॥

---

१. सहम्पति – स्या०, रो०। २. एत्थ स्या० पोत्थके इमा गाथायो अधिका दिस्सन्ति—

भगवा लोकाधिपती नरुत्तमो, कतञ्जली ब्रह्मगणेहि याचितो।
सन्नीध धीराप्परजक्खजातिका, देसेतु धम्मं अनुकम्पिमं पजं॥
देसेतु सुगतो धम्मं, देसेतु अमतं पदं।
लोकानमनुकम्पाय, धम्मं देसेतु नायक॥

३. इमस्मिं ठाने स्या० पोत्थके सत्तरस गाथायो अधिका दिस्सन्ति, ता तत्थेव दट्ठब्बा।

४. सदेवमनुस्सा – स्या०। ५. ईदिसको – सी०, स्या०।

B. 300 ५. "हन्दाहं दस्सयिस्सामि, बुद्धबलमनुत्तरं ।
चङ्कमं मापयिस्सामि, नभे रतनमण्डितं" ॥

६. भुम्मा महाराजिका तावतिंसा,
यामा च देवा तुसिता च निम्मिता ।
परनिम्मिता ये पि च ब्रह्मकायिका,
आनन्दिता विपुलमकंसु घोसं ॥

R. 2 ७. ओभासिता च पथवी सदेवका,
पुथू च लोकन्तरिका असंवुता ।
तमो च तिब्बो विहतो तदा अहु,
दिस्वान अच्छेरकं पाटिहीरं ॥

८. सदेवगन्धब्बमनुस्सरक्खसे,
आभा उळारा विपुला अजायथ ।
इमस्मिं लोके परस्मिं चोभयस्मिं[1],
अधो च उद्धं तिरियं च वित्थतं ॥

९. सत्तुत्तमो अनधिवरो विनायको,
सत्था अहु देवमनुस्सपूजितो ।
महानुभावो सतपुञ्ञलक्खणो,
दस्सेसि अच्छेरकं पाटिहीरं[2] ॥

१०. सो याचितो देववरेन चक्खुमा,
अत्थं समेक्खित्वा[3] तदा नरुत्तमो ।
चङ्कमं[4] मापयि लोकनायको,
सुनिट्ठितं सब्बरतननिम्मितं ॥

११. इद्धी च आदेसनानुसासनी,
तिपाटिहीरे भगवा वसी अहु ।
चङ्कमं मापयि लोकनायको,
सुनिट्ठितं सब्बरतननिम्मितं ॥

---

१. चूभये – स्या० । २. एत्थ स्या० पोत्थके इमा द्वे गाथायो अधिका दिस्सन्ति—
तस्मिं समागमे सत्था, अब्भुग्गन्त्वा नभे तले ।
सिनेरुपब्बतं रम्मं, चङ्कमं मापयी जिनो ॥
दससहस्सि लोकधातु-देवता जिनसन्तिके ।
तथागतं नमस्सित्वा, बुद्धपूजं करिंसु ते ॥
३. समेक्खित्व – सी० । ४. चङ्कमं तत्थ – सी० ।

१२. दससहस्सीलोकधातुया, सिनेरुपब्बतुत्तमे ।
थम्भे व दस्सेसि पटिपाटिया, चङ्कमे रतनामये ॥

१३. दससहस्सी अतिक्कम्म, चङ्कमं मापयी जिनो ।
सब्बसोण्णमया पस्से, चङ्कमे रतनामये ॥

१४. तुलासङ्घाटानुवग्गा[1], सोवण्णफलकत्थता[1] । B. 301
वेदिका सब्बसोवण्णा, दुभतो पस्सेसु निम्मिता ॥

१५. मणिमुत्तावालुकाकिण्णा[2], निम्मितो[3] रतनामयो[3] ।
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरंसी व उग्गतो ॥

१६. तस्मिं चङ्कमने धीरो, द्वत्तिंसवरलक्खणो ।
विरोचमानो सम्बुद्धो, चङ्कमे चङ्कमी जिनो ॥

१७. दिब्बं मन्दारवं पुप्फं, पदुमं पारिछत्तकं ।
चङ्कमने ओकिरन्ति, सब्बे देवा समागता ॥

१८. पस्सन्ति तं देवसङ्घा, दससहस्सी पमोदिता[4] ।
नमस्समाना निपतन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ॥

१९. तावतिंसा च यामा च, तुसिता चा पि देवता ।
निम्मानरतिनो देवा, ये देवा वसवत्तिनो ।
उदग्गचित्ता सुमना, पस्सन्ति लोकनायकं ॥

२०. सदेवगन्धब्बमनुस्सरक्खसा,
नागा सुपण्णा अथ वा पि किन्नरा[5] ।
पस्सन्ति तं लोकहितानुकम्पकं, R. 3
नभे व अच्चुग्गतचन्दमण्डलं ॥

२१. आभस्सरा सुभकिण्हा, वेहप्फला अकनिट्ठा च देवता[6] ।
सुसुद्धसुक्कवत्थवसना, तिट्ठन्ति पञ्जलीकता ॥

२२. मुञ्चन्ति पुप्फं पन पञ्चवण्णिकं,
मन्दारवं चन्दनचुण्णमिस्सितं[7] ।
भमेन्ति[8] चेलानि च अम्बरे तदा,
"अहो जिनो लोकहितानुकम्पको ॥

१–१. तुलासङ्घाटानुवत्ता, सोवण्णफलकत्थका – स्या० । २. मणिमुत्तावालिकाकिण्णा – म०; मणिमुत्तावालुकाकिण्णो – स्या० । ३–३. निम्मिता रतनामया – सी० । ४. समागता – स्या० । ५. रक्खसा – सी० । ६. स्या० पोत्थके नत्थि । ७. चन्दनचुण्णमिस्सकं – स्या० । ८. भमन्ति – स्या० ।

२३. "तुवं सत्था च केतू च, धजो यूपो च पाणिनं ।
परायनो पतिट्ठा[1] च, दीपो च द्विपदुत्तमो[2] ।।

२४. "दससहस्सीलोकधातुया, देवतायो महिद्धिका ।
परिवारेत्वा नमस्सन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।।

२५. "देवता देवकञ्ञा च, पसन्ना तुट्ठमानसा ।
पञ्चवण्णिकपुप्फेहि, पूजयन्ति नरासभं ।।

B. 302 २६. "पस्सन्ति तं देवसङ्घा, पसन्ना तुट्ठमानसा ।
पञ्चवण्णिकपुप्फेहि, पूजयन्ति नरासभं ।।

२७. "अहो अच्छरियं लोके, अब्भुतं[3] लोमहंसनं ।
न मेदिसं भूतपुब्बं, अच्छेरं लोमहंसनं" ।।

२८. सकसकम्हि भवने, निसीदित्वान देवता ।
हसन्ति ता[4] महाहसितं, दिस्वानच्छेरकं नभे ।।

२९. आकासट्ठा च भूमट्ठा[5], तिणपन्थनिवासिनो[6] ।
कतञ्जली नमस्सन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।।

३०. ये पि दीघायुका नागा, पुञ्ञवन्तो महिद्धिका ।
पमोदिता नमस्सन्ति, पूजयन्ति नरुत्तमं ।।

३१. सङ्गीतियो पवत्तेन्ति[7], अम्बरे अनिलञ्जसे ।
चम्मनद्धानि वादेन्ति, दिस्वानच्छेरकं नभे ।।

३२. सङ्खा च पणवा चेव, अथो पि डिण्डिमा[8] बहू ।
अन्तलिक्खस्मि वज्जन्ति[9], दिस्वानच्छेरकं नभे ।।

३३. अब्भुतो वत नो अज्ज, उप्पज्जि लोमहंसनो ।
धुवमत्थसिद्धिं लभाम, खणो नो पटिपादितो[10] ।।

३४. बुद्धो ति तेसं सुत्वान, पीति उप्पज्जि तावदे ।
बुद्धो बुद्धो ति कथयन्ता, तिट्ठन्ति पञ्जलीकता ।।

---

१. पतिट्ठो – सी० । २. दिपदुत्तमो – स्या० । ३. अब्भूतं – स्या० । ४. सी० पोत्थके नत्थि । ५. भुम्मट्ठा – सी० । ६. तिणपिट्ठनिवासिनो – सी०; तिणोसधिनिवासिनो – स्या० । ७. पवत्तन्ति – स्या० । ८. डेण्डिमा – सी०; देण्डिमा – स्या० । ९. वज्जेन्ति – सी० । १०. पटिपाटितो – स्या० ।

३५. हिङ्कारा[1] साधुकारा[1] च, उक्कुट्ठि सम्पहंसनं[2] ।
पूजा च विविधा गगने, वत्तेन्ति पञ्जलीकता ॥

३६. गायन्ति सेळेन्ति च वादयन्ति च,
भुजानि[3] पोथेन्ति[3] च नच्चयन्ति च ।
मुञ्चन्ति पुप्फं पन पञ्चवण्णिकं,
मन्दारवं चन्दनचुण्णमिस्सितं ॥

३७. "यथा तुय्हं महावीर, पादेसु चक्कलक्खणं । R. 4
धजवजिरपटाका, वड्ढमानङ्कुसाचितं[4] ॥

३८. "रूपे सीले समाधिम्हि, पञ्ञाय च असादिसो । B. 303
विमुत्तिया असमसमो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥

३९. "दसनागबलं काये, तुय्हं पाकतिकं बलं ।
इद्धिबलेन असमो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥

४०. "एवं सब्बगुणूपेतं, सब्बङ्गसमुपागतं ।
महामुनिं कारुणिकं, लोकनाथं नमस्सथ ॥

४१. "अभिवादनं थोमनं च, वन्दनं च पसंसनं ।
नमस्सनं च पूजं च, सब्बं अरहसी तुवं ॥

४२. "ये केचि लोके वन्दनेय्या, वन्दनं अरहन्ति ये ।
सब्बसेट्ठो महावीर, सदिसो ते न विज्जति ॥

४३. "सारिपुत्तो महापञ्ञो, समाधिज्झानकोविदो ।
गिज्झकूटे ठितो येव, पस्सति लोकनायकं ॥

४४. "सुफुल्लं सालराजं व, चन्दं व गगने यथा ।
मज्झन्हिके[5] व सूरियं, ओलोकेसि नरासभं ॥

४५. "जलन्तं दीपरुक्खं व, तरुणसुरियं व उग्गतं ।
ब्यामप्पभानुरञ्जितं, धीरं[6] पस्सति लोकनायकं[7] ॥

४६. "पञ्चन्नं भिक्खुसतानं, कतकिच्चान तादिनं ।
खीणासवानं विमलानं, खणेन सन्निपातयि ॥

१–१. हिङ्कारं साधुकारं – सी०, स्या० । २. सम्पसादनं – सी०; सम्पनादनं – स्या० । ३–३. भुजानिप्फोटेन्ति – स्या० । ४. वड्ढमानङ्कुसापितं – स्या० । ५. मज्झन्तिके – सी०, स्या०, रो० । ६. स्या० पोत्थके नत्थि । ७. नायकं – सी० ।

४७. "लोकप्पसादनं नाम, पाटिहीरं निदस्सयि ।
अम्हे पि तत्थ गन्त्वान[1], वन्दिस्साम मयं जिनं ।।
४८. "एथ सब्बे गमिस्साम[2], पुच्छिस्साम मयं जिनं ।
कङ्खं विनोदयिस्साम, पस्सित्वा लोकनायकं" ।।
४९. साधू ति ते पटिस्सुत्वा, निपका संवुतिन्द्रिया ।
पत्तचीवरमादाय, तरमाना उपागमुं ।।
५०. खीणासवेहि विमलेहि, दन्तेहि उत्तमे दमे ।
सारिपुत्तो महापञ्ञो, इद्धिया उपसङ्कमि ।।
B. 304 ५१. तेहि भिक्खूहि परिवुतो, सारिपुत्तो महागणी ।
लळन्तो[3] देवो व गगने, इद्धिया उपसङ्कमि ।।
५२. उक्कासितं च खिपितं[4], अज्झुपेक्खिय[5] सुब्बता ।
सगारवा सप्पतिस्सा, सम्बुद्धं उपसङ्कमुं ।।
५३. उपसङ्कमित्वा पस्सन्ति, सयम्भुं लोकनायकं ।
नभे अच्चुग्गतं धीरं[6], चन्दं व गगने यथा ।।
५४. जलन्तं दीपरुक्खं व, विज्जुं[7] व गगने यथा ।
मज्झन्हिके व सूरियं, पस्सन्ति लोकनायकं ।।
५५. पञ्चभिक्खुसता सब्बे, पस्सन्ति लोकनायकं ।
रहदमिव विप्पसन्नं, सुफुल्लं पदुमं यथा ।।
R. 5 ५६. अञ्जलिं पग्गहेत्वान, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।
नमस्समाना निपतन्ति, सत्थुनो चक्कलक्खणे ।।
५७. सारिपुत्तो महापञ्ञो, कोरण्डसमसादिसो ।
समाधिज्झानकुसलो, वन्दते[8] लोकनायकं ।।
५८. गज्जिता[9] कालमेघो व, नीलुप्पलसमसादिसो ।
इद्धिबलेन असमो, मोग्गल्लानो महिद्धिको ।।
५९. महाकस्सपो पि च[10] थेरो, उत्तत्तकनकसन्निभो[11] ।
धुतगुणे अग्गनिक्खित्तो, थोमितो सत्थुवण्णितो ।।

---

१. गमिस्साम – सी० । २. समागन्त्वा – सी० । ३. जलन्तो – सी०; लिळन्तो – स्या० । ४. खिपितञ्च – स्या० । ५. अज्झुपेक्खित्वा – सी० । अज्झुपेक्खित्वान – स्या० । ६. वीरं – स्या० । ७. विज्जू – सी०; विज्जु – स्या० । ८. वन्दति – सी०, स्या० । ९. गज्जितो – स्या० । १०. स्या० पोत्थके नत्थि । ११. उग्गतकनक० – स्या० ।

६०. दिब्बचक्खूनं यो अग्गो, अनुरुद्धो महागणी ।
ञातिसेट्ठो भगवतो, अविदूरे व तिट्ठति ॥

६१. आपत्तिअनापत्तिया, सतेकिच्छाय कोविदो ।
विनये अग्गनिक्खित्तो, उपालि सत्थुवण्णितो ॥

६२. सुखुमनिपुणत्थपटिविद्धो, कथिकानं पवरो गणी ।
इसि मन्तानिया पुत्तो, पुण्णो नामा ति विस्सुतो ॥

६३. एतेसं चित्तमञ्ञाय, ओपम्मकुसलो मुनि ।
कङ्खच्छेदो महावीरो, कथेसि अत्तनो गुणं ॥

६४. "चत्तारो ते असङ्खेय्या, कोटि येसं न नायति[1] । B. 305
सत्तकायो च आकासो, चक्कवाळा चनन्तका ।
बुद्धञाणं अप्पमेय्यं, न सक्का एते विजानितुं ॥

६५. "किमेतं अच्छरियं लोके, यं मे इद्धिविकुब्बनं ।
अञ्ञे बहू अच्छरिया, अब्भुता लोमहंसना ॥

६६. "यदाहं तुसिते काये, सन्तुसितो नामहं तदा ।
दससहस्सी समागम्म, याचन्ति पञ्जली[2] ममं ॥

६७. 'कालो[3] खो ते[3] महावीर, उप्पज्ज मातुकुच्छियं ।
सदेवकं तारयन्तो, बुज्झस्सु अमतं पदं' ॥

६८. "तुसिता काया चवित्वान, यदा ओक्कमि[4] कुच्छियं ।
दससहस्सीलोकधातु, कम्पित्थ[5] धरणी तदा ॥

६९. "यदाहं मातुकुच्छितो, सम्पजानो व निक्खमिं ।
साधुकारं पवत्तेन्ति, दससहस्सी पकम्पथ ॥

७०. "ओक्कन्ति[6] मे समो नत्थि, जातितो अभिनिक्खमे ।
सम्बोधियं अहं सेट्ठो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥

७१. "अहो अच्छरियं लोके, बुद्धानं गुणमहन्तता ।
दससहस्सीलोकधातु, छप्पकारं पकम्पथ ।
ओभासो च महा आसि, अच्छेरं लोमहंसनं" ॥

---

१. ञायति – सी० । २. अञ्जली – स्या० । ३–३. कालो देव – सी०; कालोयं ते – स्या० । ४. ओक्कमिं – सी० । ५. कम्पति – स्या० । ६. ओक्कन्ति – सी०, स्या० ।

७२. भगवा तम्हि[1] समये, लोकजेट्ठो नरासभो ।
सदेवकं दस्सयन्तो, इद्धिया चङ्कमी जिनो ॥

७३. चङ्कमे चङ्कमन्तो व, कथेसि लोकनायको ।
अन्तरा न निवत्तेति, चतुहत्थे चङ्कमे यथा[2] ॥

R.6 ७४. सारिपुत्तो महापञ्ञो, समाधिज्झानकोविदो ।
पञ्ञाय पारमिप्पत्तो[3], पुच्छति लोकनायकं ॥

७५. "कीदिसो ते महावीर, अभिनीहारो नरुत्तम[4] ।
कम्हि[5] काले तया धीर, पत्थिता बोधिमुत्तमा ॥

B. 306 ७५. "दानं सीलं च नेक्खम्मं, पञ्ञाविरियं[6] च कीदिसं ।
खन्तिसच्चमधिट्ठानं, मेत्तुपेक्खा च कीदिसा ॥

७७. "दस पारमी तया[7] धीर[7], कीदिसी[8] लोकनायक ।
कथं उपपारमी पुण्णा, परमत्थपारमी कथं" * ॥

७८. तस्स पुट्ठो वियाकासि, करवीकमधुरगिरो[9] ।
निब्बापयन्तो हदयं, हासयन्तो सदेवकं ॥

७९. अतीतबुद्धानं जिनानं देसितं,
निकीलितं बुद्धपरम्परागतं ।
पुब्बेनिवासानुगताय बुद्धिया,
पकासयी लोकहितं सदेवके ॥

८०. "पीतिपामोज्जजननं, सोकसल्लविनोदनं ।
सब्बसम्पत्तिपटिलाभं, चित्तीकत्वा[10] सुणाथ[11] मे ॥

८१. "मदनिम्मदनं सोकनुदं, संसारपरिमोचनं[12] ।
सब्बदुक्खक्खयं मग्गं, सक्कच्चं पटिपज्जथा" ति ॥

रतनचङ्कमनकण्डं[13] निट्ठितं[13] ।

---

१. च तम्हि – मी०, स्या० । २. तदा – मी० । ३. पारप्पत्तो पि – सी० । ४. नरासभ – सी० । ५. किम्हि – स्या० । ६. पञ्ञाविरियं – सी०, स्या० । ७–७. महावीर – स्या० । ८. कीदिसा – मी०, स्या० । * 'अतिकम्म अधिट्ठाय ...पे०... केवलं परिपूरया' ति इमा द्वे गाथायो स्या० पोत्थके अधिका दिस्सन्ति । ९. करवीरमधुरङ्गिरो – सी० । १०. चित्तं कत्वा – स्या० । ११. सुणोथ – मी० । १२. संसारमोचनं – सी० । १३–१३. रतनचङ्कमनकण्डो निट्ठितो – म० ।

२. सुमेधपत्थनाकथा

१. कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्ख्ये ।
अमरं नाम नगरं, दस्सनेय्यं मनोरमं ॥

२. दसहि सद्देहि अविवित्तं, अन्नपानसमायुतं ।
हत्थिसद्दं अस्ससद्दं, भेरिसङ्खरथानि च ।
खादथ पिवथ चेव, अन्नपानेन घोसितं ॥

३. नगरं सब्बङ्गसम्पन्नं, सब्बकम्ममुपागतं ।
सत्तरतनसम्पन्नं, नानाजनसमाकुलं ।
समिद्धं देवनगरं व, आवासं पुञ्ञकम्मिनं ॥

४. नगरे अमरवतिया, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।
अनेककोटिसन्निचयो, पहूतधनधञ्ञवा ॥

५. अज्झायको[1] मन्तधरो, तिण्णं वेदान पारगू । B. 307; R. 7
लक्खणे इतिहासे च, सधम्मे[2] पारमिं गतो ॥

६. रहोगतो निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ।
"दुक्खो पुनब्भवो नाम, सरीरस्स च[3] भेदनं[3] ॥

७. "जातिधम्मो जराधम्मो, ब्याधिधम्मो सहं[4] तदा ।
अजरं अमतं[5] खेमं, परियेसिस्सामि निब्बुतिं ॥

८. "यन्नूनिमं पूतिकायं, नानाकुणपपूरितं ।
छड्डयित्वान गच्छेय्यं, अनपेक्खो[6] अनत्थिको ॥

९. "अत्थि हेहिति सो मग्गो, न सो सक्का न हेतुये ।
परियेसिस्सामि तं मग्गं, भवतो परिमुत्तिया ॥

१०. "यथा पि दुक्खे विज्जन्ते, सुखं नाम पि विज्जति ।
एवं भवे विज्जमाने, विभवो पि[7] इच्छितब्बको ॥

११. "यथा पि उण्हे विज्जन्ते, अपरं विज्जति सीतलं ।
एवं तिविधग्गि विज्जन्ते, निब्बानं इच्छितब्बकं ॥

१२. "यथा पि पापे विज्जन्ते, कल्याणमपि विज्जति ।
एवमेव जाति विज्जन्ते, अजातिपिच्छितब्बकं ॥

---

१. अज्झायिको – स्या० । २. सद्धम्मे – स्या० । ३–३. पभेदनं – स्या० । ४. चहं – म०, स्या०, रो० । ५. अमरं – सी०, स्या०, रो० । ६. अनपेक्खो – सी० । ७. स्या० पोत्थके नत्थि ।

१३. "यथा गूथगतो पुरिसो, तळाकं दिस्वान पूरितं ।
न गवेसति तं तळाकं, न दोसो तळाकस्स सो ॥

१४. "एवं किलेसमलधोव[1], विज्जन्ते अमतन्तळे[2] ।
न गवेसति तं[3] तळाकं, न दोसो अमतन्तळे ॥

१५. "यथा अरीहि परिरुद्धो, विज्जन्ते गमनम्पथे[4] ।
न पलायति सो पुरिसो, न दोसो अञ्जसस्स सो ॥

१६. "एवं किलेसपरिरुद्धो, विज्जमाने सिवे पथे ।
न गवेसति तं मग्गं, न दोसो सिवमञ्जसे ॥

१७. "यथा पि[5] व्याधितो पुरिसो, विज्जमाने तिकिच्छके ।
न तिकिच्छापेति तं व्याधिं, न दोसो सो तिकिच्छके ॥

B. 303 १८. "एवं किलेसब्याधीहि, दुक्खितो परिपीळितो ।
न गवेसति तं आचरियं, न दोसो सो विनायके ॥

१९. "यथा पि कुणपं पुरिसो, कण्ठे बन्धं[6] जिगुच्छिय[7] ।
मोचयित्वान गच्छेय्य, सुखी सेरी सयंवसी ॥

२०. "तथेविमं पूतिकायं, नानाकुणपसञ्चयं ।
छड्डयित्वान गच्छेय्यं, अनपेक्खो अनत्थिको ॥

२१. "यथा उच्चारट्ठानम्हि[8], करीसं नरनारियो ।
छड्डयित्वान गच्छन्ति, अनपेक्खा अनत्थिका ॥

२२. "एवमेवाहं इमं कायं, नानाकुणपपूरितं ।
छड्डयित्वान गच्छिस्सं, वच्चं कत्वा यथा कुटिं ॥

२३. "यथा पि जज्जरं नावं, पलुग्गं[9] उदगाहिनिं[10] ।
सामी छड्डेत्वा गच्छन्ति, अनपेक्खा अनत्थिका ॥

R. 8 २४. "एवमेवाहं इमं कायं, नवच्छिद्दं धुवस्सवं ।
छड्डयित्वान गच्छिस्सं, जिण्णनावं व सामिका ॥

२५. "यथा पि पुरिसो चोरेहि, गच्छन्तो भण्डमादिय ।
भण्डच्छेदमयं दिस्वा, छड्डयित्वान गच्छति ॥

१. किलेसमलधोवे – सी०, रो०; ० धोवनं – स्या० । २. अमतन्तले – रो० । ३. स्या० पोत्थके नत्थि । ४. गमने पथे – रो० । ५. स्या० पोत्थके नत्थि । ६. बद्धं – सी०, रो० । ७. जिगुच्छियं – रो० । ८. उस्सासठानम्हि – स्या० । ९. पलुत्तं – स्या० । १०. उदकगाहिनिं – सी०, स्या० ।

२६. "एवमेव अयं[1] कायो, महाचोरसमो विय ।
पहायिमं गमिस्सामि, कुसलच्छेदना भया" ॥
२७. एवाहं चिन्तयित्वान, नेककोटिसतं धनं ।
नाथानाथानं दत्वान, हिमवन्तमुपागमिं ॥
२८. हिमवन्तस्साविदूरे, धम्मिको नाम पब्बतो ।
अस्समो सुकतो मय्हं, पण्णसाला सुमापिता ॥
२९. चङ्कमं तत्थ मापेसिं, पञ्चदोसविवज्जितं ।
अट्ठगुणसमूपेतं, अभिञ्ञाबलमाहरिं ॥
३०. साटकं पजहिं तत्थ, नवदोसमुपागतं ।
वाकचीरं निवासेसिं, द्वादसगुणमुपागतं ॥
३१. अट्ठदोससमाकिण्णं, पजहिं पण्णसालकं । B. 309
उपागमिं रुक्खमूलं, गुणे दसहुपागतं ॥
३२. वापितं रोपितं धञ्ञं, पजहिं निरवसेसतो ।
अनेकगुणसम्पन्नं, पवत्तफलमादियिं ॥
३३. तत्थप्पधानं[2] पदहिं, निसज्जट्ठानचङ्कमे ।
अब्भन्तरम्हि सत्ताहे, अभिञ्ञाबलपापुणिं ॥
३४. एवं मे सिद्धिप्पत्तस्स, वसीभूतस्स सासने ।
दीपङ्करो नाम जिनो, उप्पज्जि लोकनायको ॥
३५. उप्पज्जन्ते च जायन्ते, बुज्झन्ते धम्मदेसने ।
चतुरो निमित्ते नाद्दसं, झानरतिसमप्पितो ॥
३६. पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागतं ।
तस्स आगमनं मग्गं, सोधेन्ति तुट्ठमानसा ॥
३७. अहं तेन समयेन, निक्खमित्वा सकस्समा ।
धुनन्तो वाकचीरानि, गच्छामि अम्बरे तदा ॥
३८. वेदजातं जनं दिस्वा, तुट्ठहट्ठं पमोदितं ।
ओरोहित्वान गगना, मनुस्से पुच्छि तावदे ॥
३९. "तुट्ठहट्ठो पमुदितो, वेदजातो महाजनो ।
कस्स सोधीयति मग्गो, अञ्जसं वटुमायनं" ॥

---

१. मयं – सी० । २. तत्थ पधानं – सी०, रो० ।

४०. ते मे पुट्ठा वियाकंसु, "बुद्धो लोके अनुत्तरो ।
दीपङ्करो नाम जिनो, उप्पज्जि लोकनायको ।
तस्स सोधीयति[1] मग्गो, अञ्जसं वटुमायनं" ।।

४१. बुद्धो ति वचनं[2] सुत्वान, पीति उप्पज्जि तावदे ।
बुद्धो बुद्धो ति कथयन्तो, सोमनस्सं पवेदयिं ।।

४२. तत्थ ठत्वा विचिन्तेसिं, तुट्ठो संविग्गमानसो ।
R. 9 "इध बीजानि रोपिस्सं, खणो[3] वे मा उपच्चगा ।।

४३. "यदि बुद्धस्स सोधेथ, एकोकासं ददाथ मे ।
अहं पि सोधयिस्सामि, अञ्जसं वटुमायनं" ।।

B. 310 ४४. अदंसु ते ममोकासं[4], सोधेतुं अञ्जसं तदा ।
बुद्धो बुद्धो ति चिन्तेन्तो, मग्गं सोधेमहं तदा ।।

४५. अनिट्ठिते ममोकासे, दीपङ्करो महामुनि ।
चतूहि सतसहस्सेहि, छळभिञ्ञेहि तादिहि ।
खीणासवेहि विमलेहि, पटिपज्जि अञ्जसं जिनो ।।

४६. पच्चुग्गमना वत्तन्ति, वज्जन्ति भेरियो बहू ।
आमोदिता नरमरू, साधुकारं पवत्तयुं ।।

४७. देवा मनुस्से पस्सन्ति, मनुस्सा पि[5] च[5] देवता ।
उभो पि ते पञ्जलिका, अनुयन्ति तथागतं ।।

४८. देवा दिब्बेहि तुरियेहि, मनुस्सा मानुसेहि[6] च ।
उभो पि ते वज्जयन्ता, अनुयन्ति तथागतं ।।

४९. दिब्बं मन्दारवं पुप्फं, पदुमं पारिछत्तकं ।
दिसोदिसं ओकिरन्ति, आकासनभगता[7] मरू ।।

५०. दिब्बं[8] चन्दनचुण्णं च, वरगन्धं च केवलं ।
दिसोदिसं ओकिरन्ति, आकासनभगता मरू[8] ।।

५१. चम्पकं सरलं[9] नीपं, नागपुन्नागकेतकं ।
दिसोदिसं उक्खिपन्ति[10], भूमितलगता नरा ।।

---

१. सोधियते – स्या० । २. मम – सी०, स्या०, रो० । ३. खणे – रो० । ४. ममोकासे – स्या० । ५–५. पस्सन्ति – स्या० । ६. मानुसकेहि – सी०, स्या०, रो० । ७. आकासे नभगा – स्या० । ८–८. रो० पोत्थके नत्थि । ९. सलल – सी०; सललं – स्या०; सळलं – रो० । १०. ओकिरन्ति – स्या० ।

५२. केसे मुञ्चित्वाहं तत्थ, वाकचीरं च चम्मकं ।
कलले पत्थरित्वान, अवकुज्जो निपज्जहं ॥

५३. "अक्कमित्वान मं बुद्धो, सह सिस्सेहि गच्छतु ।
मा नं कलले[1] अक्कमित्थ[2], हिताय मे भविस्सति" ॥

५४. पथवियं निपन्नस्स, एवं मे आसि चेतसो ।
"इच्छमानो अहं अज्ज, किलेसे झापये मम ॥

५५. "किं मे अञ्ञातवेसेन, धम्मं सच्छिकतेनिध ।
सब्बञ्ञुतं पापुणित्वा, बुद्धो[3] हेस्सं[3] सदेवके ॥

५६. "किं मे एकेन तिण्णेन, पुरिसेन थामदस्सिना ।
सब्बञ्ञुतं पापुणित्वा, सन्तारेस्सं सदेवकं[4] ॥

५७. "इमिना मे अधिकारेन, कतेन पुरिसुत्तमे । B. 311
सब्बञ्ञुतं पापुणित्वा[5], तारेमि जनतं बहुं ॥

५८. "संसारसोतं छिन्दित्वा, विद्धंसेत्वा तयो भवे ।
धम्मनावं समारुय्ह, सन्तारेस्सं सदेवकं[6]" ॥

५९. मनुस्सत्तं[7] लिङ्गसम्पत्ति, हेतु सत्थारदस्सनं ।
पब्बज्जा गुणसम्पत्ति, अधिकारो च छन्दता ।
अट्ठधम्मसमोधाना, अभिनीहारो समिज्झति[7] ॥

६०. दीपङ्करो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
उस्सीसके मं ठत्वान, इदं वचनमब्रवि ॥

६१. "पस्सथ इमं तापसं, जटिलं उग्गतापनं ।
अपरिमेय्यितो कप्पे, बुद्धो लोके भविस्सति ॥ R. 10

६२. "अहु[8] कपिलव्हया रम्मा, निक्खमित्वा तथागतो ।
पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं[9] ॥

६३. "अजपालरुक्खमूलस्मिं, निसीदित्वा तथागतो ।
तत्थ पायासं[10] पग्गय्ह[10], नेरञ्जरमुपेहिति ॥

६४. "नेरञ्जराय तीरम्हि, पायासं अद[11] सो जिनो ।
पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिति[12] ॥

---

१. कललं – स्या० । २. अक्कमित्थो – सी०, रो० । ३–३. मुत्तो मोचे – स्या० । ४. सदेवके – सी०, स्या०, रो० । ५. पापुणामि – स्या०, रो० । ६. सदेवके – स्या०, रो० । ७–७. स्या० पोत्थके नत्थि । ८. अथ – सी०, रो० । ९. ० कारियं – रो० । १०–१०. पायसमग्गय्ह – सी०, रो० । ११. अदा – सी०; आदा – रो०; अदि – स्या० । १२. बोधिमूलम्हि एहिति – स्या०, रो० ।

६५. "ततो पदक्खिणं कत्वा, बोधिमण्डं अनुत्तरो[1] ।
अस्सत्थरुक्खमूलम्हि, बुज्झिस्सति महायसो ॥

६६. "इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।
पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥

६७. "अनासवा वीतरागा[2], सन्तचित्ता समाहिता ।
कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।
आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिमं[3] जिनं ॥

६८. "खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।
अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥

B. 312 ६९. "चित्तो च हत्थाळवको[4], अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।
उत्तरा नन्दमाता च, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका" ॥

७०. इदं सुत्वान वचनं, असमस्स महेसिनो ।
आमोदिता नरमरू, बुद्धबीजं[5] किर[5] अयं ॥

७१. उक्कुट्ठिसद्दा[6] वत्तन्ति[6], अप्फोटेन्ति[7] हसन्ति च ।
कतञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सी सदेवका ॥

७२. "यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासनं ।
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं ॥

७३. "यथा मनुस्सा नदिं तरन्ता, पटितित्थं विरज्झिय ।
हेट्ठातित्थे[8] गहेत्वान, उत्तरन्ति महानदिं ॥

७४. "एवमेव मयं सब्बे, यदि मुञ्चामिमं जिनं ।
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

७५. दीपङ्करो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
मम कम्मं पकित्तेत्वा, दक्खिणं पादमुद्धरि[9] ॥

७६. ये तत्थासुं जिनपुत्ता, पदक्खिणमकंसु[10] मं ।
देवा मनुस्सा असुरा च[11], अभिवादेत्वान पक्कमुं ॥

---

१. नरुत्तरो – सी०; अनुत्तरं – स्या० । २. वीतमला – मी०, रो० । ३. उपट्ठिस्सति तं – मी०, रो० । ४. हत्थालवको – मी० । ५–५. बुद्धबीजङ्कुरो – सी०, स्या०, रो० । ६–६. उक्कुट्ठिसद्दं वत्तेन्ति – मी० । ७. अप्पोठेन्ति – मी०, रो० । ८. हेट्ठातित्थं – स्या० । ९. पदमुद्धरि – मी०, रो० । १०. सब्बे पदक्खिणमकंसु – स्या०, रो० । ११. यक्खा – स्या० ।

७७. दस्सनं मे अतिक्कन्ते, ससङ्घे लोकनायके ।
सयना वुट्ठहित्वान, पल्लङ्कं आभुजिं तदा ॥

७८. सुखेन सुखितो होमि, पामोज्जेन पमोदितो ।
पीतिया च अभिस्सन्नो[1], पल्लङ्कं आभुजिं तदा ॥

७९. पल्लङ्केन निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ।
"वसीभूतो अहं झाने, अभिञ्ञासु[2] पारमीगतो[2] ॥ R. 11

८०. "सहस्सियम्हि लोकम्हि, इसयो नत्थि मे समा ।
असमो[3] इद्धिधम्मेसु, अलभिं ईदिसं सुखं ॥

८१. "पल्लङ्काभुजने[4] मय्हं, दससहस्साधिवासिनो ।
महानादं पवत्तेसुं, 'धुवं बुद्धो भविस्सति ॥

८२. 'या पुब्बे बोधिसत्तानं, पल्लङ्कवरमाभुजे । B. 313
निमित्तानि पदिस्सन्ति, तानि अज्ज पदिस्सरे ॥

८३. 'सीतं ब्यपगतं होति, उण्हं च उपसम्मति ।
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

८४. 'दससहस्सी लोकधातू, निस्सद्दा होन्ति[5] निराकुला ।
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

८५. 'महावाता न वायन्ति, न सन्दन्ति सवन्तियो ।
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

८६. 'थलजा दकजा[6] पुप्फा, सब्बे पुप्फन्ति तावदे ।
तेपज्ज पुप्फिता सब्बे, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

८७. 'लता वा यदि वा रुक्खा, फलभारा[7] होन्ति[7] तावदे ।
तेपज्ज फलिता सब्बे, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

८८. 'आकासट्ठा च भूमट्ठा, रतना जोतन्ति तावदे ।
तेपज्ज रतना जोतन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

८९. 'मानुस्सका[8] च दिब्बा च, तुरिया वज्जन्ति तावदे ।
तेपज्जुभो अभिरवन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

---

१. अभिस्मन्नो – मी० । २–२. अभिञ्ञापारमिगतो – स्या०; ०पारमिङ्गतो – रो० । ३. अचलो – मी० । ४. पल्लङ्काभुञ्जने – मी० । ५. होनि – मी०, स्या०, रो० । ६. जलजा – स्या० । ७–७. फलधारेन्ति – स्या०; फलधारा ० – रो० । ८. मानुसका – मी०, रो०; मानुस्सिका – स्या० ।

९०. ‘विचित्रपुप्फा[1] गगना, अभिवस्सन्ति तावदे ।
ते पि अज्ज पवस्सन्ति[2], धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

९१. ‘महासमुद्दो आभुजति, दससहस्सी पकम्पति ।
तेपज्जुभो अभिरवन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

९२. ‘निरये[3] पि दससहस्से[3], अग्गी निब्बन्ति तावदे ।
तेपज्ज निब्बुता अग्गी, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

९३. ‘विमलो होति सूरियो, सब्बा[4] दिस्सन्ति तारका ।
ते पि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

९४. ‘अनोवट्ठेन[5] उदकं, महिया[6] उब्भिज्जि तावदे ।
तम्पज्जुब्भिज्जते महिया, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

B. 314
९५. ‘तारागणा विरोचन्ति, नक्खत्ता गगनमण्डले ।
विसाखा चन्दिमा युत्ता, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

९६. ‘बिलासया दरीसया, निक्खमन्ति सकासया ।
तेपज्ज आसया छुद्धा, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

९७. ‘न होन्ति[7] अरती[7] सत्तानं, सन्तुट्ठा होन्ति तावदे ।
तेपज्ज सब्बे सन्तुट्ठा, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

९८. ‘रोगा तदुपसम्मन्ति[8], जिघच्छा च विनस्सति ।
R. 12
तानि अज्ज[9] पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

९९. ‘रागो तदा तनु होति, दोसो मोहो विनस्सति ।
तेपज्ज विगता सब्बे, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

१००. ‘भयं तदा न भवति, अज्जपेतं पदिस्सति ।
तेन लिङ्गेन जानाम, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

१०१. ‘रजोनुद्धंसति उद्धं, अज्जपेतं पदिस्सति ।
तेन लिङ्गेन जानाम, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

१०२. ‘अनिट्ठगन्धो पक्कमति, दिब्बगन्धो पवायति ।
सोपज्ज वायति गन्धो, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

---

१. विचित्तपुप्फा – सी०, स्या०, रो० । २. पदिस्सन्ति – सी०, स्या०, रो० । ३–३. निरयेसु दससहस्सी – सी०, निरये दससहस्सा – स्या०; निरये पि दससहस्सी – रो० । ४. सब्बे – सी० । ५. अनोवुट्ठेन – स्या०; ० वट्ठेन – रो । ६. महीया – रो० । ७–७. होति अरति – सी०, स्या०, रो० । ८. तनूपसम्मन्ति – स्या० । ९. पज्ज – स्या० ।

१०३. 'सब्बे देवा पदिस्सन्ति, ठपयित्वा[1] अरूपिनो ।
तेपज्ज सब्बे दिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ।।

१०४. 'यावता निरया नाम, सब्बे दिस्सन्ति तावदे ।
तेपज्ज सब्बे दिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ।।

१०५. 'कुड्डा[2] कवाटा सेला च, न होन्तावरणा तदा ।
आकासभूता तेपज्ज, धुवं बुद्धो भविस्ससि ।।

१०६. 'चुती च उपपत्ति च, खणे तस्मिं न विज्जति ।
तानि पज्ज[3] पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ।।

१०७. 'दळ्हं पग्गण्ह[4] वीरियं[4], मा निवत्त[5] अभिक्कम ।
मयम्पेतं विजानाम[6], धुवं बुद्धो भविस्ससि'' ।।

१०८. बुद्धस्स वचनं सुत्वा, दससहस्सीन चूभयं । B. 315
तुट्ठहट्ठो पमोदितो, एवं चिन्तेसहं[7] तदा ।।

१०९. "अद्वेज्झवचना बुद्धा, अमोघवचना जिना ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ।।

११०. "यथा खित्तं नभे लेड्डु[8], धुवं पतति भूमियं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ।।

१११. "यथापि सब्बसत्तानं, मरणं धुवसस्सतं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ।।

११२. "यथा रत्तिक्खये पत्ते, सूरियुग्गमनं[9] धुवं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ।।

११३. "यथा निक्खन्तसयनस्स, सीहस्स नदनं धुवं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ।।

---

१. ठपेत्वा च – स्या० । २. कुट्टा – म०; कुटा – स्या० । ३. अज्ज – सी०, स्या० । ४–४. पग्गय्ह विरियं – स्या०; ० विरियं – सी०, रो० । ५. निवत्ति – सी० । ६. पजानाम – सी० । ७. चिन्तेसिहं – स्या० । ८. लेण्डं – स्या० । ९. सुरियस्सुग्गमनं – सी०, रो० ।

११४. "यथा आपन्नसत्तानं, भारमोरोपनं धुवं ।
R. 13 तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ।।

११५. "हन्द बुद्धकरे धम्मे, विचिनामि इतो चितो ।
उद्धं अधो दस दिसा, यावता धम्मधातुया" ।।

११६. विचिनन्तो तदा दक्खिं, पठमं दानपारमिं ।
पुब्बकेहि महेसीहि, अनुचिण्णं महापथं ।।

११७. "इमं त्वं पठमं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय ।
दानपारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ।।

११८. "यथा पि कुम्भो सम्पुण्णो, यस्स कस्सचि अधो कतो ।
वमते वुदकं निस्सेसं, न तत्थ परिरक्खति ।।

B, 316 ११९. "तथेव याचके दिस्वा, हीनमुक्कट्ठमज्झिमे ।
ददाहि दानं निस्सेसं, कुम्भो विय अधो कतो ।।

१२०. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ।।

१२१. विचिनन्तो तदा दक्खिं, दुतियं सीलपारमिं ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ।।

१२२. "इमं त्वं दुतियं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय ।
सीलपारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ।।

१२३. "यथा पि चमरी[1] वालं, किस्मिञ्चि[2] पटिलग्गितं[2] ।
उपेति मरणं तत्थ, न विकोपेति वालधिं ।।

१२४. "तथेव त्वं[3] चतूसु भूमीसु, सीलानि परिपूरय ।
परिरक्ख सब्बदा सीलं, चमरी विय वालधिं ।।

१२५. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ।।

१२६. विचिनन्तो तदा दक्खिं, ततियं नेक्खम्मपारमिं ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ।।

---

१. चामरी – स्या० । २–२. किस्मिचि पटिलग्गितं – सी०; किस्मिचि पटिविलग्गितं – रो० । ३. स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि ।

१२७. "इमं त्वं ततियं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय।
नेक्खम्मपारमितं[1] गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥

१२८. "यथा अन्दुघरे[2] पुरिसो, चिरवुत्थो दुखट्टितो[3]।
न तत्थ रागं जनेसि[4], मुत्तियेव गवेसति ॥

१२९. "तथेव त्वं सब्बभवे, पस्स अन्दुघरे विय।
नेक्खम्माभिमुखो होहि, भवतो परिमुत्तिया ॥

१३०. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे।
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

१३१. विचिनन्तो तदा दक्खिं, चतुत्थं पञ्ञापारमिं।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१३२. "इमं त्वं चतुत्थं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय।
पञ्ञापारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥ R. 14

१३३. "यथा पि भिक्खु भिक्खन्तो, हीनमुक्कट्ठमज्झिमे। B. 317
कुलानि न विवज्जेन्तो[5], एवं लभति यापनं ॥

१३४. "तथेव त्वं सब्बकालं, परिपुच्छं[6] बुधं जनं।
पञ्ञापारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१३५. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे।
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

१३६. विचिनन्तो[7] तदा दक्खिं, पञ्चमं विरियपारमिं।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं[7] ॥

१३७. "इमं त्वं पञ्चमं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय।
विरियपारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥

१३८. "यथा पि सीहो मिगराजा, निसज्जट्ठानचङ्कमे।
अलीनविरियो होति, पग्गहितमनो सदा ॥

१३९. "तथेव त्वं[8] सब्बभवे, पग्गण्ह विरियं दळ्हं।
विरियपारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

---

१. नेक्खम्मपारमिं – सी०, रो०। २. अट्टुघरे – स्या०। ३. दुखद्दितो – सी०; दुक्खद्दितो – स्या०; दुक्खड्डितो – रो०। ४. अभिजनेति – सी०, स्या०, रो०। ५. विवज्जन्तो – स्या०। ६. परिपुच्छन्तो – स्या०। ७–७. अयं गाथा सी० पोत्थके न दिस्सति। ८. त्वं पि – सी०, रो०।

१४०. “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥

१४१. विचिनन्तो तदा दक्खि, छट्ठमं खन्तिपारमिं ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१४२. “इमं त्वं छट्ठमं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय ।
तत्थ अद्वेज्झमानसो[1], सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१४३. “यथा पि पथवी नाम, सुचिं पि असुचिं पि च ।
सब्बं सहति निक्खेपं, न करोति पटिघं[2] तया[2] ॥

१४४. “तथेव त्वं पि सब्बेसं, सम्मानावमानक्खमो ।
खन्तिपारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१४५. “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥

B. 318 १४६. विचिनन्तो तदा दक्खि, सत्तमं सच्चपारमिं ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१४७. “इमं त्वं सत्तमं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय ।
तत्थ अद्वेज्झवचनो, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१४८. “यथा पि ओसधी नाम, तुलाभूता सदेवके ।
समये उतुवस्से वा, न वोक्कमति वीथितो ॥

१४९. “तथेव त्वं पि सच्चेसु, मा[3] वोक्कम हि[3] वीथितो ।
सच्चपारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१५०. “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥

१५१. विचिनन्तो तदा दक्खि, अट्ठमं अधिट्ठानपारमिं ।
R. 15 पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१५२. “इमं त्वं अट्ठमं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय ।
तत्थ त्वं अचलो[4] हुत्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

---

१. अद्वेज्झमनसो – स्या० । २-२. पटिघं दयं – सी०, रो०; पटिघद्दयं – स्या० । ३-३. नातिक्कमहि – सी०; मा वोक्कममि – स्या०, रो० । ४. निच्चलो – स्या० ।

१५३. "यथा पि पब्बतो सेलो, अचलो सुप्पतिट्ठितो[१] ।
न कम्पति भुसवातेहि[२], सकट्ठानेव तिट्ठति ॥

१५४. "तथेव त्वं पि[३] अधिट्ठाने, सब्बदा अचलो भव ।
अधिट्ठानपारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१५५. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

१५६. विचिनन्तो तदा दक्खि, नवमं मेत्तापारमिं ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१५७. "इमं त्वं नवमं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय ।
मेत्ताय असमो होहि, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥

१५८. "यथा पि उदकं नाम, कल्याणे पापके जने ।
समं फरति सीतेन, पवाहेति रजोमलं ॥

१५९. "तथेव त्वं हिताहिते, समं मेत्ताय भावय ।
मेत्तापारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१६०. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे । B. 319
अञ्ञे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

१६१. विचिनन्तो तदा दक्खि, दसमं उपेक्खापारमिं ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१६२. "इमं त्वं दसमं ताव, दळ्हं कत्वा समादिय ।
तुलाभूतो दळ्हो हुत्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१६३. "यथा पि पथवी नाम, निक्खित्तं असुचिं सुचिं ।
उपेक्खति उभोपेते, कोपानुनयवज्जिता[४] ॥

१६४. "तथेव त्वं[५] सुखदुक्खे, तुलाभूतो सदा भव ।
उपेक्खापारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

१६५. "एत्तकायेव ते लोके, ये धम्मा बोधिपाचना ।
ततुद्धं[६] नत्थि अञ्ञत्र, दळ्हं तत्थ पतिट्ठह[७]" ॥

---

१. सुपतिट्ठितो – स्या० । २. भुसवातेहि – स्या० । ३. स्या० पोत्थके नत्थि । ४. कोपानुनयवज्जितो – सी०; कोधानुनयवज्जिता – स्या० । ५. त्वंपि – सी०, रो० । ६. तदुद्धं – स्या०, रो० । ७. पतिट्ठहि – स्या० ।

१६६. इमं धम्मे सम्मसतो, सभावसरसलक्खणे[1] ।
धम्मतेजेन वसुधा, दससहस्सी पकम्पथ ॥

१६७. चलती रवती पथवी, उच्छुयन्तं व पीळितं ।
तेलयन्ते[2] यथा चक्कं, एवं कम्पति मेदनी ॥

१६८. यावता परिसा आसि, बुद्धस्स परिवेसने ।
पवेधमाना सा तत्थ, मुच्छिता सेति भूमियं[3] ॥

१६९. घटानेकसहस्सानि, कुम्भीनं च सता बहू ।
सञ्चुण्णमथिता तत्थ, अञ्ञमञ्ञं पघट्टिता ॥

१७०. उब्बिग्गा[4] तसिता भीता, भन्ता ब्याथितमानसा[5] ।
R.16 महाजना समागम्म, दीपङ्करमुपागमुं ॥

१७१. "किं भविस्सति लोकस्स, कल्याणमथ पापकं ।
सब्बो उपद्दुतो लोको, तं विनोदेहि चक्खुम[6]" ॥

१७२. तेसं तदा सञ्ञापेसि, दीपङ्करो महामुनि ।
"विसट्ठा होथ मा भेथ[7], इमस्मिं पथविकम्पने[8] ॥

B. 320 १७३. "यमहं अज्ज ब्याकासिं, बुद्धो लोके भविस्सति ।
एसो सम्मसति धम्मं, पुब्बकं जिनसेवितं ॥

१७४. "तस्स सम्मसतो धम्मं, बुद्धभूमिं असेसतो ।
तेनायं कम्पिता पथवी, दससहस्सी सदेवके" ॥

१७५. बुद्धस्स वचनं सुत्वा, मनो निब्बायि[9] तावदे ।
सब्बे मं उपसङ्कम्म, पुना[10] पि[10] अभिवन्दिसुं ॥

१७६. समादियित्वा बुद्धगुणं, दळ्हं कत्वान मानसं ।
दीपङ्करं नमस्सित्वा, आसना वुट्ठहिं तदा ॥

१७७. दिब्बं मानुसकं[11] पुप्फं, देवा मानुसका उभो ।
समोकिरन्ति पुप्फेहि, वुट्ठहन्तस्स आसना ॥

---

१. सभावसरसलक्खणा – सी०; सभावरस० – रो०। २. तेलयन्तं – स्या०। ३. भूमिया – रो०। ४. उब्भिग्गा – स्या०। ५. त्याधितमानसा – सी०, रो०; ब्यथित ० – स्या०। ६. चक्खुमा – सी०, स्या०, रो०। ७. भाथ – सी०, स्या०, रो०। ८. पुथुविकम्पने – सी०; पठविकम्पने – स्या०, रो०। ९. निब्बाति – स्या०। १०–१०. पुन पि मं – सी०, रो०; पुन पि – स्या०। ११. मानुस्सिकं – स्या०।

१७८. वेदयन्ति च ते सोत्थिं, देवा मानुसका उभो ।
“महन्तं पत्थितं तुय्हं, तं लभस्सु यथिच्छितं ॥
१७९. “सब्बीतियो विवज्जन्तु, सोको[1] रोगो[1] विनस्सतु[2] ।
मा ते भवन्त्वन्तराया[3], फुस खिप्पं बोधिमुत्तमं ॥
१८०. “यथा पि[4] समये पत्ते[4], पुप्फन्ति पुप्फिनो दुमा ।
तथेव त्वं महावीर, बुद्धञ्ञाणेन पुप्फसि ॥
१८१. “यथा ये केचि सम्बुद्धा, पूरयुं दस पारमी[5] ।
तथेव त्वं महावीर, पूरय दस पारमी[5] ॥
१८२. “यथा ये केचि सम्बुद्धा, बोधिमण्डम्हि बुज्झरे ।
तथेव त्वं महावीर, बुज्झस्सु जिनबोधियं ॥
१८३. “यथा ये केचि सम्बुद्धा, धम्मचक्कं पवत्तयुं ।
तथेव त्वं महावीर, धम्मचक्कं पवत्तय ॥
१८४. “पुण्णमाये[6] यथा चन्दो, परिसुद्धो[7] विरोचति ।
तथेव त्वं पुण्णमनो, विरोच दससहस्सियं ॥
१८५. “राहुमुत्तो यथा सुरियो, तापेन अतिरोचति[8] ।
तथेव लोका मुञ्चित्वा, विरोच सिरिया तुवं ॥
१८६. “यथा या काचि नदियो, ओसरन्ति महोदधिं । B. 321
एवं सदेवका लोका, ओसरन्तु[9] तवन्तिके” ॥
१८७. तेहि थुतप्पसत्थो सो, दस धम्मे समादिय ।
ते धम्मे परिपूरेन्तो, पवनं पाविसी तदा ति ॥

सुमेधपत्थनाकथा[10] निट्ठिता ।

---

३. दीपङ्करबुद्धवंसो

१. तदा ते भोजयित्वान, ससङ्घं लोकनायकं । R. 17
उपगच्छुं सरणं तस्स, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥
२. सरणागमने कञ्चि, निवेसेसि[11] तथागतो ।
कञ्चि पञ्चसु सीलेसु, सीले दसविधे परं ॥

१–१. सब्ब ० – सी०, रो० । २. विवज्जतु – स्या० । ३. भवत्वन्तरायो – सी०, स्या०, रो० । ४–४. यथा समये सम्पत्ते – स्या० । ५. पारमिं – स्या० । ६. पुण्णमासे – सी०, रो०; पुण्णमायं – स्या० । ७. परिपुण्णो – स्या० । ८. अभिरोचति – सी० । ९. ओसरन्ति–सी०, स्या० । १०. सुमेधकथा – सी०, स्या०; सेमेधवत्थुकथा – रो० । ११. निवासेसु – सी० ।

३. कस्सचि देति सामञ्ञं, चतुरो फलमुत्तमे ।
कस्सचि असमे धम्मे, देति सो पटिसम्भिदा ॥

४. कस्सचि वरसमापत्तियो, अट्ठ देति नरासभो ।
तिस्सो कस्सचि विज्जायो, छळभिञ्ञा पवेच्छति ॥

५. तेन योगेन जनकायं, ओवदति महामुनि[1] ।
तेन वित्थारिकं आसि, लोकनाथस्स सासनं ॥

६. महाहनुसभक्खन्धो, दीपङ्करस्स नामको ।
बहू जने तारयति, परिमोचेति दुग्गतिं ॥

७. बोधनेय्यं जनं दिस्वा, सतसहस्से पि योजने ।
खणेन उपगन्त्वान, बोधेति तं महामुनि ॥

८. पठमाभिसमये बुद्धो, कोटिसतमबोधयि ।
दुतियाभिसमये नाथो, नवुतिकोटिमबोधयि ॥

९. यदा च देवभवनम्हि, बुद्धो धम्ममदेसयि ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

१०. सन्निपाता तयो आसुं, दीपङ्करस्स सत्थुनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥

B. 322 ११. पुन नारदकूटम्हि, पविवेकगते जिने ।
खीणासवा वीतमला, समिंसु सतकोटियो ॥

१२. यम्हि काले महावीरो, सुदस्सनसिलुच्चये ।
नवकोटिसहस्सेहि[2], पवारेसि महामुनि[3] ॥

१३. दसवीससहस्सानं, धम्माभिसमयो अहु ।
एकद्विन्नं अभिसमया, गणनातो असङ्खिया ॥

१४. वित्थारिकं बाहुजञ्ञं[4], इद्धं फीतं अहु तदा ।
दीपङ्करस्स भगवतो, सासनं सुविसोधितं ॥

१५. चत्तारि सतसहस्सानि, छळभिञ्ञा महिद्धिका ।
दीपङ्करं लोकविदुं, परिवारेन्ति सब्बदा ॥

---

१. सो महामुनि – सी० । २. नवुतिकोटिसहस्सानं – सी०, स्या० रो० । ३. एत्थ 'अहं तेन समयेन ...पे०... पञ्चाभिञ्ञासु पारगू' ति अधिका गाथा सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु दिस्सति । ४. बहुजञ्ञं – स्या०, रो० ।

१६. ये केचि तेन समयेन, जहन्ति मानुसं भवं ।
अपत्तमानसा[1] सेखा[1], गरहिता भवन्ति ते ॥

१७. सुपुप्फितं पावचनं, अरहन्तेहि तादिहि ।
खीणासवेहि विमलेहि, उपसोभति सब्बदा ॥

१८. नगरं रम्मवती नाम, सुदेवो नाम खत्तियो ।
सुमेधा नाम जनिका, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥

१९. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ[2] सो वसि[2] । R. 18
हंसा कोञ्चा मयूरा[3] च[3], तयो पासादमुत्तमा ॥

२०. तीणि सतसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
पदुमा नाम सा नारी, उसभक्खन्धो अत्रजो[4] ॥

२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
अनूनदसमासानि, पधाने[5] पदही जिनो ॥

२२. पधानचारं चरित्वान[6], अबुज्झि मानसं[7] मुनि ।
ब्रह्मुना याचितो सन्तो, दीपङ्करो महामुनि ॥

२३. वत्ति[8] चक्कं[8] महावीरो, नन्दारामे सिरीघरे[9] ।
निसिन्नो सिरीसमूलम्हि, अका[10] तित्थियमद्दनं ॥

२४. सुमङ्गलो च तिस्सो च, अहेसुं अग्गसावका । B. 323
सागतो नामुपट्ठाको, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥

२५. नन्दा चेव सुनन्दा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, पिप्फली ति पवुच्चति ॥

२६. तपुस्सभल्लिका[11] नाम, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
सिरिमा कोणा[12] उपट्ठिका, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥

२७. असीतिहत्थमुब्बेधो, दीपङ्करो महामुनि ।
सोभति दीपरुक्खो व, सालराजा व फुल्लितो ॥

१–१. अप्पत्तमानसा सेखा – सी०, रो०; अप्पत्तमानसा सेक्खा – स्या० । २–२. अज्झावसी जिनो – स्या० । ३–३. मायुराख्य – स्या० । ४. नाम अत्रजो – म०, स्या०, रो० । ५. पधानं – सी०, स्या०, रो० । ६. चरित्वा – सी०, रो० । ७. मानसा – स्या० । ८–८. वत्तचक्को – स्या० । ९. सिरीधरे – सी०; वसीजिनो – स्या० । १० अकासि – स्या० । ११. तपस्सुभल्लिका – सी०; ० बल्लिका – रो० । १२. सोना – सी०, रो०; सोणा – स्या० ।

२८. सततसहस्सवस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२९. जोतयित्वान सद्धम्मं, सन्तारेत्वा महाजनं ।
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निब्बुतो सो ससावको ॥

३०. सा च इद्धि सो च यसो, तानि च पादेसु चक्करतनानि ।
सब्बं तमन्तरहितं[1], ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

३१. दीपङ्करो जिनो सत्था, नन्दारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेवस्स[2] जिनथूपो, छत्तिंसुब्बेधयोजनो ति ॥

दीपङ्करस्स भगवतो वंसो पठमो ।

---

४. कोण्डञ्ञबुद्धवंसो

R. 19 १. दीपङ्करस्स अपरेन, कोण्डञ्ञो नाम नायको ।
अनन्ततेजो अमितयसो, अप्पमेय्यो दुरासदो ॥

२. धरणूपमो[3] खमनेन[4], सीलेन सागरूपमो ।
समाधिना मेरूपमो, ञाणेन गगनूपमो ॥

३. इन्द्रियबलबोज्झङ्ग-मग्गसच्चप्पकासनं ।
पकासेसि सदा बुद्धो, हिताय सब्बपाणिनं ॥

B. 324 ४. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, कोण्डञ्ञे लोकनायके ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

५. ततो परं पि देसेन्ते, नरमरूनं समागमे ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

६. तित्थिये अभिमद्दन्तो, यदा धम्ममदेसयि ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो[5] अहु ॥

७. सन्निपाता तयो आसुं, कोण्डञ्ञस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

८. कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
दुतियो कोटिसहस्सानं, ततियो नवुतिकोटिनं ॥

---

१. समन्तरहितं – सी०, स्या०, रो० । २. तत्थेव तस्स – सी०, स्या०, रो० । ३. चरणूपमो – स्या० । ४. सो खमनेन – सी०, स्या०, रो० । ५. धम्माभिसमयो – सी० ।

९. अहं तेन समयेन, विजितावी नाम खत्तियो ।
समुद्दं अन्तमन्तेन, इस्सरियं[1] वत्तयामहं ॥

१०. कोटिसतसहस्सानं, विमलानं महेसिनं ।
सह लोकग्गनाथेन, परमन्नेन तप्पयिं ॥

११. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, कोण्डञ्ञो लोकनायको ।
"अपरिमेय्यितो कप्पे, बुद्धो लोके भविस्सति ॥

१२. "पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं[2] ।
अस्सत्थमूले सम्बुद्धो, बुज्झिस्सति महायसो ॥

१३. "इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।
पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥

१४. "कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।
आनन्दो नामुपट्ठाको उपट्ठिस्सतिमं जिनं ॥

१५. "खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥

१६. "चित्तो च हत्थाळवको, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका ।
आयु वस्ससतं तस्स, गोतमस्स यसस्सिनो" ॥ R. 20

१७. इदं सुत्वान वचनं, असमस्स महेसिनो ।
आमोदिता[3] नरमरू, बुद्धबीजं किर अयं ॥

१८. उक्कुट्ठिसद्दा वत्तन्ति, अप्फोटेन्ति हसन्ति च । B. 325
कतञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सिदेवता[4] ॥

१९. "यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासनं ।
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं ॥

२०. "यथा मनुस्सा नदिं तरन्ता, पटितित्थं विरज्झिय ।
हेट्ठातित्थे[5] गहेत्वान, उत्तरन्ति महानदिं ॥

२१. "एवमेव मयं सब्बे, यदि मुञ्चामिमं जिनं ।
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

---

१. इस्सरं – सी०; इस्सेरं – रो० । २. दुक्करकारियं – रो० । ३. आपोदिता – स्या० । ४. दससहस्सिसदेवका – सी०, स्या० रो० । ५. हेट्ठातित्थं – स्या० ।

२२. तस्साहं वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
तमेव अत्थं साधेन्तो, महारज्जं जिने अदं ।
महारज्जं ददित्वान[1], पब्बजिं तस्स सन्तिके ।।

२३. सुत्तन्तं विनयं चा पि, नवङ्गं सत्थुसासनं ।
सब्बं परियापुणित्वान, सोभयिं जिनसासनं ।।

२४. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, निसज्जट्ठानचङ्कमे ।
अभिञ्ञापारमिं गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगञ्छहं ।।

२५. नगरं रम्मवती नाम, सुनन्दो नाम खत्तियो ।
सुजाता नाम जनिका, कोण्डञ्ञस्स महेसिनो ।।

२६. दसवस्ससहस्सानि, अगारं[2] अज्झ सो वसि[2] ।
सुचि[3] सुरुचि सुभो च[3], तयो पासादमुत्तमा[4] ।।

२७. तीणि सतसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
रुचिदेवी नाम नारी[5], विजितसेनो अत्रजो ।।

२८. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
अनूनदसमासानि[6], पधानं पदही जिनो ।।

२९. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, कोण्डञ्ञो द्विपदुत्तमो ।
वत्ति चक्कं महावीरो, देवानं नगरुत्तमे[7] ।।

३०. भद्दो चेव सुभद्दो च, अहेसुं अग्गसावका ।
अनुरुद्धो नामुपट्ठाको, कोण्डञ्ञस्स महेसिनो ।।

B. 326 ३१. तिस्सा च उपतिस्सा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
सालकल्याणिको[8] बोधि, कोण्डञ्ञस्स महेसिनो ।।

३२. सोणो च उपसोणो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
नन्दा चेव सिरीमा[9] च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ।।

३३. सो अट्ठासीति हत्थानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
सोभते[10] उळुराजा व, सुरियो मज्झन्हिके यथा ।।

---

१. चजित्वान – सी०, रो० । २–२. अगारमज्झे च सो वसि – स्या० । ३–३. रुची सुरुची सुभो – सी०; रुचि सुरुचि सुभो च – स्या०; रुचि सुरुचि सुभो – रो० । ४. पासादवरमुत्तमा – सी०, रो० । ५. सा नारी – स्या० । ६. अनूनदसवस्सानि – सी० । ७. च महावने – स्या० । ८. सालकल्याणिका – सी०, रो० । ९. सिरिमा – सी०, स्या०, रो० । १०. सोभति – सी०, स्या०, रो० ।

३४. वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

३५. खीणासवेहि विमलेहि, विचित्ता आसि मेदनी । R. 21
यथा गगनमुळूहि[1], एवं सो उपसोभथ ॥

३६. ते पि नागा अप्पमेय्या, असङ्खोभा[2] दुरासदा ।
विज्जुपातं व दस्सेत्वा, निब्बुता ते महायसा ॥

३७. सा च अतुलिया जिनस्स इद्धि, ञाणपरिभावितो च[3] समाधि ।
सब्बं तमन्तरहितं[4], ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

३८. कोण्डञ्ञो पवरो[5] बुद्धो, चन्दाराममम्हि[6] निब्बुतो ।
तत्थेव चेतियो चित्तो[7], सत्त योजनमुस्सितो ति ॥

कोण्डञ्ञस्स[8] भगवतो वंसो[8] दुतियो ।

---

५. मङ्गलबुद्धवंसो

१. कोण्डञ्ञस्स अपरेन, मङ्गलो नाम नायको ।
तमं लोके निहन्त्वान, धम्मोक्कमभिधारयि ॥

२. अतुलासि[9] पभातस्स, जिनेहञ्ञेहि उत्तरिं ।
चन्दसुरियपभं[10] हन्त्वा, दससहस्सी विरोचति[11] ॥

३. सो पि बुद्धो पकासेसि, चतुरो[12] सच्चवरुत्तमे[12] ।
ते ते सच्चरसं पीत्वा[13], विनोदेन्ति महातमं ॥

४. पत्वान बोधिमतुलं, पठमे धम्मदेसने ।
कोटिसतसहस्सानं, धम्माभिसमयो[14] अहु ॥

५. सुरिन्ददेवभवने, बुद्धो[15] धम्ममदेसयि[15] । B. 327
तदा[16] कोटिसहस्सानं[16], दुतियो[17] समयो[17] अहु ॥

---

१. गगनं उळुभि – स्या०; ० सुलूहि – रो० । २. असङ्खोभा – स्या० । ३. रो० पोत्थके नत्थि । ४. समन्तरहितं – सी०, स्या०, रो० । ५. सिरिधरो – स्या० । ६. नन्दाराममम्हि – स्या० । ७. तस्स – स्या० । ८–८. कोण्डञ्ञबुद्धवंसो – स्या० । ९. अतुलापि – सी०, रो० । १०. चन्दसुरियप्पभं – स्या० । ११. विरोचयो ति – सी० । १२–१२. चतु० – सी०, रो० । १३. पित्वा – स्या० । १४. पठमाभिसमयो – सी०, स्या०, रो० । १५–१५. यदा बुद्धो पकासयि – रो० । १६–१६. नवकोटिसहस्सानं – सी० । १७–१७. दुतियाभिसमयो – स्या०, रो० ।

६. यदा सुनन्दो चक्कवत्ती, सम्बुद्धं उपसङ्कमि ।
तदा आहनि[1] सम्बुद्धो, धम्मभेरिं वरुत्तमं ॥

७. सुनन्दस्सानुचरा जनता[2], तदासुं नवुतिकोटियो ।
सब्बे पि[3] ते निरवसेसा, अहेसुं एहि-भिक्खुका ॥

८. सन्निपाता तयो आसुं, मङ्गलस्स महेसिनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥

९. दुतियो[4] कोटिसतसहस्सानं, ततियो नवुतिकोटिनं ।
खीणासवानं विमलानं, तदा आसि समागमो[4] ॥

१०. अहं तेन समयेन, सुरुची नाम ब्राह्मणो ।
अज्झायको मन्तधरो, तिण्णं वेदान पारगू ॥

R. 22 ११. तमहं उपसङ्कम्म[5], सरणं गन्त्वान सत्थुनो ।
सम्बुद्धप्पमुखं सङ्घं, गन्धमालेन पूजयिं ।
पूजेत्वा गन्धमालेन, गवपानेन तप्पयिं ॥

१२. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, मङ्गलो द्विपदुत्तमो ।
"अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१३. पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दस पारमिपूरिया ॥

१५. तदा पीतिमनुब्रूहन्तो, सम्बोधिवरपत्तिया ।
बुद्धे दत्वान मं गेहं, पब्बजिं तस्स सन्तिके ॥

१६. सुत्तन्तं विनयं चा पि, नवङ्गं सत्थुसासनं ।
सब्बं परियापुणित्वा, सोभयिं जिनसासनं ॥

१७. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, ब्रह्मं भावेत्व[6] भावनं ।
अभिञ्ञापारमिं गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छहं ॥

B. 328 १८. उत्तरं नाम नगरं, उत्तरो नाम खत्तियो ।
उत्तरा नाम जनिका, मङ्गलस्स महेसिनो ॥

---

१. अहनि – सी०, रो० । २. च – स्या० । ३. स्या० पोत्थक नत्थि । ४–४. दुतियो कोटिसहस्सानं० – सी०, रो०; कोटिसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो । ततिये नवुतिकोटीनं, ततियो आसि समागमो – स्या० । ५. उपसङ्कमि – स्या० । ६. भावेत्वा – स्या०, रो० ।

१९. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
यसवा सुचिमा सिरीमा, तयो पासादमुत्तमा ॥

२०. समतिंससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
यसवती नाम नारी, सीवलो नाम अत्रजो ॥

२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्ठमासानि[1], पधानं पदही जिनो ॥

२२. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, मङ्गलो नाम[2] नायको[2] ।
वत्ति[3] चक्कं महावीरो, वने सिरीवरुत्तमे[3] ॥

२३. सुदेवो धम्मसेनो च, अहेसुं अग्गसावका ।
पालितो नामुपट्ठाको, मङ्गलस्स महेसिनो ॥

२४. सीवला च असोका च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, नागरुक्खो ति वुच्चति ॥

२५. नन्दो चेव विसाखो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
अनुला चेव सुतना[4] च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२६. अट्ठासीति रतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
ततो निद्धावती[5] रंसी, अनेकसतसहस्सियो ॥

२७. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२८. यथा पि सागरे ऊमी[6], न सक्का ता[7] गणेतुये ।
तथेव सावका तस्स, न सक्का ते गणेतुये ॥

२९. याव अट्ठासि सम्बुद्धो, मङ्गलो लोकनायको ।
न तस्स सासने अत्थि, सकिलेसमरणं[8] तदा ॥ R. 23

३०. धम्मोक्कं धारयित्वान, सन्तारेत्वा महाजनं ।
जलित्वा[9] धूमकेतू व, निब्बुतो सो महायसो ॥

३१. सङ्खारानं सभावत्थं[10], दस्सयित्वा सदेवके । B. 329
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, सुरियो अत्थङ्गतो यथा ॥

---

१. अनूनकमट्ठमासं – सी०, रो० । २–२. लोकनायको – मी०, स्या०, रो० । ३–३. वत्तचक्को महावीरो, चरेसि दिपदुत्तमो – स्या० । ४. सुमना – स्या० । ५. निद्धावन्ति – सी० । ६. उम्मि – स्या० । ७. ते – स्या० । ८. संकिलेसमरणं – सी०, रो० । ९. जालेत्वा – सी० । १०. सभावत्तं – सी०, स्या०, रो० ।

३२. उय्याने वस्सरे[1] नाम, बुद्धो निब्बायि मङ्गलो।
तत्थेवस्स[2] जिनथूपो, तिंसयोजनमुग्गतो ति॥

मङ्गलस्स भगवतो वंसो ततियो।

---

६. सुमनबुद्धवंसो

१. मङ्गलस्स अपरेन, सुमनो नाम नायको।
सब्बधम्मेहि असमो, सब्बसत्तानमुत्तमो॥

२. तदा[3] अमतभेरिं सो[3], आहनी[4] मेखले पुरे।
धम्मसङ्खसमायुत्तं, नवङ्गं जिनसासनं॥

३. निज्जिनित्वा[5] किलेसे सो, पत्वा[6] सम्बोधिमुत्तमं।
मापेसि नगरं सत्था[7], सद्धम्मपुरवरुत्तमं[8]॥

४. निरन्तरं अकुटिलं, उजुं विपुलवित्थतं।
मापेसि सो महावीथिं, सतिपट्ठानवरुत्तमं॥

५. फले चत्तारि सामञ्ञे, चतस्सो पटिसम्भिदा।
छळभिञ्ञाट्ठसमापत्ती, पसारेसि तत्थ वीथियं॥

६. ये अप्पमत्ता अखिला, हिरिविरियेहुपागता।
ते ते इमे गुणवरे, आदियन्ति यथा सुखं॥

७. एवमेतेन योगेन, उद्धरन्तो महाजनं।
बोधेसि पठमं सत्था, कोटिसतसहस्सियो॥

८. यम्हि काले महावीरो, ओवदी[9] तित्थिये गणे।
कोटिसहस्साभिसमिसु[10], दुतिये धम्मदेसने॥

९. यदा देवा मनुस्सा च, समग्गा एकमानसा।
निरोधपञ्हं पुच्छिंसु, संसयं चा पि मानसं॥

B. 330 १०. तदा पि धम्मदेसने, निरोधपरिदीपने।
नवुतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु॥

---

१. वेस्मरे – सी०, स्या०; वेस्सरो – रो०। २. तत्थेव तस्स – सी०, रो०। ३–३. सो पि तदा अमतभेरिं – सी०, रो०; तदा अमतभेरियो – स्या०। ४. अहनी – सी०, रो०। ५. विजिनित्वा – स्या०; जिनित्वान – रो०। ६. पत्तो – स्या०, रो०। ७. तत्थ – सी०। ८. धम्मपुरवरुत्तमे – सी०; धम्मपुरवरुत्तमं – रो०। ९. ओवदति – सी०; ओवदि – स्या०, रो०। १०. कोटिसतसहस्सानि – स्या०।

११. सन्निपाता तयो आसुं, सुमनस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान[1] तादिनं ॥

१२. वस्संवुत्थस्स[2] भगवतो, अभिघुट्ठे[3] पवारणे । R. 24
कोटिसतसहस्सेहि, पवारेसि तथागतो ॥

१३. ततोपरं सन्निपाते, विमले कञ्चनपब्बते ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥

१४. यदा सक्को देवराजा, बुद्धदस्सनुपागमि ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ॥

१५. अहं तेन समयेन, नागराजा महिद्धिको ।
अतुलो नाम नामेन, उस्सन्नकुसलसञ्चयो[4] ॥

१६. तदाहं नागभवना, निक्खमित्वा सञातिभि ।
नागानं दिब्बतुरियेहि, ससङ्घं जिनमुपट्ठहिं ॥

१७. कोटिसतसहस्सानं, अन्नपानेन तप्पयिं ।
पच्चेकदुस्सयुगं दत्वा, सरणं तमुपागमिं ॥

१८. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, सुमनो लोकनायको ।
"अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१९. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

२०. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

२१. नगरं[5] मेखलं नाम[5], सुदत्तो नाम खत्तियो ।
सिरिमा नाम जनिका, सुमनस्स महेसिनो ॥

२२. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
चन्दो सुचन्दो वटंसो च, तयो पासादमुत्तमा ॥

२३. तेसट्ठिसतसहस्सानि[6], नारियो समलङ्कता ।
वटंसिका[7] नाम नारी, अनूपमो[8] नाम अत्रजो ॥

---

१. सन्तिचित्तान – स्या० । २. वस्संवुट्ठस्स – स्या०, रो० । ३. अभिसङ्घुट्ठे – स्या० । ४. उस्सन्नकुसलपच्चयो – सी०, रो०; उप्पन्नकुसलसञ्चयो – स्या० । ५–५. मेखलं नाम नगरं – सी०, स्या० । ६. तेसट्ठिसहस्सानि – सी०, रो० । ७. वटंसकी – सी० स्या० । ८. अनुपमो – स्या०, रो० ।

B. 331 २४. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
अनूनदसमासानि, पधानं पदही जिनो ॥

२५. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, सुमनो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मेखले पुरमुत्तमे ॥

२६. सरणो भावितत्तो च, अहेसुं अग्गसावका ।
उदेनो नामुपट्ठाको, सुमनस्स महेसिनो ॥

२७. सोणा च उपसोणा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
सो पि बुद्धो अमितयसो[1], नागमूले अबुज्झथ ॥

२८. वरुणो चेव[2] सरणो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
चाला च उपचाला च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२९. उच्चत्तनेन[3] सो बुद्धो, नवुतिहत्थमुग्गतो[4] ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो[5], दससहस्सी विरोचति ॥

३०. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

R. 25 ३१. तारणीये तारयित्वा, बोधनीये[6] च बोधयि[6] ।
परिनिब्बायि सम्बुद्धो, उळुराजा व अत्थमि[7] ॥

३२. ते च[8] खीणासवा भिक्खू, सो च बुद्धो असादिसो[9] ।
अतुलप्पभं दस्सयित्वा, निब्बुता ये[10] महायसा ॥

३४. तं च ञाणं अतुलियं, तानि च अतुलानि[11] रतनानि ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

३५. सुमनो यसधरो बुद्धो, अङ्गारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेव तस्स जिनथूपो, चतुयोजनमुग्गतो ति ॥

सुमनस्स भगवतो वंसो चतुत्थो ।

---

७. रेवतबुद्धवंसो

१. सुमनस्स अपरेन, रेवतो नाम नायको ।
अनूपमो असदिसो, अतुलो उत्तमो जिनो ॥

---

१. असमसमो – स्या० । २. च – सी०, रो० । ३. उच्चतरेन – सी०, रो० । ४. नवुतिहत्थसमुग्गतो – सी०, रो० । ५. कञ्चनग्घिकसङ्कासो – स्या० । ६–६. बोधनेय्ये अबोधयि – स्या० । ७. अट्ठमि – सी०, रो० । ८. पि – सी० । ९. असदिसो – रो० । १०. ते – सी०, स्या०, रो० । ११. अतुलियानि – सी०, स्या०, रो० ।

२. सो पि धम्मं पकासेसि, ब्रह्मुना अभियाचितो । B. 332
खन्धधातुववत्थानं, अप्पवत्तं भवाभवे ॥

३. तस्साभिसमया तीणि, अहेसुं धम्मदेसने ।
गणनाय न वत्तब्बो, पठमाभिसमयो अहु ॥

४. यदा अरिन्दमं राजं, विनेसि रेवतो मुनि ।
तदा कोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. सत्ताहं पटिसल्लाना, वुट्ठहित्वा नरासभो ।
कोटिसतं नरमरूनं, विनेसि उत्तमे फले ॥

६. सन्निपाता तयो आसुं, रेवतस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सुविमुत्तान तादिनं ॥

७. अतिक्कन्ता गणनपथं, पठमं ये समागता ।
कोटिसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥

८. यो पि[1] पञ्ञाय असमो, तस्स चक्कानुवत्तको ।
सो तदा ब्याधितो[2] आसि, पत्तो जीवितसंसयं ॥

९. तस्स गिलानपुच्छाय, ये तदा उपगता मुनी[3] ।
कोटिसहस्सा[4] अरहन्तो[4], ततियो आसि समागमो ॥

१०. अहं तेन समयेन, अतिदेवो नाम ब्राह्मणो ।
उपगन्त्वा रेवतं बुद्धं, सरणं तस्स गच्छहं ॥

११. तस्स सीलं समाधिं च, पञ्ञागुणमनुत्तमं[5] ।
थोमयित्वा यथाथामं[6], उत्तरीयमदासहं ॥

१२. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, रेवतो लोकनायको । R. 26
"अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१३. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१. सो – स्या०, रो० । २. ब्याधिको – स्या० । ३. मुनिं – स्या०; मुनि – रो० । ४–४. कोटिसतसहस्सा ० – सी०, रो०; कोटिसतसहस्सानं – स्या० । ५. पञ्ञागुणवरुत्तमं – सी०, रो०; पञ्ञागुणमनुत्तरं – स्या० । ६. यथाथोमं – रो० ।

१५. तदा पि तं बुद्धधम्मं, सरित्वा अनुब्रूहयिं ।
आहरिस्सामि तं धम्मं, यं मय्हं अभिपत्थितं ॥

B. 333 १६. नगरं सुधञ्ञवती[1] नाम, विपुलो नाम खत्तियो ।
विपुला नाम जनिका, रेवतस्स महेसिनो ॥

१७. छ[2] च वस्ससहस्सानि[2], अगारं अज्झ सो वसि ।
सुदस्सनो[3] रतनग्घि, आवेळो च विभूसितो ।
पुञ्ञकम्माभिनिब्बत्ता, तयो पासादमुत्तमा ॥

१८. तेत्तिंस[4] च सहस्सानि[4], नारियो समलङ्कता ।
सुदस्सना नाम नारी[5], वरुणो नाम अत्रजो ॥

१९. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
अनूनसत्तमासानि, पधानं पदही जिनो ॥

२०. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, रेवतो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, वरुणारामे सिरीघरे[6] ॥

२१. वरुणो ब्रह्मदेवो च, अहेसुं अग्गसावका ।
सम्भवो नामुपट्ठाको, रेवतस्स महेसिनो ॥

२२. भद्दा चेव सुभद्दा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
सो पि बुद्धो असमसमो, नागमूले अबुज्झथ ॥

२३. पदुमो[7] कुञ्जरो चेव[7], अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
सिरीमा[8] चेव यसवती[8], अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२४. उच्चत्तनेन सो बुद्धो, असीतिहत्थमुग्गतो ।
ओभासेति[9] दिसा सब्बा, इन्दकेतु व उग्गतो ॥

२५. तस्स सरीरे निब्बत्ता, पभामाला अनुत्तरा ।
दिवा वा यदि वा रत्तिं, समन्ता फरति[10] योजनं ॥

२६. सट्ठिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

---

१. सुधम्मकं – सी०; सुधञ्ञकं – स्या०, रो० । २–२. छब्बस्ससहस्सानि – सी०, स्या०; छब्बस्ससतसहस्सानि – रो० । ३. सुदस्सनो च – सी०, स्या०, रो० । ४–४. तेत्तिंस० – सी०, रो०; तेत्तिंस सत० – स्या० । ५. देवी – सी०, रो० । ६. सिरीधने – सी०; वसी जिनो – स्या०; सिरिधणे – रो० । ७–७. वरुणो च सरभो च – स्या० । ८. पाला च उपपाला च – स्या० । ९. ओभासेसि – स्या० । १०. फरि – सी०, रो० ।

२७. दस्सयित्वा बुद्धबलं, अमतं लोके पकासयं[1] ।
निब्बायि[2] अनुपादानो, यथग्गुपादानसङ्ख्या ॥

२८. सो च कायो रतननिभो, सो च धम्मो असादिसो ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

२९. रेवतो यसधरो बुद्धो, निब्बुतो सो महापुरे[3] । B. 334
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

रेवतस्स भगवतो वंसो पञ्चमो ।

८. सोभितबुद्धवंसो

१. रेवतस्स अपरेन, सोभितो नाम नायको । R. 27
समाहितो सन्तचित्तो, असमो अप्पटिपुग्गलो ॥

२. सो जिनो सकगेहम्हि, मानसं विनिवत्तयि ।
पत्वान केवलं बोधिं, धम्मचक्कं पवत्तयि ॥

३. याव हेट्ठा अवीचितो, भवग्गा चा पि उद्धतो ।
एत्थन्तरे एकपरिसा, अहोसि धम्मदस्सने ॥

४. ताय परिसाय सम्बुद्धो, धम्मचक्कं पवत्तयि ।
गणनाय न वत्तब्बो, पठमाभिसमयो अहु ॥

५. ततो परं पि देसेन्ते, मरूनं[4] च[4] समागमे ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

६. पुनापरं राजपुत्तो, जयसेनो नाम खत्तियो ।
आरामं रोपयित्वान, बुद्धे निय्यादयी[5] तदा ॥

७. तस्स यागं[6] पकित्तेन्तो, धम्मं देसेसि चक्खुमा ।
तदा कोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

८. सन्निपाता तयो आसुं, सोभितस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

९. उग्गतो नाम सो राजा, दानं देति नरुत्तमे ।
तम्हि दाने समागञ्छुं, अरहन्ता सतकोटियो ॥

---

१. पकासयि – स्या० । २. निब्बासि – स्या० । ३. महामुनि – सी०, रो०; महापुञ्ञो – स्या० । ४–४. नरमरूनं – सी०, स्या०, रो० । ५. निय्यातयि – रो० । ६. योगं – रो० ।

१०. पुनापरं पुरगणो[1], देति दानं नरुत्तमे ।
तदा नवुतिकोटीनं, दुतियो आसि समागमो ॥

B. 335 ११. देवलोके वसित्वान, यदा ओरोहती जिनो ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियो आसि समागमो ॥

१२. अहं तेन समयेन, सुजातो नाम ब्राह्मणो ।
तदा ससावकं बुद्धं, अन्नपानेन तप्पयिं ॥

१३. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, सोभितो लोकनायको ।
"अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१४. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१५. तस्सा पि वचनं सुत्वा, हट्ठो[2] संविग्गमानसो ।
तमेवत्थमनुप्पत्तिया, उग्गं धितिमकासहं ॥

१६. सुधम्मं नाम नगरं, सुधम्मो नाम खत्तियो ।
सुधम्मा नाम जनिका, सोभितस्स महेसिनो ॥

R. 28 १७. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
कुमुदो माळिनो[3] पदुमो, तयो पासादमुत्तमा ॥

१८. सत्ततिससहस्सानि[4], नारियो समलङ्कता ।
मणिला[5] नाम सा नारी, सीहो नामासि अत्रजो ॥

१९. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनिक्खमि ।
सत्ताहं पधानचारं, चरित्वा पुरिसुत्तमो ॥

२०. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, सोभितो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, सुधम्मुय्यानमुत्तमे ॥

२१. असमो च सुनेत्तो च, अहेसुं अग्गसावका ।
अनोमो नामुपट्ठाको, सोभितस्स महेसिनो ॥

२२. नकुला च सुजाता च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बुज्झमानो च सो बुद्धो, नागमूले अबुज्झथ ॥

---

१. पूगगणो – स्या० । २. तुट्ठो – स्या० । ३. कलीरो – सी०; नळिनी – स्या०; नळिरो – रो० । ४. छसत्ततिसहस्सानि – सी०; तिचत्तारिसहस्सानि – स्या०; असत्ततिसहस्सानि – रो० । ५. समङ्गी – सी०, रो०; मकिला – स्या० ।

२३. रम्मो चेव सुदत्तो[1] च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
नकुला चेव चित्ता च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२४. अट्ठपण्णासरतनं[2], अच्चुग्गतो महामुनि ।
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरंसी व उग्गतो ॥

२५. यथा सुफुल्लं पवनं, नानागन्धेहि धूपितं । B. 336
तथेव तस्स पावचनं, सीलगन्धेहि धूपितं ॥

२६. यथा पि सागरो नाम, दस्सनेन अतप्पियो ।
तथेव तस्स पावचनं, सवणेन अतप्पियं ॥

२७. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२८. ओवादं अनुसिट्ठिं च, दत्वान सेसके जने ।
हुतासनो व तापेत्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥

२९. सो च बुद्धो असमसमो, ते पि[3] सावका बलप्पत्ता ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

३०. सोभितो वरसम्बुद्धो, सीहारामम्हि निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

सोभितस्स भगवतो वंसो छट्ठो ।

---

९. अनोमदस्सीबुद्धवंसो

१. सोभितस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो । R. 2
अनोमदस्सी अमितयसो, तेजस्सी[4] दुरतिक्कमो ॥

२. सो छेत्वा बन्धनं सब्बं, विद्धंसेत्वा तयो भवे ।
अनिवत्तिगमनं मग्गं, देसेसि देवमानुसे ॥

३. सागरो व असङ्खोभो, पब्बतो व दुरासदो ।
आकासो व अनन्तो सो, सालराजा व फुल्लितो ॥

४. दस्सनेन पि तं बुद्धं, तोसिता होन्ति पाणिनो ।
ब्याहरन्तं गिरं सुत्वा, अमतं पापुणन्ति ते ॥

---

१. सुनेत्तो – स्या० । २. अट्ठपञ्ञासरतनं – सी०, स्या०, रो० । ३. पि च – सी०, रो०; च – स्या० । ४. तेजसी – सी०, स्या०, रो० ।

५. धम्माभिसमयो तस्स, इद्धो फीतो तदा अहु ।
कोटिसतानि अभिसमिंसु, पठमे धम्मदेसने ।।

६. ततो परं[1] अभिसमये, वस्सन्ते धम्मवुट्ठियो ।
असीतिकोटियोभिसमिंसु, दुतिये धम्मदेसने ।।

B. 337 ७. ततो परं हि[2] वस्सन्ते, तप्पयन्ते च[3] पाणिनं ।
अट्ठसत्ततिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ।।

८. सन्निपाता तयो आसुं, तस्सा पि च महेसिनो ।
अभिञ्ञाबलप्पत्तानं, पुप्फितानं विमुत्तिया ।।

९. अट्ठसतसहस्सानं, सन्निपातो[4] तदा अहु ।
पहीनमदमोहानं, सन्तचित्तान तादिनं ।।

१०. सत्तसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ।
अनङ्गणानं विरजानं, उपसन्तान तादिनं ।।

११. छन्नं सतसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
अभिञ्ञाबलप्पत्तानं, निब्बुतानं तपस्सिनं ।।

१२. अहं तेन समयेन, यक्खो आसिं महिद्धिको ।
नेकानं यक्खकोटीनं, वसवत्तिम्हि इस्सरो ।।

१३. तदा पि तं बुद्धवरं, उपगन्त्वा महेसिनं ।
अन्नपानेन तप्पेसिं, ससङ्घं लोकनायकं ।।

१४. सो पि मं तदा ब्याकासि, विसुद्धनयनो मुनि ।
"अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ।।

१५. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ।

१६. तस्सा पि वचनं सुत्वा, हट्ठो संविग्गमानसो ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ।।

R. 30 १७. नगरं चन्दवती नाम, यसवा नाम खत्तियो ।
माता यसोधरा नाम, अनोमदस्सिस्स सत्थुनो ।।

१८. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
सिरी उपसिरी वड्ढो, तयो पासादमुत्तमा ।।

---

१. परम्पि – सी०, रो० । २. पि – सी०, रो० । ३. व – स्या० । ४. सन्निपाता – स्या० ।

१९. तेवीसतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सिरिमा नाम सा[1] नारी[1], उपवाणो[2] नाम अत्रजो ॥

२०. निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिविकायाभिनिक्खमि ।
अनूनदसमासानि, पधानं पदही जिनो ॥

२१. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, अनोमदस्सी महामुनि । B. 338
वत्ति चक्कं महावीरो, उय्याने[3] सो सुदस्सने[3] ॥

२२. निसभो च अनोमो[4] च, अहेसुं अग्गसावका ।
वरुणो नामुपट्ठाको, अनोमदस्सिस्स सत्थुनो ॥

२३. सुन्दरी[5] च सुमना च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, अज्जुनो ति पवुच्चति ॥

२४. नन्दिवड्ढो सिरिवड्ढो, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
उप्पला[6] चेव[6] पदुमा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२५. अट्ठपण्णासरतनं, अच्चुग्गतो महामुनि ।
पभा निद्धावती तस्स, सतरंसी व उग्गतो ॥

२६. वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२७. सुपुप्फितं पावचनं, अरहन्तेहि तादिहि ।
वीतरागेहि विमलेहि, सोभित्थ[7] जिनसासनं ॥

२८. सो च सत्था अमितयसो, युगानि तानि[8] अतुलियानि ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

२९. अनोमदस्सी जिनो सत्था, धम्मारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेवस्स[9] जिनथूपो, उब्बेधो पञ्चवीसती[10] ति ॥

अनोमदस्सिस्स भगवतो वंसो सत्तमो ।

---

१०. पदुमबुद्धवंसो

१. अनोमदस्सिस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो । R. 31
पदुमो नाम नामेन, असमो अप्पटिपुग्गलो ॥

१–१. नारी च – सी०, रो० । २. उपसालो – स्या० । ३–३. सुदस्सनुय्यानमुत्तमे – स्या० । ४. आसोको – सी० । ५. सुन्दरा – स्या० । ६–६. उपला च – स्या० । ७. सोभति – स्या० । ८. तीनि – सी० । ९. तत्थेव तस्स – सी०, स्या०; तथेव तस्स – रो० । १०. पन० – स्या०; पञ्ञा० – रो० ।

B. 339

२. तस्सा पि असमं सीलं, समाधि पि अनन्तको[1] ।
असङ्ख्येय्यं ञाणवरं, विमुत्ति पि अनूपमा ॥

३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, धम्मचक्कप्पवत्तने ।
अभिसमया तयो आसुं, महातमपवाहना ॥

४. पठमाभिसमये बुद्धो, कोटिसतमबोधयि ।
दुतियाभिसमये धीरो, नवुतिकोटिमबोधयि ॥

५. यदा च पदुमो बुद्धो, ओवदी सकमत्रजं ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥

६. सन्निपाता तयो आसुं, पदुमस्स महेसिनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥

७. कठिनत्थारसमये, उप्पन्ने कठिनचीवरे ।
धम्मसेनापतित्थाय, भिक्खू सिब्बिंसु चीवरं ॥

८. तदा ते विमला भिक्खू, छळभिञ्ञा महिद्धिका ।
तीणि सतसहस्सानि, समिंसु अपराजिता ॥

९. पुनापरं सो नरासभो[2], पवने वासं उपागमि[3] ।
तदा समागमो आसि, द्विन्नं सतसहस्सिनं[4] ॥

१०. अहं तेन समयेन, सीहो आसि मिगाधिभू[5] ।
विवेकमनुब्रूहन्तं, पवने अद्दसं[6] जिनं[6] ॥

११. वन्दित्वा सिरसा पादे, कत्वान तं पदक्खिणं ।
तिक्खत्तुं अभिनादित्वा, सत्ताहं जिनमुपट्ठहं[7] ॥

१२. सत्ताहं वरसमापत्तिया, वुट्ठहित्वा तथागतो ।
मनसा चिन्तयित्वान, कोटि भिक्खू समानयि ॥

१३. तदा पि सो महावीरो, तेसं मज्झे वियाकरि ।
"अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१४. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१५. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

---

१. अनन्तका – सी०, रो० । २. नरवुसभो – स्या० । ३. उपागतो – सी० । ४. सतसहस्सानं – सी०, स्या०, रो० । ५. मिगाभिभू – स्या० । ६–६. वासं उपागतं – सी० । ७. जिनमुपट्ठहिं – सी०, स्या०, रो० ।

१६. चम्पकं नाम नगरं, असमो नाम खत्तियो ।
असमा नाम जनिका, पदुमस्स महेसिनो ॥

१७. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि । B. 340, R. 32
नन्दा-वसु-यसुत्तरा[1], तयो पासादमुत्तमा ॥

१८. तेत्तिस[2] च सहस्सानि[2], नारियो समलङ्कता ।
उत्तरा नाम सा नारी, रम्मो नामासि अत्रजो ॥

१९. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्ठमासानि[3], पधानं पदही जिनो ॥

२०. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, पदुमो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, धनञ्चुय्यानमुत्तमे[4] ॥

२१. सालो च उपसालो च, अहेसुं अग्गसावका ।
वरुणो नामुपट्ठाको, पदुमस्स महेसिनो ॥

२२. राधा चेव सुराधा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महासोणो ति वुच्चति ॥

२३. भिय्यो[5] चेव असमो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
रुची च नन्दरामा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२४. अट्ठपण्णासरतनं, अच्चुग्गतो महामुनि ।
पभा निद्धावती तस्स, असमा सब्बसो[6] दिसा ॥

२५. चन्दप्पभा सुरियप्पभा, रतनग्गिमणिप्पभा[7] ।
सब्बा पि ता हता होन्ति, पत्वा जिनपभुत्तमं[8] ॥

२६. वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२७. परिपक्कमानसे सत्ते, बोधयित्वा असेसतो ।
सेसके[9] अनुसासित्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥

२८. उरगो व तचं जिण्णं, वुड्ढपत्तं[10] व पादपो ।
जहित्वा सब्बसङ्खारे, निब्बुतो सो यथा सिखी ॥

१. नन्दा च सुयमा उत्तरा – सी०, रो०; नन्दो वसु भसुत्तरो – स्या०। २–२. ० सत ० – सी०, रो०। ३. अननकं अड्ढमासं – सी०, रो०। ४. धनञ्जयुय्यानमुत्तमे – सी०; धनञ्जुय्यानमुत्तमे – स्या०, रो०। ५. सभियो – स्या०। ६. सब्बतो – स्या०। ७. रतनग्घिमणिप्पभा – स्या०, रो०। ८. जिनप्पभुत्तमं – सी०, स्या०, रो०। ९. सेसञ्ञे – स्या०। १०. वुड्ढपत्तं – सी०, रो०; वद्धपत्तं – म०।

२९. पदुमो जिनवरो सत्था, धम्मारामम्हि निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

पदुमस्स[1] भगवतो वंसो[1] अट्ठमो ।

---

११. नारदबुद्धवंसो

B. 341, R. 33 १. पदुमस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
नारदो नाम नामेन, असमो अप्पटिपुग्गलो ॥

२. सो बुद्धो चक्कवत्तिस्स, जेट्ठो दयितओरसो ।
आमुक्कमालाभरणो[2], उय्यानं उपसङ्कमि ॥

३. तत्थासि[3] रुक्खो यसविपुलो[4], अभिरूपो ब्रहा सुचि ।
तमज्झपत्वा उपनिसीदि[5], महासोणस्स हेट्ठतो ॥

४. तत्थ ञाणवरुप्पज्जि, अनन्तं वजिरूपमं ।
तेन विचिनि सङ्खारे, उक्कुज्जमवकुज्जकं[6] ॥

५. तत्थ सब्बकिलेसानि, असेसमभिवाहयि ।
पापुणी केवलं बोधिं, बुद्धञाणे च चुद्दस ॥

६. पापुणित्वान सम्बोधिं, धम्मचक्कं पवत्तयि ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

७. महादोणं नागराजं, विनयन्तो महामुनि ।
पाटिहेरं तदाकासि, दस्सयन्तो सदेवके ॥

८. तदा देवमनुस्सानं, तम्हि धम्मप्पकासने ।
नवुतिकोटिसहस्सानि, तरिंसु सब्बसंसयं ॥

९. यम्हि काले महावीरो, ओवदी सकमत्रजं ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

१०. सन्निपाता तयो आसुं, नारदस्स महेसिनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥

११. यदा बुद्धो बुद्धगुणं, सनिदानं पकासयि ।
नवुतिकोटिसहस्सानि, समिंसु विमला तदा ॥

१-१. पदुमबुद्धवंसो – स्या० । २. आमुत्तमल्याभरणो – सी०, रो०; आमुत्तमण्याभरणो – स्या० । ३. तत्रासि – सी०, रो० । ४. विपुलो – स्या० । ५. निसीदि – स्या०, रो० । ६. उक्कुज्जमवकुज्जतं – स्या० ।

१२. यदा वेरोचनो नागो, दानं ददाति सत्थुनो ।
तदा समिंसु जिनपुत्ता, असीतिसतसहस्सियो[1] ॥

१३. अहं तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो । B. 342
अन्तलिक्खचरो आसिं, पञ्चाभिञ्ञासु पारगू ॥

१४. तदापाहं असमसमं, ससङ्घं सपरिज्जनं[2] ।
अन्नपानेन तप्पेत्वा, चन्दनेनाभिपूजयिं ॥

१५. सो पि मं तदा ब्याकासि, नारदो लोकनायको ।
"अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं[3] बुद्धो[3] भविस्सति ॥

१६. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१७. तस्सा[4] पि[4] वचनं सुत्वा, भिय्यो हासेत्व[5] मानसं । R. 34
अधिट्ठहिं वतं[6] उग्गं, दसपारमिपूरिया ॥

१८. नगरं धञ्ञवती नाम, सुदेवो नाम खत्तियो ।
अनोमा नाम जनिका, नारदस्स महेसिनो ॥

१९. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
जितो[7] विजिताभिरामो[7], तयो पासादमुत्तमा ॥

२०. तिचत्तारीससहस्सानि[8], नारियो समलङ्कता ।
विजितसेना[9] नाम नारी[10], नन्दुत्तरो नाम अत्रजो ॥

२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पदसा[11] गमनेन निक्खमि ।
सत्ताहं पधानचारं[12], अचरी पुरिसुत्तमो[13] ॥

२२. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, नारदो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, धनञ्चुय्यानमुत्तमे ॥

२३. भद्दसालो जितमित्तो, अहेसुं अग्गसावका ।
वासेट्ठो नामुपट्ठाको, नारदस्स महेसिनो ॥

२४. उत्तरा फग्गुनी चेव, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महासोणो ति वुच्चति ॥

---

१. असीतिसतसहस्सिनो – स्या० । २. सपरिजनं – स्या०, रो० । ३–३. बुद्धो लोके – स्या० । ४–४. तस्साहं – स्या० । ५. हासेत्वान – स्या० । ६. वत्तं – स्या० । ७–७. जिताविजिताभिरिमा – सी०; जिनाविजताभरामा – रो० । ८. तिचत्तारि सहस्सानि – स्या० । ९. जितसेना – सी०, रो० । १०. मा नारी – स्या० । ११. पासाद – सी० । १२. पधानचरियं – सी०, रो० । १३. लोकनायको – सी०, रो० ।

२५. उग्गरिन्दो वसभो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
इन्दावरी च वण्डी[1] च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ।।

B. 343 २६. अट्ठासीतिरतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, दससहस्सी विरोचति ।।

२७. तस्स ब्यामप्पभा काया, निद्धावति दिसोदिसं[2] ।
निरन्तरं दिवारत्तिं, योजनं फरते सदा[3] ।।

२८. न केचि तेन समयेन, समन्ता योजने जना ।
उक्का पदीपे उज्जालेन्ति, बुद्धरंसीहि ओत्थटा ।।

२९. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ।।

३०. यथा उळूहि गगनं, विचित्तं उपसोभति ।
तथेव सासनं तस्स, अरहन्तेहि सोभति ।।

३१. संसारसोतं तरणाय[4], सेसके पटिपन्नके ।
धम्मसेतुं दळ्हं कत्वा, निब्बुतो सो नरासभो ।।

३२. सो पि बुद्धो असमसमो, ते पि खीणासवा अतुलतेजा ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ।।

३३. नारदो जिनवसभो[5], निब्बुतो सुदस्सने पुरे ।
तत्थेवस्स[6] थूपवरो, चतुयोजनमुग्गतो ति ।।

नारदस्स भगवतो वंसो नवमो ।

---

१२. पदुमुत्तरबुद्धवंसो

R. 35 १. नारदस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
पदुमुत्तरो नाम जिनो, अक्खोभो सागरूपमो ।।

२. मण्डकप्पो व[7] सो आसि, यम्हि बुद्धो[8] अजायथ ।
उस्सन्नकुसला जनता, तम्हि कप्पे अजायथ ।।

३. पदुमुत्तरस्स भगवतो, पठमे धम्मदेसने ।
कोटिसतसहस्सानं, धम्माभिसमयो अहु ।।

---

१. उन्दी – सी०; गण्डी – स्या०; चण्डी – रो० । २. समन्ततो – सी० । ३. दिसा – सी०, रो० । ४. तारणाय – स्या० । ५. जिनवुसभो – स्या० । ६. तत्थेव जिन – सी०, रो०; तथेव – स्या० । ७. च – स्या० । ८. बुद्धा – सी० ।

४. ततो परं पि वस्सन्ते, तप्पयन्ते च पाणिने ।
सत्ततिससतसहस्सानं[1], दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. यम्हि काले महावीरो, आनन्दं उपसङ्कमि । B. 344
पितुसन्तिकं उपगन्त्वा, आहनी अमतदुन्दुभिं ॥

६. आहते अमतभेरिम्हि, वस्सन्ते धम्मवुट्ठिया[2] ।
पञ्ञाससतसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

७. ओवादको विञ्ञापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥

८. सन्निपाता तयो आसुं, पदुमुत्तरस्स सत्थुनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥

९. यदा बुद्धो असमसमो, वसि[3] वेभारपब्बते ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥

१०. पुन चारिकं पक्कन्ते, गामनिगमरट्ठतो ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ॥

११. अहं तेन समयेन, जटिलो नाम रट्ठिको ।
सम्बुद्धप्पमुखं सङ्घं, सभत्तं दुस्समदासहं ॥

१२. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, सङ्घमज्झे निसीदिय ।
"सतसहस्सितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१३. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, उत्तरिं वतमधिट्ठहिं ।
अकासिं[4] उग्गदळ्हं[4] धितिं, दसपारमिपूरिया ॥

१५. ब्याहता तित्थिया सब्बे, विमना दुम्मना तदा ।
न तेसं केचि परिचरन्ति, रट्ठतो निच्छुभन्ति ते ॥

१६. सब्बे तत्थ समागन्त्वा, उपगच्छुं बुद्धसन्तिके । R. 36
तुवं नाथो[5] महावीर, सरणं होहि चक्खुम ॥

१७. अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि[6] ॥

---

१. सत्ततिससहस्सानं – सी०, रो०; सत्ततिसमहस्सानं – स्या० । २. धम्मवुट्ठियो – सी०, स्या०, रो० । ३. वसी – सी०; वसति – रो० । ४–४. अकासि मुग्गं दळ्हं – सी०, रो० । ५. नाथ – सी० । ६. पतिट्ठहि – सी०, स्या०, रो० ।

१८. एवं निराकुलं आसि, सुञ्ञतं तित्थियेहि तं ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिहि ॥

B· 345 १९. नगरं हंसवती[1] नाम, आनन्दो नाम खत्तियो ।
सुजाता नाम जनिका, पदुमुत्तरस्स सत्थुनो[2] ॥

२०. दसवस्ससहस्सानि[3], अगारं अज्झ सो वसि ।
नरवाहनो[4] यसो वसवत्ती[4], तयो पासादमुत्तमा ॥

२१. तिचत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
वसुदत्ता[5] नाम नारी, उत्तमो[6] नाम अत्रजो ॥

२२. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनिक्खमि ।
सत्ताहं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥

२३. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, पदुमुत्तरो विनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिथिलुय्यानमुत्तमे ॥

२४. देवलो[7] च सुजातो च, अहेसुं अग्गसावका ।
सुमनो नामुपट्ठाको, पदुमुत्तरस्स महेसिनो[8] ॥

२५. अमिता[9] च असमा च[9], अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, सललो ति पवुच्चति ॥

२६. वितिण्णो चेव[10] तिस्सो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
हट्ठा चेव विचित्ता[11] च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२७. अट्ठपण्णासरतनं, अच्चुग्गतो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, द्वत्तिंसवरलक्खणो ॥

२८. कुट्टा[12] कवाटा भित्ती च, रुक्खा नगसिलुच्चया ।
न तस्सावरणं अत्थि, समन्ता द्वादसयोजने ॥

२९. वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

---

१. हेमवती – सी० । २. महेसिनो – सी०, रो० । ३. नववस्ससहस्सानि – स्या० । ४–४. नारीवाहनो यसो यसवती – सी०; नारी बाहनो यसवती – स्या०; नारवाहनो० – रो० । ५. वमुलदत्ता – स्या० । ६. उत्तरो – सी०, स्या०, रो० । ७. देविलो – स्या० । ८. सत्थुनो – सी०, स्या० । ९–९. अमिता असमा चेव – सी०, स्या०, रो० । १०. अमितो – स्या० । ११. सुचित्ता – स्या० । १२. कुट्टा – म०, रो० ।

३०. सन्तारेत्वा बहुजनं[1], छिन्दित्वा सब्बसंसयं ।
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निब्बुतो सो ससावको ॥

३१. पदुमुत्तरो जिनो बुद्धो, नन्दाराममिह निब्बुतो ।
तत्थेवस्स थूपवरो, द्वादसुब्बेधयोजनो ति ॥

पदुमुत्तरस्स भगवतो वंसो दसमो ।

---

१३. सुमेधबुद्धवंसो

१. पदुमुत्तरस्स अपरेन, सुमेधो नाम नायको । B. 346, R. 37
दुरासदो उग्गतेजो, सब्बलोकुत्तमो[2] मुनि[3] ॥

२. पसन्ननेत्तो सुमुखो, ब्रहा उजु पतापवा ।
हितेसी सब्बसत्तानं, बहू मोचेसि बन्धना ॥

३. यदा बुद्धो पापुणित्वा, केवलं बोधिमुत्तमं ।
सुदस्सनम्हि नगरे, धम्मचक्कं पवत्तयि ॥

४. तस्सा[4] पि अभिसमया[4] तीणि, अहेसुं धम्मदेसने ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

५. पुनापरं कुम्भकण्णं, यक्खं सो[5] दमयी जिनो ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

६. पुनापरं अमितयसो, चतुसच्चं पकासयि ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

७. सन्निपाता तयो आसुं, सुमेधस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

८. सुदस्सनं[6] नाम नगरं[6], उपगच्छि जिनो यदा ।
तदा खीणासवा भिक्खू, समिंसु सतकोटियो ॥

९. पुनापरं देवकूटे, भिक्खूनं कथिनत्थते ।
तदा नवुतिकोटीनं, दुतियो आसि समागमो ॥

१०. पुनापरं दसबलो, यदा चरति चारिकं ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियो आसि समागमो ॥

---

१. बहुजन्नं – स्या० । २. सब्बलोकुत्तरो – सी०, रो० । ३. जिनो – स्या० । ४–४. तस्साभिसमया – सी० रो० । ५. च – स्या० । ६–६. सुदस्सनं नगरं वरं – सी०, रो०; सुदस्सनम्हि नगरे – स्या० ।

११. अहं तेन समयेन, उत्तरो नाम माणवो ।
असीतिकोटियो मय्हं, घरे सन्निचितं[1] धनं ॥

१२. केवलं सब्बं दत्वान, ससङ्घे लोकनायके ।
सरणं तस्सुपगञ्छि, पब्बज्जं चाभिरोचयिं[2] ॥

१३. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, करोन्तो अनुमोदनं ।
"तिसकप्पसहस्सम्हि, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

B. 347 १४. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१५. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१६. सुत्तन्तं विनयं चा पि, नवङ्गं सत्थुसासनं ।
सब्बं परियापुणित्वान, सोभयिं जिनसासनं ॥

R. 38 १७. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, निसज्जट्ठानचङ्कमे ।
अभिञ्ञासु पारमिं गन्त्वा[3], ब्रह्मलोकमगञ्छहं ॥

१८. सुदस्सनं नाम नगरं, सुदत्तो नाम खत्तियो ।
सुदत्ता नाम जनिका, सुमेधस्स महेसिनो ॥

१९. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
सुचन्दकञ्चनसिरिवड्ढा, तयो पासादमुत्तमा ॥

२०. तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुमना नाम सा नारी, पुनब्बसु[4] नाम अत्रजो ॥

२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
अनूनकं अड्ढमासं[5], पधानं पदही जिनो ॥

२२. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, सुमेधो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, सुदस्सनुय्यानमुत्तमे ॥

२३. सरणो[6] सब्बकामो च, अहेसुं अग्गसावका ।
सागरो नामुपट्ठाको, सुमेधस्स महेसिनो ॥

२४. रामा चेव सुरामा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महानीपो[7] ति वुच्चति[7] ॥

---

१. सन्निच्चितं – स्या०; सन्निचित्तं – रो० । २. अभिरोचयिं – स्या० । ३. पत्वा – स्या० । ४. सुमित्तो – सी०, रो०; पुनब्बो – स्या० । ५. अड्ढमासं – सी०, स्या० । ६. सरणो च – स्या० । ७–७. महानिम्बो० – सी०, रो०; निम्बरुक्खोति पवुच्चति – स्या० ।

२५. उरुवेला[1] यसवा च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
यसोधरा[2] सिरिमा[2] च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ।।

२६. अट्ठासीतिरतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
ओभासेति दिसा सब्बा, चन्दो तारगणे[3] यथा ।।

२७. चक्कवत्तिमणी नाम, यथा तपति योजनं ।
तथेव तस्स रतनं, समन्ता फरति योजनं ।।

२८. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे । B· 348
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ।।

२९. तेविज्जछळभिञ्ञेहि[4], बलप्पत्तेहि तादिहि ।
समाकुलमिदं आसि, अरहन्तेहि साधुहि[5] ।।

३०. ते पि सब्बे अमितयसा, विप्पमुत्ता निरूपधी ।
ञाणालोकं दस्सयित्वा, निब्बुता ते महायसा ।।

३१. सुमेधो जिनवरो बुद्धो, मेधारामम्हि निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ।।

सुमेधस्स भगवतो वंसो एकादसमो ।

---

१४. सुजातबुद्धवंसो

१. तत्थेव मण्डकप्पम्हि, सुजातो नाम नायको । R. 39
सीहहनुसभक्खन्धो, अप्पमेय्यो दुरासदो ।।

२. चन्दो व विमलो सुद्धो, सतरंसी व पतापवा[6] ।
एवं सोभति सम्बुद्धो[7], जलन्तो सिरिया सदा[8] ।।

३. पापुणित्वान सम्बुद्धो, केवलं बोधिमुत्तमं ।
सुमङ्गलम्हि नगरे, धम्मचक्कं पवत्तयि ।।

४. देसेन्ते[9] पवरं धम्मं, सुजाते[10] लोकनायके[10] ।
असीतिकोटी अभिसमिंसु, पठमे धम्मदेसने ।।

---

१. उरुवेलो च – सी०, रो०; उरुवेला चेव – स्या० । २–२. यसा नाम सिरिवा – स्या० । ३. तारागणे – सी० । ४. तेविज्जा छळभिञ्ञाहि – स्या० । ५. सासनं स्या०; तादिहि – रो० । ६. तापवा – सी०, रो० । ७. सो बुद्धो – सी० । ८. पभा – सी०, रो० । ९. देसेन्तो – स्या० । १०–१०. सुजातो लोकनायको – स्या० ।

५. यदा सुजातो अमितयसो, देवे वस्सं उपागमि ।
सत्ततिससतसहस्सानं[1], दुतियाभिसमयो अहु ॥

६. यदा सुजातो असमसमो[2], उपगच्छि पितुसन्तिकं ।
सट्ठिसतसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

७. सन्निपाता तयो आसुं, सुजातस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

B. 349 ८. अभिञ्ञाबलप्पत्तानं, अप्पत्तानं[3] भवाभवे ।
सट्ठिसतसहस्सानि, पठमं सन्निपतिंसु ते ॥

९. पुनापरं सन्निपाते, तिदिवोरोहणे जिने ।
पञ्ञाससतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥

१०. उपसङ्कमन्तो[4] नरासभं, तस्स यो अग्गसावको ।
चतूहि सतसहस्सेहि, सम्बुद्धं उपसङ्कमि ॥

११. अहं तेन समयेन, चतुदीपम्हि इस्सरो ।
अन्तलिक्खचरो आसिं, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

१२. लोके[5] अच्छरियं दिस्वा, अब्भुतं लोमहंसनं ।
उपगन्त्वान वन्दि सो, सुजातं लोकनायकं[5] ॥

१३. चतुदीपे महारज्जं, रतने सत्त उत्तमे ।
बुद्धे निय्यादयित्वान, पब्बजिं तस्स सन्तिके ॥

१४. आरामिका जनपदे, उट्ठानं पटिपिण्डिय ।
उपनेन्ति भिक्खुसङ्घस्स, पच्चयं सयनासनं ॥

१५. सो पि मं बुद्धो[6] ब्याकासि, दससहस्सिम्हि[7] इस्सरो ।
"तिंसकप्पसहस्सम्हि, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

R. 40 १६. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१७. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो हासं जनेसहं[8] ।
अधिट्ठहिं वतं उग्गं, दसपारमिपूरिया ॥

१८. सुत्तन्तं विनयं चा पि, नवङ्गं सत्थुसासनं ।
सब्बं परियापुणित्वान, सोभयिं जिनसासनं ॥

---

१. सत्ततिसमहस्सानं – सी०, रो० । २. असमो – स्या० । ३. अप्पमत्तानं – सी० । ४. उपसङ्कम्म – स्या० । ५–५. स्या० पोत्थके नत्थि । ६. तदा – स्या० । ७. दससहस्सम्हि – स्या०, रो० । ८. जने अहं – स्या० ।

१९. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, ब्रह्मं भावेत्व भावनं ।
अभिञ्ञापारमिं गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छहं ॥

२०. सुमङ्गलं नाम नगरं, उग्गतो नाम खत्तियो ।
माता पभावती नाम, सुजातस्स महेसिनो ॥

२१. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
सिरी उपसिरो नन्दो[1], तयो पासादमुत्तमा ॥

२२. तेवीसतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता । B. 350
सिरिनन्दा नाम नारी, उपसेनो नाम अत्रजो ॥

२३. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।
अनूननवमासानि, पधानं पदही जिनो ॥

२४. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, सुजातो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, सुमङ्गलुय्यानमुत्तमे ॥

२५. सुदस्सनो सुदेवो च, अहेसुं अग्गसावका ।
नारदो नामुपट्ठाको, सुजातस्स महेसिनो ॥

२६. नागा[2] च नागसमाला[2] च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महावेळू ति वुच्चति ॥

२७. सो च रुक्खो घनक्खन्धो[3], अच्छिद्दो होति पत्तिको ।
उजुवंसो ब्रहा होति, दस्सनीयो मनोरमो ॥

२८. एकक्खन्धो पवड्ढित्वा[4], ततो साखा पभिज्जति[5] ।
यथा सुबद्धो[6] मोरहत्थो, एवं सोभति सो दुमो ॥

२९. न तस्स कण्टका[7] होन्ति, ना पि छिद्दं महा अहु ।
वित्थिण्णसाखो[8] अविरलो, सन्दच्छायो मनोरमो ॥

३०. सुदत्तो चेव चित्तो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
सुभद्दा च पदुमा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

३१. पञ्ञासरतनो आसि, उच्चत्तनेन सो जिनो ।
सब्बाकारवरूपेतो, सब्बगुणमुपागतो ॥

---

१. नन्दा – सी०, रो०; चन्दो – स्या० । २–२. नागा नागसमाना – स्या० । ३. घनरुचिरो – सी०, रो० । ४. पवड्ढेत्वा – सी, रो० । ५. अभिज्जथ – सी०; च भिज्जति – स्या० । ६. सुबन्धो – स्या० । ७. कण्डका – सी०, रो०; कण्ठका – स्या० । ८. वित्तिण्ण-साखो – स्या० ।

३२. तस्स पभा असमसमा, निद्धावति समन्ततो ।
अप्पमाणो अतुलियो[1], ओपम्मेहि[2] अनूपमो ।।

३३. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ।।

३४. यथा पि सागरे ऊमी, गगने तारका यथा ।
एवं तदा पावचनं, अरहन्तेहि चित्तितं[3] ।।

B. 351, R. 41 ३५. सो च बुद्धो असमसमो, गुणानि च तानि अतुलियानि ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ।।

३६. सुजातो जिनवरो बुद्धो, सिलारामम्हि[4] निब्बुतो ।
तत्थेव तस्स[5] चेतियो[5], तीणिगावुतमुग्गतो ति ।।

सुजातस्स भगवतो वंसो द्वादसमो ।

---

१५. पियदस्सीबुद्धवंसो

१. सुजातस्स अपरेन, सयम्भू[6] लोकनायको ।
दुरासदो असमसमो, पियदस्सी महायसो ।।

२. सो पि बुद्धो अमितयसो, आदिच्चो व विरोचति ।
सब्बं तमं निहन्त्वान, धम्मचक्कं पवत्तयि ।।

३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, अहेसुं अभिसमया तयो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ।।

४. सुदस्सनो देवराजा, मिच्छादिट्ठिमरोचयि ।
तस्स दिट्ठिं विनोदेन्तो, सत्था धम्ममदेसयि ।।

५. जनसन्निपातो अतुलो, महासन्निपती तदा ।
नवुतिकोटिसहस्सानं,[7] दुतियाभिसमयो अहु ।।

६. यदा दोणमुखं हत्थिं, विनेसि[8] नरसारथि ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ।।

७. सन्निपाता तयो आसुं, तस्सा पि पियदस्सिनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।।

---

१. अतुलियो च – सी०, रो० । २. उपमेहि – स्या०; ओपमेहि – रो० । ३. चित्तकं – स्या०, विचितं – रो० । ४. सेलारामम्हि – स्या० । ५–५. चेतियो सत्थु – स्या० । ६. सम्बुद्धो – सी० । ७. नवकोटिसहस्सानं – स्या० । ८. विनेति – स्या० ।

८. ततो परं नवुतिकोटी, समिंसु एकतो मुनी ।
ततिये सन्निपातम्हि, असीतिकोटियो अहू ।।

९. अहं तेन समयेन, कस्सपो नाम ब्राह्मणो[1] ।
अज्झायको मन्तधरो, तिण्णं वेदान पारगू ।।

१०. तस्स धम्मं सुणित्वान, पसादं जनयिं अहं । B. 352
कोटिसतसहस्सेहि, सङ्घारामं अमापयिं ।।

११. तस्स दत्वान आरामं, हट्ठो संविग्गमानसो ।
सरणे[2] पञ्च सीले च[2], दळ्हं कत्वा समादियिं ।।

१२. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, सङ्घमज्झे निसीदिय ।
"अट्ठारसे कप्पसते, अयं बुद्धो भविस्सति ।।

१३. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ।। R. 42

१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ।।

१५. सुधञ्ञं नाम नगरं, सुदत्तो नाम खत्तियो ।
चन्दा[3] नामासि[3] जनिका, पियदस्सिस्स सत्थुनो ।।

१६. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
सुनिम्मलविमलगिरिगुहा[5], तयो पासादमुत्तमा ।।

१७. तेत्तिससहस्सानि[6] च[6], नारियो समलङ्कता ।
विमला नाम नारी[7] च[7], कञ्चनावेळो[8] नाम[8] अत्रजो ।।

१८. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
छमासं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ।।

१९. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, पियदस्सी महामुनि ।
वत्ति चक्कं महावीरो, उसभुय्याने[9] मनोरमे ।।

२०. पालितो सब्बदस्सी च, अहेसुं अग्गसावका ।
सोभितो नामुपट्ठाको, पियदस्सिस्स सत्थुनो ।।

२१. सुजाता धम्मदिन्ना च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, ककुधो ति पवुच्चति ।।

१. मानवो – स्या० । २–२. सरणं पञ्चसीलञ्च – सी० । ३–३. सुचन्दा नाम – सी०, स्या०; सुचन्दो नाम – रो० । ४. सुनिमाल० – सी०; सुनिमल० – रो० । ५. ० विमलगिरिगूहा – स्या० । ६–६. तेत्तिसतिसहस्सानि – सी०, स्या०, रो० । ७–७. सा नारी – स्या० । ८–८. कञ्चनवेळो नाम – सी०, रो०; कञ्चनावेळ – स्या० । ९. उस्सावनुय्याने – सी०, रो० ।

२२. सन्धको[1] धम्मको[1] चेव, अहेसुं अग्गसावका ।
विसाखा धम्मदिन्ना च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

B. 353 २३. सो पि बुद्धो अमितयसो, द्वत्तिंसवरलक्खणो ।
असीतिहत्थमुब्बेधो, सालराजा व दिस्सति ॥

२४. अग्गिचन्दसुरियानं[2], नत्थि तादिसिका पभा ।
यथा अहु पभा तस्स, असमस्स महेसिनो ॥

२५. तस्सा पि देवदेवस्स, आयु तावतकं[3] अहु ।
नवुतिवस्ससहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥

२६. सो पि बुद्धो असमसमो, युगानि पि तानि अतुलियानि ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

२७. पियदस्सी मुनिवरो, अस्सत्थारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेवस्स जिनथूपो, तीणियोजनमुग्गतो ति ॥

पियदस्सिस्स भगवतो वंसो तेरसमो ।

---

१६. अत्थदस्सीबुद्धवंसो

R. 43 १. तत्थेव मण्डकप्पम्हि, अत्थदस्सी महायसो[4] ।
महातमं निहन्त्वान, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥

२. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, धम्मचक्कं पवत्तयि ।
अमतेन तप्पयी लोकं, दससहस्सिसदेवकं[5] ॥

३. तस्सा पि लोकनाथस्स, अहेसुं अभिसमया तयो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

४. यदा बुद्धो अत्थदस्सी, चरते[6] देवचारिकं ।
कोटिसतसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. पुनापरं यदा बुद्धो, देसेसि पितुसन्तिके ।
कोटिसतसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

६. सन्निपाता तयो आसुं, तस्सा पि च महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

१–१. सन्नको धम्मिको – सी०, रो०; सन्दको धम्मिको – स्या० । २. अग्गिया चन्द० – स्या०; अग्गिचन्दा ० – रो० । ३. तावत्तका – स्या० । ४. नरासभो – सी०, रो० । ५. दससहस्सिसदेवका – स्या० । ६. चरति – सी०, स्या०, रो० ।

७. अट्ठनवुतिसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
अट्ठासीतिसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ।।

८. अट्ठसत्ततिसतसहस्सानं, ततियो आसि समागमो । B. 354
अनुपादा विमुत्तानं, विमलानं महेसिनं ।।

९. अहं तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो ।
सुसीमो नाम नामेन, महिया सेट्ठसम्मतो ।।

१०. दिब्बं मन्दारवं पुप्फं, पदुमं पारिछत्तकं ।
देवलोकाहरित्वान[1], सम्बुद्धमभिपूजयिं ।।

११. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, अत्थदस्सी महामुनि ।
"अट्ठारसे कप्पसते, अयं बुद्धो भविस्सति ।।

१२. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ।।

१३. तस्सा पि वचनं सुत्वा, हट्ठो[2] संविग्गमानसो ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ।।

१४. सोभणं नाम नगरं, सागरो नाम खत्तियो ।
सुदस्सना नाम जनिका, अत्थदस्सिस्स सत्थुनो[3] ।।

१५. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
अमरगिरिसुगिरिवाहना[4], तयो पासादमुत्तमा ।।

१६. तेत्तिंसं च सहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
विसाखा नाम नारी[5] च[5], सेलो[6] नामासि अत्रजो ।।

१७. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि । R. 44
अनूनअट्ठमासानि, पधानं पदही जिनो ।।

१८. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, अत्थदस्सी महायसो ।
वत्ति चक्कं महावीरो, अनोमुय्याने नरासभो ।।

१९. सन्तो च उपसन्तो च, अहेसुं अग्गसावका ।
अभयो नामुपट्ठाको, अत्थदस्सिस्स सत्थुनो ।।

२०. धम्मा चेव सुधम्मा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, चम्पको ति पवुच्चति ।।

---

१. देवलोका परिहरित्वा – सी०, रो० । २. तुट्ठो – स्या० । ३. महेसिनं – स्या० ।
४. अमरगिरि सुरगिरि गिरिवाहना – सी०, रो०; अमरगिसुरगिगिरिबाहना – स्या० ।
५. सा नारी – सी०, स्या०, रो० । ६. सोनो – सी०; सेनो – रो० ।

२१. नकुलो च[1] निसभो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
मकिला च सुनन्दा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

B. 355 २२. सो पि बुद्धो असमसमो, असीतिहत्थमुग्गतो[2] ।
सोभते सालराजा व, उळुराजा व पूरितो ॥

२३. तस्स पाकतिका रंसी, अनेकसतकोटियो ।
उद्धं अधो दस दिसा, फरन्ति योजनं सदा[3] ॥

२४. सो पि बुद्धो नरासभो, सब्बसत्तुत्तमो मुनि ।
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥

२५. अतुलं दस्सेत्वा[4] ओभासं, विरोचेत्वा सदेवके ।
सो पि अनिच्चतं पत्तो, यथग्गुपादानसङ्ख्या ॥

२६. अत्थदस्सी जिनवरो, अनोमाराममिह् निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं[5] आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

अत्थदस्सिस्स भगवतो वंसो चुद्दसमो ।

---

१७. धम्मदस्सीबुद्धवंसो

R. 45 १. तत्थेव मण्डकप्पम्हि, धम्मदस्सी महायसो ।
तमन्धकारं विधमित्वा[6], अतिरोचति सदेवके ॥

२. तस्सा पि अतुलतेजस्स, धम्मचक्कप्पवत्तने ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

३. यदा बुद्धो धम्मदस्सी, विनेसि सञ्जयं इसिं ।
तदा नवुतिकोटीनं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

४. यदा सक्को उपागञ्छि[7], सपरिसो विनायकं ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥

५. तस्सा पि देवदेवस्स, सन्निपाता तयो अहुं[8] ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

---

१. चेव – स्या० । २. असीतिरतन० – स्या० । ३. तदा – सी०, रो० । ४. दत्वान – सी० । ५. धातुवित्थारकं – स्या० । ६. विधमेत्वा – सी०, रो० । ७. उपगञ्छि – स्या० । ८. आसुं – स्या० ।

६. यदा[1] बुद्धो धम्मदस्सी, सरणे वस्सं उपागमि ।
तदा कोटिसतसहस्सानं[2], पठमो आसि समागमो ॥

७. पुनापरं यदा बुद्धो, देवतो एति मानुसं[3] । B· 356
तदा पि सतकोटीनं, दुतियो आसि समागमो ॥

८. पुनापरं यदा बुद्धो, पकासेति धुते गुणे ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियो आसि समागमो ॥

९. अहं तेन समयेन, सक्को आसि पुरिन्ददो ।
दिब्बेन गन्धमालेन, तुरियेनाभिपूजयिं ॥

१०. सो पि मं बुद्धो[4] व्याकासि, देवमज्झे निसीदिय ।
"अट्ठारसे कप्पसते, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

११. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१२. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१३. सरणं नाम नगरं, सरणो नाम खत्तियो ।
सुनन्दा नाम जनिका, धम्मदस्सिस्स सत्थुनो ॥

१४. अट्ठवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
अरजो विरजो सुदस्सनो, तयो पासादमुत्तमा ॥

१५. तिचत्तारीससहस्सानि[5], नारियो समलङ्कता ।
विचिकोळि[6] नाम नारी, अत्रजो पुञ्ञवड्ढनो ॥

१६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनिक्खमि । R. 46
सत्ताहं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥

१७. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, धम्मदस्सी नरासभो ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥

१८. पदुमो फुस्सदेवो[7] च, अहेसुं अग्गसावका ।
सुनेत्तो नामुपट्ठाको, धम्मदस्सिस्स सत्थुनो ॥

१९. खेमा च सच्चनामा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, बिम्बिजालो[8] ति वुच्चति ॥

---

१. यथा – स्या० । २. कोटिसहस्सानं – मी०, स्या० । ३. मानुसे – सी०, रो० । ४. तदा – स्या० । ५. चत्ताळीससहस्सानि – स्या० । ६. विचितोली – मी०, रो०; विचिकोली – स्या० । ७. पुस्सदेवो – स्या० । ८. बिम्बजालो – मी०, रो०; तिम्बजालो – स्या० ।

२०. सुभद्दो कटिस्सहो चेव, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
सालिया[1] च कळिया च[1], अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

B. 357 २१. सो पि बुद्धो असमसमो, असीतिहत्थमुग्गतो ।
अतिरोचति तेजेन, दससहस्सिम्हि[2] धातुया ॥

२२. सुफुल्लो सालराजा व, विज्जू व गगने यथा ।
मज्झन्हिके व सूरियो, एवं सो उपसोभथ ॥

२३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, समकं आसि जीवितं ।
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥

२४. ओभासं दस्सयित्वान, विमलं कत्वान सासनं ।
चवि[3] चन्दो व[3] गगने, निब्बुतो सो ससावको ॥

२५. धम्मदस्सी महावीरो; सालाराममि्ह[4] निब्बुतो ।
तत्थेवस्स[5] थूपवरो, तीणियोजनमुग्गतो[6] ति ॥

धम्मदस्सिस्स भगवतो वंसो पन्नरसमो ।

---

१८. सिद्धत्थबुद्धवंसो

R. 47 १. धम्मदस्सिस्स अपरेन, सिद्धत्थो नाम[7] नायको[7] ।
निहनित्वा[8] तमं सब्बं, सुरियो अब्भुग्गतो यथा ॥

२. सो पि पत्वान सम्बोधिं[9], सन्तारेन्तो सदेवकं ।
अभिवस्सि धम्ममेघेन, निब्बापेन्तो सदेवकं ॥

३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, अहेसुं अभिसमया तयो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

४. पुनापरं भीमरथे[10], यदा आहनि दुन्दुभिं ।
तदा नवुतिकोटीनं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. यदा बुद्धो धम्मं देसेसि, वेभारे सो पुरुत्तमे[11] ।
तदा नवुतिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥

१–१. सालिया च वलाया च – सी० ; सालिसा च कळिस्सा च – स्या० ; साळिया च वळिया च – रो० । २. दससहस्सम्हि – स्या०, रो० । ३–३. रवि चन्दो व – सी० ; विरोचयि चन्दो व – रो० । ४. केसाराममि्ह – सी०, स्या०, रो० । ५. तत्थेव सो – सी०, रो० ; तस्सेव सो – स्या० । ६. तियोजनसमुग्गतो – सी०, रो० । ७–७. लोक ० – स्या० । ८. नीहरित्वा – सी०, रो० ; निहन्त्वान – स्या० । ९. सम्बुद्धं – सी० । १०. भीमरट्ठे – सी०, स्या०, रो० । ११. नरुत्तमो – स्या० ।

६. सन्निपाता तयो आसुं, तस्मिं[1] पि द्विपदुत्तमे[1] ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

७. कोटिसतानं नवुतीनं[2], असीतिया पि च कोटिनं । B. 358
एते आसुं तयो ठाना, विमलानं समागमे ॥

८. अहं तेन समयेन, मङ्गलो नाम तापसो ।
उग्गतेजो दुप्पसहो, अभिञ्ञाबलसमाहितो ॥

९. जम्बुतो फलमानेत्वा[3], सिद्धत्थस्स अदासहं ।
पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, इदं वचनमब्रवि ॥

१०. "पस्सथ इमं तापसं, जटिलं उग्गतापनं ।
चतुन्नवुतितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

११. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१२. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१३. वेभारं नाम नगरं, उदेनो नाम खत्तियो ।
सुफस्सा नाम जनिका, सिद्धत्थस्स महेसिनो ॥

१४. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
कोकासुप्पलकोकनदा[4], तयो पासादमुत्तमा ॥

१५. तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सोमनस्सा[5] नाम सा नारी, अनुपमो नाम अत्रजो ॥

१६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिविकायाभिनिक्खमि[6] ।
अनूनदसमासानि, पधानं पदही जिनो ॥

१७. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, सिद्धत्थो लोकनायको । R. 48
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो[7] ॥

१८. सम्बलो[8] च सुमित्तो च, अहेसुं अग्गसावका ।
रेवतो नामुपट्ठाको, सिद्धत्थस्स महेसिनो ॥

१–१. सिद्धत्थस्स महेसिनो – स्या०; ०दीपदुत्तमे – रो० । २. नवुतिया – स्या० । ३. फलमाहत्वा – सी०, स्या०, रो० । ४. ० कोकनुदा – स्या०, रो० । ५. सुमना – सी०, स्या०, रो० । ६. सिविकायानेन निक्खमी – सी०; सविकायानेन निक्खमि – रो० । ७. पुरुत्तमे – सी० । ८. सम्फलो – सी०, रो० ।

१९. सीवला च सुरामा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, कणिकारो[1] ति वुच्चति ॥

२०. सुप्पियो च समुद्दो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
रम्मा चेव सुरम्मा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

B. 359 २१. सो बुद्धो सट्ठिरतनं, अहोसि नभमुग्गतो ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, दससहस्सी विरोचति ॥

२२. सो पि बुद्धो असमसमो, अतुलो अप्पटिपुग्गलो ।
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥

२३. विपुलं[2] पभं[2] दस्सयित्वा, पुप्फापेत्वान सावके ।
विलासेत्वा समापत्या, निब्बुतो सो ससावको ॥

२४. सिद्धत्थो मुनिवरो बुद्धो, अनोमारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेवस्स थूपवरो, चतुयोजनमुग्गतो ति ॥

सिद्धत्थस्स भगवतो वंसो सोळसमो ।

---

१९. तिस्सबुद्धवंसो

१. सिद्धत्थस्स अपरेन, असमो अप्पटिपुग्गलो ।
अनन्ततेजो[3] अमितयसो, तिस्सो लोकग्गनायको ॥

२. तमन्धकारं विधमित्वा, ओभासेत्वा सदेवकं ।
अनुकम्पको महावीरो, लोके उप्पज्जि चक्खुमा ॥

३. तस्सा पि अतुला इद्धि, अतुलं[4] सीलं समाधि च[4] ।
सब्बत्थ पारमिं गन्त्वा, धम्मचक्कं पवत्तयि ॥

४. सो बुद्धो दससहस्सिम्हि, विञ्ञापेसि गिरं सुचिं ।
कोटिसतानि अभिसमिंसु, पठमे धम्मदेसने ॥

५. दुतियो[5] नवुतिकोटीनं[5], ततियो सट्ठिकोटियो ।
बन्धनातो[6] पमोचेसि[7], सत्ते[8] नरमरू तदा ॥

---

१. कणिकारो – स्या० । २–२. विमलं पभं – सी०, रो०; विपुलप्पभं – स्या० । ३. अनन्तसीलो – स्या०, रो० । ४–४. अतुला सीलसमाधियो – स्या०; अतुलसील-समाधी च – रो० । ५–५. दुतिये नवुतिकोटियो – सी०; दुतिये० – रो० । ६. बन्धना सो – सी०, रो० । ७. विमोचेसि – रो० । ८. सम्पत्ते – सी०, स्या०, रो० ।

६. सन्निपाता तयो आसुं, तिस्से[1] लोकग्गनायके[1] ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
७. खीणासवसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
नवुतिसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥
८. असीतिसतसहस्सानं, ततियो आसि समागमो । B. 360, R. 49
खीणासवानं विमलानं, पुप्फितानं विमुत्तिया ॥
९. अहं तेन समयेन, सुजातो नाम खत्तियो ।
महाभोगं छड्डयित्वा, पब्बजिं इसिपब्बजं[2] ॥
१०. मयि पब्बजिते सन्ते, उप्पज्जि लोकनायको ।
बुद्धो ति सद्दं सुत्वान, पीति मे उपपज्जथ ॥
११. दिब्बं मन्दारवं पुप्फं, पदुमं पारिछत्तकं ।
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, धुनमानो उपागमिं ॥
१२. चतुवण्णपरिवुतं[3], तिस्सं लोकग्गनायकं ।
तमहं पुप्फं गहेत्वा, मत्थके धारयिं[4] जिनं ॥
१३. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, जनमज्झे निसीदिय ।
"द्वेनवुते[5] इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१४. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥
१५. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥
१६. खेमकं नाम नगरं, जनसन्धो नाम खत्तियो ।
पदुमा नाम जनिका, तिस्सस्स च महेसिनो ॥
१७. सत्तवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
गुहासेलनारिसयनिसभा[6], तयो पासादमुत्तमा ॥
१८. समतिंससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुभद्दानामिका[7] नारी, आनन्दो नाम अत्रजो ॥

१–१. तिस्सस्स च महेसिनो – स्या० । २. इसिपब्बज्जं – स्या०, रो० । ३. पातुवण्णपरिवुतं – स्या० । ४. धारये – स्या० । ५. द्वानवुते – स्या० । ६. गुहासेल-नारिनिसभा – सी०, रो०; गुणसेलानादियनिसभो – स्या० । ७. सुभद्दानाम सा – सी०, रो०; सुभद्दा नाम – स्या० ।

१९. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्ठमासानि[1], पधानं पदही जिनो ॥

२०. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, तिस्सो लोकग्गनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, यसवतियमुत्तमे[2] ॥

२१. ब्रह्मदेवो[3] उदयो च, अहेसुं अग्गसावका ।
समङ्गो[4] नामुपट्ठाको, तिस्सस्स च महेसिनो ॥

B. 361 २२. फुस्सा चेव सुदत्ता च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, असनो ति पवुच्चति ॥

२३. सम्बलो च सिरिमा[5] चेव, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
किसागोतमी उपसेना, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२४. सो[6] बुद्धो सट्ठिरतनो, अहु उच्चत्तने जिनो ।
अनूपमो असदिसो, हिमवा विय दिस्सति ॥

२५. तस्सा पि अतुलतेजस्स, आयु आसि अनुत्तरो ।
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥

२६. उत्तमं पवरं सेट्ठं, अनुभोत्वा महायसं ।
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निब्बुतो सो ससावको ॥

R. 50 २७. वलाहको व अनिलेन, सुरियेन विय उस्सवो ।
अन्धकारो व पदीपेन[7], निब्बुतो सो ससावको ॥

२८. तिस्सो जिनवरो बुद्धो, नन्दाराममि्ह निब्बुतो ।
तत्थेवस्स जिनथूपो, तीणियोजनमुग्गतो[8] ति ॥

तिस्सस्स भगवतो वंसो सत्तरसमो ।

---

२०. फुस्सबुद्धवंसो[9]

१. तत्थेव मण्डकप्पम्हि, अहु सत्था अनुत्तरो ।
अनुपमो असमसमो, फुस्सो लोकग्गनायको ॥

---

१. अनूनकं अट्ठमासं – सी०, रो०; अनूनकं अड्ढमासं – स्या० । २. यसवतीदायमुत्तमे – स्या० । ३. ब्रह्मदेवो च – सी०, स्या० । ४. सुमङ्गलो – सी०; समगो – स्या० । ५. सिरी – सी०, स्या०, रो० । ६. सो पि – सी०, स्या०, रो० । ७. दीपेन – सी०, स्या०, रो० । ८. तीणि योजनमुस्सितो – सी०, स्या०, रो० । ९. पुस्सबुद्धवंसो – स्या० ।

२. सो पि सब्बं तमं हन्त्वा[1], विजटेत्वा महाजटं ।
सदेवकं तप्पयन्तो, अभिवस्सि अमतम्बुना[2] ॥

३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, फुस्से नक्खत्तमङ्गले ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

४. नवुतिसतसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ।
असीतिसतसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

५. सन्निपाता तयो आसुं, फुस्सस्सा[3] पि[3] महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

६. सट्ठिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो । B. 362
पञ्ञाससतसहस्सानं, दुतियो[4] आसि समागमो ॥

७. चत्तारीससतसहस्सानं[5], ततियो आसि समागमो ।
अनुपादा[6] विमुत्तानं, वोच्छिन्नपटिसन्धिनं ॥

८. अहं तेन समयेन, विजितावी[7] नाम खत्तियो ।
छड्डयित्वा[8] महारज्जं, पब्बजिं तस्स सन्तिके ॥

९. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, फुस्सो लोकग्गनायको ।
"द्वेनवुते इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१०. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

११. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं[9] ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१२. सुत्तन्तं विनयं चा पि, नवङ्गं सत्थुसासनं ।
सब्बं परियापुणित्वा[10], सोभयिं जिनसासनं ॥

१३. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, ब्रह्मं भावेत्व[11] भावनं । R. 51
अभिञ्ञासु पारमिं गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगञ्छहं[12] ॥

१४. कासिकं नाम नगरं, जयसेनो नाम खत्तियो ।
सिरिमा नाम जनिका, फुस्सस्सा पि महेसिनो ॥

---

१. हत्वा – रो० । २. अमतम्बुया – रो० । ३–३. पुस्सस्स च – स्या० । ४. दुतिया – स्या० । ५. चत्तालीस० – स्या० । ६. अनुपादि – सी० । ७. विजितो – स्या० । ८. छड्डयित्वान – सी०, रो० । ९. पसादयि – रो० । १०. परियापुणित्वान – सी०, स्या०, रो० । ११. भावेत्वा – स्या०, रो० । १२. ब्रह्मलोकमगच्छहं – सी०, रो० ।

१५. नववस्ससहस्सानि[1], अगारं अज्झ सो वसि ।
गरुळपक्खहंससुवण्णभारा[2], तयो पासादमुत्तमा ॥

१६. तिंसइत्थिसहस्सानि[3], नारियो समलङ्कता ।
किसागोतमी नाम नारी, अनूपमो[4] नाम अत्रजो ॥

१७. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
छमासं[5] पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥

१८. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, फुस्सो लोकग्गनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥

१९. सुरक्खितो[6] धम्मसेनो[6], अहेसुं अग्गसावका ।
सभियो[7] नामुपट्ठाको, फुस्सस्सा पि महेसिनो ॥

B. 363 २०. चाला च उपचाला च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, आमण्डो[8] ति पवुच्चति[8] ॥

२१. धनञ्जयो[9] विसाखो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
पदुमा चेव[10] नागा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२२. अट्ठपण्णासरतनं, सो पि अच्चुग्गतो मुनि ।
सोभते सतरंसी व, उळुराजा व पूरितो ॥

२३. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२४. ओवदित्वा[11] बहू सत्ते, सन्तारेत्वा बहू[12] जने ।
सो पि सत्था अतुलयसो, निब्बुतो सो ससावको ॥

२५. फुस्सो जिनवरो सत्था, सेनारामम्हि[13] निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

फुस्सस्स भगवतो वंसो अट्ठारसमो ।

---

१. छब्बस्ससहस्सानि – सी०; छब्बस्ससहस्सानं – रो० । २–२. गरुळ-हंस-सुवण्ण-भरा – सी०, रो०; गरुळ-हंस-सुवण्ण तारा – स्या० । ३. तेवीसतिसहस्सानि – सी०, स्या०, रो० । ४. आनन्दो – सी०, स्या०, रो० । ५. सत्ताहं – स्या० । ६–६. सुखितो धम्मसेनो च – सी०, रो० । ७. सभिय्यो – स्या०; सम्भियो – रो० । ८–८. आमलकोति वुच्चति – स्या० । ९. धनञ्चयो – म०; अनञ्जयो – स्या० । १०. सिरि – स्या० । ११. ओवादेत्वा – रो० । १२. महा – सी०, रो० । १३. सोनारामम्हि – सी०, रो० ।

२१. विपस्सीबुद्धवंसो

१. फुस्सस्स च अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो । R. 52
विपस्सी नाम नामेन, लोके उप्पज्जि चक्खुमा ।।

२. अविज्जं[1] सब्बं[1] पदालेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।
धम्मचक्कं पवत्तेतुं, पक्कामि बन्धुमतीपुरं ।।

३. धम्मचक्कं पवत्तेत्वा, उभो बोधेसि नायको ।
गणनाय न वत्तब्बो, पठमाभिसमयो अहु ।।

४. पुनापरं अमितयसो, तत्थ सच्चं पकासयि ।
चतुरासीतिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ।।

५. चतुरासीतिसहस्सानि, सम्बुद्धं अनुपब्बजुं ।
तेसमारामपत्तानं, धम्मं देसेसि चक्खुमा ।।

६. सब्बाकारेन भासतो[2], सुत्वा[3] उपनिसादिनो[4] । B. 364
ते पि धम्मवरं गन्त्वा, ततियाभिसमयो अहु ।।

७. सन्निपाता तयो आसुं, विपस्सिस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ।।

८. अट्ठसट्ठिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
भिक्खुसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ।।

९. असीतिभिक्खुसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
तत्थ भिक्खुगणमज्झे, सम्बुद्धो अतिरोचति ।।

१०. अहं तेन समयेन, नागराजा महिद्धिको ।
अतुलो नाम नामेन, पुञ्ञवन्तो जुतिन्धरो ।।

११. नेकानं नागकोटीनं, परिवारेत्वानहं तदा ।
वज्जन्तो दिब्बतुरियेहि, लोकजेट्ठं उपागमिं ।।

१२. उपसङ्कमित्वा सम्बुद्धं, विपस्सिं लोकनायकं ।
मणिमुत्तरतनखचितं, सब्बाभरणविभूसितं[5] ।
निमन्तेत्वा धम्मराजस्स, सुवण्णपीठमदासहं ।।

१–१. अविज्जण्डं – स्या० । २. भासते – सी० । ३. ठत्वा – स्या० । ४. उपनिस्स जिने – सी०; उपनिस्सा जिनो – स्या०; उपनिसा जिनो – रो० । ५. सब्बाभरणभूसिता – सी०; सब्बाभरण भूसितं – रो० ।

१३. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, सङ्घमज्झे निसीदिय ।
"एकनवुतितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ।।

१४. "अहु कपिलव्हया[1] रम्मा[1], निक्खमित्वा तथागतो ।
पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं[2] ।।

R. 53 १५. "अजपालरुक्खमूलस्मिं, निसीदित्वा तथागतो ।
तत्थ पायासं पग्गय्ह, नेरञ्जरमुपेहिति ।।

१६. "नेरञ्जराय तीरम्हि, पायासं[3] अद सो[3] जिनो ।
पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिति[4] ।।

१७. "ततो पदक्खिणं कत्वा, बोधिमण्डं अनुत्तरो[5] ।
अस्सत्थमूले सम्बोधिं, बुज्झिस्सति महायसो ।।

१८. "इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।
पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ।।

B. 365 १९. "अनासवा वीतरागा[6], सन्तचित्ता समाहिता ।
कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।
आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिमं[7] जिनं ।।

२०. "खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।
अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ।।

२१. "चित्तो च हत्थाळवको, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका ।
आयु वस्ससतं तस्स, गोतमस्स यसस्सिनो ।।

२२. "इदं सुत्वान वचनं ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ।।

२३. तस्साहं वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ।।

२४. नगरं बन्धुमती नाम, बन्धुमा[8] नाम खत्तियो ।
माता बन्धुमती नाम, विपस्सिस्स महेसिनो ।।

१-१. कपिलव्हये रम्मे – सी०, रो० । २. दुक्करकारियं – रो० । ३-३. पायसं असति – सी०; ० अदिसो – स्या०; ० असति – रो० । ४. बोधिमूलम्हि एहिति – स्या० । ५. अनुत्तरं – सी०, स्या०, रो० । ६. वीतमला – सी० । ७. उपट्ठिस्सति तं – सी० । ८. बन्धुमो – स्या०, रो० ।

२५. अट्ठवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
नन्दो सुनन्दो सिरिमा, तयो पासादमुत्तमा ॥

२६. तिचत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुदस्सना[1] नाम सा नारी, समवत्तक्खन्धो नाम अत्रजो ॥

२७. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्ठमासानि, पधानं पदही जिनो ॥

२८. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, विपस्सी लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥

२९. खण्डो च तिस्सनामो[2] च, अहेसुं अग्गसावका ।
असोको नामुपट्ठाको, विपस्सिस्स महेसिनो ॥

३०. चन्दा च चन्दमित्ता च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, पाटली ति पवुच्चति ॥

३१. पुनब्बसुमित्तो नागो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
सिरिमा उत्तरा चेव, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

३२. असीतिहत्थमुब्बेधो, विपस्सी लोकनायको । B. 366
पभा निद्धावति तस्स, समन्ता सत्तयोजने ॥

३३. असीतिवस्ससहस्सानि, आयु बुद्धस्स तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

३४. बहुदेवमनुस्सानं, बन्धना[3] परिमोचयि ।
मग्गामग्गं च आचिक्खि, अवसेसपुथुज्जने ॥

३५. आलोकं दस्सयित्वान, देसेत्वा[4] अमतं पदं । R. 54
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निब्बुतो सो ससावको ॥

३६. इद्धिवरं पुञ्ञवरं, लक्खणं च[5] कुसुमितं[5] ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

३७. विपस्सी जिनवरो[6] बुद्धो[6], सुमित्तारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेवस्स थूपवरो, सत्तयोजनमुस्सितो ति ॥

विपस्सिस्स भगवतो वंसो एकूनवीसतिमो ।

---

१. सुतना – मा०, रो० । २. तिस्सो नाम – रो० । ३. बन्धनं – स्या०, रो० । ४. दस्सेत्वा – स्या० । ५–५. लक्खणं चतुभूमकं – सी०; लक्खणचक्कमुमितं – स्या०; लक्खणं चतुभूमिकं – रो० । ६–६. जिनवरो धीरो – सी०, रो०; नरवरो वीरो – स्या० ।

२२. सिखीबुद्धवंसो

१. विपस्सिस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
सिखिव्हयो आसि[1] जिनो, असमो अप्पटिपुग्गलो ॥

२. मारसेनं पमद्दित्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।
धम्मचक्कं पवत्तेसि, अनुकम्पाय पाणिनं ॥

३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, सिखिम्हि जिनपुङ्गवे[2] ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

४. अपरं पि धम्मं देसेन्ते, गणसेट्ठे नरुत्तमे ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. यमकपाटिहारियं[3] च[3], दस्सयन्ते सदेवके ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

B. 367 ६. सन्निपाता तयो आसुं, सिखिस्सा पि महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

७. भिक्खुसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
असीतिभिक्खुसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥

८. सत्ततिभिक्खुसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
अनुपलित्तो पदुमं व, तोयम्हि सम्पवड्ढितं ॥

९. अहं तेन समयेन, अरिन्दमो नाम खत्तियो ।
सम्बुद्धप्पमुखं सङ्घं, अन्नपानेन तप्पयिं ॥

१०. बहुं दुस्सवरं दत्वा, दुस्सकोटिं अनप्पकं ।
अलङ्कतं हत्थियानं, सम्बुद्धस्स अदासहं ॥

११. हत्थियानं निम्मिनित्वा, कप्पियं उपनामयिं ।
पूरयिं मानसं मय्हं, निच्चं दळ्हमुपट्ठितं ॥

R. 55 १२. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, सिखी लोकग्गनायको ।
"एकतिंसे इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१३. "अहु कपिलव्हया रम्मा ... पे० ... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

---

१. नाम – सी०, स्या०, रो० । २. मुनिपुङ्गवे – सी० । ३–३. यमकं पाटिहीरं च – सी०, रो०; यमकपाटिहारियं – स्या० ।

१४. तस्साहं[१] वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१५. नगरं अरुणवती नाम, अरुणो नाम खत्तियो ।
पभावती नाम जनिका, सिखिस्सा[२] पि[२] महेसिनो ॥

१६. सत्तवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
सुचन्दको[३] गिरि वसभो[३], तयो पासादमुत्तमा ॥

१७. चतुवीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सब्बकामा नाम नारी[४], अतुलो नाम अत्रजो ॥

१८. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
अट्ठमासं पधानचारं, अचरी[५] पुरिसुत्तमो ॥

१९. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, सिखी लोकग्गनायको । B. 368
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥

२०. अभिभू सम्भवो चेव[६], अहेसुं अग्गसावका ।
खेमङ्करो नामुपट्ठाको[७], सिखिस्सा पि महेसिनो ॥

२१. सखिला[८] च[८] पदुमा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, पुण्डरीको ति वुच्चति ॥

२२. सिरिवड्ढो च नन्दो[९] च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
चित्ता चेव सुगुत्ता च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

२३. उच्चत्तनेन सो बुद्धो, सत्ततिहत्थमुग्गतो ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, द्वत्तिंसवरलक्खणो ॥

२४. तस्सा पि ब्यामप्पभा काया, दिवारत्तिं[१०] निरन्तरं ।
दिसोदिसं निच्छरन्ति, तीणियोजनसो पभा ॥

२५. सत्ततिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

---

१. तस्सापि – स्या० । २–२. सिखिस्स च – सी०, स्या०, रो० । ३–३. सुचन्दो गिरि वहनो – सी०, रो०; सुवड्ढको गिरि नारीवाहनो – स्या० । ४. सा नारी – स्या० । ५. अचरि – स्या०, रो० । ६. नाम – सी०, स्या०, रो० । ७. उपट्ठाको – सी०, रो० । ८–८. अखिला चेव – सी०, रो०; मखिला च – स्या० । ९. चन्दो – सी०, रो० । १०. निच्छरन्ति – स्या० ।

२६. धम्ममेघं[1] पवस्सेत्वा[2], तेमयित्वा सदेवके ।
खेमन्तं[3] पापयित्वान, निब्बुतो सो ससावको ॥

२७. अनुब्यञ्जनसम्पन्नं, द्वत्तिंसवरलक्खणं ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

२८. सिखी मुनिवरो बुद्धो, अस्सारामम्हि[4] निब्बुतो ।
तत्थेवस्स थूपवरो, तीणियोजनमुग्गतो ति ॥

सिखिस्स भगवतो वंसो वीसतिमो ।

---

२३. वेस्सभूबुद्धवंसो

R. 56 १. तत्थेव मण्डकप्पम्हि, असमो अप्पटिपुग्गलो ।
वेस्सभू नाम नामेन, लोके उप्पज्जि नायको[5] ॥

B. 369 २. आदित्तं[6] वत[6] रागग्गि, तण्हानं विजितं तदा[7] ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥

३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते[8], वेस्सभूलोकनायके[9] ।
असीतिकोटिसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

४. पक्कन्ते चारिकं रट्ठं, लोकजेट्ठे नरासभे ।
सत्ततिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. महादिट्ठिं विनोदेन्तो, पाटिहेरं[10] करोति सो ।
समागता नरमरू, दससहस्सी सदेवके ॥

६. महाअच्छरियं दिस्वा, अब्भुतं लोमहंसनं ।
देवा चेव मनुस्सा च, बुज्झरे सट्ठिकोटियो ॥

७. सन्निपाता तयो आसुं, वेस्सभुस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

८. असीतिभिक्खुसहस्सानं[11], पठमो आसि समागमो ।
सत्ततिभिक्खुसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥

---

१. धम्ममेघं – रो० । २. वस्सित्वान – स्या० । ३. खेमतं – स्या० । ४. दुस्सारामम्हि – सी०, रो० । ५. सो जिनो – स्या०, रो० । ६–६. असित्तमिव – सी०; आदित्तं इद – स्या०; आदित्तं ति च – रो० । ७. जानं – स्या०; सदा – रो० । ८. पवत्तेसि – स्या० । ९. वेस्सभू लोकनायको – स्या०, रो० । १०. पाटिहीरं – सी०, रो० । ११. असीतिकोटि-सहस्सानं – स्या० ।

९. सट्ठिभिक्खुसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
जरादिभयभीतानं[1], ओरसानं महेसिनो[2] ॥

१०. अहं तेन समयेन, सुदस्सनो नाम खत्तियो ।
निमन्तेत्वा महावीरं, दानं दत्वा महारहं ।
अन्नपानेन वत्थेन, ससङ्घं जिन पूजयिं ॥

११. तस्स बुद्धस्स असमस्स, चक्कं वत्तितमुत्तमं ।
सुत्वान पणितं धम्मं, पब्बज्जमभिरोचयिं ॥

१२. महादानं पवत्तेत्वा, रत्तिन्दिवमतन्दितो ।
पब्बज्जं गुणसम्पन्नं, पब्बजिं जिनसन्तिके ॥

१३. आचारगुणसम्पन्नो, वत्तसीलसमाहितो ।
सब्बञ्ञुतं गवेसन्तो, रमामि जिनसासने ॥

१४. सद्धापीतिं उपगन्त्वा[3], बुद्धं वन्दामि सत्थरं[4] ।
पीति उप्पज्जति मय्हं, बोधियायेव कारणा ॥

१५. अनिवत्तमानसं ञत्वा, सम्बुद्धो एतदब्रवि । B. 370
"एकतिंसे इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१६. "अहु कपिलव्हया रम्मा ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१७. तस्साहं वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं । R. 57
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१८. अनोमं नाम नगरं, सुप्पतीतो[5] नाम खत्तियो ।
माता यसवती नाम, वेस्सभुस्स महेसिनो ॥

१९. छ[6] च वस्ससहस्सानि[6], अगारं अज्झ सो वसि ।
रुचि सुरुचि[7] रतिवड्ढनो[7], तयो पासादमुत्तमा ॥

२०. अनूनतिंससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुचित्ता नाम सा नारी, सुप्पबुद्धो नाम अत्रजो ॥

२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिविकायाभिनिक्खमि[8] ।
छमासं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥

---

१. ०चित्तानं – रो० । २. महेसिनं – रो० । ३. उपागन्त्वा – सी०; उप्पादेत्वा – स्या० । ४. सत्थारं – सी० । ५. सुतीतो – सी०; सुप्पतितो – स्या०; सुपतितो – रो० । ६–६. छब्बस्स ० – सी०, स्या०; छब्बस्ससहस्सानं – रो० । ७–७. सुरुचि वड्ढमाना – सी०; सुरति वड्ढका – स्या०; ० वड्ढना – रो० । ८. सिविकायानाभिनिक्खमि – रो० ।

२२. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, वेस्सभू लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, अरुणारामे[1] नरुत्तमो[2] ।।

२३. सोणो च उत्तरो चेव, अहेसुं अग्गसावका ।
उपसन्तो नामुपट्ठाको, वेस्सभुस्स महेसिनो ।।

२४. रामा[3] चेव समाला च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महासालो ति वुच्चति ।।

२५. सोत्थिको चेव रम्भो[4] च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
गोतमी[5] सिरिमा चेव[5], अहेसुं अग्गुपट्ठिका ।।

२६. सट्ठिरतनमुब्बेधो, हेमयूपसमूपमो ।
काया निच्छरति रस्मि[6], रत्ति[7] व पब्बते सिखी ।।

२७. सट्ठिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ।।

B. 371 २८. धम्मं वित्थारिकं कत्वा, विभजित्वा[8] महाजनं ।
धम्मनावं ठपेत्वान, निब्बुतो सो ससावको ।।

२९. दस्सनेय्यं सब्बजनं[9], विहारं इरियापथं[10] ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ।।

३०. वेस्सभू जिनवरो सत्था, खेमारामम्हि निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ।।

वेस्सभुस्स भगवतो वंसो एकवीसतिमो ।

---

२४. ककुसन्धबुद्धवंसो[11]

R. 58 १. वेस्सभुस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
ककुसन्धो नाम नामेन, अप्पमेय्यो दुरासदो ।।

२. उग्घाटेत्वा सब्बभवं, चरियाय[12] पारमिं गतो ।
सीहो व पञ्जरं भेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।।

---

१. अरुणेपि – स्या० । २. नरुत्तमे – रो० । ३. दामा – सी०, रो० । ४. रम्मो – सी०, स्या०, रो० । ५–५. गोतमी च सिरीमा च – सी०; गोतमी च सिरिमा च – स्या०, रो० । ६. रंसी – सी०; रंसि – स्या०, रो० । ७. रत्ती – सी०; रत्ति – रो० । ८. विभज्जित्वा – स्या० । ९. महाजनं – रो० । १०. चिरियापथं – सी०, रो० । ११. कुक्कुसन्धबुद्धवंसो – स्या० । १२. चरिया – सी०, रो० ।

३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, ककुसन्धे[१] लोकनायके ।
चत्तारीसकोटिसहस्सानं, धम्माभिसमयो[२] अहु ॥

४. अन्तलिक्खम्हि आकासे, यमकं कत्वा विकुब्बनं ।
तिंसकोटिसहस्सानं, बोधेसि देवमानुसे ॥

५. नरदेवस्स यक्खस्स, चतुसच्चप्पकासने ।
धम्माभिसमयो तस्स, गणनातो असङ्खियो ॥

६. ककुसन्धस्स भगवतो, एको आसि समागमो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

७. चत्तालीससहस्सानं, तदा[३] आसि समागमो ।
दन्तभूमिमनुप्पत्तानं, आसवारिगणक्खया[४] ॥

८. अहं तेन समयेन, खेमो नामासि खत्तियो ।
तथागते जिनपुत्ते, दानं दत्वा अनप्पकं ॥

९. पत्तं च चीवरं दत्वा, अञ्जनं मधुलट्ठिकं ।
इमेतं पत्थितं सब्बं, पटियादेमि[५] वरं वरं ॥

१०. सो पि मं बुद्धो[६] ब्याकासि, ककुसन्धो विनायको । B. 372
"इमम्हि भद्दके कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

११. "अहु कपिलव्हया रम्मा ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१२. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१३. नगरं खेमावती[७] नाम, खेमो नामासहं तदा ।
सब्बञ्ञुतं गवेसन्तो, पब्बजिं तस्स सन्तिके ॥

१४. ब्राह्मणो अग्गिदत्तो च, आसि बुद्धस्स सो पिता ।
विसाखा नाम जनिका, ककुसन्धस्स सत्थुनो[८] ॥

१५. वसते तत्थ खेमे पुरे, सम्बुद्धस्स महाकुलं ।
नरानं पवरं सेट्ठं, जातिमन्तं महायसं ॥

---

१. कुक्कुसन्धे – स्या० । २. पठमाभिसमयो – सी०, स्या०, रो० । ३. दुतियो – सी० । ४. आसवादिगणक्खया – सी०, स्या०, रो० । ५. पटियादेत्वा – सी० । ६. मुनि – सी०, स्या०, रो० । ७. खेमवती – सी०, स्या०, रो० । ८. महेसिनो – सी०, स्या०, रो० ।

१६. चतुवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
काम-कामवण्ण-कामसुद्धिनामा[1], तयो पासादमुत्तमा ।।

R. 59 १७. समतिंससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
रोचिनी[2] नाम सा नारी[2], उत्तरो नाम अत्रजो ।।

१८. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्ठमासानि[3], पधानं पदही जिनो ।।

१९. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, ककुसन्धो विनायको[4] ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ।।

२०. विधुरो[5] च सञ्जीवो च[5], अहेसुं अग्गसावका ।
बुद्धिजो नामुपट्ठाको, ककुसन्धस्स सत्थुनो ।।

२१. सामा[6] च चम्पानामा च[6], अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, सिरीसो ति पवुच्चति ।।

२२. अच्चुतो[7] च सुमनो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
नन्दा चेव सुनन्दा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ।।

B. 373 २३. चत्तालीसरतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
कनकप्पभा निच्छरति, समन्ता दसयोजनं[8] ।।

२४. चत्तालीसवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ।।

२५. धम्मापणं पसारेत्वा, नरनारीनं सदेवके ।
नदित्वा सीहनादं व, निब्बुतो सो ससावको ।।

२६. अट्ठङ्गवचनसम्पन्नो, अच्छिद्दानि निरन्तरं ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ।।

१–१. सुचि सुरुचि रतिवद्धननामका – सी०; कामवड्ढ कामसुद्धि रतिवड्ढनो – स्या०; रुचि सुरुचि वड्ढना – रो० । २–२. विरोचमाना नाम नारी – सी०, रो०; रोपिनी ० – स्या० । ३. अनूनकं अट्ठमासं – सी०, स्या०, रो० । ४. लोकनायको – सी०, स्या०, रो० । ५–५. विधुरो सञ्जीवो नाम च – सी०, रो०; विधुरो संजीवनामो च – स्या० । ६–६. समा च चम्पनामा च – सी०, रो० । ७. अच्चुग्गतो – स्या० । ८. द्वादसयोजनं – सी०, रो० ।

२७. ककुसन्धो जिनवरो, खेमारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेवस्स थूपवरो, गावुतं[1] नभमुग्गतो[1] ति ॥

ककुसन्धस्स भगवतो वंसो द्वावीसतिमो ।

---

२५. कोणागमनबुद्धवंसो[2]

१. ककुसन्धस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।   R. 60
कोणागमनो नाम जिनो, लोकजेट्ठो नरासभो ॥

२. दस धम्मे पूरयित्वान, कन्तारं समतिक्कमि ।
पवाहिय[3] मलं सब्बं, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥

३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, कोणागमननायके[4] ।
तिंसकोटिसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

४. पाटिहीरं करोन्ते च, परवादप्पमद्दने ।
वीसतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. ततो विकुब्बनं कत्वा, जिनो देवपुरं गतो ।
वसते[5] तत्थ सम्बुद्धो, सिलाय पण्डुकम्बले ॥

६. पकरणे सत्त देसेन्तो, वस्सं वसति सो मुनि ।
दसकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

७. तस्सा पि देवदेवस्स, एको आसि समागमो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

८. तिंसभिक्खुसहस्सानं, तदा आसि समागमो ।   B. 374
ओघानमतिक्कन्तानं, भिज्जितानं च मच्चुया ॥

९. अहं तेन समयेन, पब्बतो नाम खत्तियो ।
मित्तामच्चेहि सम्पन्नो, अनन्तबलवाहनो[6] ॥

१०. सम्बुद्धदस्सनं गन्त्वा, सुत्वा धम्ममनुत्तरं ।
निमन्तेत्वा सजिनसङ्घं, दानं दत्वा यदिच्छकं ॥

१–१. गावुत० – सी०, स्या०, रो० । २. कोनागमनबुद्धवंसो – स्या० । ३. पवाहाय – स्या० । ४. कोणागमने नाम नायके – सी०; कोनागमने विनायके – स्या०; कोनागमने नायके – रो० । ५. वसति – सी० । ६. बलबाहनमप्पकं – स्या० ।

११. पट्टुण्णं चीनपट्टं च, कोसेय्यं कम्बलं पि च ।
सोवण्णपादुकं चेव, अदासिं सत्थुसावके ॥

१२. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, सङ्घमज्झे निसीदिय ।
"इमम्हि भद्दके कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१३. "अहु कपिलव्हया रम्मा ... पे० ... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

१५. सब्बञ्ञुतं गवेसन्तो, दानं दत्वा नरुत्तमे ।
ओहायाहं[1] महारज्जं, पब्बजिं जिनसन्तिके[2] ॥

१६. नगरं सोभवती नाम, सोभो नामासि खत्तियो ।
वसते तत्थ नगरे, सम्बुद्धस्स महाकुलं ॥

R. 61 १७. ब्राह्मणो यञ्ञदत्तो च, आसि बुद्धस्स सो पिता ।
उत्तरा नाम जनिका, कोणागमनस्स सत्थुनो ॥

१८. तीणि वस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
तुसित-सन्तुसित-सन्तुट्ठा, तयो पासादमुत्तमा ॥

१९. अनूनसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
रुचिगत्ता नाम नारी, सत्थवाहो नाम अत्रजो ॥

२०. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
छमासं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥

B. 375 २१. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, कोणागमननायको ।
वत्तिचक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥

२२. भिय्यसो[3] उत्तरो नाम, अहेसुं अग्गसावका ।
सोत्थिजो नामुपट्ठाको, कोणागमनस्स सत्थुनो[4] ॥

२३. समुद्दा उत्तरा चेव, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, उदुम्बरो[5] ति पवुच्चति[5] ॥

२४. उग्गो च सोमदेवो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
सीवला चेव सामा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

१. ओहायिमं – सी० । २. तस्स सन्तिके – सी० । ३. भिय्यो सो – स्या०, रो० । ४. यसस्सिनो – स्या० । ५–५. ० वुच्चति – स्या०; उदम्बरोति वुच्चति – रो० ।

२५. उच्चत्तनेन सो बुद्धो, तिंसहत्थसमुग्गतो ।
उक्कामुखे यथा कम्बु[1], एवं रंसीहि मण्डितो ॥

२६. तिंसवस्ससहस्सानि, आयु बुद्धस्स तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

२७. धम्मचेतिं[2] समुस्सेत्वा[2], धम्मदुस्सविभूसितं ।
धम्मपुप्फगुळं कत्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥

२८. महाविलासो तस्स जनो, सिरिधम्मप्पकासनो ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥

२९. कोणागमनो सम्बुद्धो, पब्बतारामम्हि निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

कोणागमनस्स भगवतो वंसो तेवीसतिमो ।

---

२६. कस्सपबुद्धवंसो

१. कोणागमनस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो । R. 62
कस्सपो नाम गोत्तेन, धम्मराजा पभङ्करो ॥

२. सञ्छड्डितं[3] कुलमूलं, बव्हन्नपानभोजनं[4] ।
दत्वान याचके[5] दानं, पूरयित्वान मानसं ।
उसभो व आळकं भेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥

३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, कस्सपे लोकनायके । B. 376
वीसकोटिसहस्सानं[6], पठमाभिसमयो अहु ॥

४. चतुमासं यदा बुद्धो, लोके चरति चारिकं ।
दसकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. यमकं विकुब्बनं कत्वा, ञाणधातुं पकित्तयि ।
पञ्चकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

६. सुधम्मा देवपुरे रम्मे, तत्थ धम्मं पकित्तयि[7] ।
तीणिकोटिसहस्सानं, देवानं बोधयी जिनो ॥

---

१. तम्बं – स्या० । २–२. धम्मचेतियं समुस्सित्वा – स्या० । ३. स छड्डितं – स्या० । ४. बहुं च पानभोजनं – सी०; बहूनं पाणपूजितं – स्या०; बहुनं पानभोजनं – रो० । ५. दायके – स्या० । ६. वीसति ० – सी०, स्या० । ७. पकासयि – सी०, रो० ।

७. नरदेवस्स यक्खस्स, अपरे[1] धम्मदेसने ।
एतेसानं अभिसमया, गणनातो असङ्खिया[2] ॥

८. तस्सा पि देवदेवस्स, एको आसि समागमो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

९. वीसभिक्खुसहस्सानं, तदा आसि समागमो ।
अतिक्कन्तभवन्तानं[3], सिरिसीलेन तादिनं ॥

१०. अहं तदा माणवको, जोतिपालो ति विस्सुतो ।
अज्झायको मन्तधरो, तिण्णं वेदान पारगू ॥

११. लक्खणे इतिहासे च, सधम्मे पारमिं गतो ।
भूमन्तलिक्खकुसलो, कतविज्जो अनावयो[4] ॥

१२. कस्सपस्स भगवतो, घटिकारो नामुपट्ठको ।
सगारवो सप्पतिस्सो, निब्बुतो ततिये फले ॥

१३. आदाय मं घटीकारो, उपगञ्छि कस्सपं जिनं ।
तस्स धम्मं सुणित्वान, पब्बजिं तस्स सन्तिके ॥

१४. आरद्धविरियो हुत्वा, वत्तावत्तेसु कोविदो ।
न क्वचि[5] परिहायामि, पूरेसिं[6] जिनसासनं ॥

१५. यावता बुद्धभणितं, नवङ्गं[7] जिनसासनं[7] ।
सब्बं परियापुणित्वान, सोभयिं जिनसासनं ॥

१६. मम अच्छरियं दिस्वा, सो पि बुद्धो वियाकरि ।
"इमम्हि भद्दके कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

B. 377, R. 63 १७. "अहु कपिलव्हया रम्मा, निक्खमित्वा तथागतो ।
पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं ॥

१८. "अजपालरुक्खमूले, निसीदित्वा तथागतो ।
तत्थ पायासं पग्गय्ह[8], नेरञ्जरमुपेहिति ॥

१९. "नेरञ्जराय तीरम्हि, पायासं परिभुञ्जिय ।
पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिति[9] ॥

---

१. अपरे च – स्या० । २. असंखियो – स्या० । ३. अभिक्कन्त ० – स्या० । ४. अनामयो – स्या० । ५. क्वापि – सी० । ६. पूरेमि – सी०, स्या०, रो० । ७–७. नवङ्गं सत्थुसासनं – सी०, रो०; नवङ्ग सत्थुसासनं – स्या० । ८. समादाय – स्या० । ९. बोधिमण्डमुपेहिति – सी०, रो०; बोधि मूलम्हि एहिति – स्या० ।

२०. "ततो पदक्खिणं कत्वा, बोधिमण्डं अनुत्तरो[1]।
अपराजितट्ठानम्हि, बोधिपल्लङ्कमुत्तमे।
पल्लङ्केन निसीदित्वा, बुज्झिस्सति महायसो ॥

२१. "इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति।
पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥

२२. "अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता।
कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका।
आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिमं जिनं ॥

२३. "खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका।
अनासवा सन्तचित्ता, वीतरागा समाहिता।
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥

२४. "चित्तो हत्थाळवको च, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका।
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका[2]" ॥

२५. इदं सुत्वान वचनं, असमस्स महेसिनो।
आमोदिता नरमरू, बुद्धबीजं किर[3] अयं ॥

२६. उक्कुट्ठिसद्दा पवत्तन्ति[4], अप्फोटेन्ति हसन्ति च।
कतञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सी सदेवका ॥

२७. "यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासनं।
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं ॥

२८. "यथा मनुस्सा नदिं तरन्ता, पटितित्थं विरज्झिय।
हेट्ठातित्थे[5] गहेत्वान, उत्तरन्ति महानदिं ॥

२९. "एवमेव मयं सब्बे, यदि मुञ्चामिमं जिनं। B. 378
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥

३०. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं।
उत्तरिं वतमधिट्ठासिं, दसपारमिपूरिया ॥

३१. एवमहं संसरित्वा, परिवज्जेन्तो अनाचरं।
दुक्करं च[6] कतं[6] मय्हं, बोधियायेव कारणा ॥

१. नरुत्तमो – सी०, रो०; अनुत्तरं – स्या०। २. एत्थ स्या० पोत्थके 'आयु वस्ससतं तस्स, गोतमस्स यसस्सिनो' ति अधिको पाठो दिस्सति। ३. कुरो – सी०, स्या०, रो०। ४. वत्तन्ति – सी०, स्या०। ५. ०तित्थं – स्या०। ६–६. पकतं – स्या०।

३२. नगरं बाराणसी नाम, किकी नामासि खत्तियो ।
वसते तत्थ नगरे, सम्बुद्धस्स महाकुलं ॥

३३. ब्राह्मणो ब्रह्मदत्तो व[1], आसि बुद्धस्स सो पिता ।
धनवती[2] नाम जनिका[2], कस्सपस्स महेसिनो ॥

R. 64 ३४. दुवे वस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
हंसो यसो सिरिनन्दो[3], तयो पासादमुत्तमा ॥

३५. तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुनन्दा नाम सा नारी, विजितसेनो नाम अत्रजो ॥

३६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनिक्खमि ।
सत्ताहं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥

३७. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, कस्सपो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥

३८. तिस्सो च भारद्वाजो च, अहेसुं अग्गसावका ।
सब्बमित्तो नामुपट्ठाको, कस्सपस्स महेसिनो ॥

३९. अनुळा[4] उरुवेळा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, निग्रोधो ति पवुच्चति ॥

४०. सुमङ्गलो घटिकारो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
विचितसेना[5] भद्दा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

४१. उच्चत्तनेन सो बुद्धो, वीसतिरतनुग्गतो ।
विज्जुलट्ठी व आकासे, चन्दो व गहपूरितो ॥

B. 379 ४२. वीसतिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

४३. धम्मतळाकं मापयित्वा[6], सीलं दत्वा विलेपनं ।
धम्मदुस्सं निवासेत्वा, धम्ममालं विभज्जिय[7] ॥

४४. धम्मविमलमादासं, ठपयित्वा महाजने ।
केचि निब्बानं पत्थेन्ता, पस्सन्तु मे अलङ्करं ॥

---

१. च – स्या०, रो० । २–२. माता धनवती नाम – स्या० । ३. सिरिचन्दो – स्या० । ४. अनुला च – सी०, स्या०, रो० । ५. विजितसेना च – सी०, स्या०, रो० । ६. मापेत्वा – सी०, रो० । ७. विराजिय – सी०, रो०

४५. सीलकञ्चुकं दत्वान, ञ्ञानकवचवम्मितं[1] ।
धम्मचम्मं पारुपित्वा, दत्वा सन्नाहमुत्तमं ।।

४६. सतिफलकं दत्वान, तिखिणञ्ञाणकुन्तिमं ।
धम्मखग्गवरं दत्वा, सीलसंसग्गमद्दनं[2] ।।

४७. तेविज्जाभूसनं[3] दत्वान, आवेळं[4] चतुरो फले ।
छळभिञ्ञाभरणं दत्वा, धम्मपुप्फपिळन्धनं[5] ।।

४८. सद्धम्मपण्डरच्छत्तं, दत्वा पापनिवारणं ।
मापयित्वाभयं[6] पुप्फं, निब्बुतो सो ससावको ।।

४९. एसो हि सम्मासम्बुद्धो, अप्पमेय्यो दुरासदो ।
एसो हि धम्मरतनो, स्वाक्खातो एहिपस्सिको ।।

५०. एसो हि सङ्घरतनो, सुप्पटिपन्नो अनुत्तरो ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ।।

५१. महाकस्सपो जिनो[7] सत्था, सेतब्यारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेवस्स जिनथूपो, योजनुब्बेधमुग्गतो ति ।।

कस्सपस्स भगवतो वंसो चतुवीसतिमो ।

---

२७. गोतमबुद्धवंसो

१. अहमेतरहि सम्बुद्धो[8], गोतमो सक्यवड्ढनो । R. 65
पधानं पदहित्वान, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।।

२. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, धम्मचक्कं पवत्तयिं । B. 380
अट्ठारसन्नं कोटीनं, पठमाभिसमयो अहु ।।

३. ततो परं च देसेन्ते[9], नरदेवसमागमे ।
गणनाय न वत्तब्बो, दुतियाभिसमयो अहु ।।

४. इधेवाहं एतरहि, ओवदिं मम अत्रजं ।
गणनाय न वत्तब्बो, ततियाभिसमयो अहु ।।

---

१. ञानकवचचम्मिकं – स्या०; ० वम्मिकं – रो० । २. सीलसत्तुप्पमद्दनं – स्या० । ३. तेविज्जाभूसं – स्या०, रो० । ४. आवेलं – सी० । ५. धम्मपुप्फपिलन्धनं – सी०, स्या०, रो० । ६. मापेत्वा अभयं – सी०, रो० । ७. जिनवरो – सी० । ८. बुद्धो – सी० । ९. देसेन्तो – स्या०, रो० ।

५. एकोसि[1] सन्निपातो मे, सावकानं महेसिनं ।
अड्ढतेळससतानं, भिक्खूनासि समागमो ॥

६. विरोचमानो विमलो, भिक्खुसङ्घस्स मज्झगो ।
ददामि पत्थितं सब्बं, मणी व सब्बकामदो ॥

७. फलमाकङ्खमानानं, भवच्छन्दजहेसिनं ।
चतुसच्चं पकासेमि[2], अनुकम्पाय पाणिनं ॥

८. दसवीससहस्सानं, धम्माभिसमयो अहु ।
एकद्विन्नं अभिसमयो, गणनातो असङ्खियो ॥

९. वित्थारिकं बाहुजञ्ञं[3], इद्धं फीतं सुफुल्लितं ।
इध मय्हं सक्यमुनिनो, सासनं सुविसोधितं ॥

१०. अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।
भिक्खू नेकसता सब्बे, परिवारेन्ति मं सदा ॥

११. इदानि ये एतरहि, जहन्ति मानुसं भवं ।
अप्पत्तमानसा सेखा[4], ते भिक्खू विञ्ञुगरहिता ॥

१२. अरियं च संथोमयन्ता, सदा धम्मरता जना ।
बुज्झिस्सन्ति सतिमन्तो[5], संसारसरितं[6] गता[6] ॥

१३. नगरं कपिलवत्थु मे, राजा सुद्धोदनो पिता ।
मय्हं जनेत्तिका माता, मायादेवी ति वुच्चति ॥

१४. एकूनतिंसवस्सानि, अगारं अज्झहं[7] वसिं[7] ।
रम्मो[8] सुरम्मो सुभको[8], तयो पासादमुत्तमा ॥

१५. चत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
भद्दकञ्चना[9] नाम नारी, राहुलो नाम अत्रजो ॥

B. 381 १६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमिं ।
छब्बस्सं[10] पधानचारं, अचरिं दुक्करं अहं ॥

---

१. एको व – सी०, रो० । २. पकासेसिं – सी०; पकासेसि – स्या०, रो० । ३. बहूजञ्ञं – सी०; बहुजञ्ञं – स्या०, रो० । ४. सेक्खा – स्या० । ५. जुतिमन्तो – स्या० । ६–६. संसारसरिता नरा – सी०, स्या०, रो० । ७–७. अज्झावसीहं – स्या० । ८–८. सुचन्दो कोकनुदो कोञ्चो – स्या०; रामो सुरामो सुभतो – रो० । ९. भद्दकच्चाना – सी०; यसोधरा – स्या०; भद्दकच्चा – रो० । १०. छवस्सं – स्या० ।

१७. बाराणसियं इसिपतने, चक्कं[1] पवत्तितं मया[1] । R. 66
अहं गोतमसम्बुद्धो, सरणं सब्बपाणिनं ।।

१८. कोलितो उपतिस्सो च, द्वे भिक्खू अग्गसावका ।
आनन्दो नामुपट्ठाको, सन्तिकावचरो मम ।
खेमा उप्पलवण्णा च, भिक्खुनी अग्गसाविका ।।

१९. चित्तो हत्थाळवको च, अग्गुपट्ठाकुपासका ।
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गुपट्ठिकुपासिका[2] ।।

२०. अहं अस्सत्थमूलम्हि, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।
ब्यामप्पभा सदा मय्हं, सोळसहत्थमुग्गता[3] ।।

२१. अप्पं वस्ससतं आयु, इदानेतरहि[4] विज्जति[4] ।
तावता तिट्ठमानोहं, तारेमि[5] जनतं बहुं ।।

२२. ठपयित्वान धम्मुक्कं, पच्छिमं जनबोधनं ।
अहं[6] पि[6] नचिरस्सेव, सद्धिं सावकसङ्घतो ।
इधेव परिनिब्बिस्सं, अग्गी वाहारसङ्खया ।।

२३. तानि च अतुलतेजानि, इमानि[7] च दसबलानि[7] ।
अयं[8] च गुणधारणो देहो[8], द्वत्तिसवरलक्खणविचित्तो[9] ।।

२४. दस दिसा पभासेत्वा, सतरंसी व छप्पभा ।
सब्बं[10] तमन्तरहिस्सन्ति[10], ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ति ।।

गोतमस्स भगवतो वंसो पञ्चवीसतिमो ।

---

२८. बुद्धपकिण्णककण्डं

१. अपरिमेय्यितो कप्पे, चतुरो आसुं विनायका ।
तण्हङ्करो मेधङ्करो, अथो पि सरणङ्करो ।
दीपङ्करो च सम्बुद्धो, एककप्पम्हि ते जिना ।।

२. दीपङ्करस्स अपरेन, कोण्डञ्ञो नाम नायको । B. 382
एको व एककप्पम्हि, तारेसि जनतं बहुं ।।

१–१. जिनो चक्कं पवत्तीय – स्या० । २. अग्गुपट्ठाकुपासिका – स्या०, म० । ३. सोळसहत्थमुग्गतो – सी०, स्या०, रो० । ४–४. ममेतरहि – स्या० । ५. तारेसिं – स्या० । ६–६. अहम्हि – सी० । ७–७. यसबलानि इद्धियो – स्या० । ८–८. अयञ्च गुणवरदेहो – सी०, रो०; अहं गुणधारणो देहो – स्या० । ९. द्वत्तिसलक्खणाचितो – सी०, रो० । १०–. सब्बा समन्तरहेस्सन्ति – सी०, स्या०, रो० ।

३. दीपङ्करस्स भगवतो, कोण्डञ्ञस्स च सत्थुनो ।
एतेसं अन्तरा कप्पा, गणनातो असङ्खिया[1] ॥

४. कोण्डञ्ञस्स अपरेन, मङ्गलो नाम नायको ।
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असङ्खिया ॥

५. मङ्गलो च सुमनो च, रेवतो सोभितो मुनि ।
ते पि बुद्धा एककप्पे, चक्खुमन्तो पभङ्करा ॥

R. 67 ६. सोभितस्स अपरेन, अनोमदस्सी महायसो[2] ।
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असङ्खिया ॥

७. अनोमदस्सी पदुमो, नारदो चा पि नायको ।
ते पि बुद्धा एककप्पे, तमन्तकारका[3] मुनी ॥

८. नारदस्स अपरेन, पदुमुत्तरो नाम नायको ।
एककप्पम्हि उप्पन्नो, तारेसि जनतं बहुं ॥

९. नारदस्स भगवतो, पदुमुत्तरस्स सत्थुनो ।
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असङ्खिया ॥

१०. कप्पसतसहस्सम्हि, एको आसि महामुनि ।
पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ॥

११. तिंसकप्पसहस्सम्हि, दुवे आसुं[4] विनायका[4] ।
सुमेधो च सुजातो च, ओरतो[5] पदुमुत्तरा[6] ॥

१२. अट्ठारसे कप्पसते[7], तयो आसुं विनायका ।
पियदस्सी अत्थदस्सी, धम्मदस्सी च नायका ॥

१३. ओरतो च सुजातस्स, सम्बुद्धा द्विपदुत्तमा ।
एककप्पम्हि ते[8] बुद्धा[8], लोके अप्पटिपुग्गला ॥

१४. चतुन्नवुतितो कप्पे, एको आसि महामुनि ।
सिद्धत्थो सो लोकविदू, सल्लकत्तो[9] अनुत्तरो ॥

B. 383 १५. द्वेनवुते इतो कप्पे, दुवे आसुं विनायका ।
तिस्सो फुस्सो च सम्बुद्धा, असमा अप्पटिपुग्गला ॥

---

१. असङ्ख्येय्या – स्या० । २. महामुनि – स्या० । ३. तमन्तकरणा – स्या० । ४–४. आसिंसु नायका – स्या०, रो० । ५. ओरसो – सी०, रो० । ६. पदुमुत्तरो – स्या०, रो० । ७. इतो कप्पसते – रो० । ८–८. सम्बुद्धा – सी०, स्या०, रो० । ९. सल्लकत्तो – स्या०; सल्लगत्तो – रो० ।

१६. एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
सो पि बुद्धो कारुणिको, सत्ते मोचेसि बन्धना ।।

१७. एकतिंसे[1] इतो कप्पे, दुवे आसुं विनायका ।
सिखी च वेस्सभू चेव, असमा अप्पटिपुग्गला ।।

१८. इमम्हि भद्दके कप्पे, तयो आसुं विनायका ।
ककुसन्धो कोणागमनो, कस्सपो चा पि नायको ।।

१९. अहमेतरहि सम्बुद्धो, मेत्तेय्यो चा पि हेस्सति ।
एते पिमे पञ्च बुद्धा, धीरा लोकानुकम्पका ।।

२०. एतेसं धम्मराजूनं, अञ्ञेसं नेककोटिनं ।
आचिक्खित्वान तं मग्गं, निब्बुता ते ससावका ति ।।

---

२९. धातुभाजनीयकथा

१. महागोतमो जिनवरो, कुसिनारम्हि[2] निब्बुतो । R. 68
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ।।

२. एको अजातसत्तुस्स, एको वेसालिया पुरे ।
एको कपिलवत्थुस्मिं, एको च अल्लकप्पके ।।

३. एको च रामगामम्हि, एको च वेठदीपके[3] ।
एको पावेय्यके मल्ले, एको च कोसिनारके ।।

४. कुम्भस्स[4] थूपं कारेसि, ब्राह्मणो दोणसव्हयो ।
अङ्गारथूपं कारेसुं, मोरिया तुट्ठमानसा ।।

५. अट्ठ सारीरिका थूपा, नवमो कुम्भचेतियो ।
अङ्गारथूपो दसमो, तदायेव पतिट्ठितो ।।

६. उण्हीसं चतस्सो[5] दाठा, अक्खका द्वे च धातुयो ।
असम्भिन्ना इमा सत्त, सेसा भिन्ना व धातुयो ।।

७. महन्ता मुग्गमत्ता च, मज्झिमा भिण्णतण्डुला । B. 384
खुद्दका सासपमत्ता च, नानावण्णा च धातुयो ।।

---

१. एकत्तिंसे – स्या० । २. कुसिनारामम्हि – सी०, रो० । ३. वेट्ठदीपके – स्या० । ४ तुम्बस्स – स्या० । ५. चतुरो – सी०, रो० ।

८. महन्ता सुवण्णवण्णा च, मुत्तवण्णा च मज्झिमा ।
खुद्दका मकुलवण्णा च, सोळसदोणमत्तिका[1] ॥

९. महन्ता पञ्च नाळियो, नाळियो पञ्च मज्झिमा ।
खुद्दका छ नाळी चेव, एता सब्बा पि धातुयो ॥

१०. उण्हीसं सीहळे दीपे, ब्रह्मलोके च वामकं ।
सीहळे दक्खिणक्खं च, सब्बापेता पतिट्ठिता ॥

११. एका दाठा तिदसपुरे, एका नागपुरे अहु ।
एका गन्धारविसये, एका कलिङ्गराजिनो[2] ॥

१२. चत्तालीससमा दन्ता, केसा लोमा च सब्बसो ।
देवा हरिंसु एकेकं, चक्कवाळपरम्परा ॥

१३. वजिरायं[3] भगवतो, पत्तो दण्डं[4] च चीवरं ।
निवासनं कुलघरे, पच्चत्थरणं कपिलव्हये[5] ॥

१४. पाटलिपुत्तपुरम्हि[6], करणं[7] कायबन्धनं ।
चम्पायुदकसाटियं[8], उण्णलोमं च कोसले ॥

१५. कासावं[9] ब्रह्मलोके च, वेठनं तिदसे पुरे ।
निसीदनं अवन्तीसु, रट्ठे[10] अत्थरणं तदा ॥

१६. अरणी च मिथिलायं, विदेहे परिसावनं ।
R. 69 वासि सूचिघरं चा पि, इन्दपत्थपुरे[11] तदा ॥

१७. परिक्खारा अवसेसा, जनपदे अपरन्तके ।
परिभुत्तानि[12] मुनिना, अकंसु[13] मनुजा तदा ॥

१८. धातुवित्थारिकं आसि, गोतमस्स महेसिनो ।
पाणीनं अनुकम्पाय, अहु पोराणिकं तदा ति ॥

—:o:—

बुद्धवंसो निट्ठितो

१. सोळसगोणि ० – सी० । २. कालिङ्गराजिनो – सी०, स्या०, रो० । ३. मधुरायं – सी० । ४. दण्डो – स्या० । ५. सिलव्हये – स्या० । ६. पाटलिपुत्तनगरे – सी०, रो० । पाटलीपुत्तनगरे – स्या० । ७. करकं – सी०, स्या०, रो० । ८. चम्पायं उदकसाटिका – सी०, रो०; चम्पायं उदकसाटका – स्या० । ९. कासावकं – स्या० । १०. देवरट्ठे – स्या० । ११. इन्दरट्ठे पुरे – रो० । १२. परिभुतञ्च – सी० । १३. महेसन्ति – स्या० ।

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये

चरियापिटकं

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

चरियापिटकपालि

१. अकित्तिवग्गो

१. अकित्तिचरिया

१. "कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये[1] । B. 385, R. 73
एत्थन्तरे यं चरितं, सब्बं तं बोधिपाचनं ।।

२. "अतीतकप्पे चरितं, ठपयित्वा भवाभवे ।
इमम्हि कप्पे चरितं, पवक्खिस्सं सुणोहि मे ।।

३. 'यदा अहं ब्रहारञ्ञे, सुञ्ञे विपिनकानने[2] ।
अज्झोगाहेत्वा[3] विहरामि, अकित्ति[4] नाम तापसो ।।

४. 'तदा मं तपतेजेन, सन्तत्तो तिदिवाभिभू ।
धारेन्तो ब्राह्मणवण्णं, भिक्खाय मं उपागमि ।।

५. 'पवना आभतं पण्णं, अतेलं च अलोणिकं ।
मम द्वारे ठितं दिस्वा, सकटाहेन आकिरिं ।।

६. 'तस्स दत्वानहं पण्णं, निक्कुज्जित्वान[5] भाजनं ।
पुनेसनं जहित्वान, पाविसिं पण्णसाळकं ।।

७. 'दुतियं[6] पि ततियं पि, उपगञ्छि ममन्तिकं[6] ।
अकम्पितो अनोलग्गो, एवमेवमदासहं ।।

८. 'न मे तप्पच्चया अत्थि, सरीरस्मिं विवण्णियं । B. 386
पीतिसुखेन रतिया, वीतिनामेमि तं दिवं ।।

९. 'यदि मासं पि द्वेमासं[7], दक्खिणेय्यं वरं लभे ।
अकम्पितो अनोलीनो, ददेय्यं दानमुत्तमं ।।

---

१. असङ्ख्येय्ये – स्या०, रो० । २. विवन ० – स्या०; विविन० – रो० । ३. अज्झोगहेत्वा – सी०, स्या० । ४. अकत्ति – रो० । ५. निक्कुज्जित्वान – स्या० । ६–६. दुतियं दिवसं ततियं पि, उपगच्छि ममन्तिके – स्या० । ७. द्विमासं – स्या० ।

१०. 'न तस्स दानं ददमानो, यसं लाभं च पत्थयिं ।
सब्बञ्ञुतं पत्थयानो, तानि कम्मानि आचरिं ति ॥

२. सङ्खचरिया[१]

R. 74 ११. 'पुनापरं यदा होमि, ब्राह्मणो सङ्खसव्हयो ।
महासमुद्दं तरितुकामो, उपगच्छामि पट्टनं ॥

१२. 'तत्थद्दसं[२] पटिपथे, सयम्भुं अपराजितं ।
कन्तारद्धानं[३] पटिपन्नं[३], तत्ताय कठिनभूमिया ॥

१३. 'तमहं पटिपथे दिस्वा, इममत्थं विचिन्तयिं ।
इदं[४] खेत्तं अनुप्पत्तं, पुञ्ञकामस्स जन्तुनो ॥

१४. यथा[५] कस्सको पुरिसो, खेत्तं दिस्वा महागमं[६] ।
तत्थ बीजं न रोपेति, न सो धञ्ञेन अत्थिको ॥

१५. एवमेवाहं पुञ्ञकामो, दिस्वा खेत्तवरुत्तमं ।
यदि[७] तत्थ[७] कारं न करोमि, नाहं पुञ्ञेन अत्थिको ॥

१६. यथा अमच्चो मुद्दिकामो[८], रञ्ञो अन्तेपुरे जने ।
न देति तेसं धनधञ्ञं, मुद्दितो परिहायति ॥

१७. एवमेवाहं पुञ्ञकामो, विपुलं दिस्वान दक्खिणं ।
यदि तस्स[९] दानं न ददामि[१०], परिहायिस्सामि पुञ्ञतो ॥

१८. 'एवाहं चिन्तयित्वान, ओरोहित्वा उपाहना ।
तस्स पादानि वन्दित्वा, अदासिं छत्तुपाहनं ॥

B. 387 १९. 'तेनेवाहं सतगुणतो, सुखुमालो सुखेधितो[११] ।
अपि च दानं परिपूरेन्तो, एवं तस्स अदासहं ति ॥

३. कुरुराजचरिया[१२]

२०. 'पुनापरं यदा होमि, इन्दपत्थे[१३] पुरुत्तमे ।
राजा धनञ्जयो[१४] नाम, कुसले[१५] दसहुपागतो ॥

---

१. सङ्खब्राह्मणचरियं – स्या० । २. तत्थद्दसामि – सी०, स्या०; तत्थ अदंसिं – रो० । ३–३. कन्तारद्धानपटिपन्नं – सी०, स्या० । ४. इमं – स्या० । ५. यथा पि – सी०, स्या०, रो० । ६. महारामं – स्या० । ७–७. यदि – स्या० । ८. मुद्दकामो – स्या० । ९. तत्थ – स्या० । १०. दामि – स्या० । ११. सुखे ठितो – रो० । १२. कुरुधम्मचरियं – स्या० । १३. इन्दपत्ते – सी०; इन्दपट्ठे – रो० । १४. धनञ्चयो – म० । १५. कुसलेहि – स्या० ।

२१. ‘कलिङ्गरट्ठविसया, ब्राह्मणा उपगच्छु मं ।
आयाचुं[1] मं हत्थिनागं, धञ्ञं मङ्गलसम्मतं ॥

२२. अवुट्ठिको जनपदो, दुब्भिक्खो छातको महा ।
ददाहि पवरं नागं, नीलं अञ्जनसव्हयं ॥

२३. न मे याचकमनुप्पत्ते, पटिक्खेपो अनुच्छवो । R. 75
मा मे भिज्जि समादानं, दस्सामि विपुलं गजं ॥

२४. ‘नागं गहेत्वा सोण्डाय, भिङ्गारे[2] रतनामये ।
जलं हत्थे आकिरित्वा, ब्राह्मणानं अदं गजं ॥

२५. ‘तस्स[3] नागे पदिन्नम्हि, अमच्चा एतदब्रवुं ।
किं नु तुय्हं वरं नागं, याचकानं पदस्ससि[4] ॥

२६. धञ्ञं मङ्गलसम्पन्नं, सङ्गामविजयुत्तमं ।
तस्मिं[5] नागे पदिन्नम्हि, किं ते रज्जं करिस्सति ॥

२७. रज्जं पि मे ददे सब्बं, सरीरं दज्जमत्तनो ।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा नागं अदासहं ति ॥

---

४. महासुदस्सनचरिया

२८. ‘कुसावतिम्हि नगरे, यदा आसिं महीपति ।
महासुदस्सनो नाम, चक्कवत्ती[6] महब्बलो ॥

२९. ‘तत्थाहं दिवसे तिक्खत्तुं, घोसापेमि तहिं तहिं । B. 388
को किं इच्छति पत्थेति, कस्स किं दीयतू धनं ॥

३०. को छातको को तसितो, को मालं को विलेपनं ।
नानारत्तानि वत्थानि, को नग्गो परिदहिस्सति ॥

३१. को पथे छत्तमादेति, कोपाहना मुदू सुभा ।
‘इति सायं च पातो च, घोसापेमि तहिं तहिं ॥

३२. ‘न तं दससु ठानेसु, न पि ठानसतेसु वा ।
अनेकसतठानेसु, पटियत्तं याचके धनं ॥

---

१. अयाचुं – स्या० । २. भिङ्कारे – सी०, रो० । ३. तस्मिं – रो० । ४. च दस्ससि – स्या० । ५. तस्स – स्या० । ६. चक्कवत्ति – स्या० ।

३३. ‘दिवा वा यदि वा रत्तिं[1], यदि एति वनिब्बको[2]।
लद्धा यदिच्छकं भोगं, पूरहत्थो व गच्छति ॥

३४. ‘एवरूपं महादानं, अदासिं यावजीविकं।
न पाहं देस्सं धनं दम्मि, न पि नत्थि निचयो मयि ॥

३५. ‘यथा पि आतुरो नाम, रोगतो परिमुत्तिया।
धनेन वेज्जं तप्पेत्वा, रोगतो परिमुच्चति ॥

३६. ‘तथेवाहं जानमानो, परिपूरेतुमसेसतो।
ऊनमनं[3] पूरयितुं, देमि दानं वनिब्बके।
निरालयो अपच्चासो[4], सम्बोधिमनुपत्तिया ति ॥

---

५. महागोविन्दचरिया

R. 76 ३७. ‘पुनापरं यदा होमि, सत्तराजपुरोहितो।
पूजितो नरदेवेहि, महागोविन्दब्राह्मणो ॥

३८. ‘तदाहं सत्तरज्जेसु, यं मे आसि उपायनं।
तेन देमि महादानं, अक्खोब्भं[5] सागरूपमं ॥

B. 389 ३९. ‘न मे देस्सं धनं धञ्ञं, न पि नत्थि निचयो मयि।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा देमि वरं धनं ति ॥

---

६. निमिराजचरिया[6]

४०. ‘पुनापरं यदा होमि, मिथिलायं पुरुत्तमे।
निमि नाम महाराजा, पण्डितो कुसलत्थिको ॥

४१. ‘तदाहं मापयित्वान, चतुस्सालं चतुम्मुखं।
तत्थ दानं पवत्तेसिं, मिगपक्खिनरादिनं[7] ॥

४२. ‘अच्छादनं च सयनं[8], अन्नं पानं च भोजनं।
अब्बोच्छिन्नं करित्वान, महादानं पवत्तयिं ॥

४३. ‘यथा पि सेवको सामिं, धनहेतुमुपागतो।
कायेन वाचा मनसा, आराधनीयमेसति ॥

---

१. रत्ति – रो०। २. वनिब्बके – मी०; वनीपको – रो०। ३. ऊनधनं – रो०। ४. अपच्चायो – रो०। ५. अक्खोभं – स्या०। ६. नेमिराजचरियं – स्या०। ७. मिगपक्खिनरनारिनं – रो०। ८. सयनं च – सी०।

४४. ‘तथेवाहं सब्बभवे, परियेसिस्सामि बोधिजं ।
दानेन सत्ते तप्पेत्वा, इच्छामि बोधिमुत्तमं ति ।।

---

७. चन्दकुमारचरिया

४५. ‘पुनापरं यदा होमि, एकराजस्स अत्रजो । R. 77
नगरे पुप्फवतिया, कुमारो चन्दसव्हयो ।।

४६. ‘तदाहं यजना मुत्तो, निक्खन्तो यञ्ञवाटतो[1] ।
संवेगं जनयित्वान, महादानं पवत्तयिं ।।

४७. ‘नाहं पिवामि खादामि, न पि भुञ्जामि भोजनं ।
दक्खिणेय्ये अदत्वान, अपि छप्पञ्च रत्तियो ।।

४८. ‘यथा पि वाणिजो नाम, कत्वान भण्डसञ्चयं । B. 390
यत्थ लाभो महा होति, तत्थ[2] तं हरति[2] भण्डकं ।।

४९. ‘तथेव सकभुत्ता[3] पि, परे दिन्नं महप्फलं ।
तस्मा परस्स दातब्बं, सतभागो भविस्सति ।।

५०. ‘एतमत्थवसं ञत्वा, देमि दानं भवाभवे ।
न पटिक्कमामि दानतो, सम्बोधिमनुपत्तिया ति ।।

---

८. सिविराजचरिया

५१. ‘अरिट्ठसव्हये नगरे, सिविनामासि खत्तियो ।
निसज्ज पासादवरे, एवं चिन्तेसहं तदा ।।

५२. यं किञ्चि मानुसं दानं, अदिन्नं मे न विज्जति ।
यो पि याचेय्य मं चक्खुं, ददेय्यं अविकम्पितो ।।

५३. ‘मम सङ्कप्पमञ्ञाय, सक्को देवानमिस्सरो ।
निसिन्नो देवपरिसाय, इदं वचनमब्रवि ।।

५४. निसज्ज पासादवरे, सिविराजा महिद्धिको ।
चिन्तेन्तो विविधं दानं, अदेय्यं सो न पस्सति ।।

५५. तथं नु वितथं नेतं, हन्द वीमंसयामि तं ।
मुहुत्तं आगमेय्याथ, याव जानामि तं मनं ।।

---

१. यञ्ञपाततो – सी०; यञ्ञवाटको – रो० । २–२. तत्थ नं ० – सी०; तत्थाहरति – रो० । ३. सकभुत्तं – स्या० ।

५६. 'पवेधमानो पलितसिरो[1], वलिगत्तो[2] जरातुरो ।
अन्धवण्णो व[3] हुत्वान, राजानं उपसङ्कमि ।।

R. 78 ५७. 'सो तदा पग्गहेत्वान, वामं दक्खिणबाहु[4] च ।
सिरस्मिं अञ्जलिं कत्वा, इदं वचनमब्रवि ।।

५८. याचामि तं महाराज, धम्मिक रट्ठवड्ढन ।
तव दानरता कित्ति, उग्गता देवमानुसे ।।

B. 391 ५९. उभो पि नेत्ता नयना, अन्धा उपहता मम ।
एकं मे नयनं देहि, त्वं पि एकेन यापय ।।

६०. 'तस्साहं वचनं सुत्वा, हट्ठो संविग्गमानसो ।
कतञ्जली वेदजातो, इदं वचनमब्रविं ।।

६१. इदानाहं चिन्तयित्वान[5], पासादतो इधागतो ।
त्वं मम चित्तमञ्ञाय, नेत्तं याचितुमागतो ।।

६२. अहो मे मानसं सिद्धं, सङ्कप्पो[6] परिपूरितो ।
अदिन्नपुब्बं दानवरं, अज्ज दस्सामि याचके ।।

६३. एहि सिवक उट्ठेहि, मा दन्धयि मा पवेधयि ।
उभो पि नयनं[7] देहि, उप्पाटेत्वा वणिब्बके ।।

६४. 'ततो सो चोदितो मय्हं, सिवको वचनं करो ।
उद्धरित्वान पादासि, तालमिञ्जं व याचके ।।

६५. 'ददमानस्स देन्तस्स, दिन्नदानस्स मे सतो ।
चित्तस्स अञ्ञथा नत्थि, बोधियायेव कारणा ।।

६६. 'न मे देस्सा उभो चक्खू, अत्ता न[8] मे न देस्सियो ।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा चक्खुं अदासहं ति ।।

---

९. वेस्सन्तरचरिया

६७. 'या मे अहोसि जनिका, फुस्सती[9] नाम खत्तिया ।
सा अतीतासु जातीसु, सक्कस्स[10] महेसी पिया[10] ।।

---

१. फलितसिरो – रो० । २. वलितगत्तो – सी०, रो० । ३. च – स्या० । ४. दक्खिणबाहुं – स्या० । ५. चिन्तयित्वा – मी० । ६. सङ्कप्पो मे – स्या० । ७. नयने – सी०, रो० । ८. पि – स्या० । ९. फुसती – मी० । १०–१०. सक्कस्स च महेसिया – सी०, रो०; सक्कस्स महेसी सिया – स्या० ।

६८. 'तस्सा आयुक्खयं ञत्वा[1], देविन्दो एतदब्रवि ।
ददामि ते दस वरे, वर भद्दे यदिच्छसि ।।

६९. 'एवं वुत्ता च सा देवी, सक्कं पुनिदमब्रवि ।
किं नु मे अपराधत्थि, किं नु देस्सा अहं तव ।
रम्मा चावेसि मं ठाना, वातो व धरणीरुहं ।।

७०. 'एवं वुत्तो च[2] सो सक्को, पुन तस्सिदमब्रवि । B. 392
न चेव ते कतं पापं, न च मे त्वंसि अप्पिया ।।

७१. एत्तकंयेव ते आयु, चवनकालो भविस्सति । R. 79
पटिग्गण्ह मया दिन्ने, वरे दस वरुत्तमे ।।

७२. 'सक्केन सा दिन्नवरा, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।
ममं अब्भन्तरं कत्वा, फुस्सती दसवरे वरी ।।

७३. 'ततो चुता सा फुस्सती, खत्तिये उपपज्जथ ।
जेतुत्तरम्हि नगरे, सञ्जयेन समागमि ।।

७४. 'यदाहं[3] फुस्सतिया कुच्छिं, ओक्कन्तो पियमातुया ।
मम तेजेन मे माता, सदा दानरता अहु ।।

७५. 'अधने आतुरे जिण्णे, याचके अद्धिके[4] जने ।
समणे ब्राह्मणे खीणे, देति दानं अकिञ्चने ।।

७६. 'दस मासे धारयित्वान, करोन्ते पुरं पदक्खिणं ।
वेस्सानं वीथिया मज्झे, जनेसि फुस्सती ममं ।।

७७. 'न मय्हं मत्तिकं[5] नामं, न पि पेत्तिकसम्भवं ।
जातेत्थ[6] वेस्सवीथिया[7], तस्मा वेस्सन्तरो अहु ।।

७८. 'यदाहं दारको होमि, जातिया अट्ठवस्सिको ।
तदा निसज्ज पासादे, दानं दातुं विचिन्तयिं ।।

७९. हदयं ददेय्यं चक्खुं, मंसं पि रुधिरं[8] पि च ।
ददेय्यं कायं सावेत्वा[9], यदि कोचि[10] याचये ममं ।।

---

१. दिस्वा – सी०, स्या०, रो० । २. व – स्या० । ३. तदाहं – सी० । ४. पत्थिके – सी०; पट्ठिके – रो० । ५. मेत्तिकं – सी० । ६. जातोम्हि – सी०, रो० । ७. वेस्सवीथियं – स्या० । ८–८. रुहिरं – रो० । ९. याचेत्वा – रो० । १०. को – स्या० ।

८०. ‘सभावं चिन्तयन्तस्स, अकम्पितमसण्ठितं[1] ।
अकम्पि तत्थ पथवी[2], सिनेरुवनवटंसका ॥

८१. ‘अन्वद्धमासे[3] पन्नरसे, पुण्णमासे उपोसथे ।
पच्चयं नागमारुय्ह, दानं दातुं उपागमिं ॥

८२. ‘कलिङ्गरट्ठविसया, ब्राह्मणा उपगञ्छु मं ।
अयाचुं मं हत्थिनागं, धञ्ञं मङ्गलसम्मतं ॥

B. 393 ८३. अवुट्ठिको[4] जनपदो, दुब्भिक्खो छातको महा ।
ददाहि पवरं नागं, सब्बसेतं गजुत्तमं ॥

८४. ददामि न विकम्पामि, यं मं याचन्ति ब्राह्मणा ।
सन्तं नप्पतिगूहामि[5], दाने मे रमते[6] मनो ॥

८५. न मे याचकमनुप्पत्ते, पटिक्खेपो अनुच्छवो ।
मा मे भिज्जि समादानं, दस्सामि विपुलं गजं ॥

८६. ‘नागं गहेत्वा सोण्डाय, भिङ्गारे रतनामये ।
जलं हत्थे आकिरित्वा, ब्राह्मणानं अदं गजं ॥

८७. ‘पुनापरं ददन्तस्स, सब्बसेतं गजुत्तमं ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥

८८. ‘तस्स नागस्स दानेन, सिवयो कुद्धा समागता ।
पब्बाजेसुं सका रट्ठा, वङ्कं गच्छतु पब्बतं ॥

८९. ‘तेसं निच्छुभमानानं, अकम्पित्थमसण्ठितं[7] ।
महादानं पवत्तेतुं, एकं[8] वरमयाचिसं[8] ॥

R. 80 ९०. ‘याचिता सिवयो सब्बे, एकं वरमदंसु मे ।
सावयित्वा[9] कण्णभेरिं, महादानं ददामहं ॥

९१. ‘अथेत्थ वत्तती सद्दो, तुमुलो[10] भेरवो महा ।
दानेनिमं[11] नीहरन्ति, पुन दानं ददातयं[12] ॥

---

१. अकप्पितम ० – स्या० । २. पठवी – सी०, स्या०, रो० । ३. अन्वड्ढमासे – स्या०; अद्धद्धमासे – रो० । ४. अवुद्धितो – रो० । ५. नप्पतिगुय्हामि – स्या० । ६. रमती – सी०, स्या०, रो० । ७. अकप्पितमसण्ठितं – स्या०, रो० । ८–८. एकं वरमयाचिस्सं – सी०, रो०; एकवरमयाचिहं – स्या० । ९. आसावयित्वा – सी०; आयाचयित्वा – रो० । १०. तिमुलो – स्या० । ११. दानेन मं – सी०, रो० । १२. ददामहं – सी०, रो० ।

९२. 'हत्थि[1] अस्से रथे दत्वा, दासिं दासं गवं धनं ।
महादानं ददित्वान, नगरा निक्खमिं तदा ॥

९३. 'निक्खमित्वान नगरा, निवत्तित्वा[2] विलोकिते ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥

९४. 'चतुवाहिं रथं दत्वा, ठत्वा चातुम्महापथे[3] ।
एकाकियो[4] अदुतियो, मद्दिदेविं इदमब्रविं ॥

९५. त्वं मद्दि कण्हं गण्हाहि, लहुका एसा कनिट्ठिका[5] ।
अहं जालिं गहेस्सामि[6], गरुको भातिको हि सो ॥

९६. 'पदुमं पुण्डरीकं व, मद्दी कण्हाजिनग्गही । B. 394
अहं सुवण्णबिम्बं व, जालिं खत्तियमग्गहिं ॥

९७. 'अभिजाता सुखुमाला, खत्तिया चतुरो जना ।
विसमं समं अक्कमन्ता, वङ्कं गच्छाम पब्बतं ॥

९८. 'ये केचि मनुजा एन्ति, अनुमग्गे पटिप्पथे[7] ।
मग्गन्ते पटिपुच्छाम, कुहिं वङ्कन्तपब्बतो[8] ॥

९९. 'ते तत्थ अम्हे पस्सित्वा, करुणं गिरमुदीरयुं ।
दुक्खं ते पटिवेदेन्ति, दूरे वङ्कन्तपब्बतो ॥

१००. 'यदि पस्सन्ति पवने, दारका फलिने[9] दुमे ।
तेसं फलानं हेतुम्हि, उपरोदन्ति दारका ॥

१०१. 'रोदन्ते दारके दिस्वा, उब्बिद्धा[10] विपुला दुमा ।
सयमेवोणमित्वान, उपगच्छन्ति दारके ॥

१०२. 'इदं अच्छरियं दिस्वा, अब्भुतं[11] लोमहंसनं ।
साहुकारं पवत्तेसि, मद्दी सब्बङ्गसोभणा ॥

१०३. अच्छेरं वत लोकस्मिं, अब्भुतं लोमहंसनं ।
वेस्सन्तरस्स तेजेन, सयमेवोणता दुमा ॥

१०४. 'सङ्खिपिंसु पथं यक्खा, अनुकम्पाय दारके ।
निक्खन्तदिवसेनेव[12], चेतरट्ठमुपागमुं ॥

---

१. हत्थी – स्या०, रो० । २. निवत्तेत्वा – स्या० । ३. चतुमहापथे – स्या० ; चातुमहापथे – रो० । ४. एकाकिको – स्या० । ५. कनिट्ठका – स्या०, रो० । ६. गहिस्सामि – स्या० । ७. पटिपथे – स्या०, रो० । ८. वङ्कत० – सी०, स्या०, रो० । ९. फलिते – सी०, स्या०, रो० । १०. उब्बिग्गा – सी०; उब्भिग्गा – स्या० । ११. अब्भूतं – स्या० । १२. निक्खन्तदिवसेयेव – सी० ।

१०५. 'सट्ठिराजसहस्सानि, तदा वसन्ति मातुले[1] ।
सब्बे पञ्जलिका हुत्वा, रोदमाना उपागमुं ।।

१०६. 'तत्थ वत्तेत्वा सल्लापं, चेतेहि चेतपुत्तेहि ।
ते ततो निक्खमित्वान, वङ्कं अगमु पब्बतं ।।

१०७. 'आमन्तयित्वा देविन्दो, विस्सकम्मं[2] महिद्धिकं ।
अस्समं सुकतं रम्मं, पण्णसालं सुमापय ।।

१०८. 'सक्कस्स वचनं सुत्वा, विस्सकम्मो महिद्धिको ।
R. 81 अस्समं सुकतं रम्मं, पण्णसालं सुमापयि ।।

B. 395 १०९. 'अज्झोगाहेत्वा पवनं, अप्पसद्दं निराकुलं ।
चतुरो जना मयं तत्थ, वसाम पब्बतन्तरे ।।

११०. 'अहं च मद्दिदेवी च, जाली कण्हाजिना चुभो ।
अञ्ञमञ्ञं सोकनुदा, वसाम अस्समे तदा ।।

१११. 'दारके अनुरक्खन्तो, असुञ्ञो[3] होमि अस्समे ।
मद्दी फलं आहरित्वा[4], पोसेति सा तयो जने ।।

११२. 'पवने वसमानस्स, अद्धिको[5] मं उपागमि ।
आयाचि पुत्तके मय्हं, जालिं कण्हाजिनं चुभो ।।

११३. 'याचकं उपगतं दिस्वा, हासो मे उपपज्जथ ।
उभो पुत्ते गहेत्वान, अदासिं ब्राह्मणे तदा ।।

११४. 'सके पुत्ते चजन्तस्स, जूजके[6] ब्राह्मणे यदा ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ।।

११५. 'पुनदेव सक्को ओरुय्ह, हुत्वा ब्राह्मणसन्निभो ।
आयाचि मं मद्दिदेविं, सीलवन्तिं[7] पतिब्बतं ।।

११६. 'मद्दिं हत्थे गहेत्वान, उदकञ्जलि पूरिय[8] ।
पसन्नमनसङ्कप्पो, तस्स मद्दिं अदासहं ।।

११७. 'मद्दिया दीयमानाय, गगने देवा पमोदिता ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ।।

---

१. मातुला – स्या०, रो० । २. विसुकम्मं – स्या०, रो० । ३. असुञ्ञे – स्या० । ४. आहरति – सी०, स्या०, रो० । ५. अत्थिको – स्या० । ६. याचके – रो० । ७. सीलवतिं – स्या० । ८. पूरय – स्या०, रो० ।

११८. 'जालिं कण्हाजिनं धीतं[1], मद्दिदेविं पतिब्बतं ।
चजमानो न चिन्तेसिं, बोधियायेव कारणा ॥

११९. 'न मे देस्सा उभो पुत्ता, मद्दिदेवी न देस्सिया ।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा पिये अदासहं ॥

१२०. 'पुनापरं ब्रहारञ्ञे, मातापितुसमागमे ।
करुणं परिदेवन्ते, सल्लपन्ते सुखं दुखं[2] ॥

१२१. 'हिरोत्तप्पेन गरुना[3], उभिन्नं उपसङ्कमि ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥

१२२. 'पुनापरं ब्रहारञ्ञा, निक्खमित्वा सञातिभि । B. 396
पविसामि पुरं रम्मं, जेतुत्तरं पुरुत्तमं ॥

१२३. 'रतनानि सत्त वस्सिसु, महामेघो पवस्सथ ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥

१२४. 'अचेतनायं पथवी, अविञ्ञाय सुखं दुखं ।
सा पि दानबला मय्हं, सत्तक्खत्तुं[4] पकम्पथा[4] ति ॥

---

१०. ससपण्डितचरिया

१२५. 'पुनापरं यदा होमि, ससको पवनचारको[5] । R. 82
तिणपण्णसाकफलभक्खो, परहेठनविवज्जितो ॥

१२६. 'मक्कटो च सिङ्गालो च, उद्दपोतो[6] चहं तदा ।
वसाम एकसामन्ता[7], सायं पातो च[8] दिस्सरे[8] ॥

१२७. 'अहं ते अनुसासामि, किरिये[9] कल्याणपापके ।
पापानि परिवज्जेथ, कल्याणे अभिनिविस्सथ ॥

१२८. 'उपोसथम्हि दिवसे, चन्दं दिस्वान पूरितं ।
एतेसं तत्थ आचिक्खिं, दिवसो अज्जुपोसथो ॥

१२९. 'दानानि पटियादेथ, दक्खिणेय्यस्स दातवे ।
दत्वा दानं दक्खिणेय्ये, उपवस्सथुपोसथं ॥

---

१. धीतु – स्या० । २. दुक्खं – सी०, स्या०, रो० । ३. गरुनं – स्या० । ४–४. सत्तक्खतुमकम्पथा – स्या० । ५. पवनचारिको – सी०, स्या०, रो० । ६. उत्त० – म०, स्या० । ७. एकसमग्गा – स्या० । ८–८. पदिस्सरे – सी०, रो० । ९. किरये – स्या० ।

१३०. 'ते मे साधू ति वत्वान, यथासत्ति यथाबलं ।
दानानि पटियादेत्वा, दक्खिणेय्यं गवेसिसुं ।।

१३१. 'अहं निसज्ज[1] चिन्तेसिं, दानं दक्खिणनुच्छवं ।
यदिहं लभे दक्खिणेय्यं, किं मे दानं भविस्सति ।।

१३२. न मे अत्थि तिला मुग्गा, मासा[2] वा[2] तण्डुला घतं ।
अहं तिणेन यापेमि, न सक्का तिण दातवे ।।

B. 397 १३३. यदि कोचि[3] एति दक्खिणेय्यो, भिक्खाय मम सन्तिके ।
दज्जाहं सकमत्तानं, न सो तुच्छो गमिस्सति ।।

१३४. 'मम सङ्कप्पमञ्ञाय, सक्को ब्राह्मणवण्णिना ।
आसयं मे उपागच्छि, दानवीमंसनाय मे ।।

१३५. 'तमहं दिस्वान सन्तुट्ठो, इदं वचनमब्रविं ।
साधु खोसि अनुप्पत्तो, घासहेतु ममन्तिके ।।

१३६. अदिन्नपुब्बं दानवरं, अज्ज दस्सामि ते अहं ।
तुवं सीलगुणूपेतो, अयुत्तं ते परहेठनं[4] ।।

१३७. एहि अग्गिं पदीपेहि, नानाकट्ठे समानय[5] ।
अहं पचिस्समत्तानं, पक्कं त्वं भक्खयिस्ससि ।।

१३८. 'साधू ति सो हट्ठमनो, नानाकट्ठे समानयि ।
महन्तं अकासि चितकं[6], कत्वा[7] अङ्गारगब्भकं[7] ।।

१३९. 'अग्गिं तत्थ पदीपेसि[8], यथा सो खिप्पं महाभवे ।
फोटेत्वा रजगते गत्ते, एकमन्तं उपाविसिं[9] ।।

१४०. 'यदा महाकट्ठपुञ्जो[10], आदित्तो धमधमायति[11] ।
तदुप्पतित्वा पपतिं[12], मज्झे जालसिखन्तरे ।।

R. 83 १४१. 'यथा सीतोदकं नाम, पविट्ठं यस्स कस्सचि ।
समेति दरथपरिळाहं, अस्सादं देति पीति च ।।

१४२. 'तथेव जलितं अग्गिं, पविट्ठस्स ममं तदा ।
सब्बं समेति दरथं, यथा सीतोदकं विय ।।

---

१. निपज्ज – स्या० । २–२. न मासा – स्या० । ३. रो० पोत्थके नत्थि । ४. परहेधनं – स्या० । ५. समानिय – सी० । ६. चित्तकं – स्या० । ७–७. कत्वानङ्गारगब्भकं – स्या० । ८. पदीपेति – रो० । ९. उपाविसि – रो० । १०. महाकट्ठपञ्जो – रो० । ११. धुमधुमायति – सी०; धूममायति – रो० । १२. पपति – स्या० ।

१४३. ‘छविं[1] चम्मं मंसं न्हारुं’[1], अट्ठिं हदयबन्धनं ।
केवलं सकलं कायं, ब्राह्मणस्स अदासहं ति ।।

अकित्तिवग्गो पठमो ।

तस्सुद्दानं

अकित्तिब्राह्मणो[2] सङ्खो, कुरुराजा धनञ्जयो । B. 398
महासुदस्सनो राजा, महागोविन्दब्राह्मणो ।।
निमि चन्दकुमारो च, सिवि वेस्सन्तरो ससो ।
अहमेव तदा आसिं, यो ते दानवरे अदा ।।
एते दानपरिक्खारा, एते दानस्स पारमी ।
जीवितं याचके दत्वा, इमं[3] पारमि[3] पूरयिं ।।
भिक्खाय उपगतं दिस्वा, सकत्तानं परिच्चजिं ।
दानेन मे समो नत्थि, एसा मे दानपारमी ति ।।

दानपारमिनिद्देसो निट्ठितो ।

———:o:———

१–१. छवि चम्मं च मंसं च – स्या० । २. अकत्तिब्राह्मणो – रो० । ३–३. इदं पारमी – रो० ।

२. हत्थिनागवग्गो[1]

१. मातुपोसकचरिया[2]

B. 399, R. 84

१. 'यदा अहोसिं[3] पवने, कुञ्जरो मातुपोसको ।
न तदा अत्थि महिया, गुणेन मम सादिसो ।।

२. 'पवने दिस्वा वनचरो, रञ्ञो मं पटिवेदयि ।
तवानुच्छवो महाराज, गजो वसति[4] कानने ।।

३. न तस्स परिक्खायत्थो, न[5] पि आळककासुया[5] ।
सह[6] गहिते[6] सोण्डाय, सयमेव इधेहिति ।।

४. 'तस्स तं वचनं सुत्वा, राजा पि तुट्ठमानसो ।
पेसेसि हत्थिदमकं, छेकाचरियं सुसिक्खितं ।।

५. 'गन्त्वा सो हत्थिदमको, अद्दस पदुमस्सरे ।
भिसमुळालं[7] उद्धरन्तं, यापनत्थाय मातुया ।।

६. 'विञ्ञाय मे सीलगुणं, लक्खणं उपधारयि ।
एहि पुत्ता ति पत्वान, मम सोण्डाय अग्गहि ।।

७. 'यं मे तदा पाकतिकं, सरीरानुगतं बलं ।
अज्ज नागसहस्सानं, बलेन समसादिसं ।।

८. 'यदिहं तेसं पकुप्पेय्यं, उपेतानं[8] गहणाय मं ।
पटिबलो भवे तेसं, याव रज्जं पि मानुसं ।।

९. 'अपि चाहं सीलरक्खाय, सीलपारमिपूरिया ।
न करोमि[9] चित्ते अञ्ञथत्तं, पक्खिपन्तं ममाळके[10] ।।

१०. 'यदि ते मं तत्थ कोट्टेय्युं[11], फरसूहि तोमरेहि च ।
नेव तेसं पकुप्पेय्यं, सीलखण्डभया ममा ति ।।

---

१. सीलपारमिता – स्या०, रो० । २. पठमं सीलवनागचरियं – स्या० । ३. अहोसि – रो० । ४. असति – स्या० । ५–५. नपियाळ्हककासुया – सी०; न पि अळ्हककासुया – स्या० । ६–६. समं गहिते – सी०; समागहिते – स्या०, रो० । ७. भिसमूलं – रो० । ८. उपेतं – सी०, स्या०, रो० । ९. करोम – स्या० । १०. ममाळ्हकें – सी०, स्या०; ममालके – रो० । ११. कोटेय्युं – स्या० ।

२. भूरिदत्तचरिया

११. 'पुनापरं यदा होमि, भूरिदत्तो महिद्धिको । B. 400, R. 85
विरूपक्खेन महारञ्ञा, देवलोकमगञ्छहं ।।

१२. 'तत्थ पस्सित्वाहं[1] देवे, एकन्तं सुखसमप्पिते ।
तं सग्गगमनत्थाय, सीलब्बतं समादयिं[2] ।।

१३. 'सरीरकिच्चं कत्वान, भुत्वा यापनमत्तकं ।
चतुरो अङ्गे अधिट्ठाय, सेमि वम्मिकमुद्धनि ।।

१४. 'छविया चम्मेन मंसेन, नहारुअट्ठिकेहि[3] वा ।
यस्स एतेन करणीयं, दिन्नंयेव हरातु सो ।।

१५. 'संसितो अकतञ्ञुना, आलम्पायनो[4] ममग्गहि ।
पेळाय पक्खिपित्वान, कीळेति मं तहिं तहिं ।।

१६. 'पेळाय पक्खिपन्ते पि, सम्मद्दन्ते[5] पि पाणिना ।
आलम्पायने न कुप्पामि, सीलखण्डभया मम ।।

१७. 'सकजीवितपरिच्चागो, तिणतो[6] लहुको मम[6] ।
सीलवीतिक्कमो मय्हं, पथवी[7] उप्पतनं[7] विय ।।

१८. 'निरन्तरं जातिसतं, चजेय्यं मम जीवितं ।
नेव सीलं पभिन्देय्यं, चतुद्दीपान[8] हेतु पि ।।

१९. 'अपि चाहं सीलरक्खाय, सीलपारमिपूरिया ।
न करोमि चित्ते अञ्ञथत्तं, पक्खिपन्तं पि पेळके ति ।।

---

३. चम्पेय्यनागचरिया[9]

२०. 'पुनापरं यदा होमि, चम्पेय्यको महिद्धिको ।
तदा पि धम्मिको आसिं, सीलब्बतसमप्पितो ।।

२१. 'तदा पि मं धम्मचारिं, उपवुत्थं उपोसथं ।
अहितुण्डिको गहेत्वान, राजद्वारम्हि कीळति ।।

---

१. पस्सिन्त्वहं – सी० । २. समादियिं – म० । ३. न्हारुहि० – स्या० । ४. आलम्बणो – सी०; आलम्बानो – स्या०; आलम्पानो – रो० । ५. मं मद्दन्ते – स्या० । ६–६. तिणतोपि लहुको मयि – स्या० । ७–७. पठवी उप्पतना – सी०, रो०; पठवी उब्बत्तना – स्या० । ८. चतुन्नं दीपान – स्या० । ९. चम्पेय्यचरियं – स्या० ।

B. 401 २२. 'यं यं सो वण्णं चिन्तयि, नीलं व पीतलोहितं ।
तस्स चित्तानुवत्तन्तो[1], होमि चिन्तितसन्निभो ॥

R. 86 २३. 'थलं करेय्यमुदकं, उदकं पि थलं करे ।
यदिहं तस्स पकुप्पेय्यं[2], खणेन छारिकं करे ॥

२४. 'यदि चित्तवसी हेस्सं, परिहायिस्सामि सीलतो ।
सीलेन परिहीनस्स, उत्तमत्थो न सिज्झति ॥

२५. 'कामं भिज्जतुयं कायो, इधेव विकिरीयतु ।
नेव सीलं पभिन्देय्यं[3], विकिरन्ते भुसं विया ति ॥

---

४. चूळबोधिचरिया

२६. 'पुनापरं यदा होमि, चूळबोधि सुसीलवा ।
भवं दिस्वान भयतो, नेक्खम्मं अभिनिक्खमिं ॥

२७. 'या मे दुतियिका आसि, ब्राह्मणी कनकसन्निभा ।
सा पि वट्टे अनपेक्खा, नेक्खम्मं अभिनिक्खमि ॥

२८. 'निरालया छिन्नबन्धू, अनपेक्खा कुले गणे ।
चरन्ता गामनिगमं, वाराणसिमुपागमुं ॥

२९. 'तत्थ वसाम निपका, असंसट्ठा कुले गणे ।
निराकुले अप्पसद्दे, राजुय्याने वसामुभो ॥

३०. 'उय्यानदस्सनं गन्त्वा, राजा अद्दस ब्राह्मणिं ।
उपगम्म[4] ममं[4] पुच्छि, तुय्हेसा का[5] कस्स भरिया ॥

३१. 'एवं वुत्ते अहं तस्स, इदं वचनमब्रविं ।
न मय्हं भरिया एसा, सहधम्मा एकसासनी ॥

३२. 'तिस्सा[6] सारत्तगधितो[7], गाहापेत्वान चेटके ।
निप्पीळयन्तो बलसा, अन्तेपुरं पवेसयि ॥

B. 402 ३३. 'ओदपत्तकिया मय्हं, सहजा[8] एकसासनी ।
आकड्ढित्वा नयन्तिया, कोपो मे उपपज्जथ ॥

---

१. चित्तानुवत्तेन्तो – सी०, स्या० । २. कुप्पेय्यं – स्या० । ३. पि भिन्देय्यं – स्या० । ४–४. उपसङ्कम्म मं – स्या० । ५. सी० पोत्थके नत्थि । ६. तस्सा – सी०, स्या०, रो० । ७. सारत्ताधिगतो – सी०, रो० । ८. सहजाता – स्या० ।

३४. 'सह कोपे समुप्पन्ने, सीलब्बतमनुस्सरिं ।
तत्थेव कोपं निग्गण्हिं, नादासिं वड्ढितूपरि[1] ॥

३५. 'यदि नं[2] ब्राह्मणिं कोचि, कोट्टेय्य तिण्हसत्तिया ।
नेव सीलं पभिन्देय्यं, बोधियायेव कारणा ॥

३६. 'न मेसा ब्राह्मणी देस्सा, न पि मे बलं न विज्जति ।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा सीलानुरक्खिसं[3] ति ॥

---

५. महिंसराजचरिया[4]

३७. 'पुनापरं यदा होमि, महिंसो वनचारको[5] । R. 87
पवड्ढकायो बलवा, महन्तो भीमदस्सनो ॥

३८. 'पब्भारे गिरिदुग्गे च, रुक्खमूले दकासये ।
होतेत्थ ठानं महिंसानं, कोचि कोचि तहिं तहिं ॥

३९. 'विचरन्तो ब्रहारञ्ञे, ठानं अद्दस भद्दकं ।
तं ठानं उपगन्त्वान, तिट्ठामि च सयामि च ॥

४०. 'अथेत्थ कपिमागन्त्वा, पापो अनरियो लहु ।
खन्धे नलाटे भमुके, मुत्तेति ओहनेतितं ॥

४१. 'सकिं पि दिवसं दुतियं, ततियं चतुत्थं पि च ।
दूसेति मं सब्बकालं, तेन होमि उपद्दुतो ॥

४२. 'ममं उपद्दुतं दिस्वा, यक्खो मं इदमब्रवि ।
नासेहेतं छवं पापं, सिङ्गेहि च खुरेहि च ॥

४३. 'एवं वुत्ते तदा यक्खे, अहं तं इदमब्रविं ।
किं त्वं मक्खेसि कुणपेन, पापेन अनरियेन मं ॥

४४. यदिदं तस्स पकुप्पेय्यं, ततो हीनतरो भवे । B. 403
सीलं च मे पभिज्जेय्य, विञ्ञू च गरहेय्यु मं ॥

४५. हीळिता जीविता वा पि, परिसुद्धेन मतं वरं ।
क्याहं जीवितहेतू पि, काहामि परहेठनं[6] ॥

---

१. वड्ढतूपरी – सी०; वुड्ढितुं परि – रो० । २. तं – स्या० । ३. सीलानुरक्खिस्सं – सी०, स्या०, रो० । ४. महिंसराजचरियं – स्या० । ५. पवनचारिको – सी०; पवनचारणो – स्या०; पवनचारको – म० । ६. परहेठनं – स्या० ।

४६. 'ममेवायं* मञ्ञमानो, अञ्ञे पेवं करिस्सति ।
तेव तस्स[1] वधिस्सन्ति, सा मे मुत्ति भविस्सति* ।।

४७. 'हीनमज्झिमउक्कट्ठे, सहन्तो अवमानितं ।
एवं लभति सप्पञ्ञो, मनसा यथा पत्थितं ति ।।

---

६. रुरुराजचरिया[2]

४८. 'पुनापरं यदा होमि, सुतत्तकनकसन्निभो ।
मिगराजा रुरु नाम, परमसीलसमाहितो ।।

४९. 'रम्मे पदेसे रमणीये, विवित्ते अमनुस्सके ।
तत्थ वासं उपगञ्छि, गङ्गाकूले मनोरमे ।।

R. 88 ५०. 'अथ उपरि गङ्गाय, धनिकेहि परिपीळितो ।
पुरिसो गङ्गाय पपति[3], जीवामि वा मरामि वा ।।

५१. 'रत्तिन्दिवं सो गङ्गाय, वुय्हमानो महोदके ।
रवन्तो करुणं रवं[4], मज्झे गङ्गाय गच्छति ।।

५२. 'तस्साहं सद्दं सुत्वान, करुणं परिदेवतो ।
गङ्गाय तीरे ठत्वान[5], अपुच्छि कोसि त्वं नरो ।।

५३. 'सो मे पुट्ठो च[6] ब्याकासि, अत्तनो करणं[7] तदा ।
धनिकेहि भीतो तसितो, पक्खन्दोहं[8] महानदिं ।।

५४. 'तस्स कत्वान कारुञ्ञं, चजित्वा मम जीवितं ।
पविसित्वा नीहरिं तस्स, अन्धकारम्हि रत्तिया ।।

५५. 'अस्सत्थकालमञ्ञाय[9], तस्साहं इदमब्रविं ।
एकं तं वरं याचामि, मा मं कस्सचि पावद ।।

B. 404 ५६. नगरं गन्त्वान आचिक्खि, पुच्छितो धनहेतुको ।
'राजानं सो गहेत्वान, उपगञ्छि ममन्तिकं ।।

–. स्या० पोत्थके नत्थि । १. तत्थ – सी०, रो० । २. रुरुमिगचरियं – स्या० । ३. पतति – स्या०, रो० । ४. रावं – सी० । ५. ठत्वा – स्या० । ६. स्या० पोत्थके नत्थि । ७. कारणं – सी०, स्या०, रो० । ८. पक्खन्तोहं – सी०, रो०; पक्खन्नो मं – स्या० । ९. अस्सत्त ० – सी० ।

५७. 'यावता करणं सब्बं, रञ्ञो आरोचितं मया ।
राजा सुत्वान वचनं, उसुं तस्स पकप्पयि[1] ।
इधेव घातयिस्सामि[2], मित्तदुब्भि[3] अनारियं ॥

५८. 'तमहं अनुरक्खन्तो, निम्मिनिं मम अत्तना ।
तिट्ठतेसो महाराज, कामकारो भवामि ते ॥

५९. 'अनुरक्खि मम सीलं, नारक्खि मम जीवितं ।
सीलवा हि तदा आसि, बोधियायेव कारणा ति ॥

---

७. मातङ्गचरिया

६०. 'पुनापरं यदा होमि, जटिलो उग्गतापनो ।
मातङ्गो नाम नामेन, सीलवा सुसमाहितो ॥

६१. 'अहं च ब्राह्मणो एको, गङ्गाकूले वसामुभो ।
अहं वसामि उपरि, हेट्ठा वसति ब्राह्मणो ॥

६२. 'विचरन्तो अनुकूलम्हि, उद्धं मे अस्समद्दस ।
तत्थ मं परिभासेत्वा[4], अभिसपि मुद्धफालनं ॥

६३. 'यदिहं तस्स पकुप्पेय्यं, यदि सीलं न गोपये ।
ओलोकेत्वानहं तस्स, करेय्यं छारिकं विय ॥

६४. 'यं सो तदा मं अभिसपि, कुपितो दुट्ठमानसो । R.89
तस्सेव मत्थके निपति, योगेन तं पमोचयिं ॥

६५. 'अनुरक्खि मम सीलं, नारक्खि मम जीवितं ।
सीलवा हि तदा आसि, बोधियायेव कारणा ति ॥

---

८. धम्मदेवपुत्तचरिया

६६. 'पुनापरं यदा होमि, महापक्खो[5] महिद्धिको । B.405
धम्मो नाम महायक्खो, सब्बलोकानुकम्पको ॥

६७. 'दसकुसलकम्मपथे, समादपेन्तो महाजनं ।
चरामि गाममिगमं, समित्तो सपरिज्जनो ॥

---

१. विकप्पयि – सी०, रो० । २. घाटयिस्सामि – स्या०, रो० । ३. मित्तदूभि – सी० । ४. परिभासित्वा – सी०, स्या० । ५. महेसक्को – सी०; महेसक्खो – स्या०; महायक्खो – रो० ।

६८. 'पापो कदरियो यक्खो, दीपेन्तो दस पापके[1] ।
सो पेत्थ महिया चरति, समित्तो सपरिज्जनो ॥

६९. 'धम्मवादी अधम्मो च, उभो पच्चनिका मयं ।
धुरे धुरं घट्टयन्ता[2], समिम्हा पटिपथे उभो ॥

७०. 'कलहो वत्तती भेस्मा[3], कल्याणपापकस्स च ।
मग्गा ओक्कमनत्थाय, महायुद्धो उपट्ठितो ॥

७१. 'यदिहं तस्स कुप्पेय्यं[4], यदि भिन्दे तपोगुणं ।
सहपरिजनं तस्स, रजभूतं करेय्यहं ॥

७२. 'अपि चाहं सीलरक्खाय, निब्बापेत्वान मानसं ।
सह जनेनोक्कमित्वा, पथं पापस्स दासहं ॥

७३. 'सह पथतो ओक्कन्ते[5], कत्वा चित्तस्स निब्बुतिं ।
विवरं अदासि पथवी, पापयक्खस्स तावदे'ति ॥

---

९. अलीनसत्तुचरिया[6]

R. 90 ७४. 'पञ्चालरट्ठे नगरवरे, कपिलायं[7] पुरुत्तमे ।
राजा जयद्दिसो[8] नाम, सीलगुणमुपागतो ॥

७५. 'तस्स रञ्ञो अहं पुत्तो, सुतधम्मो सुसीलवा ।
अलीनसत्तो गुणवा, अनुरक्खपरिजनो[9] सदा ॥

७६. 'पिता मे मिगवं गन्त्वा, पोरिसादं उपागमि ।
सो मे पितुमग्गहेसि, भक्खोसि मम मा चलि ॥

B. 406 ७७. 'तस्स तं वचनं सुत्वा, भीतो तसितवेधितो ।
ऊरुक्खम्भो[10] अहु तस्स, दिस्वान पोरिसादकं ॥

७८. 'मिगवं गहेत्वा मुञ्चस्सु, कत्वा आगमनं पुन ।
ब्राह्मणस्स धनं दत्वा, पिता आमन्तयी ममं ॥

७९. रज्जं पुत्त पटिपज्ज, मा पमज्जि[11] पुरं इदं ।
कतं मे पोरिसादेन, मम आगमनं पुन ॥

---

१. पावके – रो० । २. घट्टयन्तो – मी०; घटयन्ता – स्या० । ३. अस्मा – रो० । ४. पकुप्पेय्यं – सी०, स्या०, रो० । ५. उक्कन्ते – स्या०; ओक्कन्तो – रो० । ६. जयदिस्सचरियं – स्या,० रो० । ७. कपिळायं – सी०; कप्पिलायं – स्या०, रो० । ८. जयदिसो – स्या० । ९. अनुत्तरपरिज्जनो – रो० । १०. उरुथम्भो – रो० । ११. पमज्ज – स्या० ।

८०. ‘मातापितू[1] च वन्दित्वा, निम्मिनित्वान अत्तना[2] ।
निक्खिपित्वा[3] धनं खग्गं, पोरिसादं उपागमिं ॥

८१. ‘ससत्थहत्थूपगतं, कदाचि सो तसिस्सति ।
तेन भिज्जिस्सति सीलं, परित्तासं कते[4] मयि ॥

८२. ‘सीलखण्डभया मय्हं, तस्स देस्सं न ब्याहरिं ।
मेत्तचित्तो हितवादी, इदं वचनमब्रविं ॥

८३. उज्जालेहि[5] महाअग्गिं, पपतिस्सामि रुक्खतो ।
त्वं पक्ककालमञ्ञाय[6], भक्खय मं[7] पितामह[8] ॥

८४. ‘इति सीलवतं हेतु, नारक्खिं मम जीवितं ।
पब्बाजेसिं[9] चहं[9] तस्स, सदा पाणातिपातिकं ति ॥

---

१०. सङ्खपालचरिया

८५. ‘पुनापरं यदा होमि, सङ्खपालो महिद्धिको । R. 91
दाठावुधो[10] घोरविसो, द्विजिव्हो उरगाधिभू[11] ॥

८६. ‘चतुप्पथे महामग्गे[12], नानाजनसमाकुले ।
चतुरो अङ्गे अधिट्ठाय, तत्थ वासमकप्पयिं ॥

८७. ‘छविया चम्मेन मंसेन, नहारुअट्ठिकेहि वा ।
यस्स एतेन करणीयं, दिन्नंयेव हरातु सो ॥

८८. ‘अद्दसंसु भोजपुत्ता, खरा लुद्दा[13] अकारुणा ।
उपगच्छुं ममं तत्थ, दण्डमुग्गरपाणिनो ॥ B· 407

८९. ‘नासाय विनिविज्झित्वा, नङ्गुट्ठे पिट्ठिकण्टके[14] ।
काजे आरोपयित्वान, भोजपुत्ता हरिंसु मं ॥

९०. ‘ससागरन्तं पथविं, सकाननं सपब्बतं ।
इच्छमानो चहं तत्थ, नासावातेन[15] झापये ॥

---

१. मातुपितु – मी०; मातुपितुं – स्या०; माता पितु – रो० । २. अत्तानं – स्या०, रो० । ३. निक्खमित्वा – स्या०; निक्खिपेत्वा – रो० । ४. गते – मी० । ५. उज्जलेहि – सी०, स्या०, रो० । ६. सुपक्ककालमञ्ञाय – स्या०; सम्पत्तकालमञ्ञाय – रो० । ७. त्वं – स्या०, रो० । ८. पितामहा – सी०, स्या० । ९–९. पब्बाजेसिमहं – मी०, स्या०; पब्बाजेसिं चाहं – रो० । १०. दाढावुधो – स्या० । ११. उरगाभिभू – स्या० । १२. महापथे – स्या० । १३. लुद्रा – स्या० । १४. पिट्ठिकण्ठके – स्या० । १५. नासवातेन – स्या०, रो० ।

६१. 'सूलेहि विनिविज्झन्ते[1], कोट्टयन्ते पि सत्तिभि।
भोजपुत्ते न कुप्पामि, एसा मे सीलपारमी ति॥

हत्थिनागवग्गो दुतियो।

तस्सुद्दानं

हत्थिनागो भूरिदत्तो, चम्पेय्यो बोधि महिंसो[2]।
रुरु मातङ्गो धम्मो च, अत्रजो च जयद्दिसो॥

एते नव[3] सीलबला, परिक्खारा पदेसिका।
जीवितं परिरक्खित्वा, सीलानि अनुरक्खियं[4]॥

सङ्खपालस्स मे सतो[5], सब्बकालं पि जीवितं।
यस्स कस्सचि निय्यत्तं[6], तस्मा सा सीलपारमी ति॥

सीलपारमिनिद्देसो निट्ठितो।

———:o:———

१. विज्झयन्ते पि – सी०, स्या०, रो०। २. माहिसो – सी०, स्या०, रो०। ३. सब्बे – सी०, स्या०, रो०। ४. अनुरक्खिस्सं – सी०, स्या०, रो०। ५. सत्तो – सी०। ६. नीयन्तं – सी०; रो०; निय्यन्तं – स्या०।

३. युधञ्जयवग्गो

१. युधञ्जयचरिया

१. ‘यदाहं अमितयसो, राजपुत्तो युधञ्जयो । B. 408, R. 92
उस्सावबिन्दुं सुरियातपे, पतितं दिस्वान संविजिं ।।

२. ‘तञ्ञेवाधिपतिं कत्वा, संवेगमनुब्रूहयिं ।
मातापितू च वन्दित्वा, पब्बज्जमनुयाचहं[1] ।।

३. ‘याचन्ति मं पञ्जलिका, सनेगमा सरट्ठका ।
अज्जेव पुत्त पटिपज्ज, इद्धं फीतं महामहिं ।।

४. ‘सराजके सहोरोधे[2], सनेगमे सरट्ठके ।
करुणं परिदेवन्ते, अनपेक्खो व[3] परिच्चजिं[3] ।।

५. ‘केवलं पथविं[4] रज्जं, ञातिपरिजनं यसं ।
चजमानो न चिन्तेसिं, बोधियायेव कारणा ।।

६. ‘माता पिता न मे देस्सा, न पि मे[5] देस्सं[6] महायसं[6] ।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा रज्जं परिच्चजिं ति ।।

---

२. सोमनस्सचरिया

७. ‘पुनापरं यदा होमि, इन्दपत्थे पुरुत्तमे ।
कामितो दयितो पुत्तो, सोमनस्सो ति विस्सुतो ।।

८. ‘सीलवा गुणसम्पन्नो, कल्याणपटिभानवा ।
वुड्ढापचायी हिरीमा, सङ्गहेसु च कोविदो ।।

९. ‘तस्स रञ्ञो पतिकरो, अहोसि[7] कुहकतापसो ।
आरामं मालावच्छं[8] च, रोपयित्वान जीवति[9] ।।

१०. ‘तमहं दिस्वान कुहकं, थुसरासिं व अतण्डुलं । R. 93
दुमं[10] व अन्तो[10] सुसिरं, कदलिं व असारकं ।।

---

१. पब्बज्जमनुयाचिहं – सी०, स्या० । २. सओरोधे – स्या० । ३–३. परिच्चजिं – सी०, स्या०; हि पब्बजिं – रो० । ४. पठवी – सी०, स्या०; पठविं – रो० । ५. सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ६–६. देस्सा महायसा – स्या० । ७. आसि – रो० । ८. मालागच्छं – स्या० । ९. सो जीवति – रो० । १०–१०. दुमं अन्तो च – सी०, रो० ।

B. 409 ११. 'नत्थिमस्स सतं धम्मो, सामञ्ञापगतो अयं ।
हिरिसुक्कधम्मजहितो, जीवितवुत्तिकारणा ।।

१२. 'कुपितो अहु[1] पच्चन्तो, अटवीहि परन्तिहि ।
तं निसेधेतुं गच्छन्तो, अनुसासि पिता ममं[2] ।।

१३. मा पमज्जि[3] तुवं तात, जटिलं[4] उग्गतापनं[4] ।
यदिच्छकं पवत्तेहि, सब्बकामददो हि सो ।।

१४. 'तमहं गन्त्वानुपट्ठानं, इदं वचनमब्रविं ।
कच्चि ते गहपति कुसलं, किं वा ते आहरीयतु ।।

१५. 'तेन सो कुपितो आसि, कुहको माननिस्सितो ।
घातापेमि तुवं अज्ज, रट्ठा पब्बाजयामि वा ।।

१६. 'निसेधयित्वा पच्चन्तं, राजा कुहकमब्रवि ।
कच्चि ते[5] भन्ते खमनीयं[5], सम्मानो ते पवत्तितो ।।

१७. 'तस्स आचिक्खती पापो, कुमारो यथा नासियो[6] ।
तस्स तं वचनं सुत्वा, आणापेसि महीपति ।।

१८. सीसं तत्थेव छिन्दित्वा, कत्वान चतुखण्डिकं ।
रथिया रथियं दस्सेथ, सा गति जटिलहीळिता ।।

१९. 'तत्थ कारणिका[7] गन्त्वा, चण्डा लुद्दा अकारुणा ।
मातु अङ्के निसिन्नस्स, आकड्ढित्वा नयन्ति मं ।।

२०. 'तेसाहं एवमवचं, बन्धतं गाळ्हबन्धनं ।
रञ्ञो दस्सेथ मं खिप्पं, राजकिरियानि अत्थि मे ।।

२१. 'ते मं रञ्ञो दस्सयिंसु, पापस्स पापसेविनो ।
दिस्वान तं सञ्ञापेसिं, ममं च वसमानयिं ।।

२२. 'सो मं तत्थ खमापेसि, महारज्जमदासि मे ।
सोहं तमं दालयित्वा, पब्बजिं अनगारियं ।।

२३. 'न मे देस्सं महारज्जं, कामभोगो न देस्सियो ।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा रज्जं परिच्चजिं ति ।।

---

१. अहोसि – सी०, रो०; आसि – स्या० । २. मम – स्या० । ३. पमज्ज – स्या० । ४–४. जटिले उग्गतापने – स्या० । ५–५. खमनीयं तव – स्या० । ६. नासितो – रो० । ७. ते करणी – स्या० ।

३. अयोघरचरिया

२४. ‘पुनापरं यदा होमि, कासिराजस्स अत्रजो ।
अयोघरम्हि संवड्ढो, नामेनासि अयोघरो ॥ B. 410, R. 97,

२५. ‘दुक्खेन जीवितो[1] लद्धो, सम्पीळे पतिपोसितो ।
अज्जेव पुत्त पटिपज्ज, केवलं वसुधं[2] इमं ॥

२६. ‘सरट्ठकं सनिगमं, सजनं वन्दित्व[3] खत्तियं ।
अञ्जलिं पग्गहेत्वान, इदं वचनमब्रविं ॥

२७. “ये केचि महिया सत्ता, हीनमुक्कट्ठमज्झिमा ।
निरारक्खा सके गेहे, वड्ढन्ति सकञातिभि[4] ॥

२८. “इदं लोके उत्तरियं, सम्पीळे मम पोसनं ।
अयोघरम्हि संवड्ढो, अप्पभे चन्दसूरिये[5] ॥

२९. पूतिकुणपसम्पुण्णा, मुच्चित्वा[6] मातु कुच्छितो ।
ततो घोरतरे दुक्खे, पुन पक्खित्तयोघरे ॥

३०. यदिहं तादिसं पत्वा, दुक्खं परमदारुणं ।
रज्जेसु यदि रज्जामि[7], पापानं उत्तमो सियं ॥

३१. उक्कण्ठितोम्हि कायेन, रज्जेनम्हि अनत्थिको ।
निब्बुतिं परियेसिस्सं, यत्थ मं मच्चु न मद्दिये ॥

३२. ‘एवाहं चिन्तयित्वान, विरवन्ते[8] महाजने[8] ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, पाविसिं[9] काननं वनं ॥

३३. ‘माता पिता न मे देस्सा, न पि मे देस्सं महायसं ।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा रज्जं परिच्चजिं ति ॥

---

४. भिसचरिया[10]

३४. ‘पुनापरं यदा होमि, कासीनं पुरवरुत्तमे ।
भगिनी च[11] भातरो सत्त, निब्बत्ता सोत्थिये कुले ॥

---

१. जीविको – रो० । २. वसुन्धरं – स्या० । ३. वन्दित्वा – सी०, स्या०, रो० । ४. सहञातिहि – सी०; सकञातिहि – स्या०; सहजातिभि – रो० । ५. चन्दसुरिये – रो० । ६. मुञ्चित्वा – स्या० । ७. रञ्जामि – सी०, स्या० । ८–८. विरवन्तं महाजनं – सी०, रो०; विवरन्ते ० – स्या० । ९. पाविसि – रो० । १०. भिसचरियं – स्या० । ११. सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि ।

B. 411 ३५. 'एतेसं पुब्बजो आसिं, हिरीसुक्कमुपागतो ।
भवं दिस्वान भयतो, नेक्खम्माभिरतो अहं ॥

R. 95 ३६. 'मातापितूहि पहिता[१], सहाया एकमानसा ।
कामेहि मं निमन्तेन्ति, कुलवंसं धरेहि[२] ति ॥

३७. 'यं तेसं वचनं वुत्तं, गिहीधम्मे सुखावहं ।
तं मे अहोसि कठिनं, तत्तफालसमं विय ॥

३८. 'ते मं तदा उक्खिपन्तं, पुच्छिसु पत्थितं मम ।
किं त्वं पत्थयसे[३] सम्म, यदि कामे न भुञ्जसि ॥

३९. 'तेसाहं एवमवचं, अत्थकामो हितेसिनं ।
नाहं पत्थेमि गिहीभावं, नेक्खम्माभिरतो अहं ॥

४०. 'ते मय्हं वचनं सुत्वा, पितु मातु च सावयुं ।
माता पिता एवमाहु, सब्बे व[४] पब्बजाम भो ॥

४१. 'उभो माता पिता मय्हं, भगिनी च[५] सत्त भातरो ।
अमितधनं छड्डयित्वा, पाविसिम्हा[६] महावनं ति ॥

---

५. सोणपण्डितचरिया[७]

४२. 'पुनापरं यदा होमि, नगरे ब्रह्मवड्ढने[८] ।
तत्थ कुलवरे सेट्ठे, महासाले अजायहं[९] ॥

४३. 'तदा[१०] पि[१०] लोकं दिस्वान, अन्धीभूतं[११] तमोत्थटं ।
चित्तं भवतो पतिकुटति, तुत्तवेगहतं विय ॥

४४. 'दिस्वान विविधं पापं, एवं चिन्तेसहं तदा ।
कदाहं गेहा निक्खम्म, पविसिस्सामि काननं ॥

४५. 'तदा पि मं निमन्तेसुं[१२], कामभोगेहि ञातयो ।
तेसं पि छन्दमाचिक्खिं, मा निमन्तेथ तेहि मं ॥

---

१. पहितो – सी० । २. धारेही – स्या० । ३. पत्थयसि – सी०, स्या०, रो० । ४. पि – सी०, स्या०, रो० । ५. सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि । ६. पविसिम्हा – सी० । ७. सोणनन्दपण्डितचरियं – स्या० । ८. ब्रह्मवद्धने – स्या० । ९. अजायिहं – स्या० । १०–१०. तदासिं – स्या० । ११. अन्धभूतं – सी०, स्या०, रो० । १२. निमन्तिसु – सी०, स्या०, रो० ।

४६. 'यो मे कनिट्ठको भाता, नन्दो नामासि पण्डितो । B. 412
सो पि मं अनुसिक्खन्तो, पब्बज्जं समरोचयि[1] ॥

४७. 'अहं सोणो च नन्दो च, उभो माता पिता मम ।
तदा पि भोगे छड्डेत्वा, पाविसिम्ह महावनं ति ॥

---

६. तेमियचरिया[2]

४८. 'पुनापरं यदा होमि, कासिराजस्स अत्रजो । R. 96
मूगपक्खो ति नामेन, तेमियो ति वदन्ति मं ॥

४९. 'सोळसित्थिसहस्सानं, न विज्जति पुमो तदा[3] ।
अहोरत्तानं अच्चयेन, निब्बत्तो अहमेकको ॥

५०. 'किच्छा लद्धं पियं पुत्तं, अभिजातं जुतिन्धरं ।
सेतच्छत्तं धारयित्वान, सयने पोसेति[4] मं पिता ॥

५१. 'निद्दायमानो सयनवरे, पबुज्झित्वानहं तदा ।
अद्दसं पण्डरं छत्तं, येनाहं निरयं गतो ॥

५२. 'सह दिट्ठस्स[5] मे छत्तं, तासो उप्पज्जि भेरवो ।
विनिच्छयं समापन्नो, कथाहं[6] इमं मुञ्चिस्सं[7] ॥

५३. 'पुब्बसालोहिता मय्हं, देवता अत्थकामिनी ।
सा मं दिस्वान दुक्खितं, तीसु ठानेसु योजयि ॥

५४. मा पण्डिच्चयं[8] विभावय, बालमतो[9] भव सब्बपाणिनं[9] ।
सब्बो[10] तं जनो[10] ओचिनायतु[11], एवं तव अत्थो भविस्सति ॥

५५. 'एवं वुत्तायहं तस्सा, इदं वचनमब्रविं ।
करोमि ते तं वचनं, यं त्वं[12] भणसि देवते ।
अत्थकामासि मे अम्म, हितकामासि देवते ॥

५६. 'तस्साहं वचनं सुत्वा, सागरे व थलं लभिं ।
हट्ठो संविग्गमानसो, तयो अङ्गे अधिट्ठहिं ॥

---

१. समरोचसि – स्या० । २. मूगपक्खचरियं – स्या० । ३. सदा – सी० । ४. पोसेसि – स्या० । ५. दिट्ठिस्स – स्या० । ६. कदाहं – स्या०, रो० । ७. मुच्चिस्सं – रो० । ८. पण्डिच्चं – रो० । ९–९. बहुमतं सप्पाणिनं – रो० । १०–१०. सब्बो जनो – सी०, रो० । ११. ओजिनायतु – सी० । १२. मं – स्या० ।

B. 413 ५७. 'मूगो अहोसिं बधिरो, पक्खो गतिविवज्जितो ।
एते अङ्गे अधिट्ठाय, वस्सानि[1] सोळसं वसिं ॥

५८. 'ततो मे हत्थपादे च, जिव्हं सोतं च मद्दिय ।
अनूनतं मे पस्सित्वा, काळकण्णी ति निन्दिसुं ॥

५९. 'ततो जानपदा[2] सब्बे, सेनापतिपुरोहिता ।
सब्बे एकमना हुत्वा, छड्डनं अनुमोदिसुं ॥

६०. 'सोहं तेसं मतिं सुत्वा, हट्ठो संविग्गमानसो ।
यस्सत्थाय तपो चिण्णो, सो मे अत्थो समिज्झथ ॥

६१. 'न्हापेत्वा अनुलिम्पित्वा, वेठेत्वा राजवेठनं ।
छत्तेन अभिसिञ्चित्वा, कारेसुं पुरं पदक्खिणं ॥

६२. 'सत्ताहं धारयित्वान, उग्गते रविमण्डले ।
रथेन मं नीहरित्वा, सारथी वनमुपागमि ॥

R. 97 ६३. 'एकोकासे रथं कत्वा, सज्जस्सं हत्थमुच्चितो[3] ।
सारथी खणती कासुं, निखातुं[4] पथविया ममं ॥

६४. 'अधिट्ठितमधिट्ठानं, तज्जेन्तो विविधकारणा ।
न भिन्दि तमधिट्ठानं[5], बोधियायेव कारणा ॥

६५. 'माता पिता न मे देस्सा, अत्ता मे न च देस्सियो ।
सब्बञ्ञुतं पियं मय्हं, तस्मा वतमधिट्ठहिं ॥

६६. 'एते अङ्गे अधिट्ठाय, वस्सानि सोळसं वसिं ।
अधिट्ठानेन मे[6] समो नत्थि, एसा मे अधिट्ठानपारमी ति ॥

---

७. कपिराजचरिया[7]

६७. 'यदा अहं कपि आसिं, नदीकूले दरीसये ।
पीळितो सुंसुमारेन[8], गमनं न लभामहं ॥

B. 414 ६८. 'यम्होकासे अहं ठत्वा, ओरा पारं पतामहं ।
तत्थच्छि सत्तु वधको, कुम्भीलो लुद्ददस्सनो ॥

---

१. वस्सानं – रो० । २. जनपदा – रो० । ३. हत्थमुञ्चितो – सी०, स्या०; हत्थमुञ्चितं – रो० । ४. निक्खातुं – स्या० । ५. व तमधिट्ठानं – सी०, स्या०, रो० । ६. सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ७. कपिलराजचरियं – स्या० । ८. सुसुमारेन – म०

६९. 'सो मं असंसि एही ति, अहं[1] पेमी ति तं वतिं[1] ।
तस्स मत्थकमक्कम्म, परकूले पतिट्ठहिं ॥

७०. 'न तस्स अलिकं भणितं, यथा वाचं अकासहं ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ॥

८. सच्चतापसचरिया[2]

७१. 'पुनापरं यदा होमि, तापसो सच्चसव्हयो ।
सच्चेन लोकं पालेसिं, समग्गं जनमकासहं ति ॥

९. वट्टपोतकचरिया[3]

७२. 'पुनापरं यदा होमि, मगधे वट्टपोतको । R. 98
अजातपक्खो तरुणो, मंसपेसि कुलावके ॥

७३. 'मुखतुण्डकेनाहरित्वा[4], माता पोसयती ममं ।
तस्सा फस्सेन जीवामि, नत्थि मे कायिकं बलं ॥

७४. 'संवच्छरे गिम्हसमये, दवडाहो[5] पदिप्पति ।
उपगच्छति अम्हाकं, पावको कण्हवत्तनी ॥

७५. 'धमधमा[6] इति एवं[6], सद्दायन्तो महासिखी ।
अनुपुब्बेन झापेन्तो, अग्गि ममुपागमि ॥

७६. 'अग्गिवेगभयातीता[7], तसिता माता पिता मम ।
कुलावके मं छड्डेत्वा, अत्तानं परिमोचयुं ॥

७७. 'पादे पक्खे पजहामि, नत्थि मे कायिकं बलं । B. 415
सोहं अगतिको तत्थ, एवं चिन्तेसहं तदा ॥

७८. येसाहं उपधावेय्यं, भीतो तसितवेधितो ।
ते मं ओहाय पक्कन्ता, कथं मे अज्ज कातवे ॥

७९. अत्थि लोके सीलगुणो, सच्चं सोचेय्यनुद्दया ।
तेन सच्चेन काहामि, सच्चकिरियमुत्तमं ॥

१–१. अहंमेमीति तं वदिं – सी०; अहपेमीति तं वदिं – स्या०; अहमेमीति तं वदि – रो० । २. सच्चसव्हपण्डितचरियं – स्या० । ३. वट्टकपोतकचरियं – स्या० । ४. मुखतुण्डेनाहरित्वा – सी० । ५. दवदाहो – स्या०, रो० । ६–६. धूमधूमंजनीत्वेवं – सी०, रो०; धमधमं० – स्या० । ७. अग्गिवेगभया भीता – सी०, स्या०, रो० ।

८०. 'आवेज्जेत्वा धम्मबलं, सरित्वा पुब्बके जिने ।
सच्चबलमवस्साय, सच्चकिरियमकासहं ।।

८१. सन्ति पक्खा अपतना, सन्ति पादा अवञ्चना ।
माता पिता च निक्खन्ता, जातवेद पटिक्कम ।।

८२. 'सहसच्चे कते मय्हं, महापज्जलितो सिखी ।
वज्जेसि सोळसकरीसानि, उदकं पत्वा यथा सिखी ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ।।

१०. मच्छराजचरिया

R. 99 ८३. 'पुनापरं यदा होमि, मच्छराजा महासरे ।
उण्हे सुरियसन्तापे, सरे उदक[1] खीयथ ।।

८४. 'ततो काका च गिज्झा च, कङ्का[2] कुललसेनका ।
भक्खयन्ति दिवारत्तिं, मच्छे उपनिसीदिय ।।

८५. 'एवं चिन्तेसहं तत्थ, सह ञातीहि पीळितो ।
केन नु खो उपायेन, ञाती दुक्खा पमोचये ।।

८६. 'विचिन्तयित्वा[3] धम्मत्थं, सच्चं अद्दस[4] पस्सयं ।
सच्चे ठत्वा पमोचेसिं, ञातीनं तं अतिक्खयं ।।

८७. 'अनुस्सरित्वा सतं[5] धम्मं[5], परमत्थं विचिन्तयं ।
अकासि सच्चकिरियं, यं लोके धुवसस्सतं ।।

B. 416 ८८. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि विञ्ञुतं ।
नाभिजानामि सञ्चिच्च, एकपाणं पि हिंसितं ।।

८९. एतेन सच्चवज्जेन, पज्जुन्नो अभिवस्सतु ।
अभित्थनय पज्जुन्न, निधिं काकस्स नासय ।
काकं सोकाय रन्धेहि, मच्छे सोका पमोचय ।।

९०. 'सहकते सच्चवरे, पज्जुन्नो अभिगज्जिय ।
थलं निन्नं च पूरेन्तो, खणेन अभिवस्सथ ।।

---

१. उदकं – सी०, स्या०, रो० । २. बका – सी०, रो० । ३. चिन्तयित्वान – स्या० ।
४. अद्दसं – स्या० । ५–५. सद्धम्मं – सी०, रो० ।

९१. 'एवरूपं सच्चवरं, कत्वा विरियमुत्तमं ।
वस्सापेसिं महामेघं, सच्चतेजबलस्सितो ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ।।

---

११. कण्हदीपायनचरिया

९२. 'पुनापरं यदा होमि, कण्हदीपायनो इसि ।
परोपञ्ञासवस्सानि, अनभिरतो चरिं अहं ।।

९३. 'न कोचि एतं जानाति, अनभिरतिमनं मम ।
अहं हि[1] कस्सचि नाचिक्खिं, अरति मे चरति[2] मानसे[2] ।।

९४. 'सब्रह्मचारी मण्डब्यो, सहायो मे महा इसि । R. 100
पुब्बकम्मसमायुत्तो, सूलमारोपनं लभि ।।

९५. 'तमहं उपट्ठहित्वान, आरोग्यमनुपापयिं ।
आपुच्छित्वान आगञ्छिं, यं मय्हं सकमस्समं ।।

९६. 'सहायो ब्राह्मणो मय्हं, भरियं आदाय पुत्तकं ।
तयो जना समागन्त्वा, आगञ्छुं पाहुनागतं ।।

९७. 'सम्मोदमानो तेहि सह, निसिन्नो सकमस्समे ।
दारको वट्टमनुक्खिपं, आसीविसमकोपयि ।।

९८. 'ततो सो वट्टगतं मग्गं, अन्वेसन्तो कुमारको ।
आसीविसस्स हत्थेन, उत्तमङ्गं परामसि ।।

९९. 'तस्स आमसने कुद्धो, सप्पो विसबलस्सितो । B. 417
कुपितो परमकोपेन, अडंसि दारकं खणे ।।

१००. 'सह दट्ठो आसीविसेन[3], दारको पपति[4] भूमियं ।
तेनाहं दुक्खितो आसिं, मम वाहसि[5] तं[5] दुक्खं ।।

१०१. 'त्याहं अस्सासयित्वान, दुक्खिते सोकसल्लिते[6] ।
पठमं अकासिं किरियं, अग्गं सच्चं वरुत्तमं ।।

१०२. सत्ताहमेवाहं पसन्नचित्तो,
पुञ्ञत्थिको अचरिं ब्रह्मचरियं ।
अथापरं यं चरितं ममेदं,
वस्सानि पञ्ञाससमाधिकानि ।।

---

१. पि – स्या०, रो० । २–२. रति० – रो० । ३. अतिविसेन – स्या०, रो० ।
४. पतति – रो० । ५–५. वा हसितं – स्या०, रो० । ६. सोकसल्लिने – स्या० ।

१०३. अकामको वाहि अहं चरामि,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ।
हतं विसं जीवतु यञ्ञदत्तो ।।

१०४. 'सह सच्चे कते मय्हं, विसवेगेन वेधितो ।
अबुज्झित्वान वुट्ठासि, अरोगो[1] चासि[2] माणवो ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ।।

---

१२. सुतसोमचरिया

१०५. 'पुनापरं यदा होमि, सुतसोमो महीपति ।
गहितो पोरिसादेन, ब्राह्मणे सङ्गरं सरिं ।।

१०६. 'खत्तियानं एकसतं, आवुणित्वा करत्तले[3] ।
एतेसं[4] पमिलापेत्वा[4], यञ्ञत्थे उपनयी ममं ।।

R. 101 १०७. 'अपुच्छि[5] मं पोरिसादो, किं त्वं इच्छसि निस्सजं[6] ।
यथामति ते काहामि, यदि मे त्वं पुनेहिसि ।।

B. 418 १०८. 'तस्स पटिस्सुणित्वान, पण्हे[7] आगमनं मम ।
उपगन्त्वा पुरं रम्मं, रज्जं निय्यादयिं तदा ।।

१०९. 'अनुस्सरित्वा सतं धम्मं, पुब्बकं जिनसेवितं ।
ब्राह्मणस्स धनं दत्वा, पोरिसादं उपागमिं ।।

११०. 'नत्थि मे संसयो तत्थ, घातयिस्सति वा न वा ।
सच्चवाचानुरक्खन्तो, जीवितं चजितुमुपागमिं ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ।।

---

१३. सुवण्णसामचरिया

१११. 'सामो यदा वने आसिं, सक्केन अभिनिम्मितो ।
पवने सीहब्यग्घे च[8], मेत्तायमुपनामयिं ।।

११२. 'सीहब्यग्घेहि दीपीहि, अच्छेहि महिसेहि च ।
पसदमिगवराहेहि, परिवारेत्वा वने वसिं ।।

---

१. आरोगो – सी०, रो० । २. वासि – स्या० । ३. करतले – सी०, स्या०, रो० । ४–४. एते सम्मिलापेत्वा – स्या० । ५. आपुच्छि – स्या० । ६. निस्सज्ज – रो० । ७. पञ्हे – स्या० । ८. हि – स्या० ।

११३. 'न मं कोचि उत्तसति, न पि[1] भायामि कस्सचि ।
मेत्ताबलेनुपत्थद्धो, रमामि पवने तदा ति ।।

१४. एकराजचरिया

११४. 'पुनापरं यदा होमि, एकराजा ति विस्सुतो ।
परमं सीलं अधिट्ठाय, पसासामि महामहिं ।।

११५. 'दस कुसलकम्मपथे, वत्तामि अनवसेसतो ।
चतूहि सङ्गहवत्थूहि, सङ्गण्हामि महाजनं ।।

११६. 'एवं मे अप्पमत्तस्स, इध लोके परत्थ च ।
दब्बसेनो उपगन्त्वा[2], अच्छिन्दन्तो पुरं मम ।। R. 102

११७. 'राजूपजीवे निगमे, सबलट्ठे सरट्ठके । B. 419
सब्बं हत्थगतं कत्वा, कासुया निखणी[3] ममं ।।

११८. 'अमच्चमण्डलं रज्जं, फीतं अन्तेपुरं मम ।
अच्छिन्दित्वान गहितं, पियं पुत्तं व पस्सहं ।
मेत्ताय मे समो नत्थि, एसा मे मेत्तापारमी ति ।।

---

१५. महालोमहंसचरिया

११९. 'सुसाने सेय्यं कप्पेमि, छवट्ठिकं उपनिधायहं ।
गामण्डला[4] उपागन्त्वा, रूपं दस्सेन्तिनप्पकं ।।

१२०. 'अपरे गन्धमालं[5] च, भोजनं विविधं बहुं ।
उपायनानूपनेन्ति[6], हट्ठा संविग्गमानसा ।।

१२१. 'ये मे दुक्खं उपहरन्ति[7], ये च देन्ति सुखं मम ।
सब्बेसं समको होमि, दया कोपो न विज्जति ।।

१२२. 'सुखदुक्खे तुलाभूतो, यसेसु अयसेसु च ।
सब्बत्थ समको होमि, एसा मे उपेक्खापारमी" ति ।।

युधञ्जयवग्गो ततियो ।

---

१. पिहं – स्या० । २. उपागन्त्वा - सी०, स्या०, रो० । ३. निक्खणी – स्या० ।
४. गोमण्डला – सी०; गाममण्डला – स्या० । ५. गन्धं च मालं – सी०, स्या०, रो० ।
६. उपायनानि उप न्ति – स्या०; उपायनान्युपनेन्ति – रो० । ७. उपदहन्ति – सी०, रो० ।

तस्सुद्दानं

युधञ्जयो सोमनस्सो, अयोघरभिसेन च ।
सोणनन्दो मूगपक्खो, कपिराजा सच्चसव्हयो ।।

वट्टको मच्छराजा च, कण्हदीपायनो इसि ।
सुतसोमो पुन[1] आसि[1], सामो च एकराजहु[2] ।
उपेक्खापारमी आसि, इति वुत्थं[3] महेसिना ।।

B. 420 एवं बहुब्बिधं दुक्खं, सम्पत्ती[4] च बहुब्बिधा[4] ।
भवाभवे अनुभवित्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।।

दत्वा दातब्बकं दानं, सीलं पूरेत्वा असेसतो ।
नेक्खम्मे[5] पारमिं गन्त्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।।

पण्डिते परिपुच्छित्वा, विरियं[6] कत्वान मुत्तमं ।
खन्तिया पारमिं गन्त्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।।

कत्वा दळ्हमधिट्ठानं, सच्चवाचानुरक्खिय ।
R. 103 मेत्ताय पारमिं गन्त्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।।

लाभालाभे यसायसे, सम्माननावमानने ।
सब्बत्थ समको हुत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।।

कोसज्जं भयतो दिस्वा, विरियारम्भं च खेमतो ।
आरद्धविरिया होथ, एसा बुद्धानुसासनी ।।

विवादं भयतो दिस्वा, अविवादं च खेमतो ।
समग्गा सखिला[7] होथ, एसा बुद्धानुसासनी ।।

पमादं भयतो दिस्वा, अप्पमादं च खेमतो ।
भावेथट्ठङ्गिकं[8] मग्गं, एसा बुद्धानुसासनी ।।

इत्थं सुदं भगवा अत्तनो पुब्बचरियं सम्भावयमानो बुद्धापदानियं नाम धम्मपरियायं अभासित्था ति ।

—:०:—

चरियापिटकं निट्ठितं ।

१–१. पुरे आसि – स्या० । २. एकराजा च – स्या० । ३. वुत्तं – सी०, स्या०, रो० । ४–४. सम्पत्ति च बहुविधा – सी०; सम्पत्ति च बहूविधं – स्या० । ५. निक्खम्म – स्या०; निक्खमे – रो० । ६. वीरियं – म० । ७. अखिला – रो० । ८. भावे अट्ठङ्गिकं – रो० ।

अनुक्कमणिका

प

ह्

—o—

गाथायो

अ

आ

इ

ई

उ

ए

ओ

क

ख

थ

द

ध

प

स

ह

—— o ——

उपमायो

---o---

सुद्धिपण्णं

पिट्ठे	पन्तियं	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
१८	२३	अनुभूत्वान	अनुभुत्वान
३८	१	जजुलत्तम०	जलजुत्तम०
४३	२२	इमा	इमा गाथायो
४५	(सिरो)	नळमालिवग्गा	नळमालिवग्गो
,,	१२	अनुप्पता	अनुप्पत्ता
४८	३	सोमणं	सोभग्गं
५७	१८	न त्थञ्ञो	नत्थञ्ञो
६२	२४	चवम्भेन्ति	च वम्भेन्ति
६३	१६	० थूपन्तिके	० थूपसन्तिके
६४	१५	धुरधोरय्हं	धुरधोरय्हं
९२	२४	चत्तस्सो	चतस्सो
९३	७	अञ्ञालिं	अञ्जलिं
१००	७	कप्प	कप्पे
१०६	१२	तत्थूपपन्ना	तत्थूपपन्नो
,,	,,	तेनं	तेन
१३३	१७	पब्बजति	पब्बाजेति
१४८	(अधो)	सच्चं वङ्गीस	सच्चं वङ्गीस
१५५	६	पच्छिमं	पच्छिमे
१५७	१८	यदतीत	यदतीतं
१६०	६	सनक्खतो	सनक्खत्तो
१६८	२३	देसं	देहं
१७२	२१	अनासवा	अनासवो
१९७	१	दुबे	दुवे
१९८	२१	दटठुं	दट्ठुं
२००	२४	० युगस्से	० युगस्स
२२२	१५	समहीपति	स महीपति
२२३	६	एदग्गे	एतदग्गे
२२४	११, १३	पक्खि पि	पक्खिपि
२२६	६	अद्दस्साहं	अद्दसाहं
२४०	(उपरि)	थरी०	थेरी०
२६३	१३	गोतम	गोतमं
२६९	१०	मानसा	मानुसा
२७६	(अधो)	कुलालं	कुलालयं
२८२	(अधो)	सब्बासे	सब्बासवे
२८३	१	गाथाया	गाथायो
२८८	१६	गथायो	गाथायो
३१६	१४	पुब्बेकेहि	पुब्बकेहि
३१८	१	इम	इमे
३२०	(अधो)	पञ्चामिञ्ञासु	पञ्चाभिञ्ञासु
३३३	१२	धम्मदसने	धम्मदेसने
३५५	(सिरो)	अनामदस्सी०	अनोमदस्सी०
३३६	१४	अभिञा०	अभिञ्ञा०
,,	१७	त	तं
३४६	२	घनं	धनं
३८१	६	व्यामप्पभा	ब्यामप्पभा
३८७	१२	पण्णसाळकं	पण्णसालकं
३९०	१४	धञ्ञे	धञ्ञं
३९१	२१	सिरिराजा	सिविराजा
४०३	१६	ते न	तेन

———:o:———

प्रकाशक : भिक्षु जगदीश काश्यप, मन्त्री, पालि प्रकाशन मण्डल, बिहार, नालन्दा (पटना)

मुद्रक : श्री कृष्णचन्द्र बेरी, विद्यामन्दिर प्रेस प्राइवेट लिमिटेड, डी० १५/२४, मानमन्दिर, वाराणसी–१.

